༄། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྦས་དོན་
གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

རྩོམ་པ་པོ། དགའ་ཞར་ལྷ་རམས་པ་བློ་བཟང་ཕུན་ཚོགས།

[1]ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྦས་དོན་
གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ།།

རྩོམ་པ་པོ།
དགའ་ཞར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་བློ་བཟང་ཕུན་ཚོགས།

1

རྗོམ་པ་པོ། དགའ་ཞར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་བློ་བཟང་ཕུན་ཚོགས།

ཡིག་ཐོག་ནས་ཚོག་མཆན་མེད་པར་དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་ནས་འདྲ་བཤུ་སོགས་བྱེད་མི་ཚོག

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ གྱི་འགྲེལ་པ་སྨྲས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

བརྗོད་བྱ།	ཞེར་ཕྱིན།
རྗོད་བྱེད།	ཚིག་ལྷུག
ཡིག་གཟུགས།	Monlam Uni OuChan2
འགྲེལ་པའི་ཡིག་ཚད།	15
རྩ་བའི་ཡིག་ཚད།	14
དེབ་ཚད།	7.25 x 9.50 in.
པར་སྐྲུན།	སྤྱི་ལོ་ 2019 ལོ། པར་གཞི་དང་པོ།
པར་ཐེངས།	སྤྱི་ལོ་ 2019 ལོ། པར་ཐེངས་དང་པོ།
དཔེ་རྟགས།	ISBN
དེབ་གྲངས།	1000
པར་ཁང་།	Jayyad Press. Delhi_6

དཀར་ཆག

སྔོན་བརྗོད། . . . vii

རྩོམ་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས། . . . xi

སྐབས་དང་པོ།

མཆོད་བརྗོད། . . . 1

སྟོན་འགྲོའི་གདམ་བརྗོད་པ། . . . 5

དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པ། . . . 48

གཉིས་པ་(དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་བཞི། . . . 48

མཚན་གྱི་དོན། . . . 48

འགྱུར་གྱི་ཕྱག . . . 53

མཚན་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་དངོས། . . . 53

མདུག་གི་དོན་བཅས་སོ། ། . . . 456

དང་པོ་(མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། . . . 48

མཚན་དོན་དངོས་བཤད་པ། . . . 48

བཀའ་བསྡུན་བཅོས། . . . 49

གསུམ་པ་(མཚན་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་དངོས་)ལ་གཉིས། . . . 53

བསྡུན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། . . . 53

བརྩམས་པའི་བསྡུན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་སོ། ། . . . 65

ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ། . . . 54

གཉིས་པ་(བརྩམས་པའི་བསྡུན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ་)ལ་ལྔ། . . . 65

དགོས་འབྲེལ་ངག . . . 65

བསྡུན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་མདོར་བསྡུན་པ། . . . 67

དེའི་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད། 68
གཞུང་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 82
གཞུང་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། ། 454
གསུམ་པ་(དེའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 68
བསྒོམ་བྱ་མཐྱེན་པ་གསུམ་བཤད་པ། 68
སྒོམ་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ། 75
སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་བཤད་པའོ། ། 81
དང་པོ་(བསྒོམ་བྱ་མཐྱེན་པ་གསུམ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 68
རྣམ་མཐྱེན་བཤད་པ། 68
ལམ་ཤེས་བཤད་པ། 70
གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 73
གཉིས་པ་(སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 75
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 75
རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 76
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 78
སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 80
བཞི་པ་(གཞུང་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 82
ཉམས་སུ་བླང་བྱ་མཐྱེན་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 82
ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 26
ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 422
དང་པོ་(ཉམས་སུ་བླང་བྱ་མཐྱེན་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 82
དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཐྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 82
རྣམ་མཐྱེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 214
ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 248

དང་པོ་(དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཅུ། 82

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད། 82

ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག 100

ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག 145

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས། 167

ཐེག་ཆེག་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ། 175

ཐེག་ཆེག་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ། 179

གོ་སྒྲུབ། 180

འཇུག་སྒྲུབ། 181

ཚོགས་སྒྲུབ། 189

ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ། 210

དང་པོ་(ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 82

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། 82

གྲོགས་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ། 93

དཔེ་གྲོགས་ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། ། 95

དང་པོ་(ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 82

མདོ་དགོད་པ། 82

རྒྱན་བཤད་པ། 85

སྐབས་དོན་དཔྱོད་པའོ། ། 86

དང་པོ་(མདོ་དགོད་པ་)ལ་གཉིས། 82

མདོ་དངོས་དགོད་པ། 82

དེའི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པའོ། ། 83

གཉིས་པ་(ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 100

གདམས་ངག་དངོས། 100

དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། ། 136
དང་པོ་(གདམས་ངག་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 100
རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ། 100
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་འདོམས་པ། 101
གདམས་དོན་རྣམས་ཀྱི་དོགས་གནད་ལ་དཔྱོད་པའོ། ། 110
གསུམ་པ་(གདམས་དོན་རྣམས་ཀྱི་དོགས་གནད་ལ་དཔྱོད་པ་)ལ་བདུན། 110
གདམས་ངག་ལ་དཔྱོད་པ། 110
ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་དཔྱོད་པ། 112
བདེན་གཉིས་ལ་དཔྱོད་པ། 113
བདེན་བཞི་ལ་དཔྱོད་པ། 120
སྐྱབས་གསུམ་ལ་དཔྱོད་པ། 127
སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྦྱུན་ལྔ་ལ་དཔྱོད་པ། 132
སྒྲུབ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་ལ་དཔྱོད་པའོ། ། 135
གསུམ་པ་(ཐེག་ཆེན་གྱི་རིས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 145
མདོར་བསྟན་པ། 145
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། 150
དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 145
འདི་ལ་མདོ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ། 145
རྒྱུན་བཤད་པ། 150
སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། ། 146
གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 149
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་རྒྱུ་བཅས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 150
ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྣང་བྱ་རྟོག་པ་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས། 150
ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཡོངས་འཛིན་བཤད་པའོ། 166

དང་པོ་(དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་རྒྱུ་བཅས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 150

དྲོད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་དང་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། 150

དེ་བཞིན་དུ་རྩེ་མོ། 151

བཟོད་པ། 153

ཆོས་མཆོག་བཤད་པའོ། ། 154

གཉིས་པ་(ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 156

གཟུང་རྟོག་བཤད་པ། 156

འཛིན་རྟོག་བཤད་པའོ། ། 157

གཉིས་པ་(འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 157

མདོ་དགོད་པ། 157

རྒྱན་བཤད་པ། 157

སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། ། 159

བཞི་པ་(ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 167

སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྙིང་གི་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་བསྟན་པ། 167

དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། ། 169

གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་)ལ་གཉིས། 169

རྩོད་པ། 169

ལན་ནོ། ། 169

གཉིས་པ་(ལན་)ལ་གཉིས། 169

དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ལན། 169

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལན་ནོ། ། 169

གཉིས་པ་(དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལན་)ལ་གསུམ། 169

མདོ་དགོད་པ། 169

རྒྱན་བཤད་པ། 170

སྐབས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་སློང་འགོད་པའོ། །.......... 171

ལྔ་པ་(ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།.......... 175

མདོ་དགོད་པ།.......... 175

རྒྱན་བཤད་པ།.......... 175

སྐབས་བབ་ཀྱི་དོགས་གནད་ལ་དཔྱོད་པའོ། །.......... 176

བདུན་པ་(བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྒྲུབ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།.......... 180

མདོ་དགོད་པ།.......... 180

རྒྱན་བཤད་པ།.......... 180

གཞུང་དོན་དགོད་པའོ། །.......... 180

བརྒྱད་པ་(སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།.......... 181

མདོ་དགོད་པ། 181

རྒྱན་བཤད་པ།.......... 182

སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། །.......... 182

དགུ་པ་(ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།.......... 189

སྤྱིར་བསྟན་པ།.......... 189

ཚོགས་གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །.......... 191

གཉིས་པ་(ཚོགས་གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 191

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བཤད་པ།.......... 191

སའི་ཚོགས་བཤད་པ། 192

གཉེན་པོའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།.......... 209

གཉིས་པ་(སའི་ཚོགས་བཤད་པ་)ལ་བཅུ།.......... 192

ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་།.......... 192

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། 196

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་།.......... 197

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་། 198

ས་ལྔ་པ་སྦྱོང་དཀའ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་། 199

ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་། 200

ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། 201

སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་སྤོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་། 201

གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ངོ་། ། 203

ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་། 205

ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོང་། 206

ས་བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། ། 208

སྐབས་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་(རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 213

མཚམས་སྦྱར་བ། 213

ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། ། 213

གཉིས་པ་(ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་)ཡོད་དེ། 213

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག 213

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། 216

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། 219

ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ། 224

སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། 228

མོས་པ་སྒོམ་ལམ། 229

དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་པ། 232

བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ། 234

རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྒོམ་ལམ། 237

སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ། 238

རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ། . . . 239
གཉིས་པ་(ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 216
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། 216
དེའི་རྒྱུ་རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། ། 217
གསུམ་པ་(རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 219
རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། 219
ལམ་དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། 222
དེའི་རྒྱུ་རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། ། 223
དང་པོ་(རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་)ལ་གཉིས། 219
ལམ་བགྲོད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། 219
ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། ། 220
བཞི་པ་(ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 224
མདོར་བསྟན་པ། 224
བསྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 225
དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ། 224
མདོ་མེད་པའི་ཚུལ། 224
རྒྱན་བཤད་པ། 224
སྐབས་དོན་ལ་དབྱེད་པའོ། ། 225
དགུ་པ་(རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 237
མདོ་དགོད་པ། 237
རྒྱན་བཤད་པ། 237
མོས་བསྔོ་ཡི་རང་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུ་བའོ། ། 238
བཅུ་གཅིག་པ་(རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 239
རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 239

ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 240
འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 242
ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། ། 243
བཞི་པ་(ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 243
རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར། 243
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་སྒྲུབ་པའོ། ། 244

སྐབས་གསུམ་པ།

གསུམ་པ་(ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 247
མཚམས་སྦྱར་བ། 247
གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ། 247
མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མདུག་བསྡུ་བའོ། ། 264
གཉིས་པ་(གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་བརྒྱད། 247
མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས། 247
འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བ་དང་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས། 250
མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། 251
གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། 256
སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད། 258
དངོས་བསྟན་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ། 259
འདུལ་བྱའི་མཐོང་ལམ། 263
སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན། 264
གསུམ་པ་(མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 251
གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྦྱང་གཉེན་བཤད་པ། 251
འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྦྱང་གཉེན་བཤད་པ། 253
མདུག་བསྡུ་བའོ། ། 255

དང་པོ་(གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྣང་གཉེན་བཤད་པ་ལ)གཉིས། 251
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 251
གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པའོ། ། 252
གཉིས་པ་(འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྣང་གཉེན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 253
འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ། 253
སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ། 253
འཕྲོས་དོན་ནོ། ། 254
གཉིས་པ་(སྦྱོང་བྱེད་གཉེན་པོ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 253
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། 253
གཉེན་པོ་དངོས་སོ། ། 254
གསུམ་པ་(འཕྲོས་དོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 254
ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ། 254
རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའོ། ། 255
དྲུག་པ་(དངོས་བསྟན་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 259
སྐད་ཅིག་མའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། 259
རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 260

སྐབས་བཞི་པ།

གཉིས་པ་(ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 267
དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས། 267
བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་བཤད་པའོ། ། 409
དང་པོ་(དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 267
རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་སྦྱོར་བ། 267
འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བའོ། ། 369
དང་པོ་(རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 267

མཚམས་སྦྱར་བ། 267

རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། ། 267

གཉིས་པ་(རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་བཅུ་གཅིག 267

བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ། 267

སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། 292

སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན། 296

སྦྱོར་བའི་སྐྱོན། 297

སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། 300

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། 325

ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། 332

སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན། 341

ཆོས་སྐུ་སྒྲུབ་བྱེད་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། 362

ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ། 365

སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ། 366

དང་པོ་(བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 267

བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་མདོར་བསྟན་པ། 267

རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 268

གཉིས་པ་(བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 268

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་བཤད་པ། 268

ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག 271

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཤད་པའོ། ། 278

གཉིས་པ་(སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 292

སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྟོད་བཤད་པ། 292

སྦྱོར་བ་དངོས་བཤད་པའོ། ། 293

གཉིས་པ་(སྤྱོར་བ་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 293

སྤྱོར་བའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། 293

དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། ། 293

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 293

རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལྔ་བཤད་པ། 293

གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཅོ་ལྔ་བཤད་པའོ། ། 293

གསུམ་པ་(སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 296

རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྟན་པ། 296

དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 296

བཞི་པ་(སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འགལ་རྐྱེན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 297

རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྟན་པ། 297

དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། 298

གཉིས་པ་(དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 298

ངོ་བོ། 298

དབྱེ་བའོ། ། 298

ལྔ་པ་(སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 300

ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ། 300

དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 314

དང་པོ་(ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ། 300

མདོ་མེད་པའི་ཚུལ། 300

རྒྱུན་བཤད་པ། 301

སྐབས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དཔྱད་བརྗོད་དོ། ། 301

གཉིས་པ་(དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 314

ཤེས་མཚན་བཤད་པ། 314

ཁྱད་མཚན་བཤད་པ། 319
བྱེད་མཚན་བཤད་པ། 322
ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཤད་པའོ། ། 323
དང་པོ་(ཤེས་མཚན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 314
གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཤད་པ། 314
ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཤད་པ། 316
རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཤད་པའོ། ། 317
གཉིས་པ་(ཁྱད་མཚན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 319
མདོར་བསྟན་པ། 319
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 320
དྲུག་པ་(ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 325
ཐར་པ་ཆ་མཐུན་དངོས་བཤད་པ། 325
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྦྱིའི་ཆིངས་ལྔ་བཤད་པ། 326
རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བའོ། ། 331
བདུན་པ་(ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་)ལ་ལྔ། 332
སྦྱོར་ལམ་དྲོད་བཤད་པ། 332
རྩེ་མོ་བཤད་པ། 333
བཟོད་པ་བཤད་པ། 334
ཆོས་མཆོག་བཤད་པ། 334
ཞར་བྱུང་ལམ་རྒྱུད་ཁྲུག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། ། 335
བརྒྱད་པ་(སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 341
མདོར་བསྟན་པ། 341
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 345
དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ། 341

མཚོ་མེད་པའི་ཚུལ། 341
རྒྱན་བཤད་པ། 341
སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། ། 341
གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 344
སྦྱོར་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ། 344
མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས། 349
སྒོམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པའོ། ། 354
དང་པོ་(སྦྱོར་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 344
མདོར་བསྟན་པ། 344
རྒྱས་པར་བཤད་པ། 345
དོན་བསྡུ་བའོ། ། 348
གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 345
དོད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས། 345
རྟེ་མོ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས། 346
བཟོད་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས། 347
ཆོས་མཆོག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཅས་སོ། ། 348
གཉིས་པ་(མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 349
མདོར་བསྟན་པ། 349
རྒྱས་པར་བཤད་པ། 349
དོན་བསྡུ་བའོ། ། 353
གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 349
སྡུག་བདེན་ལ་བརྟེན་པ། 349
ཀུན་འབྱུང་ལ་བརྟེན་པ། 350
འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་པ། 351

ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་པའོ། ། 352
གསུམ་པ་(སློམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 354
སློམ་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ། 354
ཁྱད་གཞི་སློམ་ལམ། 354
སློམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། 355
སློམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དངོས་བཤད་པའོ། ། 361
གསུམ་པ་(སློམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 355
དབྱེ་བ་དངོས 355
རྟོད་པ་སྤོང་བའོ། ། 356
གཉིས་པ་(རྟོད་པ་སྤོང་པ་)ལ་གཉིས། 356
གྲངས་ལ་རྟོད་པ་སྤོང་བ། 356
བྱེད་པ་ལ་རྟོད་པ་སྤོང་བའོ། ། 359
གཉིས་པ་(བྱེད་པ་ལ་རྟོད་པ་སྤོང་པ་)ལ་གཉིས། 359
དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟོད་སྤང་། 359
ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་རྟོད་སྤང་ངོ་། ། 360
དང་པོ་(དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟོད་སྤང་པ་)ལ་གཉིས། 359
རྟོད་པ། 359
དེའི་ལན་ནོ། ། 359

སྐབས་ལྔ་པ།

གཉིས་པ་(འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 369
མཚམས་སྦྱར་བ། 369
རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། ། 369
གཉིས་པ་(རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་ལྔ། 369
སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། 369

མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར། 376

སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 392

བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར། 404

བསལ་བྱ་ལོག་རྟོག་བཤད་པའོ། ། 306

དང་པོ་(སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 369

རྟགས་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར། 369

བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་སྦྱོར། 372

བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར། 374

སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པའོ། ། 374

གཉིས་(པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 376

སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ། 376

དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་བཤད་པའོ། ། 385

དང་པོ་(སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 376

མདོར་བསྟན་པ། 376

རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 387

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། 376

གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ། 376

འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པའོ།། 377

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 378

གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 378

འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 381

དང་པོ་(གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 378

འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 378

ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 380

གཉིས་པ་(འཛིན་རྟོག་རྒྱས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 381
ཟུས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 381
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 383
གཉིས་པ་(གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 385
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་བཤད་པ། 385
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བཤད་པ། 386
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པའོ། ། 390
གཉིས་པ་(མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 386
རང་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་བ། 386
དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་དགག་པ། 387
དབུ་མ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། ། 388
གསུམ་པ་(དབུ་མ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་)ལ་གཉིས། 388
མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བསྟན་པ། 388
འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པའོ། ། 389
གཉིས་པ་(འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 389
རྒྱན་བཤད་པ། 389
སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། ། 389
གསུམ་པ་(མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 390
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ངོ་བོ་དངོས་བཤད་པ། 390
དེའི་བྱེད་པ་བཤད་པའོ། ། 391
གསུམ་པ་(སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། 392
གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། 392
སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ། 395
གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པའོ། ། 402

གཉིས་པ་(སྣང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 395
གཟུང་རྟོག་བཤད་པ། 395
འཛིན་རྟོག་བཤད་པའོ། ། 398
དང་པོ་(གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 395
འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་བཤད་པ། 395
ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་བཤད་པའོ། ། 396
གཉིས་པ་(འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 398
རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པ། 398
བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པའོ། ། 400
གཉིས་པ་(བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 400
མདོར་བསྟན་པ། 400
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 400
བཞི་པ་(བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 403
བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ། 403
དམིགས་རྣམ་བཤད་པའོ། ། 404

སྐབས་དྲུག་པ།

གཉིམ་པ་(བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 409
བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ། 409
བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པའོ། ། 413
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ། 409
དང་པོ་(བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་)ལ་གཉིས། 409
མཚམས་སྦྱོར་བ། 409
མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། ། 409

སྐབས་བདུན་པ།

གཉིས་པ་(བཏན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 413

མཚམས་སྦྱར་བ། 413

སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། ། 413

གཉིས་པ་(སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 413

རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར། 413

རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར། 415

མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར། 417

གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར། 418

སྐབས་བརྒྱད་པ།

གསུམ་པ་(ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 421

མཚམས་སྦྱར་བ། 421

དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པའོ། ། 421

གཉིས་པ་(དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 421

སྐུ་བཤད་པ། 421

མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པའོ། ། 442

དང་པོ་(སྐུ་བཤད་པ་)ལ་བཞི། 421

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། 421

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། 423

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ། 429

སྤྲུལ་པའི་སྐུ། 442

གཉིས་པ་(ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ 423

དངོས་ཀྱི་དོན། 423

དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 426

དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། ། 427

གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 426

ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ། 426

སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བཤད་པའོ། ། 426

གསུམ་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་)ལ་གཉིས། 427

ཆོས་སྐུ་རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། 427

ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། ། 429

དང་པོ་(ཆོས་སྐུ་རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། 427

རྩོད་པའི་འབྲེལ་འགོད་པ། 427

དེའི་ལན་བཤད་པའོ། ། 427

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 427

ལན་དངོས། 427

དེའི་དཔེ་བཤད་པའོ། ། 428

གཉིས་པ་(ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་)གཉིས། 429

རྩོད་པ། 429

དེའི་ལན་ནོ། ། 429

གསུམ་པ་(ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 429

མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། 429

ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། 430

གཉིས་པ་(ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 430

མཚན་བཤད་པ། 430

དཔེ་བྱད་བཤད་པའོ། ། 435

དང་པོ་(མཚན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། 430

འབྲས་བུའི་མཚན་བཤད་པ། 430

དེ་དག་གི་རྒྱུ་བཤད་པའོ། །......434

གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་རྒྱུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།......434

མདོར་བསྟན་པ།......434

རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །......435

མཛད་པ་འཕྲིན་ལས། 442

གཉིས་པ་(མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།......442

དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན།......442

དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད།......443

གྲངས་ངེས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །......454

གཉིས་པ་(དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས......443

ལམ་ལ་འགོད་པ།......443

ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའོ། །......453

དང་པོ་(ལམ་ལ་འགོད་པ་)ལ་བཞི།......443

ཚོགས་ལམ།......443

སྦྱོར་ལམ།......444

མཐོང་ལམ།......446

སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །......446

དང་པོ་(ཚོགས་ལམ་)ལ་གསུམ།......443

བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ།......443

གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ།......443

བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པའོ། །......444

གཉིས་པ་(སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས།......444

གཞན་དོན་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ།......444

རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ།......445

གཉིས་པ་(རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། 445

རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ་དངོས། 445

གཉིས་དོན་གྱི་སྦྱོད་པ་ལ་འགོད་པའོ། ། 445

བཞི་པ་(སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་)ལ་དྲུག 446

ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་དུ་འགོད་པ། 446

དྲུག་པ་ལ་འགོད་པ། 447

བདུན་པ་ལ་འགོད་པ། 447

བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ། 448

སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་པ། 449

བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའོ། ། 450

བཞི་པ་(ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་བཞི། 448

ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ། 448

བདེན་འཛིན་ཞི་བ་ལ་འགོད་པ། ། 448

སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བདགས་པ་བ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། 448

ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། ། 449

ལྔ་པ་(སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། 449

རང་ཉིད་སངས་རྒྱ་བར་ငེས་པ་ལ་འགོད་པ། 449

གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའོ། ། 450

དྲུག་པ་(ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། 450

ས་བཅུ་པས་བསྡུས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ལ་འགོད་པ། 450

རྟོགས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པའོ། ། 450

གཉིས་པ་(རྟོགས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་བརྒྱད། 450

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། 450

ལས་འབྲས་ཚུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ། 451

བདེན་པ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ། 451
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། 451
གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ། 452
རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། 452
ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། 452
སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའོ། ། 453
ལྔ་པ་(གཞུང་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། 454
གཞུང་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ། 454
གཞུང་དོན་གསུམ་དུ་བསྡུ་བའོ། ། 456
བཞི་པ་(མཇུག་གི་དོན་)ལ་གསུམ། 456
བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་ལ་མངོན་བསྟོད། 456
བསྟན་བཅོས་འདི་ལོ་པཎ་གང་གིས་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ། 456
འབད་དེ་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བའོ། ། 456
དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག 463

གླེང་བརྗོད།

༄། །སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་བསྩལ་པ་ལས་རབ་དང་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི། ཡུམ་ཆེན་མོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་འདི་ཉིད་ཡིན་པ་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། འདིའི་བརྗོད་བྱ་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སམ་དེའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་ཡིན་ལ། འདི་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་བསྟན་བཅོས་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ཀྱི་གྲངས་ལ་འགྲན་པའི་ཚོད་དུ་གནས་ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་བཟང་པོ་དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ནི་སྐལ་བ་བཟང་པོའི་ལས་ཅན་དུ་བརྩིས་ཏེ། རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཚིག་འབྲུ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྟ་བདེ་ཞིང་གོ་སླ་བའི་ངག་གི་རྩལ་དུ་སྟོན་ནས་བཤད་པ་འདི་ཡང་། ནོར་སྐྱོན་དང་མང་སྐྱོན་མེད་པར་ཕར་ཕྱིན་གྱི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ཆུ་ཐིགས་ཙམ་གྱི་ཞལ་འདེབས་སུ་འགྲོ་བའི་རེ་སྨོན་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

འདི་ལྟར་འབྲི་དགོས་པའི་ཐོག་མའི་ཀུན་སློང་བྱུང་རྐྱེན་ནི། སྤྱིར་བསྟན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གནས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ། འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ། མདོར་ན་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་རྒྱུན་ལེགས་པར་གནས་དགོས་པ་མཐོང་ཞིང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཉག་ཕྲ་སར་གྱུར་པ་རྩོམ་ཕྱོགས་ལ་འབད་པ་དང་དུ་བླངས་པའི་ཁུལ་དང་། སླན་གྱི་ལྗོན་ཤིང་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་པ་ལ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིག་པར་དེའི་རྩ་བ་དང་བཅས་པའི་གནས་ལུགས་ལ་ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བ་ལྟར། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱི་འགྲོས་ལ་གོ་བ་རགས་རིམ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་རྩ་བའམ་མན་ངག་ལྟ་བུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་གོ་བ་དང་རྒྱུས་མངའ་མེད་ན། གཞུང་དོན་སྙིང་པོ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བས་བློ་གྲོས་ཆུང་བ་དག་གིས་གོ་སླ་ཞིང་ལྟ་བདེ་བའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་འགྲེལ་ཞིག་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་སྟེ། ཚོགས་ཆོས་སློབ་གཉེར་བཅས་ཀྱི་བར་གསེང་དུ་དཀའ་བ་བརྒྱ

དང་འབད་པ་སྟོང་གིས་རྒྱན་འགྲེལ་འདི་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན།

འདིས་ནི་༧བླ་མ་སྤྱན་རས་གཟིགས་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་དགྱེས་པའི་མཆོད་པ་དང་། རང་ཅག་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་སྤྱི་ཞུ་ཙུང་ཟད་ཕུལ་ཡོད་སྙམ་པའི་དགའ་སྤོབས་སྐྱེ་བཞིན་ཡོད། འགྲེལ་པ་འདི་ནི་རང་བཟོ་ཙམ་མིན་པར་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་གནས་ལྔ་རིག་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་དགའ་ཤར་མཁན་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་རྡོ་རྗེ་བཙུན་དཀོན་མཆོག་ཚེ་རིང་མཆོག་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ངེས་པ་དོན་གྱི་མཁས་དབང་དགའ་ཤར་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་རྡོ་རྗེ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་མཆོག་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ངེས་པ་དོན་གྱི་མཁས་དབང་འབྲས་བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་རྒན་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པ་མཆོག་བཅས་ལ་ནོར་བསལ་ལེགས་སྦྱོལ་གྱི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཞུས་པ་མ་ཟད། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་རྡོ་རྗེ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་མཆོག་དང་། རྒན་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འགོ་ནས་མཇུག་བར་ཞུ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྐྱོལ་གནང་བྱུང་།

འགྲེལ་པ་འདིའི་མ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ནི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་གཉིས་གཞིར་བཟུང་ཐོག་ཚིག་རིས་ཙུང་ཟད་མ་མཐུན་པ་རྣམས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམ་པ་དང་ཆོས་གྲོགས་གཞན་ལ་བཀའ་འདྲི་དང་དོགས་གཅོད་ཞུས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་བློ་ངོར་གང་འཐད་པ་དེ་གཞིར་བཞག་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ། གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་བཅས་ཀྱི་ཟུར་རྒྱན་བྱས་ནས་རྒྱན་གྱི་ཚིག་འབྲུ་རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་བསྡུར་དང་དཔྱད་བརྗོད་ནན་པོ་བྱས་ཡོད་ལ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་ཐུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་ནས་བྲིས་ཡོད། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་མདོའི་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དག་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ཚིག་དོན་རྣམས་སྙན་ངག་དང་། མངོན་བརྗོད། བརྡ་སྤྲོད། ཕལ་སྐད་སོགས་ཀྱིས་མ་བཅིངས་པར་གཞུང་ཆེན་མོའི་བཤད་སྲོལ་དང་མ་འགལ་བར་གོ་སླའི་ངག་གི་སྒོ་ནས་འཆད་པའི་འབད་བརྩོན་ཞུས་ཡོད། རྩ་བའི་སྦྱོར་འགོད་རྣམས་གཞུང་གི་གོ་དོན་གཙོ་བོར་བཟུང་བ་ལས་ཁྱབ་མཐའ་ཆོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་མེད།

སྤྱིར་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་གཅིག་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་མཁས་ཆེན་པོའི་ཉམས་འགྱུར་མཚོན་ཕྱིར། ཆོས་ཚིག་མཐོ་པོའི་སྒྲམ་བཤད་བརླིང་པོས་དོན་ཟབ་ཚིག་ཟབ་ཏུ

བསྒྱུར་ཏེ་འཆད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཚད་མའི་རིགས་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་ཐལ་འགྱུར་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་། སྒྲུབ་ངག་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་མ་འདྲེས་པར་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བར་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པར་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་བྱིངས་ཀྱི་བརྡ་སྤྲོད་དང་མཐུན་པའི་གཞན་ལ་འཆད་ཁྲིད་བྱེད་སྟངས་བཅས་ཡོད། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ལ། དང་པོ་ནི། གང་སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་ནས་འཇིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པས་དེར་འདུས། ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་དང་། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས། ཞེས་སྒྲུབ་ངག་གི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་སོགས་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་དྲངས་ནས་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་པས་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དག་ལ་དངོས་དོན་གསལ་ལ་ཞིབ་ཕྲ་རྟོགས་པ་ལ་ས་ཚོད་ཆེ་བ་ཡིན་ཀྱང་། མི་རང་ག་བ་དག་གིས་སྦྱོར་འགོད་དེ་དག་གི་ངག་དོན་གོ་ཤིན་ཏུ་ནས་ཁག་པོ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཞེས་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་ནས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པས་སྐྱེ་འཇིག་རང་ཆས་སུ་གྲུབ་པའི་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་གོ །ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་བྱིངས་ཀྱི་སྐད་ཆའི་ཤོད་སྲོལ་དང་མཐུན་པའི་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་སྟངས་ཤིག་རེད། འདི་ནི་ཚད་མའི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོ་ཐུབ་པའི་ངག་ཡིན་པས་ཕྱི་མ་འདི་ཉིད་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བྲིས་ཡོད།

དེ་ཡང་སྔོན་འགྲོའི་གཏམ་བཤད་ལས་གླེང་སློང་སྟེ་དེང་སྐབས་ནང་ཆོས་ལ་ཀླན་ཀ་དང་ལོག་རྟོག་རྣམས་ལྡོག་ཆེད། ཀུན་སློང་ཕན་སེམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་འཇལ་བྱེད་དབུ་ཚད་རིགས་ལམ་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་གསལ་བཤད་དང་ལན་འདེབས་བྱས་ཡོད། གོང་གསལ་བཞིན་བཤད་བྱའི་གཞུང་འདི་ཐོས་རྩོད་ལྷུར་ལེན་དང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་གཞུང་གི་མ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ལས་བརྒྱུད་པའི་ལམ་རིམ་དང་བློ་སྦྱོང་གི་གཞུང་ཚིག་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འདུས་པའི་གསུང་བྱིན་ཅན་རྣམས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གཞུང་དོན་དང་སྦྱར་ནས་དྲངས་ཡོད། གཞན་ཡང་སྐབས་བབ་ཀྱི་རྩ་བའི་ཚིག་དེ་དང་དེའི་ཐད་སོར་ཡབ་སྲས་རྣམ་གསུམ་དང་མཁས་པའི་བཞེད་སྲོལ་མ་འདྲ་བ་རྣམས་འགོད་ཅི་ཐུབ་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་དགེ་

ལུགས་རྒྱུགས་སྤྲོད་པ་རྣམས་ལ་ཕན་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་རྒྱུགས་སྤྲོད་ཀྱི་དྲི་བའི་འགྲོས་བབ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བསྟུན་ནས་ལུང་འདྲེན་དང་དོགས་སློང་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་བློ་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་བྱ་སའི་སྤྲོམ་གཞི་གཙོར་འདོན་བྱས་པ་ལས། དོན་རེ་རེ་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡིག་ཚོགས་སྤྲོས་ཏེ་ཁྲབ་མཐའ་ཚོད་པ་གཙོ་བོ་བྱས་མེད། ལུང་འདྲེན་སྐབས་སུ་རོབ་ཚོད་དང་སླ་ཆོས་མ་ཡིན་པར་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དང་ཤོག་གྲངས་སོགས་མཆན་རྟགས་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད། ལུང་ཚིག་རྣམས་ཆོས་གྲོགས་གཞན་དང་ལྷན་དུ་མ་དཔེ་དང་ཞིབ་བསྡུར་ནན་མོ་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྔོན་དུ་མ་དཔེའི་ལུང་ཚིག་རྣམས་སྣྲ་འཇུག་བྱས་ནས་མ་དཔེ་དངོས་དང་ཞིབ་བསྡུར་དང་། དག་བཤེར་ཐེངས་མང་བྱས་ཡོད་པས་འདིར་དྲངས་པའི་ལུང་ཚིག་རྣམས་ཆད་ལྷག་ནོར་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་མེད་སྙམ་པའི་ཚོད་དུ་གནས་ཡོད།

འོན་ཀྱང་སྔོངས་པའི་གཞན་དབང་གིས་ཆད་ལྷག་ནོར་གསུམ་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་སྲིད་པས་མི་ཚེ་གང་པོ་འདི་ཉིད་ཞུ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཚོད་སེམས་བཅངས་ཡོད། འགྲེལ་པ་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡིན་པས་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ་རང་བཞིན་གྱིས་ཚང་ཡོད། སྐབས་རེ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་རེ་རེ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་ལ་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཚིག་ཚོགས་བསྐྱུང་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད། གཞུང་དོན་གང་ཞིག་འགྲེལ་པ་ལ་ཆུ་འགོ་གངས་ལ་ཐུག་པ་བཞིན་ཆོས་འགོ་མདོ་ལ་གཏུགས་དགོས་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་བོད་མཁས་གྲུབ་ཀུན་གྱི་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་མ་ཕྱི་ལྟ་བུ་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་དྲངས་པའི་མདོ་ཚིག་ལ་གཏུགས་ཡོད། གོང་དུ་དྲངས་པའི་བྱུང་རིམ་ཕལ་མོ་ཆེར་དེང་རབས་ཀྱི་ཆེད་རྩོམ་འགྲོས་བབ་མཐུན་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཔྱད་བརྗོད་དམ་ཁྲིད་ཆོས་རེ་འབུར་དུ་ཐོན་པའི་འབད་བརྩོན་བྱས་ཡོད། གཞུང་འདིའི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུ་དག་གནང་མཁན་གོང་དུ་ཞུས་པའི་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་འཛིན་གྲྭ་གཅིག་པའི་ཆོས་གྲོགས་མཁས་དབང་རྣམ་པ། ཁང་ཚན་གཅིག་པའི་ཆོས་གྲོགས་མཁས་དབང་རྣམ་པ་དང་། དེབ་གཟུགས་སྒྲིག་བཀོད་པ་དགའ་ཤར་སོག་པ་དགེ་བཤེས་སྦྱིན་པ་ཡར་འཕེལ་མཆོག །དེབ་ཀྱི་རྒྱབ་ཤ་བཟོ་མཁན་སེར་ལྷོ་འབྲི་རུ་དགེ་བཤེས་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་བཅས་ལ་སྙིང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་བཅས་སོ། །རྩོམ་པ་པོས།

རྩོམ་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས།

༄། །དགའ་ཤར་ལྷོ་པ་ནགས་ཤོད་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་བློ་བཟང་ཕུན་ཚོགས་མཆོག་ནི། ནགས་ཤོད་འབྲི་རུར་ཡབ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་དང་ཡུམ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེས། ཆུང་དུས་ནས་གཞུང་བཙུགས་སློབ་གྲྭར་འགྲིམས་ཏེ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀའི་སྐད་ཡིག་རྨང་གཞི་ལེགས་པར་ཚུགས། དམིགས་བསལ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་དུང་ཞེན་ཆེ་བ་དགེ་རྒན་མཁས་དབང་བཀའ་བཅུ་བློ་བཟང་དོན་ཡོད་སོགས་ལ་བསྟེན་ནས་བཅུ་ཐྲག་རིག་གནས་ལ་རྣམ་དཔྱོད་སྔོ་མོ་ཡངས་པོ་གཞོན་དུས་ནས་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོར་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་ཞིང་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་གྲྭ་ཚང་གི་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་ནས་བསྟན་པ་སྤྱི་སྒོས་ཀྱི་བསླབ་ཁྲིམས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྲུངས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་སྤྱི་བོའི་ཏོག་པན་དུ་བསྟེན་ཏེ་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་མདོ་སྔགས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་པས་གཞུང་དོན་གོ་བ་དང་། རིགས་ལམ་གྱི་བརྒལ་བརྟག་དང་། ཁས་ལེན་གྱི་འཛིན་མཚམས་སོགས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་སྦྱངས་སྟོབས་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་ཚད་མཐོན་པོར་བསླེབས།

ལོ་ལྔར་རིམ་བཞིན་གྲྭ་ཚང་རྒྱུགས་སྤྲོད་བྱེ་དགའ་བཞེས་མཁན་གྱི་ཨང་གྲལ་ཤ་སྟག་སླེབས། ༢༠༠༥ལོར་ལྷོ་ཕྱོགས་ནང་བསྟན་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་འགྲན་བསྡུར་ཁྲོད་བྱེ་དགའ་ཨང་རིམ་མཐོན་པོར་སོན། རྒྱུན་པར་དགོན་དུ་ཞུགས་སྐབས་སློབ་གཉེར་བ་དག་ལ་དཔེ་ཁྲིད་གནང་ཤུས་དང་། དགའ་ཤར་སློབ་གྲྭའི་རིག་གནས་འཆད་ཁྲིད་དགེ་རྒན་གནང་། དགེ་ལུགས་རྒྱུགས་སྤྲོད་མཐར་མ་ཕྱིན་བར་འཛིན་གྲྭའི་སྐྱོར་དཔོན་བྱས། གྲྭ་ཚང་གི་ཆོས་འབྱུང་འཛམ་དཔལ་སྙིང་པོའི་དགོངས་རྒྱན་གསོས་དཔེ་ཆ་མང་པོའི་ཞུ་དག་པ་བྱས། ཨ་རིའི་ཨེ་མོ་རེའི་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དང་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གཉིས་ཀྱིས་གོ་སྒྲིག་བྱས་པའི་ཚན་རིག་ཟབ་སྦྱོང་དུ་ཞུགས། དགའ་ཤར་སློབ་གྲྭའི་དུས་དེབ་བྱམས་བརྩེའི་འོད་སྣང་གི་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དང་། སྨོན་ལམ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པ་བྱས། དུས་དེབ་དང་དེབ་ཐེར་མང་པོར་རྩོམ་ཡིག་སྣ་མང་བཀོད། ༢༠༡༨ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ་འཛང་དཀྲུན་ཆོས་མཚན་ཕུད་དམ་བཅའ་ཞུགས་ཏེ་མཁས་མང་མགུ་བའི་གསུང་

ལན་གནང་བས་ཀུན་གྱིས་བསྔགས་པ་ཐོབ། དབུ་ཕར་སྔགས་སོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་གདན་ས་ཁག་ཏུ་མཁས་དབང་མདུན་སར་བགྲོ་གླེང་ལ་ཐེངས་མང་ཞུགས། ཉེ་ཆར་དགེ་ལུགས་རྒྱུགས་སྤྲོད་ཆེན་མོའི་སློབ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རྒྱུགས་འབྲས་གནས་རིམ་དང་པོར་སོན་པ་མ་ཟད་ལྷ་རམས་ཐ་མ་ལ་རྩོམ་རྒྱུགས་ཕུལ་བས་ལྷ་རམས་ངག་གི་དབང་ཕྱུག་གི་མཚན་གནས་ཐོབ། ༢༠༡༨ལོར་གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་དང་གདན་ས་ཁག་ཏུ་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་འཛུག་ལེགས་པར་གྲུབ། ༢༠༡༣ལོ་ནས་བཟུང་སློབ་གཉེར་དུས་ཚོད་ཆེད་གཏོང་གིས་གློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་འདོད་ཡོངས་སུ་ཚིམ་ཐུབ་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་ཏ་ཅང་ཟབ་པ་འདི་བརྩམས། འདི་ཉིད་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མཁས་པ་དང་གྲོགས་རིགས་པ་སླ་བ་མང་པོའི་སྤྱན་སྔར་སོང་བས་ལེགས་བཤད་འདི་ལྟར་རྩོམ་ཐུབ་པ་ལ་ཡི་རང་གིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུས་པ་དང་། ངེས་པར་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དགོས་པའི་གཞིན་སྐུལ་ཡང་གནང་འདུག །

བར་སྐབས་ཤིག་ཏུ་ཁོང་གི་ནང་ཆོས་དང་ཚན་རིག་སྐོར་གྱི་དཔྱད་རྩོམ་མང་པོ་ཞིག་ཁོ་བོའི་མིག་གི་དགའ་སྟོན་དུ་གྱུར་པས་ཚིག་སྦྱོར་ལེགས་ལ་དོན་གྱི་འདུ་ཚབས་ཆེ་སྟབས། ཀློག་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ངོམས་པར་ཐེངས་མང་ཀློག་དགོས་ཁེལ་བས་ཁོང་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལ་མཁས་པ་ཙམ་མིན་པ། དེང་རབས་ཚན་རིག་ལའང་བློ་མིག་བྱེ་བའི་འདབ་གཤོག་གཉིས་ལྡན་ཡིན་པ་དཔོག །

དེ་ནས་སྟན་ངག་དང་གཞུང་གི་དོགས་གཅོད་སོགས་རྩོམ་ཡིག་མང་པོ་ཞིག་ཁོ་བོས་མཆོན་པའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གི་དགའ་སྟོན་དུ་གྱུར། ཚད་ལྡན་གྱི་རྩོམ་པ་པོ་དང་མཁས་དབང་འགའ་རེས་ཀྱང་ཁོང་གི་རྩོམ་རྩལ་ཚད་གཞི་མཐོན་པོར་བསྔགས་ཡོད་པའི་སྐོར་བདག་ལ་ལན་མང་བསྙད་སྒྲོང་ལ། ཁོང་གི་རྩོམ་རྩལ་ཚད་གཞི་ལ་གདེང་འཛིག་ཐད་ལ་མོལ་མཆིད་ཀྱིས་བཟི་ནས་ཆུ་ཚོད་གསུམ་བཞིར་ཇི་ལྟར་སོང་བ་མ་ཚོར་བར་གྱུར་པ་ཙུང་ཙུང་མིན།

མདོར་ན་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་ལ་མངའ་དབང་སྒྱུར་བའི་ལྷ་ལྡན་རབ་འབྱམས་པའི་གྲྭ་སྐོར་བ་ཞིག་དང་། རྫོང་མཐོན་པོའི་སྟྲང་ལ་གསེར་འཕྲུ་མཛེས་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་དེང་རབས་ཤེས་བྱ་ཚན་རིག་དང་སྐད་ཡིག་བཅས་ལ་ཐོས་པ་བཙལ་དང་འཚོལ་བཞིན་མཆིས་པས། གནའ་དེང་ཟུང་འབྲེལ་འདབ་གཤོག་གཉིས་ལྡན་གྱིས་དུས་རབས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་མཐོངས་ཚད་མཐོན་པོར་བསྐྱེག་རྒྱུར་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པས་དགའ་སྤྲོབས་དང་བཅས་ལོ་རྒྱུས་མཚམས་སྦྱོར་མདོར་བསྡུས་སུ་སྤྲོར་བའོ།།

སེར་ལྡོ་ལྷ་རམས་པ་བསྟན་སྐྱོང་ནས།

Brief Biography of the Author

Lharampa Geshé Lobsang Phuntsok of Gaden Shartsé Monastery was born in the Tibetan district of Nagshö Driru. When he was young he attendeda government school, where he was taught the basics of the Tibetan and Chinese language. In particular, he had a great fondness for the Tibetan sciences and consequently devoted himself to learned teachers, and at an early age opened the gateways to the ten sciences.

In 1995 he came to India and joined Gaden Shartsé Monastery, where he guarded well his vows and precepts and relied upon many teachers with great devotion, eventually maastering the learning, contemplation and meditation of the sciences in general, and especially the ocean-like works of sutra and tantra. His understanding of the scriptures, his prowess in debate, his logical assertions, and so on, were exceptional, and he reached a high level of attainment.

Each year he was among those who received awards for his results in the college exams. In 2005 he received a prize and high marks in an essay competition organized by the Buddhist Educational Association. He regularly taught students while in the monastery and was appointed Tibet culture teacher at Gaden Shartsé School. He edited and corrected many compositions such as Ornament of the Mind of Jampal Nyingpo gongyen, a history of Gaden Shartsé. He participated in an in-depth study of western science jointly organized by Emory University, USA and the Tibetan Library of Works and Archives. He edited the Ganden Shartsé School magazine, JamtséÖnang and was also an editor for the Monlam Dictionary project. He contributed articles for many magazines and periodicals.

In 2016,at Drepung Monastery, he took the part of position defender in the all-night debates or Tsenphu dhamcha. He gave answers to please the wise and was praised by all who were present. In various monasteries he held many discussions with learned monks on topics such as Madhyamika, Perfection of Wisdom, Tantra, and so on. Recently, he completed the great Gelukpa Lharampa Geshé examination and gained first

place in the results. In 2017 in Bodhgaya and other monasteries he successfully completed the Lharampa Geshé debates.

During his studies he made time to compose this work,Illuminating Sunlight: A Commentary on Ornament of Realizationwhich has the ability to fulfill the desires of all who read it, and whose essential message is very profound. Those great teachers of the three great monasteries and scholars connected with him, who read this book offered their joyful appreciation that such a wonderful work could be composed and urged that it be published.

Recently I had the pleasure to read some of his analytical compositions on Buddhism and science. His compositional ability is wonderful and the message is meaningful. Not satisfied with merely reading them I revisited them again and again, and it was possible to understand that he is not just a great scholar within the Tibetan Buddhist tradition but that he has opened his mind's eye to modern science also. Furthermore, I and others have been fortunate to read his many compositions on poetry and on resolving difficult points of scripture.

It has been told to me more than once that qualified authors and great scholars have declared his skills in composition to have reached an advanced level. As an evaluation of his compositional skills I have been so intoxicated in discussions with him that three or four hours had passed without me noticing.

To sum, he is a Lharampa monk who has proved his worth debating in many monasteries and has mastered the arts of teaching, composing and debating. As the saying goes, "The gilded rooftop ornament is beautiful on top of the fortress," he continues to search for the knowledge of modern science and languages. Therefore, adorned with the two wings of ancient and modern knowledge he will without doubt fly to the heights of his generation of scholars. Therefore, it is with great joy that I write this brief biography.

Serlho Lharampa Tenkyong.

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྨྲས་དོན་
གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ།།

མཆོད་བརྗོད།

༄༅། །དྲི་མེད་ཡིད་འོང་མཚན་དཔེ་འབར་བའི་སྐུ། །
འགག་མེད་ལེགས་བཤད་ཟབ་མོ་སྒྲོག་པའི་གསུང་། །
དཔག་མེད་མཁྱེན་བརྩེ་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཐུགས། །
ཟླ་མེད་བླ་མའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ལ་འདུད། །

ཉམ་ཐག་ལྔ་བརྒྱའི་འགྲོ་རྣམས་སྒྲོལ་བ་ལ། །
ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་སྙིང་སྟོབས་ཅན། །
རྣམ་འདྲེན་སྟོན་མཆོག་དོན་ཀུན་གྲུབ་པ་ཡིས། །
དུས་དང་གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་དགེ་ལེགས་སྩོལ། །

གང་གིས་བསྙེན་ན་ཉེས་ཚོགས་ཞི་བ་དང་། །
རྣམ་བྱང་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་སྩོལ་བྱེད་པའི། །
འགོག་ལམ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཆེན་པོས། །
ཁོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་ཞིང་ས་བརླན་པར་མཛོད། །

རིག་གྲོལ་ཡོན་ཏན་དཔལ་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་། །
སྐྱབས་ཀྱི་དངོས་པོ་དམ་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས། །
བསླུ་མེད་འཕགས་མཆོག་དགེ་འདུན་འདུས་པ་ཡིས། །
ཐེ་སྲིད་བྱང་ཆུབ་བར་དུ་གྲོགས་མཛོད་ཅིག །

རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་སྤྱན་རས་གཟིགས། །
ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་འདུས་འཇམ་པའི་དབྱངས། །
མཐུ་སྟོབས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་གསང་བའི་བདག །
འཕགས་མཆོག་རིགས་གསུམ་མགོན་ལ་གུས་པས་འདུད། །

རྒྱལ་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི། །
སྙན་ངོན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས། །
ཡོངས་སུ་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྲོལ་གཏོད་པ། །
རྒྱལ་བ་མི་ཕམ་མགོན་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །

ཐུབ་པའི་དཔལ་གྱི་མགུལ་ལས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ། །
འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། །
ཐོགས་མེད་ལ་སོགས་འཕགས་ཡུལ་པཎ་གྲུབ་ཀྱིས། །
ཚོགས་གཉིས་འཇུམ་དཀར་གཡོ་བའི་ཤེས་པ་སྟོལ། །

ཁ་བའི་ལྗོངས་སུ་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས། །
ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་པདྨའི་མཚན་ཅན་དང་། །
ཨ་ཏི་ཤ་དང་འཇམ་མགོན་ཡབ་སྲས་སོགས། །
དངོས་བརྒྱུད་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འབྲལ་སྐྱོངས། །

མཁས་དང་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྫོགས་ཤིང་། །
མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་ལ་ཐོགས་མེད་པ། །
ཞི་དུལ་དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོའི་རྣམ་རོལ་བ། །
པཎ་ཆེན་མཁས་པའི་དབང་པོས་དུས་ཀུན་སྐྱོངས། །

རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་མི་ཡི་གར། །
ཟློས་པའི་༧རྒྱལ་མཆོག་ཕྱག་ན་པད་མ་དཀར། །
འབྲལ་མེད་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་རྟག་བཞུགས་ནས། །
ཚེ་རབས་ཕྲེང་བར་མཉེས་བཞིན་རྗེས་སུ་བཟུངས། །

བྱ༵ང་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་བགྲོད་པའི་གཞུང་ལམ་ཚུལ། །
ཆུ༵བ་པའི་སྐལ་ལྡན་འགྲོ་བའི་དེད་དཔོན་ཆེ། །
ཚུ༵ལ་མཐུན་མཁས་རྒྱུའི་དབུས་ན་ལྷུན་པོ་སྟེ། །
ཁྲི༵མས་ལྡན་བླ་མ་ས་འཛིན་དབང་པོ་རྒྱལ། །

བྱ༵མས་དང་བརྩེ་བའི་འདབ་བརྒྱ་འགྲོ་ལ་གྲོལ། །
པ༵་སངས་རང་མདངས་གསལ་བའི་མཛད་པ་གཙང་། །
ཡེ༵་ནས་སྤྲངས་རྟོགས་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྫོགས་པ། །
ཤེ༵ས་རབ་མིག་མཆོག་སྦྱིན་མཁས་བླ་མས་སྐྱོངས། །

ངེས་འབྱུང་གཙུག་ཕུད་ཤིས་ཚིག་དབྱངས་དང་བཅས། །
བཞེས་ནས་ཆོས་མིང་བློ་བཟང་ཕུན་ཚོགས་ཞེས། །
ཆོས་མེད་བདག་ལ་གནང་བའི་བླ་མ་རྗེ། །
མཁྱེ༵ན་ར༵བ་ཡེ༵་ཤེ༵ས་རྒྱ༵་མཚོ༵་ཕྱག་གིས་མཆོད། །

དཀོ༷ན་པའི་ཆོས་ཚུལ་བཀའ་གདམས་གངས་རིའི་སྲོལ། །
མཆོ༷ག་ཏུ་འཛིན་ལ་མཁས་པའི་རྒྱལ་རྫོགས་ཤིང་། །
ཚེ༷་རབས་དུ་མར་གོམས་པའི་ལུང་རྟོགས་བསྟན། །
རི༷ང་དུ་སྤེལ་མཛད་དྲིན་ཅན་བླ་མར་མཆོད། །

བློ༷་གྲོས་རྒྱལ་གྱིས་གཞུང་བརྒྱའི་གནད་ཀུན་ཤེས། །
བཟ༷ང་པོའི་ཐུགས་ལ་བྱམས་དང་སྙིང་རྗེས་གཏམས། །
འོ༷ད་སྟོང་ལྡན་པའི་ཟབ་གསལ་གསུང་དབྱངས་ཀྱི། །
ཟེ༷ར་གྱིས་བདག་བློའི་པད་ཚལ་འབྱེད་པར་མཛོད། །

བྱ༷ང་གྲོལ་ལམ་མཆོག་སྟོན་པའི་གཞུང་བརྒྱའི་གནད། །
ཚུ༷བ་པས་མི་ཤེས་བློ་ཡི་སྨུན་པ་ཀུན། །
ས༷ངས་ནས་བློ་གྲོས་འདབ་ལྡན་པདྨོ་ལྟར། །
རྒྱུ༷ས་མཛད་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཕྱུག་གིས་མཆོད། །

བློ༷་གྲོས་མཁའ་ལ་བྱམས་བརྩེའི་སྤྲིན་དཀར་འཁྲིགས། །
བཟ༷ང་པོའི་མཛད་པས་གདུལ་བྱའི་ས་གཞི་ལ། །
བཟོ༷ད་སོགས་ཕྱིན་དྲུག་ཆོས་ཆར་འབེབས་པ་ཡི། །
པ༷་ལོ་བཅད་པའི་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་ལ་འདུད། །

བྱ༷མས་དང་བརྩེ་བ་གཏིང་མཐའ་ཡས་པའི་ཐུགས། །
པ༷་ཏྲའི་རིས་ལྟར་མི་འགྱུར་བརྟན་པའི་སྐུ། །
ཆོ༷ས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲིའི་ལེགས་བཤད་གྱེར་བའི་གསུང་། །
ལྡ༷ན་པའི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཕྱུག་གིས་མཆོད། །

ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་པའི་སྙིང་མ་ཞལ་བཞི་བ། །
རྣལ་འབྱོར་བུ་བཞིན་སྐྱོང་བའི་དམག་ཟོར་ལྷ། །
ཟླ་མེད་རྒྱལ་བའི་བསྟན་སྲུང་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས། །
འགལ་རྐྱེན་བཟློག་ལ་མཐུན་རྐྱེན་མ་ལུས་སྒྲུབས། །

འདི་རྩོམ་མིང་སྐམ་རེ་དྭན་སྤྲིན་ནག་ཐྲོ། །
སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་ཡིད་མཁར་མི་རྒྱུ་ཞིང་། །
གང་བྲིས་བསྟན་དང་འགྲོ་ལ་ཕན་བདེ་ཡི། །
འོད་བརྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱེད་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྨས་པའི་དོན། །
ཡོངས་སུ་གསལ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཡི། །
འབྲུ་འགྲེལ་ཚིག་གི་སྦྱོར་བ་སྤེལ་བ་ལ། །
མ་བསྐུལ་འབྲི་འདོད་སྤྲོ་བ་དང་གིས་འཕེལ། །

ཞེས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ངག་གི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོ་ཕྱེས་ནས་སྐབས་བབ་ཀྱི་ལས་གཞི་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ་གཉིས།

སློབ་འགྲོའི་གཏམ་བརྗོད་པ།

སློབ་འགྲོའི་གཏམ་བརྗོད་པ་དང་། དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛམ་གླིང་གོ་ལའི་ས་ཁམས་ཆེན་པོ་འདིར་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱོན་པའི་ནང་ནས། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རང་གིས་ལེགས་པར་གཟིགས་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་གཞན་ལ་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་འདོམས་པ་པོ་ནི། རྣམ་འདྲེན་བཞི་པ་མཉམ་མེད་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མང་པོས་སྟོན་པ་ལ་བསྟོད་འོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཟླ་ན་མེད་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། ཁྱད་པར་དུ

སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་ཏེ། མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པར་མཛད་པ་འདི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་དང་ལྡན་པའི་ཐུགས་བཞེད་ཟབ་མོ་ཞིག་ཏུ་མངོན་ནོ། །

འོ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཐུབ་པས་རྟེན་འབྲེལ་དང་དེའི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་མི་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཟབ་མོའི་དོན་གྱི་སྣོད་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། དེ་དག་ལ་ཁམས་དབང་མོས་གསུམ་གྱི་གནས་བབ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་བསྟུན་ནས་གསུངས་དགོས་པ་ལས་ཆོས་གང་གསུངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྨན་པས་ནད་པར་སྨན་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ནི། ན་ཚའི་བབ་ལ་གཞིགས་ཏེ་སྦྱོར་དགོས་པ་ལས་སྨན་གང་སྦྱོར་སྨན་པའི་གང་དྲན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོ་གང་ཟག་གི་བསམ་ངོར་ལ་ལྟོས་ཏེ་གསུངས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། རྟོན་པ་བཞི་དང་མི་རྟོན་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལེན་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་འདི་དང་། དཔལ་སྟོབས་པོ་ཆེའི་རྒྱུད་ལས། བསྲེགས་བཅད་བདར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཡི་མོས་པ་འམ། །གཞན་གྱིས་མཁས་པ་འཇུག་མི་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐུབ་གསུང་དོན་ལ་གནས་མིན་གཙོ་བོ་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་དགོས་པར་གསུངས་པའི་གནད་ཀའང་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སྤྱིར་རི་རབ་དང་གླིང་ཟླ་སོགས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་མེད་པ་བླ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཚད་མའི་བཀའ་ལྟར་དངོས་མཐོང་ལག་ཟིན་ཡིན་ཡང་། དེ་དང་དེའི་དུས་སུ་འཛིག་རྟེན་སྤྱོད་འབྱུང་གི་གྲགས་ཚོད་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས། གདུལ་བྱའི་བློ་ངོ་དང་འཚམས་པའི་བདུད་རྩི་ལྟ་བུའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གསུང་ཚད་མ་འདི་དག་གིས་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་ཕན་བདེ་གྲུ་ནོམ་པ་བསྐྲུན་ཡོད་ལ། སྟོན་མིན་གྱི་འགྲོ་བ་ལ་དྲི་བའི་ལན་མ་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པ་ངེས་ནུས་ཀྱི་ཡོད་ན། གང་ཟག་གི་བསམ་ངོར་ལ་ལྟོས་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་གསུང་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་ཡང་ངེས་ནུས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། རི་གླིང་སོགས་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་མེད་པར་འདོད་ན་མདོ་སྔགས་གཉིས་ལས་མི་འགྲིག་པ་དུ་མར་འོང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་ཉེས་པ་མེད་ལ། དུས་འཁོར་དང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་ན་རི་རབ་ཀྱི་གྲིབ་གཟུགས་མཐོང་ལ་རི་རབ་མི་མཐོང་བ་དང་། ཉི་མས་རི་རབ་ལ་སྐོར་བ་བརྒྱག

པ་སོགས་རིགས་པས་གནོད་པ་མངོན་སུམ་ལ་བསྟོན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་ཡི་ཚིག་རིས་བཞིན་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མ་བབ་ན། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་ལས་དད་གུས་ཀྱིས་མཁྲེགས་བཟུང་བྱེད་པ་ནི་ཐུབ་པ་མཆོག་གི་དགོངས་པ་མིན་པ་གོང་ལྟར་དང་། འདིའི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཡོད་པས་སྐབས་འདིར་འཕྲོས་བཤད་ཀྱི་ཡིག་ཚོགས་སྤྲོ་བར་མི་བྱའོ།།

མདོར་ན་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དབང་མོས་གསུམ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་དང་བསྟུན་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་བསྐོར་བ་ལས་རབ་དང་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་རེའི་མཁས་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་དུ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔའི་ནང་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞིའམ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ནི། གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་དང་། གཞུང་གཞན་རྣམས་དེའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་སྟེ། དབུ་མ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ལྟ་བའི་གཞུང་དང་། མངོན་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་གྱི་གཞུང་དང་། འདུལ་བ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དང་། ཚད་མ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་གསུང་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་ཁོ་བོའི་བློ་ངོར་ཤིན་ཏུ་འཐད་ཅིང་གུས་པའང་སྐྱེས། གཞན་ཡང་འཇམ་བཀའ་འགྱུར་ཉི་ཁྲི་ང་པ་ལས།[1] ང་འདས་པའི་འོག་ཏུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་གྱིས་ཤིག །ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་དུ་གཏད་ཅིང་རྗེས་སུ་གཏད་ཀྱིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་གྱིས་ཤིག །ཀུན་དགའ་བོ་ཇི་སྲིད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་འཇིག་རྟེན་ན་གནས་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་བཞུགས་པར་རིག་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་ལས།[2] ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་ཡུམ་ཟབ་མོ་འདི་ཁྱོད་ལ་གཏད་དེ། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་ཆོས་གང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཤད་པ་ལས་ཡུམ་མ་གཏོགས་པར་ངས་ཆོས་བསྟན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཟུང་སྟེ་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་ཆུད་གསན་ཏེ་བོར་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་བརྩི་ཡི། ཀུན་དགའ་བོ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུམ་ཟབ་མོ་འདི་བཟུང་སྟེ་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་ཚིག་གཅིག་ཙམ་ཆུད་གསན་ཏམ་བོར་བར་གྱུར་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་ངས་སྐྱོན་དུ་བཟུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དག་ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །

[1] འབུམ་དེབ། ཤོག ༣༣

[2] ལྷ་ཐ་དཔར་མ། ཤོག ༥༩༣

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ཡུན་རིང་པོ་མ་ལོན་པར། འཛམ་བུའི་སྐྲས་བསྟན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདི་ནས་ཆེས་ཉམས་ཆག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ། ལྷ་དང་ཀླུ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དུ་དར་ཁྱབ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ན། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀླུ་ཡུལ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་སྤྱན་དྲངས་ནས། མདོ་འདིའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་མ་ལུས་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། རྩོད་བཟློག །སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་བཅས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་མཛད་པའོ། །

རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་འདི་ནི་རྩ་ཤེས་ཊཱི་ཀ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བཞེད་པར་མཛོད། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་རེད་ཊཱི་ཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། རིགས་ཚོགས་ལྔ་མ་གཏོགས་མེད་པར་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[3] འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཐ་སྙད་གྲུབ་པའམ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའམ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་བསྣན་ནས་རིགས་ཚོགས་དྲུག་གི་གྲངས་ངེས་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལུས་སུ་བྱས་ནས་རྩ་ཤེ་འཁྲིས་སུ་བྱེད་པ་ནི་འཁྲུལ་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ནི་རིགས་ཚོགས་དང་གཏམ་ཚོགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་གཏམ་ཚོགས་ཡིན་པས་གསེར་ཕྲེང་དུ་རེད་ཊཱི་ཀ་ལྟར་རིགས་ཚོགས་སུ་མ་དྲངས། ཡང་གཞུང་འདིས་སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་མང་བས་རྩ་ཤེས་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས་རིགས་ཚོགས་སུ་དྲངས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ།

བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ལུང་གི་སྙེ་མ་དང་། དེའི་ཆོས་འབྱུང་། ཉ་ཊཱི་ཀ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་བཅས་ལས་རིགས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དོར་ནས་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་དྲངས་པ་དང་། རྨ་བྱ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩ་ཤེས་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པ་མ་ཟད། ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་རིགས་ཚོགས་སྨྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་བསྟན་པ་ན། བདེན་པར་མེད་ན་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་ན། བསྟན་བཅོས་དེའི་མཚན་ལ་ཐ་སྙད་གྲུབ་ཅེས་བཏགས་པར་འདོད། རྗེ་བླ་མས་འདི་འདྲ་བའི་དོགས་པ་རྩོད་བཟློག་གིས་སེལ་བར་གསུངས། འོན་ཀྱང་ཐ་སྙད

[3] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༩

གྲུབ་ཅེས་པ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་ཉ་ཏྲི་ཀ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གངས་ཅན་གྱི་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་མཐུན། ཇེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་བཞེད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པས་རིགས་ཚོགས་སུ་མི་དྲངས། འོན་ཀྱང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དྲངས་ནས་རིགས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་བཞེད།

མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས།[4] རང་རེའི་བླ་མ་དག་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཡོད་ན། འཕགས་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་དུ་འཕགས་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ཁུངས་སུ་མ་དྲངས་པ་མེད་པས། དེ་དག་ཏུ་དྲངས་འོང་དགོས་པ་ལས། དེ་དག་ཏུ་དྲངས་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཚིག་གསལ་གྱི་གཤམ་དུ་རིགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བགྲངས་ཀྱང་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་མ་བགྲངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་མཛད། འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་ཅེས་པའང་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་གསུང་ཡིན་པར་འདོད་མཁན་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་གསལ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་ཀྱི་འགྱུར་བྱང་ལས་ཀྱང་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་གསལ། འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་རྩ་ཤེས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཇེ་བླ་མས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་པ་འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་ལས་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལུང་དྲངས་པས་རྩ་ཤེས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་མ་ཡིན་པར་དེས་ཤེས་པར་མ་ཟད། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ལེགས་ལྡན་ལ་སོགས་པའི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩ་ཤེས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་དེའི་ཟུར་ཙམ་མ་བཀོད་པས། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་མ་ཡིན་པ་དེས་ཀྱང་གྲུབ་པར་གསུངས། སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་འཕྲོས་བཤད་དེ་ཙམ་གྱིས་འཐུས་པར་བྱས་སོ། །

སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་སྐབས་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདིར་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རི་བོ་བྱ་རྐང་ཕུག་ཏུ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བརྩོན་པས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བསྒྲུབས་ནས། དགའ་ལྡན་དུ་མི་ཕམ་མགོན་པོའི་དྲུང་ནས་བྱམས་

[4] འཕྲུལ་དེབ། ཤོག ༩༥

ཆོས་སྡེ་ལྔ་རྫོགས་པར་གསན་ཞིང་སླར་མི་ཡུལ་དུ་ཕེབས། ཉིད་ཀྱིས་གསན་པའི་མགོན་པོ་བྱམས་པའི་གསུང་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་སྦས་དོན་རྣམས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དང་དོན་བདུན་ཅུའི་རིམ་པ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

འབྲེལ་ཆགས་པའི་མཚམས་འདི་ནས་གལ་པོ་ཆེ་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་ཚུལ་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་སྒྲུབ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཡིག་ཚོགས་ཅུང་ཟད་སྤྲོ་བར་འདོད། ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཀྱང་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ལ་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མིན་ན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་མི་ཚང་བ་དང་། དེ་མ་ཚང་ན་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་མི་ཚང་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཙམ་དང་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀར་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་བཀའ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བའི་གཏམ་ཙམ་མོ། །

དེས་ན་འབྲེལ་གཞི་འདི་དག་མི་འབྱུང་བ་ལ་དང་པོ་ཐེག་ཆེན་དང་ཐེག་དམན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་སར་སྐབས་སྟོབས་སོ་སོར་ཡོད་པ་ཤེས་རྒྱུ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་བས། དེའི་སྐོར་མ་འཛིང་བར་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་འཆད་པར་འདོད། གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ། བྱང་སེམས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ལ་ཐེག་དམན་དང་ཕྱི་མ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་ཅེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཚུལ་ཞིག་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཏེ་དབུ་སེམས་གཉིས་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་། བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ལའང་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཅེས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དང་། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་ཙམ་མཐུན་པའི་མདོ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པའི་མདོ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཞེས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ངམ་དམན་མཆོག་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་སའི་གཞི་དེ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། དེས་ན་སྔ་མའི་ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་གང་ཟག་དང་། ཕྱི་མའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཉན་ཐོས་དེ་ཡིན། སྔ་མ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་

ཉུ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཉན་ཐོས་དེ་ཡིན། ཕྱི་མ་ཡིན་ལ་སྔ་མ་མ་ཡིན་པ་ནི། དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཤེས་སླའོ། །དེ་བཞིན་སྔ་མའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་དང་། ཕྱི་མའི་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་གཉིས་ལའང་མུ་བཞི་ཡོད་པ་ཡང་དེས་ཤེས་ནུས། དེས་ན་འདིར་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཅེས་གང་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་མའི་ལྟ་སྤྱོད་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་སྨྲ་ཇི་བཞིན་དུ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཐེག་དམན་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་ལ་རྒོལ་ཞེས་པའི་ཐེག་དམན་པ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་རྒོལ་བ་ཞིག་མིན་པར་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བྱེ་མདོ་འགའ་ཞིག་གིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་མ་པའི་ལྟ་སྤྱོད་ཚང་བར་བསྟན་པའི་ཡུམ་མདོ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་མིན་ལ་རྒོལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་ལ་རྒོལ་མཁན་བྱང་སེམས་ཡོད་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་སྒྲུབ་མཁན་ཡང་ཉན་རང་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ཞེས་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའང་མི་རིགས་སོ། །

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བསྟན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ནི་སྟོན་པ་འབའ་ཞིག་ལས་མེད་པ་དང་། དེས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ནི་གདུལ་བྱའི་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་མིན་པས། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མིན་པར་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི། དེ་ནི་དོན་དངོས་དང་མི་མཐུན་ཞིང་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་བྱེ་སྨྲ་ཉེ་ཚེ་འགའ་ཞིག་སྲིད་ཀྱི་གཞུང་མང་སྤྱི་ལ་གྲགས་པའི་ཚོས་སྐད་ཅིག་ཡིན་པ་མི་སེམས་སོ། །

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྷ་མི་འདྲེས་མར་ཡོད་ན། དེ་གསུངས་ས་ལྷ་ཡུལ་ལ་མི་བྱེད་པར་གནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའང་ཡོད་སྲིད། སྟོན་པ་མཆོག་འཛམ་གླིང་འདིར་གཟིགས་པ་ལྔ་ལ་གཟིགས་ཏེ། མཛད་པའི་གཙོ་བོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལྷ་མི་ཀུན་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཕྱིར། དགའ་ལྡན་ནས་འཕོས་ཏེ་ཡུམ་ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་མའི་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མི་རྫུ་འཕྲུལ་ཅན་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེ་བ་ལྷ་ཡུལ་དུ་ཆོས་ཞུ་བར་བསྐྱོད་མི་ཐུབ་པ་དང་། ལྷ་རྣམས་མི་

ཡུལ་དུ་ཆོས་ཞུ་བར་བདེ་བླག་ཏུ་ཡོང་ཐུབ་པས་རེད། དེས་ན་སྟོན་པས་འཛམ་བུའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་གླིང་འདིར་ཆོས་འཁོར་གང་བསྐོར་ཀྱང་། འཁོར་དུ་མི་ཉིད་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་ནི་གླེང་གཞི་དང་རྗེས་གནང་གི་བཀའ་དག་ལས་ཤེས་ནུས་ལ། རིགས་མི་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདོམས་པའི་ཚུལ་ནི། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་འཇུག་པའི་མདོ་ལས། གསུངས་གཅིག་ཉིད་དུ་གསུངས་མོད་ཀྱི། །དུ་མ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་གོ །ཞེས་པ་ལྟར། སྒྲ་སྐད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་མ་ལུས་པར་ཕ་མཐར་ཕྱིན་ཅིང་གསུང་མི་ཟད་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་བརྙེས་པ་ཡིན་པས། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་བསམ་པ་བག་ལ་ཉལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་དུ། སོའི་སྐད་དང་མཐུན་པའི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོས་འཁོར་མཐའ་ཡས་ཤིང་མུ་མེད་པ་བསྐོར་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་མངའ་བས་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ཐུགས་རྗེ་ལ་ཉེ་རིང་དང་ཕྱི་བཤོལ་མི་མངའ་བའི་སྟོན་པས་གང་ཟག་གི་བསམ་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ༑ ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང་དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་ནི། དྲི་མ་མེད་པའི་སྟོན་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་རྒྱ་ཆེ་ལ་གྱ་ཡངས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ་པ་ཡིན། གནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་དུས་མཉམ་པ་བཞིན། འཛམ་གླིང་གི་ས་ཆེན་འདིར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྤྲུལ་པ་གཞན་དང་གཞན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྣ་ཚོགས་པ་བསྐོར་བ་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྟོན་པ་མཆོག་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་ཆད་ནས་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་གཟིམས་སོང་བ་ལྟ་བུར་མ་ཡིན་པར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀུན་ཏུ་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་མཛད་མུས་ལོས་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་བའི་བར་དུ་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་མཛད་པ་ནི། དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཟླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཆོས་ལ་ཡང་། ང་ཆོས་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་བོད་དུ་བཀའ་འགྱུར་རོ་ཅོག་འདི་ཙམ་ལས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར། འཇིག་རྟེན་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དུ་གསུང་རབ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཡོད་པར་ངེས་

པ་ནི། ཕལ་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས།[5] ཁོ་བོས་ཡང་ཀུན་ནས་མིག་གི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དེ་བླངས་སོ། །བཟུང་ངོ་སྙེལ་ཏོ་བསམས་སོ། །དེ་ལྟར་བཟུང་བ་དེ་ལའང་བྲི་ན་ནི་སྣག་ཚ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཕུང་པོ་ཙམ་དང་། སྨྱི་གུའི་ཕུང་པོ་རི་རབ་རིའི་རྒྱལ་པོ་ཙམ་ཟད་པར་གྱུར་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དེ་ལས་ལེའུ་རེ་རེ་དང་སྒོ་རེ་རེ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་རེ་རེ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་རེ་རེ་ལས་ཀྱང་ཟད་པའམ། འཕྲིབ་པའམ། འབྲུམ་པའམ། མཐར་ཐུག་པའམ། མཐའ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དམིགས་པར་མི་ནུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་དང་། མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱན་ལས། ཐེག་ཆེན་པ་ལྟར་ན་ནི་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུའང་མ་འདུས་པར་གསལ་ཏེ། ཞེས་འང་གིས་སྨྲས་བྱེ་སྨྲས་འདོད་པའི་བརྒྱད་ཁྲིའི་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པ་མ་ཟད་ཅེས་པའི་དོན་དང་། གསེར་ཕྲེང་དུ་དྲངས་པའི་དྲིན་ལན་བསབ་མདོར། འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱིན་གྱིས་གླང་པོ་ཆེ་ལྔ་སྟོང་གིས་ཁུར་བར་བྱ་བའི་གླེགས་བམ་རྣམས་ཁ་ཏོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ༑ ༑ཞེས་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཕུང་གི་ཚད་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་གསུང་རྒྱུན་འདི་དག་ཀྱང་དོན་ལ་གནས་པའི་ལེགས་བཤད་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་སྟོན་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་གསུངས་པའི་ནང་ནས། འཛམ་གླིང་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བསྡུ་མཛད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་མངོན་པ་ནི། ཀུན་དགའ་བོ་ནི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་ཡིན་པར་མི་འཐད་ཅིང་། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། འཇམ་དབྱངས། གསང་བའི་བདག་པོ། བྱམས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བསྡུས་པར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱ་ཀ་རའི་གཞུང་གྱི་ཟླ་འོད་དང་། ཤནྟི་པའི་སྙིང་པོ་མཆོག །ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྟོག་གེ་འབར་བ་བཅས་ལས་བཤད་པ་མ་ཟད་བུ་སྟོན་སོགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པའང་མང་པོས་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་འགྲེལ་ཆེན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་མཁན་ཡང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་མ་ཟད།

[5] འཇང་བཀའ་འགྱུར་ཨ་རྣར་༡

རང་ཉིད་ཀྱང་འདོད་ཚུལ་འདི་ཉིད་འཐད་པར་མངོན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མིན་ན་ཀུན་དགའ་བོ་ནི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་ཡིན་ཞིང་དེས་དེ་དང་མཉམ་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བཀའ་བསྡུས་མེད་ན། སྟོན་པས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་ནན་གྱིས་གཏད་པའི་དགོས་པ་མ་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཔེ་རྙིང་འགའ་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པས་གནས་བརྟན་པའི་དཔེ་རྙིང་དག་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བར་གསལ་བ་དང་། ཀླུ་ཡུལ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་སྤྱན་དྲངས་ཞེས་པ་ནི། འཛམ་གླིང་འདིར་དེའི་སྔར་ཡོད་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུན་ཆད་པས་ཀླུ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སུ་བཞུགས་པའི་པོ་ཏི་བཅུ་གཉིས་སླར་ཡང་གདན་དྲངས་པའི་དོན་དང་། དེས་ན་སྤྱིར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཡིག་ཐོག་བཀོད་པའི་ལས་གཞི་འགོ་བཙུགས་པ་དང་ལྷན་དུ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བཀའ་འདི་འང་གདུལ་བྱ་ལས་དག་བྱང་སེམས་ཀུན་བཟང་གི་རྣམ་སྤྲུལ་ཀུན་དགའ་བོའི་གཙོ་བོར་མཛད་དེ། བྱམས་པ་གསང་བདག་ལ་སོགས་པས་བསྡུས་པར་མཛད་ཅེས་བརྗོད་ན་གཞུང་དོན་མང་དག་ཅིག་གྱུང་འགྲིག་པར་སེམས་སོ།། ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལས། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ནི་གནས་བརྟན་ཀུན་དགའ་བོར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་ཀུན་དགའ་བོ་བྱང་སེམས་ཀུན་བཟང་གི་རྣམ་སྤྲུལ་ཡིན་པའང་གསལ་བས། རྟོག་གེ་འབར་བས་ཀུན་བཟང་གིས་བསྡུས་ཞེས་པ་ནི་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་དགོངས་ཞེས་འགྲེལ་ཚོག་གམ་དཔྱད། འདི་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསལ་བའི་བྱང་སེམས་ཀུན་བཟང་ཞེས་པ་དང་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་མི་རིགས་སོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གསུང་པ་པོ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་མི་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གནང་མཁན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་མོད། ཁོ་བོས་ནི་གྲགས་ཆེ་བའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་ལྡན་མཁས་པ་དག་གིས་བཞེད་པ་ལྟར་དགའ་ལྡན་ན་བཞུགས་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ཉིད་འཐད་པར་སེམས་སོ། །

ཡང་དེང་དུས་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ལུང་གི་དམ་ཆོས་ནི་སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གཏད་རབས་བདུན་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མིན་ན་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་གྲགས་འགྱུལ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་། ལོ་རབས་མང་པོའི་རྗེས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁྱུ་ནས་ཁྱུ་ལག་གདང་སྦྲེལ་ནས་སླེབས་འོང་བ་སུ་ཞིག་ཡིད་མི་ཆེས་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ས་འོག་ནས་ཡང་

བཏོན་ཡོང་བ་དང་། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གནམ་ནས་མར་ཕབ་འོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་བལྟས་ན་དེའི་སྔོན་དུ་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ལུགས་སྲོལ་དེ་དག་མ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཡིན་ལ། མ་ཚད་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རབ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་རུང་དེ་ཚོ་བསྟན་པ་ཡར་དར་སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འོང་རྒྱུ་མེད་པར། དུས་མར་སྙིགས་ཤིག་ལ་སྤྱང་ལ་ཤ་མོང་བཙོལ་བ་ལྟར་སླེབས་འོང་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྤྱར་རློམ་ཅན་གྱི་བཤད་པ་མང་དུ་བྱུས་སོང་།

འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རྩོད་ལན་ལ་རྒྱུས་མངའ་མེད་ཅིང་རང་འདོད་ཁོ་ནས་ཡིག་ཚོགས་སྦྱོར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ལས། གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་མཁྱེན་རྒྱ་ཡངས་པའི་དཔྱོད་ལྡན་དག་ལ་བློ་བ་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་དུ་མི་སྣང་ལ། དེས་ན་དོན་ཆུང་ཙག་ཅིག་ཅིག་གི་ཕྱིར་དུ་རྒྱལ་པོ་ཧ་ལས་བབ་པའི་རིན་ཐང་མེད་པ་བཞིན། དེ་ཉིད་ཕྱོགས་སྔ་བཟུང་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེར་མེད་ནའང་། ཤིང་སྟོང་ཆུར་ལྷུང་གི་སྒྲ་ལ་འཇིགས་ནས་ལོག་ལམ་གྱི་གཡང་དུ་མཆོངས་འགྲོ་བའི་རི་དྭགས་ཀྱི་གཏམ་བརྒྱུད་ལ་ཅོ་འདྲི་བའི་བློ་གྲོས་ཆུང་བ་དག་གི་ཅལ་འཛྲུག་ཞི་བའི་ཆེད་དུ། ལས་གཞི་འདིའི་བརྒྱུད་ནས་དོན་གྱི་རང་མདངས་གསལ་བའི་སྨུག་བྲིས་ཙུང་ཙམ་ཞིག་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

སྤྱིར་ཤེར་མདོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་པའི་ཁུངས་ཡོད་མེད་གཙོ་བོར་མ་ཡིན་པར་མདོ་དེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། དོན་ལ་དེ་ལྟར་གནས་མིན་ལ་དཔྱད་རྒྱུ་ནི་ཐུབ་པ་མཆོག་གི་དགོངས་པའི་ཉིང་བཅུད་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་གོང་དུ་ཞུས་ཟིན་པ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། ཁྱོད་ཀྱི་དོགས་གཞི་ནི་ལྷ་ཀླུ་ལ་སོགས་པ་མེད་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཡོད་ན་རང་དང་འདྲ་བ་དག་གིས་མཐོང་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པ་དང་། གལ་སྲིད་ཡོད་རུང་མི་རྣམས་དེར་མི་སླེབས་ཏེ། རང་དང་རང་འདྲ་བ་རྣམས་མི་སླེབས་པ་གང་ཞིག་མཚུངས་སོ་སྙམ་པ་ཙམ་ཡིན་ངེས། འདི་ནི་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཕྱོགས་སྔའི་ཐ་ཤལ་དེའི་འདོད་ཚུལ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་རེད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་མཐོང་བའི་མིག་རྒྱང་ཐུང་བ་དག་ལ་གཏད་རབས་བདུན་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སོགས་གྲགས་འཁྱལ་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཁྱོད་ལ་དེ་མེད་པར་ཐག་གཅོད་པའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་དེ་ཚངས་པ་ཆེན་པོས་ཐོལ་བྱུང་དུ་སྨྲས་པའི་དངོས་གྲུབ་ག་ལ་ཡིན། དེས་ན་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་ནས། དེ་རིགས་པ་ཡང་དག་ཏུ་རློམ་པ་ནི་རང་གཅེས་ཀྱི་འཁྲུལ་སྣང་འབའ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ། སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་

ཆེ་ཡོད་ན་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡོད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་མེད་ན་གཏན་ནས་མེད་དགོས་པ་དབང་ཆེན་ཚངས་པས་ཀྱང་བསྒྲུབ་མི་ནུས་ན། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་ནུས་དབང་ག་ནས་ཡོད།

གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་རུང་རྣམས་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་ལག་གདང་སྡེབ་ནས་སྡུང་ལ་ཤ་མོང་བརྫོལ་བ་ལྟར་ཡོང་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་རྒྱ་སྲུས་གཏང་བ་ཡིན་ནམ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་སྨིན་མིན་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་དུས་ལ་བབས་མིན་སོགས་ལ་དགོངས་ནས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་ལུང་བསྟན་པ་མིན་ནམ། ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ལ་སོགས་པའི་འཛམ་གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་ས་གསུམ་ན་གྲགས་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོ་འདི་དག །སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡོང་རྒྱུ་མེད་པར་ཕྱིས་སུ་བྱོན་ཞེས་པ་ནི་རྫུན་ཚིག་ཡིན་ནོ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་ནམ། གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་ལ་སྟོན་པས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བ་ཉི་ཚེ་བ་བསྟན་ནས་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ནམ། སྟོབས་ལྡན་བློ་ཡིས་ཐེག་པའི་ཆོས་ཆེན་པོ་ཡང་བློ་རབ་དེ་ལ་གསུངས་པ་ནོར་བ་ཡིན་ནམ། གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་མོས་པ་དབང་པོ་དང་བློ་བཅས་ལ་མཆོག་དམན་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་བཞིན། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་དེ་དག་དང་སྒྲོ་བསྟུན་ནས་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་གསུངས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ། སྟོན་པ་མཆོག་གང་ལ་གང་འཚམས་པ་དེ་ལ་དེར་སྟོན་གྱི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་ནམ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་སྨིན་ཞིང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་ན། ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་བ་དང་མཚུངས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འདོད་པའི་གང་ཟག་ལ་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་གང་ཟག་ཐ་མལ་པའི་རྫུན་ཚིག་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གོ་མཁན་གྱི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཁས་ལེན་གཉིས་ནང་འགལ་མ་ཡིན་ནམ། བྱམས་མགོན་གནམ་ལ་འཕུར་བ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ས་ལ་འཛུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དག་ལ་ཧང་སངས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་མངའ་བརྙེས་ན་སྤྲུལ་བསྒྱུར་གང་ལའང་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་ཐུབ་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ལྟོས་གྲུབ་རིགས་པའི་འཐྲོ་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞར་མདོ་ལས་བཤད་པ་ཡིད་མི་ཆེས་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱིས་ཡུམ་མདོ་བཀའ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི་རྫུན་ཚིག་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། འོ་ན་བྱམས་མགོན་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་གཉིས་ནི་སངས་རྒྱས་

ལས་ཀྱང་ཆེས་མཁས་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ནི་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་རྩོད་པའི་གནས་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདིའི་གསུང་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཟབ་ཁྱད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་འདུས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་ནང་དུ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་ཁོག་ཚང་བར་གསལ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད་ཡིན་པ་མ་ཟད། འཕགས་ཡུལ་དུ་ལོ་སྟོང་ཕྲག་ལྷག་ཙམ་གྱི་ཡར་སྔོན་ལ་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གིས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཇི་ཙམ་རྒོལ་ཡང་ཀླན་ཀའི་དྲི་མ་ཙམ་ཡང་མ་འཇུག་པར། ཕྱིས་སུ་གངས་ཅན་པའི་ཐོས་ཉུང་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཞུ་ཚུགས་ཀྱིས་བཙན་འགོག་བྱས་པ་ནི་དགོད་བྲོ་བའི་གཏམ་གླེང་འབའ་ཞིག་གོ །སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་ཆོས་ཚུལ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དག་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ན། དེ་དག་ལ་ནང་བྱན་ཚུད་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱོན་མཚང་བརྗོལ་དགོས་པ་ལ། དེ་དག་གིས་དེ་ལས་ལྡོག་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ས་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ལོག་ལམ་དུ་ཞུགས་སོང་བ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཏིང་མཐའ་གཞལ་དུ་མེད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་དག་གི་ཟབ་གནད་ལ་ལྟ་བའི་མིག་ཟུང་ཉམས་ཚུང་བ་དང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་རང་དང་འདྲ་བའི་ཐ་མལ་པའི་འདུ་ཤེས་ལས་མེད་པ་དང་། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་ཚུལ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་རིགས་ལམ་དག་ལ་གོ་རིག་མེད་པ་དང་། རྟོག་གེ་བའི་རིགས་ལམ་ལ་ཅུང་ཟད་བྱང་ནའང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དང་བྲལ་བས། མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གྱེན་རྒྱུ་མི་ཐུབ་པར་ལོག་ལམ་གྱི་ཐུར་རྒྱུག་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། ལོག་པའི་ལམ་ལ་ཐུ་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པར་འབྱེད་པའི་བློ་ཡི་མཐུ་དམན་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ལོག་རྟོག་འདི་སྐྱེ་དང་འདི་མི་སྐྱེ་ཞེས་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་བཤད་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་དང་གཏད་རབས་བདུན་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་འདིར་དེ་ཙམ་གྱི་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡོད་པ་མིན་ཞེ་ན། བདེན་པར་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ༑ ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་གླེང་གཞི་ལས་ལྷ་ཡི་རྣམ་པར་རོལ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྤྱན་

རས་གཟིགས་དང་། མི་ཡི་རྣམ་པར་རོལ་བ་གནས་བརྟན་ཤཱ་རིའི་བུ་གཉིས་ཀྱིས་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་འདི་དང་། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལ་དྲི་བ་དྲི་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་གཙོ་ཆེ་བའི་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པས། ལེའུ་རེ་རེའི་སྐབས་སུ་གདུལ་བྱའམ་དྲི་བ་དྲི་ལན་མཛད་མཁན་གཙོ་བོ་ནི་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་། རབ་འབྱོར། བྱམས་པ། བརྒྱ་བྱིན། ཀུན་དགའ་བོ་བཅས་ལྷ་མི་འདྲེས་མར་ཡོད་པ་ཡུམ་མདོ་རང་ལས་གསལ་བ་ཡིན་པས། མིའི་གདུལ་བྱ་ལའང་ལྷ་དང་ལྷན་དུ་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་ལས་དག་འབའ་ཞིག་ལས། མི་ཐུན་མོང་བའི་སྣང་ངོར་གསུངས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པ་འདི་དག་གིས་གྲུབ་ལ། གཏན་ནས་མེད་པར་འདོད་པ་དང་གདུལ་བྱ་གང་ལ་གཏན་ནས་མ་གྲགས་པར་འདོད་པ་ནི། མདོ་རྒྱན་སྤྱར་བའི་འགྲེལ་པ་དག་ལ་ཞལ་མཇལ་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཁྱད་པར་དུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། རྟོག་གེ་འབར་བ། དབུ་མ་སྙིང་པོ། སྤྱོད་འཇུག་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དག་གི་ཟབ་གནད་ཤེས་པ་ལྟ་ཞོག་གོ་རིག་ཙམ་ཡང་མེད་པས། མ་མཐོང་ཡོང་བའི་ཡུས་གཏམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་ཡོད་པའི་ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་གསུང་མོལ་ཞིག་ཏུ་མི་མངོན་ལ། གཞུང་དོན་འདི་དག་ཞིབ་ཏུ་བསམ་ན་ཐུབ་པ་མཆོག་ནི་བསྟན་པ་སྤྲི་མཚན་དང་གང་ཟག་སྒོས་མཚན་སོ་སོ་ལ་དམིགས་ནས་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་མཛད་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པ་ངེས་ནུས་སོ། །

ལུང་རིགས་ལ་རྒྱུས་མངའ་མེད་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འགོག་པའི་དཀའ་བ་དང་ལེན་བྱེད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སྔར་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་འགོག་ཚུལ་ནི། སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེའི་རིང་དང་ཁྱད་པར་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་སྟོན་པ་མཆོག་གནས་གང་དང་གང་དུ་ལོ་ཟླ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བཞུགས་པ་དང་། གནས་དེ་དང་དེ་རུ་ཆོས་གང་དང་གང་གསུངས། ཆོས་གསུངས་ཡུལ་དེ་དང་དེ་རུ་འཁོར་སུ་དང་སུ་ཡོད་མེད་སོགས་རེ་རེ་བཞིན་གསལ་པོར་བཀོད་ནས། དེ་འདྲ་བའི་འཁོར་སུ་དང་གང་གིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་འདི་དག་མ་གོ་བས་ཐེག་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། མ་ཚད་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་གནང་བ་ཡོད་པས་འདུལ་བ་མི་མཐུན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་བསྟན་པ་སོགས་མདོ་སྡེ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་བསྟན་པ་སོགས་མངོན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། ལོངས་སྐུ་རྟག་པར་བཤད་པས་བདག་མེད་པ་དང་འགལ་བ་དང་། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་དགེ་

རྒྱ་ཆད་པར་འགལ་བ་དང་། ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཐོག་མཐའ་ཐུག་མེད་དང་མི་རྟག་པར་འགལ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མེད་པ་དང་མྱང་འདས་ཞི་བ་ཡིན་པར་འགལ་བ་དང་། དགེ་སློང་དགྲ་བཅོམ་ལ་སྣང་ཅིང་ཁྲིམ་པ་བྱང་སེམས་ལ་བསྔགས་པས་འདུལ་བ་དང་འགལ་བ་དང་། སྟོན་པ་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པ་བཤད་པ་དང་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་འགལ་བ་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དེ་ཁོ་ཉིད་མ་ཡིན་དང་། གྲི་གྲིའི་རྨི་ལམ་ལས་མ་གསལ་བ་དང་། མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ཚེ་འདི་ལ་དག་རྒྱུ་ཡོད་པ་སོགས་ལུང་རིགས་དང་འགལ་བ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་བས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀའ་ཡིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རྒོལ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་དག་ནི་རྟོགས་ལྡན་ལ་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཡིན་མོད། དོགས་གནད་འདི་དག་གི་ལན་ནི་རགས་རིམ་ཙམ་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་པའི་དོན་དག་ལས་འཐུས་འགྲོ་བས་ཞིབ་བཤད་དང་ལུང་འདྲེན་གྱི་ཡིག་ཚོགས་ལ་བརྟེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །

གཏམ་གྱི་སོ་ཁ་ཙམ་ཞིག་རྣོ་གྱུར་ན། །ཡིན་མིན་དོན་གྱི་ས་མཚམས་འབྱེད་བྱེད་ལས། །
ཚུལ་བཞིན་མིན་པའི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གིས། །མི་བུ་སྙེར་ལ་བཏབ་པའི་ཚིག་མཚོན་མིན། །

ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཨབ་ཧྒ་ནི་སི་ཐན་ལས་རྟེན་པའི་ཕ་རན་སིའི་འཁྲམ་སྟོན་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་དཔེ་རྙིང་དང་། འཛར་པན་དུ་ཡོད་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་དཔེ་རྙིང་། རྒྱ་གར་མ་ཏ་ར་སི་ཏའི་མངའ་སྡེའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཔེ་རྙིང་སོགས་ལ། གནའ་རྫས་རྟོག་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་ནན་བྱས་པར་གཞིགས་ན། སྤྱི་ལོ་སྔོན་གྱི་ལོ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་གི་སྔོན་དུ་གནས་བརྟན་པའི་དཔེ་རྙིང་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་འབྱུང་བར་བཤད་པས། ཐེག་ཆེན་བཀའ་དག་དུས་རབས་ལྔ་པ་དང་བདུན་པ་ཡན་མན་དུ་མི་དག་གིས་གསར་དུ་བཟོས་ཞེས་པའི་བཤད་ཡམས་དང་། སངས་རྒྱས་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་ལྟ་བའི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་དགག་པ་མཛད་ཅེས་པའི་བཤད་ཡམས་དག་ནི་རང་ཞིག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན། འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བཤད་ན་མང་དུ་མཆིས་པས་ཡིག་ཚོགས་ལ་འཛེམས་ནས་རེ་ཞིག་བཤད་མཚམས་འདི་ན་འཇོག་པར་འདོད། ནམ་ཞིག་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་ཁོ་བོ་ལ་གོ་སྐབས་རིན་པོ་ཆེའི་དངོས་གྲུབ་ཅིག་ཡོད་ན༑ ཕྱིར་ལྡོག་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གོས་བཟང་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བསྐོན་འདོད་ཡོད། ཡང་དུས་ཀྱི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་ཐེག་ཆེན་དང་ཐེག་དམན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཚམས་པོ་མེད་པས་པ་ལིའི་ཆོས་བརྒྱུད་

དང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཅེས་པ་ནི་དོན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པ་བླ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློབ་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་མཆོད་འོས་པ་བཅས་སོ། །སྤྲས་པ།

ཐུབ་པའི་ལུགས་བཟང་ཟབ་ཡངས་རྒྱ་མཚོའི་འཛིངས། །
མ་མཐོང་སྤྲ་རིག་ཆུ་མིག་ཡོར་གང་ཙམ། །
ཆེན་པོར་རློམ་པའི་ལོག་བཤད་གཏམ་གྱི་ཚོགས། །
ཐོལ་བྱུང་སྤྲ་བའི་ཚོགས་ལ་དགོད་རེ་བྲོ། །

ཐུབ་གསུང་ཟབ་རྒྱས་མ་ལམ་གཡུ་མཚོ་ལས། །
དྲངས་པའི་དྲི་མེད་གཞུང་ལུགས་ཁ་འབབ་རྒྱུན། །
ལུང་རིགས་འཛུམ་དཀར་གཡོ་བ་མ་མཐོང་བར། །
ཆུ་ཐྲན་ཀུ་ཅོའི་རྗེས་འབྲང་བྱབ་རེ་ཆུང་། །

རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་དབང་པོ་དུ་མ་ཡིས། །
རྣམ་དཔྱོད་རྩལ་གྱིས་དྲངས་པའི་ལེགས་བཤད་ལ། །
སྐྱོན་བརྗོད་གསར་བཤད་ཚིག་གི་དུམ་བུ་དག །
བསམ་མེད་བྲིས་པའི་མགུལ་དུ་མཛེས་པ་ཙམ། །

ཁ་བའི་རྒྱལ་བསྟན་ཡིད་འོང་སྐྱེད་མོའི་ཚལ། །
ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆུ་སྐྱེས་རྣམ་པར་བཀྲ། །
སྐྱེ་རྒུར་དགའ་བདེའི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །
ས་སྟེང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་རྟག་གནས་ཤོག །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ངལ་གསོ་བའི་གཏམ་མོ། །གཞན་ཡང་དེང་དུས་ཀྱི་མཁས་པའི་མིང་ཅན་ཁ་ཅིག་གིས་ལོག་བཤད་གསར་པ་དག་གཞུང་ཆེན་མོའི་ཕྱོགས་སྔ་ལ་ལེན་པར་མི་རིགས་ཞེས་ཟེར། གཞུང་ཆེན་མོ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་བཏང་ནས་དེ་ཉིད་འཛིག་པའི་དོགས་པ་མེད་པས་དེའི་ཚ་

ནས་གྲོལ་ལན་མི་དགོས་པ་བདེན་མོད། གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་གསར་བུ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལོག་ལམ་དུ་ཞུགས་འགྲོ་བ་དག་ལ་བསམ་ཤེས་དང་འགན་ཁུར་གནང་དགོས་པ་ནི། སྐབས་སུ་བབ་པའི་ལས་ཡིན་པར་མངོན། སྔོན་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གལ་པོ་ཆེའི་སྒོ་ནས་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ནི། དེ་དང་དེའི་དུས་ཀྱི་གྲོལ་བ་དག་གི་ཝཱན་ཀ་བཀྲོག་པའི་ཆེད་ཡིན་ན། ད་ཆོས་སྐབས་དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་གྲོལ་དག་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱ་རྒྱུ་ནི་དེ་མཚུངས་ལོས་ཡིན། དེས་ན་གོང་གི་བཀའ་མོལ་འདི་ནི་ཚིག་སྐམ་དོན་སྟོང་གི་སྤྲམ་བཤད་བསླེང་པོ་ཙམ་ཞིག་ལས་རྒྱུ་མཚན་དོན་སྙིང་དང་ལྡན་པ་ཞིག་མིན་པར་སེམས་སོ། །

དེས་ན་ཕན་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་སློང་སྟེ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱི་གླེང་མོལ་དག་ལ་དབུ་ཚད་རིགས་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལན་འདེབས་དང་གསལ་བཤད་ཙུང་ཞིག་བྱ་བར་འདོད། དེང་སྐབས་ནང་ཆོས་ས་ཁྱབ་རྗེ་ཁྱབ་ཏུ་དར་ཡུལ་ཆོས་ལྡན་གངས་རིའི་ཞིང་གི་མིའི་རིགས་བརྒྱུད་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། གནའ་དེང་གི་རིག་གནས་གང་ལ་ཡང་ཤེས་ཚད་དེ་ཙམ་གྱིས་འདངས་ངེས་སུ་མེད་པའི་མི་བུ་འགས། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་རང་གི་ཕ་མེས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་འདི་ལ་ངན་དམོད་དང་ཟུར་ཟ་སྨ་ཚོགས་བྱེད་པ་དང་། ཚན་རིག་པའི་གཙོས་པའི་དེང་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ནང་བྱན་ཆུབ་ཅིང་འཛམ་གླིང་ལ་སྙན་གྲགས་འབར་བའི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་མང་དག་ཅིག་རང་གི་ཕ་མེས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལས་བརྒལ་ནས། བོད་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་བསྟན་ལ་བསྔགས་བརྗོད་ཀྱི་མཐེ་བོང་དང་གུས་འདུད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བཅས་ཏེ། ནང་ཆོས་ལ་ཞུགས་ཡོང་བའི་ངང་ཚུལ་གཉིས་ལ་བལྟས་ན། བོད་གསར་བུ་བ་དག་མཁས་དྲགས་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་སྙན་གྲགས་ཅན་གྱི་མཁས་དབང་དེ་དག་ལྐུགས་དྲགས་པ་གང་ཡིན་མཇུབ་མོ་ནང་དུ་བཀུག་ནས་ཞིབ་འདངས་ཤིག་ངེས་པར་དུ་བརྒྱུག་དགོས་ཚོད་རེད།

དེང་སྐབས་ཆགས་སྟང་གི་འདུ་ལོང་གཡོ་ཞིང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཕྲན་རྩོད་གྲོད་པས། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱམས་བརྩེའི་འོད་སྣང་ཡལ་ཞིང་སེམས་ངལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་མུན་དོང་དུ་ལྷུང་འགྲོ་བའི་ཉམ་ཐག་གི་དུས་འདིར། དེ་དག་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཕྱོགས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཉི་ཟླ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནང་བསྟན་འགོག་པ་ནི། རང་ལ་ཁེ་ཕན་མེད་བཞིན་སྤྱི་སྐད་ཀྱི་བང་མཛོད་གཏོར་བའི་འབད་པ་དང་དུ་བླངས་པའི་ངང་ཚུལ་ལས་མ་འདས། ཡང་ན་ཆོས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱ་མཁན་དག་ལ་ད་ཆ་ཚན་རིག་སྤྱིངས་ཆའི་ཐོག་ཏུ་སླེབས་པའི་ཆོས་ལུགས་འདི་ཡི་ཆབ་མཆོན་ཐུབ་པ་མ་ཟད།

དགེ་མཚན་ཡང་དེ་ལས་ཆེ་བའི་ཤེས་བྱ་གསར་པ་ཞིག་མཁོ་འདོན་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཆོས་ལུགས་དགག་པ་འོས་འཚམས་ཡིན་ཡང་། དེ་ནི་མེད་པས་དེ་ལས་སོ་སོ་གནའ་དེང་གི་ཤེས་ཡོན་གང་རུང་རེ་རྐང་ཚུགས་པ་ཞིག་སྤྱོང་། རླབས་ཆེ་བའི་དཔལ་འབྱོར་མཁོ་སྒྲུབ་བྱས་ཏེ་མི་རིགས་གཞན་དང་མགོ་སྙོམས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་རང་ཅག་གི་དགོས་དམིགས་ཆང་བ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་འགའ་ཞིག་ཆོས་ལྡན་བོད་དུ་འཚོ་བཞིན་ནང་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་དན་སྨད་སྨ་ཚོགས་བྱས་ནས་ནང་ཆོས་འདི་ཆོས་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཐ་ཤལ་ཡིན་པར་ཤོད། འདི་ནི་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་རྒྱ་ཆུང་བའི་ལུང་ཁུག་གི་མིའི་བསམ་བློའི་འཆར་སྣང་ཙམ་རེད། སྐུ་ཉིད་ཁ་ཆེའམ་ཡེ་ཤུ་གང་རུང་གི་ལུང་པ་ཞིག་ཏུ་ཕེབས་ནས་ད་ལྟར་ནང་ཆོས་ལ་རྒོལ་བ་ལྟར་དེའི་ཆོས་ལུགས་ལ་གཅིག་རྒོལ་དང་ནང་ཆོས་བཟང་ཞན་ཅི་ཞིག་ཡིན་མིན་དེ་དུས་རྟོགས་ངེས།

ཆོས་བྱེད་དང་མི་བྱེད་སོ་སོའི་རང་དབང་གཙང་མ་རེད་ལ། དེ་ལ་བཙན་གྱིས་བསྐུལ་བའི་ཐོབ་དབང་སུ་ལའང་མེད། རང་ཉིད་ཆོས་མི་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་མི་གཞན་གྱི་ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་ངེས་པར་དུ་བརྩི་སྲུང་བྱ་དགོས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་མི་ཆོས་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས། འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲོས་བབ་སོགས་དང་མཐུན་ཞིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཆམ་མཐུན་ལ་ཕན་པའི་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་རེད། རྒྱུ་མཚན་འདི་དག་གི་ཕྱིར་ན་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་དག་གི་དབུ་ཁྲིད་རྣམ་པ་ས་ཕྱོགས་གང་དུ་ཕེབས་པའི་ཡུལ་དེའི་ཆོས་དང་ཆོས་བྱེད་མི་སྣ་ལ་གུས་བརྩི་དང་མཐོང་ཆེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི། ཁོ་ཚོ་ཡུལ་དེ་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་པར་སེམས་གཏིང་ནས་དད་གུས་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་ཆོས་ལུགས་ཞེས་པ་འདིས། མིའི་སེམས་ཁམས་དབང་བསྒྱུར་བྱེད་མཁན་སྟོབས་ཆེ་ཤོས་ཞིག་ཡིན་པ་སེམས་ལ་ངེས་ངེས་སུ་ཡོད་པར་བརྟེན། ཡུལ་དེ་པའི་མི་མང་གི་སེམས་ཁམས་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་སྤྱོད་ཅིག་སྟེ། ཡུལ་དེ་དང་དེའི་མི་མང་གི་སེམས་ཁམས་འགུག་ཐུབ་ན་རང་གི་འདོད་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པས་རེད། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་ལ་རིགས་ལམ་དང་མཐུན་མིན་གྱི་སྐད་ཆ་བྱ་ས་ནང་ཆོས་ཙམ་ལས་གཞན་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་མེད་ཚོད་རེད། དཔེར་ན་ཧིན་རྡུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དམར་མཆོད་ལྟ་བུའོ། །

གཞན་ཡང་རང་ཅག་གི་ཐུན་རབས་རྣམ་པས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡིད་ཆེས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་སོགས་ཁ་འདོན་དང་དགེ་སྦྱོར་ཉིན་མཚན་སྒྲིལ་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་

གིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་གང་ཡིན་ཞིབ་ཆགས་པོ་ཤེས་ཀྱི་མེད། དེ་མ་ཤེས་ཀྱང་ཁོ་པ་ཆོས་ཡིད་ཆེས་དང་དད་མོས་བརྟན་པོའི་སྒོ་ནས་ཕྱག་སྐོར་ཆོས་འདོན་སོགས་དགེ་སྦྱོར་ཅི་རིགས་བྱེད་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དོན་ཙམ་ཡང་ཡག་པོ་མི་ཤེས་པར་སྐྱབས་འགྲོ་དྲངས་ནས་ཅི་ཞིག་ཕན་ཞེས། ཁོང་གི་ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་དང་དོ་ཕོག་གཏོང་བའི་ཐོབ་ཐང་སུ་ལའང་མེད་པ་ཡིན།

དེང་སང་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་དག་ཏུ་བུ་ཕྲུག་ཆར་ལོངས་བྱུང་ཡོད་དུས་ཕ་མ་གཉིས་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཁམས་འཚོ་བའི་དད་སློབ་དང་། ཁ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་ལ་དགག་པ་རྒྱག་མཁན་དེ་འདྲ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་སྐད་ཐོས། དེ་ནི་བྱིའུ་ཕྲུག་སྐྱ་ཁྲར་སྒྱུར་བ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཇུས་ཤིག་རེད་དྲན། འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་མུ་མཐའ་མེད་པའི་ཤེས་རིག་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཉུལ་བའི་གཤོག་ལག་མེད་པར། རང་གི་ཕ་མ་གཉིས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་རྒན་རབས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་དད་ལ་སྨུན་གཅེར་བཟོ་བ་ནི༑ ཕྱི་ལ་བེའུ་རྭ་དང་ནང་ལ་གཡག་རྭ་ཞེས་པའི་གནའ་དཔེ་དང་ཡང་མཐུན་པ་རེད། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ཞིག་གི་ཆ་ནས་བཤད་ནའང་ཆོས་ལུགས་ནི་མིའི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་འཇིགས་སྐྲག་དང་། སྡུག་བསྔལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། མི་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྲིད་དུ་ཆོས་ལུགས་ནི་འཚོ་བའི་དགོས་མཁོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འཛམ་གླིང་འདིར་གནས་པའི་མི་གྲངས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་ཆོས་དད་བྱེད་མཁན་ཡང་ཡིན། དེས་ན་ཆོས་དད་མེད་པ་བཟོ་འདོད་པ་ནི་གཉིད་ལམ་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་འདི་དུས་ཀྱི་འགྱུར་རིམ་གྱི་དྲག་ཤུགས་སྣ་མང་ཞིག་གིས་ཀྱང་མེད་པར་བཟོ་མ་ཐུབ་ན། དེ་ལས་གཞན་ཞིག་གིས་མེད་པར་བཟོ་ག་ལ་ཐུབ། དེ་ལས་ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱས་ཏེ་ཆོས་ཡོད་ཆོས་མེད་རྙོག་གླེང་འཕར་མ་ཞིག་མི་ཡོང་བའི་འབད་བརྩོན་གནང་ཐུབ་ན། རང་ཉིད་འཚོ་གནས་བྱ་སའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཞི་བདེའི་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཆོས་ལ་ཁག་བཏགས་པའི་ཆོས་བྱེད་མི་སྣའི་རྩིང་སྤྱོད་རྣམས་དག་ཐེར་བྱ་ཐུབ་ན། དེ་ནི་དགེ་མཚན་ཆེ་ཞིང་དགག་བྱ་ཆུང་བར་སྙམ་མོ། །འདི་དང་འབྲེལ་བའི་འཕྲོས་བཤད་ཁོ་བོས་གཞན་དུ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པ་བཤད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས།

བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལ་སྐྱོན་དུ་ལྟ་མཁན་ལའང་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོད་པར་མངོན། དེ་ཡང་ནང་ཆོས་གཏན་ནས་མི་ཤེས་པའི་གསར་བུ་འགའ་ཡིས་ཆོས་བྱེད་གང་ཟག་འགའ་རེའི་སྐྱོན་

མཚང་རྒྱ་མཚན་དུ་བཟུང་ནས། ནང་ཆོས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་ལབ་བརྗོལ་གྱིས་རྟོག་སད་དུ་རློམ་པ་ནི། ཀུ་མ་ནགས་ལ་སོང་བར་རྗེས་སྣང་ལ་རྩད་གཅོད་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་པས་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ལས་མ་མཆིས་ལ། ཚུང་ཟད་ཕྱོགས་རེ་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ནི་བུམ་པ་བདེན་གྲུབ་རེད་ཅེས་པ་ཞིག་དང་། མ་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་གཞུང་ཚིག་འགལ་བ་ཅན་གཉིས་མཐོང་བ་ན། ད་ལས་མདོག་གིས་ནང་པའི་ཆོས་གཞུང་ལ་འགལ་འདུ་འདུག་ཟེར་ནས་ས་མཆོངས་གནམ་མཆོངས་བྱེད་མཁན་ཡང་འདུག །འདི་ནི་དྲང་ངེས་ཀྱི་རིགས་ལམ་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཞི། མདོ་སྔགས་གཉིས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་ཤེས་པའི་མངོན་རྟགས་ཙམ་རེད།

ཡང་ནང་ཆོས་ཤེས་ཤིང་གང་འཚམས་རྟོག་གེའི་རིགས་ལམ་ལ་ཡང་བྱང་ཆ་ཡོད་པ་འགའ་ཞིག་ནི། རང་གིས་ཤེས་པའི་ཆོས་དོན་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱོར་མ་ཐུབ་པས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒྱ་འགའ་ཞིག་ལས་བརྒལ་བའི་མཚམས་ཤིག་ལ། རིགས་པ་ལྟར་སྣང་གི་སྒོ་ནས་ཆོས་ལ་ལོག་བཤད་བྱེད་པའང་མཐོང་། འདི་ནི་རང་དཀར་ཆོས་ནག་བཟོ་བའི་ཐབས་ཇུས་ལེགས་པོ་ཞིག་རེད་དེ། རྩོལ་གཏམ་དག་ནི་ཕར་འདེགས་ཀྱི་ཚིག་ཁ་སྙན་པོ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་ཚུར་འགྲོག་གི་ལྟག་ཆོད་དར་མ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་འདུག །ཆོས་ལ་རྩོལ་བའི་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་ལམ་དེ་ལོ་མང་ནང་ཆོས་སྦྱོང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་རིགས་ལམ་ཡིན་པས། ནང་ཆོས་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ནང་ཆོས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མིན་པ་ལོས་འགྱུར། དེས་ན་རང་ལ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་བློ་ནུས་ཙུང་ཟད་ཐོབ་པ་ནང་གཞུང་གི་དྲིན་དུ་མི་ཆོར་བར་ད་དུང་དེ་ལ་རྩོལ་བ་ཡ་མཚན་རེད། འོན་ཀྱང་སྨྲ་བརྗོད་ཀྱི་རང་དབང་ལ་ཚད་དགག་མེད་པས་གུས་བཅས་གནས་སོ། །

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཚན་རིག་དང་རྒྱུས་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་ཆོས་ཀྱི་གཙོས་པའི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་རང་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བ་རེད་ཅེས་ཟེར། དེ་ནི་ཆོས་ཚན་གཉིས་ཀྱི་ཟབ་གནད་མ་ཤེས་པའི་གཏམ་ཙམ་ལས་གཞན་ཅི་ཡོད། རྩ་ཤེས་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཅི་ཞིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་གང་རུང་ལས་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས། ཚན་རིག་པས་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པ་གང་ཞིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་ནང་དུ་འདུས་པས། ནང་ཆོས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་ནང་

ཆོས་ལ་གནོད་པ་གཏན་ནས་ཡོང་མི་སྲིད། དེ་ཡང་འཕགས་པ་སྤྱོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་ང་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་ཀྱི། ང་འཇིག་རྟེན་དང་མི་རྩོད་དེ། གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ངས་ཀྱང་མེད་པར་བཞེད་དོ༑ ༑ཞེས་གསུངས་པས་འཇིག་རྟེན་རང་ག་བ་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་གཞག་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པའི་གྲུབ་དོན་གང་ཡོད་པ་རྣམས། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་འདིའི་རང་ལུགས་ཡིན་པ་ལས། དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། དེ་དང་འགལ་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པ་གསུང་ཚད་མ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་ཐུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལ་དཔྱད་པ་ཇི་ལྟར་ཞིབ་ཚགས་པོ་ཡོད་པ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བ་མ་ཟད། དངོས་ཁམས་ཚན་རིག་ནི་ནང་པའི་ལྟ་ཕྱོགས་ལ་དཔྱོད་པའི་སློ་མོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །

དེང་སྐབས་ཚན་རིག་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲུལ་ཆས་ཡར་རྒྱས་ཚད་མེད་པ་འདི་འདྲ་ནང་ཆོས་ལས་མ་གསལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། སྔགས་དང་། རྫས། ཏིང་ངེ་འཛིན། སེམས་ཅན་གྱི་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐུ་བཅས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས། དེས་ན་རྫས་ནུས་ལ་མཐའ་མེད་པ་ཡིན་པས་ད་དུང་ཡང་འཕྲུལ་རིགས་ཡར་རྒྱས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བར་ངེས་པ་ཡིན་པ་མདོའི་དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅེས་པ་ནི་རྟོགས་བྱ་མིན་པ་དང་གང་བྱུང་ཞིག་ཏུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་ཡིན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རྟོགས་སེམས་ཅན་མེད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ནང་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་སྒོམ་དང་སྙིང་རྗེའི་བསླབ་བྱས་མི་རིགས་སྤྱི་ལ་གྱོང་གུད་ཡོད་རབས་གླེང་། དེ་ནི་སྲིད་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་གླེང་མོལ་ཡིན་ཆེ་ཁོ་བོའི་བཤད་བྱ་མ་ཡིན་ལ། ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བའི་སྒོ་ནས་དཔྱད་ན་བཟོད་པ་དང་བྱམས་བརྩེའི་བསླབ་བྱས་སྤྱི་སྐོར་གང་ལ་གནོད་ཚུལ་ཞིག་གཏན་ནས་རྙེད་མི་སྲིད།

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་སྔོན་རབས་ལོ་རྒྱུས་རེས་འགའ་རྒྱ་མཚན་དུ་བཟུང་སྟེ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་འཁྲུགས་ཟམ་མ་ཆད་པས་འདི་སྐྱོན་རེད་ཅེས་ཟེར། འདི་ནི་འགའ་ཤས་ཙམ་མ་གཏོགས་གོ་ས་དང་ཐོབ་དབང་གི་རྩོད་གླེང་ཆོས་ལ་གཡོག་ནས་དེའི་སྐོར་བཤད་པ་མང་ཞིང་། ཆོས་ནི་ཆོས་བཞིན་མ་བྱེད་ན་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པ་སྟོན་པས་ཀྱང་གསུངས་པས་དེ་ལ་ཡ

མཚན་ཅི་ཡོད། རྩོད་རྟོག་འབྱུང་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་མེད་པར་བཟོ་དགོས་ན་འཇིག་རྟེན་ན་ཐོག་མར་སྲིད་མེད་པ་བཟོ་དགོས་ཏེ་འཛམ་གླིང་འདི་ན་རྩོད་རྟོག་ཆེ་ཤོས་དམག་ཆེན་དང་གཉིས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཚབ་རིག་དཔལ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་བཟོ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ཚན་རིག་ཤེས་མདོག་གིས་མིའི་བདེ་སྡུག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། གླད་པ་ཁོ་ནའི་བྱེད་ལས་ཡིན་པ་ལས་ནང་ཆོས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ཞིག་མེད་ཅེས་བརྗོད། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ལོ་རབས་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་ཕྱིར་དྲན་དང་། སྔོན་དཔག་ཐུབ་པ་ནི་གཟུགས་མེད་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ཁས་མ་བླངས་ན། གཟུགས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཐོག་ལས་དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་དཔེ་ཙམ་ཡང་མི་སྲིད་པ་དང་། མ་ཚད་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དྲན་པ་དང་། ལྷ་ཁོག་ཞུགས་དང་། ཐུགས་དམ་ལ་ཞུགས་པ་སོགས་དོན་དངོས་ཀྱི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག །གླད་པའི་ཐོག་ནས་ད་དུང་འགྲེལ་བཤད་ཅི་ཡང་མེད་ནས་སྟོང་ཆ་ལྷག་ཡོད་པ་སོགས་མ་ཤེས་པར་ཚན་རིག་ལ་དཀའ་ཞིབ་ཀྱི་གཏམ་ཙམ་མོ། །གཞན་ཡང་ཚན་རིག་པའི་བཤད་ཚུལ་ཡོད་ཚད་ལ་གཞོན་སྐྱེས་མང་དག་ཅིག་གིས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་མོས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། གྲུབ་དོན་དེ་དག་གཏན་ལ་འབེབ་མཁན་གྱི་ཚན་རིག་མཁས་དབང་ཚོས་རང་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་དོན་དེ་ནོར་བ་མེད་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཅིག་ཡིན་པ་ཁས་མི་ལེན།

ཁ་ཅིག་གིས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཆོས་ལུགས་འདི་བླ་མའི་ཆོས་ལུགས་ཡིན་པས་ཡང་དག་མིན་ཞེས་སྨྲ། སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱང་བླ་མ་ལས་བྱུང་ཞིང་འུ་ཚོའི་བླ་བརྒྱུད་ཀྱང་ཡར་དེད་ན་སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་པས། བླ་མའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཧང་སངས་དགོས་དོན་མེད་ལ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཚན་ལྡན་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཞིག་སྤེལ་ཡང་ཚིག་གི་འབྲུ་རེ་རེ་བཞིན་མདོ་རྒྱུད་ལ་ཁུངས་དག་པར་གཏུགས་པ་མ་གཏོགས། གང་བྱུང་གི་རང་བཟོ་གསར་བ་གཏན་ནས་མེད་པ་དང་། ད་ལྟང་ཆོས་མཇལ་ཆོས་སུ་ཡོད་པའི་བླ་མ་དག་སངས་རྒྱས་དངོས་ལས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་པ། རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ས་མཐོ་པོ་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་སོགས་འུ་ཚོས་མཇལ་ནས་ཆོས་ཞུ་བའི་སྐལ་པ་མེད་པ་སྒྲོང་བས་གྲུབ་ཅིང་། དེས་ན་རང་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་སྦྱིན་མཁན་དང་། བླང་དོར་གྱི་ལམ་སྟོན་མཁན་ད་ལྟ་མཇལ་ཐུབ་པ་བླ་མ་དག་ཡིན་པས། འདི་དག་གཙིགས་སུ་མི་འཛིན་པར་དེ་ལས་ལྷག་པ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། ལྷ་ཆོས་ལྷ་ཞོག་མི་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་བཀའ་དྲིན་གྱིས་དངོས་སུ་སྐྱོང་མཁན་ཚེ་འདིའི་ཕ་མའི་བཀའ་དྲིན་མི་

སེམས་པ། རང་དང་མི་ཐོག་མང་པོས་ཚོད་པའི་ཕ་མེས་འགའ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་མཚུངས་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཤེས་ན་ཁྱེད་ཀྱི་དོགས་པ་རྣམས་སེལ་ཐུབ།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོས་ལུགས་པས་མི་མང་རྣམས་ལ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་རབས་ཀྱིས་འཇིགས་སྐུལ་དང་། ཞིང་ཁམས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡོད་རབས་ཀྱིས་བསླུ་བྲིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ཟེར། དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་བདེ་བ་ཞེས་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་པ། མི་ཡིད་ཆེས་ལྷ་ཁོ་ཐག་ཆོད་ཐུབ་པའི་དཔང་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གཏམ་འདི་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་མོད། དེ་ལྟར་མེད་པས་བཤད་ཡམས་འདི་དག་ལྗོན་ཤིང་རླུང་གིས་སྐུལ་བའི་སྒྲ་གདངས་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་སྟེ། །དཔེར་ན་ཁྱོད་རང་གིས་ལུང་པ་ཞིག་ཏུ་གཡག་ཡོད་མེད་གང་ཡང་ཏ་མ་གོ་བ་བཞིན་དུ་མི་གཞན་ཞིག་གིས་ལུང་པ་དེར་གཡག་ཡོད་ཅེས་པ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་མི་དེས་བཤད་པ་སྐྱག་རྫུན་རེད་ཟེར་ནུས་སམ། གལ་སྲིད་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཆ་དེ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། དཔེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ན་གོང་གི་སྐད་ཆའི་ལྡོ་ཡང་འཇལ་ཐུབ། གལ་སྲིད་ནང་ཆོས་ནས་བཤད་པ་བཞིན་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་མི་མཐོང་ས་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་ཁྱོད་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་ཀྱང་ཆོག །བཤེས་རྣ་དག་ཏུ་ལྟོས་དང་གསོན་པོ་ཆུ་ལ་བཙོ་བ་དང་ཡན་ལག་གཅོད་པ་དབུགས་བཀག་ནས་གསོད་པ་སོགས། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དག་ང་ཚོས་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་འདི་རེད། དེ་འདྲ་བའི་གཞན་ལ་སྤྲད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ལེ་ལན་རང་ལ་འཁོར་མི་དགོས་པར། གཏན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ལ་རོལ་འདོད་པའི་རྨི་ལམ་དེ་མཐུག་དྲགས་པ་དང་། དམྱལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་མ་ཤེས་པ་ཙམ་ལས། དམྱལ་བ་མེད་པ་ཐག་ཆོད་པའི་ངེས་ཤེས་རྙེད་པ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་སྡིག་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་དང་འཇིགས་སྐྲག་ངོ་སྤྲད་ནས་ཆོས་ལ་བསྐུལ་བ་དང་། དགེ་འབྲས་ཐར་པ་དང་བདེ་བ་ངོ་སྤྲད་ནས་ཆོས་ལ་བསྐུལ་བ་གཉིས་ཡོད་པས་གང་གི་སྒོ་ནས་གསུང་མིན་ནི་ཆོས་གསུང་པ་པོས་གདུལ་བྱའི་བློ་ངོར་བསྟུན་དགོས་པ་དེ་རེད།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བཤད་པས་རྒྱུ་དཔལ་འབྱོར་གསོག་སྤྲུབ་སོགས་ཕྱི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པས་འདི་ནི་སྐྱོན་རེད་ཅེས་བརྗོད། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་རྒྱུད་འདུལ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་ལས་དཔལ་འབྱོར་གསོག་སྒྲུབ་ལ་བཀོན་མི་རིགས་ཞེས་པ་གཏན་ནས་མིན། དཔལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་མིའི་བདེ་སྐྱིད་ཡོངས་རྫོགས་ཐོབ་ངེས་སྙམ་པ་ནི། དུས་

རབས་ཉེར་གཅིག་འདིར་རྗེས་ལུས་ཀྱི་མི་རིགས་ཤིག་གི་སེམས་ལ་ལྷག་པའི་རྨི་ལམ་ཙམ་རེད། མ་ཚད་རྒྱལ་རབས་ཞེ་གཉིས་པ་རྒྱལ་པོ་གླང་དར་མས་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་རྩ་གཏོར་བཏང་སྐབས་སུ་ལྷག་གེ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ལ། མ་ཊི་ཙམ་ཡང་བགྲང་མི་ཆོག་པ་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སུ་འཚོ་གོས་ཀྱི་གནས་སྟངས་རྣམས་ད་ཆ་མི་ཕལ་ཆེ་བའི་སེམས་ལ་གསལ་བའི་ཚུལ་སོགས་ཤེས་ན། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་འདི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་བཀག་རྗེ་དང་། འདི་མེད་ན་དེ་དག་བྱ་འཕུར་བ་ལྟར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད་དེ་ནས་ཧ་གོ་ཐུབ། ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞན་ལ་སྦྱིན་གཏོང་གི་འགྲོ་སོང་ཚད་མཐོ་ཤོས་གཏོང་མཁན་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་པ་ཡིན་པ་ལས་བོད་པ་གནས་ཡིན། བོད་ཀྱི་བླ་དགོན་ལ་ཕུལ་བའི་དངུལ་དངོས་ཕལ་ཆེ་བ་ལུང་པ་སྤྱིའི་ཡར་རྒྱས་དང་། མི་མང་ལ་ཚུར་ཐིམ་ཡོང་བ་ལས་རྩམ་པ་རླུང་འཕྱུར་ལྟར་ཚུད་ཟོས་སུ་འགྲོ་གི་མེད་པ་དངོས་མཐོང་ལྟར་ཡིན། དཔེར་ན་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་དག་ནི་ལུང་པ་སྤྱིའི་མཆོད་ཁང་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལས་མི་བུ་སྒེར་སུ་ལ་དབང་གི་མེད་པ་སུས་ཀྱང་ཤེས་སོ། འཛམ་གླིང་འདི་ན་དཔལ་འབྱོར་སྟོབས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ནི་ཡེ་ཤུ་དང་ནང་པ་སོགས་ཆོས་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། ད་ལྟའི་ཆར་ཉིན་རེར་མི་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་ལྟུག་ཤི་ཐེབས་པ་མ་ཟད་ནད་ཡམས་ཀྱི་ཁ་དར་ཞིང་། མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་དང་རྐུ་འཕྲོག་བཅོམ་གསུམ་ལ་འཛེམ་ཟོན་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཡ་མེད་གཏུམ་སྤྱོད་ཅན་སོགས་ཀྱིས་གང་བའི་ཡུལ་ཁམས་གདུག་པ་ཅན། ཨ་ཕི་རི་ཀའི་རྒྱལ་ཕྲན་འགའ་སོགས་ཕལ་ཆེ་བ་ཆོས་མེད་རྒྱལ་ཁབ་དག་རེད། དེས་ན་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་མིའི་དཔལ་ཡོན་དང་བདེ་སྐྱིད་ལ་གནོད་ཅེས་པ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བའི་ས་མཐའ་མ་མཐོང་བར་ཐག་ཉེ་སའི་ཕོར་ཁ་ལ་འཁོན་མིག་བལྟས་པ་ཙམ་རེད། འདི་ལ་འཕྲོས་བཤད་མང་ཡང་ཡིག་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་བསྡུས་ཕྱིར་དེ་ཙམ་ཡིན།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ནང་ཆོས་ལས་འཁོར་བ་སྡུག་བྱུར་བཤད་པས་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་སོགས་ཀུན་ལ་གནོད་ཅེས་ཟེར། འདི་ནི་འཁོར་བ་ཞེས་གང་ཞིག་ཏུ་འཛོག་མིན་མ་ཤེས་པའི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་གླེང་མོལ་ལ་ལན་འདེབས་མི་དགོས་ཀྱང་། དེས་དཔལ་འབྱོར་རིག་གསུམ་ལ་མི་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། མི་རྣམས་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་མེད་ན་བདེ་སྐྱིད་ནི་སྟོང་བསམ་ལས་མི་ཡོང་བས། སྟོན་པས་ཐོག་མར་ལམ་སྦྱིན་སོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཞེས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་འཇུག་པར་གསལ་པོ་གསུངས་པ་མ་ཟད། མི་རྣམས་ཚེ་རིང་པོ་འཚོ་ཕྱིར་ཚེ་སྒྲུབ། ནད་

མེད་པར་གནས་ཕྱིར་སྣན་སྦྲུབ། དཔལ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོང་ཕྱིར་གཡང་སྒྲུབ་གསུངས་པ་སོགས། མདོར་ན་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འོང་ཡན་ཆོད་ལ་བདེ་འཇགས་དང་བར་ཆད་སེལ་ཐབས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་ཐམས་ཅད་གློས་གཏང་ནས་སྤྲང་པོ་གྱིས་ཞེས་གཏན་ནས་གསུངས་མེད། དེས་ན་ཆེ་འདི་གློས་གཏང་དང་ཕྱི་མ་གསོར་བཟུང་ཞེས་པ་ཚད་མཐོའི་ཆོས་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་སྡེ་དག་ལ་ཡིན་གྱི། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་རྫོགས་ལས་ཀུན་འདོར་ནས་དབེན་པའི་རི་ལ་སྒོམ་སྒྲུབ་བྱེད་པར་རྒྱུགས་ཞེས་གཏན་ནས་གསུངས་མེད་ལ། ཆོས་ནི་གཙོ་བོ་སེམས་བཟང་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་གཏང་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པས་དེས་ལས་སློབ་གང་ལའང་གནོད་དོན་མེད།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རང་གིས་མ་མཐོང་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཞེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཆོས་བསྒྲུབ་ཅི་བྱེད་ཟེར། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལྷ་ཀླུ་སོགས་མེད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་རྨོངས་དད་བྱེད་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་རང་མོས་ཤིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཙམ་ཡང་འགོད་མི་ནུས་པར་དེ་མེད་པར་རྟོགས་མི་ཐུབ་ལ། དེས་ན་རང་གིས་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་སྙམ་པ་ནི་རྨོངས་ཞེན་ཙམ་ཡིན་པས་དེས་མེད་པ་ག་ལ་འགྲུབ། དཔེར་ན་ལུང་པ་ཞིག་ཏུ་ཐྲེད་མོང་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་པར་དེར་དེ་མེད་པ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ནས་གཅིག་ཕུར་ལུང་པ་དེར་དངོས་སུ་སྐྱོད་ཚེ། གང་འཚམས་ཞིག་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་གི་སྐྱེ་ནས་ཞེད་སྣང་སླེབས་ཡོང་བ་བཞིན། ཆེ་སྟོད་ལུས་སེམས་ཙུང་ཟད་བདེ་ཐང་སྐབས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་རབས་བཤད་ནས་ནམ་ཞིག་འཆི་ལ་ཕྱོགས་པའི་ཆེ་ཐེ་ཚོམ་དང་འགྱོད་གདུང་སྐྱེ་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། མི་ཤེས་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཡོད་ཆོས་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་མི་ཕལ་ཆེ་བ་དུད་འགྲོ་རྣམས་ལས་ཆེས་ལྷག་པ་ཤི་བ་ལ་ཞེད་སྣང་དང་འཇེར་སྣང་སྐྱེ་ཡི་ཡོད། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་འཇིགས་སྐྲག་དང་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་གླགས་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པར་དོགས་ནས་ཞེད་ཀྱི་ཡོད། གལ་སྲིད་ཁ་ནས་བཤད་པ་བཞིན་ཤོག་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མེད་པ་ཐག་ཆོད་ཀྱི་ཡོད་ན། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤྲངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་བཞིན་འཆི་བ་ལ་ཞེད་སྣང་གཏན་ནས་མེད་པའམ། ཡང་ན་དབང་ནོར་གནམ་གསུམ་ཡོད་པའི་མི་འགའ་ཞིག་ཤི་བ་ལ་ཆེས་ཞེད་སྣང་ཡོད་དགོས་པ་བཅས་ཡིན།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་པ་ཤོབ་ཙམ་ལས་མཇུབ་མོ་འཛུགས་ས་ཞིག་མེད་པས་ནང་ཆོས་ཡང་དག་པ་མིན་པའི་ལབ་བརྗོལ་བྱེད། འདི་ནི་ནང་ཆོས་ལ་རྒྱུས་མངའ་མེད་

བའི་འོལ་ཚོད་ཙམ་གྱི་བཤད་པ་ལོས་ཡིན། སྤྱིར་ཆོས་ལུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་པ་སྡེ་པ་བྱེ་བྲག་པ་འགའ་ཞིག་གི་འདོད་ཚུལ་ཙམ་ལས་ནང་བསྟན་སྤྱི་ལ་གྲགས་པ་ཞིག་མིན་པ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་དང་། ཆོས་ལུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་གྲངས་འདྲེན་ནི་མདོ་སྡེ་བསྐལ་བཟང་དུ་གསལ་པོར་ཡོད་ལ། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ་ཞེས་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་གསལ་འདུག་པ་དག་ཁྱེད་ཅག་གིས་གནས་མཐལ།

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ག་གེ་མོ་འགས་ནང་ཆོས་ལ་དགག་པ་བརྒྱབས་འདུག་པས་ནང་ཆོས་འདི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད། འདི་ནི་བྱུང་བ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཏུ་མ་ཤེས་པའི་རྫོངས་འཆར་ཙམ་ཞིག་ལས་གཞན་གང་ཡིན། ནང་ཆོས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ནང་ཆོས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། བགྲང་བྱ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ཀྱི་ཡར་སྔོན་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་མི་ཚེ་རིག་པར་བསླབ་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་སྐྱོན་བརྗོད་དང་དགག་རྒྱག་ཆར་ལྟར་ཕབ་ཀྱང་། ནང་ཆོས་ལ་སྐྱོན་གྱི་དྲི་མ་ཙམ་གྱིས་མ་གོས་ཤིང་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པར་དུ་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་མ་ཟད་ཚན་རིག་དང་ལྷན་དུ་གཟི་བྱིན་འབར་བཞིན་པ་འདི་རེད།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་འདི་ནང་ཆོས་ལས་གཞན་ཡེ་ཤུ་ལྷ་བུ་ཞིག་གི་ཆོས་ལུགས་བྱས་ན་ལེགས་ཚུལ་བཤད། རང་ཉིད་འཚོ་སྡོད་བྱ་སའི་མི་སྡེ་འདིའི་མཐུན་ལམ་དང་། བདེ་འཇགས་ལ་སེམས་ཁུར་ཐུན་བུར་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན། ནང་ཆོས་ལས་ཆེས་ལེགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཞིག་ཡོད་ནའང་། ནང་ཆོས་ཀྱིས་ས་རྗེ་གཉིས་ཀ་ཆོས་པའི་བོད་དུ་སྤེལ་བ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་ཏེ། ས་ཆ་གང་དུ་ཆོས་ལུགས་མ་འདྲ་བ་ཇི་ལྟར་མང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྟོག་གླེང་མང་ཞིང་། མི་རིགས་དེའི་བརྟན་བརྟེན་དང་འཆམ་མཐུན་ལ་གནོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྟོན་པ་གཅིག་ལས་མཆེད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་རྩོད་རྟོག་ལ་ཡིད་སུན་པ་དང་། ཞེན་པ་ལོག་རབས་ཁ་ན་ན་བཤད་བཞིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་རེ་རེ་བ་རང་དབང་གིས་ནང་ཆོས་ལས་ལོག་ནས་ཡེ་ཤུ་དང་། ཡེ་ཤུ་ལས་ལོག་ནས་ནང་ཆོས་བྱེད་པ་ནི་སྒེར་གྱི་ཆོས་དང་རང་མོས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་དགག་བྱ་ཡོད་པར་མི་མངོན།

ཡང་འགའ་ཤས་ཀྱི་ནང་ཆོས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ལ་མི་མཁོ་བས་ཆོས་པ་མ་གཏོགས་གཞན་གྱིས་སྦྱོང་བར་མི་རིགས་པར་བཤད། འཛམ་གླིང་ན་སྙན་གྲགས་ཡོད་པའི་ནུབ་ཕྱོགས་མཁས་

དབང་ཚོ་དང་སྟག་སེང་ཁ་སྒྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བགྲོ་གླེང་གནང་ཐུབ་མཁན། ནང་ཆོས་ཁོ་ན་ཆེད་སྦྱོང་གནང་མཁན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཁས་དབང་རྣམས་ཡིན་པ་མཐོང་བཞིན་དུ། ཆོས་ལུགས་འདི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་མཁོ་བའི་རིག་གནས་མིན་ཞེས་པ་གནས་ལུགས་ལས་བརྒལ་བའི་གཏམ་ལོས་ཡིན། ཚན་རིག་པས་ཀྱང་སེམས་ཁམས་གཙོས་པས་གཟུགས་འདས་རིག་པའི་ལེགས་ཆ་ནང་ཆོས་ལས་ལེན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཚད་མ་ནི་རིག་གཞུང་ཀུན་གྱི་སྒོག་ཤིང་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེའི་རྣམ་གཞག་གསལ་སྟོན་བྱེ་མཁན་འཛམ་གླིང་འདིར་ནང་པའི་ཆོས་གཞུང་ལས་གཞན་མེད། ཚད་མའི་རིགས་ལམ་བོར་བའི་གཞུང་ལུགས་དང་གཏམ་བཤད་དག་ནི་རྩིག་པ་མི་མཁོ་བའི་རྡོ་ཧྲུག་ལྟར་དུ་སྤྱུངས་པའི་དང་ཚུལ་ལས་མ་འདས། ཁྱོད་ལ་དབུ་ཚད་རིགས་ལམ་གྱི་གཞི་ཚུགས་ན། ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་གཞག་གང་ལ་རྣམ་དཔྱོད་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ཐོངས་པ་མི་སྲིད་པ་ཡིན། དེས་ན་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་། ཚད་མ། ལྟ་གྲུབ་གསུམ་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་དང་བདེ་འཛུགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིན་པས་རིག་གཞུང་གི་ཡང་རྩེ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་འོས་པ་ཡིན།

ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཆོས་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མི་འགའ་ཞིག་རྐྱེན་ངན་གོད་ཆགས་གཞན་ལས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་རྩིས་མེད་ཀྱིས་སྡིག་ལས་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་སྤྱོད་མཁན་འགའ་ཞིག་ནི། ཚེ་རིང་ཞིང་ནད་མེད་པ་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བ་དེ་འདྲ་མཐོང་ཡོད་དུས། ཆོས་ལས་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སོ་སོར་ངེས་པ་གསུངས་པ་དག །དོན་དངོས་དང་མཐུན་གྱི་མི་འདུག་སྙམ་ནས་ཆོས་ལ་དད་ལོག་སྐྱེ་ཡི་ཡོད། འདི་ནི་ནང་ཆོས་ནས་བཤད་པའི་ལས་འབྲས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་གོ་བ་ཞིབ་མོར་མ་ཆགས་པའི་སྐྱོན་ཡིན། ཚེ་འདིར་སྤྱོད་བའི་བདེ་སྡུག་ཕལ་ཆེ་བ་ནི། ཚེ་སྔ་མ་འགའ་ཞིག་ཏུ་བསགས་པའི་དགེ་སྡིག་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་ལས། ཚེ་འདིའི་དགེ་སྡིག་གི་ལས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད། ཚེ་འདིའི་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བདེ་སྡུག་རྣམས། ཚེ་འདིར་སྨིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་མ་ཟད་ཚེ་ཕྱི་མ་དེ་ལའང་སྨིན་པའི་ངེས་པའང་མེད། རྒྱུ་དགེ་སྡིག་དང་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་བར་ལ་ཚེ་རབས་དུ་མས་ཆོད་པའང་ཡོད། ཚེ་འདིར་དགེ་བ་ རླབས་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྔོན་གྱི་སྡིག་པའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་འཕགས་པ་སྐྱུར་ཚུང་བཞིན་དང་། དེ་བཞིན་ཚེ་འདིར་མི་དགེ་བ་སྟོབས་ཆེན་བསགས་པའི་རྗེས་སུ་སྔོན་གྱི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ༏ དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་གཙུག་ཕུད་ཅན་བཞིན་ནོ། །དངོས་མཐོང་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སྡིག་གི་

འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འཚོལ་བར་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། ས་བོན་འབྲས་ལས་ནས་དང་། ནས་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བཞིན་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་། སྡིག་པའི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཤེས་དགོས་སོ།།

འགའ་ཞིག་སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་བསགས་པས་ཕྱི་མ་སྡུག་བསྔལ་ཟད་མཐའ་མེད་པ་མྱོང་དགོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། སྔར་བསགས་ཀྱི་དགེ་རྩ་སྨྱུར་འཛད་བྱེད་དུ་ཚེ་འདིར་བདེ་སྐྱིད་སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཞན་ལས་ཆེ་བ་ཡོང་ཆོག་པ་ནི། སྡིག་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ་ཁར་བསོད་ནམས་མེ་ལྟར་འབར། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། དེ་བཞིན་མདོ་ལས། ཨུ་ཏ་ཡ་ནས་རྒྱལ་པོས་འཕགས་པ་ཀ་ཏྱ་ཡ་ན་ལ་མ་རུངས་པའི་ཉེས་པ་བཅད་ནས་སྡིག་ཆེན་བསགས་པ་ན། ཟས་གོས་སོགས་རིན་ཆེན་སྣ་བདུན་གྱི་ཆར་བབས་ནས་བསོད་ནམས་སྨྱུར་དུ་ཟད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཆོས་པ་དག་ལ་སྔར་བསགས་ཀྱི་ལས་ངན་སྨྱུར་དུ་འཛད་ནས་ཚེ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་འགྲོ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ། ཚེ་འདིར་རྐྱེན་ངན་གོད་ཆགས་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་གཞན་ལས་ཆེ་བ་ཡོད་ཀྱང་ཆོག་པ་མདོ་ཛོར་གཙོད་ལས་གསལ་བ་མ་ཟད་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ཡང་མང་།

ཡང་ལུག་བསད་ནས་ཤ་བཟས་པའི་བདེ་བ་དང་། དགྲ་བསད་ནས་ཡིད་ཚིམ་པའི་བདེ་བ་ཕྱུག་འཚོལ་སྐོར་སྦྱོང་སོགས་དགེ་སྦྱོར་དྲག་ཏུ་བརྩོན་པ་ལས་ལུས་སྟོབས་ཤོར་ནས་ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ནི། ལུག་བསད་པའི་སྡིག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མིན་ནམ་སྙམ་པ་སྲིད་ཀྱང་། དེ་ནི་གནས་སྐབས་ཤ་བཟས་པ་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་དེ་དག་ལ། འཕྲལ་རྐྱེན་ཐུན་ཚོགས་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་སྲིད་ཀྱང་། དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་པས་ལས་འབྲས་ཞེས་པ་ནི། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་པར་གཙོ་བོ་དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན། ཡང་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྐབས་སུ་ལུས་ལ་རླུང་བསིལ་བུ་རེག་པའི་བདེ་བ་ཡན་ཆོད། སྔོན་བསགས་དགེ་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནའང་། དེའི་འཕྲལ་རྐྱེན་ལ་དགེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་མི་འགལ་ལོ། །དགོས་དམིགས་ལ་ལྟོས་པའི་འཕྲོས་བཤད་ཀྱི་མཚམས་འདི་ན་འཇོག་ཆོག་པའི་གནང་བ་ཞུ་བ་ལགས་སོ།།

ད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྨྲས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་ཞེས་བྱ་བ་སུག་བྲིས་སུ་བགྲི་བའི་ལས་ལ་འཇུག་པ་ནི།

རང་ཉིད་གཞུང་ཆེན་མོའི་ཚིག་དོན་ལ་གོམས་པ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཚུ་མོ་གཉྲའི་བྲེ་མའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིང་བསྲེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་ཏེ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་བྱས་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཏ་ཅང་གི་ཆེ་མོད། དེ་ལས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ། འབྲི་ཀློག་འཛིན་གསུམ་བསམ་སྒོམ་འཆད་གསུམ་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ལ། དེ་ཡིས་ཀྱང་འགྲན་པའི་ཟླ་མེད་པ་གསུངས་པ་ལ་སོས་གྱུས་དང་། དེང་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚེ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་རང་རྒྱུད་ལ། མགོན་པོ་བྱམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཞིག་བཞག་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མི་འབྲལ་བར། འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཅན་དུ་གྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ས་ལམ་རིམ་བགྲོད་ཀྱིས་སྐུ་བཞིའི་རྒྱལ་ས་མྱུར་དུ་ཐེན་པའི་རེ་སྨོན་ཞིག་གིས་དང་། བསྟན་པའི་གནས་རྒྱུན་མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་རྩོམ་པའི་རྒྱུན་ཙམ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཡིན།

གཞན་ཡང་མཁས་པ་སྔ་མ་དག་གི་གསུང་རྒྱུན་དྲི་མ་མེད་པ་རྣམས་མི་ཉམས་རྒྱུན་གནས་ཡོང་བ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་ཙམ་ལས། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་སྤྱོབས་པ་ཁོ་བོར་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཐུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་གསུམ་ཚང་བར་ཁོ་བོ་ལ་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་རྩ་བའི་བླ་མའི་བར་གྱི་གདམས་པ་བར་མ་ཆད་པ། མཚན་ལྡན་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོ་བོར་ལྡན་མོད། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཡི་དམ་ལྷ་ཡིས་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་པ་བདག་ལ་མེད་དོ། །

འོན་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་མ་རྟོགས་ཀྱང་། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེས་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་རྩོམ་པར་མཛད་པ་ནི། རང་ཉིད་ལེགས་བཤད་ལ་གོམས་པ་འཕེལ་བའི་དགེ་མཚན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཞེས། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་བསྔགས་བརྗོད་མཛད་འདུག་པས། རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཡི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ལས་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཀར་པོའི་དགེ་རྩ་འབྱུང་བའི་གཞི་རུ་འགྱུར་བ་ལས། སྡིག་ལས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་མི་འབྱུང་བའི་ཡིད་ཆེས་དང་དང་བ་བརྟན་པོ་ཡོད། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་བ་ཡང་འདིར་བརྗོད་མེད། །སྡེབ་སྦྱོར་མཁས་པའང་བདག་ལ་ཡོད་མིན་ཏེ། །ཞེས་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི

བཤད་སྲོལ་གང་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་དང་བྱམས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་འཆད་མི་ནུས་ཏེ༑ ལོང་ཁྲིད་ཀྱིས་སྤྱངས་པའི་ལོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། སྔོན་བྱོན་གྱི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དམ་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གསུངས་པའི་མགོན་པོ་བྱམས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་གསར་པ་ཞིག་བདག་ལ་བཤད་རྒྱུ་མེད་ལ། དེ་དག་གི་གསུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་རྨོངས་བློར་གང་འཆར་གྱིས་བཤད་ཡོད་ཀྱང་བདག་ལ་མེད་དོ། །

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། སྟོན་པ་འཇིག་རྟེན་མིག་ནི་ཟུམ་གྱུར་ཅིང་། །དཔང་གྱུར་སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཟད་པ་ན། །དེ་ཉིད་མ་མཐོང་རང་དགར་གྱུར་པ་ཡི། །ངན་རྟོག་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་འདི་དཀྲུགས་སོ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཚེ་སྟོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་ཐེག་ཆེན་པ་དག་ལ་ཟུར་ཟའི་ཚུལ་དུ་གསུངས་ཤོར་བ་ཞིག་ཡིན་མོད། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གང་ལ་བསྙེ་ལྟད་ཅན་དུ་གཏང་ན་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་བསྟན་པའི་གདམས་པ་ཟབ་མོ་འདི། རང་ཉིད་ལའང་སྦྱར་ཏེ་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས་པར་མཐོང་བའི་གནད་ཀྱིས་དང་། འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོས་ཀྱང་གཞུང་དོན་གང་ཞིག་འགྲེལ་ཀྱང་ཚིག་དང་དོན་གྱི་འབྲུ་རེ་རེ་བཞིན་ཆུ་འགོ་གདངས་ལ་ཐུག་པ་ལྟར། ཆོས་འགོ་ཡང་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང་དེ་ཡི་བརྒྱུད་འཛིན་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། དེ་ཡི་རྗེས་འབྲང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་མཁས་པ་དག་གི་གསུང་ལ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ་བའི་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་ཁུངས་སུ་གཏུགས་པ་ལས། རང་བཟོ་དང་རང་དགར་གྱིས་འཆད་སྤེལ་གཏན་ནས་མི་གནང་བ་སོགས། བསྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་གྱི་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་བཅས་ལ་རྗེས་སུ་སློབ་པའི་ཚུལ་དུ་བཟུང་ཡོད།

རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སམ་མན་ངག་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི། མགོན་པོ་བྱམས་པའི་གསུང་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་ཡིན་ལ། དེའི་དགོངས་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་དག་དང་། དེའི་ནང་ནས་རྒྱས་བསྡུས་འཚམས་ཤིང་གོ་བདེ་བ་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་འདི། འགྲེལ་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པ་བླ་མ་སྔ་མ་དག་གིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་དང་།

དེའི་དགོངས་དོན་བདེ་བར་རྟོགས་པ་ལ་དགེ་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་མཆོན་ཏེ་བཤད་ན། ཡབ་སྲས་རྣམ་གསུམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཊཱིཀ་ཆེན་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་དགོངས་དོན་ལས་སླ་བོར་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིག་ཆ་དག་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་དག་གི་གསལ་བྱེད་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས། ལུགས་ལྡོག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཐོས་བསམ་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་འདི་ཡང་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བསླབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའང་མངོན། རང་གི་བསམ་དོན་དངོས་ནི། རྣམ་བཤད་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱི་དོན་དང་། གསེར་ཕྲེང་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱང་བྱའི་གཞུང་གི་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ། ལེགས་བཤད་རྣམ་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་བཀའ་ལུང་མདོ་དང་རྒྱ་འགྲེལ་དག་ལ་རྒྱུས་ཡོན་དང་། ཚིག་དང་དོན་གྱི་དཀའ་གནད་ཞིབ་པར་དགྲོལ་བ་ལ་ཡིག་ཆ་དག་གིས་ཟུར་རྒྱན་བྱས་ཏེ། སྦྱང་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གཞུང་དོན་ཟབ་ཅིང་རྒྱས་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་གོ་སྙམ།

རྗེ་བླ་མའི་གཙོས་པས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཊཱིཀ་གང་ཡིན་པ་རྣམས། རྒྱ་གར་མཁས་པས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་བོད་དུ་འགྱུར་བ་རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་དང་། དེའི་ནང་ནས་འཕགས་སེང་གཉིས་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་ང་ཚོ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་ཅེས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད། རྒྱ་འགྲེལ་དངོས་ཡིན་མིན་གང་ལྟར་ཀྱང་། འདི་དག་ནི་ཚུ་འགོ་གནས་ལ་ཐུག་པའི་ཁུངས་ཡིན་པས་ཧ་ཅང་གཙིགས་ཆེན་པོ་འཛིན་དགོས་པ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་མཇལ་བ་ལས་ཤེས་ནུས།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གིས་རྒྱན་གྱི་གཞུང་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་འགྲེལ་དང་། སྔ་རབས་པ་དག་གི་བཞེད་པ་རེ་རེ་བཞིན་བཀོད་ནས་དེ་དག་གང་འཐད་པ་དང་མི་འཐད་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལེགས་པར་ཕྱེ་སྟེ། མཐར་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་རྒྱན་གྱི་དགོངས་དོན་མ་ནོར་བ་རང་ལུགས་འཛོག་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཁྱེད་ཉིད་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལ་གསན་བསམ་མཛད་ཅིང་དེའི་དགོངས་དོན་ལ་གོ་བ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན། སྔོན་བྱུང་གི་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་ཕལ་ཆེ་བའི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་ཁོག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ཞིག་དང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་རགས་རིམ་ཙམ་ལ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་དགོས་སོ་སྙམ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་

ཉེ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་ཟིན་བྲིས་ཡིན་པའི་གསུང་རྒྱུན་ཡོད་པ་བཞིན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་རང་ལུགས་རྣམས་ཁ་གསལ་ཞིང་གོ་སླ་བའི་སྒོ་ནས། དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱན་གྱི་དགོངས་དོན་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་ན་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདིའང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་བཞིན་གཙོགས་སུ་འཛིན་པར་མངོན་ནོ། །

རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག

རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་གྲངས་འཛིན་བློ་ལ་ངེས་གལ་ཆེ་ཞིང་དེ་ངེས་པ་བདེ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་བརྒྱུད་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[6] འོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལ་འགྲེལ་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཉེར་གཅིག་ཡོད་དེ། མདོ་དང་རྒྱན་སྦྱར་བ་བཅུ་གཉིས། མ་སྦྱར་བ་དགུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉི་ཁྲི་དང་སྦྱར་བ་བཞི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། སྡུད་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། ༡ འབུམ་ཀྲུང་དང་སྦྱར་བ་གཅིག ། ༢ སྨྲི་ཏིས་མཛད་པའི་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ༣ འཕགས་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ། ༤ བཙུན་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ། ༥ སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མ། ༦ ཤཱནྟི་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་དག་ལྡན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ༧ སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱན་སྣང་། ༨ ཤཱནྟི་པས་མཛད་པའི་སྙིང་པོ་མཆོག ། ༩ ཨ་བྷྱས་མཛད་པའི་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ༡༠ སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ། ༡༡ སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་སྡུད་འགྲེལ་རྟོགས་སླ། ༡༢ ཁ་ཆེ་ཛྙཱ་ཤྲཱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མདོ་དང་མ་སྦྱར་བ་དགུ་ཡོད་དེ། ༡༣ སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་ཆུང་། ༡༤ དེའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པ། ༡༥ གསེར་གླིང་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། ༡༦ ཇོ་བོས་མཛད་པའི་བསྡུས་དོན། ༡༧ ཁ་ཆེ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྡུས་དོན། ༡༨ ཤེར་འབྱུང་

[6] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༤

ཐོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྡུས་དོན། ༡༩ རིན་ཆེན་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གྲགས་ཚ། ༢༠ ཨ་བྷྱས་མཛད་པའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན། ༢༡ བུདྡྷ་ཤྲཱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་ཕྲེང་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

མདོ་རྒྱན་སྤྱིར་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། མདོ་ཚིག་དངོས་སུ་དྲངས་ནས་དེ་རྒྱན་ཚིག་དང་སྦྱར་ཏེ་བརྩམ་པ་ལ་བྱས་ན། གསེར་ཕྲེང་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་གིས་མ་ངེས་ལ། དེས་ན་མདོའི་ཚིག་དོན་གང་རུང་རིམ་པ་ལྟར་དངོས་སུ་བཀོད་ནས་དེ་རྒྱན་ཚིག་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་པའི་ཚད་ལྡན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་དགོས་སྙམ། དེས་ན་བོད་ཀྱིས་མཁས་པས་མཛད་པའི་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པའང་མང་དུ་ཡོད་ཅེས་ཁས་བླངས་ཀྱང་མི་འཐད་པ་མེད་པར་སེམས་སོ། །

མཆོད་བརྗོད་གླེང་གཞིའི་འགྲེལ་པར་བཞེད་མིན་ནི། སྔ་རབས་པ་ཨར་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཆོད་བརྗོད་གླེང་གཞི་དང་སྦྱར་བ་མ་ཟད། མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་མཆོད་བརྗོད་གླེང་གཞིའི་འགྲེལ་པར་བཞེད། དེ་ལ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གིས་བསྟན་བཅོས་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་བ་རིག་ཐོས་པ་དགས་བརྩམས་པའི་བོད་འགྲེལ་ཡིན་པས་དེའི་ཁུངས་མི་ཐུབ་པར་གསུངས། ཕྱིས་བྱུང་གི་མཁས་པ་ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་དང་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་བརྗོད་གླེང་གཞིའི་འགྲེལ་པར་བཞེད། ཡབ་སྲས་རྣམ་གསུམ་གཙོས་པའི་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་དག་གིས། རྩོད་མེད་ཚད་ལྡན་གྱི་རྒྱ་འགྲེལ་དག་ཏུ་གླེང་གཞི་དང་མཆོད་བརྗོད་སྦྱར་བ་མི་སྣང་བས་མཆོད་བརྗོད་དེའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པ་མི་བཞེད།

རྒྱན་གྱི་མཆོད་བརྗོད་ནི། གཙོ་བོ་མདོ་དོན་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་སྟེ། རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་འཕེལ་ཞིང་བར་ཆད་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་རང་གི་དད་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བསྟོད་ཕྱག་བྱེད་པའི་སྐབས་བརྗོད་ཀྱི་ངག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱན་གྱིས་མདོ་དོན་འགྲེལ་བའི་བཤད་ཐབས་ལྟ་པོ་གང་གི་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་གླེང་གཞི་རྒྱན་གྱིས་མ་བསྡུས་པ་གསུངས་པ་དང་། གླེང་གཞི་ནི་གཙོ་བོ་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་རྣམ་པས་ཆོས་སྟོན་པའི་ཐོག་མར་གནོད་བཙུད་ཀྱི་མཐོང་ཐོས་ཇི་བྱུང་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཐལ་ཆེ་བ་མི་སློབ་པ་ཡིན་པས། བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་མཆོད་བརྗོད་དང་སྦྱར་རུང་དེ་ཙམ་མེད་པ་བཅས། འདི་ཉིད་གླེང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཆེར་མི་སྣང་ལ།

མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཐྲེན་གསུམ་གྱིས་དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྟུས་པ་དང་། མཆོད་བརྗོད་འདི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས། བསྟན་བཅོས་ལུས་དངོས་ཀྱི་བཤད་བྱའི་མདོའང་འདིའི་བཤད་བྱའི་མདོ་ཡིན་དགོས་སོ་སྙམ། འོ་ན་འདི་ཉིད་མདོ་དང་མ་སྦྱར་བ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་མདོ་དང་སྦྱར་བས་མདོར་བསྟན་གཉིས་མདོ་དང་སྦྱར་མི་དགོས་པ་བཞིན་འདིའང་དེ་དང་འདྲའོ་སྙམ། དེས་ན་རྒྱན་གྱི་ལུས་རྣམ་གཞག་ལ་མཐྲེན་པ་གསུམ་ཙམ་དང་། དངོས་པོ་བརྒྱད། དོན་བདུན་ཅུ་ཙམ་བཅས་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱས་བསྡུས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཁོ་བོས་ནི་འཐད་ཕྱོགས་སུ་འདོད། གཞན་ཡང་དགོས་འགྲེལ་ངག་གིས་མདོའི་དོན་དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། འདིའི་རྩ་བའི་བཤད་མདོའང་གང་ཡིན་སོགས་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །གོང་དུ་དྲངས་པ་རྒྱན་འགྲེལ་གྱི་གྲངས་ནི་བོད་དུ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་ལ་ཉེར་གཅིག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པས་ཁྱབ་ཅེས་པ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་ནོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བོད་འགྲེལ་ལའང་ད་ལྟའི་ཆར་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ཨ་ར་ཊ་སིའི་དགེ་རྒན་ཞིག་གི་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ཟིན་ཐོར་བཀོད་པ་ཞིག་མཇལ།

གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཉེར་གཅིག་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་འགྲེལ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་པ་དོན་འགོད་ཞུ་བ་ནི། འབུམ་རྒྱང་དང་སྦྱར་བའི་འབུམ་འགྲེལ་འདི་དང་། སྡུད་པའི་ལྡེ་མིག་གཉིས་པོ་འདི་ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་རྣམ་ཤྲིས་མཛད་པར་གྲགས་ཀྱང་། རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གསུང་ལ་མི་འབྱུང་བའི་བོད་ཚིག་དུ་མ་སྣང་བས་ལོ་ཙཱ་བའམ་བོད་གཞན་ཞིག་གིས་བྱས་སམ་སྙམ་མོ༑ ༑ཞེས་གསུངས།

སློ་ཧི་ཏྲོ་ན་གེཧེས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་འདི་ཡང་ནུས་པ་ཆུང་ཞིང་། མདོ་དང་རྒྱན་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པ་འགའ་ཟུང་འདུག་པས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སློ་ཧི་ཏྲོ་ན་གེཧེ་ཡིན་མིན་དཔྱད་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འདི་ཉིད་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གང་ཡིན་མིན་ལ་དོགས་སློང་མ་མཛད། ཇོ་བོས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེ་ཡང་ནུས་པ་ཆུང་ཞིང་བོད་ཚིག་དུ་མར་སྣང་བས་ཇོ་བོའི་སློབ་མ་གཅིག་གིས་སམ་བོད་ཅིག་གིས་བྱས་པར་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཡང་མདོ་རྒྱུད་པའི་འགྲེལ་པ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་དང་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ཞེས་པ་འདི། འཕང་ཐང་དཀར་ཆག་ཏུ་ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྡེས་མཛད་པར་གསུངས་པ་དང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཀུན་མཁྱེན་ཇོ་ནང་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་གསུངས། ཕྱི་མ་འདི་མི་འཐད་པ་ནི། ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ཀྱི་གཞུང་དེ་ཉིད་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་ཀྱི་སྐོར་བཙུན་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལ་བལྟ་དགོས་ཞེས། གཞུང་དེ་ཉིད་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པས་དེའི་མཛད་པོ་དབྱིག་གཉེན་མིན་པར་ཤེས་ཏེ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེ་ནི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཕྱིས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐབས་སུ་མདོ་ཡི་ཚིག་ཡོད་པ་དོར་ནས་མེད་པ་བྲངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་མདོ་ཡི་དོན་དབུ་མར་བཀྲལ་བ་དང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་འདོད་པ་བཀོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་སྐབས་སུ་ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྡེས་མཛད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཏེ་དཔྱད་གསུངས་པ་དང་། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་སྐབས་སུ་གཞུང་འདིའི་རྩོམ་པ་པོ་དབྱིག་གཉེན་མིན་པ་དང་། ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྡེ་ཡིན་པར་ཐུགས་ཐག་བཅད་ནས་གསུངས། དེས་ན་གནོད་འཇོམས་མཁན་པོ་ཞེས་པ་ནི། ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་མཛད་པ་པོ་ལ་གོ་ཞིང་དེའི་མཚན་ལ་བོད་སྐད་དུ་ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྡེ་དང་། རྒྱ་སྐད་དུ་དཾ་ཥྚ་སེ་ན་ཞེས་པ་བཅས་སོ། །འབུམ་རྒྱུད་པའི་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་ནི། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཕྱི་མ་འདི་འཕང་ཐང་གི་དཀར་ཆག་ཏུ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་སྡེ་བཙན་གྱིས་མཛད་པ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འབུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ཞེས་འབྱུང་བས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབུམ་རྒྱུད་དང་སྦྲུར་བ་འདི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་མཛད་པ་ཐུགས་ཐག་བཅད་གནང་འདུག །འདི་གཉིས་ལ་གནོད་འཇོམས་གཉིས་སམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཞེས་སུ་འང་གྲགས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་གཞུང་འགྲེལ་ལ་གནོད་འཇོམས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ་མཛད་པར་སྣང་ལ་འདི་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བར་གསལ་བ་བཅས་སོ། །

རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་བྱའི་མདོ།

འོ་ན་མདོ་རྒྱུད་སྦྱར་བ་དང་མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་ན། རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་བྱའི་མདོ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལྟ་བུའི་དགོངས་དོན་ཡང་རྒྱུད་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་འདོད་དགོས་པས། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་བྱའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་སྔ་རབས་པ་དག་གིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་འདོད་པ་དག་བཀག་ནས། རང་លུགས་ལ་ཤེར་མདོ་དང་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཡིན་នོ། །བཤད་བྱའི་མདོ་ལ་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[7] དེ་ལྟར་མདོ་དང་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་བསྟུན་ན་འདིའི་རྩ་བའི་མདོ་བཞིའམ་ལྔ་རུ་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པས་དེ་ལ་མདོ་དང་རྒྱུད་སྦྱར་བའི་ཚད་ལྡན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དང་། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་། དེའི་ལེའུ་བཞི་པ་སྡུད་པ་སོགས་སུ་བྲངས་ན་ལྔ་དང་། མ་བྲངས་ན་བཞི་པོ་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོར་འཇོག་རུང་བར་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་མཐོང་། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། འགྲེལ་པར། ཀུན་གྱི་རྒྱུད་དུ་གྱུར་པ་ནི། །ཞེས་པའི་གཞུང་ཚིག་འདི་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་དུ་འགྱུར་བར་ནི༔ ཞེས་འགྲེལ་ནས་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ལ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པ་བཞེད། འདི་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་དངོས་ཡིན་པ་ནི། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚིག །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལས་རྟོགས་ནུས་སོ་སྙམ།

སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ཡིན་པ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཞེ་ན། སྐབས་འདིར་ལོ་ཙཱ་བ་དང་ཆོས་བཤེས་གསེར་གླིང་པ་གསུམ་གྱིས་འཇམ་རྒྱལ་བཏང་སློམས་ཀྱི་བཤད་པ་གསུམ་བྱུང་ཞིང་། གསེར་ཕྲེང་དུ་ལོ་ཙཱ་བས་བཞེད་པ་ལྟར་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་འཕགས་པ་བཙུན་པ་བཅས། མཁས་པ་སྔ་མ་བཞིའི་བཤད་པ་ལས་སོ་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་དང་། དེ་དག་གི་བཤད་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་དང་། ཉི་ཁྲི་གཞུང་འགྲེལ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་བཅས་ཡིན། འོ་ན་འདི་དག་མདོ་ཉི་ཁྲི་གཅིག་པུའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་ཀའི་རྒྱུད་ཡིན་པ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་

[7]ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥

སྙམ་ན། གསེར་ཕྲེང་ལས་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཟེར་བ་ནི་བརྟག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱ་འགྲེལ་གང་ལས་གཞུང་དེ་ལ་ཉི་ཁྲི་ཞེས་པ་མ་གསལ་བ་དང་། འགྲེལ་པར། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་རྣམ་བཤད་མཛད། །ཅེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལ་བྱ་དགོས་པས་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཡུམ་གསུམ་ཀའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པ་རྗེའི་དགོངས་ཚོད་ལ་ཡོད་པར་མངོན། ཕྱིས་བྱུང་གི་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་འདི་ལ་ཉི་ཁྲི་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མི་མངོན། མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་བའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་མཛད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། གལ་སྲིད་ཉི་ཁྲི་པོ་ནའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ནའང་སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་བརྗོད་བྱ་དོན་གཅིག་ཅིང་རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱའང་དེ་དག་དང་དོན་གཅིག་པས་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་གཅིག་ཤེས་ཀུན་རྟོགས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་དང་ཉི་ཁྲི་གཞུང་འགྲེལ་གཉིས་བོད་དུ་མ་འགྱུར་ཞིང་གཞུང་འདི་གཉིས་ནི། གསེར་རྣམ་གཉིས་སུ་འགྲེལ་པར་གཏུགས་ནས་ཐོགས་མེད་མདོ་དོན་ཉེ་ཚེ་བ་དང་། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མདོ་དོན་སེམས་ཙམ་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་གསུངས་པར་བརྟག་ན་གཞུང་དེ་གཉིས་རྒྱན་འགྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་མངོན་པ་དང་། རྟོགས་སྣང་ལས། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱན་གྱིའོ། །སྐུས་ན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་དང་། དབྱིན་གཉེན་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་མ་ཟད་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་དུ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སེམས་ཙམ་དུ་འགྲེལ་ཞེས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་སོགས་ལྟར་ན། གཞུང་དེ་གཉིས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་མངོན་པས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །གསེར་ཕྲེང་གི་སྐབས་སུ་བོད་འགྱུར་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་བཙུན་པའི་ཡིན་མིན་དོགས་སློང་ཞིག་མཛད་ནས་གཞུང་དངོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེས་མཛད་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལྟ་བུ་མངོན་པ་དང་། ཡིག་ཆ་དག་ལས་བཙུན་པའི་གཞུང་ཡིན་པ་བཞེད་པར་གསལ་བ་དང་། མཁས་གྲུབ་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་བོད་ན་ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་ཡིན་པར་བཞེད་པས། ཞེས་གསུངས་པས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

འོ་ན་རྒྱན་འདི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཡི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་དུ་གསུངས་ན། སྦས་དོན་གྱི་ཚུལ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[8] བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་མོད་

[8] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༨

ཀྱི༑ གདན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ། ངོ་བོ་ངེས་པ་དང་། གྲངས་ངེས་པ་དང་། གོ་རིམ་ངེས་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་སྦས་དོན་ཁོང་ན་གནས་པ་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[9] འོ་ན་མངོན་རྟོགས་རྣམས་ཡུམ་གྱི་མདོས་སྦས་དོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་སྦས་དོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། མ་བསྟན་པར་སྦས་པ་གཅིག་དང་། བསྟན་ཡང་མི་མངོན་པར་སྦས་པ་གཅིག་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་ཏེ༑ མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞི་ལྡོག་རྣམས་ཡུམ་གྱི་མདོས་མི་མངོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རང་ལྡོག་ཡུམ་གྱི་མདོས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བརྒྱད་ཀྱི་རང་ལྡོག་དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བརྒྱད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[10] གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྙིང་པོའི་དོན་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཞུགས་ལ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་ས་འོག་གི་གཏེར་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་བུའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འགྲེས་ཀང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད།

ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ཡིན་ན། དེའི་བརྗོད་བྱའི་གྲངས་ལ་དུ་ཞིག་ཡོད་དམ་སྙམ་ན། འགྲེས་ཀང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་སྲོལ་ཡོད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། གཞི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་གང་རུང་རྒྱས་སུ་རུང་བའི་ཆོས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་དང་། གཞི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་འགྲིབ་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་རུང་བའི་ཆོས་ཏེ། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལྔ་བཅུ་རྩ་ལྔ་བཅས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ།(༥) རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག(༨) རྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཁམས་དྲུག(༨) དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་

[9] ཤེར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༥
[10] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག༣༡

ཁམས་དྲུག(༦) རེག་པ་དྲུག(༦) ཚོར་བ་དྲུག(༦) ཁམས་དྲུག(༦) རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་(༡༢)བཅས་སོ༑ ༑གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་པའི་ལམ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་དྲུག་དང་།(༦) ལྷ་བའི་ལམ་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བཅོ་བརྒྱད།(༡༨) རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་གྲངས་བདུན།(༢) ཞི་གནས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་གཅིག(༡) བསམ་གཏན་བཞི་ལ་གཅིག(༡) ཚད་མེད་པ་བཞི་ལ་གཅིག(༡) གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་ལ་གཅིག(༡) རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ལ་གཅིག(༡) མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་གཅིག(༡) ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་གཅིག(༡) ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་གཅིག(༡) དཔལ་བར་འགྲོ་བ། ནམ་མཁའ་མཛོད། དྲི་མ་མེད་པ། སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞི་ལ་གཅིག(༡) གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་རྣམས་ལ་གཅིག(༡) འབྲས་བུའི་ལམ་སྟོབས་བཅུ་ལ་གཅིག(༡) མི་འཇིགས་པ་བཞི་ལ་གཅིག(༡) སོ་སོ་ཡང་དག་པའི་རིག་པ་བཞི་ལ་གཅིག(༡) བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཅིག(༡) སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་གཅིག(༡) སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་གཅིག(༡) གང་ཟག་གི་ལམ་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་གཅིག(༡) ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་ལ་གཅིག(༡) ཕྱིར་མི་འོང་ལ་གཅིག(༡) དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་གཅིག(༡) རང་སངས་རྒྱས་ལ་གཅིག(༡) ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་གཅིག(༡) ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་གཅིག(༡) རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་གཅིག་(༡)བཅས་ལྔ་བཅུ་རྩ་ལྔ་བཅས་དེ་གཉིས་བསྡོམས་པའི་འགྲེལ་ཤང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཅེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའོ། ། གྲངས་འདྲེན་འདི་དག་བློ་ལ་ཕར་ཐོན་ཡོད་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་ཕལ་ཆེ་བ་བློ་ལ་ཐོན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལས་ཁྱད་གཞི་འདི་དག་གི་སྟེང་དུ་སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད།

འོ་ན་ཡུམ་གྱི་མདོའི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མཛད་པ་པོ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སྐོར་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་སྲོལ་དག་བརྒྱུད་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[11] འདིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་

[11] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༣

པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་སྨྲ་མ་རྣམས་ལ་གྲགས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[12] དེ་ལྟར་ན་བཞི་པོ་འདིས་དགོངས་འགྲེལ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུམ་གྱི་དགོངས་པར་འགྲེལ་བས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཞེས་བོད་སྨྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[13] དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་བཞེད་པ་ལྟར་ཡུམ་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྙིང་པོའི་དོན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རིགས་ཚོགས་དང་། གཉིས་པ་རྒྱན་གྱིས་བཀྲལ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིགས་ཚོགས་དང་། ཤུགས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ་ན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་རྟོགས་སྐྱེས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་རྒྱན་གྱིས་བཀྲལ་བས། རྗེ་བཙུན་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་གཉིས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་བྱ་བར་ཡང་གནས་སོ། །ཞེས་ཤེར་མདོའི་བརྗོད་བྱ་སྦས་སྟོང་གཉིས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་རིགས་རྒྱན་གཉིས་གསར་དུ་བརྩམས་པས་དེའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་པོ་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་མངོན་པ་དང་། དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས།[14] བདེར་གཤེགས་གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ། །ལེགས་པར་ཕྱེ་བས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་མཆོག །ས་གསུམ་འགྲོ་ན་ཉི་ལྟར་གསལ་མཛད་པ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད། །ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[15] ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་འདིར་འབད་པས། །བདག་གིས་བསོད་ནམས་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཇི་བཞིན་རྒྱལ་བ་ཡི། །དམ་ཆོས་མཐའ་དག་ཡུན་རིང་འཛིན་པར་ཤོག །ཅེས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།[16] ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི། །ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ལམ། །མ་ནོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནད་བསྡུས་པའི། །གདམས་པའི་མཛོད་འཛིན་མར་མེ་མཛད་ལ་འདུད། །ཅེས་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལེགས་

[12] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༢

[13] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༢

[14] ཀློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡

[15] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༠

[16] ཤེས་རིག་དཔར་ཁང་། ཤོག ༡

བཤད་སྙིང་པོའི་ལུང་དང་དགོངས་པ་གཅིག་པ་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[17] མདོ་སྡེ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དྲང་དོན་དང་། ངེས་དོན་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བས་མདོ་གཉིས་པ་དྲང་བའི་དོན་དུ་འབབ་པ་མེད་པར་གྲུབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ནི། རྣམ་འབྱེད་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་སྡེ་ཕྱི་མའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཏེ། གཙོ་བོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་འགྲེལ་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དབུ་མའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སེམས་ཙམ་པའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་སོགས་མ་མཛད་པའི་སྔ་རོལ་དུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གསུང་ཟིན་པས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་ནས་འདོད་ཚུལ་ཞིག་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་སོགས་བྱམས་ཆོས་ལ་གཏུགས་ཀྱང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཡུམ་དོན་གསལ་བྱེད་རིགས་ཚོགས་རྣམས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གཏུགས་ཀྱང་དེ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། འོ་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་འགྲེལ་བྱེད་མཁན་པོ་གཞན་མ་ལྟོས་པར་བཀའ་ཡི་དགོངས་པ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བ་ཞིག་མི་དགོས་ཐལ། འདོད་ན། གསེར་ཕྲེང་དང་འགལ་ཞེས་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་མང་དུ་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་། །

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[18] ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཡང་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིགས་ཚོགས་དྲུག་དང་། གཉིས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[19] དེས་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན། རྗེ་བཙུན་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་ལུང་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡང་

[17] ཀློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣

[18] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢

[19] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༥

དེ་ཉིད་ལས།[20] རང་ལུགས། རྗེ་བཙུན་ཡུམ་གྱི་མདོའི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོར་སྒྲོལ་གཏོད་ནས་འཆད་པ་པོ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དང་། ཞི་བ་འཚོ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་མི་འོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེས་ན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་རྒྱལ་བའི་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་མི་ཡི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱང་འཕགས་དེ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་པར་མངོན། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[21] རང་ལུགས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། གསུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེ་བཙུན་པས་བྱམས་མགོན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞེད་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་མཉམ་པར་མ་གཞག་པ་སྟེ། སྐབས་འདིར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཅེས་པ་ནི། རིགས་ཚོགས་དང་རྒྱན་ལ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། །ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[22] ཡུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་ཟབ་དོན་དབུ་མར་འགྲེལ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་དབུ་མར་དངོས་པོ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུར་འགྲེལ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[23] དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྲོལ་འབྱེད་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་འགྲེལ་པའི་རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་སེམས་ཙམ་དུ་འགྲེལ་པའི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་གསུམ་ཡོད་པར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པ་ནི། དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས།[24] ཚིག་གསལ་ལས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་པ་དང་། དབུ་མ་

[20] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩
[21] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༣༩
[22] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣
[23] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༢
[24] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༠

པས་རང་རྒྱུད་བྱ་མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ནས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ལ། ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པ་ནི། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས།[25] དེས་ན་འདི་འདྲ་བའི་ལུགས་ཀྱང་རེ་རེ་ཙམ་བྱུང་མོད་ཀྱང་གཞུང་རྒྱས་པར་བརྩམས་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་སྲོལ་ཕྱེ་བར་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པ་ནི། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས།[26] དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་མདོའི་དོན་མིན་པར་དབུ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ལམ་སྲོལ་འདི་ནི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཞིབ་ཏུ་ནི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་དེ། ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་འགྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དང་གསུང་རབ་འགྲེལ་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་ཤེས་སོ༔ ༔ཞེས་གསུངས། བློ་གསལ་ཞིང་ཡིད་གཞུང་པ་རྣམས་ལ་སྐབས་འདིར་དགོས་གལ་ཆེ་བའི་གསུང་དག་རྒྱུན་འགོད་ཞུས་པ་ཙམ་ལས་ཡིག་ཚོགས་ལ་འཇེམ་ནས་ཞིབ་བཤད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་མ་བྱས་སོ། །

གཞུང་མང་མཇལ་བའི་གོ་བ་ལ་གཞིགས་ཏེ་རང་བློར་འཆར་ཚོད་ཙམ་ཞིག་རྒྱས་སྤྲོས་དོར་ནས་ཞུ་ཁུལ་བགྱིས་ན། སྔར་ཡང་འཛམ་གླིང་འདིར་ཡུམ་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པའི་སྲོལ་གཏོད་པ་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། གཞུང་ལུགས་སྤྱིའི་འགྲོས་བབ་དང་མཐུན་པའི་དོན་དངོས་ཤིག་གོ་སྣམ་ཡང་ད་དུང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་འཚལ་ཞེས་སྙན་བསྐུལ་བའོ། །

[25] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༥

[26] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༥

མཚན་གྱི་དོན།

༄། །གཉིས་པ་(དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་)བཞི། མཚན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག །མཚན་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་དངོས། མཇུག་གི་དོན་བཅས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་དོན་དངོས་བཤད་པ་དང་། ཞར་བྱུང་བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨ་བྷི་ས་མ་ཡཱ་ཨ་ལཾ་ཀཱ་ར་ནཱ་མ་པྲཛྙཱ་པཱ་ར་མི་ཏ་ཨུ་པ་དེ་ཤ་ཤཱསྟྲ།

བོད་སྐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ།

ཞེས་གསུངས། སྔགས་འབྲུ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རེ་རེ་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་དོན་བསྒྱུར་བྱས་པ་ནི། ཨ་བྷི་ས་མ་ཡཱ་ཞེས་པ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། ཨ་ལཾ་ཀ་ར་ཞེས་པ་ནི་རྒྱན་དང་། ན་མ་ཞེས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། པྲཛྙཱ་པ་ར་མི་ཏ་ཞེས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཨུ་པ་དེ་ཤཱ་ཞེས་པ་ནི་མན་ངག་དང་། ཤཱསྟྲ་ཞེས་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་སོགས་སོ། །ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་དོན་རྒྱ་སྐད་རང་སོར་འཇོག་པའི་དགོས་པ་ནི། བསྐལ་པ་བཟང་པོའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་རྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་ཡུལ་དབུས་གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པ་ན། གང་གསུང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལེགས་སྦྱར་ལྷ་ཡི་སྐད་དུ་གསུང་བར་ངེས་པས། བོད་བསྒྱུར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས། སྐད་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་པ་དང་། རྒྱུད་ལ་བྱིན་རླབས་འཇུག་པའི་དགེ་མཚན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆོས་ཁུངས་བཙུན་ཞིང་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པའི་དགོས་པའང་ཡོད་དོ།། ཞེས་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ལྟར་རོ། །

སླར་ཡང་བོད་སྐད་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཞིབ་འགྲེལ་བྱས་ན། བཀའ་བར་པ་ཡུམ་ཆེན་མོ་ཤེས༷་རབ༷་ཀྱི༷་ཕ༷་རོལ༷་ཏུ༷་ཕྱིན༷་པ༷འི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དམ་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་འཚོས་པར་བྱེད་ཅིང་། ངན་འགྲོ་དང་སྲིད་པའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་

གདམས་ངག་ཟབ་མོ་སྙེ་མན༷་དག༷་གི༷་བསྟན༷་བཅོས༷་འདི་ནི། གཞི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུད་ཡུམ་གྱི་ལུས་བཟང་པོ་ལ། མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དངོས་བརྒྱད་དང་དོན་བདུན་ཅུས་ལེགས་པར་སྤྲས་པ་འདི་ཉིད། གསལ་བར་བྱེད་པའི་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་དུ་གྱུར་པས་ན་མངོན༷་པར༷་རྟོགས༷་པའི༷་རྒྱུད༷་ཞེས༷་བྱ༷་བའོ། །ཞེས་སོ། །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་ཡུམ་ཞེས་པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་མིང་རྗོད་བྱེད་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་སྟེ། ཡུམ་དངོས་ནི་མཁྱེན་པ་གསུམ་དང་དེའི་ནང་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསམ་གཏན་མངལ་བཟང་པོ་ལ་ཡབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པ་ལས་སྲས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་དང་། ངེས་འབྱུང་ཙམ་གྱི་ས་བོན་བཏབ་པ་ལ་ལས་ཉན་རང་འཕགས་པ་འབྱུངས་པས་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[27] དེ་ལ་རྒྱུད་ཞེས་པ་ནི་དཔེའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུད་གཟུགས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་གདུ་བུ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ་གསལ་བྱེད་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་ཤར་བ་མཐོང་ན། སྐྱེ་བོ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུད་ཡུམ་གྱི་ལུས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་དོན་བདུན་ཅུས་བཀྲ་བ་དེ་གསལ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་འདིར་སྣང་བས་མཁས་པ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱུད་ལས། གཟུགས་རྒྱུད་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མེ་ལོང་ནང་སོང་བ། །མཐོང་བའི་དབང་གིས་མི་རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་མཆོག་སྐྱེད་པ། །དེ་བཞིན་ལེགས་གསུངས་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡི། །ཆོས་ཀྱང་དོན་རྣམས་ཕྱེ་བས་མཁས་རྣམས་འདི་ན་དགའ་མཆོག་སྐྱེད། །ཅེས་བ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

བཀའ་བསྟན་བཅོས།

གཉིས་པ་(ཞར་བྱུང་བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་)ནི། འོ་ན་རྒྱུད་འདི་ལ་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་མཚན་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན་ན། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་སྙམ་ན། སྤྱིར་བཀའ་ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་ལྟར་ན་དཔོན་པོའི་བཀའ་དང་ཕ་མའི་བཀའ་ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་འཇུག་ས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་བཀའ་ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཞལ་ནས་

[27] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༩

གསུངས་པའི་བཀའ། བྱིན་གྱིས་རླབས་པའི་བཀའ། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི་མདོ་རྡོར་གཅོད་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྐུས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང་། གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ། ཐུགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའོ། །དང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱག་གཡས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེའི་སྙིང་པོའི་སྤྱི་བོར་བཞག་མ་ཐག་ཏུ་དེས་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ཐོགས་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། དེ་ལྟར་སྤོབས་པ་བསྐྱེད་ཅིག་ཅེས་གསུངས་མ་ཐག་ཏུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཤེར་མདོ་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གསུམ་པ་ཐུགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལའང་གསུམ་ཡོད་དེ། ཐུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ནི། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་ཤཱ་རིས་བུ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐུགས་བདེན་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལས་ལྗོན་ཤིང་དང་ལྷ་ཡི་རྔ་བོ་ལས་ཆོས་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐུགས་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ནི་ལྷ་ཀླུ་སོགས་རང་རང་གིས་སྤོབས་སྨྲས་པས་ནད་ཞི་བ་ལྟ་བུའོ།།

བཀའ་བསྟན་གྱི་བཞེད་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་འཆད་པ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[28] སྡེ་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་། བཀའི་ངོ་བོ་ཚོགས་གསུམ་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་གསུམ་ཡང་བྱེ་སྨྲ་ལྟར་མིན་རྫས་གྲུབ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་སྒྲ་རང་མཚན་པ་ལ་འདོད་པར་བཤད་པས་སོ། །ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་བསྟན་བཅོས་བེམ་པོའི་ངོ་བོར་འདོད་ལ། རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ནི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱེད་སྒྲ་སྤྱི་དང་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱེད་སྒྲ་རང་མཚན་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཉ་ཊཱིག་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[29] བྱེ་མདོས་བཀའ་བསྟན་བཅོས་བེམ་པོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། བེམ་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་ཤིན་ཏུ་མ་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱན་སྣང་ལས།[30] དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་གདུལ་བྱའི་ཤེས་པ་སྒྲར་སྣང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་བསྟན་པ་ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[31] ཆོས་སྟོན་པ་པོར་སྣང་བ་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་དང་། དེས་བསྟན་པར་སྣང་

[28] ཞེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༧

[29] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༩༥

[30] འཕྲུལ་དེབ།

[31] ཞེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༡

བ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལྟ་བུ་ནི་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྣང་འབའ་ཞིག་ལ་འཇོག་པས་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་བདག་རྐྱེན་དང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་དག་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་དེའི་ཤེས་པ་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་རྣམ་པ་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་པ་པོའི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་གྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་མ་འབྲེལ་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ནང་གི་ཤེས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྒྲར་ཞེན་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པས་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་སྤྱངས་པ་མི་སྲིད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

སྔ་རབས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་འདུས་བྱས་ལ་ཤེས་པ་ལས་ལོག་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པ་མི་བཞེད་པས། ཕྱིད་སྔ་རབས་པས་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་ཕྱོགས་བཟུང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་ཙམ་ལས་རང་ལུགས་དངོས་མིན་ཞེས་པ་ཡོད་ཀྱང་། འདི་ནི་གདམས་པ་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་ལྷག་ཕྱིན་ཀྱང་། དེའི་གསུང་ད་ལྟ་བར་མ་ཉམས་རྒྱུན་གནས་ཡོད་ཅེས་པའི་རིགས་པའི་འགྲོས་ལ་བལྟས་ན། བཀའ་ཞེས་པ་སྒྲ་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གང་ལྟར་ཡང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ངེས་རེད་སྙམ། དེ་ལྟར་མིན་ན་བཀའ་ལ་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་དང་དེ་ཡང་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་དབྱངས་ལྡན་ཡིན་དགོས་པ་དང་། ད་ལྟ་དེ་མ་ཉམས་པར་རྒྱུན་གནས་ཡོད་པའི་ཚུལ་དང་། སོ་སྐྱེ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ངག་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་སངས་རྒྱས་གསུང་ཁས་ལེན་པ་བཅས་ནི། རིགས་ལམ་ལ་འབབ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་མཐོང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་གསུང་རབ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་། ད་ལྟ་ལུང་གི་བསྟན་པ་མ་ཉམས་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཇོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་བཀའ་བསྟན་མི་ཉམས་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་ལ་དེ་དག་གི་ལུང་རྒྱུན་མ་ཆད་དགོས་ཞེས་པ་འདི་གོ་རྒྱུ་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །

ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[32] ཁ་ཅིག །བཀའ་ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། འོ་ན་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བཀའ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། རྒྱལ་བ་

[32] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག 5

སྟོན་པ་དེ་ཡི་བསྟན་བཅོས་དག །མདོ་དང་ཆོས་མངོན་ཡིན་གསུངས་འདུལ་བ་ནི། །སྟོན་དང་བསྟན་པ་དངོས་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །གཉིས་སྒྱུར་ཕྱུག་བྱའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་གཅིག་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་མ་ལུས་འཆོས་པ་དང་། །ངན་འགྲོའི་སྲིད་ལས་སྐྱོབ་པ་གང་ཡིན་པ། །འཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཞེས་གསུངས། ཚིག་གསལ་ལས། ངེས་པའི་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[33] རང་ལུགས་ནི༑ བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ངག་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྗེ་བཙུན་གྱིས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་སོ་སོར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡང་རབ་འབྱོར་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་བཞེད་པས་རབ་འབྱོར་གྱི་ངག་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མི་འགལ་ཞིང་། ཁྱོད་སེམས་ཅན་ཡིན་ཞིང་ཁྱོད་ཀྱི་ངག་ལ་སེམས་ཀྱི་ངག་ཀྱང་ཡིན་མི་དགོས་ལ། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ངག་གཉིས་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ངག་དེ་དང་པོར་སྟོན་མཁན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་མཁན་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་ངག་ཅེས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཆོས་རྟར་ཞིབ་ཆ་བྱེད་པ་འགའ་དྲན་ལམ་གསལ་བ་འདིའང་བློ་རྒྱུ་ཡོད་པར་སེམས་སོ།།

རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[34] བཞི་པ་ནི། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་ཡང་། སྤྱིར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་ཏེ། བཀའ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[35] བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩོམ་པ་པོ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

[33] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༤

[34] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༡

[35] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༨༤

ཞར་བྱུང་དུ་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་དུ་ཡོད་ཤེས་པ་འདི་ཡང་གལ་ཆེ་བས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་རང་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་འགོད་པ་ལ། དེ་ཡང་སྐབས་དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་༢༥དང་། གཉིས་པ་ལ་༢༠། གསུམ་པ་ལ་༡༨། བཞི་པ་ལ་༣༦། ལྔ་པ་ལ་༢༧། དྲུག་པ་ལ་༡། བདུན་པ་ལ་༥། བརྒྱད་པ་ལ་༡༨། འབྲིང་དུ་བསྡུས་པ་ལ་༡། ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པ་ལ་༡བཅས་བསྒོམས་པའི་མཚམས་སྦྱར་ལ་༡༨༨ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་སྐབས་སུ་རྒྱན་གྱིས་མདོ་ཡི་མཚམས་སྦྱོར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་གསུངས་ཀྱང་། རྒྱན་ལས། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། །ཅེས་དང་། དེ་ནས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྲིངས་ནས། །ཞེས་པས་མདོའི་མཚམས་སྦྱོར་དངོས་སུ་བསྟན་མིན་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །གཉིས་པ་(འགྱུར་གྱི་ཕྱག་)ནི།

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

ཞེས་གསུངས། གཉིད་ལས་སད་པ་ལྟར་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སངས་ཤིང་། ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་ལ་བློ་གྲོས་པད་མོའི་འདབ་མ་ལྟར་རྒྱས་པས་ན་ས༷ངས་རྒྱས༷་ད༷ང་། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། རང་དོན་ཡལ་བར་དོར་ནས་གཞན་དོན་ལྷུར་ལེན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པའི་དཔའ་བོ་སྟེ་བྱ༷ང་ཆུ༷བ་སེ༷མས་དཔ༷འ་དང་བཅས་པ་ཐ༷མས་ཅ༷ད་ལ༷་སྒོ་གསུམ་གྱིས་མཆོག་ཏུ་གུས་པས་བཏུད་དེ་ཕྱ༷ག་འཚ༷ལ་ལོ༷། །ཞེས་པའོ། །འདི་ནི་སྔོན་རབས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་དང་ལོ་པཎ་བཀའ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་གྱི་འགྱུར་ཕྱག་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་དགོས་ཞེས། གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བཀའ་སྒྲོལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་དང་མཐུན་པར་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་དང་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།

གསུམ་པ་(མཚན་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་དངོས་)ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས། དང་པོ་ནི།

ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཚོལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་འཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། །
འགྲོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དོན་སྒྲུབ་མཛད་པ་གང་། །
གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པའི་ཐུབ་རྣམས་རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་སྣ་ཚོགས་འདི་གསུངས་པ། །
ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

ཞེས་གསུངས། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་བཅས་ཞི་བ་མྱང་འདས་ཁོ་ན་འཚོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐབས་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ལ་འཁྲིད་པར་མཛད་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དང་། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དཀའ་བ་དང་བླངས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཀུན་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་བདེན་པའི་སྦྱོར་བྲལ་དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་དོན་ཀུན་སྒྲུབ་པར་མཛད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་གང་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་། དེའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡང་དག་པར་བསྟམས་པ་དང་ལྡན་པས་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཤེས་ཉོན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་སྦྱོང་པའི་གཉེན་པོར་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པ་ཀུན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྗོད་བྱེད་སྡེ་སྣོད་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་གསུངས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣམ་མཁྱེན་དང་། མདོར་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་དང་བཅས་པ་མ་ཟད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དང་བཅས་པ་དེ་ལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་དང་བཅས་པ་དེ་དག་ལ་སྒོ་གསུམ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པའོ། །

ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ།

ཡུམ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱིས་སྲས་འཕགས་པ་བཞི་ལ་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་ནི། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་དེ་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་གཉིས་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་རྣམས་གཞན་དོན་ལ་བསྐུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སངས་འཕགས་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་བཅས་སོ། །དེས་ན་ཡུམ

ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་སྲས་འཕགས་པ་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་དང་། ཡུམ་མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་རང་སྲས་འཕགས་པ་སོ་སོའི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བར་མངོན་ནོ། །

ཡུམ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ལ་གདུལ་བྱ་དབང་རྟུལ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དད་པ་དང་། དབང་རྣོན་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟག་པ་ན། བདེན་མེད་ལ་གནོད་པ་མེད་ཅིང་བདེན་གྲུབ་ལ་དེ་ཡོད་པ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་དད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྐབས་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལས་འཕྲོས། དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པའི་ཕྲག་སྲོལ་བཟང་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། རང་བློས་ཅི་ལྕོགས་ཀྱིས་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོས་བསླབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དེའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་འཆད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལས། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང་། །བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དེའི་ཉེས་སྐྱོན་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག །ང་དང་ང་ཡི་བ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འཇིག་ཚོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་བློ་ཡིས་མཐོང་བར་གྱུར་ཅིང་། དེས་ན་འཇིག་ལྟས་གཞི་གང་ལ་དམིགས་བརྟག་པ་ན། བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་འཇིག་ལྟའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་མ་རིག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་དེ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན་ཤིང་རྩ་བ་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་ཐམས་ཅད་སྐམ་པ་བཞིན། ཉེས་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་འཇིག་ལྟ་ཉེ་བར་ཞི་ན། དེ་ལས་མཆེད་པའི་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་བྱེད་ཕལ་ཆེ་བས་བདག་དང་པོ་དམིགས་པའི་བདག་དང་གཉིས་པ་དགག་བྱ་ལ་ངོས་བཟུང་བར་སྣང་ངོ་། །

དེ་བཞིན་འཕགས་པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གིས་ཞུས་པ་ལས། སྟོང་པ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །མི་ཤེས་པས་ནི་འགྲོ་བ་འཁྲམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་ཐབས་ཚུལ་དང་། །རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཇུད་པར་མཛད། །ཅེས་དང་། མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གལ་ཏེ་བདག་མེད་ཆོས་ལ་རབ་རྟོག་ཅིང་། །དེ་དག་བརྟགས་ནས་གང་ཞིག་སྒོམ་བྱེད་པ། །འབྲས་བུ་མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་རྒྱུ་དེ་

ཡིན། །རྒྱུ་གཞན་དག་གིས་ཞི་བར་འགྱུར་མི་སྲིད། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པར། ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སྐལ་ལྡན་ཐར་འདོད་རྣམས་ཐར་པར་འཇུག་པའི་སྒོ་ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁོ་ནར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། །ཞེས་སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱིས་སྦྱིན་སོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཆོས་གང་ཞིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་སྐྱེས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་།

དེ་ཚུལ་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། བརྡ་སྤྲོད་པ་དག་ཇི་ལྟ་བུར། །ཡི་གེའི་ཕྱི་མོ་ཀློག་འཇུག་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། །ཇི་ཙམ་བཟོད་པའི་ཆོས་སྟོན་ཏེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་ནི། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། མཐར་གཏུགས་ན་ཆོས་གང་གསུངས་འགྲོ་བ་རྣམས་ལམ་འདི་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དག་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཆད་ལྟ་ཡིན་ཞེས་གོང་མར་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དང་། གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་དག་གིས་འདོད་པའི་ལྟ་བ་གཅིག་པུས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་ནུས་ཞེས། དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་སྒོ་དུ་མ་ནས་འགོག་པར་མཛད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ལུས་མ་ཉམས་ན་ལུས་དབང་གནས་པ་བཞིན་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་མ་ཉམས་ན་ཆགས་སོགས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། སྟོན་པ་ཀུན་མཁྱེན་དུ་འདོད་པ་འགལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགོག་པར་མཛད། འདི་ཚུལ་རགས་རིམ་ཙམ་སྤར་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན།

ད་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ལྟ་བའི་ཚུལ་རགས་རིམ་ཙམ་ཙུང་ཟད་ཞུས་ན། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱི་བློ་ངོ་དང་འཚམས་པར་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལས། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་གསུངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་པ་ཀུན་སྤོང་བར་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་བློ་ངོ་དང་འཚམས་པའི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། དེའི་ནང་

ནས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའམ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ལྟ་བ་གསུངས་པ་དང་། དེས་དེ་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་པ་ཀུན་སྤོང་བར་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གདུལ་བྱ་དབུ་མ་པའི་བློ་ངོ་དང་འཚམས་པ་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་བདེན་པར་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཞེད་ནའང་། བདེན་པར་མེད་པའི་ལྟ་བས་སྒྲིབ་ཀུན་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་བཞིན་གྱིས་ཀྱང་མེད་པར་ལྟ་བས་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤོང་པར་ནུས་པ་དང་། ཐོབ་བྱ་མཐའ་དག་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་པ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་བ་རྣམས་གོང་མ་གོང་མར་འགྲོ་བའི་འབབ་སྟེགས་སམ་ཐེམ་སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པ་མ་ཟད། དཔེ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་བརྗོད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་སློབ་ཆུང་ནས་སློབ་ཆེན་བར་སློབ་མའི་བློ་ཡི་རིམ་པ་དང་འཚམས་པའི་སློབ་སྦྱོང་བསླབ་སྟངས་དང་། སློབ་ཚན་གྱི་རིམ་པ་གཏན་འབེབས་ཡོད་པ་བཞིན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བློ་ཡི་རིམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ།།

དཔེ་དེ་དག་དོན་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་དངོས་དོན་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཞུས་ན། ལམ་གཙོ་དང་པོ་གཉིས་ལས་ངེས་འབྱུང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད་པ་བཞིན། འོག་མ་ནས་གོང་མ་གོང་མར་འགྲོ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་གང་ཟག་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་རྩིག་པའི་རྨང་རིམ་བཞིན་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་པར་མངོན།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[36] རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་མ་ཞེན་པར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་འཛིན་མི་ནུས་པས། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལྟ་བའི་གོ་དོན་ཚིག་ཙམ་དོན་བསྡུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཙུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་རྫས་ཡོད་ཁས་ལེན་པས། བདག་ལྟའི་སྒྲུབ་འགོག་ཕྱི་ནང་གཉིས། །ཞེས་པའི་བདག་ལྟ་ནི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཡིན། དེའི་ཚུལ་ནི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྱལ་གང་ལ་འཛོག་པ་མི་རིགས་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་གྲོས་ཁ་མཐུན་པ་ཡིན། མཚམས་འདིར་ཕྱི་རོལ་པས་རིག་པས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བདག་ནི་ཕུང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུ། རང་དབང་བ་ཞིག་ཡིན་

[36] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༣༨

དགོས་ཞེས་བདག་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ་དང་། ནང་པས་ཕུང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་བདག་རང་དབང་བ་ཞིག་གྲུབ་སྟངས་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་བདག་མེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ་ཡིན།

དེས་ན་གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་ཕྱིར་དང་། །སྐྱེ་འཇིག་བློ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར། །སྐྱེ་བོ་འདི་ཡིས་དབང་སོགས་ལས། །བདག་ནི་ཐ་དད་གྱུར་པར་ཤེས། །ཞེས་ལམ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ངན་པ་དོར་ནས། བཟང་པོ་བླངས་པའི་ཁེ་བཟང་ཐོབ་མཁན་གྱི་ང་ཞིག་ཕུང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རང་དབང་བ་ཞིག་ཤེས་པ་སྟེ་འཛིན་པར་བྱས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཕུང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རང་དབང་བའི་བདག་དེ། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རགས་པ་ཐམས་ཅད་མགོ་གནོན་ནུས་པ་ཡིན། གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་བདག་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་གམ་གང་ཟག་མེད་ནའང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུ་དེ་དང་དེ་ཞེས། བཏགས་པའི་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་པ་དང་། མཚན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་ཡིན་པར་འདོད།

འཁོར་ལོ་མཐའ་མའི་དགོངས་དོན་དང་མཐུན་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ནང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཞིག་གམ། དེའི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཞིག་ལས་དེ་ལས་བཀྲལ་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་པར་འདོད། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སོགས་ལས། གཙོ་བོ་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། བྱང་ས། བསྡུ་བ། ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལས། གཙོ་བོ་འཇུག་གཞི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལུགས་འདིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ཞིང་རྒྱས་པ་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྟ་བ་འདི་ལ་ཇི་ཙམ་གྱི་གོ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་མགོ་གནོན་པར་བྱེད་ཅིང་། དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ལྟ་བ་གོ་བའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བར་བྱེད་ལ། ལྷག་པར་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་དྲངས་པའི་ཕྱིར་དུ་མདོ་ལས་ཀུན་གཞི་གསུངས་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་ཟབ་གནད་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །

འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་མཁས་པ་དབུ་མ་པ་དག་གིས་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་གོ་རིམ་དང་སྒོམ་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་ལྟར་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོག་མར་གང་ཟག་རང་གི་སྟེང་དུ་དང་། དེ་ནས་ཆོས་གཞན་ལ་རིགས་བསྒྲེ་སྟེ་བསྒོམ་དགོས་པ་ལམ་རིམ་ལྷག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས། ནན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ལག་ལེན་ལ་དེ་ལྟར་འདུག་དགོས་ཀྱི་གང་བྱུང་དུ་བསྒོམ་ན་ཚད་ལྡན་གྱི་གསུང་རབ་དང་མཐུན་པའི་སྒོང་བ་ཐོན་དཀའོ་སྙམ།

སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡིས་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རྗེ་ཡབ་སྲས་བརྒྱུད་པ་བཅས་པའི་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས། མགྲིན་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་མ་ནོར་བ་རྟོགས་པ་ལ་སྔོན་དུ་དགག་བྱ་ངོས་ལེགས་པར་ཟིན་དགོས་ཞེས། ངོ་གལ་ཆེན་པོས་ལན་དུ་མར་གསུངས་པ་འདི་ལ་གཙིགས་སུ་འཛིན་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ཞེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་མིས་བུམ་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ན། བུམ་མེད་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་ལས་བུམ་པ་མེད་པའི་དོན་མ་ནོར་བ་བློ་དེ་ལ་འཆར་བ་མི་སྲིད་པ་ལྟར། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཚད་ངོས་མ་ཟིན་པར་བདེན་པར་མེད་དོ་སྙམ་པ་ནི། དེའི་སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་ལས་དོན་ཇི་བཞིན་ག་ལ་འཆར། དེས་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་དང་། དེའི་དམིགས་རྣམ་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་པར་བྱས། དེས་བཟུང་བའི་ཡུལ་དང་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་དགག་བྱ་གཉིས་རང་གི་བློ་ཡུལ་དུ་ངོ་འཕྲོད་པར་བྱས་ཏེ༑ དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་གྲུབ་ཞིབ་པར་དཔྱད། མཐར་དེ་གང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ངེས་ཤེས་རྙེད་ཆེ་ང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པ་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ང་དེ་ལུས་སེམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་། ཚོགས་པ་གང་དུ་གྲུབ་དཔྱད་ནས་དེ་ལྟར་གང་དུ་མ་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་ནི། ལྟ་བའི་གོལ་ས་དང་ཆད་པར་ལྟ་བའི་རྐྱེན་ཡིན་པའང་གསུངས་སོ། །

དགོས་དམིགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དངོས་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ལ་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འབྱོངས་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་ཚིག་བྱིན་རླབས་ཅན་རྣམས་ནི། ཕྱི་རབས་གདུལ་བྱ་དག་ལའང་ཕན་རླབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་ངེས་པས་དེ་དག་བརྒྱུད་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ཡབ་རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དབེན་གནས་ལྷ་སྡིངས་སུ་སྐུ་མཚམས་བཞུགས་སྐབས། མནལ་ལམ་གྱི་མཚན་མ་དང་མཐུན་པར་རྒྱ་ཤེས་

རབ་དབྱེ་བརྒྱད་པར། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར། །འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པ་དེའི་ཐད་ཀྱི་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་འགྲེལ་པར། བྱེད་པ་པོ་ནི་ལས་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལས་ལ་གནས། ལས་ལ་ལྟོས་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་གདགས་ཤིང་བརྗོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ནི་ལྟོས་པ་ཅན་དུ་གདགས་པ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་མཛད་པ་ཚད་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར་དག་ལས་གསལ་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་བླ་མ་སྤྱན་རས་གཟིགས་མཆོག་གིས། ཟབ་མོའི་དོན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྐུར་བའི་གསུང་ཕྱིན་ཅན་དག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་སྐྱེས་བུ་གང་། །སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར།། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་། །འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན། །ཞེས་ས་མིན་ཞེས་པ་ནས་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཁམས་དང་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུའམ་གང་ཟག་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་། ཀུན་མིན་ཞེས་པས་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་དེ་ཡིན་པ་བཀག །དེ་ལས་གཞན་ཞེས་པས་ཁམས་དང་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེ་ཡོད་པ་བཀག །འོ་ན་གང་ཟག་ཁས་མི་ལེན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱེས་བུ་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། གདགས་གཞི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་རྣམ་ཤེས་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ནོ་ཞེས། སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་ཅེས་པས་བསྟན། འོ་ན་སྟོང་ཚུལ་དེ་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཚུལ་ལའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་འདྲ་སྟེ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཚིག་རྐང་དེས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་གདགས་གཞི་ཁམས་རེ་རེ་བ་ཡང་། ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་བསྟན། གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གང་ཟག་རང་དབང་བས་སྟོང་པ་ཙམ་ཞིག །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་ལ་ངེས་པ་ཐོབ་ནའང་གདགས་གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་ཁ་མ་བྲེ་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་

གྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། །རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་མིན་པས་འདི་གཉིས་མ་ནོར་བ་གལ་ཆེའོ་སྙམ།

དེ་ཡང་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོ་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཇོ་བླ་མས། དབུ་མའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་སུ། གང་ཟག་བདེན་མེད་མ་རྟོགས་ན་ཕུང་པོ་བདེན་མེད་མི་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་དང་། གང་ཟག་བདེན་མེད་རྟོགས་ན་ཕུང་པོའང་བདེན་མེད་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ནི། ཉམས་མྱོང་ཚད་མའི་གསུང་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་དང་མོས་གུས་འཕེལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། །ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། འོ་ན་ཡོད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་ཆོས་རྣམས་མིང་དང་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྩ་ཤེས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད།། དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། ། ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་སྐྱོན་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་དོ། །རྟེན་འབྲེལ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མི་འགལ་བར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།། རྩ་ཤེས་ལས། ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན། །དེ་ལ་ཕུང་མེད་དེ་དེར་མེད། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་ལྡན་མིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་ཚིག་འདི་ཉིད་སོ་སོ་རང་ཉིད་ལ་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་འདོན་དགོས་པ། དཔེར་ན། ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན། །དེ་ལ་ཕུང་མེད་དེ་དེར་མེད། །བདག་ཅེས་བྱ་བ་ཕུང་ལྡན་མིན། །བདག་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་རྣམ་ལྔ་དང་། དེ་བཞིན་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པར་བསྟན་པའི་ཚིག་དོན་དག་རང་ལ་སྦྱར་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དཔྱད་འཇོག་གི་གོམས་པ་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས།

སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས། རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས། འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས། གྲངས་ལ་དཔྱོད་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས། རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས། མཐའ་ལྔ་དང་མཐའ་བདུན་འགོག་པའི་རིགས་པ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་བཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་ནི། སློབ་རབས་དམ་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ལྷ་བ་འཁྲུངས་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་བྱིན་ཅན་ཞིག་སྟེ། གཏན་ཚིགས་འདི་དག་སོ་སོར་གཅིགས་སུ་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་སོ་སོ་ནས་ཡོད་པ་བཅས་ཞིབ་པར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐབས་འདིར་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་སོགས་ཆོས་ཀུན་རྟེན་འབྲེལ་ནང་དུ་འདུས་པས་ཡིན། ཞི་འཚོ་དཔོན་སློབ་ཀྱིས་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་གནད་བཞི་ཚང་བས་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པར་མཛད་ཅེས་པའི་གནད་བཞི་ནི། དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་བྲལ་ངེས་པའི་གནད། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་བྲལ་ངེས་པའི་གནད་བཅས་སོ། །ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་སྐྱོང་བ་ལ་ལམ་རིམ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་གནད་བཞི་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་བསྐྱང་ན་ལེགས་ཞེས། བླ་མ་གོང་མ་དག་གི་སྙིང་ཐོག་གདམས་ངག་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན་ལྟ་བུ་འདི་དག་བོར་བར་མི་རིགས་སོ་སྙམ།

ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གཏན་དུ་བྲལ་བའི་ཐར་པ་ཆེན་པོའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ལམ་གཞན་གྱིས་བགྲོད་དུ་མེད་ཅིང་། ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་ལས་འཇུག་དགོས་པས་འདི་མ་བསྒོམ་པ་ཐབས་མེད་པར་གསུངས་ལ། དེས་ན་འོ་ཅག་ཚོས་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དག་ནི། ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་མ་རིག་པ་འདིས་རྩ་བ་བྱས་པ་ལས། བློ་ལོག་པ་ཆགས་སྡང་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། བློ་ནོར་འཁྲུལ་ཅན་ཡིན་མིན་ནི་རང་གིས་སྤྱོད་བས་ཙུང་ཟད་ཤེས་ནུས་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བློ་དེ་སྐྱེས་མ་ཐག་རང་གི་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀར་མི་བདེ་བར་བྱས་ན། ཕྱིག་ལ་འགྱོད་པ་ལྟ་བུ་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེ་བ་བློ་ནོར་འཁྲུལ་ཅན་ཡིན། དཔེར་ན་ཁོང་ཁྲོ་ལྟ་བུའོ། །གནས་སྐབས་ཙུང་ཟད་བདེ་ནའང་ཕུགས་སུ་གནོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དཔེར་ན། དུ་ཆང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་སྲེད་ཞེན་ལྟ་བུའོ། །

དེ་དག་ལས་གྲོལ་བ་ལ་བློ་དེ་དང་དེ་ཡི་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གནས་སྐབས་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་སོ་སོ་ནས་ཡོད་ནའང་། བཞི་བརྒྱ་པར། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ༎ ༎གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་གྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཙོ་བོ་ནི་དེ་དག་གི་རྒྱུའམ་རྩ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བློ་སྟེ། བདེན་འཛིན་མ་རིག་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་གཏན་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བཟོ་རྒྱུ་དེ་རེད། དེའི་ཚུལ་ནི་བདེན་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་བློ་ནད་བརྒྱ་སྨན་གཅིག་ལྟ་བུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་ཡོད་པའི་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་ནས་ཡང་ཡང་གོམས་པ་བྱེད་པ་ལས་མཐར་ཐུག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོང་བའི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་ཏེ། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བའི་མཐར་ཐུག་གི་ཐོབ་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཞེས་པ་དེ་ཐོབ་རྒྱུ་ཡོད་པ་རིགས་པའི་འགྲོས་ཀྱིས་ཤེས་ནུས་པ་ཡིན།

དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དག་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་རང་གི་ཉམས་མྱོང་ཚད་མའི་སྒོ་ནས། འགྲོ་བ་རིགས་ཀུན་ལ་རང་རང་གི་སྦྲ་སྐད་དང་མཐུན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཟབ་མོ་འདི་ལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་ཆེས་དང་མོས་གུས་བྱ་བར་རིགས་སོ། །སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་ཅེས་པའི་ཚུལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུར་ཡིན་པ་ལས། ནད་པར་སྨན་དང་། དབུལ་པོར་ནོར་སྦྱིན་པ་སོགས་མཛད་ནས་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་འཁྲུ་ཞིང་། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་མི་སེལ་ལ། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྤོ་མིན་ཏེ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལགས། དེང་སྐབས་འགའ་ཞིག་གིས་ཆུ་ལོག་སོགས་འབྱུང་བའི་གནོད་འཚེ་ལྟ་བུ་སོགས་ལ་མི་ཕན་པས་དཀོན་མཆོག་ལ་ནུས་པ་མེད་རབས་གླེང་བ་ནི། གསུང་འདི་དག་གིས་གནད་མ་མཁྱེན་པའམ་ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོ་འདོད་མཁན་ལྟར། བདེ་སྡུག་ཐམས་ཅད་ལྷས་བཟོས་པའི་འཆར་སྣང་གང་རུང་གིས་ཡིན་པར་མངོན།

དེས་ན་བདག་བདེ་ལེགས་སུ་འདོད་པའི་སྐལ་ལྡན་ཐར་འདོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་དབུལ་པོས་གསེར་རྙེད་པ་ལྟ་བུར། དགའ་ཞིང་འབད་པ་ཆེན་པོས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཐ་ན་སྨོན་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཟུང་ནས། རང་གི་མོས་པ་དང་འཚམས་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཅི་རིགས་ལས་བརྒྱུད་དེ་ཁ་ཕྱོགས་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་བསྒྱུར་ཏེ་བསླབ་དགོས་པ་ཡིན། རང་ཉིད་ཟབ་མོའི་དོན་སྟོན་པའི་སྐོར་དུ

རུང་ཞིང་དེ་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ལྟ་ཅི། གནས་སྐབས་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་ནའང་། རང་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཡོད་པ་དྲན་པར་བྱས་ནས། ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟབ་མོའི་སྣོད་རུང་དུ་འགྱུར་བ་ལ་འབད་དེ། དམ་ཆོས་འོ་མ་བསྲུབ་པ་ལས་མར་གྱི་སྙིང་པོ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་ལ་ནན་གྱིས་བསླབས་ཤིང་། གཏན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་མདུན་མ་བཟང་པོ་ཚེ་འདི་ག་རང་ལ་བསྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཟབ་མོའི་དོན་ཐོས་པ་དང་མོས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། རྡོར་གཅོད་སོགས་མདོ་འགྲེལ་དུ་མ་ལས་ཕན་ཡོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གསུངས་ལ། མ་སྐྱེས་དགྲ་མདོ་ལས། མཚམས་མེད་བྱེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་འཇུག་ཅིང་མོས་ན་དེའི་ལས་དེ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཞེས་ང་མི་སྨྲའོ། །ཞེས་སོགས་ལུང་མང་ངོ༔ །ཟབ་མོའི་དོན་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་ཡིན་མིན་ནི། དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བློ་ཡི་ས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གོང་དུ་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག་ལྟ་བུ་ནི། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བཟློག །བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པ་དང་། །ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀུན་བཟློག་པ། །གང་གིས་ཤེས་དེ་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་ཐར་འདོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དག་ལམ་ལ་སློབ་པའི་སྐབས་སུ་དང་པོར་བསོད་ནམས་མིན་པའི་ལས་ཏེ། ལས་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བའི་ལོག་ལྟ་སོགས་བཟློག་ནས་མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་བསྒྲུབ་དགོས་ལ༔ བར་དུ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དང་། ཐ་མར་ཆོས་ཀྱི་བདག་བཟློག་ནས་ངེས་ལེགས་བསྒྲུབ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པའི་གནད་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་གོ །

དེ་ཡང་སྔར་བསྐལ་བཟང་དུས་བཟང་འགའ་ལ་ཕར་ཕྱིན་ལ་ཐོས་བསམ་དུ་འཇུག་པའི་དབུ་བཙུགས་ཏེ༔ གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཞུང་ཚན་གཟིགས་ཙམ་ནས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་པ་མི་ཉུང་བ་ཡོད་པའི་གསུང་རྒྱུན་འོ་ཅག་ཚང་མའི་རྣ་ལམ་དུ་འཛགས་ཡོད། དེང་སྐབས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་རིག་པ་ཁྲ་ཁྲ་ཟིང་ཟིང་དུ་གྱུར་ནས་རྣམ་གཡེང་གི་འདུ་ལོང་འཁྲུགས་པའི་དུས་འདིར། ལྷའི་བུའི་བདུད་ཀྱི་གནོད་འཚེ་

ལས་བརྒལ་ཏེ་གཡེང་མེད་ཚེ་སྲོག་གི་རྒྱུ་བ་འཚོ་ཞིང་གཞིས་ཏེ། རང་སེམས་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་འཇུག་ཅིང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞིན་བསྐྱུང་ཐུབ་ན། དུས་ཀྱི་མཐའ་འདིར་ཁྱེད་ནི་སྲིད་ན་རྙེད་པར་དཀའ་བའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུའི་ཡང་རྩེར་ཞེས། ཐུབ་པ་མཆོག་གིས་ཀྱང་བསྔགས་འོས་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་འབད་པར་འཚལ་ཞེས་སྙན་བསྐུལ་བ་དང་། དེ་ལྟར་འབད་པར་ཞོག་ཅེས་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་ལགས་སོ། །

དགོས་འབྲེལ་ངག

གཉིས་པ་(བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ་)ལ་ལྔ། དགོས་འབྲེལ་ངག་བཤད་པ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་མདོར་བསྟན་པ། དེའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། གཞུང་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། གཞུང་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། །སྟོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་། །
གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །
མདོ་དོན་དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས། །བློ་དང་ལྡན་པས་མཐོང་འགྱུར་ཕྱིར། །
བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས། །བྱ་བ་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་དེར་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་མངོན་རྟོགས་ལྷག་མ་བདུན་ཏེ། བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་སྟོན་མཆོག་དོན་ཀུན་གྲུབ་པས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ལས་བཤད་པ་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། གཞན་གྱིས་ཏེ་རང་སྡེ་ཉན་རང་གཉིས་དང་གཞན་སྡེ་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་སོགས་པས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའམ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གཉིས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་མ་བྱས་པས་དེ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ལམ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཐོས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བ་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་བྱ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་

ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ཡི་དོན་རྣམས་ཐོས་བྱུང་གིས་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་དང་བསམ་སྒོམ་གྱིས་དྲན་པའི་ཡུལ་ལ་བཞག་ནས། སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ཉིད་འཐོབ་པར་འགྱུར་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་ཉིང་དགོས་དང་། མདོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དཀའ་བའི་གནད་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་པོ་རྣམས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པས། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དོན་དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཆེགས་ཆུང་ངུའི་སྒོ་ནས་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཡི་དགེ་མཚན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། བྱ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་མགོན་པོ་བྱམས་པས་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མདོ་དང་མི་ཟློས་པའི་དགོས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འབྲེལ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་སོ། །

འདི་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་སྦྱར་བའོ། །གསེར་ཕྲེང་ལས། རྐང་པ་གསུམ་པ་ཉིང་དགོས་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱར། འདིར་བསྟན་ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་དང་། གསེར་གླིང་པ་དང་། གསེར་ཕྲེང་དང་རྟོགས་སྣང་སོགས་ལས་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་ལ་བཞེད་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་ལ་བཞེད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པར་མངོན་ཏེ། འགྲེལ་པར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། འོན་ཀྱང་སློབ་ལམ་ན་ཕར་ཕྱིན་མི་འདོད་པ་ལྟར་ན་འདིར་བསྟན་ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ལ་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་འཇོག་པ་མི་རིགས་པ་མངོན། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་འགྲེལ་ཆེན་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་ལ་བཞེད་པ་དང་། ཊཱི་ཀ་ཆུང་དུ་ལོ་ཙཱ་བའི་རང་ལུགས་རྣམ་བཤད་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་དབུས་མཐའ་དང་དག་ལྡན་སོགས་ནས་བསྟན་པའི་ཡི་གེ་འབྲི་མཆོད་སོགས་ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ལ་བཞེད་ཀྱི་ཡོད་པར་མངོན། གསེར་ཕྲེང་ལས་འདི་ཉིད་ཞིབ་ཏུ་འགོག་པར་མཛད་པ་སོགས་གསལ་བས་དཔྱད་པར་བྱ།

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་མདོར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་(བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད། །
རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཉིད། །དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། །
རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་། །རྩེ་མོར་ཕྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ། །
སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་དེ་རྣམས་བརྒྱད། །

ཅེས་གསུངས། གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་པོ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་ནི། བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིས་རྗོད་བྱེད་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་ནས་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་ནི། ༡ ཕྱིར་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཀུན་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཁྱེན་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་། ༢ གྲོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སམ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་ལམ་ཤེས་དང་། ༣ དེ་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པའམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་གཞི་ཤེས་དང་། ༤ མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པའམ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པའི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ལས་རབ་ཏུ་གྲུར་པའམ་རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱོར་ཏེ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༦ མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་རྣམ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་མཐར་གྱིས་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༧ བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པའམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སེམས

དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༨ རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སྦྱོར་བཞི་བསྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་བཅས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[37]ལྟར་གྱི་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བརྒྱད་འགོད་ཚུ་བ་ནི། ༡ རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའོ། །དབྱེ་ན་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་སོ། ། ༢ ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ཤིང་རྗོགས་སྨིན་སྦྱངས་ནས་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སློབ་ལམ་མོ། །དབྱེ་ན་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གསུམ་མོ། ། ༣ གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཉེ་ཚེ་བའི་མཁྱེན་པའོ། །དབྱེ་ན་ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་གཉིས་སོ། ། ༤ རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་མེད་གསུམ་བསྡུས་ཏེ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ།། དབྱེ་ན་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུའོ། ། ༥ རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་མེད་གསུམ་བསྡུས་ཏེ་སྒོམ་པ་ལ་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དབྱེ་ན་རྩེ་མོ་བདུན་ནོ།། ༦ མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ༔ ༔དབྱེ་ན་བཅུ་གསུམ་མོ། ། ༧ སྐད་མའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཁྱེན་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དབྱེ་ན་བཞིའོ། ། ༨ ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ལག་དུ་མ་དང་ལྡན་པའོ། །དབྱེ་ན་སྐུ་བཞིའོ། ། ཞེས་སོགས་གསུངས།

དེའི་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད།

གསུམ་པ་(དེའི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་)གསུམ། བསྒོམ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ་བཤད་པ་དང་། སྒོམ་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ་དང་། སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམ་མཁྱེན་

[37] ཤོག ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ༡༡༠

བཤད་པ། ལམ་ཞེས་བཤད་པ། གཞི་ཞེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།

སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། །ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་རྣམ་བཞི་དང་། །
སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་པ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །
དམིགས་པ་དག་དང་ཆེད་དང་ནི། །གོ་ཆ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། །
ཚོགས་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་རྣམས། །ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས། ༡ དེ་ཡང་བླ་ན་མེད་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ༢ ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བ་འདོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དང་། ༣ ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ཏེ་སྦྱོར་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ༤ ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་མམ་སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་ཡུལ་ལམ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་བྱང་སེམས་ཞེས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་། ༥ ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱ་བའི་གཞི་སྟེ་དེའི་དམིགས་པ་དག་དང་། ༦ བྱང་སེམས་གང་གི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། (ནི)[ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་།] ༧ ཕར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་ཆ་ཡི་སྒྲུབ་པའམ་གོ་སྒྲུབ་དང་། ༨ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་པ་རྩེ་སྦྱོར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༩ ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་མན་ཆད་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་རང་འབྲས་བྱང་ཆེན་འབྱིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། (ནི)[ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ།] ། ༡༠ རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་བཅས་པ་མཚོན་བྱེད་ཆོས་བཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སམ་རྒྱུ་འབྲས་བུ་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པའི་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་དུས་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི། རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[38]ལྟར་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་དོན་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ༡ ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ནི། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བའི་སེམས་སོ། །ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྨོན་འཇུག་གི་སེམས་གཉིས་དང་། དཔེ་གྲོགས་ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དོ། །༢ སྒྲུབ་གདམས་ངག་ནི། ཐར་ལམ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་དོ། །ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་འཐོབ་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་འདོམས་པའི་རྗོད་བྱེད་དོ། །དབྱེ་ན་གདམས་ངག་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དོ། །༣ ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནི། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་མོས་སྒོམ་གྱི་སས་བསྡུས་པའོ། །དབྱེ་ན་ཁྱད་པར་ལྔ་ལྡན་གྱི་དྲོད་རྩེ་བཟོད་མཆོག་རྣམ་པ་བཞིའོ། །༤ སྒྲུབ་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། དབྱིངས་གང་ཞིག་སྦྱངས་ན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་རུང་ངོ་། བྱེ་བྲག་འདིར་སྐབས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དབྱིངས་གང་འདིར་སྐབས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གཞི་བྱེད་པའོ། །རྟེན་ཆོས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་བཅུ་གསུམ་མོ། །༦ ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ནི། གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་སེམས་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གོ །དབྱེ་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་མོ། །༧ གོ་སྒྲུབ་ནི། ཕར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །དབྱེ་ན་ཕྱིན་དྲུག་གི་གོ་ཆ་དྲུག་གོ །༨ འཇུག་སྒྲུབ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པའོ། །དབྱེ་ན་འཇུག་སྒྲུབ་དགུའོ། །༩ ཚོགས་སྒྲུབ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དངོས་སུ་འབྱིན་པའོ། །དབྱེ་ན། ཚོགས་སྒྲུབ་བཅུ་བདུན་ནོ། །༡༠ ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ནི། འབྱུང་ས་མཐར་ཐུག་ཏུ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱིན་བྱེད་ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའོ། །དབྱེ་ན་འབྱུང་སའི་སྒོ་ནས་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཆོས་བཅུ་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།

སོག་སོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། །སློབ་མ་བསེ་རུའི་ལམ་གང་དང་། །
འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། །ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ལམ། །
བྱེད་པ་དང་ནི་མོས་པ་དང་། །བསྟོད་དང་བཀུར་དང་བསྔགས་པ་དང་། །
བསྔོ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བླ་མེད་དག །

[38] ཤོག ཐེ་ཀྵན་དཔར་མ། ༡༥༠

སྒྲུབ་དང་ཤིན་ཏུ་དག་པ་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད། །

ཅེས་གསུངས། ༡ ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི། རྟེན་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པ་པོའི་གང་ཟག་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་སོགས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་གེགས་དང་བྲལ་བ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ལས་སྐྱེས་པའི་འོད་རྣམས་མོག་མོག་པོར་མཛད་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་འགལ་རྐྱེན་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་སོགས་བཅོམ་ནས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་རུང་བའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ལ་སོགས་པས་གྲོགས་ལྡན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་ངེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་རིགས་དང་ལྡན་པ་ཁྱབ་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། འདོད་སྲིད་ཀྱི་ཟག་པ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྤོང་བར་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་རང་བཞིན་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པས་རང་བཞིན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུ་བཅས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ༢ གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། ༣ གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་རྟོགས་པའི་བསེ་རུའི་ལམ་སྟེ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དང་། ༤ ཚེ་འདི་དང་སྐྱེ་བ་གཞན་དང་གཞན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའམ་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲས་བུ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། ༥ ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་ཐོབ་སྤྱོང་གི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། ། ༦ ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཏེ་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། ༧ མོས་པ་སྒོམ་ལམ་ཐོབ་སྤྱོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་ཐུགས་དགྱེས་ནས་བསྟོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་བསྔགས་པ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ༨ རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཐེག

ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སམ་བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་དང་། ༩ རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ལ་དགའ་བ་སྒོམ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སམ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡི་སྒོམ་ལམ་དང་། ༡༠ ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡི་ཟླ་ན་མེད་པའམ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒོམ་ལམ་དག་ནི་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱུག་པའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་དམ་སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང་། ༡༡ ཟག་པ་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག །བདེན་སྟོང་གི་སྦྱོར་བ་ཤིན་ཏུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱུག་གི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་རྣམ་དག་སྒོམ་པའི་ལམ་དང་བཅས་པ་རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མདོ་དོན་ཉམས་ལེན་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་སམ་ལམ་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ནི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་གིས་དེ་མཚོན་པའི་ཚུལ་མདོ་ལས་དེ་འདྲར་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[39]ལྟར་ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་དོན་འགོད་ཚུལ་ནི། ༡ ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དོན་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ངོ་བོ་འབྲས་བུ་གསུམ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ། །དབྱེ་ན་རུང་བའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སོགས་ལྔའོ།། ༢ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཉེ་ཚེ་བའི་མཁྱེན་པའོ། །དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་སོགས་ལྔའོ། ། ༣ རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་ནི། བདག་མེད་ཕྱེད་དང་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཉེ་ཚེ་བའི་མཁྱེན་པའོ། །དབྱེ་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་སོགས་ལྔའོ། །འདིར་ནི་ཉན་རང་གི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་བཞག་པ་ལྟ་བུར་མངོན། ༤ ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པའི་མཐོང་ལམ་ནི། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་གོ ། ༥ སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཕན་ཡོན་ཏེ། །དབྱེ་ན་བྱེད་པ་དྲུག་གོ ། ༦ མོས་པ་སྒོམ་ལམ་ནི། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་གང་ཡུམ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པའོ། །དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན་ཡོད་དོ། ། ༧ ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་པ་གསུམ་ནི། རིམ་པ་ལྟར་རང་དོན་གཉིས་དོན་གཞན་དོན་མོས་པ་གསུམ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་ཐུགས་དགྱེས་པའི་ཆ་དང་དེའི་དོན་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆ་གང་རུང་ངོ་། །དབྱེ་ན་ཉེར་བདུན་

[39] ཤོག ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ༡༣༩

ཧོ༎ ༎ ༨ བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་ནི། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་གང་གཞན་དོན་དུ་དགེ་བ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པའོ། །དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་སོ། ༩ རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒོམ་ལམ་ནི། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་གང་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའོ། །དབྱེ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡི་རང་གཉིས་སོ། ། ༡༠ སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་གང་རྫོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །དབྱེ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྔའོ། ། ༡༡ རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་གང་སྤྲངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །དབྱེ་ན་སྒོམ་སྤངས་དགུའི་གཉེན་པོ་དགུའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།

ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །སྙིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་དང་། །
ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་དང་། །ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་ཉིད། །
མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་དང་། །སྦྱོར་དང་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དང་། །
ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། །དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། ༡ གྲོགས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་ཅིང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་མཐའ་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་ཤིང་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཤེས་པས་སྲིད་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། ༢ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བའི་སྙིང་རྗེས་ཞི་བ་མྱང་འདས་ཐོབ་ཀྱང་ཞི་བའི་མཐའ་དེ་ལ་མི་གནས་པས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྙིང་རྗེས་ཞི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། ༣ ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་པས་རང་གི་འབྲས་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་ལ་རིང་བ་ཡི་ཉན་རང་ལམ་ཞུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་སྟེ་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ༤ ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པས་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡུམ་ལ་རིང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ༥ ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་མི་གནས་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། ༦ ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་ཅིང་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དག་དང་། ༧ གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་གདོད་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཕྱིན་ཅི་

ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་གདོད་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་གང་རུང་གི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་དང་། ༨ གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་མཚོན། ཡུལ། ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དང་། ༩ རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་ཉན་ཐོས་དང་ལྟ་སོགས་པའི་སྦྲས་རང་རྒྱལ་གཉིས་ལ་ཡོད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་འདྲ་བ་དག་ནི་ཀུན་ཤེས་པ་སྟེ་གཞི་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[40]ལྟར་གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་དོན་འགོད་ཚུ་བ་ནི། ༡ ཤེས་པས་སྲིད་མཐའ་ལ་མི་གནས་པ་ནི། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྲིད་པའི་རྒྱུད་པ་ཟློག་པའི་མཁྱེན་པའོ། ། ༢ སྙིང་རྗེས་ཞི་བ་མྱང་འདས་ལ་མི་གནས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཁྱད་ཅན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞི་བའི་རྒྱུད་པ་ཟློག་པའི་མཁྱེན་པའོ། ། ༣ འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རིང་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པས་བཅིངས་ཤིང་དེའི་གཉེན་པོ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་གཞི་ཤེས་སོ། ། ༤ འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་དེ་ལ་རིང་བ་མིན་པ་ནི། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་ཅན་དང་ལྡན་པའི་མཁྱེན་པའོ། ། ༥ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། གཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འཛིན་པས་བཅིངས་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤང་བྱར་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་སོ། ། ༦ གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། གཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་དེ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་ནུས་པའི་མཁྱེན་པའོ། ། ༧ གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། གཞི་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་བཀག་ནས་སྒོམ་པའི་ལམ་གང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ཤུགས་ལ་འཕེན་བྱེད་དོ། །དབྱེ་ན་བཅུའོ། ། ༨ སྦྱོར་བའི་མཉམ་ཉིད་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་རློམ་པ་འགོག་བྱེད་དོ། །དབྱེ་ན་སྦྱོར་བ་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ལ་རློམ་མེད་བཞི་བཞི་སྟེ་བཞི་བཅུའོ། ། ༩ གཞི་ཤེས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་མཐོང་ལམ་ནི། སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བདེན་པ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་གང་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤུགས་ལ་འཕེན་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

[40] ཤོག་ ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ༡༣༢

གཉིས་པ་(སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ་ལ་)བཞི། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ནི།

རྣམ་པ་སྦྱོར་བར་བཅས་རྣམས་དང་། །ཡོན་ཏན་སྐྱོན་ནི་མཚན་ཉིད་བཅས། །
ཐར་དང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། །སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །
སྲིད་དང་ཞི་བ་མཉམ་ཉིད་དང་། །ཞིང་དག་ལྷ་ན་མེད་པ་ནི། །
རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་སྟེ། །འདི་ནི་ཐབས་མཁས་བཅས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ༡ མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་སེམས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་བྱེད་གཉེན་པོའི་རྣམ༷་པ༷་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བསྒོམ་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དང་། ༢ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་སྦྱོར༷་བ༷་དང་བཅ༷ས་པ་རྣམ༷ས་ད༷ང་། ༣ རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་མྱོང་གི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ནམ་སྦྱོར་བའི་ཡོ༷ན་ཏན༷་དང་། ༤ སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བའམ་གནས་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་སྟེ་སྦྱོར་བའི་སྐྱོན༷་དང་། (ནི༷)ཞེས་ཁ་སྐང་གི་སྒྲོ། ། ༥ རང་གི་འཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་སྦྱོར་བའི་མཚ༷ན་ཉིད༷་དང་བཅས་པ་ད༷ང་། ༦ སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་པར་མཁས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐ༷ར་པ་ཆ་མཐུན་ད༷ང་། ༧ གཙོ་བོ་ཐབས་ཀྱི་ཆས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེ༷ས་འབྱེ༷ད་ཆ༷་མཐུ༷ན་ད༷ང་། ༨ གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་པ་ལྡོག་པ་སོགས་རྟགས་ཞེ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་སྟེ་སློབ༷་པ༷་ཕྱིར༷་མི༷་ལྡོག་པ༷འི་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོ༷གས་དང་། ༩ རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཟད་པར་བཅོམ་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་གཙོ་བོ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་སྟེ་སྲི༷ད་པ་ད༷ང་ཞི༷་བ༷་མཉམ༷་པ་ཉིད༷་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ད༷ང་། ༡༠ རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་དགེ་རྩ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་གཙོ་བོ་ལོངས་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཛིན་བྱེད་

ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་སྟེ་ཞི༷ང་དག༷་བླ༷་ན༷་མེད༷་པ༷་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། (ནི༷)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོའོ། །༡༡ རྣམ༷་པ་ཀུན༷་མངོན༷་པར་རྫོགས༷་པ་རྫོགས༷་པ༷་སྟེ༷་སྐབས་འདི༷་ནི༷། འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་གཙོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་སྟེ་ཐབས༷་ལ་མཁས༷་པའི་སྦྱོར་བ་དང་བཅས༷་པ༷་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་དག་ནི་གཉེན་པོའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན༷་ནོ། །ཞེས་པ་སོགས་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[41]ལྟར་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་ངོན་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ༡ བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ནི། ཡུལ་ལམ་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་གང་སྦྱོར་བའི་བསྒོམ་བྱར་གྱུར་པའོ། །དབྱེ་ན་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་མོ། །༢ སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་ཏེ་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དབྱེ་ན་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུའོ། །༣ སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཐོབ་བྱའོ། །དབྱེ་ན་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བཞིའོ། །༤ སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་ནི། སྦྱོར་བ་སྐྱེས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་བདུད་ལས་སོ། །དབྱེ་ན་ཞེ་དྲུག་གོ །༥ སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོའམ་ནུས་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་པའོ། །དབྱེ་ན་གོ་གཅིག་གོ །༦ ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནི། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་གང་རྣམ་བྱང་དབང་པོའི་ངོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་མོ། །༧ ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་བ་དང་ལྡན་ཞིང་སྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། །༨ ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས་ནི། སྲིད་ཞི་གང་དུ་ཡང་མི་ལྷུང་བར་ངེས་པའི་རྟགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའའོ། །དབྱེ་ན་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལ་གནས་པ་གསུམ་མོ། ། ༩ སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། འཁོར་འདས་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བའོ། །༡༠ ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་ནི། རང་གི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་གཉིས་ཉེས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བའོ། །དབྱེ་ན་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་གཉིས་སོ། །༡༡ ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་ནི། ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཡུལ་བཅུ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལ་དུས་དང་དུས་མིན་ཤེས་པའི་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།

[41] ཤོག ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ༡༣༣

དེ་ཡི་རྟགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་། །བརྟན་དང་སེམས་ཀུན་གནས་པ་དང་། །
མཐོང་ཞེས་བྱ་དང་བསྒོམ་པ་ཞེས། །བྱ་བའི་ལམ་ནི་སོ་སོ་ལ། །
རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་བཞི་ཡི། །གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་དང་ནི། །
བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །ཡོག་པར་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་ནི། །
རྩེ་མོའི་མངོན་རྟོགས……། །

ཞེས་གསུངས། ༡ མདོ་ལས་རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་གྱི་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དེ་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པ་དེ་ཡི་རྟགས་ཀྱིས་མཚོན་པ་དྲོད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་དང་། ༢ མདོ་ལས་རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་གང་རུང་གིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་པ་དེ་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བས་མཚོན་པའི་རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་། ༣ མདོ་ལས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་དེ་གཞན་དོན་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་བརྟན་པ་ཐོབ་པས་མཚོན་པ་བཟོད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་། ༤ མདོ་ལས་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པ་དེ་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཡིས་མཚོན་པ་ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་དང་། ཞེས་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་བསྟན་པ་དང་། ༥ མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ༦ སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་སྒོམ་པ་ཞེས། བྱ་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་དང་མཐོང་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ལ་ནི་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་བཞི་བཞི་ཡོད་པས་སོ་སོ་ལ་སྤང་བྱ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་དང་། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་བཅས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་ཡི། གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༧ མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་དེ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་དང་། ༨ འདིར་བསྟན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུར་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་བློ་མངོན་འགྱུར་བའམ། དེའི་ས་བོན་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་དེ་འདིར་བསྟན་བསལ་བྱ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་བཅས་པ་

རྣམས་ནི༷། ཅེ༷་མོ༷་མངོ༷ན་པར་རྟོགས༷་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སོགས་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[42]ལྟར་རྩེ་སྦྱོར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་དོན་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ༡ རྟགས་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་ནི། བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཚོན་བྱེད་གང་དྲོད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་སོ། །༢ རྣམ་འཕེལ་ནི། བསྡུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འཕེལ་བའི་ཆ་གང་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོས་བསྡུས་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་གོ །༣ ངེས་པར་བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཅི་རིགས་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མི་གཏོང་བ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་རྩེ་མོ་གང་བཟོད་པས་བསྡུས་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་བརྟན་པ་གཉིས་སོ། །༤ སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ནི། བྱང་སེམས་བཞིའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡི་རང་བའི་དོན་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་མོ་གང་ཆོས་མཆོག་གིས་བསྡུས་པའོ། །༥ མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ནི། བསྡུས་སྒོམ་རབ་བྱུང་གང་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའོ། །དབྱེ་ན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་ཡོད་དོ། །༦ སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ནི། བསྡུས་སྒོམ་རབ་བྱུང་གང་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའོ། །དབྱེ་ན་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་བཞི། །༧ བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ནི། བསྡུས་སྒོམ་རབ་བྱུང་གང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། ༨ བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་ནི༔ བདེན་གཉིས་འགལ་བ་འཛིན་པའི་མི་ཤེས་པ་སྟེ། །དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་གོ །ཞེས་སོགས་གསུངས།

གསུམ་པ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།

……མཐར་གྱིས་པ། །རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཅུ……། །

ཞེས་གསུངས། ༡ སྦྱིན་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་། ༢ ཚུལ་ཁྲིམས། ༣ བཟོད་པ། ༤ བརྩོན་འགྲུས། ༥ བསམ་གཏན། ༦ ཤེས་རབ། ༧ སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན། ༨ ཆོས་རྗེས་དྲན། ༩ དགེ་འདུན་རྗེས་དྲན། ༡༠ གཏོང་བ་རྗེས་དྲན། ༡༡ ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་དྲན། ༡༢ ལྷ་རྗེས་དྲན། ༡༣ དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཐར༷་གྱིས༷་པ༷་ཡི་སྦྱོར་བ་བཅས་མདོར་བསྡུས་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་རྣམ༷་པ་གསུམ༷་དང་ལྷག་མ་རྣམ༷་པ་བཅུ༷་བཅས་བསྒོམས་པའི་སྦྱོར་བ་བཅུ་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་ནི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་དང་།

[42] ཤོག ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ༡༣༥

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[43]ལྟར་མཐར་ཕྱིན་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་དོན་འགོད་ཞུ་བ་ནི། སྦྱིན་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། མཐར་ཕྱིན་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྦྱར་ནས་སྦྱིན་པ་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལྔ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ༡ སྦྱིན་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་སྦྱིན་པ་རིམ་ལྡན་དུ་བསྒོམ་པའོ། །༢ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཚུལ་ཁྲིམས་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། །༣ བཟོད་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་བཟོད་པ་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། །༤ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་བརྩོན་འགྲུས་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། །༥ བསམ་གཏན་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་བསམ་གཏན་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། །༦ ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཤེས་རབ་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། །༧ སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རིམ་ལྡན་དུ་དྲན་པའོ། །༨ ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་གནས་སུ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། །༩ དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་གནས་སུ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། །༡༠ བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་གནས་སུ་

[43] ཤོག ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ༡༣༦

སྒོམ་པ་གསུམ་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། ། ༡༡ གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་གྱིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་གནས་སུ་ཚོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། ། ༡༢ ལྷ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་གྱིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་གནས་སུ་ལྷར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་རིམ་ལྡན་དུ་སྒོམ་པའོ། ། ༡༣ དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་མཐར་གྱིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་ནས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པའོ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།

''''''སྐད་ཅིག་མ། །གཅིག་གིས་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པ། །

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །

ཞེས་གསུངས། བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད༷་ཅིག༷་མ༷་ཐུང་མཐའི་ཡུན་ཚད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག༷་གིས༷་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལྷ་བུའི་ཆོས་གཅིག་མངོན༷་པར་རྫོགས༷་པ་བྱང༷་ཆུབ༷་པ༷་ན་དེའི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་ལྡོག་ཚའི་སྒོ་ནས་བཞིར་ཕྱེ་བའི་མཚན༷་ཉིད༷་ཀྱིས༷་ནི༷་དབྱེ་བ་བཞིར་ཡོད་དེ། ༡ བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། ༢ བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། ༣ སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་། ༤ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་རྣམ༷་པ༷་བཞི༷་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་སོགས་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་དང་། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་། སྤྱིར་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཐར་གྱིས་

སྦྱོར་བའི་ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་བར་དུ་བཞག་པས་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བ་ལ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[44] སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་ཏེ་མངོན་དུ་རྫོགས་པར་ཏེ་མ་ལུས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་དམ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྫོགས་པ་བཞིའོ། །ཞེས་སྐབས་འདིར་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་མི་སྣང་ལ་དེ་དག་གི་དོན་ཞིབ་ཏུ་མཁྱེན་པར་འདོད་ན་སྐབས་བདུན་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཟིགས་པར་ཞུ། གསུམ་པ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཆོག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།

ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྲུལ་པ་ནི། །
ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། །

ཅེས་གསུངས། ༡ དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དེ་ངོ༷་བོ༷་ཉིད༷་སྐུ་དང་། ༢ ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ལོང༷ས་སྤྱོད་རྫོགས༷་པའི་སྐུ་དང་བཅ༷ས་པ་ད༷ང་། ༣ ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་གཉིས་སྐུ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ༷་ལ༷ས་གཞ༷ན་པ༷་ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་སྤྲུལ༷་པ༷་ཡི་སྐུ་དང་། (ནི༷)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༤ ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་ལྡོས་ནས་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོ༷ས་ཀྱི་སྐུ༷་གཉིས་ཀྱང་སྐུ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཡེ་ཤེ༷ས་ཆོས་སྐུའི་མཛ༷ད་པ༷་འཕྲིན་ལས་ད༷ང་བཅ༷ས་པ༷་ཡི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཆོག་བྱེད་ཀྱི་སྐུ་རྣམ༷་པ༷་བཞི༷ར་ནི་མདོ་ལས་ཡ༷ང་ད༷ག་པར་བརྗོད༷་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་[45]ལྟར་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཆོག་བྱེད་ཀྱི་སྐུ་བཞི་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་བོ་ངོས་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ༡ ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མ་ལུས་པས་ཀྱང་དག་པའི་སྐུའོ། ། ༢ ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ནི། གདུལ་བྱའི་ནང་ནས་བྱང་སེམས་འཕགས་ཞིག་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུ་གང་སྤྲུལ་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་ནོ། ། ༣ སྤྲུལ་སྐུ་ནི། ལོངས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན

[44] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༧

[45] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨

ལས་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གང་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་འགྲོ་བ་དུ་མའི་འདུལ་བྱེད་དོ། །༩ ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞར་བྱུང་མཛད་པ་ནི། ཆོས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

བཞི་པ་(གཞུང་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ཉམས་སུ་བླང་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག །ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག །ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྒྲུབ། སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ། ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པར་འབྱིན་བྱེད་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པའོ། །

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། གྲོགས་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ། དཔེ་གྲོགས་ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། །སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དངོས་དགོད་པ་དང་། དེའི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[46] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ་ཞེས་མདོ་ནས་བཤད་པ་གང་དག་ཡིན་པ་འདི་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་པ་ལྟར་དང་།

[46] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢

གཉིས་པ་ནི། འདིར་ཉི་སྣང་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་ཚིག་དང་སྦྱར་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སློབ་མ་མཁས་པ་བཞིའི་ནང་ཚན། ཕར་ཕྱིན་དང་ལས་མཁས་པ་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ཞེས་ས་གསུམ་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། སྤྱིར་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་ཁྱད་པར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས། ས་ལམ་རིམ་བགྲོད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་པ་མ་ཟད། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གི་སྣང་བ་ཐོབ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་ཉི་ཁྲི་སྦྱར་བའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་མཛད། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མ་འདི་ཉིད་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཕྱིས་བྱུང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་མཛད་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་མངོན།

དེ་ཡང་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས།[47] འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱས་ཀྱང་། །དེས་བྱས་བྱས་པ་མིན་མཐོང་ནས། །དབུ་མར་གནས་པའི་བློ་རྣམ་ཕྱེ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[48] འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེ་ཡི། །མཐུ་ཡིས་དོན་མཐོང་སྒོ་ནས་ནི། །ཞེས་རྒྱ་གར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཁས་པ་སྐལ་གྲགས་ཅན་སེང་བཟང་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབྱིག་གཉེན་དང་། བཙུན་པ་ཐོགས་མེད་རྣམས་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཕགས་པའི་གཞུང་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་ཀྱང་ཉི་སྣང་འདི་ཉིད་གཙིགས་སུ་འཛིན་གནང་བ་སོགས། དགོས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་མང་དག་ཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉི་སྣང་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་རྣམས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་བར། རང་གིས་འཆད་པའི་ས་བཅད་དང་མཐུན་པ་སྦྱར་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ཡང་ཉི་སྣང་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡོད་ཚད་འགོད་པར་མི་ལང་བས་འགོ་མཇུག་གི་མཚམས་ངོས་བཟུང་ནས་སྦྱར་ཡོད། སྤྱིར་ནི་ཉི་སྣང་ལ་ཡུན་རིང་ཙམ་ཉམས་སྦྱོང་དང་གོམས་འདྲིས་མ་བརྟེན་ན། ཉི་སྣང་རང་གི་གཞུང་ཚིག་དང་དེར་དྲངས་པའི་མདོ་ཚིག་གཉིས་དབྱེ་འབྱེད་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་དང་། དེ་ཡང་རང་གི་གོ་སྟོབས་ཀྱི་འོལ་ཚོད་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དགའ་ཞར་སོག

[47] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣
[48] བློ་གླིང་དཔར་མ། ༡༢༥

པ་ཁང་ཚན་གྱི་མདོ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ་ཞིབ་ལྟ་དང་། ལེའུ་བརྒྱད་མ་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ལའང་ཞིབ་བསྡུར་གང་ཐུབ་དང་། དོགས་གཞི་ཡོད་པ་རྣམས་མཁས་པ་གཞན་དང་གཞན་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་ནས་མཐའ་ཆོད་པར་བྱེད་པའི་ཁུལ་དུ་མཆིས། འདིར་དྲངས་པའི་མདོ་ཚིག་ཕལ་ཆེ་བའི་མཐར་ཉི་སྣང་གི་ཚིག་ཙུང་ཟད་འདྲེན་རྒྱུ་ཡིན།

སྤྱིར་ཉི་ཁྲིའི་མདོ་ལ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ནང་ཚན་གྱི་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་མང་དང་། ཡང་ཉི་སྣང་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་བྱའི་མདོ་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མ་ཞེས་པ་ཞིག་བཅས་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་ལེའུ་བརྒྱད་མ་ཞེས་པ་འདིའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་མདོ་རྒྱན་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཙུང་དུ་བཀོད་པ་འདི་དག་ལོགས་སུ་བཀར་ན་འདི་མདོ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་པས། ལེའུ་བརྒྱད་མ་དངོས་ནི་མདོ་ཡིན་པར་མངོན།

ཉི་སྣང་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་ཚིག་ཇི་བཞིན་དུ་ཡུམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མ་གཉིས་ཀ་ལས་མཇལ་བར་དཀའ་བས་མདོའི་དོན་ཐོབ་བཀོད་པ་ལས་ཚིག་རིས་བཞིན་མ་དྲངས་པ་མངོན། དེ་ཡང་ཉི་སྣང་ལས།[49] དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཚིག་བཤད་པ་མ་བྱས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བཟུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པར་འོས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ནི་གཞུང་ལྷི་བའི་སྐྱོན་སྤངས་པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྟན་པར་སྤྲངས་པ་མ་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །

མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་པར། ད་ལྟའི་ཡུམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ལ་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་མང་ཟེར་ཞིང་། དེའི་དོན་ལེའུ་བརྒྱད་དུ་ཉི་སྣང་གིས་བསྡུས་ཤིང་། ཉི་སྣང་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དག་པར་གཏུགས་པས་ལེའུ་བརྒྱད་མར་དྲངས་པའི་མདོ་ལ་ཉི་ཁྲི་དག་གཏུགས་ཞེས་གྲགས་སོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མའི་བཤད་བྱའི་མདོ་ནི་ཉི་ཁྲི་དག་གཏུགས་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཞེད། ཁོ་བོས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལེའུ་བརྒྱད་མ་འདི་མདོ་ཉི་ཁྲི་ལ་ཁུངས་དག་པར་གཏུགས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལས་ཉི་ཁྲི་དག་གཏུགས་ཞེས་པའི་མདོ་ཞིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་མི་སེམས་སོ། །

འཕགས་པས་ཉི་སྣང་མཛད་ཚུལ་ལམ་རིམ་བླ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལྟར་ན། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་བཀའ་ལྟར་ལྷ་ར་ཧྣ་སིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཐེབས་པ་ན། རྒྱལ་པོའི་བཀས་སྐྱུལ་བ་ལྟར་དགེ་བསྙེན་

[49] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༥

ཞི་བའི་གོ་ཆས་པོ་ཏ་ལར་ནས་ཉི་ཁྲི་ལྔ་བརྒྱད་མ་གདན་དྲངས་པ་འཕྲད་པས་རྒྱན་གྱི་སྐབས་བརྒྱད་པོ་སོ་སོའི་བཤད་བྱའི་མདོའི་མཚམས་མ་ནོར་བ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་དང་རྒྱན་སྦྱར་བའི་གཞུང་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་མཛད་ཅེས་གསལ། དེས་ན་ཉི་སྣང་དང་སློབ་དཔོན་གྱི་ལྔ་བརྒྱད་མ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་བརྒྱད་མ་ཡིན་པར་གསལ་ཞིང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་ལྔ་བརྒྱད་མ་ཞེས་པ་ནི་བཤད་བྱའི་མདོའི་མིང་དེ་འགྲེལ་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །

རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཡུམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་མང་དང་། ཉི་ཁྲི་ལྔ་བརྒྱད་མ་གཉིས་གླེགས་བམ་གྱི་གྲངས་ཙམ་འདྲ་ནའང་མདོའི་ཚིག་རིས་བརྒྱ་ཆ་སུམ་ཅུ་ཙམ་མི་འདྲ་བ་ད་ལྟར་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་འདི་ལྟར་ལགས་ཀྱང་། ལམ་རིམ་ཟླ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལྟར་ན་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀླུ་ཡུལ་ནས་གདན་དྲངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའམ་ཡུམ་རྒྱས་པ་འབུམ་དང་། དགེ་བསྙེན་ཞི་བའི་གོ་ཆས་པོ་ཏ་ལར་ནས་གདན་དྲངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའམ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་བརྒྱད་མའམ་ཉི་ཁྲི་དང་། །ཕྱར་ནས་ཡོད་པ་ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་པའམ་བརྒྱད་སྟོང་། ཞེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་བྱུང་རབས་དང་གྲངས་འདྲེན་འདི་ལྟ་བུར་གསུངས་སྣང་བས་དཔྱད་པར་ཞུ།

རང་གི་བསམ་དོན་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉི་ཁྲི་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཁུངས་གང་ཡང་མ་མཇལ་བས། ཡུམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ཅེས་ཐག་གཅོད་པར་མི་སྤོབས་ཤིང་། དེས་ན་ཉི་ཁྲི་ལྔ་བརྒྱད་མ་ཞེས་པ་ནི། རི་བོ་གྲུ་འཛིན་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ད་ལྟར་མཇལ་ཆོས་སུ་ཡོད་པའི་ཡུམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་མང་འདི་ཉིད། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་མདོ་དོན་འཆད་པའི་རིམ་པ་དང་སྦྱར་ཚིག་ཚིག་གྱི་བཟོ་སྒྲིག་གནང་བ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ་པས་དཔྱད། དུས་ཀྱིས་འདངས་ངེས་སུ་བྱུང་ཚེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ལྔ་བརྒྱད་མར་གཞི་བཅོལ་ནས། ཉི་ཁྲི་ལྔ་མང་འདི་ཉིད་རྒྱན་དང་སྦྱར་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་རེ་བ་དང་སེམས་ཤུགས་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་རླབས་པོ་ཡོང་ངེས་པས་འདི་ལ་སུ་ཡིས་འབད་པ་དེ་ལ་ཡི་རང་དང་མོས་གུས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱན་བཤད་པ་)ནི།

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེ༵མས་བསྐྱེད༵་པ༵་དེ་ནི༵་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་གཞན༵་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བའི་དོ༵ན་གྱི་ཕྱིར༵་དུ། དོན་

གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡ༷ང་ད༷ག་པར་རྫོག༷ས་པ༷འི་བྱ༷ང་ཆུ༷བ་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོ༷ད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་པས་མཚོན་བྱ་བསྟན་ནས་དེ་མན་ཆད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། རྒྱན་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་དོན་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གྲོགས་ཡིན་པས། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡང་འདོད་པ་གཉིས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འོ་ན་འདོད་པའམ་འདུན་པ་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། ཞེས་འདྲི་ན། བདག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་ལན་འདེབས། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། ཞེས་འདྲི་ན། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་བསྒྲུབ་པའི་དོན་དུའོ། །ཞེས་དྲི་ལན་གྱི་འགྲོས་བབས་འདི་ལྟར་ན། སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཆུབ་འདུན་པ་སྔོན་དང་གཞན་དོན་འདུན་པ་རྗེས་ལ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུར་མངོན་ཡང་། བཅོས་མིན་གྱི་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་བསྒྲལ་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་གཞན་དོན་འདུན་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། དེའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རིན་པོ་ཆེ་དུས་མྱུར་བར་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བྱང་ཆུབ་འདུན་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། གཞན་དོན་སྔོན་དང་བྱང་ཆུབ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་འདི་འཐད་ཅིང་འདུན་པ་ཕྱི་མའི་འཁོར་དུ་ལྡན་སའི་གཙོ་སེམས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་ཞིང་གཙོ་འཁོར་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་འདི་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། གཞན་དོན་འདུན་པ་དང་བྱང་ཆུབ་འདུན་པ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས། བྱང་ཆུབ་འདུན་པ་སྐྱེས་པ་དང་གཞན་དོན་འདུན་པ་འགག་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་སྲིད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུ་ཡི་སྒོ་ནས་ལྡན་པ་དང་། གཅིག་ཤོས་གྲོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྡན་པས་ན། འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་ཡིན་ཞེས་པ་མིན་ཏེ། སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་འདུན་པ་རེ་རེ་ལས་མི་འབྱུང་བས་སོ། །འོན་ཀྱང་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཁོར་དུ

འདུན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་མེད་སོགས་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

གཞན་དོན་འདུན་པ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་ན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[50] དེ་ལྟར་གདགས་ཆོས་གཉིས་ལས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འདུན་པ་ནི་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པ་གཞན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཙམ་ཡིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་མི་དམིགས་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྔར་འབྱུང་དགོས་པས་སོ། །ཞེས་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པར་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ། ལུས་རྟེན་དང་སེམས་རྟེན་གཉིས། ལུས་རྟེན་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཀ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་སེམས་རྟེན་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[51] སེམས་རྟེན་ནི། རྒྱལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་སྒྲོན་མེར། རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བའི་ཆོས་ལ་དད་གྱུར་ཅིང་། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་དད་བྱེད་པ། །བྱང་ཆུབ་བླ་ན་མེད་ལ་དད་གྱུར་ནས། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སྐྱེའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱན་ལས། དེའི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སེམས་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་གཞི་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་ལྟར་ན། ཞི་གནས་མ་ཐོབ་ན་སེམས་བསྐྱེད་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་དང་། དམྱལ་བའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ལ་ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་གཞི་གང་འཛོག་མིན་སོགས་དཔྱད་དགོས་སོ་སྙམ། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་དང་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་རིམ་བཞིན་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུང་འདས་དང་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་ན། ཡུལ་རྫོགས་པའི་བློ་ལ་ཚད་མ་དང་བཅད་ཤེས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་བཞིན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྗེས་དཔག་དང་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་སོགས་གང་ཡིན་དཔྱད་དགོས་ལ། རང་གི་ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་རྫོགས་པའི་ཚད་མས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་རྫོགས་པའི་ཚད་མས་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བཅད་ཤེས་འདྲེན་པ་མི་རིགས་ཏེ། གསེར་བུམ་རྫོགས་པའི་ཚད་མས་གསེར་བུ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བཅད་ཤེས་འདྲེན་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ།

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་དབྱེ་སྒོ་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྨོན་སེམས་

[50] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༠

[51] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༩༧

དང་། འཇུག་སེམས་གཉིས་དང་། ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད། ས་དག་ས་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། དག་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཅས་བཞི་ཡོད། དགོས་ཆེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཕྱུགས་རྫི་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། མཉན་པ་ལྟ་བའི་སེམས་བསྐྱེད། རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་བཅས་གསུམ་ཡོད། དཔེ་དང་གྲོགས་ཆོས་མཐུན་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ལྡོག་ཚའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཉེར་གཉིས་རེ་ཡོད་པ་བཅས་སོ། །

སྨོན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[52] དེ་ལྟར་ཡང་སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ཞུགས་པའི་སེམས་དང་སྨོན་པའི་སེམས་སོ༔ །ཞེས་པའི་སྒོམ་རིམ་གྱི་ཚིག་འདི་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་སྨོན་འཇུག་གཉིས་འཇུག་སྟོམ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱིས་འབྱེད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྒོམ་རིམ་ལས།[53] གང་ཕན་ཆད་སྡོམ་པ་བཟུང་སྟེ་ཚོགས་རྣམས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནི་ཞུགས་པའི་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[54] དང་པོར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་མཐའ་དག་སྲིད་པ་ལས་བསྒྲལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་ཤུགས་ཅན་ཞིག་སྐྱེ་བ་ནི་སྨོན་པ་དང་། དེ་ནས་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཕྱིན་དྲུག་སྣ་གཅིག་ལ་ཞུགས་ན་ཡང་འཇུག་པའི་གོ་ཆོད་དོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[55] དེས་ན་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུར་སྨོན་སེམས་དང་འབྲིང་ནས་འཇུག་སེམས་བཞག་སྟེ། ཞེས་སྡོམ་པ་གཟུགས་ཅན་འདོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་གསུངས། འོ་ན་གསེར་ཕྲེང་དང་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱིས་ཚིག་གསལ་དང་སྒོམ་རིམ་ལ་གཏུགས་པས་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དང་མཐུན་དགོས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་སྦྱོར་བ་མི་འགྲིག་སྙམ་ན། སེམས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྡོམ་པ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་པ་སྒོམ་རིམ་སོགས་ལ་བཏུགས་ནས་ས་མཚམས་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་མཐུན་པའོ་ཞེས། གང་ཐུབ་རིགས་ལམ་དང་མཐུན་པའི་གནམ་སྐྱ་བ་ལ་འབད་དགོས་པ་ལས། ལུང་ཁོ་

[52] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༣
[53] འཕྲུལ་དེབ།
[54] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༡
[55] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༣

ནས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མི་ནུས་ཞེས་གསུངས་པའི་བཀའ་ལ་དད་པའོ། །ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[56] ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དང་གསེར་འཕྲེང་ལྟར་ན། སྨོན་སེམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཁོ་ན་དང་། འཇུག་སེམས་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པར་བཤད། རྣམ་བཤད་ལས། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ལས་ལམ་རིམ་སོགས་ནས་བཤད་པ་རྗེ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀའི་ཕྱུགས་ཀྱི་བཞེད་པར་གོའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[57] དེས་ན་སྨོན་སེམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། ས་ཐོབ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་སྡོམ་དང་འཇུག་སེམས་གཉིས་འགལ་ཡང་དེ་བསྐྱེད་པ་ནི་སྡོམ་པ་བཟུང་བའི་དབང་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འཇུག་སེམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་ལས་འཇུག་སྡོམ་གྱི་བསླབ་བྱས་བསྡུས་པའི་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་གྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་མ་ཟིན་གྱིས་འབྱེད་པར་མངོན་នོ། །འཇུག་སྡོམ་གྱི་བསླབ་བྱས་བསྡུས་ཚུལ་ནི་དེས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་ལ་འཇོག་དགོས་པར་སྣང་།།

མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་རྣམ་བཤད་དང་མཐུན་པར། འཇུག་སྡོམ་གྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་སྨོན་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ལུང་། ས་ཐོབ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་ཤུགས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པར་གསུངས་པ་མིན་ནམ་སྙམ་པ་སྲིད་ཀྱང་། པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་དབེ་ཙམ་ཡིན་པ་ལས། སློབ་ལམ་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས། ཐབས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ལམ་གང་ཡང་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་པས་དེས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་མི་སྲིད་ལ། དེ་བཞིན་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་

[56] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༨
[57] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༨

ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་འདྲ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་མངོན་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་ལྟ་བུ་མངོན། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མོད། དེ་འདྲ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྟོང་ཉིད་མངོན་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་མིན་ལ་གསལ་ཁ་མ་མཛད།

འོ་ན་མཉམ་གཞག་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལྟར་ན་དེ་འདྲ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་དམིགས་རྣམ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱི་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཤེས་པ་དེ་ལ་འཆར་བའི་དམིགས་རྣམ་དག་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་དེ་ལྟར་འཆར་མི་ཐུབ་པ་དེས་ཡིན་པ་བཞེད་པར་མངོན། །ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་རྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མིན་པར་གསུངས། འོན་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་རྣམ་འགྲེལ་ལུང་དང་འགྲིག་དཀའ་བར་མངོན། །སློབ་པ་མཉམ་གཞག་པའི་རྒྱུད་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མེད་པ་དང་། གཉིད་མཐུག་པོ་ལོག་པའི་དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ལ་སྨྱུང་སེམས་མེད་པ་སོགས་ཚད་ལྡན་དུ་མས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་ནས་སེམས་བསྐྱེད་བག་ལ་ཉལ་བའི་སྐབས་མེད་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བག་ཆགས་གསར་དུ་འཇོག་མི་སྲིད་པ་དང་། རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བའི་ཤེས་པ་དམིགས་བསལ་ཅན་འགའ་རེ་མ་གཏོགས་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རྣམས། རང་སྟོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་དེ་མངོན་གྱུར་མིན་ཅེས་པ་མི་འགྲིག་པ་སོགས་སོ། །

གཞན་ཡང་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[58] ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཁ་ཅིག་ཚོགས་བླངས་མ་བླངས་ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཚད་ལྡན་དུ་མས་སྨོན་སེམས་ལེན་པའི་ཆོ་ག་བཤད་པ་ལ་ཅོ་འདྲི་བའི་ཕྱིར། ཞེས་

---

[58] བྱང་རྡེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༢

གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[59] རང་ལུགས་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གང་ལམ་ལ་སློབ་པའི་བྱ་བས་མ་ཟིན་པ་ནི་སྨོན་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་གང་དེས་ཟིན་པ་ནི་འཇུག་སེམས་ཡིན་ཅིང་། སྨོན་འཇུག་འགལ་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་སྨོན་འཇུག་གཉིས་མི་འགལ་བར་གསུངས་པས་དཔྱད་པར་བྱ།

སྤྱོད་འཇུག་ལས། འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་མི་ཞིག་ལྷ་ས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་དང་། འདོད་པ་དེས་དྲངས་པའི་ལྷ་ས་ལ་དངོས་སུ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། དང་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱེད་པ་ཙམ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགྲོ་བའི་ལམ་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས་པའི་བྱ་བས་ཟིན་པ་གཉིས་ཡོད་པས། རིམ་པ་བཞིན་སྨོན་སེམས་དང་འཇུག་སེམས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་འདི་ནི་གོ་བདེ་བའི་ལེགས་བཤད་དུ་སྣང་ངོ་། །

དེས་ན་སྨོན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ལ། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་དང་། སྤྱོད་འཇུག །བསླབ་བཏུས་སོགས་ལྟར་ན་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་མ་ཟིན་གྱིས་འབྱེད་པ་དང་། སྒོམ་རིམ་ལ་སོགས་ལས་འཇུག་སྡོམ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། ཆོས་བཤེས་ཀྱི་ཚིག་གསལ་སྐབས་སུ་ཚོགས་བླངས་མ་བླངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་སོགས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཙམ་ཡོད་པར་མངོན། ཡིག་ཆ་དག་ལས་སྒོམ་རིམ་དང་སྤྱོད་འཇུག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་སྡོམ་གྱི་བསླབ་བྱས་བསྡུས་པའི་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པར་མངོན་ནོ། །

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་རང་འཁོར་དུ་ལྡན་པའི་གཙོ་བོའི་སེམས་དེ་རྒྱ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས། སྒྲ་བཤད་མཛད་ནས་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་སེམས་བྱུང་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་མཐུན་པར་གསུངས་ལ༏ དེ་ཡང་བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཆོག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ༏ ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་དོན་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དང་སློབ་དཔོན་སེང་བཟང་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། སེམས་ཀྱང་ཡིན་ལ་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་སྒྲ་བཤད་མཛད་ནས

[59] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༢

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཙོ་སེམས་སུ་བཞེད་ཅིང་། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཕལ་མོ་ཆེས་ལུགས་སྔ་མ་འགོག་ཅིང་ཕྱི་མ་འཐད་ཕྱོགས་སུ་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་ནའང་། དོན་ལ་འགལ་འདུ་ཡོད་པ་མི་མངོན་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གང་འདྲ་ཞིག་གང་ཟག་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ན་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གི་དགོངས་པ་དོན་འགོད་ཞུས་ན། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་ཚིག་དེ་དག་གིས་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་སེམས་བྱུང་དུ་བཞེད་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ལུགས་ལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སེམས་བྱུང་དུ་བཞེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སེམས་བྱུང་དུ་བཞེད་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས། འདི་ནི་ཚད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་དུ་སྣང་སྟེ། གལ་ཏེ་ས་གསུམ་པ་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་ཞིག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དུ་བཞེད་ན། དེ་ཉིད་སེམས་བྱུང་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྙམ།

སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའམ་འདུན་པའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་ཚུལ་ནི། གཞན་དོན་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ནི་རྒྱུའི་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་གྲོགས་ཀྱི་མིང་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་འདོད་པའི་མིང་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་ནས་བསྟན་པས་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་མིང་དང་། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེད་པ་གཏན་ནས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྦྱོད་པ་དངོས་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱར་བཞིན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པས་གྲོགས་ཀྱི་མིང་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་

ལྟར་འདོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་སྨོན་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[60] གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ནི་སློབ་ལམ་ན་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་འདོད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་ལ་སྦྱར་དགོས་པས། སེམས་བསྐྱེད་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་རང་གཞན་གྱི་ཐོབ་བྱ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེས་ན་སློབ་པའི་རྒྱུད་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བའི་དོན་དུ་རང་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་མིན། མིན་ན་སངས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདུན་པ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་སོ་སོ་ནས་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་དཔྱད་རྒྱུ་ཡོད་དོ་སྙམ།

སྨོན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་ནི། གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། དེས་ན་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུར་སྨོན་སེམས་དང་འབྲིང་ནས་འཇུག་སེམས་བཞག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་སུ་འཇུག་སེམས་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པར་ཞུ། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[61] བཞི་པ་ས་མཚམས་ནི། སྨོན་སེམས་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འཐོབ་འདོད་མ་སྐྱེས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་སློབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡ་མཐའ་ནི་ས་བཅུ་པའོ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སེམས་བསྐྱེད་མེད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་ལམ་ལ་སློབ་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡིག་ཆ་མང་དག་ཅིག་ལས་སེམས་བྱུང་འདུན་པ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་པས། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ཇི་ལྟར་འཇོག་དགོས་མིན་སོགས་དཔྱད་དགོས་པར་སྙམ། ཡབ་སྲས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ཚིག་རིས་ལ་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པར་ཡོད་པ་རྣམས། འདིར་ཚོགས་ཀྱིས་བགོད་པ་ནི་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ལ་རྩོད་ཤུགས་འཕེལ་བ་དང་། གཞུང་དོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་

[60] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༥

[61] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༣

ལགས་ན། མཁྱེན་ལྡན་རྣམ་པས་འདི་ཉིད་འཇུག་སྒོ་རུ་བཟུང་སྟེ་གཞུང་སོ་སོར་ཞིབ་གཟིགས་ཡོང་བ་ཞུ།

གཉིས་པ་(གྲོགས་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[62] ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཉི་སྣང་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་གཉིས་པོ་དེ་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་གསལ་འདུག །གཉིས་པ་ནི།

དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ། །བསྡུས་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད། །

ཅེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཞན་དོན་ཏེ། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་དེ་དང་བྱང་ཆུབ་སྟེ་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་སྐུ་བཞིའི་གོ་འཕང་དེ་གཉིས་པོ་ནི་ཡུམ་བར་མའི་མདོ་ཉི་ཁྲི་ལས་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུམ་བསྡུས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་། རྒྱས་པ་འབུམ་པ་གཉིས་ལས་ཀྱང་ཡུལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཚང་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་དང་། སྐབས་འདིར་གཞན་དོན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི །སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དངོས་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་མིན་ནོ།།

དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་མདོ་ནི་ཡུམ་བར་མ་ཡིན་པ་ནི་འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ། འཕགས་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་མདོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་འདི་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པར་མཛད་པར་མངོན་ལ། །དེས་ན་ཁ་ཅིག་གིས་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་དང་སྟོང་པོ་བཀོད་པ་སོགས་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འགྲིག་པ་རྟོགས་པར་སླའོ་སྙམ།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[63] དང་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་དང་། གཞན་དོན་

[62] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༨

[63] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༡

ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པ་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་བརྗོད་པས་སེམས་བསྐྱེད་དེ་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་རྫོགས་བྱང་འདོད་པར་བཤད་པ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་བཞིན་དུ་སྟེ་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཀྱི་རང་འགར་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་རང་བཟོ་མིན་པར་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་གཉིས་པོ་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུའམ། དེ་ཉིད་གཞི་ལ་བཞག་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འགྲེལ་དགོས་པ་སྣང་ངོ་། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[64] ཁ་ཅིག་ཡུམ་གསུམ་ག་ལས་གསུངས་ན་འདིར་བར་མ་ཙམ་བཀོད་ཀྱི་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་མི་འདྲེན་པ་ཅི་ཞེས་པའི་ལན་དུ་སྦྱོར་བ་ནི་བྲིས་པ་འདྲིད་པའི་ཚིག་སྟེ༑ བསྡུས་པ་ན་ཚིག་དགོད་རྒྱུ་མེད་ལ། ཞེས་ཡུམ་བསྡུས་པ་བརྒྱད་སྟོང་ལས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གཉིས་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་སྟོན་པའི་ཚིག་འགོད་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[65] རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་དེ་དང་དེ་ནི་ཡུམ་གསུམ་གྱི་མདོ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལས་བསྡུས་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་བསྡུས་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྗོད་མཁན་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་བཞེད་པ་མངོན་ནོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[66] དོན་འདི་ལ་ཨ་མ་ར་ཙན་དྲས། ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་མི་འགལ་བར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ངག་གིས་ཤུགས་ལ་བསྡུས་རྒྱས་སུ་བརྗོད་པར་བཞེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཡུམ་གསུམ་ཆར་ལས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་(འགྲེལ་བ་)དང་། འགྲེལ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་བསྡུས་རྒྱས་སུ་སྟོན་པའི་ཚིག་མདོ་ཉིད་ལ་མཛད་པས་སོ། །ཞེས་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བའི་ཚིག་རིས་ལྟར་བཀག་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ་མངོན་པས་དཔྱད་དགོས་ཤིང་། ཡང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གིས་རྟོགས་སྣང་བཀག་ཅེས་ནའང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེ་གཉིས་བྱུང་རིམ་གྱི་ཆ་ནས་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དཔེ་གྲོགས་ཆོས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[67] ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད

---

[64] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༧

[65] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༥

[66] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༥

[67] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤།༡༨

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དང་། གླང་པོ་ཆེའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་ལྟ་བར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་ཡང་གསུངས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ། །གཏེར་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་མཚོ། །
རྡོ་རྗེ་རི་སྨན་བཤེས་གཉེན་དང་། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཉི་མ་གླུ། །
རྒྱལ་པོ་མཛོད་དང་ལམ་པོ་ཆེ། །བཞོན་པ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི། །
སྒྲ་སྙན་ཆུ་བོ་སྤྲིན་རྣམས་ཀྱིས། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་སོ། །

ཞེས་གསུངས། དེ༷་ཡ༷ང་སེམས་བསྐྱེད་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ནི། ༡ བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་གྲོགས་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་སུ༷་ལྟ་བུ་དང་། ༢ བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཕན་བདེའི་བསམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་ན་གསེ༷ར་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ༣ བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་རྣམ་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས་ན་ཟླ༷་བ༷་ཚེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[68] དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་ལས་དང་པོ་བའི་སར་བསྡུས་སོ། །ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ༤ བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་བུད་ཤིང་མངོན་འགྱུར་བ་སྲེག་པར་བྱེད་པས་ན་མེ༷་ལྟ་བུ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[69] བཞི་པ་སྐྱེ་མེད་གསུམ་མཁྱེན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་ནི། མེ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[70] དེའི་འོག་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདི་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་ལ་མོས་པ་སྤྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ། ། ༥ བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་

[68] སྣོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

[69] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༧༠

[70] སྣོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

ཀྱི་སྨིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚིམ་པར་བྱེད་པས་ན་གཏེར༷་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ད༷ང་། ༦ བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་བྱེད་པས་ན་རི༷ན་པོ་ཆེ༷འི་འབྱུང༷་ཁུངས་ཀྱི་གན༷ས་ལྟ་བུ་དང་། ༧ བྱང་སེམས་ས་གསུམ་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཟོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་གནོད་པ་སོགས་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཐོག་ཏུ་བབས་པ་ལ་མི་འཁྲུག་པས་ན་རྒྱ་མཚོ༷་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ༨ བྱང་སེམས་ས་བཞི་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པས་བདུད་ཀྱིས་དེ་ལས་བློ་ཁ་གཞན་དུ་བསྒྱུར་མི་ཐུབ་པས་ན་རྡོ༷་རྗེ༷་ལྟ་བུ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[71] བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་བདུད་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ༩ བྱང་སེམས་ས་ལྔ་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པས་དམིགས་པ་ལ་རྣམ་གཡེང་གིས་མི་བསྐྱོད་པས་ན་རི༷་ཡི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ༡༠ བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པས་ན་སྨན༷་ལྟ་བུ་དང་། ༡༡ བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཚད་མེད་བཞིས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བས་ན་དགེ་བའི་བཤེ༷ས་གཉེན༷་ལྟ་བུ་ད༷ང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[72] དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུ་སྟེ། སྙིང་རྗེ་དང་ཐབས་མཁས་པས་འཁྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ༡༢ བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྨོན་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་མངོན་ཤེས་ལྡུས་ཇི་ལྟར་སྨོན་པའི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པས་ན་ཡི༷ད་བཞི༷ན་གྱི་ནོ༷ར་བུ༷་ལྟ་བུ་དང་། ༡༣ བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པས་ན་ཉི༷་མ༷་ལྟ་བུ་དང་། ༡༤ བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སོ་སོ་ཡང་དག་པའི་རིག་པ་བཞིས་གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཤིན་ཏུ་སྙན་པའི་ངག་གིས་

[71] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༡

[72] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༣

ཆོས་སྟོན་པས་ན་དྲི་ཟའི་གླུ་དབྱངས་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[73] དེའི་འོག་ཏུ་བཅུ་ནི་ཆོས་ཅན། རབ་ཏུ་དགའ་བྂ་སོགས་པ་ས་བཅུས་བསྡུས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ས་བཅུའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ༡༥ དག་པ་ས་གསུམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་རྟོན་པ་བཞིས་དུས་བཞིར་ཆུད་མི་ཟ་བའི་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པས་ན་རྒྱལ༷་པོ༷་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ༡༦ བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཞིང་ཟད་པ་མེད་པས་ན་བང་མཛོད༷་ལྟ་བུ་དང༷་། ༡༧ བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སོ་བདུན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་དེ་ནས་གཤེགས་ཤིང་གཤེགས་པར་འགྱུར་བས་ན་ལམ༷་པོ༷་ཆེ༷་ལྟ་བུ་དང་། ༡༨ བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་དང་ལྷག་མཐོང་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟུང་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲོ་བས་ན་བཞོན༷་པ༷་ལྟ་བུ་དང་། ༡༩ བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུངས་དང་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སྤུར་ཐོས་པ་མི་བརྗེད་པ་དང་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་འཛིན་པར་བྱས་ཤིང་མི་ཟད་པར་སྟོན་པས་ན་བཀོད༷་མ༷འི་ཆུ༷་ལྟ་བུ་དང༷་། (ནི༷)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོག། ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[74] གཟུངས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། སྤོབས་པས་ཟད་མི་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[75] བཅུ་དགུ་པ་ཚིག་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པའི་གཟུངས་དང་གཞན་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འཆད་པའི་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། བཀོད་མའི་ཆུ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། བཀོད་མའི་ཆུའི་ངོས་འཛིན་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[76] ཆུ་མིག་དང་བཀོད་མའི་ཁྱད་པར་ནི་སའི་དངོས་གཞིར། ཆུ་མིག་ནི་གློ་ནས་ཆུ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །བཀོད་མ་ནི་ཆུ་གྲེན་དུ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[77] དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་ཤེས་དྲུག་དང་ལྡན་པ་སོགས་ལྔ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །དག་པ་ས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ལེགས་

[73] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨

[74] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

[75] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༥

[76] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༥

[77] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨

བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[78] དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པ་སོགས་ལྔ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ས་བཅུ་ཀའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་འཆད་ཀྱང་། རྒྱན་སྣང་ལས་འདི་དག་གི་གོ་རིམ་རྣམས་དོན་གྱི་རིམ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས། ༢༠ བྱང་སེམས་ས་བཅུའི་རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་བཞིའི་དགའ་སྟོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཐར་པ་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་སྟོན་པར་སྒྲོག་པས་ན་སྒྲ་སྙན་ལྟ་བུ་དང་། ༢༡ སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་དུ་འདུལ་བའི་ནུས་པ་ཐོབ་པས་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཐ་མི་དད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པས་ན་ཆུ་བོ་ཡི་རྒྱུན་ལྟ་བུ་དང་། ༢༢ སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་དང་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མ་དག་པའི་གདུལ་བྱར་ཕན་བདེའི་ལོ་ཏོག་སྨིན་པར་མཛད་པས་ན་སྤྲིན་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས་མཚོན་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[79] དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་དང་མཇུག་གི་སྒོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[80] དེའི་འོག་ཏུ་བཤད་པའི་ཐ་མ་གསུམ་ནི་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྡུས་སོ། །དེ་ལ་དངོས་མཇུག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྒྱན་སྣང་བཞེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པས་རྣམ་བཤད་དང་གསེར་ཕྲེང་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་མཐུན་ལ། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[81] དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་ནི། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཇུག་གི་དབྱེ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྡུས་སོ༔ །འདིར་སངས་རྒྱས་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

[78] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༨

[79] སྣོ་སྙིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨

[80] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༨

[81] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༢

ས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བཞེད་པ་མཛོན་ནོ། །

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་རྣ་ཊཱི་ཀ་ལས།[82] དེ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དང་དེ་བསྟན་པའི་མདོས་ལམ་ལྔ་དེ་དང་དེ་སྦས་དོན་ལ་འཕངས་ནས་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི་དེར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ས་ལྔ་བུ་ཡོད་ཅིང་། སྤྲིན་ལྔ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་སའི་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ནི་དང་པོ་ས་བཅུ་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྐབས་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག

གཉིས་པ་(ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གདམས་ངག་དངོས་དང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་འདོམས་པ། གདམས་དོན་རྣམས་ཀྱི་དོགས་གནད་ལ་དཔྱོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[83] ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་གདགས་པར་མི་ནུས་སོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་གདགས་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྒྲུབ་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། །
མ་ཞེན་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །
སྤྱན་ལྔ་དང་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་དྲུག་དང་མཐོང་ལམ་དང་། །
སྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ་གདམས་ངག་ནི། །བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་

[82] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༡

[83] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༢།༧༧

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དུས་ཉེ་བར་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་དེ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པའམ་འདིར་བསྟན་རྟོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོམས་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་གི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བརྗོད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ༡ སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་གཉིས་མི་འདའ་བར་དེ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་བསྒོམས་པས་བསྒོམ་བྱ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། ༢ སྒྲུབ་པའམ་ལམ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ། ། ༣ སྒྲུབ་པའི་ཕྱིའི་བར་ཆད་ཞི་བའི་སྐྱབས་འགྲོའི་རྟེན་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། ༤ ནང་གི་བར་ཆད་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་འབད་པ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་དང་སྒྲུབ་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། ༥ སང་གི་བྱ་བ་གནངས་ལ་སྐྱུར་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་སྙིད་ལུག་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་དང་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཅིང་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། ༦ ངས་གང་ཡང་མི་འཇོན་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ལས་ཉམས་ནས་ལམ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། ༧ གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པར་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཤའི་སྤྱན་དང་། ལྷའི་སྤྱན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཏེ་སྤྱན་ལྔ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ། ། ༨ སྒྲུབ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཏེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་དང་། ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། ༩ སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། ༡༠ སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་དང་དེའི་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་བཅས་པའི་གྲངས་ནི་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་དུ་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །རིམ་པ་འདི་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་ལམ་

ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་དང་མཐུན་པའི་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་མོ། །

གཉིས་པ་(བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་འདོམས་པ)ནི། དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། གང་ཚེ་རང་དབང་འཇུག་ཅིང་མཐུན་གནས་པ། །གལ་ཏེ་འདི་བདག་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། །གཡང་སར་ལྷུང་བའི་གཞན་དབང་འཇུག་འགྱུར་བ། །དེ་ལས་ཕྱི་ནས་གང་གིས་སློང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ད་ལྟ་ང་ཚོ་དམ་པའི་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་བའི་བདེ་འགྲོ་ལ་གནས་པའི་སྐབས་འདིར། ངན་འགྲོའི་གཡང་སར་མ་ལྷུང་བར་བདེ་འགྲོ་ནས་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བའི་མདུན་མ་བཟང་པོ་ཞིག་ཅི་ནས་ཀྱང་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་འདི་འདྲ་བའི་སྐབས་སུ་བདག་ཉིད་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། ནམ་ཞིག་ངན་འགྲོའི་གཡང་ས་ལ་ལྷུང་བར་ངེས་ལ། ངན་སོང་དུ་ཕྱིན་ཚར་ནས་གནས་དེ་ལས་སླར་སློང་བའམ་ཐར་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་གིས་མནར་ནས་དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་དཀོན་ཞིང་སྡིག་པ་སྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་ཡིན་པས། གཏིང་མཐའ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ནང་ཐེངས་རེ་ཙམ་རྒྱ་མཚོའི་ཁར་ཐོན་པའི་རུས་སྦལ་ལོང་བའི་སྐེ་དེ་ཉིད། རྒྱ་མཚོ་དེའི་སྟེང་དུ་རྟག་ཏུ་ཐོགས་མེད་དུ་སྐྱོད་པའི་གཉའ་ཤིང་གི་བུ་གར་ཚུད་པ་སྲིད་མཐའ་ཙམ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྟོབས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པས་མི་སྐྱོན་ནོ་སྙམ་པ་སྲིད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ལས་སླ་པོ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་འབྱུང་བ་སྟོབས་ཆེན་མེ་ཆུ་གཉིས་པོ་སྟོབས་མཉམ་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཕན་ཚུན་གནོད་རེས་མེད་པར་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་གྲུབ་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་ལྷིང་འཇགས་སུ་གནས་ཐུབ་པ་དང་། ནམ་ཞིག་འབྱུང་བ་མེ་ཡི་ནུས་པ་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་ཏེ་བསྐལ་པའི་མེ་འབར་བ་དེའི་ཚེ་འབྱུང་བ་གཞན་རྣམས་གནས་མེད་པར་བཟོ་བ་བཞིན། སེམས་ཅན་གྱི་ལས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནུས་མཐུ་གཉིས་དང་ཚུལ་དེ་བཞིན་ཡིན་ཚོག །ཞིབ་ཏུ་ནི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བའི་ཚུལ་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་གཟིགས་པར་ཞུ།

དེས་ན་རྙེད་པར་དཀའ་ཞིང་རྙེད་ན་དོན་ཆེ་བའི་དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་རྟེན་བཟང་པོ་འདི། སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་འཕྲོ་བརླག་ཏུ་མ་སོང་བར་དམ་པའི་ཆོས་ཤིག་ངེས་པར་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། བསྒྲུབ་

བྱའི་ཆོས་དེ་ཉིད་མདོར་བསྡུས་ན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྙིང་པོ་ནི་བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྙིང་པོ་གཙོ་བོ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། རང་ནུས་གང་ཡོད་ཀྱིས་ལམ་དེ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོད་ན། ཐབས་ཤེས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གནད་ཚང་བ་ཡིན་པས། ཆོས་སྒྲུབ་ཅེས་པ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གཞན་ཞིག་སྲིད་པ་གསུམ་དུ་བཙལ་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཞེས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འདི། ཆོས་ལུགས་གཞན་སུ་ལ་མེད་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཟབ་ཁྱད་དང་། ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་དགོངས་བཅུད་སྙིང་པོའང་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་གཉིས་གང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་སྙམ་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཕ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕ་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་ན་བུ་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་པ་འཛོག་ཐུབ་ཀྱི་མ་ལ་དེ་ལྟར་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། གང་ཞིག་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ན། རང་ཉིད་རྒྱལ་བའི་སྲས་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དགེ་རྩ་གང་བསགས་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ་བ་བཅས་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཐེག་མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཆོས་སྐྱེད་མ་དང་བསམ་གཏན་གྱི། །བདེ་བའི་མངལ་གནས་སྙིང་རྗེའི་མ་མར་ཅན། །གང་ཡིན་དེ་དག་ཐུབ་པའི་རྗེས་སྐྱེས་སྲས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ལ་མོས་པ་ས་བོན་དང་། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་མ་ལས་སྐྱེས། །བསམ་གཏན་ལས་བྱུང་བདེ་བའི་མངལ། །སྙིང་རྗེ་སྐྱེད་པའི་མ་མའོ། །ཞེས་རྒྱུ་ཡབ་ཡུམ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལས་འབྲས་བུ་སྲས་ལྟ་བུའི་སངས་འཕགས་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་སྐྱེས་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གིས། །འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་པའི་ཕྱག་བྱར་འགྱུར། །གསེར་འགྱུར་རྩི་ཡི་རྣམ་པ་མཆོག

ལྷ་བུ། །མི་གཙང་ལུས་འདི་བླངས་ནས་རྒྱལ་བའི་སྐུ། །རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པར་བསྒྱུར་བས་ན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་རབ་བརྟན་ཟུངས་། །ཞེས་སོགས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་ཕན་ཡོན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་གསུངས།

རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གང་དང་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བ་ནི། རྒྱུ་བཞི་དང་། རྐྱེན་བཞི། སྟོབས་བཞི་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས། དང་པོ་ནི། ༡ ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་སད་པའི་རྒྱུ་དང་། ༢ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཟིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ༣ བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ༤ གཞན་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ལ་བཟོད་པའི་རྒྱུ་བཅས་བཞི་ལས་བསྐྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ༡ བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཐོང་བ་དང་། ༢ བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། ༣ ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་མ་བཟོད་པ་དང་། ༤ སྙིགས་མའི་དུས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་པ་དཀོན་པར་མཐོང་བའི་རྐྱེན་བཅས་བཞིའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། ༡ གཞན་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། ༢ གཞན་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། ༣ ཚེ་རབས་སྔ་མར་སེམས་བསྐྱེད་གོམས་པའི་མཐུས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། ༤ ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དྲིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཅས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་མགོན་པོ་བྱམས་པས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། གྲོགས་སྟོབས་རྒྱུ་སྟོབས་རྩ་བའི་སྟོབས། །ཐོས་སྟོབས་དགེ་བ་གོམས་པ་ལས། །མི་བརྟན་པ་དང་བརྟན་འབྱུང་བ། །གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བསྐྱེད་སྟངས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་བརྒྱུད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་བརྒྱུད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ནས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་དང་། དེ་ནས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། དེ་ནས་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ། དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེ། དེ་ནས་འབྲོམ་སྟོན་པ། དེ་ནས་བཀའ་གདམས་སྐུ་མཆེད་གསུམ་ནས་བརྒྱུད་དེ་མར་ཤེས། དྲིན་དྲན། དྲིན་བཟོ། ཡིད་འོང་བྱམས་པ། སྙིང་རྗེ། ལྷག་བསམ་བཅས་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་འདི་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་། དེ་ནས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། དེ་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ། དེ་ནས་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ། དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེ། དེ་ནས་འབྲོམ་སྟོན་པ། དེ་ནས་བཀའ་གདམས་སྐུ་མཆེད་གསུམ་ནས་བརྒྱུད་དེ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཐབས་ལམ་དེ་གཉིས་གང་ལ་བསྟེན་ནས་སེམས་བསྐྱེད་མིན་ནི་

གང་ཟག་རང་རང་གི་ཁམས་དབང་མོས་གསུམ་ལ་བསྟུན་དགོས་པ་ཡིན།

བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་འདི་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་བས་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་བྱར་དང་། དེ་ཡང་དྲིན་དྲན་ནས་བཟུང་དེ་དག་ལ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་དྲིན་དྲན་གྱི་བློ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་མ་བྱས་པའི་དྲིན་ཙམ་དྲན་པ་དང་། ཕྱི་མས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་མ་བྱས་པའི་དྲིན་ཙམ་མ་ཚད་དུས་དང་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དྲིན་ཆེ་བ་བསྒོམས་པའི་མཐུས་དྲིན་དྲན་དང་དྲིན་བཟོའི་བློ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤུགས་ཆེ་བ་འབྱུང་། དེས་ན་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གོ་ཆོད་ལ། རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ན་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གོ་མི་ཆོད་པ་ལམ་རིམ་དང་བློ་སྦྱོང་གི་གཞུང་དག་ལས་གསལ། འདིར་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་དང་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཅེས་པའི་གོ་དོན་ནི། གཙོ་བོ་ཡུམ་གྱི་བརྗོད་དོན་རྒྱ་ཆེ་བ་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དག་གི་བརྒྱུད་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་རྒྱུད་དང་། གཙོ་བོ་ཡུམ་གྱི་བརྗོད་དོན་དངོས་བསྟན་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དག་གི་བརྒྱུད་པ་ལ་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཅེས་པ་མངོན་ནོ།།

ཡང་འདི་ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་རྣམས་མ་བྱས་ནས་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་དང་དགྲ་བྱས་ནས་གནོད་སྐྱེལ་བ་གཉིས་མགོ་སྙོམས་པ་ཡིན་པས་དམིགས་བསལ་དྲིན་དྲན་གྱི་བློ་སྦྱོང་བ་ལ་དགོས་པ་ཆེར་མེད་ཅེས་སྨྲ། ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཞིབ་མོར་དཔྱད་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་གནོད་སྐྱེལ་བ་དང་ཕན་བཏགས་པ་གཉིས་ལས། གནོད་སྐྱེལ་བ་ནི་རེས་འགའ་བ་དང་། ཕན་པའམ་དྲིན་ཆེ་བ་ནི་དུས་དང་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཡིན། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷ་བུ་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱང་སེམས་དེ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་ཟག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་གནོད་བསྐྱལ་བ་མི་སྲིད་དོ། །གཞན་ཡང་སྐབས་ཁམ་གཅིག་ལས་མ་ཟ་རུང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་མང་དག་ཅིག་གི་ལུས་སྲོག་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད། དེས་ན་ཉིན་གཅིག་གི་ཟ་འཐུང་ལོངས་སྤྱོད་དག་སེམས་ཅན་གཞན་ཇི་སྙེད་ཅིག་གི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཉིན་མ་རེ་རེ་བཞིན་གཞན་གྱི་གནོད་པ་མི་འབྱུང་བ་ཤེས་སླ། དེ་བཞིན་ཕྱུག་པོའི་རྒྱུ

ནོར། དཔོན་པོའི་དབང་ཆ། མཁས་པའི་སྙན་གྲགས། དགེ་སྦྱོར་སྡིག་སྤོང་ནས་བཟུང་ངེས་ལེགས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བར་རྣམ་དཀར་ལས་ལམ་དང་བཅས་པ། ཡུལ་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་གཞན་གྱི་ཕན་གནོད་གཉིས་ཀྱི་ཡང་ལྡིད་མཚུངས་ཐབས་གཏན་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་នོ།།

ཡང་དཀོན་ཅོག་སྤྲིན་མེ་ལས། རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བའི་ཆོས་ལ་དད་གྱུར་ཅིང་། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་དད་བྱེད་པ། །བྱང་ཆུབ་བླ་ན་མེད་ལ་དད་གྱུར་ནས། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ། རྒྱལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ། རྒྱལ་སྲས་དཀའ་སྤྱད་ལ་བཟོད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའང་ཡོད་དོ༑ ༑གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ཞིང་ས་བཟང་པོ་ལ་བྱམས་པའི་ཆུས་བརླན་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་སྙིང་རྗེའི་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་མེད་པ་བསྐྲུན་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་སྨྱུ་གུ་འཁྲུངས་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡང་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་ནས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་དག་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དྲངས་པའི་མདོ་ལས།[84] བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གང་དུ་མཆིས་པ་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆིའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས། དཔེར་བགྱི་ན་སྲོག་གི་དབང་པོ་མཆིས་ན་དབང་པོ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཆིས་པར་འགྱུར་རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཆིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་དང་པོར་འཇུག་པའི་སྒོ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གཞི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་འབད་དེ་བསླབ་དགོས་ལ། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་གོམས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འབད་མེད་ལྷུན་འགྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ནི། གསུང་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་པའང་ཡིན་ནོ་སྙམ། །

དེ་ཡང་སྙིང་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་བཅོས་མ་མིན་པ་བསྐྱེད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་ཤོག་སྙམ་པ་ན། གང་འབྲལ་རྒྱུའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་ཀ་ཡོད་པས། འགྱུར་བའི་སྡུག

[84] ལམ་ཚོགས་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༢

བསྡལ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་ཞིག་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་གི་སྐྱོ་ཤས་མེད་ན་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ལྟ་ཞོག །དེ་ལ་མི་འབྲལ་བ་སྲིད་པའི་འདུན་པ་ཡོད་ངེས་པས་རང་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་མེད་ན། གཞན་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མདོ་ལས། སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཐ་མ་གཉིས་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་དང་། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་མཐོ་སྟོབ་མི་བྱེད་པར་ཉམས་ལེན་ཀུན་གྱིས་རྨང་གཞི་དཔལ་འབྱོར་དོན་ཆེན། འཆི་བ་མི་རྟག །ལས་འབྲས་བསླུ་མེད་བཅས་ལ་བློ་ལེགས་པར་སྦྱང་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པས་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་མ་མི་རྟག་པ་ལས་དབུ་བཙུགས་ཏེ་གསུངས་པ་དང་། ཐ་མ་མི་རྟག་པ་གསུངས་ནས་འཇུག་བསྡུས་མཛད་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཡིད་སྨོན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བཅོས་མ་མིན་པ་མ་སྐྱེ་བར་དུ་འབད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དགོས་གལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞུང་དོན་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་དམིགས་ཁྲིད་མདོར་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ན། བསྒོམ་པའི་གནས་དང་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་སོགས་གཞུང་གཞན་ཞི་གནས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་བྱོས། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཡང་མཐའ་མེད་པའོ་སྙམ་ཏེ་ལུང་རིགས་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ལ་གོམས་འདྲིས་གང་ཐུབ་བཏང་། སྐྱབ་གཞི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་འདི་གསལ་རིག་ཙམ་ཡིན་པའམ་སེམས་ངོ་འཕྲོད་ཐབས་ལ་འབད་དེ། ཆོས་ཅན་འདི་ཉིད་ཡར་མར་གྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་ཀྱི་གོ་བས་རང་གི་སྐྱེ་བ་ཐོག་མེད་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ་དེ་ལ་གོམས་འདྲིས་གང་ཐུབ་བཏང་། སྐྱེ་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་ཅོག །རང་གི་ཨ་མ་བྱས་མ་མྱོང་བ་མེད་པ་ཐག་ཆོད་པས་དུས་ཚོད་དཔྱད་དེ་དེ་ལྟར་བསམ་པའི་མར་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བ་ཅི་ཐོན་ལ་འབད། སྐྱེ་འཆི་འཕྲེད་པས་ཨ་མ་ཡིན་པ་ངོ་མ་ཤེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚེ་འདིའི་མ་དང་བཀའ་དྲིན་ལ་ཆེ་ཆུང་མེད་པ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་དྲིན་དྲན་གྱི་བློ་སྦྱོངས། བཀའ་དྲིན་ལ་དུས་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་ལས་དེ་ཆེ་ཆུང་དུ་མི་འགྱོ་བ་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པ་གྱིས། དེ་ལྟ་བུའི་དྲིན་ཆེན་ཡིན་ན་དྲིན་ལན་འཇལ་རྒྱུའི་འགན་བབ་རང་ལ་ཡོད་པ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་དྲིན་བཟོའི་བློ་སྦྱོངས། སྙིང་ཉེ་བ་དང་འཇའ་བའི་སྒོ་ནས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་སྒོམས། དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་

འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྒོམས། སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་བ་བདག་གིས་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་ཤུགས་སམ་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་དེ་སྒོམས། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཤུགས་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་རང་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཅི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་ཡང་རང་གིས་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་ངེས་ཡོང་། ཡིན་ནའང་ད་དུང་ལྷག་བསམ་དེ་མ་ཉམས་པར་བྱས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་ན། ཐབས་ལམ་དེ་རང་ཉིད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་བར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པ་ཤེས་ཡོང་། དེས་ན་མ་གྱུར་ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རིན་པོ་ཆེ་དུས་ཉེ་བར་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་འདི། རྒྱུན་བསྐྱངས་ནས་བསྒོམ་དགོས་པ་མ་ཟད་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་གང་གི་སྐབས་སུ་སེམས་འདི་ལ་དྲན་ཤེས་བརྟེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་འདིར་བསྟན་བསྐྱེད་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཕྱུགས་རྫི་དང་། མཉན་པ། རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ལ་འདི་ནི་རིགས་ལམ་གྱིས་གཏན་ཕབ་པའི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ལྟར་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ལ་དེ་ལྟར་ཡོང་མི་སྲིད་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་དང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཡིན་པས་དོན་ཆེ་བ་དང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའང་ཐོས། འོན་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཕྱུགས་རྫི་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་ཏེ། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡབ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སྙམ་མོ། །

བདག་བདེ་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྙིང་རྗེ་དེ་ཉིད་རྒྱུའམ་རྩ་བ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལ། ཐ་ན་སྨོན་ལམ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཡན་ཚོད་དུ་བཟུང་སྟེ་འདི་ཉིད་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོའི་རང་ཐོག་ཏུ་སྐྱོང་བ་མ་ཐོན་པའི་བར་བསླབ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པ་མིག་གི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་བཞིན་ཁ་ཕྱིར་ལྟས་ཀྱི་གོ་བ་དང་ངེས་ཚ་ཙམ་གྱིས་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་ཅི་ཡང་མི་ཕན་པར་བདག་དང་འདྲ་བ་དག་གིས་སྐྱོང་བས་ཤེས་ལ། དཔེར་ན་དབུལ་པོས་རང་གི་དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལ། ཕྱུག་པོ་དག་གིས་རྒྱུ་ནོར་གསོག་སྟངས་ལ་མིག་དཔེ་བལྟ་ནས་གསོག་སྒྲུབ་

ལ་འབད་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱུག་པོའི་རྒྱ་ནོར་གྱི་གྲངས་ཀ་ཐེ་ཙམ་ངེས་ཀྱང་དེས་རང་ལ་དབུལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་ལ་ཅི་ཡང་མི་ཕན་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཐོས་པ་དང་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མི་ཐོན་ཏེ། ཆུ་ཐོས་པ་དང་མཐོང་བ་ལས་སྐོམ་གྱི་གདུང་བ་མི་སེལ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆུ་བཏུང་བ་ལས་སྐོམ་པ་སེལ་བ་བཞིན་ཆོས་སྒོམ་པ་ལས་སྤྱོང་བ་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་འཛིན་ཚུལ་ཡང་སེམས་འདི་ཉིད་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་ནས་འཛིན་དགོས་པ་ལས། རང་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲལ་དུ་མ་ཚུད་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་འཛིན་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་བླ་མ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་འོ་ཅག་ཚོ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་གནང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་སྟོན་པའི་མན་ངག་བྱིན་རླབས་ཅན་འགའ་བརྒྱུད་འགོད་ཞུ་བ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་། །སྨན་དང་དགོན་པའི་ཤིང་བཞིན་དུ། །རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རང་དགའ་དགག་མེད་སྤྱད་བྱར་ཤོག །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྲོག་བཞིན་ཕངས། །བདག་ལ་དེ་དག་ཆེས་ཕངས་ཤོག། བདག་ལ་དེ་དག་སྡིག་སྨིན་ཅིང་། །བདག་དགེ་མ་ལུས་དེར་སྨིན་ཤོག །ཇི་སྲིད་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་ཀྱང་། །གང་དུ་མ་གྲོལ་དེ་སྲིད་དུ། །དེ་ཕྱིར་བླ་ན་མེད་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཀྱང་གནས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས་སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདག་ནི་མགོན་མེད་རྣམས་ཀྱི་མགོན། །ལམ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་དང་། །བརྒལ་འདོད་རྣམས་ཀྱི་གྲུ་དང་ནི། །གཟིངས་དང་ཟམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། །མར་མེ་འདོད་ལ་མར་མེ་དང་། །གནས་མལ་འདོད་ལ་གནས་ལམ་དང་། །བདག་ནི་ལུས་ཅན་བྲན་འདོད་པ། །ཀུན་གྱི་བྲན་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག །ཅེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་། །ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པར་ཡང་། །སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡི། །རྣམ་མང་ཉེར་འཚོའི་གཞིར་ཡང་ཤོག །ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་བས་སྐྱོ་ངལ་ཀུན་སེལ་བའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྟ་ཞོན་ནས། །བདེ་ནས་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ལ། །སེམས་ཤེས་སུ་ཞིག་སྙིད་ལུག་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་གནས་པ་དང་། །འགྲོ་བ་ཇི་སྲིད་གནས་གྱུར་པ། །དེ་སྲིད་བདག་ནི་གནས་གྱུར་ནས། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་ཤོག །ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ། །བག་མེད་གྱུར་ཀྱང་བསོད་ནམས

ཤུགས། །རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དུ་མ་ཞིག །ནམ་མཁའ་མཉམ་པ་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་ཏེ་ཁྱོད་ལ་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱུང་སྟེ། གཉིད་ལོག་པ་དང་བག་མེད་དུ་གྱུར་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་འབྱུང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

དགེ་བཤེས་གླང་ཐང་པས་བློ་སྦྱོང་ཚིགས་བརྒྱད་མར། མདོར་ན་དངོས་དང་བརྒྱུད་པ་ཡིས། །ཕན་བདེ་མ་རྣམས་ཀུན་ལ་འབུལ། །མ་ཡི་ནད་དང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན། །གསང་བས་བདག་ལ་ལེན་པར་ཤོག །ཅེས་དང་། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་བླ་མ་མཆོད་པར། མ་གྱུར་འགྲོ་བའི་སྡིག་སྒྲིབ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན། །མ་ལུས་ད་ལྟ་བདག་ལ་སྨིན་པ་དང་། །བདག་གི་བདེ་དགེ་གཞན་ལ་བཏང་བ་ཡིས། །འགྲོ་ཀུན་བདེ་དང་ལྡན་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་དང་། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ས་སྐྱིད་སྡུག་ལམ་འཁྱེར་ལས། སྐྱིད་ན་བདེ་བ་ཚོགས་སུ་བསྔོ། །ཕན་བདེས་ནམ་མཁའ་གང་བར་ཤོག །སྡུག་ན་ཀུན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་འཁུར། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་མཚོ་སྐེམ་པར་ཤོག །ཅེས་སོགས་གསུངས། རྡོ་རྗེའི་བཀའ་ལུང་འདི་དག་བརྟེན་ནས་བསམ་བློ་ལེགས་པར་གཏོང་ཤེས་ན། ཕམ་ཁ་དང་གྱོང་གུད་ནི་རྒྱལ་ཁ་དང་གོ་སྐབས་ཡིན་པ་ངེས་ཡོང་། ཆོས་ཁས་སུ་ཆེས་ནས་དོན་དུ་རང་རྒྱལ་གཞན་གནོད་སེམས་སུ་ཉར་ནས་ལས་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཁ་ཙམ་མ་གཏོགས་སེམས་གཏིང་ནས་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་པའི་རྟགས་ཡིན། དེས་ན་སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་ཚིག་གིས་སྦྱོངས། །ཞེས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ཁ་ལ་ལྷུག་ཏུས་པའི་གདམས་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་འདི་དག་གི་ཚིག་ཟབ་མོ་ཞལ་ལས་འདོན་ཞིང་། དོན་ཟབ་མོ་ཐུགས་ལ་བཀོམས་པར་བྱས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་ཅི་སྐྱེ་འབད་པ་འཚལ། ཞེས་སྐལ་ལྡན་ལས་འཕྲོ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དག་གི་སྟེན་གྱི་དབང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྐུལ་བའི་ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་རང་སྒྲ་འདིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀུན་ཏུ་གྲགས་ཤིང་དགེ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

བླ་མའི་ཞལ་གསུང་བྱིན་རླབས་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན། །སྐལ་ལྡན་ཡིད་ཀྱི་ཞིང་སར་བྲངས་པ་ལས། །

བྱམས་དང་སྙིང་རྗེའི་རྩ་ལག་རྒྱས་པ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་འབྲས་བཟང་སྨིན་པར་ཤོག །

ཅེས་སྨོན་པའོ། །

གསུམ་པ་(གདམས་དོན་རྣམས་ཀྱི་དོགས་གནད་ལ་དཔྱོད་པ་ལ་)བདུན། གདམས་ངག་ལ་དཔྱོད་པ་དང་། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དཔྱོད་པ། བདེན་གཉིས་ལ་དཔྱོད་པ། བདེན་བཞི་ལ་དཔྱོད་པ། སྐྱབས་གསུམ་ལ་དཔྱོད་པ། སྒྲུབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྦྱིན་ལྡེ་ལ་དཔྱོད་པ། སྒྲུབ་པ་སྒྱུར་དུ

རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་ལ་དཔྱོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གདམས་ངག་ལ་དག་ཡིན་དགོས་མིན་གྱི་སྐོར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[85] དག་ལྡན་ལས་ཀྱང་། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྗོད་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ། ཞེས་དང་། འདི་ལས་ཀྱང་འདོམས་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ་ཞེས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཞལ་འཆམ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གདམས་ངག་ནི་རྗོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། བསྟན་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ནི་གདམས་ངག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[86] ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངག་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཁོ་ན་རེ། ངག་མ་སྨྲས་པར་གདམས་ངག་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ། གདམས་ངག་ཡིན་ན། ངག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངག་མ་སྨྲས་པར་ཆོས་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། གདམས་ངག་ཡིན་ན། རང་རྒྱུ་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་པ་ལྟེ་ཀན་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ངག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[87] གདམས་ངག་མེད་པར་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལྷའི་རྔ་བོ་ཆེ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། གཙུག་ཏོར་གདུགས་དཀར་གྱི་མདོ་སོགས་ཆོས་ཅན། ངག་ཡིན་པར་ཐལ། གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱུ་སྐྱེས་བུའི་བརྗོད་པ་ལྟེ་ཀན་ལས་བྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྐབས་འདིར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དག་ལྡན་དང་། འགྲེལ་ཆུང་། དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེ་དག་དང་མཐུན་པ་གདམས་ངག་ལ་ངག་གིས་ཁྱབ་ཅིང་ངག་ལ་རང་རྒྱུ་སྐྱེས་བུའི་བརྗོད་པ་ལྟེ་ཀན་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ནོ། །

དཀའ་འགྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།[88] མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་ལྗོན་ཤིང་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྒྲ་དེ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་ངག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་རྒྱུ་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་པ་ལྟེ་ཀན་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་

[85] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༨༡

[86] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༣

[87] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༥

[88] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨

གདམས་ངག་ལ་ངག་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང་། ངག་ལ་རང་རྒྱུ་སྐྱེས་བུའི་བརྗོད་པ་ལྟེ་ཀན་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་དགོས་པར་བཞེད་པ་མངོན་ནོ། །ལྷ་བུར་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་ནླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[89] ཁོ་ན་རེ། གདམས་ངག་ལ་ངག་གིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་གདམས་ངག་བཅུ་པོ་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེ་ལས། གདམས་ངག་རྣམ་པ་བཅུ་ཡིན་ཏེ༑ ༑ངོ་བོ་ངག་གི་འཁོར་ལོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་སྤྱིར་གདམས་ངག་ལ་ངག་གིས་ཁྱབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་མ་ཟད། གསེར་འོད་ཇ་སྒྲ་བྱུང་མ་ཐག་པ་དེ་གདམས་ངག་ཡིན་ཀྱང་ངག་ཡིན་པ་མི་བཞེད་པས་གདམས་ངག་དང་ངག་ལ་མུ་བཞིར་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །

གདམས་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་སྐོར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[90] ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་ཆ་ཚང་སྟོན་པའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[91] གདམས་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མིན་པ་ནི་སྟོན་པ་པོ་འཕགས་པ་དང་སོ་སྐྱེ། བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གདམས་ངག་སྟོན་པ་པོ་འཕགས་པ་དང་སོ་སྐྱེ་དང་བརྗོད་བྱ་བདེན་གཉིས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་མིན་འབྱེད་པར་སྣང་བས་དཔྱད་པར་ཞུ།

གཉིས་པ་(ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[92] དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ན་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་བགྲང་ལས་འདས་པ་འཛིན་པར་ནུས་པའི་དྲན་ཤེས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་ནོ། །གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། །ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་རྒྱུན་ནམ་བར་མ་ཆད་དུ་འཛིན་པར་ནུས་པའོ། །ཞེས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[93] གདམས་ངག་ཉན་པའི་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། ལམ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལས་ཆོས་ཐོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་རགས་པ་ཕལ་ཆེར་སྤྲངས་ནས། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལས་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཞི་

[89] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༨༥

[90] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༠

[91] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༥

[92] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༧༥

[93] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ། ཞེས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[94] ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། བདག་རྐྱེན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའི་ཚིག་དང་དོན་གོ་རིམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བརྗེད་པར་འཛིན་ནུས་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞིག་ལ་གསུངས་པས་རྣམ་བཤད་གསུམ་གྱི་ཚིག་རིས་ལ་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པར་སྣང་བས་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་ཞུ།

ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ས་མཚམས་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[95] གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་དང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་ཚོགས་སྦྱོར་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པས། རྒྱན་སྣང་ལས། ཚོགས་ཀྱི་ས་འདི་ཉིད་དུ་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་གྱུར་པ་ན་གང་ཞིག་ཐོབ་པས་ཚིག་དང་དོན་འཛིན་པར་ནུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ལ་ཞེས་པ་ལྟར་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་ཚོགས་ལམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་མ་མཛད་པར་ཚོགས་ལམ་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དང་། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[96] ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལས་དངོས་སུ་གདམས་ངག་ཉན་ནུས་པས་ཁྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སྤྱིར་ནི་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པས་ཀྱང་དེ་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་ནུས་ན། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་ཡོད་པ་སྨོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པ་གསུངས་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[97] ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་ཉན་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་གྱི་གོང་ནས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཉན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། བདག་རྐྱེན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའི་ཚིག་དང་དོན་གོ་རིམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བརྗེད་པར་འཛིན་ནུས་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །འདི་ཡང་མ་མཐའ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་སྲིད་དོ། །ཞེས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཐོབ་སྲིད་པ་གསུངས་པས་རྣམ་བཤད་

[94] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༩

[95] སེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༠

[96] གློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༩

[97] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༩

གསུམ་གྱི་དགོངས་དོན་བསྒྲིགས་ནས་དཔྱོད་པར་ཞུ།

གསུམ་པ་(བདེན་གཉིས་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། འཕགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་གཞན་ལ་མ་གསན་པར། །བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས་འདོམས་པར་མཛད། །ཅེས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཐོས་སྒྲོག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐུབ་པ་རང་གིས་ཉམས་མྱོང་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་དང་། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས། བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་དག །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་རྨོངས་ཏེ། །དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས། །ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། མ་རྟོགས་ན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་ཞིང་རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདི། དྲི་མ་མེད་པའི་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དེ་ལ་གོམས་འདྲིས་ཀྱི་སྦྱོང་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལོན་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་འདི་ལ་ནན་ཏན་དུ་བསླབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་འཕགས་མཆོག་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས། སྤྲུལ་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། །ཞེས་པའི་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཚིག་འདི་དག་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འདུས་ཤིང་ས་ཚོད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས། ཉམས་མྱོང་ཚད་མའི་བཀའ་ལུང་ཁོ་བོའི་སྙན་འཛིན་དུ་སིམ་པ་མ་ཟད། རྒྱན་ཚིག་འདིའི་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུ་པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་གསོལ་འདེབས་ལས། གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་བདེན་གཉིས་དོན་གཟིགས་ནས། །བདེན་བཞི་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་ཇི་བཞིན་ངེས། །ཚད་མས་དྲངས་པའི་སྐྱབས་གསུམ་དད་པ་བརྟན། །ཐར་ལམ་རྩ་བ་ཚུགས་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས། གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཏེ་འཁོར་བ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ལེགས་པར་ངེས་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱུ་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གྱི་ལམ་བདེན་སྒོམ་པ་ལས་འབྲས་བུ་འགོག་པའི་བདེན་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཏེ། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་རིམ་པ་བཅས་མདོར་ན་བདེན་བཞི་འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་གི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་སྐྱེད་པ་ཞིག་འོང་ལ། །ཚད་མ་དེས་དྲངས་པའི་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པ་ཞིག་འོང་སྟེ། བདེན་བཞི་འཁོར་བའི་འཇུག་ལྡོག་ཤེས་པ་ལས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་འགོག་ལམ་གཉིས་ལ་ངེས་ཤེས་བརྟན་པོ་སྐྱེད་པ་གོང་ལྟར་དང་།

དེ་ལས་སྐྱབས་དངོས་ཆོས་དང་དེ་སྟོན་པ་པོ་རྒྱུ་སྐྱབས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ངེས་ནུས་པ་མ་ཟད། གཉེན་པོ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་ཟད་རུང་ཡིན་པས། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་སྤྲངས་པའི་འབྲས་སྐྱབས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། སྐྱབས་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཟླ་གྲོགས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ཀྱང་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཡིན་པ་རིགས་པའི་འགྲོས་ཀྱིས་ངེས་ནུས་ཞེས། བསྟན་པ་སྤྱིའི་ཟབ་གནད་གསལ་སྟོན་ཐུབ་པའི་ཚིག་ཉུང་དོན་བསྡུས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་དང་བ་མི་སྐྱེ་བའི་དཔྱོད་ལྡན་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

བདེན་པ་གཉིས་ལས་སྤྲོས་ཏེ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[98] དེའི་ཕྱིར་ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ལ་མཐའ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་འཛིན་ཞིང་དེ་མཐའ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་ལ་སྤྲོས་བྲལ་ལམ་གཤིས་ལུགས་མཐོང་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ༑ ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྡུད་པ་ལས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[99] བདེན་གཉིས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་ནི་མེད་དེ། གཞན་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པ་ཡང་རྟོག་པས་ཀུན་བཏགས་པའི་བཅོས་མ་ཙམ་དུ་དང་། དོན་དམ་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་བློས་མ་བཏགས་པའི་གཤིས་མ་བཅོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[100] གལ་ཏེ་གཅིག་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་ན་བདེན་གཉིས་མེད་པར་ཐལ་ཞེ་ན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གཉིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་འདོད་དེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་བཞིན་ནོ། །བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐ་དད་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ་བ་ལ་ནི་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བཏགས་ནས་རྣམ་གཞག་བྱེད་དེ། རྟོག་པས་སྣང་བ་དང་བརྟག་པར་བྱ་བའི་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ནས་རང་མཚན་ལ་བརྫ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[101] གཞན་ཡང་ལུང་ལས་ནི་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པས་ལུང་གིས་གནོད་པ་ནི་མེད་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གཉིས་ཀ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ

[98] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༩༩༡

[99] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༡༢

[100] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༡༣

[101]ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༡༩

དང་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ངོ་བོ་གྲུབ་པར་ཡང་འདོད་པས་ཁྱེད་ཁོ་ན་ལ་ཁྱེད་རང་གིས་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་ཅིང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། བྱས་པ་དང་ནི་མི་རྟག་བཞིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་སྟོང་པར་བཤད། ཅེས་པ་ཡང་དེའི་ཁུངས་མ་ཡིན་ཏེ་དེས་བདེན་པ་གཅིག་མེད་པར་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་དཔེར། བྱས་མི་རྟག་བླངས་པས་འདི་ཡང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མེད་པའི་རིགས་པའོ། །ཞེས་སོགས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་སྣང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས་ལས།[102] འོ་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཇི་ལྟར་འབྱེད་ན་སྐྱེ་འགག་ཀུན་བྱང་དགག་སྒྲུབ་སོགས་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་བློ་ལ་སྣང་ཞིང་ཐ་སྙད་པའི་བློ་ངོ་དེར་རིགས་པའི་གནོད་པ་མེད་པའི་སྣང་བའི་ཆ་ཇི་སྙེད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་དཔྱད་ན་སྣང་མི་སྣང་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་བདག་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པས་དབེན་པ་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་གཞན་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་བགྲོ་བའི་ཕྱིར་དུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་སྟེ༑ སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་པའང་གཞན་ངོར་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ཆོས་ཤིག་ཏུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[103] བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ལས་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་བས། །ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[104] འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབྱེ་གཞི་ཆོས་ཙམ་མོ། །དབྱེ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སོ། །འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གནས་ཚུལ་དང་། སྣང་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཡབ་སྲས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་དོན་ཇི་ཡིན་ཚིགས་ཚུང་ངུའི་སྒོ་ནས་ངེས་བདེ་བའི་ཕྱིར་དུ་བརྒྱུད་འགོད་ཞུས་པ་ལགས་སོ། །

གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་ལུང་དོན་དག་ལ་དཔྱད་ན། བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་རྗེ་བླ་མ་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་མ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་པས། འདིར་ཟབ་

[102] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༡༤

[103] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༤

[104] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༤༠

མོའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་སྤྱི་རབས་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ༑ དེ་ཡང་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་ཞུས་ན། རྗེ་ཡི་དགུང་གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཙམ་ནས་ལྟ་བའི་གོ་བ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་ལ་ངོས་བཟུང་མེད་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མང་ཇའི་འགོ་མཇུག་ཐམས་ཅད་འཕྱོངས་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་འབྲེལ་པའི་དྲི་མ་ཙམ་ཡང་མེད་ཅེས་གསལ་བ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ནི་ཚལ་གུང་ཐང་དུ་རྗེའི་དགུང་གྲངས་ཉི་ཤུ་ནང་ཁུལ་ནས་དབུ་བཙུགས་ཏེ་དགུང་གྲངས་སོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་བདེ་བ་ཅན་དུ་རྫོགས་པར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསལ་ལ། ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་ནི་དགུང་གྲངས་ཞེ་གཅིག་གི་ཚོད་ཙམ་ཞིག་ལ་དབེན་གནས་ལྷ་སྡིངས་སུ་སྐུ་མཚམས་སུ་ཞུགས་སྐབས་རྩ་ཤེས་ཀྱི་ཚིག །བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པ་ལི་ཏ་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འབྲེལ་མེད་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་འགྲིག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ལུང་གི་ཚིག་འབྲུ་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གསེར་ཕྲེང་ཀུན་མཁྱེན་གླིང་ཆེན་པའི་གསུང་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། བྱུང་བ་རིག་པའི་གནས་ལུགས་མ་ཤེས་པའི་གཏམ་ཡིན་སྟེ། མཁས་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་འཇུག་ལས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་དངོས་སུ་བརྩམས་པར་གསུངས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས་སྐབས་དུ་མར་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པ་དང་། གསེར་ཕྲེང་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐབས་སུ་བློ་གསལ་བགྲོད་པའི་ཐེམ་སྐས་བརྩམས་པའི་ཟིན་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དུ་ཉ་ཊཱི་ཀ་དང་རེད་ཊཱི་ཀ་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བས་གླིང་ཆེན་པའི་འཁྲུངས་རབས་དང་མི་འགྲིག་པ་དང་། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་རྗེའི་བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་བློ་ཉི་མ་གཞོན་ནུའི་དུས་ཀྱི་ཚེ། །མདོ་དང་རྒྱུད་ཀྱི་པད་ཚལ་རྒྱས་མཛད་ནས། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་འགོས་ལོས་དེབ་སྔོན་ལས། གསེར་ཕྲེང་རྗེས་རྩོམ་པར་གསུངས་པ་དང་། རྗེའི་དངོས་སློབ་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་མཛད། ཅེས་དང་། རྗེ་དཔལ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེས། འཕགས་གྲོལ་སྡེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་ས་ཡི་སྙིང་ན་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བ

ཤར་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོམ་པ་པོ་སུ་ཡིན་ཤེན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་སྣམ་སོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[105] དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག །སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[106] ཡང་རྒྱ་ཤེ་ཊཱི་ཀཱ་ཆེན་སོགས་སུ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག །དེ་རང་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བ། རང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་འཇོག་བྱེད་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཅེས་སྦྱར་ནས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་འཇོག་གསུངས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས། དཀའ་འགྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལེའུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདི་དང་མཐུན་པར་འཇོག་པར་མཛད། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[107] མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་དོན་དེ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། འཇུག་པ་ལས། ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ༑ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་རྣམས་འདིར་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱུད་འགོད་ཞུས་པ་ནི་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ལས་གཞུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[108] དོན་དམ་ལ་ཡང་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་རྣམ་གྲངས་

[105] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༡

[106] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༣

[107] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༣

[108] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༡༨

མ་ཡིན་པ་དང་སྤྲོས་པ་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་བཀག་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་བྱེད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །དོན་དམ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་འདོད། །ཅེས་སོ། །འདི་ནི་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་རྣམས་ལ་བྱེད་པས་རྟོག་པའི་བཟློ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བཏགས་པ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལུང་དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།[109] རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བའི་དོན་ཙམ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པར་སྣང་ལ། རིགས་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་མཐུན་པས་དོན་དམ་ཞེས་བཏགས་པར་དབུ་མ་རྒྱན་དང་སྣང་བ་གཉིས་ཀ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཞིབ་བཤད་ལྷ་བུ། ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལས།[110] གཉིས་པས་ནི༑ རང་གི་ཡུལ་དུ་བདེན་པའི་སྤྲོས་པ་འགོག་ནུས་ཀྱང་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་གཅོད་མི་ནུས་པས། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོན་དམ་དང་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་དམ་མོ། །གཟུགས་སོགས་ལ་དོན་དམ་པ་སྐྱེ་སོགས་བཀག་པའི་ཡུལ་གྱི་དོན་དམ་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་བཤད་དགོས་ལ། དེ་ལ་ནི་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་རིགས་ཤེས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ངོར་ནི་སྤྲོས་པ་གཉིས་ཆར་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་དངོས་ཡིན་ལ། རིགས་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ངོར་ནི་སྤྲོས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་དང་བྲལ་བས་སྤྲོས་པ་གཉིས་ཆར་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་དངོས་མིན་གྱི། ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་མིན་ཟེར་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་གསེར་ཕྲེང་དང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་ནི། ཕྱི་རྗོམ་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལྟར་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ནི། དགག་བྱའི་སྤྲོས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་བྲལ་ཡང་བདེན་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང་མ་བྲལ་བས། རིག་ཤེས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལྟར་དེའི་ངོར་དོན་དམ་དངོས་མིན་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་མིན་ཟེར་བ་མིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[111] རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྙེད་པའི་དོན། དབྱེ་ན་རྣམ་གྲངས་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལས་སྨྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་

[109] ཤེས་རིག་དཔར་མ། ཤོག ༥༢༣

[110] ལམ་ཚོགས་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༥

[111] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༡

གཞལ་བྱ་སྒྱུ་གུ་བདེན་མེད་ལྟ་བུ་སྟེ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[112] དེས་ན་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་དངོས་ནི། སྒྱུ་གུའི་བདེན་མེད་ལྟ་བུ། དགག་བྱ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དག་གོ །སྒྱུ་གུ་བདེན་མེད་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྱུ་གུའི་བདེན་མེད་དང་སྒྱུ་གུ་བདེན་མེད་གཉིས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་ཡིན་མིན་དང་མེད་དགག་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་གནང་བས་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །

རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས། དོན་དམ་བདེན་པ་འཇལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ལ། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་གཉིས་ཡོད་པས་དབང་གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་བློ་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྱུ་གུ་བདེན་མེད་ལྟ་བུ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡབ་སྲས་རྣམ་པའི་དབུ་མའི་གསུང་དག་ཏུ་བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་སོགས་ལ་གཟིགས་ཏེ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དག་གིས་དབུ་ཚད་ཀྱི་རིགས་ལམ་ལ་ཅི་དགར་རོལ་ཅིག །

བཞི་པ་(བདེན་བཞི་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། སྤྱིར་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཚང་མས་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། འདོད་པའི་བདེ་བ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གཅིག་མཚུངས་སུ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཉམས་མྱོང་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་བྱུང་བའི་རིམ་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གཏན་བདེའི་ས་ལ་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་འདོམས་པ་པོ་ནི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་འབའ་ཞིག་སྟེ། དུས་དྲུག་པའི་ཚེས་བཞི། ཡུལ་ཝ་ར་ཎ་སི་ཡི། འཁོར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་ཆོས་སྟོན་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་སུས་ཀྱང་མ་གསུངས་པ་བདེན་བཞིའི་ཐོག་མ་ཡིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་འཁོར་འདི་བསྐོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདེན་བཞི་ལན་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཅིང་། ལན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་དང་། གཉིས་པས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། གསུམ་པས་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བཅས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

---

[112] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༣

རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་ནི། ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དག་རྣམ་པར་བསལ་ནས་བདེན་བཞི་ལ་གོ་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཆོས་འཁོར་འདི་ནི་མཉམ་མེད་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་རང་རྣམ་དང་། གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་ཐར་ལམ་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་བར། ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་འདིའི་ནང་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་འཁོར་འདིའི་དགོངས་དོན་ནི་རྗེས་འཇུག་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་སྙིང་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ……ཡང་ན་སྐྱོབ། །བདེན་པ་བཞི་ནི་སྟོན་མཛད་པའོ། །ཞེས་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ཉིད་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་དང་། རྗེ་བླ་མས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ན་བདེན་བཞི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཀུན་ཏུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་ཤིང་། འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་གནད་རྣམས་བདེ་བར་གཞིགས་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་པས་རྣམ་གྲོལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། ཉམས་ལེན་གྱི་འགག་སྡོམ་ཡང་ཆེ་བས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་སློབ་མ་འཁྲིད་དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རིམ་པ་དེ་ལྟར་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེ་གནས་ཐོབ་བྱ་སྨན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རེག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་གྱི་གསོལ་འདེབས་ལས། སྡུག་ཀུན་ཉེར་ཞི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་བའི། །ངེས་འབྱུང་བློ་དང་འགྲོ་རྣམས་སྐྱོབ་འདོད་པའི། ཕྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན། །བཅོས་མིན་བྱང་སེམས་འབྱོངས་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་སོགས་བདེན་བཞིའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་སྙིང་པོ་དག་ལ་བསྟེན་ནས། ཐར་འདོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཡིད་གཞན་དུ་མ་གཡེང་བར་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྤང་བླང་གི་གཞི་འདི་ལ་ཅིས་ཀྱང་ནས་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན། སྤྱིར་གསུང་རབ་ལ་སྦྱང་པ་ལེགས་པོ་ཡོད་ན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་གྲུ་བཞི་ལམ་གྱིས་འཁྱེར་ཤེས་པ་ངའི་བླ་མ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱབས་འགྲོ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་ཐོག་ནས་བསྟན་པའི་གནད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གོ་བ

ཆགས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཚོད་དུ་སྣང་ངོ་། །

བདེན་བཞི་ལས་འཕྲོས་པའི་གཞུང་དོན་ཅུང་ཟད་དགོད་པ་ནི། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[113] ཁ་ཅིག །དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་ན། འཁོར་བ་སྤངས་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་འཁོར་བ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཁོར་བ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱིས་ལག་རྗེས་བཞག་པའི་འཁོར་བ་ལ་གནས་ན། དེ་མ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བ་ལ་གནས་ན་དེ་མ་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་འཁོར་བ་མ་སྤངས་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[114] སྡུག་བདེན་ཡིན་ན་འཁོར་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་སྡུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་འཁོར་བས་ཁྱབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས། འཁོར་བ་ནི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནུས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་ཟག་ཕུང་ཞིག་ལ་བཞེད་པར་མངོན། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[115] ཡང་ཁ་ཅིག །རང་འབྲས་སྡུག་བདེན་སྐྱེད་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྣང་བྱ་དེ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཉིད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྡུག་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་བ་སྤངས་པའི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལྷག་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ནང་གི་སྡུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ་ནང་གི་སྡུག་བདེན་དང་འཁོར་བ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བ་ཅན་ཕུང་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ནང་གི་སྡུག་བདེན་དང་འཁོར་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་པས་ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་འཁོར་བ་ཡོད་པར་བཞེད་དམ་སྙམ།

འཁོར་བ་ཞེས་པ་ནི། གཞུང་ལུགས་དག་ལས་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཞིག་ལ་ངོས་

[113] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༠

[114] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༨

[115] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༣

འཛིན་པར་མཛད་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བ་ཅན་ཕུང་པོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[116] ཚུ་རོལ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། ཚུར་ངོས་ན་ཡོད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཆད་པའི་ཕར་ངོས་ན་མེད་པའི་དོན་ཏོ། །རྟག་མཐའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ནས་རྒྱུན་རིང་པོར་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་རྟག་དངོས་ཀྱི་མཐའ་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས།[117] རིགས་དྲུག་གི་གནས་དེ་འཁོར་བ་ཡིན་སྙམ་དུ་སེམས་པ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཙམ་དུ་ཟུང་ཡང་དེ་འཁོར་བ་དངོས་མིན་ལ། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འཁོར་བར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཆ་སོགས་ལ་བཞེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱི་ཆ་ལ་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས། ཞེས་གསུངས།

པཎ་ཆེན་ཤར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས་ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཟག་བཅས་ཕུང་པོ་ཡིན་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་དང་དངོས་རྒྱུ་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་སྡུག་བདེན་མིན་པར་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། དངོས་རྒྱུ་དོན་གཅིག་ཞེས་པ་ནི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྲིད་ལེན་སྲེད་པ་གསུམ་དོན་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། སྤྱིར་དངོས་རྒྱུ་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་འདི་ཉིད་སྡུག་བདེན་མིན་པ་དང་། གཟུགས་ཕུང་དེ་དེའི་འབྲས་བུར་མིན་པས་སྡུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། དེས་ན་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་ཅེས་པ་ནི། ནམ་མཁས་གང་ཁྱབ་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པས་ནམ་མཁའ་ལ་མཐའ་མེད་པ་བཞིན་དུ། འཁོར་བ་ལའང་མཐའ་མེད་པས་ཁྱབ་པས་ཚུལ་དེ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་གཅོད་ཆེར་མི་དགོས་ལ། དེར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་དཔྱད་སའི་གཞི་ནི། འཁོར་བར་གྱུར་པའི་ཟག་ཕུང་དེའི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཡོད་མེད་ལ་འཇོག་དགོས་པར་སྣང་། འོན་ཀྱང་གསུང་རབ་དག་ལས་དེ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་མང་བས། མང་དག་ཅིག་གིས་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཛིངས་ནས་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལུང་འདྲེན་དང་རྩོད་གླེང་སྣ་ཚོགས་བྱས་པ་སྣང་ངོ་། །

[116] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༨༦༣

[117] ལམ་ཚོགས་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༡

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[118] ཁ་ཅིག་འགོག་བདེན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང་གཞན་དག་བཟློག་སྟེ་འདོད་པ་ནི་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དཔེར་ན་བུམ་པས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་དེའི་སྟེང་གི་བུམ་པ་བཀག་ཆ་གཉིས་ཀ་བུམ་མེད་ཡིན་པ་ལྟར་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དེའི་སྟེང་དུ་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་བཀག་ཆ་གཉིས་ཀའང་འགོག་བདེན་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འདས་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་སོ༔ ༔ཞེས་ཀུན་བཏུས་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་འགོག་བདེན་ལ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་མིན་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[119] གསུམ་པ་འགོག་བདེན་ལ། མཚན་གཞི་ནི། དགག་གཞི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ། འགོག་བྱེད་ལམ་བདེན་གྱི་དགག་བྱ། ལམ་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་བཀག་པའི་བྲལ་བ་དག་གོ །འདི་དང་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པ་ནི་མིན་ཏེ། འདི་གཉིས་དགག་བྱ་གང་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་དགག་གཞི། དགག་བྱ། འགོག་བྱེད། འགོག་ཚུལ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[120] ཐ་སྙད་དུ་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་འགོག་བདེན་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དེ་ལ་ནི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། རྟོགས་པ་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་འགོག་པའི་བདེན་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད་པ་མངོན་ལ། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[121] རྣམ་བཤད་ལས། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞེད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། ལུགས་དེ་ལ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དང་། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་སྨྲང་འདས་དང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སློང་བར་མཛད་ཅེས་པའི་འགོག་པ་རྣམས་གནད་གཅིག

[118] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༠

[119] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༣

[120] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༣

[121] ཤར་རྩེའི་དཔར་མ། ཤོག ༥༨

པ་ཡིན་ཞིང་། ཉེར་ཞི་དེ་འགོག་ལས་སློང་བར་མཛད་ཅེས་པའི་འགོག་པ་དང་། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུང་འདས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུགས་འདི་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐར་ཕྱེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་འགོག་བདེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགལ་བས། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞེད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བས་འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞེད་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་པ་འདྲ་སྙམ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་དབུ་མར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་ལས་འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་ལུང་རིགས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་འགོག་པར་མཛད། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པ་དབུ་མ་མཐའ་དཔྱོད་སེམས་བསྐྱེད་ལྡེ་བའི་སྐབས་སུ་གསལ་བར་གསུངས།

གཞན་ཡང་འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བདེན་པར་མེད་པ་ལས་ལོགས་སུ་འགོག་བདེན་ཞིག་མེད་ལ། དེས་ན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ལམ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་འགོག་བདེན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་ཐལ་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་འགོག་བདེན་དེ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་བདེན་པར་མེད་པ་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་ན། ལམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན། རྩ་ཤེས་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ན་འགོག་བདེན་མ་གཏོགས་འདུས་བྱས་ཡིན་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་གོས་ཀྱི་དྲི་མ་གོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡོད་དགོས་པས་གོས་ཀྱི་དྲི་མ་དག་པའི་འགོག་བདེན་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། མེད་ན་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་སེམས་ཀྱི་དྲི་མས་གསར་དུ་དག་མ་དག་གི་ཐ་སྙད་བྱ་ས་མེད་པས། འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་དངོས་ཁས་ལེན་པ་ནི་རིགས་ལམ་མང་པོ་ཞིག་ལ་གནོད་ལེན་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། པཎ་ཆེན་བླ་མའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ལས།[122] ཆོས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངང་དུ་རོ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྐབས་དངོས་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱ་ཁས་ལེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་བཞེད་མིན་ཞིབ་དཔྱོད་ཡོང་བར

[122] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༨

འཚལ་ཞེས་སྔན་བསྐུལ་ལོ། །ཁོ་བོས་དབུ་ཕར་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་སྐད་དང་སྒོ་བསྟུན་ཏེ་འགོག་བདེན་སྟོང་ཉིད་ཡིན་མིན་གྱི་སྐོར། གང་ནུས་ཀྱིས་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་མཁས་པ་གཞན་དང་དགག་གཞག་གི་ཚུལ་དུ་ཞིབ་པར་བཤད་ཟིན་པས་སླར་ཡང་འདིར་ཡིག་ཚོགས་སྤྲོ་བར་མི་བྱའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[123] ཡང་ལམ་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་མོ་ཞེས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལམ་ལྔ་ཀ་ལམ་བདེན་དུ་འདོད་ལ། ཞེས་ཀུན་བཏུས་ལས་ལམ་ལྔ་ཀ་ལམ་བདེན་དུ་འདོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[124] ཡང་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ལྟར་ཡང་གསུངས་ཏེ༑ དེ་ཉིད་ལས་ཡང་ལམ་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དངོས་བཏགས་མ་ཕྱེ་བར་གསུངས་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ལམ་གྱི་བདེན་པར་མི་རུང་སྟེ། མཛོད་ལས། །ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །སྐྱེ་བོར་འདོད། ཅེས་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ཆོས་མ་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་བཏུས་ལས་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ལམ་བདེན་མི་བཞེད་པར་གསུངས།

ཁ་ཅིག་གིས་ཀུན་བཏུས་ནས་དྲངས་པའི་ལུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གསེར་ཕྲེང་རང་ལུགས་ལ་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ལམ་བདེན་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་པ་མི་འཐད་དེ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[125] དེ་ཡང་ཚོགས་སྦྱོར་ལམ་བདེན་མིན་པ་དང་མི་སློབ་ལམ་སྒྲིབ་པའི་སྤོང་གཉེན་མིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་མ་མཛད་དོ། །ཞེས་ཚོགས་སྦྱོར་ལམ་བདེན་མིན་པ་ཐག་བཅད་ནས་བཙུན་པ་དང་སློབ་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་མི་སློབ་ལམ་ལམ་བདེན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་མེད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་ལམ་བདེན་ལ་འཕགས་ལམ་ཡིན་དགོས་པ་བཞེད་པར་མཛད་དོ། །

བདེན་བཞི་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཡིན་མིན།

[123] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༡

[124] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༤༩

[125] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༦༢༩

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[126] འགོག་བདེན་དང་གཞན་གསུམ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ལ། གཞན་གསུམ་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ལམ་བདེན་དང་སྡུག་ཀུན་གཉིས་རྗེས་ཐ་དད་ལ༑ རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ལམ་བདེན་ནི་སྡུག་བདེན་དང་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[127] ལམ་བདེན་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འགལ་བ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་འགལ་བ་ཐལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། འདི་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ཐ་དད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ལམ་བདེན་དང་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སློབ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་འབྱུང་གི་ལམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཞིག་ལ་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[128] སྡུག་བསྔལ་དང་ལམ་གཉིས་འགལ་བར་ཡང་མ་ངེས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་གཉིས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[129] འོ་ན་བདེན་པ་བཞི་འགལ་ལམ་མི་འགལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་མ་ཁྱབ་ཀྱང་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པས་སྡུག་བདེན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་སོགས་གསུམ་པོ་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སོ་སོར་འགལ་ལམ་མི་འགལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་འགལ་བ་ཡིན་ཅིང་། བདེན་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་ཚན་གསུམ་སོ་སོར་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

ལྔ་པ་(སྐྱབས་གསུམ་ལ་དབྱེད་པ་)ནི། དེ་ཡང་རྗེ་བླ་མས་ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་ལས། ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེ་གདེང་མེད་ཅིང་། །དེ་ཡི་འཇིགས་སྐྱོབ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དུ་ངེས། །དེ་ཕྱིར་སྐྱབས་འགྲོ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང་། །དེ་ཡི་བསླབ་བྱ་ཉམས་པ་མེད་པར་བྱ། །དེ་ཡང་དཀར་ནག་ལས་འབྲས་ལེགས་བསམ་ནས། །བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་ལ་རག་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལག་ལེན་དངོས་ཐོག་གི་འགོ་འདི་ལྟར་འཛུགས་དགོས་པ་ཡིན་མོད། འོ་ཅག་ཚོ་མི་འཆི་སྙམ་པའི་རྟག་འཛིན་གྱི་བློ་འདིའི་གཞན་

[126] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༨

[127] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༥

[128] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༣

[129] ཞར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༦༤

དབང་དུ་ཤོར་ཏེ། ཚེ་འདིའི་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་བྱ་གཞག་ལ་མགོ་བོ་གདུགས་ལྟར་འཁོར། དམ་པའི་ཆོས་རྣལ་མ་བསྒྲུབ་པའི་གོ་སྐབས་གསེར་དང་འདྲ་བ་རྣམས་འཚོར་བཞིན་ཡོད། བདག་དང་འདྲ་བའི་སྐྱེ་བོ་རང་ག་བ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བསགས་པའི་སྡིག་ལྟུང་ནི་གཏིང་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་དང་། དགེ་བ་ནི་རྩ་རྩེའི་ཟིལ་པ་ཙམ་ལས་མེད་ཚོད་ཡིན་པ་ནི་རང་སེམས་ལ་ཞུ་དག་བཏང་པ་ལས་ཡོས་ཤེས། དེ་འདྲ་བའི་རང་རྒྱུད་ལ་བསགས་པའི་རྒྱུ་སྡིག་ལྟུང་དང་འབྲས་བུ་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐག་ཇི་ཙམ་ཆོད་ཀྱང་། ལོ་བརྒྱ་ཡི་ནང་ཚུན་ལ་རང་ཐོག་ལ་སླེབས་འོང་བར་ངེས་པ་ཡིན། ཉམ་ཐག་པའི་གནས་སྐངས་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་གནས་པའི་ང་ཚོ་ནི་དལ་ལྡོད་དང་། སྐྱིད་འདོད་ཅིག་གི་ངང་དུ་མི་ཚེ་སྐྱེལ་བ་ནི་གནས་ག་ནས་ཡིན། དཀའ་སྡུག་གི་འཆིང་རྒྱ་འདི་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ལམ་མ་ནོར་བ་འཚོལ་ཤེས་ཤིང་འཚོལ་བའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར། ལེ་ལོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་རྟག་གུས་ཀྱི་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་ནས་དགེ་སྒྲུབ་སྡིག་སྤོང་ལ་འབད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ངན་སོང་སོགས་སྡུག་བསྔལ་དག་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་སམ་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབས་འཚོལ་དགོས་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་བསླུ་མེད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལས་གཞན་མེད་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བློ་གཏད་ཀྱིས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ནི། །ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་སྟེ་སྐྱབས་ཡུལ་རེ་ལྟོས་ཙམ་གྱིས་འགྲིག་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྨན་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་སྟོན་པ་པོ་ཐབས་མཁས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། སྨན་ལྟ་བུའི་དམ་པའི་ཆོས་དཀར་ནག་གི་ལས་འབྲས་ལ་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་ལམ་རྣམས། ནད་པ་ལྟ་བུའི་འོ་ཅག་ལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཡིད་ལ་བཟུང་སྟེ། སྨན་བཟས་པ་ལྟ་བུ་སྤང་བླང་གོ་མ་འཛོལ་བར་ལམ་དེ་ལ་འབད་པ་ཆེན་པོས་ལྷོག་འཛུག་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ནད་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བར་བྱེད་མཁན་དེ་སྨན་ཡིན་པ་བཞིན། འཇིགས་སྐྲག་དང་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་མཁན་དངོས་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སམ་སྡིག་སྤོང་དགེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དག་ཡིན། དེ་ལྟར་སྐྱབས་དངོས་དམ་པའི་ཆོས་

དཀོན་མཆོག་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཟླ་གྲོགས་ནད་གཡོག་ལྟ་བུའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་བསྟེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་སྒྲུབ་སྡིག་སྤོང་བརྩོན་པ་མི་བྱེད་པར་ཞུས་ལྡན་གྱི་ བླ་མ་དང་སངས་རྒྱས་པོ་ནས་སྐྱོབ་ངེས་སྙམ་པ་ནི་ནོར་བ་ཡིན། མདོ་ལས། ངས་ནི་ཁྱོད་ལ་ཐར་པའི་ལམ་བསྟན་གྱི༑ ༑ཐར་པ་ཁྱོད་ལ་རག་ལས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས། འོན་ཀྱང་སྐྱབས་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད་ན། སྔོན་བསགས་ཀྱི་ལས་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྐྱེན་ངན་དག་ལས་བསླུ་མེད་ཀྱི་སྐྱབས་གནས་དག་གིས་ཅུང་ཟད་བསྐྱབ་ཐུབ་པར་སེམས་སོ། །

འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་ཅེས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱུད་བླ་མར། འབྱུང་བ་དཀོན་ཕྱིར་དྲི་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྡན་ཕྱིར་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི། །རྒྱན་གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་ཕྱིར། །འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་ཉིད། །ཅེས་གསུངས། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གང་ལགས་ཤེ་ན། སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་ཚིག་ཙམ་ལས་མི་ཡོང་བས། རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་བཞིན། རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱེ་བ་ལ། དེའི་རྒྱུ་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ཡང་ཡང་དྲན་པར་བྱས་ནས་དེ་ལ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ་དང་། འཇིགས་པ་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡོད་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་གཉིས་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན། རྒྱུ་དེ་གཉིས་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་ཏེ་གོམས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་ན། སྐྱབས་འགྲོའང་དང་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཡོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མ་ཚང་མེད་རྒྱུ་དེ་ལ་ནི། །འབྲས་བུ་གང་གིས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇིགས་སྐྲག་ཡོད་ན་སྐྱབས་འཚོལ་གྱི་སེམས་དུད་འགྲོ་ཡན་ཆད་ཡོད་ལ། སྐྱབས་དེ་ཡང་རང་དང་སེམས་ཐག་ཉེ་ས་ཞིག་ལ་བཙོལ་གྱི་ཡོད་པ། རི་དྭགས་ཀྱི་ཕྲུ་གུ་གཅན་གཟན་གྱི་འཇིགས་པ་འཕྲད་དུས་རང་གི་ཨ་མའི་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་འགྲོ་བ་འདིས་ཤེས་ཐུབ། སྐྱབས་ཡུལ་མ་ནོར་བ་ཞིག་བཙལ་ནས་དེ་ལ་དད་པ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་རེད།

དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་རང་ཉིད་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་ནས་དེ་ལས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར། སྙིང་ཐག་པ་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རེ་ལྟོས་བཅོལ་ཏེ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྟར་ན་བདག་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་པ་ལ་འཇིགས་ནས། དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རེ་ལྟོས་བཅོལ་ཏེ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པ་ཡིན། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་ལས་ཁྱད་ཆོས་བཞིས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་ཁས་ལེན་རྟོགས་དང་ཟིལ་གནོན་པར། །དབྱེ་བའི་རང་བཞིན་དོན་རྣམ་བཞི་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས། །ཐེག་པ་མཆོག་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་རབ་སོང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཚད་མས་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། བདག་ནི་སྟོན་པ་གཞན་སྤངས་ནས། །བཅོམ་ལྡན་ཁྱོད་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་ན་ཁྱོད། །སྐྱོན་མི་མངའ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཕན་ཡོན་ནི། སེར་སྐྱིད་འདུལ་སྡོམ་ལས། ཕན་ཡོན་ནང་ཚུད་སྡོམ་རྟེན་སྡིག་ཟད་དང་། །ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་གནོད་པས་མི་ཚུགས་ཤིང་། །དོན་འགྲུབ་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་སངས་རྒྱས་བརྒྱད། །ཅེས་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། དགེ་བསྙེན་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ། །དེ་ནི་སྡོམ་བརྒྱད་རྩ་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། གང་དག་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་སོང་བ། །དེ་དག་ངན་འགྲོར་འགྲོ་མི་འགྱུར། །མི་ཡི་ལུས་ནི་སྤངས་ནས་སུ། །དེ་དག་ལྷ་ཡི་ལུས་ཐོབ་བོ། །ཞེས་དང་། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། སྐྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་ཡོད་ན། །སྟོང་གསུམ་འདི་ཡང་སྣོད་དུ་ཆུང་། །རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆུ་ཡི་གཏེར། །ཕུལ་གྱིས་གཞལ་བར་ག་ལ་ནུས། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱབས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སློབ་མའི་དགོངས་པ་བཞིན་དོན་འགོད་ཞུས་པའོ། །

སྐྱབས་གསུམ་གྱི་དཀའ་གནད་ལས་འཕྲོས་པའི་གཞུང་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱོད་པ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[130] གསུམ་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ནི། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་རིག་པ་དང་། ནང་གི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དང་། གཟིགས་པ་དེ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་བླ་ན་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་བྱང་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[131] ཁ་ཅིག་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ནང་རིག་པ་སྟེ་གསུམ། ཆགས་སྒྲིབ་ཐོགས་སྒྲིབ་དམན་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བ་གསུམ། དང་པོ་གསུམ་

[130] ཟི་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༨

[131] ཟི་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༨

ནི་རིག་པ་དང་ཐྱི་མ་གསུམ་ནི་གྲོལ་བ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་བྱས་ནས་དགེ་འདུན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་དུ་འཆད་པ་ནི་ འོལ་སྤྱི་ཙམ་སྦྱར་དུ་རུང་ཡང་འགྲེལ་པས་མ་བཤད་ཅིང་རྩ་བ་ལ་ཡང་སྤྲ་མ་ལྟ་བུར་མི་གསལ་བས་བདག་གིས་དོར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[132] རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཇི་བཞིན་ཇི་སྙེད་ནང་གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[133] གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ནང་གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །བླ་མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཡོན་ཏན། ཆགས་པ་དང་ཐོགས་པ་དང་དམན་པའི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་རིག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་ན། དང་པོ་དྲུག་ཐྱི་མ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཐྱི་མ་གསུམ་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དགེ་འདུན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་མངོན་ནོ། །འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[134] ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ། ཞེས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྡན་དུ་གསུངས།

སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པའི་སྐོར། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[135] གཉིས་པ་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྟོན་པ་བསྟན་པ་སློབ་དོན་གྱིས། །ཐེག་པ་གསུམ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ། །མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བྱས་ནས། །སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ༔ ༔འདིར་ནི་སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས། སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།

[132] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༡

[133] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༡

[134] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༨

[135] ཆོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༢

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ལ་འཐོབ་བྱའི་སངས་རྒྱས་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་དང་། གྲུབ་ཟིན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྒྱུའི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། རིགས་ཅན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུའི་སྐྱབས་དང་། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་དང་། བཀུར་བསྟི་སོགས་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཅེས་རྒྱུད་བླ་མའི་གཞུང་ཚིག་འདིས་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་སྐྱབས་གསུམ་སྤྱིར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པར་བཞེད་པ་མངོན་ནོ། །འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[136] གཞན་དག་གོང་དུ་དྲངས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་སྐྱབས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་དེའི་དགོས་པ་སྟོན་པ། སྟོན་པ་བསྟན་པ་བསླབ་དོན་གྱིས། །ཐེག་པ་གསུམ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ༑ །མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བྱས་ནས། །སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པར་སྨྲ་བ་དག་བབ་བཅོལ་ཏེ། ཞེས་རྣམ་བཤད་དང་མི་མཐུན་པ་ལྟ་བུ་མངོན་པས་དཔྱད་པར་ཞུ།

དྲུག་པ་(སློབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྤྱན་ལྔ་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། དེ་ཡང་། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པས་ལེགས་བྲིས་མར། རང་དོན་བསྒྲུབ་ལ་ནམ་ཡང་མི་རེ་ཞིང་། །གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ལ་གཞོལ་བ་དང་། །སྤྱན་དང་མངོན་ཤེས་སྨྲ་མཁས་བཟོད་པ་སོགས། །གཞན་དོན་བྱེད་པའི་རྐྱེན་རྣམས་ཚང་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་མེད་ན་མངོན་ཤེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ཇི་ཙམ་ལྡན་ཡང་། མཐར་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པ་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། འོ་ན་མགོན་པོ་བྱམས་པས་ཤེར་ཕྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་འདིར་སྤྱན་ལྔ་དང་མངོན་ཤེས་འདོམས་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཐར་འདོད་སྐྱེས་བུ་རྣམས་སློབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་སློབ་པ་མྱུར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[137] ལྔ་པ་སྤྱན་ལྔའི་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ༑ སྤྱན་ལྔ་སློབ་པའི་དགོས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དང་པོས་རང་གི་གདུལ་བྱ་སྟོང་གསུམ་ཚུན་གང་ན་གནས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱེད། གཉིས་པས་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཤི་འཕོས་ཤིང་སྐྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱེད། གསུམ་པས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་བདག་མེད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད། བཞི་པས་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད།

[136] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༨

[137] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༡

ལྔ་པས་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་ཐོབ་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཕལ་ཆེར་ཤེས་ནས་སློབ་པ་ལ་ནང་ནས་བསྐུལ་ཞིང་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པར་རང་དབང་དུ་སློབ་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[138] བཞི་པ་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། མངོན་ཤེས་དང་པོས་གདུལ་བྱ་མ་དད་པ་རྣམས་དད་པར་བྱེད་ཅིང་། གཉིས་པས་གཞན་གྱི་དགེ་མི་དགེ་སྤྱོད་པ་ཤེས་ནས་དགེ་བ་ལ་བསྐུལ་བར་བྱེད། གསུམ་པས་གཞན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་ཤེས་ནས་ཆོས་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད། བཞི་པས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ལམ་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད། ལྔ་པས་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བྱམས་པར་བྱེད། དྲུག་པས་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྤྱན་ལྔའི་ས་མཚམས་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་སློང་ཞུ་བ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[139] གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་ཚོགས་ལམ་ནས་དང་། གཉིས་པ་སྦྱོར་ལམ། གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག ། བཞི་པ་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ། ལྔ་པ་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་ཁྱད་པར་ནི་དག་མ་དག་གོ་ཞེས་ལྔ་མ་དག་འཆད་དོ། །འོན་ཀྱང་ལྷའི་མིག་ཚོགས་ལམ་ནས་འཐོབ་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ལ༑ ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་རྗེས་མཐུན་པ་དེ་ནས་ཡོད་དོ། །མཚན་ཉིད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པར་བྱ་སྟེ་ཕྱུར་དྲངས་པའི་མདོས་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་པའི་མིག་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིར་སྤྱན་ལྔ་ཀ་སངས་རྒྱས་ལ་མངའ་བར་རྗོར་གཅོད་ལས་བཤད་ཅིང་འབུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་ལས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་སྤྱན་ལྔ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[140] ཤའི་སྤྱན་ཚོགས་ལམ་ནས་དང་། ལྷའི་སྤྱན་སྦྱོར་ལམ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ནས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[141] རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་དང་མཐུན་པར་གསུངས། ལྷའི་མིག་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རྗེས་མཐུན་པའི་ས་མཚམས་ལ་གསེར་ཕྲེང་དང་རྣམ་

[138] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༥

[139] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨

[140] སྣོ་སྣིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༣

[141] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༥༡

བཤད་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཅུང་མི་འདྲ་བ་མཛོད་ནོ། །

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[142] གསེར་ཕྲེང་ལས། ལྷའི་མིག་ཚོགས་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ལ། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བདུན་པ་ནས་ཡོད་ཅེས་གསུངས། ཞིབ་མོར་དཔྱད་ན་སྤྱན་དང་པོ་གཉིས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་བཞག་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ལྷའི་མིག་གཟུགས་ཅན་ཡིན་མིན་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[143] ཚེ་འདིར་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་ནི། བསྐལ་བ་དང་མ་བསྐལ་བའི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་སས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་ཡིན་ལ། མངོན་ཤེས་ནི་དེའི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་པ་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[144] ཁོ་ན་རེ། ཤའི་སྤྱན་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷའི་སྤྱན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷའི་མིག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། ལྷའི་མིག་ནི། བསྐལ་བ་དང་མ་བསྐལ་བའི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་སས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་ཡིན་ལ། མངོན་ཤེས་ནི་དེའི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་པ་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། རེ་ཞིག་གསུངས་དེ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལྷའི་མིག་ནི་སྤྱན་བཞིན་ཡིད་ཤེས་ཡིན་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དང་། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས་ལས།[145] དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་གྱི་སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཞེས་སྟོང་གསུམ་ལ་ཚུན་མཐོང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[146] རང་གི་བདག་རྐྱེན་ལྷའི་མིག་དབང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སྤྱན་དེ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་ལྷའི་སྤྱན་གྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་

[142] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༠

[143] སྣོ་སྣིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༩

[144] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༥

[145] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༦

[146] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༩༣

བ་རྟོགས་པར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[147] ལྷའི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་དང་། ལྷའི་སྤྱན་ནི་ལྷའི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ལྷའི་མིག་དབང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷའི་མིག་དབང་ཚེ་འདི་ལ་གསར་དུ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་མ་གཏོགས་སྦྱོར་བྱུང་མེད་པའི་ཐལ་བ་སོགས་མེད་དམ་སྙམ་མོ། །

བདུན་པ་(སྒྲུབ་པ་སྦྱོར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། མངོན་ཤེས་ཀྱི་སེམས་རྟེན་གྱི་སྐོར། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[148] གཉིས་པ་སེམས་རྟེན་ཡོད་དེ། མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔ་དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་ལ། མངོན་ཤེས་དྲུག་པ་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[149] འོ་ན་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་དེ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏུས་དང་གསེར་ཕྲེང་ལས་བསམ་གཏན་བཞི་ཀ་ལ་རབ་མཐའ་བཤད་ལ། མཛོད་པ་ལྟར་ན། དེ་ནི་ས་ཀུན་གྱིས་མཐུན་བྱས། །འཕེལ་དང་རབ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། །ཞེས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་འཇོག་གོ །དེ་ཡང་འདོད་སེམས་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་ལུགས་མཐུན་དང་། སྲིད་རྩེ་ནས་འདོད་སེམས་ཀྱི་བར་དུ་ལུགས་ལྡོག་དང་། སླར་ཡང་འདོད་སེམས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་དུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཉིད་ལ་སྨྲའོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[150] མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔ་རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཅི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཕྱི་རོལ་པའམ། ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་རུང་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མེད་པ་རྣམས་འགྲུབ་བོ། །ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་སྤྱི་དོན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཕལ་ཆེར་མཐུན་པ་ལྟ་བུར་མངོན། ཕྱི་མས་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཅི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པར་བྱ།

[147] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༩༢
[148] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༣
[149] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༣
[150] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༢༡༥

ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[151] དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་ཤེས་ལྔ་པོ་གང་རུང་གི་སེམས་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིས་ཁྱབ། ཟག་ཟད་མངོན་ཤེས་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ལ་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱེ་དཀའ་ཡང་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་ལྔ་སྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། བསམ་གཏན་དག་གིས་ལམ་རྣམས་སླ། །ས་གཞན་དག་གིས་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[152] བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གནས་པ་འདིས། ཅེས་པ་ནས། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །དད་དང་མཐོང་ཐོབ་རིགས་ནས་རིགས། །
བར་ཆད་གཅིག་པར་སྐྱེས་ནས་དང་། །བྱེད་དང་བྱེད་མིན་འོག་མིན་འགྲོ །
འཕར་གསུམ་སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ །གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་མཐོང་བ་ཡི། །
ཆོས་ལ་ཞི་ལུས་མངོན་སུམ་བྱེད། །བསེ་རུ་དང་ནི་ཉི་ཤུའོ། །

ཞེས་གསུངས། ཞེས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་དབྱེ་གཞི་དང་། བསྡུས་ཏེ་དབྱེ་ན་རྒྱུན་ཅ་བ་ལྟར་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུར་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ལ་གནས་པའི་བྱང་འཕགས་དེ་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མིང་ཙན་༡དབང༷་པོ༷་རྟུལ༷་པོ་དང༷་། ༢ དབང་པོ་རྣོན༷་པོ༷་དག༷་སྐྱེ་རིམ་པར་དད༷་པའི་རྗེས་འབྲང་དང༷་། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ངམ་མཐོང༷་བས་ཐོབ༷་པ་སྟེ་ཞུགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཙན་གཉིས་དང་། འདི་གཉིས་ནི་རྟོགས་པ་དང་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་རོ། ། ༣ དེའི་འོག་ཏུ་མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ལ་གནས་པའི་བྱང་འཕགས་དེ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཙན་དང་། འདི་ནི་རྟོགས་པ་དང་སྨྲ་བཤད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན། འདི་ནི་གཞུང་གི་ཤུགས་བསྟན་ཡིན་ནོ། ། ༤ དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་ཉོན་གསུམ་པའམ་བཞི་པ་སྤངས་པའི་བྱང་འཕགས་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཐོབ་ཀྱང་དེའི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལྷའི་རིགས༷་ན༷ས་རིགས༷་སུ་

[151] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༩༧
[152] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༥།༥༨

སྐྱེས་པའི་མིང་ཅན་དང་། ༥ མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་དང་། འདི་གཉིས་ནི་སྤྱངས་རྟོགས་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར། འདི་ཡན་ཆོད་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་མིང་ཅན་ལྔ་ཞེས་བྱེར་ཞིང་། ས་གསུམ་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་འཇོག་པར་མངོན། ༦ དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་ཉོན་དྲུག་པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དད་མོས་པ་དང་དབང་པོ་རྣོན་པོ་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲངས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། འདི་གཉིས་སྤྱངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར། ༧ དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་ས་བདུན་པ་དེ་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཐོབ་ཀྱང་། དེའི་དབང་གིས་ཁམས་གོང་དུ་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལེན་ཡང་རིགས་མཐུན་གཅིག་ལས་མི་ལེན་པས་ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན་གཅིག་དང་། འདི་ནི་སྤྱངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་རོ། འདི་ནི་གཞུང་གི་ཤུགས་བསྟན་ཡིན་ནོ། ། ༨ དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་ཉོན་བདུན་པའམ་བརྒྱད་པ་སྤྱངས་པའི་བྱང་འཕགས་དེ་ཉིད་ལ་མཁྱེན་གསུམ་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ལ་འདོད་ལྷའི་ཚེ་གཅིག་གི་ཐོགས་པ་དེ་ནི་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན་ལས་གཞན་ཕྱིར་འོང་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་མིང་ཅན་དང་། འདི་ཡང་སྤྱངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་རོ། ། ༩ སྔར་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དབང་པོ་རྟུལ་པོའམ་དད་མོས་པ་དང་དབང་པོ་རྣོན་པོའམ་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པ་བཞིན་དུ་འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤྱངས་ནས་དགུ་པ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དབང་པོ་རྟུལ་པོའམ་དད་མོས་པ་དང་དབང་པོ་རྣོན་པོའམ་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་དང་། འདི་གཉིས་སྤྱངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ཡིན། ༡༠ བྱང་སེམས་འཕགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་སྤྱངས་ཤིང་བར་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤྱངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དང་། འདི་གཉིས་སྤྱངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་མིང་གིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར། ༡༡ དེའི་འོག་ཏུ་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱང་སེམས་འོག་མིན་ནས་དགའ་ལྡན་དང་དེ་ནས་འཛམ་གླིང་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་འཚང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐྱེས་ནས་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དང་། ༡༢ འབད་རྩོལ་གྱི་མངོན་

པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པའམ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་བྱང་འཕགས་དེ་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དང་། ༡༣ འབད་རྩོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་རགས་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་པའམ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་འདུ་བྱེད་མིན་པར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དང་། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་བྱང་འཕགས་དེ་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་བའི་མིང་ཅན་དང་། དེ་ལས་ཕྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། ༡༤ དང་པོར་ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་འཕར་བའི་མིང་ཅན་དང་། ༡༥ ཡང་ཚངས་རིས་ནས་གནས་གཙང་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་དང་དེ་ནས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཕྱེད་འཕར་བའི་མིང་ཅན་དང་། ༡༦ ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་བར་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་མར་བླངས་ནས་མཐར་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་བཅས་འཕར་གསུམ་གྱི་མིང་ཅན་གསུམ་དང་། འདི་གསུམ་སྤྱངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའོ། །བྱང་སེམས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བས་སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ཞེས་མིང་དུ་བཏགས་པ་སྟེ་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ཀྱང་དེའི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཅི་རིགས་པ་བཅོམ་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ལས་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཏེ། ༡༧ ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐྱེ་བ་ཟད་པར་ཐོབ་པའི་མཐོང་བ་ཡི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་དང་། འདི་ལས་ཉོན་གྱི་སྐྱེ་བ་ཟད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་དང་། ༡༨ རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། འདི་སྤྱངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་དང་། ༡༩ ཕྱོགས་བསྟན་སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་ས་བཅུ་པ་བ་དེ་ནི་དགྲ་བཅོམ་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དང་། འདི་སྤྱངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བ་དང་། ༢༠ དེའི་འོག་ཏུ་གདུལ་བྱའི་མཐུན་སྣང་དུ་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་ཞིང་དུ་རང་རྒྱལ་དུ་སྤྲུལ་པའི་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་དང་བཅས་པ་ནི་དགེ་འདུན་གྱི་གྲངས་ཉི་ཤུའོ། །ཞེས་པའོ། །

འདི་ནི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གཞིར་བཞག་ནས་བྲིས་པའི་ཁྱུལ་དུ་ལགས། འཕགས་པས་རྒྱན་རྩ་བས་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུར་བསྟན་ཚུལ་ལ་དངོས་བསྟན་བཅུ་དྲུག་དང་། ཤུགས་བསྟན་བཞི་ཞེས་རྣམ་བཤད་དང་དེའི་རྗེས་འཇུག་གི་ཡིག་ཆ་ཕལ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བཞེད། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[153] སྨྲ་མ་རྣམས་བཅུ་དྲུག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བཞི་ཁ་འགེངས་པ་འཕགས་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་དེ་བཞི་ནི་བརྒྱད་པ་ཕྱིར་འོང་ཕྱིར་མི་འོང་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཉི་སྣང་ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་ནི་ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་འོག་མིན་འགྲོ་འཕར་གསུམ། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་སྟེ་ལྔ་ལ་གོང་འཕོ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པས་སོ་སྐམ་དུ་བསམས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[154] དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཞུགས་པ་དང་པོ་གཉིས་ལ་བརྒྱད་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་དང་། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཞུགས་པ་དབང་པོ་རྟུལ་རྣོ་གཉིས་གཉིས་སུ་དང་། དེའི་འབྲས་གནས་གཉིས་གཉིས་སུ་བགྲངས་ནས་འོག་མིན་འགྲོ་འཕར་གསུམ་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་པས་དོར་ལ་གཞན་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བགྲང་ངོ་། །འདི་ཁོ་ན་རྗེས་བཙུན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་འདི་དག་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་དང་མི་མཐུན་པར་བསྟན་ཅིང་དེ་ཡང་དེ་དག་དང་ཆོས་མཐུན་པས་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བྱམས་མགོན་ཞལ་ལུང་ལས།[155] དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་༡ རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཅིག་ཏུ་དང་། ༢ ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཞུགས་པ་དབང་རྟུལ་དང་། ༣ དེ་འདྲ་བའི་ཞུགས་པ་དབང་རྣོན་དང་། ༤ དད་དང་མཐོང་ཐོབ་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་དད་ཐོབ་ནི་གཅིག་ཏུ་དང་། ༥ དེ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དད་ཐོབ་ནི་གཅིག་ཏུ་དང་། ༦ རྒྱུན་ཞུགས་ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་དང་། ༧ མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་དང་། ༨ ཕྱིར་འོང་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་། ༩ ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་དང་། ༡༠ སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་ནས་འདའ་བ་དང་། ༡༡ འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ་དང་། ༡༢ འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་དང་། འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་(༡༣)འཕར་བ་དང་། ༡༤ ཕྱེད་འཕར་བ་དང་། ༡༥ གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་། ༡༦ གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་དང་། ༡༧ གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་སྟེ་གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་།

[153] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༡

[154] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༦

[155] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣

༡༨ ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་། ༡༩ ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་། ༢༠ བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉི་ཤུའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[156] འདི་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་དང་སྦྱོར་སླ་བ་དང་། མཛོད་ནས་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པ་དང་། གྲངས་ཀྱི་ཁ་བསྐོང་མི་དགོས་པ་སོགས་ཀྱིས་འདི་ཁོ་ན་རྗེ་བཙུན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་ཀྱང་། དེང་སང་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་རྣམ་བཤད་ལྟར། གཞུང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་བཅུ་དྲུག་དང་བཞི་ཁ་སྐོང་ནས་ཉི་ཤུར་འདོད་པ་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི་དཔྱད་གཞི་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་རྣམ་བཤད་དང་ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་བཅས་ལས་འཕགས་པའི་ལུགས་ལ་དངོས་བསྟན་བཅུ་དྲུག་དང་། ཤུགས་བསྟན་བཞི་ཞེས་བཞེད་པ་མ་ཟད་བོད་སྔ་རབས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཞེད་ཀྱི་ཡོད་པ་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསལ་བ་སྣང་། འདིར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལོགས་སུ་བཀོལ་ཏེ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། མདོ་ལས། དགེ་འདུན་ཞེ་བརྒྱད་སོགས་གསུངས་པའི་དབྱེ་བ་རྟོགས་དཀའ་བར་དགོངས་ནས་དེ་དག་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱན་འདིར་ཉི་ཤུར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་དང་། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ཐེག་དམན་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་ལའང་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ལ་ཅུང་ཟད་དགོད་པ་ནི། བློ་གསལ་བགྲོད་པའི་ཐེམ་སྐས་ལས། ཅི་བར་དོར་འདའ་བ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དམ། འོན་ཏེ། ཕྱིར་འོང་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་ཡང་ཡོད་ཅེ་ན། ཕྱིར་འོང་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་ནི་བར་དོར་འདའ་བ་མེད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལམ་ལ་ཆེས་རིང་དུ་འདྲིས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཤས་ཆུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[157] ཁ་ཅིག །རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་། བར་འདའ་བ་དང་། སྐྱེས་འདའ་བ་སོགས་མེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཕལ་ཆེར་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་སམ། ཞེས་པས་མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་། འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཀུན་ཤེས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས་བར་འདའ་བ་དང་། འདོད་པའི་ཁམས་ཉིད་དུ་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་པས་སྐྱེས་འདའ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

[156] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༩

[157] ཞར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༩

ཞེས་གསུངས།

རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་ས་མཚམས་ཀྱི་སྐོར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[158] དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། གནས་པ་གཉིས་ལས། དྲོད་ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་བར་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་གང་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་མ་སྤངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བྱེ་སྨྲ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནས་དང་པོའི་མཚམས་འཛིན་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[159] གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི་སྦྱོར་ལམ་སྙན་གཅིག་པ་ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་གསུངས། ཞེས་གསལ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[160] ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་སྙན་གཅིག་ནས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བར་དུ་ཡོད་ལ། སྦྱོར་ལམ་སྙན་གཅིག་ཀྱང་ཉན་རང་གཉིས་ཀ་ལ་བཟོད་ཆེན་ནས་སྙན་གཅིག་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། དྲོད་རྩེ་བཟོད་པ་བ་གསུམ་ལ་སྙན་གཅིག་པ་ཐོབ་མ་ཐོབ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པས་མ་མཐའི་ས་མཚམས་དྲོད་ནས་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[161] ས་མཚམས་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་ན་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཚོན་བྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན་དང་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད། མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་དང་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་གཞི་མཐུན་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཚུལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[162] སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་ཡང་མིའི་རྟེན་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་འཐོབ་ན་མིར་ལན་དྲུག་ལྷར་ལན་བདུན་བླངས་ཤིང་མཐར་མིར་སྐྱེས་ནས་འདའ་ལ། ལྷའི་རྟེན་ལ་འཐོབ་ནའང་ལྷར་ལན་དྲུག་དང་མིར་ལན་བདུན་སྐྱེས་ནས་མཐར་ལྷའི་རྟེན་ལ་འདའོ། །དེ་ལྟར་ན་ལྷ་མིའི་སྐྱེ་སྲིད་བཅུ་བཞི་བར་སྲིད་བཅུ་བཞི་སྟེ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་ཀྱང་བདུན་

[158] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༥/༢༣༥
[159] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༢༩༣
[160] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༤
[161] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༧
[162] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༦

ཚན་དུ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ལན་བདུན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གནས་བརྟན་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་དང་ཤིང་འདབ་མ་བདུན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[163] དེ་ལ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བཞེད་པས། ལུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་ཕྲེང་ལས། མིའི་རྟེན་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་ན་མིར་ལན་དྲུག་ལྷར་ལན་བདུན་བླངས་ཤིང་། མཐར་ཡང་མིར་སྐྱེས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། ལྷའི་རྟེན་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་འཐོབ་ནའང་ལྷར་ལན་དྲུག་མིར་ལན་བདུན་བླངས་ཤིང་མཐར་ཡང་ལྷར་སྐྱེས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད། ཅེས་གསུངས། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ། ལྷའི་རྟེན་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དེས་ལྷ་དང་མིའི་སྐྱེ་སྲིད་སྤེལ་ཏེ་ལྷར་སྐྱེ་སྲིད་བདུན་མིར་སྐྱེ་སྲིད་བདུན་བླངས་ནས་མཐར་ལྷའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མིའི་རྟེན་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དེས་མི་དང་ལྷར་སྐྱེ་སྲིད་བདུན་བདུན་བླངས་ནས་མཐར་མིའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ཉིད་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་རྩ་བར། ལྷ་དང་མི་རྣམས་སུ་ཡན་མན་དུ་སྲིད་པར་འཁོར་བར་བྱས་ནས། ཞེས་པ་ཡན་མན་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[164] ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་སྔོན་དུ་ཐོབ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་འཕགས་པ་ཡིན་ན། འགོག་སྙོམས་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་མེད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ནི་གང་ཟག་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས་ལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ལས་སམ་ཡང་ན་འབྱུང་འགྱུར་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ས་མ་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་འབྲས་བུ་འདི་ཐོབ་པ་ལ་སྣང་བྱ་གང་ལ་གཙེན་པོ་བྱེད་དགོས་དོན་མེད་ལ། དེ་བཞིན་ལུས་མངོན་བྱེད་ཅེས་པའང་འགོག་སྙོམས་ཐོབ་ན་དེར་གྱུར་པའི་དེ་ལ་ཞུགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ནོ་

[163] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༠

[164] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༣

སླམ་ཡང་མཐའ་མ་ཚོད་པས་དཔྱད་པར་བྱ།

ཐོད་བརྒྱལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་ཚུལ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[165] ཐོད་བརྒྱལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་འཐོབ་པའི་ལམ་ནི་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་སྲིད་དེ། ཐོད་བརྒྱལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་སྲིད་རྩེའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་སྲིད་པས་དེ་ས་དྲུག་གང་ལ་བརྟེན་ཡང་དབང་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[166] ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེ་བཙུན་པའི་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ལམ་སྔ་བ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་དཀའ་བ་ཉེར་བསྡོགས་དང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[167] ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤྱངས་སུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་དངོས་གཞི་ཡོད་པར་ཁ་ཅིག་བཞེད་དེ་དཔྱད་གཞིའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒོ་མང་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[168] དེས་ན་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ཡིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དང་། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དང་། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པ་སྟེ་དྲུག་ཡོད་དོ། །རྣམ་བཤད་ལས། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནོ༛ ༛ཞེས་གསུངས་པས། ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་པ་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་པ་མི་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ས་དྲུག་ག་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་ལ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་ལས་ཀྱང་ས་དྲུག་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་བཤད་པས། བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གས་སེམས་རྟེན་བྱས་པའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཕྱིར་མི་

[165] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༢

[166] ཀློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༡

[167] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༢

[168] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༥༠

འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐོར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[169] ཕྱིར་འོང་གིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་ཐོད་རྒྱལ་བར་མི་འདོད་དེ། ཐོད་རྒྱལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་གཞན་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་འབྲས་བུ་དང་པོར་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དེ་གཉིས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་དང་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་ཀྱང་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཞུགས་པ་ནི་མིན་ཏེ། དེའི་ཞུགས་པ་མཐོང་ལམ་པར་དེས་པ་དང་དེས་ཐོབ་པའི་འབྲས་གནས་ཐོད་རྒྱལ་བར་འགལ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་བཞེད་པ་དང་། ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་ལས།[170] འདི་ལ་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔོན་དུ་བལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྔ་མ་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་དུ་འདོད་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེས་བར་ཕྱིན་རྣམ་བཤད་དུ་སྐབས་སུ་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་ཡོད་མེད་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་ཡང་ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས་པས་དེ་མེད་པར་བཞེད་པ་མངོན་ནོ། །

མཛོད་ལས། སྲིད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས། །སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན། །ཞེས་སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བ་ཡོད་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྐྱེ་སྲིད་ནི་དུས་ཐུང་དུ་ཞིག་མིན་པ་ནི་སྐྱེ་འདའ་བ་ཡོད་པས་གྲུབ་ལ། ཉིང་མཚམས་ནི་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་སྐྱེ་སྲིད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ཆོག་ཀྱང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་གང་ཡང་མེད་པ་མ་ཟད། གནོད་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་པས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པའང་འདི་ལྟར་ཡིན་པ་མངོན་ནོ། །

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་པ་ལྔ་ནི། བར་འདའ་བ་དང་། སྐྱེས་ཙམ་ནས་འདའ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ་དང་། གོང་འཕོ་བའོ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་ནི། བར་འདའ་བ་གསུམ་དང་། སྐྱེས་འདའ་བ་གསུམ། གོང་འཕོ་བ་གཅིག་བཅས་སོ༔ ༔གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་དགུ་ནི། བར་འདའ་བ་གསུམ་དང་། སྐྱེས་འདའ་བ་གསུམ། གོང་འཕོ་བ་

[169] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨

[170] ལྷོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག༣༡༤

གསུམ་བཅས་སོ། །དེ་དག་ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ལས་དབང་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པའོ། །དགྲ་བཅོམ་རིགས་དྲུག་ནི། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། འཆི་བར་སེམས་པའི་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་བསྲུང་བའི་ཆོས་ཅན། གནས་པ་ལས་མི་སྐྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཅན། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་བཅས་སོ། །དེ་དག་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་དགྲ་བཅོམ་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་མི་ཉམས་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག

གསུམ་པ་(ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། དང་པོ་གསུམ། འདི་ལ་མདོ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཕྱི་མོ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ལས་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་འདི་ལ་མདོ་དྲངས་པ་མི་སྣང་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་ལ་མདོ་དྲངས་པར་མ་མཛད་པ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་སྙམ། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེར་མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་མདོ་གཅིག་དྲངས་པས་དེ་ཡང་ཁོ་བོས་འཐད་ཕྱོགས་སུ་མཐོང་ཡང་དཔྱད་པར་ཞུ། གཉིས་པ་ནི།

དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །རྒྱུ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱོར་བ་ཡི། །དྲོད་སོགས་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ། །
རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྡན་བརྟེན་པ། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། །
ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། །བཅས་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ནི་ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཆོས་ལྔའམ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། ༡ ལམ་དེའི་དམི༷གས་པ༷་བདེན་པ་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་རེས་འགའ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཁྱད་ཆོས་མཐའ་ཡས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པས་དེའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ད༷ང་། (ཉི༷)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༢ རྣམ༷་པ༷་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དེ་དག་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་བདེན་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་བསྒོམས་པས་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ད༷ང་། ༣ ཐེག་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཚང

བའི་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ༤ སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་ཞི་བ་མྱང་འདས་གཉིས་ཀྱི་མཐར་མི་ལྟུང་བར་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ༥ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་གིས་རྟེན་པའི་ལམ་རྣམས་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ནས་དེ་དག་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པ་ཡི་བྱེད་ལས་ཅན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རིམ་པར་བཞིན་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་གོ་རིམ་བཞིན་སྤང་བྱར་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་དེ་དག་མགོ་གནོན་པའམ་སྤབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ༦ སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལའང་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པས་ཉན་ཐོས་དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་རང་སངས་རྒྱས་དང་བཅས་པ་ཡི་སྦྱོར་ལམ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཤུགས་ལ་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ལྟར་མིན་པར་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་། སྲིད་ཞིར་ལྟུང་བ་ལས་འཛིན་པའི་ཡོངས་འཛིན་དང་བྲལ་བ་དང་། སྤང་བྱ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞི་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། ཆོས་མཆོག་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་ལྡན་པ་བཅས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[171] རང་འབྲས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་རྣམས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་བྱེད་དུ་སྐྱེས་པས་སོ༔ ༔དེས་ན་རྟོག་པ་སྤང་བྱར་ལྡན་པ་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སྦྱོར་ལམ་ལའང་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ལས་རྣམ་བཤད་ལྟར་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཞི་པོ་གོ་རིམ་བཞིན་དྲོད་སོགས་བཞིའི་སྤང་བྱར་སྦྱོར་བར་མཛད་པར་མི་སྣང་ངོ་། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་གྱི་སྐོར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[172] དང་པོ་ལུས་རྟེན་ནི་རང་འགྲེལ་ལས། གསུམ་ནི་མི་དག་གི་ནང་ཁོ་ན་དང་གླིང་གསུམ་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ༔ ༔སྨོན་སྐྱེད་པ་རྣམས་ནི་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་དོ། །བཞི་པ་ནི། ལྷ་དག་གི་ནང་

[171] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༡༥

[172] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༧༦

དུ་ཡང་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་དགོས་སོ། །ཞེས་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[173] སྤྱིའི་དོན་ལ། རྟེན། ངོ་བོ། ཟློ་རིག་དཔྱད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་བའི་ལུས་དང་། སེམས་ཀྱི་རྟེན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚེ་དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ནི། གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་། བུད་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་པ་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལས་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་མི་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སྐྱེད་མིན་གྱི་གསལ་ཁ་མཛད་པ་མི་མངོན། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[174] ལུས་རྟེན། གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ལ། ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཡང་། ཧྲོད་དང་རྩེ་མོ་གཟུགས་ཁམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་མངོན་ནོ། །ཞེས་ཧྲོད་རྩེ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་འདོད་པ་ཁོ་ནར་མ་ངེས་པར་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[175] ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཡང་ཧྲོད་དང་རྩེ་མོ་ནི་གཟུགས་ཁམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་མཆོག་མ་གཏོགས་སྦྱོར་ལམ་ལྷག་མ་གསུམ་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ལྟ་བུར་གསུངས། ། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[176] སྦྱོར་ལམ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ཡོད་དེ། མཛོད་པ་ལྟར་ན། སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་ཁོ་ན་དང་། ཆོས་མཆོག་འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པ་ལྟར་ན༑ སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་འདོད་པའི་ལྷ་མི་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྐྱེས་ཤིང་། ཆོས་མཆོག་འདོད་པའི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེའི་རྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག །ཅེས་གསུངས། ཞེས་གསལ། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[177] དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་

[173] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༦༡

[174] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༢

[175] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༠

[176] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༩༤

[177] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༥

མཆོག་གཉིས་ངན་སོང་གསུམ་སྐྲ་མི་སྐྱེ་དང་། ཟ་མ། མ་ནིང་དྲུག་གི་རྟེན་ལ་གསར་སྐྱེས་མེད་པ་ལྟར་ཁམས་གོང་གི་ལུས་རྟེན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་ལུས་རྟེན་ལ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་སངས་རྒྱས་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷའི་བུ་བློ་གྲོས་རབ་གནོན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷའི་བུ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྡུལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལྷའི་བུ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་རྟེན་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་བསྟན་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་མིག་མཐོང་ལམ་དང་། རྡུལ་མེད་པས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དྲི་མ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བསྟན་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[178] དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཀྱི་ལུས་རྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་སྐྱེས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་མཆོག་གཉིས་གསར་སྐྱེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། དེ་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་དང་པོ་བདེན་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཡང་། རྫོད་དང་རྩེ་མོ་གཟུགས་ཁམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་མངོན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེ་སླ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

སྦྱོར་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་གྱི་སྐོར། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[179] འོན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ནི་ཐབས་མཁས་པས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ས་དགུ་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་རུ་ས་དགུ་ཀ་གཉེན་པོའི་རྟེན་དུ་བཤད་ཅིང་། འདོད་པ་ཁམས་དང་སྲིད་རྩེ་ན། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས། །ཞེས་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[180] ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་

[178] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༨

[179] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༩༡

[180] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༠

ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་ཡོད། དེར་གྱུར་པའི་འདོད་སེམས་ཡང་མེད། སྲིད་རྩེའི་སེམས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[181] སྦྱོར་སྦྱོར་ལམ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ཀ་ཡོད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་ཡིན་ན༑ བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[182] སྦྱོར་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་དང་འདོད་སེམས་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྒོམ་བྱུང་གི་སྦྱོར་ལམ་རྣམས་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན། ཐོས་བསམ་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་འདོད་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[183] སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ། གསལ་སྣང་ཚུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང་། འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དབྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བསྡུས་ནས་དེ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་གསལ་པོར་ཤར་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[184] དྲོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་བསྒོམས་པས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་། རྩེ་མོའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པར་གྱུར་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་། བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད། འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་། ཆོས་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྒོམ་པ་འདྲ་ཡང་། ཇི་ལྟར་རགས་པའི་རིམ་པས་རྟོགས་བྱ་ལ་གསལ་སྣང་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་

[181] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༩༡
[182] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༥
[183] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༡
[184] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༦༡

རྒྱུན་དང་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་གཉིས་ཀྱི་གཙོས་ཚད་ལྡན་དུ་མའི་དགོངས་དོན་ལ་གཏུགས་ཏེ་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ཡིན་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་རྒྱུ་བཅས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྤྱང་བྱ་རྟོག་པ་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་དང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཡོངས་འཛིན་བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ་བཞི། ནྟོད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་དང་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[185] ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། མི་འཛིགས་མི་དངང་སྐྲག་པར་མི་འགྱུར་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་ཡི་ནི། །
རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག །ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ། །
གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་གནས་བྲལ་དང་། །གནས་དང་བཏགས་དང་བརྗོད་དུ་མེད། །

ཅེས་གསུངས། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པའམ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱ་བའི་གཞི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་བཅུ་དྲུག་དང་། བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡི་ནི་ཁྱད་ཆོས་སམ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཁྱད་གཞི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ལྷག་པར་དམིགས་པ་དང་། མངོར་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་འཐོབ་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདུ་བ་སྐྱེ་སྐྱེ་བ་དང་འགོད་པ་སྐྱེ་འཇིག་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་དང་དེའི་རྒྱུན་རིགས་མི་འདྲ་བར་འཇུག་པ་དོན་དམ་པར་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། གནས་པ་ནི་རང་བརྗོད་པའི་མིང་གི་རྒྱུན་རིགས་མི་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་བཅས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་

[185] སློ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༦༡།༢༥

པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་འོད་འབྲིང་གི་རྣམ་པ་དང་། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་པ་བརྟར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་འོད་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་དང་། དེ་དག་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་དུ་ཡང་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་འོད་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས། སྦྱོར་ལམ་འོད་སོགས་བཞིའི་དམིགས་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་འདུག་པས། དེ་ནི་མདོ་ཡི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚིག་རིས་དང་མཐུན་པའི་དགོངས་བཞེས་གནང་བ་ཞིག་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་སྐབས་སུ་སྦྱོར་ལམ་འོད་སོགས་བཞིའི་དམིགས་པ་བདེན་པ་བཞི་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་དེ། མདོ་ཡི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་གོ་བ་གཙོ་བོར་བཞེས་ནས་གསུངས་ཞེས། གཞུང་ལུགས་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བས་དེ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མིན་དཔྱད་པར་ཞུ། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་ལས། [186] གཟུགས་སོགས་བརྟར་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་འོད་ཆེན་པོའི་དམིགས་པར་བཤད་པ་ནི། འོད་ཆེན་པོ་ནས་གཟུགས་སོགས་བརྟར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པ་བཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། གཅོད་ལུགས་ཀྱང་དེ་ལ་དམིགས་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་། དེས་དྲངས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་འཆི་འཕོ་བ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཆོས་སྐུ་འགོག་བདེན་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་གཟུགས་སོགས་བརྟར་བཏགས་པ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྒོམ་དགོས་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡིན། གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་རིགས་པ་བསྒྲེའོ། །ཞེས་གསུངས། གསུང་འདི་ནི་སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་གོ་བ་སྟོལ་བའི་ལེགས་བཤད་དུ་མཐོང་ནས་འདིར་དྲངས་པའོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[187] སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་འདི་ལ་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ཡི་སྔ་ལྟས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[188] བཅོམ་ལྡན་འདས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས

[186] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༨༣

[187] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༨༩

[188] སྣར་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༨།༤༣

རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི། །དེ་ཡི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད། །
དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག །དེ་མི་རྟག་སོགས་པར་མི་གནས། །
དེ་རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་། །དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག །
ཆོས་རྣམས་མི་འཛིན་གང་ཡིན་དང་། །དེ་དག་མཚན་མར་མི་མཐོང་ཕྱིར། །
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་རྟོག་པ། །ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རོ། །

ཞེས་གསུངས། བདེན་པ་བཞིའི་ཁྱད་པར་མ་བྱས་པར་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམ་བཤད་པ་ནི། ༡ གཟུགས་ལ་སོགས་པར་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་དེ་དག་ནི། དོན་དམ་པར་དེ་ཡི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད་པས་དེའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་ནི་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །

བདེན་པ་བཞིའི་ཁྱད་པར་བྱས་པའི་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་རྣམ་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཆོས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་མི་གནས་པས་ཆོས་དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་དང་། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་གཅིག་ལ་གཅིག་གི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །

༢ ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ་མཚན་མར་མི་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་རྩེ་མོ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མར་མི་མཐོང་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྩེ་མོ་འབྲིང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༣ དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་སྟེ་བརྟགས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་རྩེ་མོ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་

པའོ། །སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོའི་སྐབ་བཤད་ནི། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་རྩ་ཊཱི་ཀ་ལས།[189] སྦྱོར་ལམ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དྲོད་མན་ཆད་དུ་ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་གཅོད་སྲིད་པས་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེ་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་རྩེ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་(སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[190] ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཉིད། །དེ་མེད་པ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད། །
དེ་དག་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད། །དག་དང་དེ་དག་མཚན་མ་མེད། །
དེ་ཡི་མཚན་མར་མི་རྟེན་པས། །མོས་མིན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ༡༽གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།

༢༽གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་སྟེ་འཁོར་བ་བདེན་མེད་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་མྱང་འདས་བདེན་པར་མེད་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་དང་། བདེན་བཞི་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལུས་སམ་གཟུགས་སོགས་དག་པ་ལྔའི་རྒྱུར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། །དག་པ་ལྔ་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་མཚན་བཟང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བཅས་ལ་དག་པ་ལྔ་ཞེས་གྲུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་གསལ།

༣༽གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྔོ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་དེ་ཡི་མཚན

[189] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༨༨
[190] སྣར་ཐང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣།༡༩

མ༷ར་མི༷་བརྗེད༷་པ༷ས་ན་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བདེན་པར་སྨོ༷ས་པ་མི༷ན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་དོན་དེ་དག་བདེན་པའི་མཚན་མར་འཛིན་པའམ་འདུ༷་ཤེས༷་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད༷་པ༷ར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡི༷ན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ནི། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་གོ་དགོས་པ་གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ན་གསལ།

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས། [191] སྦྱོར་ལམ་གསུམ་པ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཟོད་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ངན་འགྲོ་མེད་པས་ཏེ་དེར་སྐྱེ་བ་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་འཐོབ་ཅིང་། ཆོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་བ་དང་བྲལ་བས་བཟོད་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ལས་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་མི་འགོག་ལ་ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེ་ཡང་གཞན་དོན་དུ་དེར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་དོ༑ ༑ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་(སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས། [192] ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་རྣམ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། བསྡུས་དོན་ཁང་པ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་མི་འབྲལ་བར་འགྱུར་ཉེ་བར་འགྱུར་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་པའི་ཚིག་བཞིས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་བཞིའི་དོན་རིམ་བཞིན་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཏིང་འཛིན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ཉིད། །ལུང་སྟོན་པ་དང་རློམ་པ་ཟད། །
གསུམ་པོ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག །ཏིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། །
དེ་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ༡༽ བསྒོམ་བྱ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང༷་ངེ་འཛི༷ན་རྣམས་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་མེད་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་པས་དེའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པར་བསྒོམ་པའི་

[191] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༨༡

[192] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥།༡༨

ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡི་བྱེད་པའམ་འབྲས་བུ་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པའོ། །གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས།[193] མདོ་ནི། དེ་ལ་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། གོས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། །ཞེས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུའི་དོན་བཤད་པ་ཉི་སྣང་དང་ལེའུ་བརྒྱད་མར་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟའི་ལེ་མང་ལ་ཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

༢) སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མ་འོངས་པ་ན་འཚང་རྒྱ་བའི་ལུང་ས་བརྒྱད་པ་བ་ལ་བསྟན་པ་ལྟར་དུས་འདི་ཙམ་ཞིག་འཚང་རྒྱ་ཞེས་པའི་ལུང་མི་སྟོན་ཡང་སྤྱིར་ལུང་སྟོན་པ་ཡི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་དང་། བདག་ནི་སྦྱར་མཉམ་པར་བཞག་པའོ། །མ་འོངས་པ་ན་གཞག་པར་འགྱུར། ད་ལྟར་འཇོག་བཞིན་པའོ་སྙམ་ནས་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་རློམ་པ་རགས་པ་ཟད་པའི་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པའོ། །

༣) བསྒོམ་བྱའི་ཡུལ་དང་སྒོམ་བྱེད་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་པོའི་གང་ཟག་བཅས་འཁོར་གསུམ་པོ་བདེན་སྟོང་དུ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་མཐའ་གང་དུ་ཡང་བདེན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པའོ། །

སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞིའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནས་སྦྱོར་ལམ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ནི། སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་བཅས་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ཚིག་རྐང་ཐ་མ་སྔ་འདི་གཉིས་ནི། དེ་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་པ་འདི་གཉིས་ལ་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས་ཚིག་འགྲེལ་མ་གནང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་ཀྱང་ཚིག་འགྲེལ་མཛད་མི་འདུག་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཚིག་དོན་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས།[194] སྦྱོར་ལམ་བཞི་པ་འདི་ལ་ཆོས་མཆོག་ཅེས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་བྱེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

[193] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༢

[194] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༣།༢༨

འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱན་ཊཱ་བར། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་དྲོད་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་མ་གཏོགས་འོག་མ་རྣམས་སུ་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ཚིག་གིས་མ་ཟིན་པས་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་ལ་བདེན་བཞི་ཡོད་པ་མ་བསྟན་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། དེའི་ལན་དུ། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་པར་ཕྱིན་ཊཱ་ཊཱི་ཀ་ལས། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དྲོད་ཆུང་དུའི་རྣམ་པར་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲོད་འབྲིང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འོག་མ་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲོད་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་འོག་མ་དག་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པའི་ཚིག་མི་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྡེབ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་བརྗོད་ཚུལ་ཟ་དད་པར་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་གཞུང་དོན་ལ་གོ་བ་ཟབ་མོ་སྐྱེལ་བའི་ལེགས་བཤད་དུ་སྣང་ངོ་།།

གཉིས་པ་(ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[195] རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་ངས་ཁྱོད་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ནི་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡིས། །གཟུང་བར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །
ཉོངས་དང་ཕུང་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ །

ཞེས་གསུངས། གཞི༷་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ད༷ང་དེ༷་ཡི༷་གཉེན༷་པོ༷་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་ཡི༷ས། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང༷་བ༷ར་རྟོག༷་པ༷་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་གཟུང

---

[195] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡།༥༧

རྟོག་དང་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། རྨོངས་པ་མ་རིག་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཕུང་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དེ་ལ་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

འདིར་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དགུར་རྣམ་བཤད་ལྟར་འགོད་པ་ལ། ༡ ཀུན་འབྱུང་གི་སྤྱི་མ་རིག་པ་དང་། ༢ སྡུག་བདེན་གྱི་སྤྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ༼ཀུན་འབྱུང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་བཞི་ཡོད་པ་སྟེ།༽ ༣ མིང་གཟུགས་ལ་ཞེན་པ་དང་། ༤ རྟག་ཆད་མཐའ་ལ་ཆགས་པ་དང་། ༥ ཀུན་བྱང་བླང་དོར་ལ་རྨོངས་པ་དང་། ༦ འཕགས་ལམ་ལ་མི་གནས་པའི་ལེ་ལོ་དང་། ༼སྡུག་བསྔལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ།༽ ༧ ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་སིམ་གདུང་བར་མ་གསུམ་དང་། ༨ ཆགས་སྡང་དང་ཚོར་བའི་རྟེན་བདག་གཞན་དང་། ༩ ཡིད་འབྱུང་གི་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་སོགས་དགུའོ། །རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་དགུ་པོ་རྣམ་བཤད་ལྟར་ནི། རྣམ་བྱང་གི་ཤེས་བྱ་ལ་དམིགས་པ་ལྔ་སྟེ། ༡ རྣམ་བྱང་གི་ཕུང་པོ་དང་། ༢ རྣམ་བྱང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ༣ རྣམ་བྱང་གི་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཉེར་ལེན་རིགས་དང་། ༤ རྣམ་བྱང་གི་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྡོག་སྟེ་ཤེས་བྱ་ཌེ་སྙེད་པས་བསྡུས་པ་བཞི་དང་། ༥ སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལྔ་ལ་དམིགས་པའོ། །རྣམ་བྱང་གི་སྒྲུབ་པ་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་སྟེ། ༦ ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ༧ མཐོང་ལམ་དང་། ༨ སྒོམ་ལམ། ༩ མི་སློབ་ལམ་བཅས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་སོགས་དགུའོ། །

གཉིས་པ་(འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱུན་བཤད་པ། སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་དབྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[196] ཤཱ་རིའི་བུ་བདག་ཉེ་བར་མི་དམིགས། སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། གང་ཟག་ཉེ་བར་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། འདིར་བཏགས་འཛིན་རྟོག་དགུ་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ནི་རྟོག་པ་གཞན་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་ལས་ཆེས་མང་བར་དྲངས་པ་གནང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི།

རྫས་དང་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས། །འཛིན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །
རང་དབང་བདག་སོགས་ངོ་བོ་དང་། །ཕུང་སོགས་རྟེན་ལས་དེ་བཞིན་ནོ། །

[196] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༢།༩༦

ཞེས་གསུངས། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་དམིགས་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དེ་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་དབང་བའི་བདག་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཕུང་སོགས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་དམིགས་རྟེན་མི་འདྲ་བ་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་ལས་འཛིན་རྟོག་གཉིས་པོ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོར་དབྱེ་བ་དགུ་དགུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་ཚིག་དོན་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་ན་དེ་ལྟར་འགྲེལ་དགོས་པར་སྙམ། །གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས། གཟུང་རྟོག་གཉིས་པོ་དེ་བཞིན་དུ་འཛིན་རྟོག་གཉིས་པོ་དབྱེ་གཞི་བྱས་ནས་དབྱེ་བ་དགུ་དགུ་ཡོད། ཅེས་དེ་བཞིན་ཞེས་པ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་མཛད།

རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་རྫས་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཚུལ་གཅིག་ཡོད་པ་སྟེ། ༡ བདག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་ལ་ཞེན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དང་པོ་རྫས་འཛིན་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ནི། ༢ ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རང་དབང་བའི་བདག་གཅིག་པུར་འཛིན་པ་དང་། ༣ ཁམས་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་རྒྱུ་འཛིན་པ་དང་། ༤ སྐྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་ནས་ལྟ་བ་པོར་འཛིན་པ་སོགས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། གཉིས་པ་རྫས་འཛིན་བྱེ་བྲག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྔ་ནི། ༥ ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ༦ འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་ངར་འཛིན་པ་དང་། ༧ མཐོང་ལམ་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ༨ སྒོམ་ལམ་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ༩ གཞན་དོན་བྱས་པའི་རྟེན་སྟོབས་སོགས་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཅས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་སོ། །

བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། ༡ ཕུང་པོ་ལ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་འཛིན་པ་དང་། ༢ སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་འཛིན་པ་དང་། ༣ ཁམས་རྣམས་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་དང་། ༤ ཀུན་ཉོན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་འཛིན་པ་དང་། ༥ རྣམ་པར་བྱང་བ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་། ༦ མཐོང་བ་དང་། ༧ སྒོམ་པ་དང་། ༨ ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་

དང་། ༤ མི་སློབ་པའི་ལམ་བཅས་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་སོ། །གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས། དེ་དག་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་ཞེས་སྦྱར་བ་མངོན།

གསུམ་པ་(སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱད་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་བ་གཉིས་དང་། གསེར་གླིང་པའི་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་རྣམས་སུ། སྐབས་འདིར་རྒྱན་རྩ་བས་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་འདི་དག་དགག་རྟོག་ཡིན་པ་མ་ཟད་སྦྱོར་ལམ་དངོས་ཡིན་པར་བཤད། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་བུ་སྟོན་དང་ཉ་དབོན་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ལ། སྦྱོར་ལམ་ཡན་གྱི་བདེན་མེད་རྣམ་ཅན་གྱི་བློ་མིན་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། དེས་ན་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པས་དགག་རྟོག་ཡིན་དགོས་པ་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀའི་བཞེད་པ་ཡིན་པར་འདོད།

དེ་ལྟ་བུའི་འབྲུལ་གཞི་འབྱུང་སའི་གཞི་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[197] འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་དང་། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། གསུམ་དང་བཞི་པ་དག་ཀྱང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནམ་སྙམ། ལུང་འདིའི་དོན་དངོས་ནི། རྟོག་པ་དང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གཉིས་དང་། རྟོག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་སྦྱོར་ལམ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ལ༑ ཉི་སྣང་ལས།[198] དེ་ལྟར་བྱས་ནས་བརྗོད་པ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་སྔ་མ་དང་སྦྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་འདིར་བསྟན་གཟུང་རྟོག་ལ་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་དགོས་ན། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་གང་ཡིན་པ་རྩེ་མོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགྲེལ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ༑ ལུང་འདིའི་དོན་ནི། གཟུང་རྟོག་དང་པོ་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་དེས་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པར་བསྟན་གྱི ། གཉིས་པའི་ཡུལ་ལ་དང་པོས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གུང་ཐང་འགྲེལ་མཆན་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ་སྙམ།

[197] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༧

[198] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༧

འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ལ་དགག་རྟོག་དང་སྒྲུབ་རྟོག་གང་ཡིན་གྱི་སྐོར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[199] བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནི་རྫས་འཛིན་སྒྲུབ་རྟོག་ཡིན་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བཟློད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་མི་རུང་བས་དེ་ནི་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང་གཟུགས་ཉེ་བར་མི་དམིགས་ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ་གཞན་གསུམ་ནི་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཞེད་དོ༔ ༔དེ་ལ་སྤྱིར་བྱང་སེམས་ལ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་རྟོག་པ་དགག་པའི་རྣམ་པར་འཆད་པ་ནི་རྩ་འགྲེལ་གང་གི་ཡང་དགོངས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་དགག་རྟོག་ཡོད་པར་མི་བཞེད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ནོ། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[200] གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །དགག་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྐབས་འདི་དང་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་གཉིས་ཀར་སྒྲུབ་རྟོག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྒྲུབ་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཙོ་བོ་ཀུན་འདི་དང་། སྐབས་འོག་མ་གཉིས་སུ་བསྟན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འདི་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[201] དེ་ཡང་དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་བཀག་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་མཚོན་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་སྤང་བྱ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་རྟོགས་པར་སླའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཟུང་འཛིན་བདེན་སྟོང་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡང་དགག་རྟོག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པས་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པར་བཞེད། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[202] ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་རྟོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། དགག་རྟོག་ནི། དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་འདོད་པ་དེ་

[199] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨

[200] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༣

[201] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༨

[202] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༧༦

འགོག་པ་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[203] ཆད་ལྟ་ཡིན་ན་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དགག་རྟོག་ཡིན་ན། དེ་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པའི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ནས་འགོག་པར་མཛད་དོ། །རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ལ་དགག་རྟོག་དང་སྒྲུབ་རྟོག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་གསུངས།

ཉི་སྣང་ལས།[204] རེ་ཞིག་དང་པོ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོར་གྱུར་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་འདིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[205] ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་མུ་བཞིར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་ནི་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་ཡིན་ལ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མུ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དུས་མཐའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ་སྔ་མ་མ་ཡིན་པའི་མུ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་བཅས་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལྟ་བུ་ནི་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐབས་འདིའི་ཉི་སྣང་གི་དགོངས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་གཞན་དུ་གཡོ་བར་མ་བྱེད་ཅིག །ཅེས་གསུངས་པ་ནི། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་ཇི་ཡོད་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ལེགས་བཤད་ཡིན་ནའང་། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཉི་སྣང་གི་ལུང་དེས་འདིར་བསྟན་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ལས། སོ་སྐྱེས་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་བསྟན་པ་མི་མངོན་པས་ལུང་དེའི་དོན་ལ་ཤིན་ཏུ་འགྲོ་དཀའ་བར་སྣང་བས་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་ཞུ།

ཉི་སྣང་ལས།[206] དེ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོའི་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ནས་བརྗོད་པ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་

[203] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༦

[204] སྣར་ཐང་དཔར་མ། ཤོག ༩༢

[205] ཞར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༡

[206] སྣར་ཐང་དཔར་མ། ཤོག ༩༢

གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་སྤྱ་མ་དང་སྦྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཉི་སྣང་གི་ལུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མང་པོ་ཞིག་གིས་འཕགས་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་འདོད། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་འཕགས་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་རྟོག་དང་པོས་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་ལ་ཀུན་བྱང་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་པའང་ཡོད་པ་དང་། གཟུང་རྟོག་གཉིས་པའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པས་དེ་གཉིས་འགལ་བར་བཞེད་ལ། འོ་ན་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉིས་པའང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་གཟུང་རྟོག་དང་པོའི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དེ། གཟུང་རྟོག་གཉིས་པའི་དམིགས་པའང་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཞེད། སྤྱིར་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ནི་ཡུལ་གཟུང་བ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་འཛིན་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་མིན་གྱི་ཡུལ་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལོངས་སྤྱད་བྱའམ་གཟུང་བ་རྣ་བདེན་པར་འཛིན་པས་ན་གཟུང་རྟོག་དང་། ཡུལ་ཅན་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དམ་འཛིན་པ་རྣ་བདེན་པར་ཞེན་པས་ན་འཛིན་རྟོག་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[207] འོ་ན་འདིའི་གཟུང་འཛིན་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་འཇོག་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ། བདག་དང་བདག་གི་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡུལ་དྲུག་གཟུང་བ་དང་། དབང་པོ་དྲུག་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུགས་སོགས་རྣམས་གཟུང་བ་དང་། རིག་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བདག་ནི་འཛིན་པ་དང་། བདག་གི་བ་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདིར་ནི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

རྫས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་འཇོག་མིན་ནི་སྐབས་ལྔ་པར་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་བསྟན་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འཇོག་མིན་གྱི་སྒོར་ལས་ཙུང་ཟད་ཞུས་ན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[208] གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པའི་གཞི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། དེར་བཏགས་པའི་གཞི་བཏགས་པ་ཙམ་འདི་ནི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པ་པོའམ། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་རྟོག་གི་ཞེན་ཚུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་འདིར་སེམས་ཅན་

[207] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༨

[208] ཞེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༨

དང་སྐྱེས་བུ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་གང་ཟག་འབའ་ཞིག་ལ་བསམས་པ་མིན་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པ་པོ་ཙམ་གྱི་མཚོན་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[209] གང་ཟག་གམ་སེམས་ཅན་དུ་རྟོག་པར་བཤད་ཀྱང་། དེ་དག་དངོས་མིན་གྱི། དེ་དག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་ཞིག་ལ་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་ན྄ུ་རྟེ་བ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་སྐྱོན་མིན་གྱི་དེ་ལྟ་བུ་སྲིད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་ངེས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པས་སོ་ཞེས་འཆད་ཀྱང་ན྄ུ་གཉིས་པ་ནི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ན྄ུ་གསུམ་པ་ནི་ངེས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་བསམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་སོ། །འོ་ན་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོ་ལ་འཛིན་པ་དང་ཡོངས་སྤྱད་བྱ་ལ་གཟུང་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ན྄ུ་རྟེ་བའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ཡིས་འབྲེལ་གཞི་བྱས་ནས་སྔར་ཡང་གཟུང་བ་ལ་རྟོག་ན་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་པ་ལ་རྟོག་ན་འཛིན་རྟོག་ཏུ་བྱས་ནས་ལོག་རྟོག་ཏུ་བྱེད་པ་བྱུང་མོད། དེ་དག་གིས་ནི་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་། རྟོག་པ་བཞི་པའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་ཅན་བཤད་པ་རྣམས་དོར་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་རྫས་འཛིན་ནམ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་གང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་སའི་སྐྱེས་བུ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་ཡང་། བཏགས་འཛིན་གཅིག་པུར་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་དང་། དེའི་གདགས་གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱང་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་འཇོག་པ་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་ལས་ཤེས་པར་ནུས་སོ་སྙམ། དེས་ན་གསེར་ཕྲེང་རང་ལུགས་ལ་གདགས་གཞི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་ཚུལ་གང་ཡིན་འཇོག་དཀའ་བར་སྣང་ངོ་། །དེ་ནི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་འཛིན་མཆམས་བྱེད་ནའང་། རྟོག་པ་བཞི་པའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་གཟུགས་ཅན་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དེ་མི་འགྲིག་པས་བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །

[209] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༥།༣༢༢

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[210] འདིར་ནི་བླ་མ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་བཞེད་པ་ལྟར། ལོངས་སྤྱོད་བྱ་གཟུང་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ལ་འཛིན་པར་བྱས་པ་སྟེ། སྔ་མ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་། གང་ཟག་གིས་བསྡུས་པ་དང་། ཤེས་རིག་གིས་བསྡུས་པ་གཉིས་ལས། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགུ་དགུར་དབྱེའོ། །དེས་ན་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས་འཛིན་རྟོག་གི་དམིགས་ཡུལ་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་གང་ཟག་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་བཞེད་པ་མངོན། དེས་ན་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[211] གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་རྫས་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་དང་། ཞེན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་རྫས་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་དང་། ཞེན་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་འཛིན་པ་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་འཛིན་པ་པོ་གང་ཟག་དགུ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཉིད་འཛིན་པ་རུ་རྟོག་པའམ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པ་བཞེད་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་གང་ཟག་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ།

དེས་ན་རྣམ་བཤད་རང་ལུགས་ལ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་རྫས་འཛིན་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་བཏགས་འཛིན་ཡིན་མི་དགོས་པར་གང་ཟག་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དཔྱད་པ་འཚལ་ལོ། །དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[212] གང་ཟག་རྫས་འཛིན་དང་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྔ་མ་ལྟར་ཞེན་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། །སྐྱེས་བུ་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་

[210] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༥

[211] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༥

[212] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༨

པར་འཛིན་པ་ཡང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[213] སྔ་མ་ཁ་ཅིག །ཡུལ་ལ་གཟུང་བ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་འཛིན་པར་འཆད་ཀྱང་། ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ལ་གཟུང་བ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ལ་འཛིན་པར་བཞེད་པ་དོན་ལ་གནས་ཤིང་། རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱང་གཟུང་བ་ལ་རྟོག་པས་གཟུང་རྟོག །འཛིན་པ་ལ་རྟོག་པས་འཛིན་རྟོག་ཅེས། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། ཡང་གཟུང་བ་རུ་རྟོག་པས་གཟུང་རྟོག །འཛིན་པ་རུ་རྟོག་པས་འཛིན་རྟོག་གོ །ཞེས་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པར་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[214] རང་ལུགས་ནི། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བཏགས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས།

རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[215] རྟོག་པ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་གསལ། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[216] ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པ། ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་དང་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་པ་གཅིག་གིས་འཛིན་སྟངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་

[213] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༨

[214] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༡

[215] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༣༢༠

[216] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༧༥

པར་རྟོག་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་མྱུ་བཞི་སྟེ། ཞེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མྱུ་བཞི་སྟེ། ཞེས་དང་། ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་བཞེད།

འདིར་བསྟན་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་གི་དམིགས་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་གང་ཟག་ཡོད་པ་བཞེད་པ་དང་། པཎ་ཆེན་གྱིས་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ཀྱང་ཡིན་མི་དགོས་པར་དབང་པོའང་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་པས་དཔྱད་པར་ཞུའོ། །འདིར་བཤད་པའི་སྦྱོར་ལམ་རྟོག་པ་དང་སྐབས་ལྔ་པར་མཐོང་སྒོམ་རྟོག་པ་བཅས་དགུ་ཚན་བཞི་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་དཔྱད་དགོས་པ་སྣང་ཞིང་། རང་གི་བསམ་དོན་ནི་སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་འཆིང་བར་བྱེད་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་གཙོ་བོ་འདི་དག་ཡིན་པས། ཡུལ་ཅན་དང་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་དང་པོ་ཀུན་ཉོན་གཉིས་སམ་ལྡོག་འཇུག་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། གཉིས་པ་རྫས་བཏགས་ཀྱི་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་བདེན་འཛིན་གཞན་རྣམས་འདིར་འདུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། འོན་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་དངོས་པོ་གཟུང་རྟོག་དང་རྟག་པ་གཟུང་རྟོག་རྣམས་འདིར་མི་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་ལ་དཔྱོད་དགོས་པའང་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་(ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[217] སེམས་མི་ཞུམ་པ་ཉིད་དང་མི་དངང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ལས་བརྩམས་ནས། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་བར་རྣམས་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང་དེར་དམིགས་ཏེ་ཀློམ་པས་ནི་དངང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འགྱུར་བས་ན་ཐབས་མཁས་པ་ཡིན་པར་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་དུ་བསྟན་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སོགས་སྟོན་བྱེད། །
དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བོར་བ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སེ༷མས་མི༷་འགོ༷ང་བ༷་སྟེ་མི་ཞུམ་པ་དང་མི་སྐྲག་པ་ཉི༷ད་ལ༷་སོ༷གས་པའི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་རྒྱུ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཕྱིན་དྲུག་ལ་རིམ་བཞིན་སློབ་པ་སྟེ་ཟབ་མོའི་དོན་མཐོང་ཞིང་གོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན།

[217] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༥།༩༩

རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ཀྱི་བཙུན་མོ་ཞི་བ་ལ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བློན་པོས་དང་པོ་ན་བའི་ཚུལ་རིམ་བཞིན་བརྗོད་ནས་མཐར་ཞི་བའི་བཟ་སྤྲད་པ་བཞིན་ནོ། །བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་ངོ༵་བོ༵་ཉིད༵་མེད༵་པ་ལ་སོ༵གས་པ་སྟོན༵་པར་བྱེད༵་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ནི། དེ་ལ་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དེའི་ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་དང་། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ༵་ཡི༵་མི༵་མཐུན༵་ཕྱོགས༵་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་དང་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལམ་སྦྱོང་དུ་འཇུག་པའི་བདུད་དང་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཅི་རིགས་བོ༵ར་བ༵་སྐྱེ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་། མདོར་ན་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རྣམ༵་པ༵་ཀུན༵་ཏུ༵་བྱང་སེམས་དེ་དག་སྲིད་ཞིའི་མཐར་ལྷུང་བ་ལས་ཡོ༵ངས་སུ་འཛི༵ན་པ་དང་སྲུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན༵་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

འདིར་བསྟན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མདོར་བསྟན་དུ་ཡོངས་འཛིན་ནི་སྤང་བྱ་རྟོག་པའི་སྐྱོན་དུ་བཤད་པ་དང་། རྒྱས་བཤད་དུ་ཡོངས་འཛིན་དེའི་ཕྱིས་སུ་འཆད་པས་གཞུང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་འཛིན་བསྟན་པའི་གོ་རིམ་མི་མཐུན་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། མདོར་བསྟན་དུ་ཡོངས་འཛིན་རྟོག་པའི་སྤང་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྦྱར་སླ་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྒྱས་བཤད་དུ་རྟོག་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་ཡོངས་འཛིན་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡོངས་འཛིན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ཀ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས།

བཞི་པ་(ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[218] བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གི་དོན་ཅི་ལགས། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ལ་གནས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གནས་ནི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོའོ། །ཞེས་

[218] སྣ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༡།༡༠༥

པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། །གཉེན་པོ་དང་ནི་སྤོང་བ་དང་། །
དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་དང་། །ཤེས་རབ་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པ་དང་། །
སློབ་མ་ཐུན་མོང་མིན་ཉིད་དང་། །གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་དང་། །
ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར། །འཇུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཤེས་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ལ་བཅུ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་བཅུ་གསུམ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་པར་འཆད་པ་ནི། ༦ རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་དང་མཐོང་སྒོམ་གཉིས་བཅས་དྲུག་གི་སྒྲུབ་པ་དང་། ༧ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡི་སྒྲུབ་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། (ནི) ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། ། ༨ མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ༩ སྤང་གཉེན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའམ་ཟད་པ་སྟེ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༠ ས་བརྒྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་གྱི་སློན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༡ ས་དགུ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་སེམས་ཅན་སྨིན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༢ ས་བཅུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལྷུམ་པོ་སྟེ་འཁྲུག་པོར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་སངས་རྒྱས་དང་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༣ ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ལ་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་སོགས། མདོར་ན་རྟེན་ཆོས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་དམ་རྟེན་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་བཅུ་གསུམ་མདོ་ལས་ཡོངས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་ནི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་དགོངས་པ་བཞིན་བྲིས་པའི་ཁུལ་དུ་ལགས་སོ༎ །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[219] མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས།

[219] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༧

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[220] མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ། ཞེས་མཐུན་པར་གསུངས།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྟོད་པ་སྤོང་བ་)ལ་གཉིས། རྟོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[221] ཇི་སྐད་དུ། འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པར་གདགས། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། སེམས་ཙམ་པའི་དོགས་པ་ཁོང་ནས་བསུ་བའི་རྟོད་པ་ནི། རྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་སྙིང་གི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་ན་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀའི་སློབ་ལམ་པ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིགས་ལ་གནས་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དམ་ཆོ༷ས་ཀྱི༷་དབྱིངས༷་ལ༷་རིགས་མི་འདྲ་བ་དབྱེར༷་མེད༷་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར༷། འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང་། འདི་ནི་རང་རྒྱལ། འདི་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཞེས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས༷་ནི༷་ཐ༷་དད༷་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང༷་བ་མ༷་ཡིན༷་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ལན་དང་། དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་ཀྱང་། གནས་སྐབས་རིགས་གསུམ་དང་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མཛད་པ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་སོ་སོར་ཁམས་དང་མོས་པ་དང་ཚོགས་དང་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བས། གང་ཟག་དེ་གསུམ་གྱི་སོ་སོའི་རྒྱུད་ཚོད་དང་འཚམས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་སེམས་བདེ་སྟོང་དེ་ཉིད་སྐྱོན་སྤོང་པ་དང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་གཞིར་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། གཙོ་བོ་ཐེག་པ་རང་རང་གི་བསྒོམ་བྱའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ཤིང་བསྒོམ་པ་ན། རང་རང་གི་སྤྱངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དང་དེ་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བས། རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དེ་དང་དེའི་རིགས་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་འདོད་པ་མཐུན་པའི་དོན་ཐོབ་ཀྱི་ལན་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

[220] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༩

[221] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༧

གཉིས་པ་(དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལན་)ལ་གསུམ། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། སྐབས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་སློང་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས་འདི་ལ་མདོ་དྲངས་པ་མི་སྣང་བས། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས།[222] བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། ཛ་མཁན་གཅིག་གིས་འཛིམ་པ་ལས་སྣོད་ཐ་དད་པ་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་ལ་སྦྲང་རྩི་དང་། ཤ་ཀ་རའི་སྣོད་དུ་གྱུར། ཁ་ཅིག་ནི་མར་ཁུའི་སྣོད་དུ་གྱུར། ཁ་ཅིག་ནི་དམན་པ་མི་གཙང་བའི་སྣོད་གྱུར་ཀྱང་སྣོད་ས་ཉིད་དུ་ཁྱད་པར་དང་ཐ་དད་པར་བྱས་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །

ཅེས་གསུངས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་ནའང་། རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ལམ་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་རྟེན་རིགས་དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡང་གསུམ་དུ་དབྱེར་རུང་བ་མདོ་ལས་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་ཉེར་ལེན་འཛིམ་པ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་མེ་ལྕེ་གཅིག་གིས་སོ་བཏང་བའི་རྟེན་ཛའི་བུམ་པ་ཐ་དད་པ་དུ་མར་བརྟེན་པ་སྦྲང་རྩི་དང་། བུ་རམ། ཤེ་ཁ་ར་རྣམས་བླུག་པའི་ཚེ་གནས་སྐབས་སྦྲང་རྩིའི་བུམ་པ་དང་། བུ་རམ་གྱི་བུམ་པ། ལི་ཁ་རའི་བུམ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཐ་དད་པ་དབྱེར་རུང་ཡང་རྟེན་བུམ་པ་རྣམས་ཛ་ཡི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ཡང་ཛ་བུམ་གཅིག་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་སྦྲང་རྩི་བླུག་པ་དེའི་ཚེ་སྦྲང་རྩིའི་བུམ་པ་དང་། སྦྲང་རྩི་དོར་ནས་ལི་ཁ་ར་བླུག་པ་དེའི་ཚེ་ལི་ཁ་རའི་བུམ་པ་དང་། ལི་ཁ་ར་དོར་ནས་ཞོ་བླུག་པ་དེའི་ཚེ་ཞོའི་བུམ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཐ་དད་པ་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་གཅིག་ཉིད་ཉན་ཐོས་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། དེའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང་། དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེ། དེའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་དང་། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེ། དེའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རིགས་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཚུལ་ཡང་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་རུང་བར་སེམས་སོ༔ །བུམ་པ་ནི་རྟེན་རིགས་ཀྱི་དཔེ་དང་། ནང་གི་བཅུད་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ནི་རྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ཡི་དཔེར་གོ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་

[222] འབུམ་དེབ།

བཞིན་གནས་རིགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སེམས་ནི་རྟེན་དང་། དེའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས་བརྟེན་པའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་བཞེས་ན་ནོར་བའོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་སློང་འགོད་པ་)ནི། སྐབས་འདིའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྩོད་ལན་གྱི་གཞུང་གི་ཚིག་རིས་ལྟར་ན། ཉན་རང་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་དམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་བཞེད་པ་མངོན་པས་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་རྒྱན་ལས། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང་། །འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་ནི༑ ༑ཞེས་རང་རྒྱལ་གྱིས་ནང་ཤེས་པ་བདེན་མེད་མ་རྟོགས་ཅིང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་པའི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པའང་གསལ་བར་གསུངས་པ་སྣང་།

དེས་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་འདི་ཐལ་རང་གང་གི་དགོངས་པར་གནས་ཞེས་ན་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་ཐལ་རང་གང་དུ་གནས་ཞེས་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ཡུམ་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་དུ་གནས་ན་རྒྱན་གྱི་དགོངས་དོན་དེ་མཚུངས་སུ་གནས་དགོས་པ་ལོས་ཡིན། དེས་ན་མདོ་ལྟར་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པའང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་པ་མ་ཟད། སེམས་ཙམ་པ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་པའང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་གཉིས་ཀ་བྱུང་ལ། ཡུམ་གྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་པ་རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་ཏུ་མི་མངོན་ཡང་སྤྱིར་འཕགས་ཡུལ་དུ་དེ་ལྟར་མེད་པ་ག་ལ་ངེས། དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་པ་དག་གིས་རྒྱན་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས་པ་ལྟར་དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། འོན་ཀྱང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་མ་གཏོགས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་མཐུན་པ་འགྲེལ་བ༷འ༷་སྟག་ཏུ་སྣང་ངོ༑ ༑

དེས་ན་ལུགས་དེ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་ན་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ། ངོ་བོ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་ཅེས་པ་ལ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ནའང་རྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པ་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། རང་རྒྱལ་གྱིས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བདེན་

མེད་ལ་དམིགས་ནས་ཤེས་ཉོན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཀུན་སྤོང་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་རྟོད་ལན་གྱི་འགྲོས་བབ་འདི་ལྟར་སྦྱར་དགོས་སོ་སྙམ།

ལུགས་འདིར་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[223] བྱམས་ཆོས་གཞན་ལས་ཀྱང་སྲས་ཟིན་ལ་རང་རྒྱལ་ལ་ཁྱད་པར་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཤད་པ་མེད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང་བློ་གྲོས་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་དུ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཉན་རང་གིས་རྟོགས་པར་བཤད་པ་མི་སྣང་ངོ་། །དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ལ་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཞི་འཚོ་དཔོན་སློབ་དང་། འཕགས་སེང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་བར་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་གསུངས་ཏེ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཕལ་ཆེར་དུ་མང་ངོ་། །ཞེས་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པ་བཞེད་པར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་གྲགས། ཛ་ཡ་ནན་ཏ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ། ཤེར་འབྱུང་། དགེ་བ་ལྷ། བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་རྣམས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་འདིར་དྲངས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་མངོན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་སྟོང་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་སྐབས་དུ་མ་ལས་གསལ་བས་གསེར་ཕྲེང་གི་སྐབས་སུ་སྟོང་ཉིད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་སོ་སྙམ་ན་ནོར་བའོ། །

འཇུག་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས།[224] མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལའང་དབུ་སེམས་སུ་འགྲེལ་ཚུལ་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ལའང་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་དགོས་ཀྱང་། ཚིགས་མངས་སུ་དོགས་ནས་རེ་ཞིག་མ་བྲིས་སོ། །ཡང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་ནི་ཉན་རང་རྣམས་ལའང་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་འདིར་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་།

---

[223] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༦༢༩།༦༣༣

[224] ཚ་ན་དཔར་མ། ཤོག ༧༩

སྤྱིར་གོང་འོག་གི་གྲུབ་འཐའ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་འཇོག་སྟངས་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་རིགས་འདོད་ཚུལ་ནི། མཛོད་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་གོས་དང་། གནས་མལ། བསོད་སྙོམས་གསུམ་ལ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། སྤོང་བ་དང་སྒྲུབ་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཞེས་རིགས་བཞི་བཞེད། རིགས་དེ་དག་ལྡན་ཚུལ་ནི། མཛོད་ལས། ཁ་ཅིག་དང་པོ་ནས་དེའི་རིགས། །ཁ་ཅིག་སྦྱངས་པ་ལས་བྱུང་ཏོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རིགས་འདོད་ཚུལ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[225] མདོ་སྡེ་པས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་སྲིབ་པ་སྤང་རུང་ལ་འདོད་ཅེས་འཆད་པ་ལ་ནི། ཤེས་བྱེད་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་པ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། མདོ་སྡེ་པ་དག་གིས་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཁུངས་སུ་མཛད་ནས། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས། མདོ་སྡེ་པ་ནི། ཡིད་ཤེས་སྟེང་ན་ཡོད་པ་འཕགས་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉིད་ལ་རིགས་སུ་འདོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རིགས་འདོད་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རང་བཞིན་དང་ནི་རྒྱས་པ་དང་། །དེ་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། །ཡོད་མེད་ཉིད་དང་ཡོན་ཏན་ནི༑ ༑སྒྲོལ་བའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བཞག་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། དེ་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱི་གསོས་བཏབ་པ་ལ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཞེས་ནས་དེ་གང་རུང་སོ་སྐྱེ་དང་སློབ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་འདོད། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རིགས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[226] ཀུན་གཞི་བཞག་ན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ཉིད་རྐྱེན་གྱིས་གསོས་མ་བཏབ་ན། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོས་ཏེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱུར་པ་ནི། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྐྱེན་ཙམ་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང་། གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་མན་ཆད་ཙམ་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་སོ་སོའི་རྟོགས་པའི་

[225] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༢

[226] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༢

རྒྱུར་ངེས་པ་ངེས་པའི་རིགས་དང་། རྐྱེན་གྱིས་ཐེག་པ་གང་རུང་གི་རྒྱུར་བསྒྱུར་དུ་རུང་བ་མ་ངེས་པའི་རིགས་དང་། ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོར་མི་རུང་བ་རིགས་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

སེམས་པའི་ལུགས་ལ་རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་མེད་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[227] གསུམ་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་དང་། མ་ངེས་པའི་རིགས་དང་རིགས་ཆད་པ་ལྔར་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་ཏེ། ཕྱི་མ་ནི་གྲོལ་དཀའ་བ་ཙམ་ལ་དགོངས་ཀྱི་རིགས་གཏན་ཆད་མི་སྲིད་དེ་དྲི་མ་སྤང་དུ་མི་རུང་ན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྲིད་པ་ལས་བཀྲལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ་མེ་ལ་མེའི་ཚ་བ་བཞིན་ནོ། །སེམས་ཙམ་པ་རིགས་གཏན་ཆད་འདོད་ཅེས་གྲགས་ཀྱང་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་འགའ་ཞིག་ནས་བཤད་པ་དེ་དང་དེར་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་དུ་མི་བཞེད་དེ། འདོད་ན་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་མི་རུང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་གློ་བུར་བ་འདོད་པས་སོ། །ཞེས་དྲི་མ་སེམས་དང་འབྲལ་རུང་དང་སངས་རྒྱས་རུང་གཉིས་གནད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པར་བཞེད། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[228] རྣམ་རིག་རིགས་ཆད་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཆད་པ་མི་འདོད་པ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་པས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཆད་པ་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིའང་རིགས་ཆད་འདོད་དགོས་པས། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་ཆད་པ་འདོད་པ་དང་། རིགས་ཆད་མི་འདོད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དཀར་པོ་དམན་པ་ཡོད་པ་རྒྱུ་དང་བྲལ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། གཏན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདའ་བའི་རིགས་ཉིད་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཞེས་གསལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[229] ཀུན་བཏུས་སུ། ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་ལ་དམིགས་པས་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པ་ཙམ་ལ་རིགས་སུ་འཇོག་གོ །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག

[227] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༣༩༡

[228] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༩

[229] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༧

ཡིན་ཕྱིན་ཆད། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་ཞུགས་ཤིང་སེམས་དྲི་མ་དང་འབྲལ་རུང་དུ་གནས་པ་དང་། རང་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་འདི་ལ་རིན་ཐང་ངོ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས། གྲོགས་ལྡན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བསླབས་ནས་སྐུ་བཞིའི་རྒྱལ་ས་ཟིན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དག་གིས་རིགས་བཤད་པའི་སྐབས་འདིར་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འདུས་ཤིང་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་དོན་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོམ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་ངེས་པར་དུ་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་ཁེལ་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེག་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ།

ལྔ་པ་(ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་པ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱུན་བཤད་པ། སྐབས་བབ་ཀྱི་དོགས་གཞན་ལ་དཔྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེ་སྣང་ལས།[230] མར་འཛིན་པ་དང་། ཕར་འཛིན་པ་དང་། དགེ་སྦྱོང་དུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཡང་དགེ་ལ་སོགས་པ་ཡིན། །
འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་། །གང་དག་འཇིག་རྟེན་འདས་འདོད་དང་། །
ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་དང་། །གང་དག་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། །
སློབ་མ་ཐུན་མོང་ཆོས་རྣམས་དང་། །གང་དག་ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱ་བའི་གཞིའམ་དམི༷གས་པ༷་ནི་ཆོ༷ས་རྣམ༷ས་ཐ༷མས་ཅ༷ད་དེ༷། དེ༷་ཡ༷ང་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱིའི་དབྱེ་བ་ལ་༡རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སོགས་དགེ༷་བ་དང་། ལ༷་སོག༷ས་པ༷ས་༢རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་དགེ་བ་དང་། ༣ དགེ་མི་དགེ་གང་ལ་ཡང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ལུས་ངག་གི་ལས་ལུང་མ་བསྟན་དང་བཅས་པ་

[230] སྡོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༩།༡༡༡

ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༤ སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པའམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འདྲིས་པའི་ཆོས་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ༥ གང་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བར་འདོད་པའི་རྟོགས་པ་དང་དེས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༦ སྤང་བྱ་བདག་ལྟ་ལས་བྱུང་ཞིང་བདག་ལྟའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། ༧ ཟག་པ་མེད་པ་སྟེ་བདག་ལྟའི་གཉེན་པོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། བདེན་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༨ གང་དག་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པའི་འདུས་བྱས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ༩ རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་འདུས་མ་བྱས་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡༠ སློབ་མ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ༡༡ གང་དག་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་བབ་ཀྱི་དོགས་གནད་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། རྒྱན་ལས། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །ཞེས་སོགས་གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པར་བསྟན་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་སྐོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རང་བཞིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་རིགས་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལ་ནི་དགག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ༑ བློ་གསལ་དགའ་བསྐྱེད་ལས།[231] གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ན། རིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་སྟེང་གི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཆ་ནས་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་གཙོ་བོར་གསུངས་ལ། དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེའི་ཆ་ནས་དེ་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བསྟན་ཅིང་། དོན་དམ་ཡང་དེའི་སྐབས་སུ་དམིགས་པ་ཙམ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀ་དམིགས་པར་བསྟན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་

[231] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༦༢

ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཡིག་ཆ་ལས། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་དགྲོལ་བའི་ལེགས་བཤད་དུ་མཐོང་བས་འདིར་བརྒྱུད་འགོད་ཞུས་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤང་གཉེན་སྐྱེ་རིམ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་སློང་།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[232] ཀུན་བཏུས་ལས། འདས་པ་ནི་འགགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ༑ ༑མ་འོངས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟར་བ་ནི་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་སྤོང་སྟེ་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་གི་གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་འབྱུང་བ་དང་། གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་འགག་པ་ནི་མཉམ་པས་མཉམ་སྟེ་དཔེར་ན་སྣང་བ་དང་མུན་པ་འབྱུང་བ་དང་འགག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་མངོན་གྱུར་བ་འདས་མ་འོངས་ནི་ཞིག་ནས་དང་། མ་སྐྱེས་ནས་མེད་པས་སྤང་མི་དགོས་ལ། ད་ལྟ་བ་ནི་གཉེན་པོ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་མི་འཇུག་པས་མངོན་གྱུར་མི་སྤོང་ཡང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དང་གཉེན་པོ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་མི་འགལ་བས་གནས་ངན་ལེན་སྤོང་ངོ་། །དེ་ཡང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྒྱུད་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་སྤང་བྱ་འགག་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལ་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྫོགས་པར་སྐྱེས་པ་དང་སྤང་བྱ་ཡང་རྫོགས་པར་འགག་གོ །དེ་ལྟར་ན་སྤང་བྱ་གང་དང་གང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ན་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤོང་བའི་དོན་ནི་གཉེན་པོ་མ་སྐྱེད་ན་རྒྱུད་དེ་ལ་སྤང་བྱའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལས་དེ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱི་མའི་རྒྱུན་འཕྱུད་པ་འགོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[233] སྤང་བྱའི་ས་བོན་དང་དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུས་མཉམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་མཐའ་མ་ཚོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་སྣང་མུན་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་དེའི་དཔེར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་དངོས་ཀྱི་གནོད་བྱ་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དེ་རང་དུས་ན་འདས་པ་བྱམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་དུས་ན་མ་སྐྱེས་པ་མདུན་ནས་འཕྱུལ་བ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་

[232] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༩༦༠

[233] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༥

མ་ཡིན་ནོ། །མཛོ་སྦྲེལ་གཡང་ལ་སྐྱུར་བ་ལྟར་རང་དུས་ན་ཡོད་པ་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྔར་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉེན་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་རིགས་འདྲ་ཟ་མ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་དང་དེ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་གནོད་པ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྤང་བྱ་སྦྱོང་ཚུལ་ལ་འཆད་པ་དོན་དུ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཀུན་པོ་ཕྱིར་ཕྱུང་བ་དང་། སྒོ་ཕར་བཅད་པ་དུས་མི་མཉམ་པར་བསམས་ནས། འདིའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་སྐད་བྱེད་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[234] གཉེན་པོ་བསྟན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་གཉེན་པོ་དེ་དག་གིས་སྤང་བྱ་སྦྱོང་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། གཉེན་པོ་དེ་དག་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྦྱོང་ལ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྦྱོང་ན། ཀུན་པོ་སླར་ནང་དུ་མི་ལྡོག་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱུང་བ་དང་སྒོ་ཕར་བཅད་པ་དུས་མཉམ་པ་ལྟར། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་དང་དུས་མཉམ་ཞིང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་དང་། ངོ་སྐལ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འགག་པ་དུས་མཉམ་མོ། །ཞེས་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དང་མཐུན་པར་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[235] གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྤང་བྱའི་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱོང་བ་དང་། ཞེས་སྦྱོང་བའི་སྐབས་པའང་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བཤད་དོ། །

མཉམ་གཞག་པའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བྱ་ལྷག་མའི་ས་བོན་ཡོད་མེད་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་སྐབས་སུ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་པའི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་སྤོང་གི་ས་བོན་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་པས་སྒོམ་སྤོང་གི་ས་བོན་ཡོད་པ་སྨོས་མ་དགོས་སྙམ། དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ང་ཙམ་ཞིག་སྒོམ་སྤོང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་རྟེན་ཡིན་པར་གསུངས། སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས།[236] ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་སྟེང་ན་སྤང་བྱ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་ན། ཡིད་ཤེས་དེ་ཉིད་ཟག་བཅས་སུ་

[234] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༣

[235] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༣

[236] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༡

འགྱུར་བས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་འགལ་ཞིང་། དེའི་ཚེ་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བྱའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཞན་ཡོད་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིད་རྒྱུད་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བྱ་གང་གི་ཡང་ས་བོན་མེད་ཅིང་། ཞེས་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་པའི་རྒྱུད་ལ་སྒོམ་སྤོང་གི་བག་ཆགས་སམ་ས་བོན་མེད་པར་བཞེད་པ་དང་། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་པའི་རྒྱུད་ལ་སྒོམ་སྤོང་གི་ས་བོན་ཡོད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ང་ཙམ་དེ་སྒོམ་སྤོང་གི་བག་ཆགས་བསྒོ་བའི་གཞིར་བཞེད་པ་བཅས་སོ། །རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར་ཡང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་པའི་རྒྱུད་ལ་སྒོམ་སྤོང་གི་བག་ཆགས་མེད་པར་བཞེད། པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་ལས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་པའི་སེམས་དཔའི་རང་ལྡོག་དེ་སྒོམ་སྤངས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་རྟེན་ཡིན་པར་བཞེད།

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ།

དྲུག་པ་(ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[237] རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱི་བ་ཅིའི་སླད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱི། ཞེས་གསོལ་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱི་བའི་གྲངས་སུ་མཆིའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་།

གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། །སྤོང་དང་རྟོགས་དང་གསུམ་པོ་ལ། །
ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རང་འབྱུང་གི །ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཤེས་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། རང་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སེ༷མས་ཅ༷ན་ཀུན༷་གྱི་མཆོ༷ག་ཉིད༷་དུ་བྱེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་སེ༷མས་ཆེན་པོ་དང༷་། འདི་ནི་རྣམ་བཤད་ལྟར་དང་། གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་སྤྱི་ཙམ་པ་ལ་བཞག་གོ །སྤང༷ས་པ་མཐར་ཐུག་ནི་སྤངས་པ་ཆེན་པོ་དང༷། རྟོ༷གས་པ་མཐར་ཐུག་ནི་རྟོགས་པ་ཆེན་

[237] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༣།༡༡༨

པོ་དང་བཅས་པའི་གསུམ་པོ་འདི་ལ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། གཞན་དོན་དུ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བསྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་འབྱུང་བས་ན་མདོ་ལས་འདི་གསུམ་ལ་རང་འབྱུང་གི་མིང་འདོགས་པར་མཛད་ལ། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་བར་བྱ་བ་གཙོ་བོ་འདི་གསུམ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

གོ་སྐབས།

བདུན་པ་(བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྐབས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། གཞུང་དོན་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[238] བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་དེ་ནི་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་བསྔགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས། །
གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་ཏེ། །དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་ཇི་བཞིན་བཤད། །

ཞེས་གསུངས། སྒྲུབ་པ་བཞི་ཡི་དང་པོ་གོ་སྒྲུབ་ནི། གཞན་དོན་དུ་བསྒྲུ་བྱ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སོགས་དྲུག་པོ་དེ་དག་སོ་སོར་སྤྱོད་བྱེད་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་ཉམས་ལེན་རེ་རེའི་ནང་དུ་རྣམ་པ་དྲུག་དྲུག་ཏུ་ཚང་བར་བསྡུས་པ་ཡིས། ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རང་དོན་དང་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པས་འཕེལ་པར་མི་ནུས་པ་ལྷ་བུའི་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་ཏེ་དེ་དག །དྲུག་ཚན་གཅིག་གི་ནང་གསེས་རེ་རེ་ལ་སླར་ཡང་ནང་གསེས་དྲུག་གིས་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ཇི་བཞིན་དུ་སྟེ་ཚད་ལུས་མེད་པ་གྲངས་སོ་དྲུག་ཚང་བར་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(གཞུང་དོན་དགོད་པ་)ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་ལས།[239] དྲུག་ཚན་དྲུག་གི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ཇི་བཞིན་དུ་སྟེ་གྲངས་ཚང་བར་རོ། །ཇི་ལྟར་བྱས་པས་ཤེ་ན། སྤྱོད་བྱེད་སྦྱིན་པ་དང་སོགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་རྣམ་པ་དྲུག་ལ་སྟེ་དྲུག་ཏུ་བསྡུ་བྱ་སྦྱིན་སོགས་དེ་དག་སྤྱོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཏེ་རེ་རེར་དྲུག་བསྡུས་པ་ཡིས་སོ། །དེ་ལྟར་འགྱུར་རྟེང་ལྟར་ལེགས་ཀྱི་འགྱུར་གསར་ལས་དེ་དག

[238] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༩།༡༣༡

[239] ཞེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༩

སོ་སོར་ཞེས་པ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བསྟེག་ས་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[240] གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་དེ་བཤད་དོ། །ཇི་ལྟར་ན་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་མདོ་ཇི་བཞིན་དུའོ། །དྲུག་ཚན་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་ཙུང་སྟེ། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་དྲུག་པོ་དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་གསེར་ཕྲེང་ལས་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་ཇི་བཞིན་དུ་བཤད་ཅེས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་མདོ་ཇི་བཞིན་དུའོ་ཞེས་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱན་གྱི་ཚིག་རིས་འགྲེལ་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བས་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱིས་གཟིགས་ཡོང་བ་ཞུ། །

ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་སྐྱེ། །དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་ཕྱིར་དང་། །རགས་པ་དང་ནི་ཕྲ་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རིམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རེ་བ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། །ཡང་སྲིད་མི་འདོད་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བཟོད་པ་དང་། །ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །དེ་བཞིན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་མིན། །ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ལྡན་པ་ཡི། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་ལ། །བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་སྦྱོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །བཟོད་པས་མདངས་ལྡན་བརྩོན་པས་བརྗིད། །བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་བློ་ཡིས་གྲོལ། །སྙིང་བརྩེ་བས་ནི་དོན་ཀུན་འགྲུབ། །བདུན་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པ། །ཅིག་ཅར་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡིས། །ཡེ་ཤེས་བསམ་མི་ཁྱབ་པའི་ཡུལ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཕྱིན་དྲུག་གི་སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དབུལ་བ་འདོར་བར་བྱེད་པ་དང་། །བསིལ་བ་ཐོབ་དང་ཁྲོ་བཟོད་པ། །མཆོག་སྦྱོར་བ་དང་ཡིད་འཛིན་དང་། །དོན་དམ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

འཇུག་སྒྲུབ།

བརྒྱད་པ་(སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འཇུག་སྒྲུབ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[241] ཚེ་དང་ལྡན་པ་གང་པོ་ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་

[240] ཆོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༡༨

[241] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༡།༡༣༩

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཛེག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ལམ་དང་བྱམས་ལ་སོགས་པ་དང་། །
དམིགས་པ་མེད་དང་ལྡན་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། །
ཆེད་དུ་བྱ་དང་མངོན་ཤེས་དྲུག །རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི། །
འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐེག་ཆེན་ལ། །འཛེག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། འཇུག་བྱ་དགུ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་འཇུག་སྒྲུབ་དེ་ལའང་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། ༡ ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་རྟེན་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༢ རང་དོན་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་སྒྲུབ་བྱེད་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༣ རང་དོན་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་། ས་བདུན་པ་མན་གྱི་སྒོམ་ལམ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་འབད་རྩོལ་རགས་པ་ཞི་བས་མི་སློབ་ལམ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ས་དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༤ གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་བཞི་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༥ གཞན་དོན་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༦ ཐེག་དམན་ལས་འབྱེད་པ་འཁོར་གསུམ་སྟེ་ཕྱིན་དྲུག་གི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་བདེན་པས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༧ དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༨ ཚོགས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། ༩ འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་དང་། མདོར་ན་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་བདུན་དང་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་སྟེ་དགུ་པོ་རྣམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའམ་ལམ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཛེག་པའང་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཐོབ་པའི་ཕྱི་རོལ་པའང་ཡོད་པས་ཚུལ་འདི་ལ་གནད་མི་ཆེའོ་སྙམ་པ་ནི་མི་རིགས་ཤིང་། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཐར་འདོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་གནས་འདི་ལ་གལ་པོ་ཆེའི་ཚུལ་དུ་བསླབ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་འདི་དག

ལམ་གོང་མཐོར་འགྲོ་བའི་རྟེན་ཡིན་པས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་སྒོམ་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ས་ཚོད་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དོན་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྦྱར་ནས་བསམ་གཟུགས་ལ་འཇུག་རིམ་ཙམ་ཟད་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ན། རྗེས་དཔག་ལ་བསམ་བྱུང་གིས་ཁྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་བསམ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། ཐོས་བྱུང་མེད་པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ངེས་པ་མེད་ནའང་། རང་ཅག་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཞུས་ན་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སོགས་ཀྱི་ངག་བཅས་ལས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་གསུངས་སོང་སྙམ་ནས། རང་གི་སེམས་ངོགས་སུ་ཤར་བའི་ཐོས་དོན་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡིན་མིན་གྱི་དཔྱད་པ་མ་བྱས་པའི་བར་དུ་ཐོས་བྱུང་དང་། ཐོས་དོན་དེ་རྣམས་དོན་ལ་ཡིན་མིན་གྱི་དཔྱད་པ་བྱས་ཏེ་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་ཙིང་ངེས་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པ་གཏད་དེ་མ་སྒོམ་གྱིས་བར་དུ་བསམ་བྱུང་དང་། ངེས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་དམིགས་པ་གཏད་དེ། དཔྱད་འཇོག་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པ་ནས་བཟུང་རྩེ་གཅིག་པའི་སེམས་དག། སྒོམ་བྱུང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་རིམ་པ་ཡིན་ནོ།།

སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡང་གོམས་པའི་དབང་གིས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་ཞི་གནས་དང་། ཞི་གནས་ཀྱིས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་དང་། ལྷག་མཐོང་གིས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། རྟེན་ནས་གཞི་ལྟ་བུའི་སེམས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་རྩ་བར། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །སྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། །ཞེས་པ་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཀ་ཆང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བ་དགོས་ཞེས། ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་གདམས་པ་ཟབ་མོ་ཡིད་ལ་བཅངས་ཏེ་གཞུང་དོན་རྣམས་དང་པོ་ཐོས་བྱུང་གིས་གོ་བ་བསྐྱེད། དེ་ནས་བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་པ་རྙེད། སྒོམ་བྱུང་གིས་རྒྱུད་ཐོག་ལ་སྦྱོར་ཐུབ་པ་བཅས་ནི་ཆོས་ཐུན་གཅིག་གི་ནང་དུའང་ངེས་པར་ཚང་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཕན་པར་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་སྲུང་དགོས་པ་ལྟར་ཡིན།

དེ་ལྟར་མིན་པ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཐོས་བསམ་ཙམ་ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟ་བུ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་ཐབས་སྒོམ་པ་ཡལ་བར་འདོར་ན། དབུལ་པོས་ཕྱུག་པོའི་རྒྱ་ནོར་གྱི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ཇི་

ཙམ་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། རང་ཉིད་དབུལ་བ་སེལ་བའི་ལས་ལ་མི་འཇུག་པ་ལྟར། རང་རྒྱུད་ལ་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོབས་ཁ་བྲི་བ་སོགས་སེམས་ལ་གང་ཡང་མི་ཕན་ནོ། །དེས་ན་དབུལ་པོས་ཕྱུག་པོས་རྒྱུ་ནོར་གསོག་སྟངས་ལ་མིག་དཔེ་བལྟས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུས་ལས་ལ་འཇུག་ན༑ དབུལ་བ་སེལ་ཞིང་རྒྱུ་ནོར་འཕེལ་བ་བཞིན། གཞན་གྱིས་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་སྟངས་ལ་མིག་དཔེ་བལྟས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་འཇུག་ན། གཞན་ལྟར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེས་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་ངེས་ཡོས་ཡིན། དེ་ཡང་ཞི་བ་ལྷས། གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི། །དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཐོས་བསམ་ཙམ་ལས་སྒོམ་པ་མི་བྱེད་པ་ལ་དཔེ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྐོམ་གྱིས་གདུང་བའི་མི་ཞིག་གིས་ཆུ་དོན་དུ་གཉེར་ཏེ་འབད་པས་བསྐྱལ་ནས་མཐར་ཆུ་རྙེད་པ་ན། ཆུ་མ་བཏུང་བར་ད་དུང་སྐོམ་གྱི་གདུང་བ་ལ་གནས་བཞིན་ཆུ་འཁྲམ་དེར་ཉལ་བའི་བཞིན་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཐོས་བསམ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་སྒོམ་པ་ལ་འབད་དེ་འཇུག་དགོས་པ་གོང་ལྟར་དང་། བསྒོམ་བྱའི་ལམ་དེ་ཡང་མ་ནོར་བ་ཡང་དག་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་ནས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། བསྒོམ་བྱའི་ལྟ་བ་ཡང་དག་པ་ཞིག་མེད་ན་སྤྱོད་པའང་ཡང་དག་པ་ཞིག་མི་འོང་པ་ནི། གང་ཟག་སོ་སོའི་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྤྱོད་པའང་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་འདིས་མཚོན་ནུས། དེས་ན་ཐུན་གྱི་སྐབས་སུ་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ཞིག་བསྒོམས་ཡོད་པ་དེ། ཐུན་མཚམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལག་ལེན་ལ་ཁེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་དགོས། དཔེར་ན་འབད་དེ་བཙོས་པའི་རིན་ཐང་ཅན་གྱི་གོས་བཟང་དེ་མི་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་གྱོན་ནས་ངོམ་དགོས་པ་ལས། མི་མེད་ཁྱིམ་སྟོང་ཞིག་ཏུ་གོས་བཟང་གྱོན་ཞིང་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་འདུས་ཀྱི་ཁྲོམ་དཀྱིལ་དུ་སློག་ཧྲུལ་གྱོན་ནས་འགྲོ་བ་མི་འགྲིག་པ་བཞིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་སྐབས་དོན་དང་འབྲེལ་ཞིང་གལ་གནད་དང་དགོས་དམིགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐོར་ལས་འཕྲོས་བཤད་ཙུང་ཟད་ཞུ་བར་འདོད། སྤྱིར་ཞི་གནས་ཞེས་པ་ནི་གོང་ལྟར་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་གི་བསྒོམ་བྱ་ཡིན་ཀྱང་འདི་ལ་ངེས་འབྱུང་གིས་ཟིན་ན་ཐར་པའི་རྒྱུ་དང་། ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱིས་ཟིན་ན་ཆོས་སུ་འགྲོ་བར་གསུངས་ལ། སེམས་འདི་མེད་ན་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གང་བསྒོམས་ཀྱང་སྒོམ་བྱུང་མཚན་ཉིད་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་ཐེག་མར་ལམ་ཀུན་གྱི་རྩ་བའམ་རྟེན་ལྟ་བུ་འདི་ཉིད་ལ་ནན་གྱིས་བསླབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་སྒོམ་པ་དང་དེ་ལ་དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་གང་ཞིག་བྱས་

ཀྱང་དེའི་གཞི་རྩ་ལྟ་བུ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་གནས་ཆ་དང་། དེ་ཡང་བྱིང་རྨུགས་དང་བྲལ་བའི་གསལ་ཆ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་དགོས་པས། ཐོག་མར་ལམ་མཐོ་སློབ་ལྟ་བུ་མི་བྱེད་པར་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བའི་རྩེ་གཅིག་པའི་སེམས་ཤིག་རྒྱུད་ལ་ཅི་སྐྱེ་ལ་འབད་དགོས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་ལག་པ་འདར་ནས་བརྟན་པོ་མེད་ན་རལ་གྲི་རྩེ་ཡང་ཤིང་མི་ཚོད་པ་བཞིན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པོར་གནས་མི་ཐུབ་ན་སྣང་བའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཀའོ། །

དེས་ན་དང་པོ་ཞི་གནས་སྒོམ་པའི་ཡུལ་ནི། མགོན་པོ་བྱམས་པས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བློ་ལྡན་གང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ། །ལེགས་པར་རྙེད་དང་གནས་བཟང་དང་། །ས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ལྡན། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་སེར་སྣད་ཛ་སྟོམ་ལས། ཞི་གནས་ཁྱིམ་དང་སྒྲོ་ཁང་ལམ་སྲོང་སོགས། །གནས་མིན་སྤོང་ཞིང་འཇིགས་མེད་ས་གྲོགས་བཟང་། །ཏིང་འཛིན་འཕེལ་བའི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལྡན། །ཞེས་པ་ལྟར་དགོས་སོ། །

སྒོམ་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཇི་ལྟར་དགོས་མིན་ནི། སེར་སྣད་ཛ་སྟོམ་ལས། རྟེན་ནི་ཁྲིམས་དག་མང་ཐོས་གདམས་ངག་ལྡན། །འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ལུས་སེམས་དབེན་དུག་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པས་ཟུང་ན་དེ་ལྟར་དགོས་ཀྱང་ཞི་གནས་བསྒོམ་པ་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པ་ནི་མིན་ནོ། །དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྒོམ་པ་ནི། སྤྱིར་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སྒོམ་པ་པོ་སོ་སོའི་མོས་པ་ལྟར་བསྒོམ་ན་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཀྱང་། དམིགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་ན་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་དང་། དེ་ལ་མཆོད་པ་དང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དང་། སྡིག་པ་བཤགས་པ་དང་བསྡམས་པ་སོགས་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བའི་ཞིང་དང་། འཆི་བའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལས་མི་ཉམས་པ་སོགས་དགོས་པ་དུ་མར་ཡོད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བསྒོམ་ན་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུའི་སྐུ་ལུས་ཀྱིས། །འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ཀུན་ཏུ་མཛེས་པ་སྟེ། །དམིགས་པ་དེ་ལ་གང་གི་སེམས་འཇུག་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་མཉམ་གཞག་ཅེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར་སྟེ། སྟོན་པའི་སྐུ་གཟུགས་གསེར་བཙོ་མའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་ཆེ་ཆུང་ཁྲུ་ནས་སོར་བར་ཇི་ཙམ་ཆུང་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལེགས་པ་དང་། དེ་ཡང་འོད་འཕྲོ་བ་ཞིག་བསྒོམ་ན་བྱིང་

བ་དང་རྨུགས་པ་སེལ་བ་དང་། ལྦིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བསྒོམ་ན་རྒོད་འཐོ་སེལ་བ་སོགས་གསུངས། དེ་ལ་དམིགས་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་རྟོག་འདྲ་མིན་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་ཀྱང་དེ་ལ་དགའ་སྡུག་གི་རྣམ་རྟོག་དང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩོལ་བ་གང་ཡང་མ་བསྐྱེན་ན་བཟང་ཐུང་། སེམས་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་གིས་དབང་དུ་མ་སོང་བར་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏོད་དགོས་པ་ནི། སྐབས་བབ་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པ་ངོས་བཟུང་སྟེ་འབད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ལས་དང་པོ་བ་དག་སེམས་དམིགས་པ་ལ་གཏད་དེ་སྒོམ་པའི་ཚེ་སྔར་ལས་ཀྱང་བསམ་རྒྱུ་དང་དྲན་རྒྱུ་མང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ཡོང་། དེ་ནི་དོན་དངོས་ལ་བསམ་རྒྱུ་དང་དྲན་རྒྱུ་མང་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པར། མ་སྒོམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒོ་དེ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་མི་ཚོར་བས་རེད་ཅེས་པའི་གསུང་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་དཔེར་ན་ཁ་ལོ་མེད་པའི་རྟ་རྒོད་འདུལ་བའི་ཚེ། དང་པོ་ཐག་པས་བཟུང་ནས་སྨ་སྦྲབ་སོགས་སྦྱར་ཚེ་འཕག་འཚག་ཚོད་མེད་རྒྱག་པ་བཞིན། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བྱིང་རྒོད་གཉིས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་སེམས་རྒོད་འདི་ཡང་གློ་བུར་དྲན་ཤེས་ཀྱི་ཐག་པས་བཟུང་ཚེ། སྔར་དང་མ་འདྲ་བར་རྣམ་རྟོག་གི་འཆར་སྒོ་མང་དུ་འགྲོ་ཞེས་གསུང་སྒྲོལ་གཉིས་ཡོད་པར་མངོན། བསྒོམ་བྱའི་སྐུ་དེའང་སྐུ་འདྲའམ་ཡང་ན་རི་མོ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐུགས་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་སོགས་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྒྱུད་ལ་མངའ་བ་སངས་རྒྱས་དངོས་ཡིན་པར་བསྒོམ་དགོས་སོ།།

བསྒོམ་སའི་སྟན་ནི་འཇམ་ཞིང་བདེ་བ་ལ་རྒྱབ་མཐོ་ལ་མདུན་ཅུང་ཟད་དམའ་བ་དགོས། ལུས་ཀྱི་བཞུགས་སྟངས་ཁྲིད་ཆོས་བདུན་ཚང་དགོས་པ་ནི། རྐང་པ་སྐྱིལ་ཀྲུང་། མིག་ཏ་ཙང་ཕྱེ་བ་དང་བཙུམས་པ་མིན་པར་སྣ་རྩེར་གཏད་པ། ལུས་ཏ་ཙང་དགྱེ་གུག་མིན་པར་དྲང་པོར་བསྲང་བ། མགོ་མཐོ་དམའ་མཉམ་ཞིང་མི་ཡོ་བར་སྣ་ནས་ལྟེ་བར་དྲང་ཐད་དུ་བཞག་པ། སོ་དང་མཆུ་རང་བབས་སུ་བཞག་པ; ལྕེ་ཡ་སོ་དང་རྐན་ལ་སྦྱར་བ། དབུགས་སྔ་ཅན་དང་ཧམ་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཕྱི་ནང་དུ་དལ་བུར་རྒྱུ་བ་བཅས་སོ།།

ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ་ནི། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། ཡིད་ཀྱི་གླང་པོ་ལོག་འགྲོ་བ། །དམིགས་པའི་ཀ་བ་བརྟན་པོ་ལ། །དྲན་པའི་ཐག་པས་ངེས་བཅིངས་ནས། །ཤེས་རབ་ལྕགས་ཀྱུས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་གདུག་ཅན་གྱི་གླང་པོ་འདུལ་བའི་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་པའི་དཔེ་རིས་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཞི་

གནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་ཐབས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དགུ་ཡོད་པ་ནི། དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛོག་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་འཛོག་པ་དང་། སླན་ཏེ་འཛོག་པ་དང་། ཉེ་བར་འཛོག་པ་དང་། དུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་པར་འཛོག་པ་བཅས་དགུའོ། །

སེམས་གནས་དགུ་ལ་འཇུག་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་གེགས་སམ་ཉེས་པ་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། དབུས་མཐའ་ལས། ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་དང་། །འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཉེས་པ་དེ་དག་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུའོ། །དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་། །བྱིང་དང་རྒོད་པ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་སྤོང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་། ཞི་ཚེ་རྣལ་དུ་འཛོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་ཐོས་པའི་སྟོབས་དང་། བསམ་པའི་སྟོབས། དྲན་པའི་སྟོབས། ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས། ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་བཅས་སྟོབས་དྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་དགུ་སྒྲུབ་པ་ནི། དང་པོས་གཙོ་བོར་སེམས་གནས་ཐབས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད། གཉིས་པས་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་དང་། བཞི་པས་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་དང་། ལྔ་པས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་དང་། དྲུག་པས་དགུ་པ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །ཡང་བསྒྲིམས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཆད་པ་མེད་པའི་ཡིད་བྱེད། །རྩོལ་མེད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་བཅས་ཡིད་བྱེད་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་དགུ་སྒྲུབ་པ་ཡོད་དེ། དང་པོས་གཙོ་བོར་སེམས་གནས་ཐབས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་འགྲུབ་པར་བྱེད། གཉིས་པས་བཞི་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་དང་། གསུམ་པས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་གཉིས་དང་། བཞི་པས་དགུ་པ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །

ཞི་གནས་དངོས་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཉན་ས་ལས། དང་པོར་དེ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ན་སེམས་དགའ་བ་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཉམས་བདེ་བ་དང་སེམས་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་བཅས་པར་ཡང་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་ཤུགས་དང་པོ་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁད་ཀྱིས་ཁད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ཐྲ་བར་གྱུར་ཅིང་། ལུས་ལ་ཤིན་སྦྱངས་པ་གྲིབ་མ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་དགའ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྤང་བར་འགྱུར་

ཞིང་སེམས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉེ་བར་བརྟན་ཅིང་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་རྣམ་པས་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ༑ ༑ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།[242] དེ་ལྟར་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ན་རླུང་གི་མཐུས་ལུས་ལ་བདེ་བའི་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ལ་ཡང་དགའ་བདེའི་ཉམས་ཆེས་ཕུལ་ཏུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་སྦྱངས་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཤུགས་དེ་རིམ་གྱིས་ཆུང་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤིན་སྦྱངས་ཟད་ནས་འགྲོ་བ་མིན་གྱི། རགས་པ་དེས་སེམས་ཏ་ཅང་གཡོ་བས་དེ་ལོག་ནས་གྲིབ་མ་ལྟར་སྲབ་པའི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མི་གཡོ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་དགའ་ཡལ་ཡལ་བ་དེ་ཡང་ལོག་ནས་དེ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་གནས་ཤིང་། དགའ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱོད་པའི་མ་ཞི་བ་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དགུ་པ་མཉམ་འཇོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འཇུག་ཐོགས་སུ་སེམས་དགའ་བས་གཡོ་བ་དེ་མ་ཞི་བར་དུ་ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པར་གསུངས།

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[243] ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཤིང་རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་འཇོག་བྱེད། དེ་ལ་དབྱེ་ན༑ བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ལས་དང་པོ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། ཞི་གནས་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སྐོར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[244] བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་འདི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་གོང་མའི་སར་མི་གཏོགས་ཏེ། ཉན་ས་ལས། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཞེས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[245] ཁོ་ན་རེ། བསམ་

[242] ལམ་ཚོགས་དཔར་མ། ཤོག ༥༣༨
[243] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༩
[244] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༠
[245] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༩

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད་དེ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་ཏེ། ཉན་ས་ལས། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། མི་འཐད་དེ། ཉན་སའི་ལུང་དེ་མ་དག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[246] ཁ་ཅིག །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་ན། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཉན་ས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ས་ལས་གསུངས་པ་དེ་འགྱུར་མ་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[247] འོ་ན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉེར་བསྡོགས་རྣམས་དེ་དག་གི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཟུགས་ཡིན་ན་དངོས་གཞིའི་བསམ་གཟུགས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ས་དེའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་ས་དེའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས། སྒོ་མང་བསམ་གཟུགས་ལས་ས་དེའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་ས་དེའི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དམ་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་བཞེད་ཟབ་མོ་ལ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་དཔྱོད་ཡོང་བ་ཞུ།

ཚོགས་སྦྱུབ།

དགུ་པ་(ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཚོགས་གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། །མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[248] ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང྄་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། ཕྱོལ་སོང་གི་སྐྱེ་

[246] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༧

[247] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༡

[248] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༠།༡༩༤

གནས་དང་། གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གི་ལུས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་སྣང་བར་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དེ་དང་དེ་ཞི་བར་བྱས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འོང་བ་དང་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བརྩེ་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་བཅས་པ་དང་། །
ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་དང་། །
ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་ནམས་དང་། །ལམ་དང་གཟུངས་དང་ས་བཅུ་དང་། །
གཉེན་པོ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡི། །རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་མན་ཆད་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། ༡ བསམ་པའམ་ཐབས་ཀྱི་རྟེན་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༢ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་པས་སེམས་ཅན་གཞན་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་སྦྱིན་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༣ ལ་སོགས་པ་ཡི་སྦྲས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༤ གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་བཟོད་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༥ ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༦ སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༧ དུས་གཏན་དུ་བདེ་བའི་གོ་འཕང་ངེས་ལེགས་ལ་འགོད་པར་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་བཅས་དྲུག་གི་སྒྲུབ་པ་དང་། ༨ མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཞི་གནས་དང་དོན་ཇི་བཞིན་དུ་དཔྱོད་པ་ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་དང་། ༡༠ ཞི་ལྷག་དང་བརྩེ་བ་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་ཡིན་པའི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༡༡ རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པའི་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༢ ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟོང་ཉིད་སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། ། ༡༣ དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༡༤ དམིགས་པ་འཛིན་ཞིང་དོན་མཐོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་དང་། ༡༥ ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་བསྐལ་པའི་བར་དུ་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་གཟུངས་ཀྱི་

ཚོགས་སྐྲུབ་སོགས་དང༌། ༡༦ ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་སྤྱང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་བ་ས་བཅུ་ཡི་ཚོགས་སྐྲུབ་དང༌། ༡༧ སྤང་བྱ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་བཅུ་བདུན་པོ་ཡི་རིམ་པ་འདི་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་རིམ་པའང་དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ཚོགས་གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བཤད་པ་དང༌། སའི་ཚོགས་བཤད་པ། གཉེན་པོའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གྲངས་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[249] མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཟེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མེད་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང༌། གཉིས་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཉི་ཤུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ༡ ནང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༢ ཕྱི་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༣ གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཕོག་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༤ བདེན་མེད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༥ ཕྱོགས་བཅུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༦ མྱང་འདས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༧ རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༨ གཅིག་ཤོས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༩ རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་དབུས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༠ འཁོར་བ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༡ དོར་བྱར་མིན་པའི་སྒྲིབ་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༢ གནས་ལུགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༣ ཆོས་ཀུན་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༤ གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༥ དུས་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༦ རྒྱུ་རྐྱེན་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། འདི་ཡན་ཆད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་སྒོ་བཅུ་དྲུག་ཅེས་པ་དེའོ། །༡༧ ཅིག་ཤོས་ཕུང་པོ་ལྔ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ༡༨ ནམ་

[249] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

མཁའ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༡༩ ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སམ་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་གི་དངོས་པོའམ་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༢༠ དངོས་པོ་ཀུན་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་དེ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོའམ་ངོ་བོའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བཅས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་ནི་ཉི་ཤུ་འདོད་དོ། །གཞན་ཡང་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་བཞི་དང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི་ཐུ་མ་བཅུ་དྲུག་དང་ཕྱི་མ་བཞི་དང་གཉིས་བཅས་རིམ་གྱིས་སྦྱར་དགོས་པ་ལས་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་གྲངས་ཡོགས་སུ་བགྲང་བ་མེད་དོ། །

སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ལས་སྟོང་ཉིད་དང་པོ་གསུམ་བསྟན་པའི་མངོས་ཚོགས་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ནས་གསུམ་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་དང་ས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་བསྟན། དེ་ནས་ལྔ་ཡི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་པ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་བསྟན། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་བསྟན། དེ་ནས་བཞི་ཡི་སྐབས་སུ་ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་བསྟན། དེ་ནས་བཞིའི་སྐབས་སུ་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་བསྟན། དེ་ནས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུའི་གྲངས་ཚོར་ངེས་བདེ་བའི་གྲངས་འདྲེན་གྱི་སྒོམ་ནི་སྐབས་བཞི་པར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(སའི་ཚོགས་བཤད་པ་)ལ་བཅུ། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ས་གཉིས་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་ལྔ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་དྲུག་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་དགུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་། ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །

དང་པོ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[250] ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། །ས་ནི་དང་པོ་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །
བསམ་དང་ཕན་པའི་དངོས་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་ཉིད། །

[250] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༨

གཏོང་དང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། །དམ་ཆོས་དམིགས་པ་འཚོལ་བ་དང་། །
རྟག་ཏུ་ངེས་འབྱུང་སེམས་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་སྐུ་འདོད་དགའ་བ་དང་། །
ཆོས་སྟོན་པ་དང་བདེན་པ་ཡི། །ཚིག་ནི་བཅུ་པ་ཡིན་པར་འདོད། །
འདི་དག་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པས། །ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ཐོབ་ཟིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ས་དང་པོ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བྱེད་དམ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་བཅུ་ཡིས་ས་ནི་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་ནས་བཟུང་དེའི་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་སྤེལ་བའམ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོའི་སྐྱོན་ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྤེལ་བར་བྱེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པོ་གང་ཞེ་ན། ༡ རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་མ་གོས་པར་གཞན་དོན་དུ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༢ རང་གཞན་གཉིས་ལ་ཕན་པའི་དངོས་པོ་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་རྣམས་འཛིན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༣ ཚད་མེད་བཞིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༤ སེར་སྣ་མེད་པར་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༥ ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་མགུ་བར་བྱེད་ཅིང་རྟག་ཏུ་བསྟེན་པ་ཡི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༦ ཉན་རང་གི་སར་མི་ལྟུང་བར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྟག་ཏུ་འཚོལ་བ་ཡི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༧ རྟག་ཏུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སེམས་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱིམ་སོགས་ལ་མི་དགའ་ཞིང་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༨ དུས་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་དེ་ལ་ཡིད་གཏད་དེ་དགའ་བ་ཡི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༩ གཞན་ལ་དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་སེར་སྣ་མེད་པར་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་ཡི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། ༡༠ དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་མི་བསླུ་བ་བདེན་པ་ཡི་ཚིག་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ནི་ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཅུ་པ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་དང་པོའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

སྦྱིར་ས་ཡི་ཡོངས་སྦྱོང་ཞེས་པ་ནི། སྦྱང་བྱ་ས་གང་དང་གང་གི་སྐྱོན་ཟད་པར་བྱེད་པ་དང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་ཡིན། སྦྱང་བྱའི་

ས་དང་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོང་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། ས་དེ་དང་དེ་ཡི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་ས་དེ་དང་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྦྱོང་བྱེད་ས་ཡི་ཡོངས་སྦྱོང་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱང་གཞི་ས་རྣམས་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། ཡོན་ཏན་སྦྱོང་བ་དང་། སྐྱོན་སྦྱོང་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའི་སྦྱོང་ཚུལ་ནི། ཁང་བཟང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བསྐྲུན་པ་བཞིན་སྦྱང་གཞི་ས་དེའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པའི་སྦྱོང་ཚུལ་ནི་ཁང་བཟང་དེ་ལ་རྡུལ་དང་དྲི་མ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། ས་དེའི་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སམ་ཉེས་སྐྱོན་རྣམས་དག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོང་མང་ཙུང་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་བསམ་ངོ་ལ་ལྟོས་པའོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[251] ཇི་ལྟར་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། ཚོས་བཙུ་པོ་འདི་དག་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། བདེན་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྐབས་འདིར་ས་བཅུ་དང་ལམ་ལྔ་དག་ནི་འོག་མ་འོག་མ་ནས་གོང་མ་གོང་མར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྒྱུད་འགོད་ཞུ་བ་ལ། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[252] འོ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ས་འོག་མ་ནས་གོང་མར་འགྲོ་བའི་ཚེ། མཉམ་གཞག་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་ནི། རྗེས་ཐོབ་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་འགྲོ་བར་སེམས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་དྲངས་པའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་པ་དེས། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒོམ་སྤང་བདེན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནམ་ཐོབ་པ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སྒོམ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཞེས་གསུངས།

ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[253] ཁོ་ན་རེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལ་ས་གང་གི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ས་དེ་ཡིན་ལ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་རྫོགས་པ་དང་ས་གཉིས་པའི་ཡེ་

[251] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨

[252] ཞར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༥

[253] ཞར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༡

ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས་པ་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཞེས་པ། མཐར་ཕྱིན་མ་ཕྱིན་དང་། འགགས་མ་འགགས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ས་བཅུ་ག་ལ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རེ་རེ་ཁས་བླངས་དགོས་ཏེ། ས་དེའི་ཡོངས་སྦྱོང་མ་འགགས་ཤིང་མཐར་མ་ཕྱིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ས་གཞན་དུ་མ་འཕོས་པ་དང་། ས་དེའི་ཡོངས་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་ཟིན་ཅིང་འགགས་པ་ན་ས་གཞན་དུ་འཕོས་པར་འཇོག །ས་དེའི་ཡོངས་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ། ས་དེའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པ་གང་ཞིག །ས་འོག་མ་འོག་མ་ནས། གོང་མ་གོང་མར་འགྲོ་བའི་ཚེ། མཉམ་གཞག་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས། ས་དང་པོར་འགྲོ་བ་ནས་བཟུམས་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོར་འགྲོ་བའི་བར་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས།[254] རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདེན་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག །རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དེ་གཉིས་གང་མ་ཡིན་པའི་ས་གཉིས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་གང་ཞིག །རང་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་རགས་པ་ལས་གྲོལ་བ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ས་གཉིས་པའི་ཐོག་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དོན་གཅིག །དེ་གང་ཞིག །རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཕྲ་བའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ས་གཉིས་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དོན་གཅིག །ཅེས་གསུངས་པས་ས་གཉིས་པ་མན་ཆད་དུ་ས་དེ་དང་དེའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནི། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྔོན་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་ཕྱིས་སུ་སྐྱེ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་པཎ་ཆེན་དང་རྗེ་བཙུན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ས་ནས་ས་འགྲོ་བ་ལ་མཉམ་གཞག་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་འགྲོ་བ་བཞེད་པ་མཐུན་ཡང་། པཎ་ཆེན་གྱིས་ས་འོག་མའི་མཉམ་གཞག་ཙམ་པོ་བ་ལས་ས་གོང་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་འགྲོ་བར་བཞེད་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ས་འོག་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་ས་གོང་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་བཞེད་ཅིང་།

[254] མཚོ་སྔོན་དཔར་མ། ཤོག ༤༢༢

ས་དེ་དང་དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྔོན་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྗེས་སུ་སྐྱེད་པ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་བའི་ཕར་ཕྱིན་ལས། འཕྲུལ་དེབ། བཞི་པ་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ལ། ས་བཅུ་པོ་རེ་ལ་ཐོག་མཐའ་གཉིས་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་སྐྱེ་བས་རིགས་བསྡུས་ནས་དགུའི་གྲངས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ནུས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་རང་གིས་ངོ་སྐལ་གྱི་བདེན་འཛིན་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ས་བདུན་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་ངོ་སྐལ་གྱི་བདེན་འཛིན་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་མི་འགལ་བ་ལྟ་བུར་གསུངས།

གཉིས་པ། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[255] ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བརྒྱད་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། བྱས་པ་གཟོ་ཞིང་བྱས་པ་བཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཚུལ་ཁྲིམས་བྱས་པ་གཟོ་དང་བཟོད། །རབ་ཏུ་དགའ་དང་སྙིང་བརྗེ་ཆེ། །
བཀུར་བསྟི་བླ་མ་ལ་གུས་ཉན། །བརྒྱད་པ་སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་བརྩོན། །

ཞེས་གསུངས། ས་གཉིས་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ༡ ས་གཉིས་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ༷་ཁྲིམ༷ས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ༢ གཞན་གྱིས་རང་ལ་ཕན་པར་ཙུང་ཟད་བྱ༷ས་པ༷་ཙམ་ཡང་ཆུད་མི་ཟ་བར་དེ་ལ་དྲིན་གཟོ༷་བ་ད༷ང་། ༣ གཞན་གྱིས་རང་ལ་གནོད་པ་གང་བྱས་པ་ལ་ཧེ་མི་སྙམ་པར་བཟོ༷ད་པ་སྒོམ་པ་དང་། ༤ གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་ཁམས་དབང་དང་མཐུན་པར་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འགོད་པ་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་འཀྱོད་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡིད་ར༷བ་ཏུ༷་དགའ༷་བ་ད༷ང་། ༥ གཞན་དོན་དུ་དམྱལ་བར་གནས་ཀྱང་མི་སྐྱོ་བར་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང༷་ནས་བརྗེ༷་བ་ཆེ༷་ཞིང་བྱམས་པ་དང་། ༦ སྐྱེ་བོ་གོང་མ་མཁན་སློབ་སོགས་ལ་གུས་

[255] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༦

པ་དང་བཀུར་བསྟི་བྱེད་པ་དང་། ༧ བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གུས་ཤིང་དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉན་ཞིང་བསྒྲུབ་པ་དང་། ༨ ཡོངས་སྔོང་བརྒྱད་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སློ་ཞིང་བརྩོན་པ་སོགས། ས་འདིའི་ཡོངས་སྦྱོང་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་གཉིས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དེའི་སྐྱོན་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[256] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ལྔ་ལ་གནས་པར་བྱ་སྟེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མང་དུ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཤིང་། དེ་ལའང་ཡི་གེར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཉིད་དང་ནི། །ཟང་ཟིང་མེད་པར་ཆོས་སྦྱིན་དང་། །
སངས་རྒྱས་ཞིང་ཀུན་སྦྱོང་བ་དང་། །འཁོར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་དང་། །
ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ། །རློམ་མེད་བདག་ཉིད་དེ་རྣམ་ལྔ། །

ཞེས་གསུངས། ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། ༡ བྱང་སེམས་ས་གསུམ་པ་བ་དེས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལས་དམ་པའི་ཆོས་མང་དུ་ཐོས་པས་མི་ངོམས་པ་ཉིད་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༢ འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ལ་ཆགས་པ་དང་རྙེད་བཀུར་རམ་ཟང་ཟིང་ལ་རེ་བ་མེད་པར་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་སྦྱིན་པ་དང་། ༣ རང་ཉིད་གང་དུ་སངས་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱོན་ཀུན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ༤ ས་འདིར་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་གནོད་པ་དང་མི་སྙན་པ་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་བཟོད་ཅིང་འཁོར་བར་གནས་ཀྱང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བར་གཞན་དོན་བྱེད་པ་དང་། ༥ རང་ལ་ལྟོས་ནས་མི་དགེ་བའི་སྡིག་པ་དང་དམན་པའི་ཡིད་མི་སྐྱེད་པ་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་དག་མི་བྱེད་པ་ཁྲེལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པའམ་ཡོན་ཏན་གྱིས་སེམས་ཁེངས་པའི་རློམ་པ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་རྣམས་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ཡིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་

[256] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༩༥

པོ་དང་། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་གསུམ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དེའི་སྒྲིབ་ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[257] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཞི་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་གཏང་བར་མི་བྱའོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དགོན་པ་ལ་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ནགས་གནས་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་དང་། །སྦྱངས་པ་ཡང་དག་སྡོམ་བརྟེན་དང་། །
བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་དང་། །འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྨོད་པ་དང་། །
མྱ་ངན་འདས་དང་བདོག་ཀུན་གཏོང་། །མི་ཞུམ་པ་དང་ལྟ་བ་མེད། །

ཅེས་གསུངས། ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༡ བྱང་སེམས་ས་བཞི་པ་བ་དེ་ནུགས་ཏེ་འདུ་འཛིས་དབེན་པའི་དགོན་པར་གནས་པ་དང་། ༢ ངན་པ་དང་ཉུང་ངུ་ལས་མ་རྙེད་ཀྱང་བཟང་མང་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་མེད་པས་འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་། ༣ བཟང་མང་རྙེད་པ་ལ་ལྷག་པར་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པར་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། ༤ ཟས་བསོད་སྙོམས་དང་གནས་ཤིང་དྲུང་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ལ་ཡི་དམ་བཅས་པས་ཡང་དག་པའི་སྡོམ་པ་མི་བཏང་བར་དེ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ༥ རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བསླབ་པ་དང་སྡོམ་པ་རྣམས་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ཡང་དེ་ལ་བདེན་པའི་ཞེན་ཆགས་མེད་པ་དང་། ༦ འདོད་པ་ཡི་ཡོན་ཏན་ལྔ་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ནས་དེ་ལ་སྨོད་པ་དང་། ༧ གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་བློ་དང་འཚམས་པའི་ཆོས་བསྟན་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ༨ ཕྱི་ནང་གི་བདོག་པ་སྟེ་ཡོད་པ་ཀུན་མཚན་མར་མི་འཛིན་པར་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་གཞན་ལ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། ༩ ས་འདིར་ལེ་ལོ་སྤངས་ཤིང་བརྩོན་འགྲུས་འཕེལ་བས་དགེ་བའི་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་མི་ཞུམ་པ་དང་། ༡༠ དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་མངོན་ཞེན་གྱི་ལྟ་བ་མེད་པ་སྟེ་བཅུའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔ་མ་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུས་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་

[257] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༩

ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ལྔ་པ། ས་ལྔ་པ་སྦྱངས་དཀའ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[258] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་ལྔ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འདྲིས་དང་ཁྱིམ་ལ་འཁྲིན་པ་དང་། །འདུ་འཛིར་གྱུར་པའི་གནས་དང་ནི། །
བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་བརྙས་པ་དང་། །མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་དང་། །
རློམ་པས་ཁེངས་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག །བློ་ངན་དང་ནི་ཉོན་མོངས་བཟོད། །
བཅུ་པོ་འདི་ནི་རྣམ་སྤངས་ན། །ས་ལྔ་པ་ནི་ཡང་དག་འཐོབ། །

ཅེས་གསུངས། ས་ལྔ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་སྤང་བྱའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༡ བྱང་སེམས་ས་ལྔ་པ་བ་དེ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་བསྟི་ལ་སྲེད་པས་ཁྱིམ་པ་དང་དགེ་སློང་མ་ལ་འགྲོགས་ཤིང་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་སྤང་པ་དང་། ༢ གཞན་གྱིས་རྙེད་པ་ལ་ཕྲག་དོག་པའི་ཁྱིམ་ལ་འཁྲིན་པ་སྟེ་གཞན་ལ་དད་པ་ཅན་གྱི་ཁྱིམ་ཉེ་བར་མི་སྟོན་པར་སེར་སྣ་བྱེད་པ་སྤོང་བ་དང་། ༣ འདོད་པའི་དབང་གིས་འདུ་འཛིར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་ནང་དུ་གནས་པ་སྤོང་བ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐང་གི་སྒྲ་དང་། ༤ རྙེད་བཀུར་གྱི་ཆེད་དུ་བདག་ལ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ཅིང་བསྟོད་པ་སྤོང་བ་དང་། ༥ སྐྱེ་བོ་གཞན་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་ཅིང་བརྙས་པ་སྟེ་སྨད་པ་སྤོང་བ་དང་། ༦ བདེ་འགྲོ་ཙམ་ཡང་སྒྲིབ་ན་འཕགས་ལམ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སྙམ་སྟེ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་ནས་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་འཕེལ་བ་སྤོང་བ་དང་། ༧ མང་དུ་ཐོས་པ་སོགས་ཀྱིས་རློམ་པས་ཁེངས་ཤིང་གཞན་ལ་མ་གུས་པ་སྤོང་བ་དང་། ༨ དགེ་བ་དོར་བྱ་དང་མི་དགེ་བ་བླང་བྱར་འཛིན་ཅིང་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་སྤོང་བ་དང་། ༩ འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་སོགས་ལྔའི་བློ་གྲོས་ངན་པའི་གནས་ངན་ལེན་སྤོང་བ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐང་གི་སྒྲ་དང་། ༡༠ གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་སྲེད་ཀྱི་ཟག་པ་དོན་དུ་གཉེར་བས་དེའི་ཉོན་མོངས་ལ་བཟོད་པ་དང་བཅས། བཤད་ཟིན་གྱི་སྤང་བྱ་བཅུ་པོ་འདི་དག་ལ་ནི་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་སོ་སོར་འཚམས་པའི་གཉེན་པོར་བསྟེན་ནས་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ན། ས་ལྔ་པ་སྦྱངས་དཀའ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་རྫོགས་པར་འཐོབ་པའམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དེའི་སྐྱོན་སེལ་

[258] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༠

ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྨྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འདིར་བསྟན་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྦྱོར་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཐོབ་པ་དང་དངོས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐོབ་པའོ། །པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས།[259] ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ས་དང་པོ་ནས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་ཟིན་པས་འདིར་སྤངས་པར་བཤད་པ་ནི་རྒྱང་རིང་དུ་ཐག་བསྲིངས་པའི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲུག་པ། ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[260] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་དྲུག་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གོ །གཞན་ཡང་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དྲུག་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་རབ་རྫོགས་པས། །
སློབ་མ་དང་ནི་བསེ་རུ་ལ། །དགའ་དང་སྐྲག་པའི་སེམས་སྤངས་པ། །
བསླངས་ན་མི་ཞུམ་བདོག་པ་ཀུན། །བཏང་ཡང་མི་དགའ་མེད་པ་དང་། །
དབུལ་ཡང་སློང་བ་མི་སྤོང་བས། །ས་ནི་དྲུག་པ་ཡང་དག་འཐོབ། །

ཅེས་གསུངས། ས་དྲུག་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་དེ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ ༡ སྦྱིན་པ་དང་། ༢ ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ༣ བཟོད་པ་དང་། ༤ བརྩོན་འགྲུས། ༥ བསམ་གཏན་དང་། ༦ ཤེས་རབ་ཕར་ཕྱིན་བཅས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་དེ་དག་ཆེས་ལྷག་པ་དྲུག་དང་། ༧ གཏོང་བ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་རང་དོན་དུ་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་སྤངས་པ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༨ རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་རང་དོན་དུ་བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ལ་དགའ་ཞིང་དེའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་སྤངས་པ་དང་། ༩ ཆོས་ལ་ངེས་རྟོགས་ཀྱི་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྐྲག་པའི་སེམས་སྤངས་པ་དང་། ༡༠ གཏོང་བ་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་

[259] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༢
[260] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༠

པས་སློང་བ་པོའི་སྐྱེ་བོས་བསླངས་ན་སེམས་མི་ཞུམ་པར་ལེགས་པར་སྦྱིན་པ་དང་། ༡༡ གཏོང་བ་ལ་ཡིད་རྩེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་བདོག་པ་ཀུན་གཞན་ལ་བཏང་ཡང་མཐར་མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང་། ༡༢ སྦྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་རང་ཉིད་དབུལ་ཡང་སློང་བ་པོ་ལ་གཏོང་བའི་སེམས་མི་སྐྱོང་བས་གཉེན་པོ་དྲུག་རྫོགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་དྲུག་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་ནི་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡང་དག་པར་འགྲོབ་པ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དྲུག་པའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བདུན་པ། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་སྤོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་། གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[261] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ཉི་ཤུ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི། །

བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང་། །སྲོག་དང་གང་ཟག་ཆད་རྟག་དང་། །

མཚན་མ་རྒྱུ་དང་ཕུང་པོ་དང་། །ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དག་དང་ནི། །

ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་དང་ཆགས། །སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཞུམ་པ་དང་། །

དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ། །དེར་ལྟ་བ་ཡི་མངོན་ཞེན་དང་། །

སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩོད་པ་དང་། །དེ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ནི། །

ཉི་ཤུ་གང་ལ་རྣམ་ཆད་པ། །དེ་ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་འཐོབ། །

ཅེས་གསུངས། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྤང་བྱ་ལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ༡ ངར་འཛིན་གྱི་གཞི་བདག་གམ་ངོ་བོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ༢ འདི་ནི་སྐྱེས་པའོ་འདི་ནི་བུད་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་པས་སེམས་ཅན་དུའམ་རྒྱུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ༣ དྲོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་སྲོག་གམ་འབྲས་བུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ༤ གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་དང་། ༥ སེམས་ཅན་ཤི་འཕོས་ནས་རྒྱུན་ཆད་པར་འཛིན་པ་དང་། ༦ སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་བས་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་།

[261] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༡

༧ འཁོར་འདས་གཉིས་ལ་སྤང་བླང་གི་མཚན་མ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ༨ འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱུ་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་ཞེན་པ་དང་། ༩ མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། ༡༠ ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ༡༡ སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དག་ལ་ཕྱི་ནང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་ནི། ༡༢ ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ༡༣ ཁམས་གསུམ་ལ་དོར་བྱར་བདེན་པར་ཆགས་པ་དང་། ༡༤ རྣམ་མཁྱེན་སོགས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་མི་ནུས་སྙམ་དུ་སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཞུམ་པ་དང་། ༡༥ གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་དང་། ༡༦ གསུང་རབ་སོགས་ཆོས་དང་། ༡༧ ཟུང་བཞིའི་དགེ་འདུན་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་གསུམ་དང་། ༡༨ སོ་ཐར་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལ་བདེན་པའི་དོར་ལྟ་བ་ཡི་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ༡༩ ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་ལྟ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོད་པ་དང་། ༢༠ བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ནི་ཡོད་པར་བརྗོད་ཅིང་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་གང་ལ་རྣམ་པར་ཆད་པ་སྟེ་སྤངས་པ་དེ་ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་པ་དེ་འཐོབ་པའམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཉི་ཤུ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

འདིར་བསྟན་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྦྱོར་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཐོབ་པ་དང་དངོས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐོབ་པའོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[262] རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་དང་པོ་ཤེས་པ་ལ་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་རྫོགས་པ་ཞེས་པས་འདིའི་སྤང་བྱའི་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འབའ་ཞིག་ལ་མི་བྱ་བར་སྤྱིར་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཙམ་ལ་བྱའོ། །ཤེར་ཕྱིན་དུ་ཕུང་སོགས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་བདག་མེད་པ་དང་རྒྱུས་དབེན་པ་དང་འབྲས་བུས་དབེན་པར་རྟོགས་པ་ལ་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྤང་བྱ་དང་པོ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་གི་སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་མིན་པར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་པ་མདོ་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་དུ་ཕུང་སོགས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་བདག་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་ཚུལ་ཙམ་བཀོད་ནས་དེ་དགག་པ་མ་མཛད་པས། དེ་ཉིད་མི་འཐད་པ་མེད་པར་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ནས་དེ་ལྟར་སོར་བཞག་བྱས་ནས་བཀོད་ཡོད། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[263]

[262] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༩༡༥

[263] ལྷོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༡

མདོ་ནི། བྱང་ཆེན་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ཉི་ཤུ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སྲོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་སོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི༑ ས་བདུན་པ་བ་ཆོས་ཅན། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་སྤངས་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བསྐལ་པ་མང་པོའི་བར་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ། གཉེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྤང་བྱ་དང་པོ་གསུམ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །

གཉིས་པ་(གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[264] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་དོན་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །
སྙིང་རྗེ་དང་ནི་རློམ་མེད་དང་། །ཆོས་མཉམ་ཉིད་དང་ཚུལ་གཅིག་ཤེས། །
མི་སྐྱེ་བ་དང་བཟོད་ཤེས་དང་། །ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན། །
རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཇོམས་པ་དང་། །འདུ་ཤེས་ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་སྤོང་། །
ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་དཔའ་དང་། །ལྷག་མཐོང་ལ་ནི་མཁས་པ་དང་། །
སེམས་དུལ་བ་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །
ཆགས་པའི་ས་མིན་གར་འདོད་པར། །ཞིང་གཞན་དུ་ནི་མཉམ་འགྲོ་དང་། །
ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། །སྟོན་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་འོ། །

ཞེས་གསུངས། མདོ་ལས་སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ས་བདུན་པ་བ་ཆོས་ཅན། ༡ ངར་འཛིན་གྱི་གཞི་བདག་གམ་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དང་། ༢ འདི་ནི་སྐྱེས་པའོ་འདི་ནི་བུད་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་པས་སེམས་ཅན་དུའམ་རྒྱུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དང་། ༣ དོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་སྲོག་གམ་འབྲས་བུ་བདེན་པས་སྟོང་

[264] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༡།༡༥༢

པ་དང་བཅས་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་སྟེ་མཁྱེན་པ་གསུམ་དང་། ༤ གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་བྱེད་དམ་ལམ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཅིག་སྟེ། དཔེར་ན་ལས་སུ་བྱ་བ་གང་གསོད་པར་བྱ་བ་དང་། གསོད་པ་པོ་དང་། གསད་བྱ་བཅས་འཁོར་གསུམ་བདེན་པས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༥ སེམས་ཅན་ཆད་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་ནི་ལྡན་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༦ སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་བས་རྟག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་རྟག་པ་དང་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༧ འཁོར་འདས་གཉིས་ལ་སྤང་བླང་གི་མཚན་མ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༨ འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱུ་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༩ མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༡༠ ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་རྫོགས་པར་རྟོགས་པས་དེ་ལ་མི་སྐྲག་ཅིང་བཟོད་པར་ཤེས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༡༡ སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དག་ལ་ཕྱི་ནང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པར་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༡༢ ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི༔ ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༡༣ ཁམས་གསུམ་ལ་དོར་བྱར་བདེན་པར་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་བདེན་པའི་མཚན་མར་འཛིན་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་འདོར་བ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་བཅས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། ༡༤ རྣམ་མཁྱེན་སོགས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་མི་ནུས་སྙམ་དུ་སེམས་ཀུན་ཏུ་ཞུམ་པའི་གཉེན་པོ་ནི། གཞན་དོན་དུ་ཞི་གནས་ཀྱིས་རྣམ་མཁྱེན་

ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་སེམས་པ་འམ་སྒོམ་པའི་མཐྱེན་པ་དང་། ༡༥ སངས་རྒྱས་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བདེན་སྟོང་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བམ་ལྷག་མཐོང་དང་ཐབས་དང་བཅས་པ་ལ་ནི་མཁས་པའི་མཐྱེན་པ་དང་། ༡༦ ཆོས་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ནི། འགོག་ལམ་གྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་དུལ་བའི་མཐྱེན་པ་དང་། ༡༧ དགེ་འདུན་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༡༨ སོ་ཐར་དང་བྱང་སེམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བདེན་པའི་དེར་ལྟ་བ་ཡི་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཞེན་པའམ་ཆགས་པའི་ས་མིན་པར་ཤེས་པའི་མཐྱེན་པ་དང་། ༡༩ ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་ལྟ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོད་པའི་གཉེན་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་རང་གར་འདོད་པར་དེ་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མཉམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་ནུས་པའི་མཐྱེན་པ་དང་། ༢༠ བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་བརྗོད་ཅིང་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། གདུལ་བྱའི་བློ་དང་མཐུན་པར་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ནི་སྟོན་པར་བྱེད་པར་ནུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་འོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་པོ་འདིས་ཀྱང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་བདུན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ༑ ས་དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཉི་ཤུ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

བརྒྱད་པ། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[265] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞིག་མི་འགྲོ་ཞིང་ཉམས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཞེས་ཀྱང་དེ་དང་དེ་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་དང་། །མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྩེ་བ་དང་། །
སངས་རྒྱས་ཞིང་བཟང་བསྒྲུབ་པ་དང་། །ཡོངས་སུ་བརྟག་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བསྟེན། །
དབང་པོ་ཤེས་དང་རྒྱལ་བ་ཡི། །ཞིང་སྦྱོང་སྒྱུ་མ་ལྟར་གནས་དང་། །

[265] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༢།༡༥༣

བསམ་བཞིན་སྲིད་པ་ལེན་པ་དང་། །ལས་ནི་རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་བཤད། །

ཅེས་གསུངས། ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ༡ བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གཅིག་གིས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་སམ་ཡིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་མོས་པ་བག་ལ་ཉལ་སོགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་། ༢ ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པས་དེ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྟེ་བ་དང་། ༣ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོས་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གསེར་ལ་སོགས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རང་བཞིན་བཟང་པོར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ༤ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་དུ་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་བསྙེན་པ་དང་། ༥ ལྷའི་མིག་སྐྱེད་པས་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ཁམས་དང་བག་ལ་ཉལ་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་པ་དང་། ༦ རང་ཉིད་གང་དུ་སངས་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བས་རྒྱལ་བ་ཡི་རྟེན་ནམ་ཞིང་ཁམས་དེ་ཉ་བརྟེན་པ་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱོན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ༧ མཉམ་རྗེས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། ༨ སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་དབང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པའི་བྱེད་ལས་སམ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བྱེད་ནི་ཕྱོག་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བའི་རྣམ་པ་འདི་ལ་བརྒྱད་ཡོད་པ་མདོ་ལས་བཤད་དོ༎ །བརྒྱད་པོ་འདིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

དགུ་པ། ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[266] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྨོན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཤེས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྨོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་དང་། །ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཤེས་དང་། །

[266] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༣

སྤོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟ་བུ་དང་། །མངལ་དུ་འཇུག་པ་མཆོག་དང་ནི། །
རིགས་དང་རུས་དང་ཚེ་འབྲང་དང་། །འཁོར་དང་སྐྱེ་བ་དག་དང་ནི། །
ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་ཤིང་རྣམས་དང་། །ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ས་དགུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ༡ བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བ་དེ་ཐར་ཕྱིན་དགུ་རྫོགས་པས་འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་སྨོན་ལམ་བཟང་པོ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་པ་འགྲུབ་པ་དང་། ༢ ངེས་ཚིག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྗེས་མཐུན་ཐོབ་པས་ལྷ་དང་ཀླུ་དང་གནོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ཤེས་པ་དང་། ༣ སྤོབས་པ་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྗེས་མཐུན་ཐོབ་པས་གཞན་གྱི་ཟིལ་གྱིས་མི་གནོན་པར་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སྤོབས་པ་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་ལྟ་བུ་མི་ཟད་པ་དང་། ༤ བུད་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་ཡུམ་སྒྱུ་འཕྲུལ་མ་ལྟ་བུའི་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༥ རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྒྱལ་པོ་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང་། ༦ རུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ས་བོན་བུ་རམ་ཤིང་གི་ཚལ་དུ་བསྐྱངས་ཤིང་དེ་ཉིད་ཉི་མས་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ལྟ་བུ་སོགས་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ༧ མ་ལ་སོགས་པ་དང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་དམ་པ་མི་རབས་བདུན་བརྒྱུད་དུ་བྱུང་བའི་ཚེ་འབྲང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ༨ རང་གིས་ཆོས་སྟོན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལ་བཀོད་པ་རང་ལ་དབང་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ༩ ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་མིའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟོད་ནས་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཞིང་ཁམས་སྣང་བས་བཀང་ཞིང་ས་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་གཡོ་བར་བྱེད་པས་སྐྱེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དག་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༡༠ སངས་རྒྱས་དང་གནས་གཙང་མའི་ལྷ་ལ་སོགས་པས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་བསྐུལ་ཏེ་ཁྱིམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ༡༡ དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བའི་སྟོན་པ་འདིའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དང་ཨཤྭ་ཐ་དང་བྱམས་པའི་ཀླུ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དྲུང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ༡༢ འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གིས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས

ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དེའི་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་བློ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ས་བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ༡ མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[267] རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ས་བཅུ་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ས་དགུ་འདས་ནས་ཡེ་ཤེས་ནི། །གང་གིས་སངས་རྒྱས་སར་གནས་པ། །

དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས། །བཅུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བཅུ་པ་བ་དེ་འདའ་བྱ་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་དང་ས་བཅུ་པ་རང་གི་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་སྔ་མ་དགུ་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པས་ས་དགུ་ཡོད་པ་ལས། སྔ་མ་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་ཤེས་མཐོང་གིས་འདའ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དགུ་པ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་ལས་འདས་ནས་ས་བཅུ་པར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ནི། མདོ་ལས་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དེ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས། འདའ་བྱ་ས་དགུ་པའི་རྗེས་ཐོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གསུངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་ས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་འདའ་བྱའི་ས་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་འདྲེན་སྟངས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་འདིར་འགོད་པར་མི་ལང་བས་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དུ་བཀོད་པའི་འཕགས་སེང་གི་བཞེད་པ་བཞིན་དམན་པ་ས་བརྒྱད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ཡོད་དེ། ༡ ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་སོ་སྐྱེའི་རྟོགས་པ་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ནི་(རིགས་ཀྱི་ས་)དང་། ༢ དགྲ་བཅོམ་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནས་ཡར་རྩིས་པའི་གྲངས་བརྒྱད་པ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་རྟོགས་པ་ནི་(བརྒྱད་པའི་ས་)དང་། ༣ མཐོང་སྣང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་

[267] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༣།༡༥༨

སྤྱངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་(མཐོང་བའི་ས་)དང་། ༤ འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤྱངས་སུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི་(བསྲབས་པའི་ས་)དང་། ༥ འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤྱངས་སུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་མངོན་རྟོགས་ནི་(འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་)དང་། ༦ གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤྱངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་(བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་)དང་། ༧ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཞུགས་པ་ལྷག་མ་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་(ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་)དང་། ༨ ཐེག་པ་འབྲིང་རང་རྒྱལ་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ནི་(རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་)སྟེ་བརྒྱད་པོ་འདི་ལས་བྱང་སེམས་འདི་ཤེས་མཐོང་གི་སྒོ་ནས་འདས་པ་དང་། ༩ ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་པོ་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ལ་སེམས་དཔའི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲང་སྟེ། ས་བཅུ་པ་བ་འདི་དེ་ལ་གནས་ནས་འདས་པ་ཡིན་པས་ས་བཅུ་པའི་འདབ་བྱའི་ས་དེ་ལ་དགུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས།[268] དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་དང་རིགས་ཀྱི་ས་གཉིས་ཨ་ཐྱུས་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་དང་ཆོས་མཆོག་དང་། གནོད་འཇོམས་ཆེ་བར་མོས་སྤྱོད་དང་བཟོད་ཆེན་དང་། ཆུང་བར་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གཉིས་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་བཞག་པ། ལེ་མང་དུ་དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་ཡོད་པས་ཡིན་ལ། བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དོར་ནས་དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་འདྲེན་པ་མདོ་སོགས་དང་འགལ་ལ། ཉི་སྣང་དང་ལེ་བརྒྱད་མར་དྲངས་པར་དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་མེད་པ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་ས་དགུ་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་བགྲང་ན་བཅུར་འགྱུར་བས་མ་དག་པར་དགོངས་པའམ། ཡང་ན་རིགས་ཀྱི་སར་འདུས་པར་དགོངས་ནས་གསུངས་སོ། །རིགས་ཀྱི་སོགས་སྐབས་ཐེག་ཆེན་སྤྱད་ཅེས་པ་སྐྱིར་ཡིན་ལ། རྣམ་བཤད་སོགས་རིགས་ཀྱི་ས་སྦྱོར་ལམ་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་སས་ཁྱབ་པས་ཡིན་གྱི། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ཀར་བཞག་པའི་དོན་རང་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པ་དང་དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་བསྡུས་པ་སོགས་དང་འགྲིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་གི་གནད་འདུས་ལ་གོ་བདེ་བའི་ལེགས་བཤད་དུ་མཐོང་ནས་འདིར་དྲངས་པའོ། །

གསུམ་པ་(གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །དང་

[268] ཟབ་ལུགས་དཔར་མ། ཤོག ༤༧༤

པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[269] རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེ་གང་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་སྨྲས་པ་ནི་དེ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནས། དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བ་དང་། རིགས་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། མཐོང་བ་དང་། བསྲབས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། བྱས་པ་རྟོགས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དང་། འབྲས་བུར་གྱུར་པ་དང་། འབྲས་བུ་དང་ལམ་དུ་གྱུར་པ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་གདགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ༎ །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས། །
ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་དང་། གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞི་དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞི་བཅས་བསྡོམས་པའི་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས། རང་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་བཞི་དང་ལྷན་སྐྱེས་བཞིའི་གཉེན་པོ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་བཏགས་བཞི་སྤོང་བའི་མཐོང་ལམ་བཞི་དང་ལྷན་སྐྱེས་བཞི་སྤོང་བའི་སྒོམ་ལམ་བཞི་བཅས་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་དེ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་ལས་གསུངས་པའོ། །ཞེས་སོ། །

ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ།

བཅུ་པ་(ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་

[269] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༥།༡༦༡

ལས།[270] གང་གི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་དེ་དང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གནས་པ་འདི་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་དང་མ་བྲལ་ལོ་ཞེས་ཁོ་བོ་སྨྲའོ་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་གི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཆེད་དུ་བྱ་དང་མཉམ་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་དང་འབད་མེད་དང་། །
མཐའ་ལས་འདས་པར་ངེས་འབྱུང་དང་། །ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་འབྱུང་དང་། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ངེས་འབྱུང་སྟེ། །
རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི། །ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཤེས་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་ས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱུང་ས་བརྒྱད་དུ་ངེས་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞི་བརྒྱད་པོའང་ཡོད་དེ། ༡ གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། སེམས་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ༢ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དང་། ༣ སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཐའ་ཡས་པར་བྱེད་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། ༤ འབད་རྩོལ་གྱི་མཚན་མ་རགས་པ་མེད་པར་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བཅས་སོ། །སྤོང་བ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ༥ སྲིད་ཞིའི་མཐའ་སྤངས་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ༦ ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་རིགས་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་བཅས་སོ། ། རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ༧ ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ༨ རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ངེས་པར་འབྱུང་སའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་གྲངས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི་ནི། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་

[270] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༡།༡༤༧

ངེ༷ས་པར་འབྱུང༷་བའི་དག་སའི་སྒྲུབ༷་པ༷་ཡི༷ན་པ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེ༷ས་པར་བྱ༷འོ། །ཞེས་པའོ། །

ངེས་པར་འབྱུང་ས་དང་པོ་བདུན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་དང་། ཐ་མ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ལ། གསེར་ཕྲེང་དང་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལྟར་ན་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ནི་ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ནས་ཡོད་པར་གསུངས། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་ས་ཐ་མ་གཉིས་ཀ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་པར་གསུངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྨྲས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཏེ་དང་པོའི་བཤད་པའོ།། །།

སེམས་བསྐྱེད་ནས་བཟུང་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པའི་བར། །
རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་བཅུ་ཞེས། །
ཚང་ལ་མ་នོར་ལམ་བཟང་འདི་ཉིད་ལ། །
འགྲོ་ཀུན་འཇུག་ཅིང་ཀུན་མཁྱེན་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །

སྐབས་གཉིས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ།

༄། །གཉིས་པ་(རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་དེའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་ལ་དེའི་ཐབས་སམ་རྒྱུ་ལམ་གསུམ་གྱི་རིགས་རྫོགས་པར་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤེས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡུམ་དོན་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་(ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་)ཡོད་དེ༑ ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། མོས་པ་སྒོམ་ལམ། དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་པ། བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྒོམ་ལམ། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་བཅས་སོ། །

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག

དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[1] ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། འོན་ཀྱང་འདིའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེའི་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་གྱིས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་དུ་དྲངས་པའི་ཉི་ཁྲིའི་མདོ་ནི། དང་པོ་ཉུང་བའི་ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་བསྟན་པའི་མདོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱི་དྲུང་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་

[1] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༢།༡༥༠

པ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་ནི་ལྷན་ནེ་མ་ཡིན། ལྷང་ངེ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འོད་འབའ་ཞིག་རབ་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། བཙུན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པར་བྱ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་གང་ཡིན། ཞེས་པ་དང་། ཡུལ་ངེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པའི་མདོ་ནི། འོན་ཀྱང་གང་ཡང་གལ་ཏེ་དེ་དག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཁྱབ་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པའི་མདོ་ནི། ལྷའི་བུ་གང་དག་གི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་དག་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཚམས་བཅད་པའི་ཕྱིར་རོ༑ ༑ཞེས་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པའི་མདོ་ནི། ཁོ་བོ་ནི་དེ་དག་གི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བར་ཆད་མི་བྱེད་དེ། ཞེས་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པའི་མདོ་ནི༑ ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[2] ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི། ལྷའི་བུ་གང་དག་གིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[3] མཐར་རིགས་ཅན་གསུམ་གས་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པས་ཁྱབ་པ་ནི། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་དག་ཀྱང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་ཡུལ་ངེས་པ་དང་ཁྱབ་པའི་ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་གཉིས་ཀྱི་མདོ་དྲངས་སྣངས་རྣམ་བཤད་དང་གོ་རིམ་ལྡོག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེས་རྣམ་བཤད་ལས་བཤད་པ་དེ་ཡི་གེ་ནོར་བ་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་གསུངས་པས་དཔྱད་པར་ཞུ། གཉིས་པ་ནི།

ལྷ་རྣམས་དུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །འོད་ཀྱིས་མོག་མོག་པོར་མཛད་དང་། །
ཡུལ་ངེས་པ་དང་ཁྱབ་པ་དང་། །རང་བཞིན་དང་ནི་དེ་ཡི་ལས། །

[2] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥༡༡
[3] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥༡༣

ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་ཤེས་དེ་ལ་ཡན་ལག་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། ༡ འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམ༷ས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྐྱེན་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་རུང༷་བ༷ར་བྱ༷་བ༷འི་ཕྱིར༷་དུ༔ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད༷་ཀྱིས༷་ལྷ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་འོད་རྣམས་མོ༷ག་མོ༷ག་པོ༷ར་མཛད༷་པ་སྟེ་གཟི་མེད་པར་བྱེད་པ་དང༷། འདིས་མཚོན་ནས་སོ་སོའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཆགས་སོགས་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་སྤངས་དགོས་པ་བསྟན་ཏོ། ། ༢ ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པས་གནས་སྐབས་ཉན་རང་ལ་མི་སྐྱེ་ཞིང་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནམ་ཡུལ༷་བྱང་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ངེ༷ས་པ༷་དང༷། ༣ མཐར་ཐུག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའམ་ཡང་ན་མཐར་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པའི་ཁྱབ༷་པ༷་དང༷། འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཡིག་ཆ་དག་ལས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ། འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་མིན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ནས་ཞུགས་མིན་སོགས་ཞིབ་པར་འཆད་པས་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་གཟིགས་པར་ཞུ། ༤ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རང་དོན་དུ་འདོད་སྲིད་ཀྱི་ཟག་པ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྤོང་ཞིང་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ནུས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ར༷ང་བཞི༷ན་ད༷ང། (ནི༷)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ། ། ༥ དུས་ལ་མ་བབ་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅིང་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་དུ་བསྡུས་སྟེ༔ སྨིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་དུ་འགོད་པ་སོགས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ལམ་ཤེས་དེ༷་ཡི༷་བྱེད་ལ༷ས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ལམ་ཤེས་དང་དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། མི་ཟློས་ཏེ་གོང་དུ་ཞུས་པ་གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་དངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དང་འདིར་ནི་སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

གཉིས་པ་(ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[4] གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ༑ ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི །
རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ལམ་ཤེས་སྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་སྟེ་དེ་སྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག་གི །རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་གམ་ཡང་ན་ཉེར་གསུམ་དེ་དག་སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྔོ་བ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ནི། གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་འདི་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།

སྡུག་ཀུན་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་པ་སྔོམ་དུ་བསྡུས་ནས་བརྗོད་ན། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །བསྒོམ་བྱ་གཙོ་བོར་བཟུང་བ་ཡི། །བདེན་པ་བཞི་ཡི་རྣམ་པ་སྟེ། །མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྣམས། །གཞུང་མང་ཀུན་ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར། །འདིར་བརྗོད་དགོས་པར་མི་སེམས་སོ། །སྡུག་ཀུན་ཐུན་མོང་རྣམ་པ་ལ། །བདུན་ནི་ཡོད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། །སྡུག་ཀུན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིས། །ཕ་རོལ་དགྲ་ལྟར་འཚེ་བའི་ཕྱིར། །ཕ་རོལ་ཞེས་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད། །གནོད་བྱེད་ཀྱིས་ནི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། །འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་པ་ཡིན། །དགྲ་བཅོམ་ལམ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། །གཡོ་བ་ཞེས་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན། །གཉེན་པོས་རབ་ཏུ་འཇིག་པའི་ཕྱིར། །རབ་ཏུ་འཇིག་པ་ཞེས་པ་ཡིན། །གནོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །འཇིགས་པའི་གནས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །འབྲེ་སོགས་སེམས་ཡོད་གནོད་པའི་ཕྱིར། །ནད་འགོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །མེ་སོགས་སེམས་མེད་གནོད་པའི་ཕྱིར། །འཚེ་བ་ཞེས་ནས་བརྗོད་པ་འོ། །ཞེས་སོ། །

[4] སྙིང་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༠།༡༥༣

བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[5] མཐོང་ལམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཉམ་གཞག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་དྲན་པའི་སྒོ་ནས། དེའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པར་ནུས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྦྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཚུལ་འདི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རིགས་བསྒྲེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གོ་བ་ཟབ་མོ་སྣང་བས་འདིར་དྲངས་པའོ།།

གཉིས་པ་(དེའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[6] ཀཽ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །
སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་དབྱེར་མེད་པས། །དྲོ་བ་དེ་དག་མི་དམིགས་པས། །
རྩེ་མོར་གྱུར་པ་དག་ཏུ་འདོད། །དེ་ལ་རྟག་ལ་སོགས་ཚུལ་གྱིས། །
གནས་པ་བཀག་པས་བཟོད་པ་རྣམས། །ས་བཅུ་དག་ལས་བརྩམས་ནས་ནི། །
མི་གནས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིས། །ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བཤད་དེ། །
ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར། །

ཞེས་གསུངས། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནམ་སྦྱོར་ལམ་དེ་ལ་ནི་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ༡
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་གི་

[5] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༣

[6] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༠།༡༥༥

སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པར་རྟོགས་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བ་སྟེ་དྲོད་དང་། ༢ གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པས། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱོར་ལམ་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བའི་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་དག་ཏུ་མདོ་ལས་འདོད་པའི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་དང་། ༣ གཟུགས་སོགས་དེ་དག་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས། དོན་དམ་པར་གནས་པ་བཀག་པ་སྟེ་བདེན་པར་མི་གནས་པར་རྟོགས་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་རྣམས་དང་། ༤ རབ་དགའ་ལ་སོགས་པ་ས་བཅུ་དག་ལས་འགོ་བརྩམས་ནས་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིས། ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ལམ་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྟེ་ཆོས་མཆོག་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེའི་སྐབས་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་ནས་ཀྱང་ས་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གཏན་ནས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

ཟིན་བྱེད་ཀྱི་གྲོགས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ནི་རྣམ་བཤད་ལྟར་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་དང་། རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། དེའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་ཀ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་དོ་ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས།[7] སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི་གཞུང་འདིར་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་ངོ་། །འོ་ན་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པས་སྐབས་དང་པོའི་སྦྱོར་ལམ་དང་ཟློས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔར་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་བསྒོམ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

[7] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༣

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

གསུམ་པ་(རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། ལམ་དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། དེའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་བགྲོད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[8] ཇི་སྐད་དུ། གནོད་སྦྱིན་གྱི་སྐད་ལ་སོགས་པ་ནི་ཤེས་པར་ནུང་གི་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཤད་པའི་དོན་ནི་ཤེས་པར་མི་ནུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། ཟབ་པ་བས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་སྟོན་པ་ཕྲ་བ་བས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ལ་འཇུག་པའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

> རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱིས་བསྟན་ཡང་མི་དགོས་ལ། །
> བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད། །

ཅེས་གསུངས། རང་བྱུང་སྟེ་རང་རྒྱལ་དེ་དག་ནི་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་འཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཐོབ་ནུས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་རང་ལ་ཚུར་གདམས་ངག་བསྟན་ཡང་མི་དགོས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ལ། ཡང་ཞེས་པས་རང་གིས་གཞན་ལ་ངག་གིས་ཆོས་སྟོན་མི་དགོས་པ་ནི་མ་བརྗོད་པ་ཟབ་པ་བསྡུས་པ་ཡིན་པས། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལས་ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་ལྟར་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པས་ཤེས་པ་ཟབ་པ་དང་། སྒྲ་མེད་ལུས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་ནུས་པས་མ་བརྗོད་པ་ཟབ་པ་བཅས་ཟབ་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[9] དེ་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་དོན་མི་རིག་པ་དེ་ནི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ལ། ཡི་གེ་གཅིག་ཀྱང་མ་བརྗོད་པ་ནི་མ་བརྗོད་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ༑ ༑དེའི་དོན་ཡང་མཉམ་གཞག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་སྟེ་གཞན་གྱིས་རང་ལ་བསྟན་མི་དགོས་པའོ། །རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་པ་ནི་མ་བརྗོད་པ་ཟབ་པ་སྟེ། རྩ་བའི་ཡང་སྒྲས་བསྡུས་པ་གཞན་ལ་ངག་གིས་བསྟན་མི་དགོས་

[8] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༥།༡༤༨
[9] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥༥༩

པའོ། །ཟབ་པ་སྒྲ་མ་ལ་ནི་ཕྱི་མས་ཀྱང་ཁྱབ་ལ་དེ་ལ་ནི་སྒྲ་མས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར་རོ༔ །ཞེས་གསུངས།

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་རྩ་ཊཱི་ཀ་ལས།[10] འོག་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་དང་། སྐབས་འདིར་རང་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་འགལ་བར་མི་བསམ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་དང་། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སློས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་)ནི།

གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ། །
དེ་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ། །སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ་དེ་ལྟར་སྣང་། །

ཞེས་གསུངས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། ཆོས་སྟོན་པའི་དགོས་དོན་ནི་ཆོས་ཉན་པ་པོས་མཉན་བྱ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་གོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ན། དེ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་ནུས་ཏེ། སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་སྒྲ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་གང་༷་དང་གང་༷་ཞིག་༷་གིས་རྟོགས་བྱ་བདེན་བཞི་སོགས་དོན་༷་ནི་༷་གང་༷་དང་གང་༷་ལ་༷། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཇི་༷་ལྟ་༷་ཇི་༷་ལྟར་༷་ཉན་༷་འདོད་༷་པ་༷འི་གདུལ་བྱ། དེ་༷་དང་དེ་༷་ལ་༷་དོན་དེ་༷་དང་༷་དེ་༷་ངག་སྒྲ་༷་སོགས་མེ་༷ད་ཀྱང་༷་ནི་༷་ལུས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྒྲ་མེད་ཀྱང་ཆོས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་༷་ལྟར་༷་གཞན་གྱི་ཡིད་བློ་ལ་སྣང་༷་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཞིག །ཆོས་སྟོན་པའི་དགོས་དམིགས་དེ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

སྐབས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་གནས་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱོད་པ་ནི། རྒྱན་ཚིག་འདི་ལ་མདོ་ཡོད་མེད་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[11] རང་རྒྱལ་གྱི་གདུལ་བྱ་གང་བརྗོད་བྱའི་དོན་ནི། །གང་དང་གང་ལ་རང་རང་གི་མོས་པ་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ་དེ་དང་དེ་ལའོ། །གང་ན། བསྟན་བྱའི་དོན་དེ་དང

[10] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨
[11] ཟེ་ཞྭན་དཔར་མ། ཤོག ༥༥༡

དེའོ། །ཇི་ལྟར་ན། བརྗོད་པའི་སྒྲ་མེད་ཀྱང་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉན་པ་པོས་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ་དེ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མེད་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པར་མི་འགལ་ལོ། །འདི་ལ་མདོ་མེད་དོ། །ཞེས་འདི་ལ་རྩ་བའི་མདོ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར། གྲགས་ཆེ་བའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ལས་མདོ་སྦྱར་བ་མི་སྣང་ཞིང་། དགའ་ཤར་སོགས་པ་ཁང་ཚན་གྱི་མདོ་རྒྱུན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པར།[12] རྒྱུན་སྣང་ལས་རྒྱུན་ཚིག་འདི་ལ་མདོ་ཞིག་དྲངས་ཀྱང་ཉི་ཁྲི་མདོ་ཚིག་མ་ཡིན་ཞིང་། བརྒྱད་སྟོང་མཐལ་བ་ན་མདོ་ཚིག་འདི་དང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་མ་མཐལ་ཡང་ཆ་མཚུངས་པ་ཡོད་པར་མངོན་ཡང་དེ་ནི་རྩ་བ་འདིའི་མདོ་མིན་ཞིང་། རྒྱུན་སྣང་རང་ལས་མདོ་སྡེ་གཞན་དག་དྲངས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་ད་དུང་མདོ་གཞན་གང་དུ་ཡོད་དཔྱད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་མངོན། ཞེས་གསུངས་འདུག །ཡང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[13] རྒྱུན་ན་ཡོད་པ་མདོ་ཡི་གླེགས་བམ་ཁ་ཅིག་ལས་མི་སྣང་བ་ནི་གཞུང་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་འདི་བསྐྱབ་པར་དཀའ་བ་དང་། ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ཡི་སྟོབས་བྲི་བས་ལུང་གི་ཚིག་ཉམས་པ་ཟད་ཀྱི། འདི་ལ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་དྲི་མ་མེད་དེ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཡུམ་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་འཆད་པ་ནི་ལེགས་པར་བརྟགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[14] ཁ་ཅིག །རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་དགོས་སྣམ་པའི་ཀུན་སློང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ན། ངག་གིས་ཆོས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བས། དེ་འདྲའི་ཀུན་སློང་ལ་མི་ལྟོས་པར་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་ནུས་ལ། དེ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པ་སློབ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མེད་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[15] རང་སངས་རྒྱས་སྒྲ་མེད་དུ་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཅེས་འཆད་པ་དག་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། ལུས་ངག་གི་རྣམ་པ་རིག་བྱེད་ལ་ཀུན་སློང་དགོས་མི་དགོས་ཁྱད་པར་མེད་པས་ངག་གིས་ཆོས་བསྟན་པས་ཤེས་པའི་རྩལ་རྟོགས་ན་ལུས་ཀྱིས་བསྟན་པས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིད་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བསམས་པས་ལྷའི་དབང་པོའི་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡིད་

[12] ཤོག ༥༡༢

[13] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༧༩༨

[14] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༨

[15] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༧༣༡

གྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་དགོངས་ནི། རང་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་ནུས་ཏེ། སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་རང་གི་ཡིད་ལ་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་དོན་དེ་གོ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲ་མེད་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་བསྟན་པར་མི་བཞེད་པ་ལྟ་བུར་མངོན། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་ལས།[16] སངས་རྒྱས་དང་འདྲ་བའི་དོན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བརྗོད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྨོན་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་གྲུབ་པ་འདྲ་བས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(ལམ་དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[17] ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ནས་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་རང་བཞིན་ཟབ་པ་དང་ཞི་བ་ཉིད་འགོག་པ། ཞེས་པ་ནས། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་ངེས་པར་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་བར་དང་དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་།

གཉིས་པ་ནི།

གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང་། །འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་ནི། །
རྟེན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ཡུལ་གཟུང་བའམ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དུ་དང་། ཡུལ་ཅན་འཛིན་པའམ་ནང་ཤེས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་ནི། རྣམ་གཞག་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དག་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས། ཡང་དག་པར་བསྡུས་པར་རམ་འདུས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞིའོ། །ཞེས་པའོ། །

ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་དང་དམིགས་པ་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁ་ཕྱིར་ལྟས་ཀྱི་གོ་བ་ཙམ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ། །རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་སྔོ་སྣོད་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ལོགས་སུ་མེད་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ལས་དབང་པོ་རྣོ་བས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་

[16] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༢
[17] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༢།༡༤༤

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[18] ཚོགས་གསོག་པའི་དུས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ལ་བཤད་ནས་གཞན་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བ་མ་བཤད་པ་དང་། དྲིན་ལན་བསབ་པ་ལས། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཚར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྤྱིར་གསུངས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དུས་མཚུངས་གསུང་བ་ལྟར་འཐད་དོ། །ཞེས་རང་ལུགས་ལ་རང་རྒྱལ་གསུམ་ཀས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཚོགས་གསོག་པ་མཚུངས་པར་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[19] ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་སུ། བསྐལ་པ་བརྒྱར་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱེད་ཅིང་ཚོགས་བསགས་ནས། ཕྱི་མ་ལ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དུས་ངེས་པ་མེད་པར་ཚོགས་གསོག་པ་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མན་ཆད་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་ནས། ཕྱི་མ་ལ་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་ཅིང་། དེའི་སྐྱེ་བ་རྗེས་མ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་རང་རྒྱལ་ཁ་ཅིག་ཚོགས་གསོག་པའི་དུས་ངེས་པ་མེད་པར་གསུངས།

གསུམ་པ་(དེའི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[20] ཀྱེ་མ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འདི་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མི་མཐོང་། འགག་པ་དང་། བླང་བ་དང་། དོར་བ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། སྡོགས་པ་དང་། འབྲི་བ་དང་། འགྲིབ་པ་དང་། འཕེལ་བ་མི་མཐོང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་འགལ་བར། །སྟོན་པའི་རྣམ་པ་དྲོར་གྱུར་པ། །
རྩེ་མོར་གྱུར་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །འགྲིབ་པ་མེད་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ། །
ནང་སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིས། །གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་ཕྱིར་བཟོད་པ། །
གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་བ་མེད་སོགས་ཀྱི། །རྣམ་པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག །

ཅེས་གསུངས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བརྟར་བཏག༷ས་པ༷འི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཆོ༷ས་ཉིད༷་དང

[18] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥༥༡
[19] སྣོ་སྙིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༩༠
[20] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༠|༣༠༡

མི་འགལ་བར་སྟོན་པ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བར་གྱུར་པ་སྟེ་དྲོད་དང་། ༢ སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་འགྲིབ་པ་མེད་པ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་དང་། ༣ ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཡིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དང་། ༤ གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་ནི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །ཞེས་པ་ནི་རྩ་འགྲེལ་སྦྲར་ནས་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་བཞིན་འཆད་པའོ།།

འགྲེལ་པས་ནི་གཟུགས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑འདིར་བཤད་པའི་དོན་དམ་པར་ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ་གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆད་ལ་སྦྲར་ན་རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་དེ་གས་རྗོགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[21] རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་ལ༑ གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བཤད་པ་ཊུང་བ་ཙམ་དུ་སྣང་བས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པས་སྦྱོར་ལམ་སྒྱུ་མའི་སྟོན་ཚུལ་དང་འདྲ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་ལས།[22] འགྲེལ་པས་སྦྱོར་ལམ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཊཱིཀྐར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་གསུངས་ཏེ། སྦྱོར་དུ་ཊུང་ཙམ་སྣང་བ་ལ་དགོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ།

བཞི་པ་(ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། བསྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ་དང་། སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་དུ་འདི་ལ་མདོ་དྲངས་པ་མི་སྣང་ངོ་། གཉིས་པ་ནི།

བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་རྣམ་བཞི་ཡིས། །
ལམ་ཤེས་ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཕན་ཡོན་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། །

[21] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༤༠༩

[22] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ་ནི། སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་གཉིས་དང་འགོག་བདེན་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་བཅས་བཞི་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་ཡིས་ནས་བསྟན་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་དེའི་ཕན་ཡོན་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་སོགས་ཚེ་འདིའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཚེ་རབས་དྲན་པ་སོགས་སྐྱེ་བ་གཞན་གྱི་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་འདི་དག་མདོ་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ནི། རྗེ་ཡབ་སྲས་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། དེའི་རྗེས་འཇུག་གི་ཡིག་ཆ་མཁན་པོ་ཕལ་ཆེ་བས་དན་སོང་བ་གསུམ་དང་སྒྲ་མི་སྙན་དང་། གོང་མའི་རྟེན་ལ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་ལ། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[23] ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ལ་ཁམས་གོང་གི་ལྷ་མེད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྐྱེ་སླ་བ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཀུན་བཏུས་སུ་མདོ་དྲངས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལྷའི་བུ་བློ་གྲོས་རབ་གནོན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཚོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྡུལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(བསྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[24] ཀཽ་ཤི་ཀ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་དམིགས་སོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལའང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཤིང་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དག །ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་རྟེན་མེད་ཕྱིར། །
རྣམ་གྲངས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། །ཆེན་པོ་ཚད་མ་མེད་བཅས་དང་། །
ཚད་མེད་པ་དང་མཐའ་མེད་དང་། །དེར་གནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ། །
སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་འཛིན་དང་། །བླང་མེད་དོར་བ་མེད་སོགས་དང་། །

[23] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥
[24] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༠༧།༢༠༥

བྱམས་ལ་སོགས་དང་སྟོང་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་འཐོབ་པ་དང་། །
རྣམ་པར་བྱང་ཀུན་ཡོངས་བསྡུས་དང་། །ཉམ་ང་བ་དང་ནད་ཀུན་སེལ། །
མྱ་ངན་འདས་འཛིན་ཞི་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱུང་ལ་སོགས། །
སྒྲོག་མི་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །
བདག་ཉིད་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་དག །འགོད་དང་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པ། །
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །

ཞེས་གསུངས། དང་པོ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ༡ ཡུལ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡུལ་ཅན་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་ཤེར་ཕྱིན་དག་ནི། དོན་དམ་པར་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་དང་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་སྟེ་མེད་པ་ནི་དོན་རྣམ་དང་། དེ་ལྟར་སྡུག་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་ཡིན་ནོ། །གུང་ཐང་མཆན་འགྲེལ་ལས་འགྲེལ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་འཆད་པར་མངོན། ༢ སྡུག་བདེན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞིང་ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དེ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༣ དེ་བཞིན་དུ་སྡུག་བདེན་གྱི་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་དང་བཅས་པ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༤ ནམ་མཁའ་ལྟར་ཆོས་དབྱིངས་ཚད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཚད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ༡ ཟག་བཅས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༢ ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་དེར་གནས་པ་ནི་ཆོས་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ཆོས་ཉིད་ལ་ནི་སངས་

རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༣ དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཀུན་ལ་དོན་དམ་པར་བླང་བ་མེད་པ་དང་དོར་བ་མེད་པར་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕན་ཡོན་བདུན་གྱིས་གླགས་མི་རྙེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༤ བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕན་ཡོན་འགོག་པ་ལས་སྲུང་ཞིང་བསྲུང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། །དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། ༡ གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་གཉུག་མ་སྐྱེ་དང་པོ་ནས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འགོག་པ་ལ་གནས་པའི་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༢ ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་འཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༣ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རིགས་ཀུན་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༤ ཕྱི་ཡི་ཉེར་འཚེ་ཉམ་ང་བ་དང་ནང་གི་ཉེར་འཚེ་རླུང་མཁྲིས་སོགས་ནད་ཀུན་རབ་ཏུ་སེལ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་འགོག་པའི་བདེན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ༡ ཐར་པའམ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཉེར་བར་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༢ ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ལྷས་བྱས་པའི་གནོད་པ་ལས་བསྲུང་བ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གནོད་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། ནང་གི་གནོད་པ་ལས་སྲུ་བ་དག་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། ༣ རང་ཉིད་སངས་རྒྱ་བ་མངོན་པར་འདོད་པས་སྲོག་མི་གཅོད་པ་དང་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ཏེ་དེའི་རྒྱུ་ལ་ནི་བདག་ཉིད་ལེགས་པར་གནས་ཏེ་སེམས་

ཅ༷ན་གཞན་ད༷ག་ཀྱང་དེ་ལ་འགོ༷ད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་ད༷ང་། སྨིན༷་པ༷་ལ༷་སོ༷གས་པ༷འི་དགེ་བའི་རྩ་བ་མི་ཟད་པར་རྫོ༷གས་པ༷འི་བྱ༷ང་ཆུ༷བ་མཆོག་ཏུ༷་བསྔོ༷་བ༷ར་བྱ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་ཤེས་རྣམ་དང་། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །

དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་ལ༷མ་ཤེ༷ས་པ་ཉི༷ད་བསྟན་པའི་སྐབས་ཀྱི༷་མཐོང་བའི་ལམ་སྐ༷ད་ཅི༷ག་མ༷་བཅུ་དྲུག་དག་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས་འདིར་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་གིས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་དོན་དངོས་སུ་མ་བཤད་པར། མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་དང་རྗེས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་བཤད་ཟིན་དང་བཤད་འགྱུར་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བསྟན་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་སུའང་། རྣམ་པ་མ་བསྟན་ཞིང་རྣམ་པ་རྣམས་ནི་སྐབས་བཞི་པར་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་རྣམས། ཚིག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་བཞིན་དུ་མ་བསྟན་ཞེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་བསྐྱོན་འདིང་བ་ཙམ་མོ། །ཉེས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་སྐབས་དང་པོའི་སྦྱོར་ལམ་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་ནི་གཞུང་ཚིག་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་པ་དང་འདྲ་བའོ། །ཞེས་པ་ནི་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་རྩ་ཊཱིཀ་དགོངས་པ་དོན་འགོད་ཞུས་པའོ། །

སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ།

ལྔ་པ་(སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[25] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་དུལ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ལྷའི་རིས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྲུང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་ནི།

[25] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༠༦།༢༠༧

ཀུན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །འདུད་དང་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་དང་། །
གནོད་པས་བརྫི་བ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་ལ་རྣམ་པ་དྲུག་ཡོད་དེ། ༡ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལམ་གོང་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་སེམས་ལ་རང་དབང་ཉིད་དུ་བྱེད་པས་ཀུན་ནས་ཞི་བ་དང་། ༢ ང་རྒྱལ་བཅོམ་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཕ་མ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་གུས་ཤིང་འདུད་པ་དང་། (རྩ་བ་འགྲེལ་ཞིག་ཏུ་བདུད་དང་ཞེས་པ་མདོན།) ༣ གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནང་གི་འགལ་རྐྱེན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཞིང་ཉོན་མོངས་ཀུན་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ༤ ཕྱིའི་འགལ་རྐྱེན་ཕ་རོལ་གྱིས་བྱས་པའི་རིགས་སྔགས་དང་དུག་སོགས་ཀྱི་གནོད་པས་བརྫི་བའམ་གནོད་པ་མེད་པའི་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། ༥ རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྦྲོ། ། ༦ འདིར་བསྟན་སྒོམ་ལམ་སྒོམ་པ་པོའི་བྱང་སེམས་གང་ན་ཞུགས་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

འདིར་མཆོད་རྟེན་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ནི། རྒྱན་སྣང་དུ་སྐྱེ་བོ་གཞན་རྣམས་བསོད་ནམས་གསོག་སའི་ཞིང་དུ་གྱུར་པ་མཆོད་རྟེན་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་དང་། བཙུན་པ་ཟླ་བའམ་ཅན་དྲ་གོ་མིས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་སྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་མཆོད་རྟེན་ཡིན་ན། བདེན་མེད་སྟོན་ཅིང་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འཛིན་པ་སོགས་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་འདིའི་བཞུགས་གནས་དེ་བས་ཀྱང་མཆོད་རྟེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ཕྱི་མ་ཉིད་ལེགས་པ་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[26] གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་པོ་བཞི་དང་། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལྔ་པ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དྲུག་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

སོས་པ་སྒོམ་ལམ།

དྲུག་པ་(སོས་པ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[27] ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མོ་འདི་བྲིས་ཤིང་གླེགས་བམ་དུ་བགྱིས་ཏེ་བཅངས་ལ་མཆོད་པ་བགྱིས་

[26] ནྲོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༤༣༦
[27]སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༠༥།༢༡༩

པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཤིང་རྣམས་ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། འབྲས་བུ་དང་། དབྱིབས་དང་། ཚུ་ཞེང་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་གྲིབ་མའི་དཔེས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མོས་པ་རྣམ་པ་དགུ་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །རང་གཞན་དོན་དང་གཞན་དོན་དང་། །
རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། །
སོ་སོར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཆུང་དུའི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །
དེ་ཡང་རྣམ་གསུམ་དེ་ལྟར་ན། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མོ༷ས་པ༷་སྦྱོམ་ལམ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ར༷ང་གི༷་དོ༷ན་གྱི་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་ད༷ང་། (ཉི༷)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ར༷ང་གཞ༷ན་གཉིས་ཀའི་དོ༷ན་གྱི་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་ད༷ང་། གཞ༷ན་དོ༷ན་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་ད༷ང་བཅས་པ་རྣམ༷་པ་གསུམ༷་དུ་ཡོད་པ་ཞེ༷ས་པར་བྱ༷་དགོས་ལ། མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་གསུམ་པོ་དེ༷་ལ་ཡ༷ང་ནི༷། རེ་རེ་ལ་ཆུང༷་དུ༷་དང༷་། འབྲིང༷་དང༷་། ཆེ༷ན་པོ༷་སྐྱེ༷་སོ༷་སོ༷ར་རྣམ༷་པ༷་གསུམ་གསུམ༷་དུ་ཡོད་པ་འདོ༷ད་དགོས་པ་མ་ཟད། རྣམ་པ་རེ་རེ་ལའང་དཔེ༷ར་ན་ཆུང༷་དུ༷འི༷་ཆུང༷་དུ༷་ད༷ང་དེའི༷་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སོ༷གས་ཀྱི་དབྱེ༷་བ༷་བྱས་པ་ཡི༷ས་ན་རང་དོན་ལ་དགུ །གཉིས་དོན་ལ་དགུ །གཞན་དོན་ལ་དགུ་བཅས་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་དེ༷་ལ་ཡ༷ང་དགུ་ཚན་རྣམ༷་པ་གསུམ༷་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་དེ༷་ལྟར༷་ན༷། འདིར་བསྟན་སྦྱོམ་ལམ་གྱི་གྲངས་ལ་དགུ་གསུམ་གྱི་རྣམ༷་པ༷་ཉི༷་ཤུ༷་རྩ་བདུན༷་དུ༷་ཡོད་པ་མདོ་ལས་འདོ༷ད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའམ་ཡང་ན་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ལྟར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གང་བཤད་ཀྱང་དོན་འདྲའོ།།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་རང་དོན་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་དང་། གཉིས་དོན་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་དང་། གཞན་དོན་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་ས་བཅུ་པར་ཁོ་ནར་ཡོད་པར་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་ལྟར་ན་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་གསུམ་ཀ་ས་གཉིས་པ་ནས་འཛོག་པར་གསུངས། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས།[28] རང་དོན་མོས་པ་སྦྱོམ་ལམ་

[28] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༩

བདག་ཏུ་ང་རྒྱལ་བ་མ་སྤྱངས་པའི་གནས་སྐབས་མ་དག་ས་བདུན་ལ་བཞག །གཉིས་དོན་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་བདག་གཞན་མཉམ་པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པ་གཉིས་ལ་བཞག །གཞན་དོན་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ས་བཅུ་པ་ལ་བཞག་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་གསུམ་ཀ་སྒོམ་ལམ་དགུ་ཀའི་རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་པར་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། རང་དོན་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཡོད། གཞན་དོན་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དང་པོ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཡིན་དགོས། གཉིས་པ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་འདི་ནི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པས་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལ་གུས་པ་སྐྱེས་སོ། །

སྐབས་འདིར་ས་དང་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་ཡོད་མེད་ལས་འཕྲོས་ཏེ་དཔྱད་གླེང་ཙུང་ཙམ་བྱེད་པར་འདོད། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[29] སྒོམ་ལམ་བྱེད་པ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཕན་ཡོན་ཏེ། དབྱེ་ན་དྲུག་གོ །ས་མཚམས་ས་གཉིས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[30] དེའི་འོག་ཏུ་སྦྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནས་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་བར་བཅུ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུས་རིམ་པ་བཞིན་བསྡུས་ཏེ་དང་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། ལྷག་མ་དགུ་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཏེ་སྐབས་དེ་ན་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རྗེ་བླ་མས་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་ཐོག་མཐའ་བར་དུ་གསུམ་དུ་ས་དང་པོར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་མི་བཞེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་། སྐབས་བརྒྱད་པར་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡི་སྣང་གི་དགོངས་པ་ལྟར་ནའང་དེ་ལྟར་མིན་ནམ་སྙམ།

རྣམ་བཤད་ལས་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[31] མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སས་བསྡུས་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་ལ། སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་གྱིས་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་གི་ས་བོན་དང་། སྒོམ་སྤངས་ཤེས་སྒྲིབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་རིམ་ཅན་

[29] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༠

[30] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༥

[31] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨

དུ་སྟོང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ༑ ༑དེ་བས་ན་ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུར་བཛོད་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་སྒོམ་ལམ་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པར་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ལ། དེ་བཞིན་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པས་གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་དུ་ཀུན་བཏུས་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་ཡོད་པར་གསུངས། པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་ཀུན་བཏུས་བཀའ་འགྲེལ་དུ་ཀུན་བཏུས་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་ཡོད་པར་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[32] ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གསེར་འཕྲེང་ལས། སྒོམ་ལམ་བྱེད་པ་ནི་སྒོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། དབྱེ་ན་དྲུག ས་མཚམས་ས་གཉིས་པའི་སྐད་གཅིག་གཉིས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་སའི་བར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་གསུངས་པ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། ས་དང་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་ས་དང་པོ་ལ་སྒོམ་ལམ་ཡོད་པར་བཞེད། སྤྱིར་ས་དང་པོ་ལ་སྒོམ་ལམ་ཡོད་པ་བཞེད་མིན་གང་ལྟར་ཡང་སྒོམ་སྤོང་སྒྲིར་དགུ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་སྒྲིར་དགུ་ནི་འཛོག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ས་དང་པོ་ལ་སྒོམ་ལམ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་བཅུའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅུ་དང་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཅིག་བཅས། བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་དག་སྒོམ་ལམ་སྒྲིར་དགུ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནང་དུ་འདུ་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་སྒོམ་སྤོང་སྒྲིར་དགུ་པོ་དག་ཀྱང་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅུ་གཅིག་གི་སྤང་བྱར་བགོ་འགྲེམས་བྱ་ཚུལ་སོགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་དགོས་པའང་ཡོད་དོ། །

དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྟགས་པ།

བདུན་པ་(དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྟགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[33] འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གནྡའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ

[32] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༨༠༣

[33] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༨།༣༧༤

གདུང་གིས་བཀང་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱོ་བ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་བསྟགས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི། །

དགུ་ཚན་གསུམ་གྱིས་བསྔོད་པ་དང་། །བཀུར་བ་དང་ནི་བསྟགས་པར་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། མོས་པ་སྒོམ་ལམ་ཐོབ་སྐྱོང་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་དེའི་ཕན་ཡོན་བསྔོད་བཀུར་བསྟགས་གསུམ་ནི། མོས་པའི་ཡུལ་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་ལ། དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་མོས་པའི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་དགུ་ཚན་གསུམ་གྱིས་རང་དོན་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་དགུ་ལ་སྟེ་མ་སྟེ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྒོ་ནས། མངོན་པར་དགའ་བ་བྱེད་ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་སོགས་ཀྱིས་མ་སླད་པར་དོན་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ནས་ངག་གིས་བསྔོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་དོན་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་དགུ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་ལུས་ཀྱིས་བཀུར་བ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། གཞན་དོན་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་དགུ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་ཡིད་ཀྱིས་བསྟགས་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

སྤྱིར་བསྔོད་བཀུར་བསྟགས་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་ལ་ངག་ལུས་ཡིད་གསུམ་གྱི་གུས་ཚུལ་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་མང་བས་ཐམས་ཅད་འདིར་འགོད་པར་མི་ལང་ལ། ཉི་སྣང་ལས།[34] རིག་བྱེད་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་བརྗོད་པ་ནི་བསྔོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལྟར་དོན་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཚད་མེད་དང་བཞི་པའི་ཨོཾ་ནི་བཀུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ནི་སྒྲའི་ཚངས་པ་ནི་དམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བཀུར་བ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན། འདིར་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་རྟོགས་པའི་ཆ་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བསྟགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྔན་ཚིག་གི་རིག་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ང་སྨྲ་སྟེ། མར་ལྟ་བུའི་ཚིག་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་བསྟགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་བསྔོད་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དངོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་ལ་བསྔོད་པ་དང་། བསྔོད་ཡུལ་གྱི་དོན་དངོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་རབ་བཏགས་དང་ཕུལ་བྱུང་གི་སྔན་ཚིག་གིས་རྒྱན་པའི་སྒོ་ནས་བཀུར་བ་དང་། བསྔོད་ཡུལ་དེ་ཉིད་

[34] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༡༩

དྲིན་ཆེན་གྱི་མ་ལྟ་བུའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་བསྔགས་པ་བཅས་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུར་འབྱེད་པ་མིན་ནམ་སྙམ་པས་དཔྱད་པར་ཞུ། ཚ་འགྲེལ་ལྟར་ན་འདིར་བསྟན་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་དགོས་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ཡང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[35] བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་གསུམ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིན་པ་དེས་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་དོན་ཡང་དག་པ་སྟེ་མོས་པ་སྒོམ་མཁན་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གནས་མ་ནོར་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་དང་དེ་ལྟར་ངེས་ནས་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཅམ་བུ་སྟེ་ངག་སྟན་པ་ངོ་བསྟོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་གསུངས་པས་དཔྱད།

བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ།

བརྒྱད་པ་(བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[36] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པ་འདི་ཉིད་རབ་ཅེས་བྱའོ། །དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཙོ་བོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན། །དེ་ཡི་བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནི་མི་དམིགས་རྣམ་པ་ཅན། །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཚན་ཉིད་དོ། །
དབེན་དང་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཚོགས། །རང་བཞིན་དྲན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །
ཐབས་བཅས་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །
ཁམས་གསུམ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡི། །
བསྔོ་བ་གཞན་ནི་རྣམ་གསུམ་པོ། །བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། །

[35] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༥༩༨

[36] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༠།༢༢༣

ཞེས་གསུངས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་སྟེ་ཉན་རང་གི་བསྔོ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཅན་བྱང་སེམས་སྨོན་ལམ་པ་དེ་ཡི་བསྔོ་བ་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་བྱེད་པ་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །༡ ཞེས་བྱེད་པ་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་བསྔོ་བ་དེ་བསྟན། དེས་ན་གོང་དུ་བཤད་པའི་བསྔོ་བ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་ནི་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། ༢ བསྔོ་བྱ་སྦྱིན་སོགས་ཕྱིན་དྲུག་ལ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་བ་དེ་དག་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་དང་། ༣ བསྔོ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བདེན་པར་མི་ཞེན་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་ཉིད་དོ། །༤ དེ་བཞིན་དུ་བསྔོ་བ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དབེན་པའི་བསྔོ་བ་དང་། ༥ རང་གི་དགེ་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་བཟང་ངན་དུ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་གྱི་བསྔོ་བ་དང་། ༦ ཕྱིན་དྲུག་གི་དགེ་བ་ལ་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐབས་མཁས་པ་དང་བཅས་པའི་བསྔོ་བ་དང་། ༧ བསྔོ་བྱ་སྔོ་བྱེད་བསྔོ་བ་གསུམ་ཏེ་འཁོར་གསུམ་པོ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཚན་མ་མེད་པའི་བསྔོ་བ་དང་། ༨ ཐ་སྙད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་དམིགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟིགས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་བསྔོ་བ་དང་། ༩ ཐ་སྙད་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱུར་མི་བསྔོ་བས་ཁམས་གསུམ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བསྔོ་བ་དང་། ༡༠ སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་དགེ་བ་བཅུ་ཚད་མེད་བཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་མངོན་ཤེས་ལྔ་དང་བཅས་པ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་ལ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པར་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་ཆུང་ངུ་དང་། ༡༡ སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་རང་རྒྱལ་བར་བཀོད་པའི་དགེ་བ་ལ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པར་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་འབྲིང་དང་། ༡༢ སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་ལ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པར་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བ་ཆེན་པོ་ཡི་བསྔོ་བ་དང་། བསྔོ་བ་གཞན་ཏེ་ཐ་མ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྔོ་བའི་བདག་ཉིད་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[37] སློབ་དཔོན་འདི་དང་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་རྣམས་ནི་དང་པོ་ཡང་བསྔོ་བ་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ནས་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་མདོ་རྒྱན་གྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་གང་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་རྣམས་བསྔོ་སྨོན་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་པ་ནི། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཆུ་ཐིགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ལྷུང་། །རྒྱ་མཚོ་མ་སྐམ་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་བསྔོས་དགེ་བ་ཡང་། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། །ཅེས་པ་ལྟར་དང་། འདིར་བསྟན་བསྔོ་བ་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་མིན་ནི་གོང་གི་བསྔོ་བ་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ་ལས་ཤེས་ནུས་ལ། སྤྱིར་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་བསྔོ་སྨོན་ནི་གངྒཱའི་ཀླུང་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པ་ཞིག་ཡིན་པས་བདག་ལྟ་བུས་མཐའ་ག་ལ་དཔོག །འོན་ཀྱང་བསྔོ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་བསྔོ་བ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དངོས་སམ་ཡང་ན་བརྒྱུད་ཀྱང་རུང་། །སེམས་ཅན་དོན་ལས་གཞན་མི་སྤྱོད། །སེམས་ཅན་ཁོ་ནའི་དོན་གྱི་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་བསྔོའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། འཛམ་དཔལ་དཔའ་བོ་ཞེས་སོགས་བཟང་སྤྱོད་ནས་གསུངས་པའི་ཚིག་རྐང་གཉིས་ལྟར་རོ། །

གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་སོགས་ལ་བསྔོ་བ་ཡོད་མེད་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[38] འོན་ཀྱང་མདོ་ལས་འདི་དག་དང་པོར་བློས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ཤིང་དེ་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་ནས་དེའི་དགེ་བ་བསྔོ་བར་གསུངས་པས་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་བསྔོ་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཕྲག་དོག་མེད་པའི་ཡི་རང་བྱས་པ་ན་བྱེད་པ་པོ་དང་མཚུངས་པར་ཐོབ་པའི་དགེ་བ་དེ་ཉིད་བསྔོ་བ་ལ་བཏགས་སམ་སྙམ་མོ། །ཞེས་བསྔོ་བྱའི་དགེ་རྩ་ལ་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་བསྔོ་བར་གསུངས་པ་ནི་དགེ་རྩ་དེ། རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་པ་ལ་བསྔོ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། འདིར་བསྟན་མོས་པའི་ངོ་བོ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[39] དྲུག་པ་ངོ་བོ་ནི། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་ནི། །སེམས་པ་འདུན་དང་བཅས་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟར་དགེ་རྩ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་པ་དང་། མི་ཟད་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ་རྣམས་ཅི་རིགས་པ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱང་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

[37] ཞེ་ཨན་དཔར་མ། ཤོག ༥༩༡

[38] ཞེ་ཨན་དཔར་མ། ཤོག ༦༠༣

[39] ཞེ་ཨན་དཔར་མ། ཤོག ༦༠༩

རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྨོན་ལམ།

དགུ་པ་(རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྨོན་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། མོས་བསྒོ་ཡི་རང་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[40] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་རབ་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཐབས་ལ་མཁས་པས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་དུ་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། །དགེ་བའི་རྩ་ལ་ཡི་རང་བ། །
རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཡིད་བྱེད་པ། །བསྔོམ་པ་ཡིན་པར་འདིར་བརྗོད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ལ་དགའ་བ་སྒོམ་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་སམ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྨོན་ལམ་འཆད་པ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་དང་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དག་གིས། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དག་ལ་ཐག་དོག་སྤངས་ནས་དགའ་བ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དང་བའི་དད་པ་དག་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྨོན་ལམ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྨོན་པའི་ལམ་ཡིན་པར་མདོ་འདིར་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ལ་དགའ་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་དང་དགེ་བ་བྱེད་པ་མཐོང་ཐོས་སུ་གྱུར་ཚེ། དེ་ལ་དགའ་བ་དང་ཡི་རང་བ་བྱས་ན་བསོད་ནམས་མཉམ་པར་ཐོབ་པ་གསུངས་པ་དང་། རྟོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མ་ལས། འབད་པ་ཆུང་ངུས་རླབས་ཆེན་ཚོགས་སྡུད་ལ། །དགེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་མཆོག་ཏུ་གསུངས། །ཁྱད་པར་རང་གི་སྔོན་བྱས་དགེ་བ་ལ། །རློམ་སེམས་བྲལ་བས་དགའ་བ་ཆེར་བསྐྱེད་ན། །སྔོན་བྱས་དགེ་བ་གོང་དུ་འཕེལ་ལོ་ཞེས། །རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་དང་། །དགོས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་མཐོང་བས་ན། །སེམས་ཁྱོད་དགའ་བ་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ན་ལེགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

[40] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༣

གསུམ་པ་(མོས་བསྔོ་ཡི་རང་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུ་བ་)ནི། མོས་པ་སྒོམ་ལམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། གསེར་གྱི་གཏེར་ཁའམ་ཡང་ན་གསེར་གྱི་བང་མཛོད་དག་ལས་ཐོབ་པའི་གསེར་གྱི་གོང་བུ་བཞིན་དུ། བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་དང་། བསྔོ་བ་སྒོམ་ལམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། གར་བུ་དེ་གསེར་མགར་གྱིས་གདུ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་དུ་བསྒྱུར་བ་བཞིན་དུ། དགེ་བ་རྣམས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་རྒྱན་དུ་བསྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་ལྡན་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྒོམ་ལམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། གཞན་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཡི་རང་བྱེད་པ་པོ་དག་ལ་བསོད་ནམས་བྱས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་བཅས་སོ། །དེ་ཡང་ཡི་རང་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་བློ་མཉམ་ན་དགེ་བ་མཉམ་པ་དང་། དམན་ན་དགེ་བ་ཆུང་བ་དང་། མཐོ་ན་དགེ་བ་ཆེ་བར་ཐོབ་པའི་གསུང་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ༑ ༑མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། དང་པོ་རྣམ་དཀར་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མོས་པ་དང་དག་སྣང་སྦྱངས་ཏེ་ལག་ལེན་དངོས་ལ་གང་ཐུབ་འཇུག །དེ་ནས་གང་བསགས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བསྔོ་སྨོན་བཟང་པོས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱེད། དེ་ནས་རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམས་ཏེ་དགེ་རྩ་རྣམས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་བྱ་དགོས་པ་བཅས་ནི། ཆོས་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་ལས་འབྲས་བུ་ལེགས་ཚོགས་འབྱུང་བའི་གནད་དམ་པ་ཡིན་ནོ། །

སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ།

བཅུ་པ་(སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[41] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་ན་སྣང་བར་བགྱིད་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། །ཀུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད། །
ཆོས་རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི། །གཏོད་པར་བྱེད་པ་དོན་ཆེན་ཉིད། །

[41] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༨།༢༢༥

ཅེས་གསུངས། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དེ་ལ་ཕྱོག་ཚ་ནས་ཕྱེ་བ་ལྔའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ༡ སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དང་། ༢ བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་སྒྲིབ་སོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མི་འཐོབ་པ་ཤེས་པས། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲིབ་སོགས་སར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷུར་འབྲས་བུ་མཆོག་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་དང་། ༣ ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཀུན་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་ཅིང་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནལ་འབྱོར་པའི་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་དང་། ༤ ལམ་དུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི་གནས་པས་དོན་སྒོམ་པ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བདེན་མེད་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པའམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་དང་། ༥ མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ཉམས་དགའ་སྒོམ་ལམ།

བཅུ་གཅིག་པ་(ཉམས་དགའ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་)ལ་བཞི། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[42] ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ནས་འདིར་འོངས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། བདུད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མི་མོས་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྡིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ནི་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་བསྙེན་དང་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ། །
འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན། ། ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་རྒྱུ་དག་ནི། །
བདུད་ཀྱི་ཐིབས་ཀྱིས་ནོན་པ་དང་། །ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་མི་མོས་དང་། །
ཕུང་པོ་ལ་སོགས་མངོན་ཞེན་དང་། །སྡིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་ཟིན་པའོ། །

[42] སྙོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༥།༢༢༦

ཞེས་གསུངས། ༡ ཕྱིའི་རྐྱེན་སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་པ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་བསྙེན་ནས་དམ་པའི་དོན་འདྲི་བ་སོགས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ༢ ནང་གི་རྐྱེན་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ༣ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་སྒོམ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡི་ལམ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྒྱུའམ་འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་རྒྱུའམ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་དག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ༡ སྡོན་དགེ་བ་མ་བསགས་པས་བདུད་ཀྱི་ཐེབས་ཀྱིས་གནོན་པ་སྟེ་བདུད་ཀྱིས་གནོད་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་དང་། ༢ ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་བློ་མ་སྦྱངས་པས་ཟབ་མོའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་མོས་པ་དང་། ༣ ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ལ་མ་གོམས་པས་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ༤ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མ་བསྟེན་པས་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་སྟེ་དེ་དང་འགྲོགས་ཤིང་དེའི་དབང་དུ་སོང་བ་འོ། །ཞེས་པའོ། །

འདི་ལ་གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གཉིས་བསྟན་པའི་མདོ་རྒྱན་གཉིས་པོ་འདི་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ཤཱཀྱ་པས་སྦྱང་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཀྱང་། ཤཱཀྱ་པས་དག་ལྡན་ལས། འཕྲུལ་དེབ། མངོན་པར་སྦྱང་པ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ནི་མོས་པ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་བསྙེན་དང་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ། །འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན། །འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལའོ། །ཞེས་སོགས་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གཉིས་ལ་སྦྱར་བ་ལྟ་བུར་མཐོང་བས་དཔྱད་པར་བྱ།

གཉིས་པ་(ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ནི། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[43] རབ་འབྱོར་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་དེ་དག་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབྱེར་མེད་གཅད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །དག་པ་ཉིད་དེ་གང་གི་ཕྱིར། །
དེ་གཉིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་། །བཅད་དུ་མེད་པས་དག་པར་བརྗོད། །

[43] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༧

ཅེས་གསུངས། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རང་འདྲེན་བྱེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་དྲི་མས་དག་པ་ན། དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོས་དག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན། དགག་བྱ་བདེན་འཛིན་གཅིག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་། དག་པ་རོ་གཅིག་པས་རིགས་ཐ་དད་དུ་བློས་གཅད་དུ་མེད་པས་རིགས་གཅིག་པའི་དག་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ཞིབ་ཏུ་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡབ་སྲས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་འཆད་ཚུལ་འགོད་པ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[44] ཡུལ་ཅན་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་གཉིས་ནི་འཆད་འགྱུར་གྱི་དྲི་མ་ངེས་དག་པ་ཡིན་མིན་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་དེའོ། །འདིས་དེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་བསྟན་ཏོ། །བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡང་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ལ་ཡོད་པ་ལས་གང་སྙམ་ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གིའོ། །རྣམ་པར་དག་ཚུལ་གང་ན། རང་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དཔེར་ན་དགག་བྱ་གསེར་བུམ་གཅིག་གིས་དག་པའི་ཤར་ནུབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་དག་གཞི་དེ་གཉིས་བུམ་པ་གཅིག་པུ་ངེས་དག་པའི་དག་པ་ཡིན་མིན་དུ་ཁྱད་མེད་དེ། དགག་བྱ་གཅིག་ཡིན་པས་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[45] རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་ན། དེའི་ཡུལ་མཐའ་དག་དྲི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་སངས་རྒྱས་པ་ན་ཕྱི་མ་རྣམས་ལམ་སྒོམ་པའི་འབད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གང་ཟག་དེ་ཉིད་དྲི་མས་དབེན་པ་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་བྱ་དེ་ཉིད་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དབེན་པས། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཚེ། སྤང་ལས་མི་འདྲ་བའི་སྣང་བ་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་འཆར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

[44] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༦༡༣

[45] ཀློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༩༩༧

འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[46] འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པའི་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པར་བརྗོད་ཀྱི། སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་ནང་འགལ་དངོས་སུ་སྨྲ་བ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་དྲི་མ་དེས་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་དག་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དྲི་མས་དག་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་དྲི་མས་དག་མི་དགོས་པ་ཉམས་སོ། །བར་ཆད་མེད་ལམ་དྲི་མས་དག་པ་ན་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་སོགས་ཀྱང་དག་དགོས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་མི་དགོས་པའང་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིའི་གཟུགས་སོགས་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་མིན་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་གི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན། ཅེས་པ་ལྡང་དྲངས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པ་བཤད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཅེས་སོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་གསེར་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་རྟོགས་དཀའ་སྣང་བར་དེ་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གསུངས་པས་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་མཛོད་ཅིག །

གསུམ་པ་(འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ནི། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[47] འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་དག་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབྱེར་མེད་གཅད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་དག་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་རུ་དང་། །

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ། །

ཞེས་གསུངས། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཙམ་དང་། དེར་མ་ཟད་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ལམ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཕྲ་རགས་

[46] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༨

[47] སྣར་ཐང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༡

གཉིས་བཅས་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ཅི་རིགས་ཉམས་པའམ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་དག་དང་། བསེ་རུ་མཚོན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་དང་། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དག་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ནི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་གྱིས་གཏན་དུ་དག་པའི་དག་པ་ཡིན་པས་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ལ་གྲགས་ཆེ་བའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ལས་མདོ་སྦྱར་བ་མེད་པ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[48] རྣམ་དག་འདི་ལ་ཉི་ཁྲིའི་འགྲེལ་པ་བཞི་དང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གསུམ་པོ་གང་ནས་མདོ་སྦྱར་བ་མེད་ལ། སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའི་བཤད་པ་དང་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྦྱར་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་མཐུན་ལ། ཕྱི་མས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དག་གི་མདོ་རྣམ་དག་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་མདོར་བྱས་ནས་རྣམ་དག་དང་པོ་གསུམ་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་འདོད་དོ། །མཁས་པ་དག་འདི་ལ་མཐའ་འདས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་སྦྱོར་བ་ནི་མདོ་འགྲེལ་སུ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་རྒྱན་སྣང་ལས།[49] དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་རུ་དང་། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་དག་པ་བཤད་པའི་ཞར་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་སུ་བཤད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ། །ཞེས་རྒྱན་སྣང་དུ་མདོ་སྦྱར་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་དཔྱད་པར་ཞུ།

བཞི་པ་(ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[50] རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ། གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་

[48] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༦༡༥

[49] འཕྲུལ་དེབ།

[50] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༩།༢༣༠

པར་དག་པ་ནི། མངོན་པར་མ་གྲུབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཤཱ་རིའི་བུ་ཤིན་ཏུ་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཡི། །

གཉེན་པོ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ། །སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པ་དང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་འདོད་པའི་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་ཡོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ནི་ཆེན་པོ་ཡི་ཆེན་པོ་ནས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བྱ་ཆེ་རིམ་ནས་རྩེས་པའི་དྲི་མ་དགུ་ཡི། དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་རྩེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་སྒོམ་ལམ་དགུ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་དག་པར་བྱེད་པའམ་དག་བྱེད་ཡིན་པས་དེའི་ཐལ་འབྲས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ལ། གཞན་ཉན་རང་གི་ལམ་གྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དངོས་སུ་སྤོང་མི་ནུས་པས་དེས་ཐོབ་པའི་རྣམ་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

རྒྱན་སྣང་ལས།[51] འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་ཞེས་སྨོས་པས་ན་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ས་དགུ་པོ་སྒོམ་པའི་ལམ་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་རྒྱན་སྣང་ལས་མདོ་དྲངས་ནས་ས་དགུ་ཞེས་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་སེམས་རྟེན་བྱས་པའི་སྒོམ་ལམ་དགུ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། འགྲེལ་པའི་སྐབས་སུ་ས་དགུ་ཞེས་པ་ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་སྤང་བྱ་དགུ་ལ་སྦྱར་བར་མངོན་ནའང་། དགག་ཕྱོགས་དང་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་ཚུལ་ཙམ་ལས། དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཁོ་བོས་འགྲེལ་པ་ལྟར་བྲིས་པ་ལགས་སོ། །

གཉིས་པ་(སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་སྒྲུབ་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༑ ཉི་སྣང་ལས།[52] བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་དང་། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

[51] འབུལ་དེབ།

[52] སྒོ་མང་དཔར་མ། ༢༣༡

དེ་ལ་ཀླན་ཀ་སྤྲངས་པ་ཡིས། །ལམ་ནི་འཇལ་དང་གཞལ་བྱ་དག །
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི། །གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། དབྲ་སྟོབས་ལྡན་འདུལ་བ་ལ་གཤེད་མ་སྟོབས་ལྡན་དགོས་པ་བཞིན། གཉེན་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་དང་སྤང་བྱ་ཆེ་རིམ་ནས་འགག་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་དེ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ལན་ནི། གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་རགས་པ་སེལ་བ་ལ་བཙོ་བླག་མཁན་ཆེར་འབད་མི་དགོས་ལ། དྲི་མ་ཕྲ་མོ་བསལ་བ་ལ་ཆེ་ཐང་དུ་འབད་དགོས་པའི་དཔེས་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཙམ་གྱི་ཀླན་ཀ་དེ་སྤྲངས་པ་ཡི་སྒོ་ནས། སྤང་གཉེན་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་དེས་ནི་འཇལ་བྱེད་འཛིན་པ་དང་གཞལ་བྱ་གཟུང་བ་དག །བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་དག་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། གཉེན་པོ་དེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་བ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དོན་དམ་པར་མེད་ན་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་མི་འཐད་ཅེས་པའི་དོན་དམ་སྒོ་ཙམ་གྱི་རྩོད་པ་སྤྲངས་པའོ། །

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་རྣ་ཊཱི་ཀ་ལས།[53] དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གཉིས་བཤད་པ་ནི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི །ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕན་ཚུན་ཁྱབ་མཉམ་དུ་བྱ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་གཙོ་བོར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་དང་། གཙོ་བོར་སྤྲངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྦས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཏེ་གཉིས་པའི་བཤད་པའོ།། །།

སར་གནས་སེམས་དཔས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས། །
བཅུ་གཅིག་ཆོས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས། །
འགྲོ་ཀུན་དགེ་བའི་དཔལ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། །
ཁམས་གསུམ་ཕན་བདེའི་མཛོད་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག །

[53] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༡

སྐབས་གསུམ་པའི་རྒྱན་འགྲེལ།

༄། །གསུམ་པ་(ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་)གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ། མཇུག་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་གཞི་ཤེས་ཉིད་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གཞི་མི་རྟག་སོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཤེས་པ་མེད་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གམ་དེའི་རྣམ་པར་དག་བྱེད་དུ་འཆད་པ་ནི་ཡུམ་དོན་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་དང་། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བ་དང་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད། དངོས་བསྟན་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ༔ འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཚུལ། སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའོ།།

མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས།

དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[1] བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་མ་ལགས་གཉིས་ཀ་ལས་གཞན་དུའང་མི་དམིགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་དམིགས་པ་བཀག་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཚུ་རོལ་ཕ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །

དུས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། །

[1] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༤

ཅེས་གསུངས། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་གཞི་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི། ལས་ཉོན་གྱིས་སྲིད་པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་ཚུ་རོལ་ཏེ་འཁོར་བའི་མཐའ་ལ་མངོན་ཞེན་གྱི་མི་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་དོན་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཕ་རོལ་ཏེ་ཞི་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་མངོན་ཞེན་གྱིས་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡང་མིན་པ་སྟེ་མི་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི། མཐའ་དེ་དག་གཉིས་ཀྱི་བར་ཏེ་དབུས་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་དེས་ཟིན་པའི་གཞི་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བར་ཡོད་པས། གཞི་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་ནས་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཞུང་ཚིག་འདིའི་ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་ནི། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལམ་འདི་ནི་ཉན་རང་ལ་རིང་བ་ཡིན་པ་དང་། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་རྣམས་ཁྱད་པར་དེ་དག་དང་བྲལ་བས་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བ་ཡིན་པ་བཅས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འཁོར་བ་དང་མྱང་འདས་གཉིས་ནི། རིམ་པ་བཞིན་འདིར་བསྟན་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་ཡིན་ལ། འཁོར་འདས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི། འདིར་བསྟན་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཁོར་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱ་དང་། མྱང་འདས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བླང་བྱར་ཡིན་པ་གཉིས། འདིར་བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །

འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས།[2] ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་རིང་བར་གྱུར་པས་རང་གི་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[3] རྟོགས་དཀར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མྱང་འདས་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

[2] ཀློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༤༧

[3] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༤༣༩

འཁོར་བ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ། སྤང་བྱ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་དངོས་པོར་དམིགས་པ་སྲིད་འདས་ལ་སྐུར་བ་ནི་འདི་དང་། རྒྱན་སྣང་དུ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྙིང་རྗེ་དང་བྲལ་བ་སྟོན་ལ་བྱུང་བས་དེ་དང་སྲིད་འདས་སྐྱུར་དགོས་ལ། དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཡང་སྟོན་ལ་བྱུང་བས་སོ་སྙམ་དུ་བསམས་སོ། །དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྔར་འཁོར་འདས་གཉིས་ལ་རྟག་ཆད་དུ་བཤད་པ་དང་། འདིར་ཡང་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་དང་ཞེས་སྟོན་ལ་བྱུང་བས་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་བྲལ་བ་སྟོན་ལ་བྱུང་ཡང་སྤེལ་སྦྱོར་གྱི་ངོར་ཡིན་པས་ཤེར་སྒྲོན་ལྟར་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་དང་པོར་གདོན་ནོ། །ཞེས་གསེར་གླིང་པས་འགྲེལ་ཚིག་གི་གོ་བ་ལེན་སྟངས་དེ་བཀག་ནས། རང་ལུགས་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་བྲལ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་གཉིས་རིམ་བཞིན། འདིར་བསྟན་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་ཞི་མཐའ་དང་སྲིད་མཐའ་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གོ་ལྡོག་ནས་སྦྱར་དགོས་ཀྱང་། འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་གི་གོ་རིམ་དེ་སྤེལ་སྦྱོར་དབང་གིས་ཡིན་པས་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[4] ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཉི་ཚེ་བའི་ཚུལ་དུ་རང་གིས་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཟད། སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་འགོག་འདོད་པས། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་བླང་བྱར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེར་ཐལ། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཆད་པ་ཐོབ་འདོད་ཅིང་། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་ཀྱང་། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་འདས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་གོ་ལྡོག་ནས་སྦྱར་མི་དགོས་པར་འགྲེལ་ཚིག་གི་གོ་རིམ་བཞིན་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་བྲལ་བས་འཁོར་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱར་ཞེན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྲིད་འདས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བླང་བྱར་ཞེན་པ་བཅས། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ལ་སྦྱར་བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

[4] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༩༤༣

ཡང་རྣམ་བཤད་དེ་མ་ཐག་ནས། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་གོ་ལྡོག་ནས་སྦྱོར་བ་ནི་གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལ་མིན་པ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་ལུང་དོན་ལས་ཤེས་ནུས་ལ། དེས་ན་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་གོ་ལྡོག་ནས་སྦྱོར་བ་ནི། གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་ཞེས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་ཞེས་པ་སྨྲ་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་ཡང་ན་ཡི་གེ་ནོར་བ་སོགས་གང་ཡིན་དཔྱད། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས།[5] གསེར་འཕྲེང་དུ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་གཉིས་གོ་བཟློག་ནས་སྦྱོར་བ་མཛད་ཀྱང་། གོང་བཞིན་ཡིན་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལས་བྱུང་བ་ཏེ་ཀླར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བ་དང་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས།

གཉིས་པ་(འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་ཉེའི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༑ ཉེ་སྣང་ལས།[6] བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་ཐབས་མི་མཁས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བགྱིད་ན། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང་། ལེགས་པར་མཐར་ཕྱུང་བའི་བར་ནི་ངོ་མཚར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྒོ་ནས། །ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་སྟེ། །
དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །

ཅེས་གསུངས། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ཉན་རང་གཉིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རིང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་རྣམས་དེ་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་མི་འཐད་དེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང

[5] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༧

[6] སྣར་ཐང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༦།༢༣༧

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟོད་པའི་ལན་དུ། མདོ་ཡིས་ཞུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་བས་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་མཚན་མར་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ལམ་གྱིས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རིང་བ་ན་སྟེ། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ༔ བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་ལས་ལྡོག་སྟེ་འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཡང་དག་པ་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བཤད་པས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

འདིར་ལམ་དེ་གཉིས་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་འགྲོ་ཚུལ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རྟོགས་པ་སྔོན་སོང་ཞིག་དང་། དང་པོ་ཉིད་ནས་བྱང་སེམས་རིགས་ངེས་གཉིས་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དུས་མཉམ་ནའང་། སྔ་མ་ནི་སྔོན་ཞི་བ་རྐྱང་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས་བར་བར་ལ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལ་ཞུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ལ་བརྩོན་པར་མི་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་ལྷོད་པར་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་ནས་དེའི་ཐབས་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པ་ལ་དལ་བ་དང་མྱུར་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་ཡིན་ནོ། །

མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས།

གསུམ་པ་(མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་བཤད་པ་དང་། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་དང་། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[7] ཐབས་མི་མཁས་པས་དེ་གཟུགས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལ་སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་ཆགས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

---

[7] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༧

གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། །དུས་གསུམ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། །
སྦྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ། །སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །

ཞེས་གསུངས། ཉན་རང་གི་ལམ་ལ་ལྟོས་པའི་ཇི་ལྟ་བས་བསྡུས་པ་སྟེ་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཇི་སྙེད་པས་བསྡུས་པ་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། ལམ་སྦྱིན་སོགས་དང་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པའི་མཚན་མར་སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ནི༏ རང་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནའང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། བདེན་འཛིན་དང་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་དག་དེའི་ལྟོག་བྱ་དང་གོལ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[8] ཤཱ་རིའི་བུ་ཐབས་མཁས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འདི་སྙམ་དུ་གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་ལ་ང་རྒྱལ་བཀག་པ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཆགས་པའི་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་བྱེད་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །གཞན་དག་དེ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པས། །

ཞེས་གསུངས། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བདེན་པར་ཞེན་གྱི་ངར་འཛིན་མེད་པའི་ལྟ་བ་ལ་རང་ཉིད་གནས་པ་མ་ཟད། གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆགས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཆགས་སོགས་དེ་དག་གི་དངོས་གཉེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

འདི་ནི་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཟིན་བྱེད་ཀྱི་གྲོགས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་སྦྱོར་བ། རྣམ་བཤད་ཀྱིས་རྩ་བའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་པར་སྣང་བས་

[8] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༧།༢༣༨

དེའི་ཐད། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱ་ཏྲཱི་ཀ་ལས།[9] འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལམ་དང་གཞི་ལ་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རང་གནས་པ་དང་། གཞན་སྐྱོང་བའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ། འཕྲོས་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[10] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཚན་མར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱམས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། དེའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་རྣམས་ནི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་ཕྲ། །

ཞེས་གསུངས། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ༷་བ་སྐྱེ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་། ལ༷་སོ༷གས་པའི་སྒྲུས་སློབ་པ་འཕགས་པའི་ཚོགས་དང་བཅས་སྐྱབས་ཡུལ་དག་ལ༷་བདེན་འཛིན་གྱི་ཆ༷གས་པ༷་ཕྲ༷་མོས་བཅིངས་བཞིན་དུ་དད་པས་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པ་སོགས་བྱེད་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་མ་དད་པ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ཙམ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། བདེན་ཞེན་གྱི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོས་བཅིངས་པས་དེ་དེའི་གོལ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། གཉེན་པོ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[11] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་ཉིད། །

[9] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༣

[10] སྣར་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༥

[11] སྣར་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༥

ཅེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་འཐོབ་བྱ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པར་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་དད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་ནི། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལམ་མམ་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ནི། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་ཟབ་མོའི་དོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(གཉེན་པོ་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[12] རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཉིས་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཅིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། །ཤེས་པས་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྤོང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་བདེན་སྟོང་གི་རང་བཞིན་གཅིག་པུར་ཡིན་པ་ནི། མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་འབྲས་བུ་སོགས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་དག་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཆིང་བྱེད་ཀྱི་བདེན་ཞེན་དེ་དག་གི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(འཐོབ་དོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་དང་། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[13] མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། ངེས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཀག་པས་ན། ཞེས་པ་ནས། གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་འདིའི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཤེས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡིས། །དེ་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད། །

ཅེས་གསུངས། ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཟབ་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཚད་མའི་རྟོགས་བྱ་ནི་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དག་གིས་རྟོགས་པ་བཀག་པ་ཡིས་ན། དེ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་

[12] སྒྲ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༩

[13] སྒྲ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༩

གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས། དེས་ན་ཡུམ་གྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པ་དེ་ནི་དོན་ཟབ་མོ་ཡིན་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་ཉིད་ཡིན་ཞེས་མདོ་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[14] གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་འདིའི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཤེས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་ཤེས་ཕྱིར། །དེ་ནི་བསམ་མི་ཁྱབ་པར་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། ཡང་དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཅིའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞེ་ན༑ ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་བར་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་སྟེ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་གཙོ་བོ་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་བླངས་པའོ། །རྩ་བ་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་སྣང་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མི་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་ཚིག་ཁང་དང་པོའི་དོན་དེ་ལྟར་འགྲེལ་དགོས་པ་ནི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ལས་མཐོང་བས་འཐད་མིན་དཔྱད་པར་བྱ།

གསུམ་པ་(མཇུག་བསྡུ་བ་)ལ་གཉིས། མདོ་མ་བཀོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་ཚིག་འདི་ལ་མདོ་རྒྱུན་གྱི་འགྲེལ་པ་གང་ལས་ཀྱང་མདོ་དྲངས་པ་མི་སྣང་ཞིང་། གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ཡིན་པས་དྲངས་ཀྱང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྙམ། གཉིས་པ་ནི།

དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ལུགས་ལ། །མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་གི །
རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ། །ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་དུ་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྟེ། གཞི་ཤེས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་མ་

[14] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༩

ཟིན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། དེས་ཟིན་པས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་གི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཞེས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་སོ་སོར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་འདིར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ།

བཞི་པ་(གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[15] གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སྤྱོད་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཞེས་པ་ནས། བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་དྲིས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དཔེའི་དོན་འཐད་པར་བྱས་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

> གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །དེ་མ་རྫོགས་དང་རབ་རྫོགས་དང་། །
> དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། །སྤྱོད་པ་བཀག་པས་སྦྱོར་བ་དང་། །
> མི་འགྱུར་བྱེད་པོ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྦྱོར་བ་དང་། །
> སྐལ་པ་ཇི་བཞིན་འབྲས་ཐོབ་པས། །འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ནི། །
> གཞན་ལ་རག་ལས་མེད་གང་དང་། །སྣང་བ་རྣམ་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། འདིར་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༡ ཁྱད་གཞི་གཟུགས་དང་སོགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྤྱོད་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༢ དེའི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྤྱོད་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༣ ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་དེ་དག་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་རབ་ཏུ་རྫོགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྤྱོད་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༤ གཟུགས་སོགས་དེ་དག་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་གནས་ནས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྤྱོད་

[15] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༩༠།༡༩༢

པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་བཅས་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཞི་དང་། འདིར་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་བདེན་གྲུབ་ལ་འཛོག་ཅིང་དེ་ཙམ་ལ་ཐེ་ཙམ་དམིགས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི། སྟོང་གཞི་གཟུགས་ལ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་འཛོག་ཅིང་། དེ་ལ་ཐེ་ཙམ་དམིགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཡོན་ཏན་ཡར་ལྡན་དུ་འཕེལ་བའོ།། ཉི་ཁྲི་བྲམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་སྐབས་སུ་ཀུན་བཏགས་དང་། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ལ། རིམ་བཞིན་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་དང་། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་ཐ་སྙད་སྦྱར་ནས་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཞིག་གོ །

༥ ཚིག་གིས་བསྟན་མ་བསྟན་གྱི་སྒོ་ནས་འཕེལ་འགྲིབ་དང་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༦ ཆགས་སྡང་དབང་གིས་རང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་བསྟོད་སྨད་སོགས་སུ་བྱེད་པ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་བྱེད་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ༧ འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་བཅས་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་གསུམ་དང་། བྱ་དཀའ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་དཀའ་བ་རྣམ་མཁྱེན། སྦྱོར་བ་བྱ་དཀའ་བ་ལམ་ཤེས། ལས་བྱ་དཀའ་བ་གཞི་ཤེས་བཅས་གསུམ་ཡིན་ལ། དང་པོ་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་དེ་ཐོབ་པར་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་འབད་དགོས་པས་ཆེད་དུ་བྱ་དཀའ་བ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱ་དཀའ་བ་དང་། གཞི་ཤེས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་རྟོགས་པར་བྱ་དཀའ་བའོ།།

༨ ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསླབས་པས་རང་རང་གི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་ན་འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་ཚུད་མི་ཟ་བར་ཡོད་པར་འདོད་པ་མ་ཟད་དེ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་དང་ནི། ༩ ཤེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་པོའི་གང་ཟག་རང་ཉིད་སྤྱང་ཞིང་སྐྱོབ་པ་ལ་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་པ་དང་བཅས་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལྟར་ན། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གི་རང་རང་གི་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་དང་ནི། ཕན་ཡོན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུར་འགྲེལ་གནང་འདུག །ཐུ་མ་ནི་འདིའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱན་ཊཱ་བའི་

བཤད་བྱའི་མདོ་དོན་དང་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་ཟིན་དང་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་ལྟ་བུར་མངོན་པས་དཔྱད་པར་ཞུ།

༡༠ རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པས་རྟ་གླང་གསལ་བར་སྣང་ཡང་དོན་ལ་དེས་སྣང་བ་ལྟར་རྟ་གླང་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ལ་གཟུགས་སོགས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་སྣང་ཡང་། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པས་སྣང་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་སྣང་བ་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། རྨི་ལམ་དང་། སྒྱུ་མ། སྨིག་རྒྱུ། སྒྲ་བརྙན། མིག་ཡོར། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར། སྤྲུལ་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་གཅིག་ཡོད་དོ་ཞེས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དཔེའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་གཅིག་བཅས་བཅུའོ། །ཞེས་པའོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་ཤེས་འཕགས་ལམ་དང་དེའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་འདི་བཅུ་པོ་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །

སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད།

ལྔ་པ་(སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[16] གཟུགས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་ཀྱིས་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད། གཟུགས་ལ་རློམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་ཅེས་གང་གསུངས་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རློམ་མེད་པ། །རྣམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱིས་ཡུལ་གཟུགས་དང་ལ་སོགས་པས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྔོ་སེར་སོགས་མཚན་མ་དང་། རྟག་མི་རྟག་སོགས་དབྱེ་བའི་སྤྲོས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་བཅས་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་ཡི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བསྒོམས་པས་འདིར་བསྟན་སྦྱོར་བ་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་བཅུ་པོ་དེའི་ཟིན་བྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་

---

[16] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༣

སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་བཅུ་པོ་དེ་ལེགས་པར་བསྒོམ་པས་ན། དེའི་འབྲས་བུ་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

དངོས་བསྟན་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ།

དྲུག་པ་(དངོས་བསྟན་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྐད་ཅིག་མའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༔ ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[17] འདི་ལ་ཉི་ཁྲི་དང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་མ་སྦྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཆོས་ཤེས་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། །
བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་བདག་ཉིད་འདི། །ཀུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །

ཞེས་གསུངས། སྡུག༷་བསྔལ་ལ༷་སོགས༷་པ་བདེན༷་པ༷་བཞི་ལ༷་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཆོས༷་ཤེས༷་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྗེས༷་སུ༷་ཤེས༷་པ༷་ཡི་བཟོད་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་ལ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་བཅས་བཞི་བཞི་སྟེ། མདོར་ན་བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་བཅས་བཟོད༷་ཤེས༷་སྐད༷་ཅིག༷་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག༷་ཉིད༷་ཅན་འདི༷་ནི་ཆོས་ཅན། ཀུན༷་ཤེས༷་པའི་ཚུལ༷་ལ༷་སྟེ་གཞི་ཤེས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང༷་བའི༷་ལམ༷་ཡིན་ཏེ། དེར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[18] གསུམ་པ་ནི་འོ་ན་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་གཉིས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཐོག་མར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་། དེ་རྗེས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་།

[17] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༦༥༣
[18] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༢༢

དེ་རྗེས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༑ ཉི་སྣང་ལས།[19] གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་དང་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་ཆོས་སྟོན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་སྤྱོད་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །མཐའ་ལས་འདས་དང་རྣམ་དག་དང་། །
མ་སྐྱེས་མི་འགགས་ལ་སོགས་དང་། །མཁའ་འདྲ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། །
ཡོངས་སུ་འཛིན་ལས་གྲོལ་བ་དང་། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་མེད་དང་། །
གང་ཕྱིར་འདི་དོན་བརྗོད་པ་ཡིས། །གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། །
དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ནད་མི་འབྱུང་། །
ངན་སོང་ཆད་དང་འབྲས་བུ་ནི། །མངོན་དུ་བྱ་ལ་མི་རྟོག་ཉིད། །
མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་དང་། །དངོས་དང་མེད་དང་གཉིས་པོ་ལ། །
ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི། །ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །

ཞེས་གསུངས། ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཆོས་ཅན། བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་བཟོད་པ་བརྒྱད། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་ལ། ༡ སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་མི་རྟག་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡང་མིན་པས་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་ནས་བཤད་པའི་བཟོད་པ་རྣམས་རང་གི་སྤང་བྱའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པ་ཞེས་རིགས་བསྒྲེ་སྟེ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། ༢ སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་སྡུག

[19] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༣།༢༥༧

བསྡུས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་ལས་འདས་པས་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༣ སྡུག་བསྔལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི༑ དོན་དམ་པར་དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་བྲལ་བས་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པས་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༤ སྡུག་བསྔལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་གྲུབ་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མི་འགག་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་ཆགས་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་པ་བཅས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། འདི་ཡན་གྱི་རྒྱན་ཚིག་དག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་བཟོད་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། མི་རྟག །སྡུག་བསྔལ། སྟོང་པ། བདག་མེད་པ་བཞི་པོ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཡུལ་རྣམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་නོ། །བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་བསྒྲེ་སྟེ་དགོད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཤད་པ་ལ། ༡ ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དང་སྲིད་པ་དག་རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པས། ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༢ ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པས། ཆགས་པ་སོགས་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྤངས་པ་དང་དེ་དག་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༣ ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ཡུན་རིང་པོར་དྲག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མི་ལྟ་བས། དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༤ ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་ལ་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། དེའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རྣམ་བཟོད་ཤེས་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ། ཀུན་འབྱུང་། རབ་སྐྱེ། རྐྱེན་བཞི་པོ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཡུལ་རྣམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་ལ། ༡ འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པ་གང་གིས་ཕྱིར་ན་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་མེད་པ་དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་བས་འགོག་པའི་བདེན་པ་འདི་ཡི་དོན་ཚིག་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་ཡིས། རྒྱུད་གཞན་ལ་སྨིན་དུ་མེད་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༢ འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བའི་དམིགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༣ འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པ་གྱ་ནོམ་པ་དང་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བས། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་སྟེ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༤ འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ནད་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་བ་དང་ལྷ་རྣམས་ཕྱི་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་འགོག་བདེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། འགོག་པ། ཞི་བ། གྱ་ནོམ། ངེས་འབྱུང་བཅས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་བཅས་པ་ཤུགས་ལ་ཡུལ་རྣམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་ལ། ༡ ལམ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། སོ་སྐྱེ་ནས་འཕགས་པའི་སར་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཆད་པ་དང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༢ ལམ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། སྤང་བྱའི་གཉེན་པོར་རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས། རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་མངོན་དུ་བྱ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༣ ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡང་དག་པར་སྒྲོར་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་རྣམ་པ་དང་། ༤ ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། རྟག་ཏུ་ཕན་པའི་འབྲས་བུ་མྱང་འདས་སུ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་ངེས་པར་འབྱིན་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས། བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་དང་བརྗོད་

བྱེད་མིང་དང་དེ་གཉིས་པོ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་གོང་ལྟར་ལམ་བདེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། ལམ། རིག་པ། སྒྲུབ་པ། ངེས་འབྱིན་གནས་ལུགས་དང་བཅས་པ་ཞུགས་ལ་ཡུལ་རྣམ་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། མཐོང་སྤང་གི་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ།

བདུན་པ་(འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་ཞུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་)ནི། གོང་དུ་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཞུང་གིས། འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་དང་། གཞན་ཡང་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་མེད་རྣམ་ཅན་ལས་བཟློག་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཅམ་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་རྣམ་པ་ཅམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཉན་རང་གི་མཐོང་བའི་ལམ་དག་ནི་གཞུང་འདིས་ཞུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིའི་གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་དང་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་མིན་བཅས་ནི༔ པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས།[20] དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། གཞུང་འདིའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པས་ཁྱབ་སྟེ། མི་རྟག་པ་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། གཞུང་འདིའི་ཞུགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་གཞུང་འདིའི་ཞུགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། གཞུང་འདིའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། གཞུང་འདིས་ཞུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གོང་དུ་གཟུགས་སོགས་དེ་

[20] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༧༨

མི་རྟག་སོགས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། གཞུང་འདིའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ན། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པས་ཁྱབ་ཅིང་། སྔ་མ་ཕྱི་མའི་ཐེན་བྱེད་དུ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན།

བརྒྱད་པ་(སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་)ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་བཞིན་དུ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་ལས།[21] མཐོང་ལམ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་གི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ནི་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གསུམ་པ་(མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[22] རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། སྟོན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཤིང་མངོན་པར་རྟོགས་ནས་ཀྱང་གསུངས་པར་མཛད། སྟོན་པར་མཛད། རྣམ་པར་འགྲེལ་པར་མཛད། རྣམ་པར་འབྱེད་པར་མཛད། གསལ་བར་མཛད། ཡང་དག་པར་འཆད་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་རྣམ་གསུམ་པོ། །
འདི་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག །རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །

[21] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༧༨
[22] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༧།༣༨༩

ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་རྣམ་བཤད་དུ་དྲངས་པའི་མདོ་བཞིན་སྦྱར་ནས་ལུས་ན། སྔར་བཤད་པ་དེ༷་ལྟར༷་སྐབས་གསུམ་དུ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས། དེ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། མདོ་ལས་རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་འདི༷་དང༷། ཡང༷་མདོ་ལས་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཡུམ་ཁམས་གསུམ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་འདི༷་དང༷། ཡང༷་མདོ་ལས་རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། འདོར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་འདི༷་བཅས་ཡི༷ན་ཏེ༷། མདོ་ཚིག་རྣམ༷་པ་གསུམ༷་པོ༷་འདི༷་ནི༷། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་གནས༷་སྐབས༷་གསུམ༷་པོ༷་དེ་དག༷་གི་མཇུག་རྗོགས༷་པར༷་ཡོ༷ངས་སུ༷་བསྟན༷་པ༷འམ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཇུག་སྡུད་སྟོན་པའི་ཡུམ་བར་མ་ཉི་ཁྲིའི་མདོ་ཚིག་ཡི༷ན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྦས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ཏེ་གསུམ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཁམས་དབང་མོས་གསུམ་དང་། །
བསྟུན་ནས་ཞི་བའི་ལམ་དུ་འཁྲིད་མཛད་པའི། །
ཀུན་ཤེས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི །
རིགས་སུ་གནས་རྣམས་སྲིད་ལས་མྱུར་སྒྲོལ་ཤོག །

སྐབས་བཞི་པའི་རྒྱན་འགྲེལ།

༄། །གཉིས་པ་(ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་དང་། བརྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་སྦྱོར་བ་དང་། འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་ཅེས་ཡུམ་དོན་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ།

གཉིས་པ་(རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་)ཡོད་དེ། བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ། སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ༔ སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན། སྦྱོར་བའི་སྐྱོན། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན། ཆོས་སྲིད་སྒྲུབ་བྱེད་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ལོངས་སྐུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ། སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་འདི་ལ་རྒྱ་འགྲེལ་ཕལ་མོ་ཆེ་དག་ལས་མདོ་སྦྱར་བ་མི་སྣང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི།

གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། །

ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་ཕྱིར། །དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། གཞི༷་བདེན་པ་བཞིའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཤེ༷ས་པ༷་ཡི༷་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ༷་བྲ༷ག་གི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་རྣམ༷ས་ནི། ཕུང་པོར་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པའི་མི་མཐུན་པའི་

ཕྱོགས་ཕྱུང་པོ་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ནི། འདིར་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྒོམ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོར་འདོད་དེ། དེའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་དང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་དག་གི་གཉེན་པོ་ལམ་ཤེས་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཕྲ་མོ་དང་དེ་ལས་གྲོལ་བ་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་བཅས་འདིར་བསྟན་པ་ཉིད་ལ་ནི་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་ནི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་མདོ་ལས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

འདིར་མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་སུ་རྩ་བས་དངོས་བསྟན་གྱི་རྣམ་པ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཤེས་རྣམ་ལ་སྦྱར་ནས་རྣམ་བཤད་དང་གསེར་ཕྲེང་གཉིས་ཀས་མཐུན་པར་འགྲེལ་པ་ཡིན་ལ། དོན་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚིག་ཏུ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[1] དོན་རྣམ་མདོར་བསྟན་ཚུལ་གྱི་འདོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་གཞི་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། །བདེན་པ་དག་ནི་རྣམ་བཞིའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་རུ་འདོད། །ཅེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[2] ཤཱཀྱ་པས་གཞི་ནི་དམིགས་པ་སྟེ་བདེན་བཞི་སོགས་དང་། དེ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་བདེན་བཞི་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་བདེན་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་པ་སོགས་རྣམ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ནི་མིང་ངོ་ཞེས་དོན་རྣམ་ལ་ངོས་གཟུང་ངོ་། །རིགས་གྲིན་ནི། སྐབས་གསུམ་དུ་གསུངས་པའི་གཉེན་པོ་མ་ལུས་པ་ནི་གཞི་དང་། ཤེས་པ་ནི་སྐྱེ་མེད་གསུམ་དུ་ཤེས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ནི་གཉེན་པོ་མ་ལུས་པ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་བློ་དེ་ལ་སྣང་བའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་འདོད་དེ་འདི་ནི་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པར་མི་སྣང་ངོ་། །ཞེས་ལུགས་དེ་གཉིས་རང་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པ་མཛད། འདིར་རིགས་གྲིན་ཞེས་པ་ནི་གསེར་གླིང་པའི་མཚན་གཞན་ནོ།།

གཉིས་པ་(བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་བཤད་པ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་

[1] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༤༤༧

[2] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༤༤༧

དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[3] བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པ་ནས། མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པས་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་དོན་སྤོམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །མི་གཡོ་བ་ཡི་རྣམ་པའི་བར། །
བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་བཞི་དང་། །ལམ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད། །

ཅེས་གསུངས། མདོ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས། ༡ སྡུག་བསྔལ་རྟག་པ་མེད་པས་མེ༷ད་པ༷འི་རྣམ༷་པ༷་ན༷ས་བཟུ༷ང་སྟེ༷། ༢ མི་སྐྱེ་བ་དང་། ༣ དབེན་པ་དང་། ༤ མི་བརྫི་བ་བཅས་སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ༡ གནས་མེད་པ་དང་། ༢ ནམ་མཁའ་དང་། ༣ བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་། ༤ མིང་མེད་པ་བཅས་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ༡ འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། ༢ མི་འཕྲོག་པ་དང་། ༣ མི་ཟད་པ་དང་། ༤ སྐྱེ་བ་མེད་པ་བཅས་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་སྟེ། དང་པོ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་བཞི་ཡོད་དེ༑ ༡ བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་། ༢ ཡུལ་ཤེས་པ་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ༣ ལམ་འོག་མ་ནས་གོང་མར་འཕོ་བ་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ༤ ཉོན་མོངས་ཀྱི་དགྲ་འདུལ་བ་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བཅས་སོ། །གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་རགས་པའི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་སྒོམ་ལམ་ཟག་བཅས་ལྔ་ཡོད་དེ། ༡ རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོའི་མེད་པ་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་སྣང་བ་ཙམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་༢བྲག་བརྙན་དང་། ༣ མིག་ཡོར་དང་། ༤ སྨིག་རྒྱུ་དང་། ༥ སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའོ། །གསུམ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་རགས་པའི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་སྒོམ་ལམ་ཟག་མེད་དྲུག་ཡོད་དེ། ༡ ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་པ་དང་། ༢ དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ༣ ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་གོས་པ་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དང་། ༤ དབྱེ་བའི་སྤྲོས་པ་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དང་། ༥ རང་གི་རྟོགས་པ་ཕྱི་དོན་དུ་རློམ་པ་མེད་པ་དང་། ༦ རྟོགས་པ་ཐོབ་བྱེད་ཉམས་པ་མེད་པའི་མི༷་གཡོ༷་བ༷་ཡི༷་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ༷་པ༷འི་

[3] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༡།༢༥༥

ཏ༷ར། བདེ༷ན་པ༷་དང་པོ་གསུམ་སོ༷་སོ༷་ལ༷་རྣམ་པ་བཞི༷་བཞི་སྟེ་བསྡོམས་པའི་བཞི་གསུམ་བཅུ་གཉིས་ད༷ང་། ལ༷མ་བདེན་ལ༷་རྣམ་པ་དེ༷་ནི༷་བཅོ༷་ལྔ༷ར་དོན་གྱིས་སྦྱར་ནས་བཤ༷ད་པ་བཅས་བསྡོམས་པས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ཉེར་བདུན་ཡོད་པ་ནི་དེ་ལྟར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(སྐབས་དོན་སྦོམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི། ༈ གཞི་ཤེས་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་སྟོན་ཚུལ་ནི། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ནི་གཞིར་གཞག་ཐོག །མདོ་དང་གང་ནུས་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ལ། །མདོ་ལས་སྡུག་བདེན་དོན་རྣམ་འཆད་ཚུལ་ནི། །མེད་དང་མི་སྐྱེ་དབེན་དང་མི་བརྗི་བ། །ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་ནས་སྟོན་པར་བྱེད། །སྡུག་བསྔལ་རྟག་པར་མེད་པས་མེད་པ་དང་། །དོན་དམ་སྐྱེ་བར་མེད་པས་མི་སྐྱེ་བ། །དོན་གཞན་བདག་གིས་དབེན་པས་དབེན་པ་དང་། །དོན་དམ་གྱུར་པའི་བདག་གིས་མི་བརྗི་བའོ། །མདོ་ལས་ཀུན་འབྱུང་དོན་རྣམ་འཆད་ཚུལ་ནི། །གནས་མེད་མཁའ་དང་བརྗོད་མེད་མིང་མེད་ཅེས། །ཐ་སྙད་འདི་དག་དོན་ལ་སྦྱར་ཚུལ་ནི། །རྒྱུ་སྲིད་དོན་དམ་མེད་པས་གནས་མེད་དང་། །ཀུན་འབྱུང་དོན་དམ་མེད་པས་ནམ་མཁའ་འདྲ། །སྡུག་རྒྱུ་རྟོག་དཔྱོད་དོན་དམ་བརྗོད་མེད་དང་། །སྲིད་ཚོར་དོན་ནི་དམ་པར་མིང་མེད་ཟེར། །མདོ་ལས་འགོག་པའི་དོན་རྣམ་འཆད་ཚུལ་ལ། །འགྲོ་མེད་མི་འཕྲོག་མི་ཟད་སྐྱེ་བ་མེད། །ཅེས་པའི་མདོ་ཡི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། །འགོག་པ་རྒྱུད་གཞན་དུ་ནི་འགྲོ་བ་མེད། །སྡུག་བསྔལ་རབ་ཞིས་རྐྱེན་གྱིས་མི་འཕྲོག་པ། །གཞི་ནོམ་རང་བཞིན་ཡིན་པས་མི་ཟད་པ། །ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་འགོག་པ་སྐྱེ་མེད་བསྟན། །མདོ་ལས་གོང་བཤད་བདེན་གསུམ་རྣམ་པ་ནི། །དོན་རྣམ་དངོས་བསྟན་ཤེས་རྣམ་ཤུགས་ལ་བསྟན། །ཅེས་པ་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས་གསལ། །དོན་དམ་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་རྣམ་རྣམས། །མདོ་ཡི་དངོས་བསྟན་དབང་དུ་བྱས་ནས་ནི། །ཟིན་བྱེད་གྲོགས་ལ་སྦྱར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ། །ལམ་བདེན་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་ནི། །ཉོན་སྒྲིབ་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་ནི། །གནས་པའི་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་བཞི། །དེ་ཡང་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། །བྱེད་པོ་ཤེས་པོ་འཚོ་བ་པོ། །འདུལ་བ་མེད་པ་རྣམ་བཞི་ནི། །རིམ་བཞིན་དེ་དག་བདག་མེད་པར། །མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས། །ལམ་བདེན་ཁྱད་ཆོས་བཞིར་སྦྱར་ནས། །དེ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་རྣམ་བཞི་ཡི། །ལོག་ཞུགས་བཞི་ཡི་གཉེན་པོ་རུ། །འགྲོ་ཚུལ་དྲངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབས། །གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི། །གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡི། །སྒོམ་ལམ་ཟག་བཅས་ལྔ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། །རྫི་ལམ་སྒྲ་བརྙན་མིག་ཡོར་དང་། །སྨིག་རྒྱུ་སྒྱུ་མ་རྣམ་ལྔ་སྟེ། །རིམ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མ་སྐྱེས་པ། །མ་འགགས་གཟོད་

མ་ནས་ཞི་དང་། །རང་བཞིན་མྱ་ངན་འདས་ལ་སྦྱར། །གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི། །གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡི། །མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་དྲུག་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། །ཀུན་ཉོན་མེད་དང་རྣམ་བྱང་མེད། །གོས་མེད་སྤྲོས་མེད་རློམ་མེད་དང་། །མི་གཡོ་བ་ཡི་རྣམ་པ་དྲུག །རིམ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་ནི། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་། །རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། །དེ་ཡི་བག་ཆགས་གོས་མེད་དང་། །ཕྱི་དོན་དབྱེ་བའི་སྤྲོས་མེད་དང་། །ཕྱི་དོན་སྒྲོང་བའི་རློམ་མེད་དང་། །མི་གཡོའི་གཟུང་བྱ་ཕྱི་རོལ་ལས། །དོན་གཞན་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས། །གསར་རྟོགས་རྣམ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གཞི་ཤེས་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་རྣམས། །རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[4] འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པས་འདོད་ཆགས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ༑ ཞེས་པ་ནས། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པས་རབ་འབྱོར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

རྒྱུ་དང་ལམ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་། །འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །
དེ་དག་བརྒྱད་དང་བདུན་དང་ནི། །ལྔ་དང་བཅུ་དྲུག་ཅེས་བསྒྲགས་སོ། །

ཞེས་གསུངས། ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ༷་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ད༷ང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ༷མ་གྱི་བདེན་པ་ད༷ང་། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྡུ༷ག་བསྔ༷ལ་བདེན་པ་ད༷ང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འགོ༷ག་པའི་བདེན་པ༷་ལ༷་སོགས་པ་ནི༷་གོ༷་རིམ༷་བཞིན༷་དུ། བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ༷་ད༷ག་ལས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་བརྒྱ༷ད་ད༷ང་། ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་བདུ༷ན་ད༷ང་ནི༷། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་ལྔ༷་ད༷ང་། འགོག་པ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་བཅུ༷་དྲུ༷ག་ཅེ༷ས་དོན་སོ་སོར་སྦྱར་ནས་མདོ་ལས་ཡོངས་སུ་བསྒྲ༷གས་སོ༷། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(སྐབས་དོན་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་)ནི། འདིར་བདེན་བཞི་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་

[4] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༥།༢༨༧

བྱ་འགོག་པའི་བདེན་པ་སོགས་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་ན། དང་པོ་ཀུན་འབྱུང་སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། ༡ ཡུལ་མ་འོངས་པ་ལ་སྲེད་པའི་འདུན་པ་དང་། ༢ ཡུལ་ད་ལྟ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། ༣ ཡང་སྲིད་ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པ་སྟེ་རྒྱུའི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ༡ འདོད་ཆགས་དང་། ༢ ཞེ་སྡང་དང་། ༣ གཏི་མུག་གི་རྣམ་པ་སྟེ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ༡ གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་འཛིན་པ་སྟེ་རབ་སྐྱེའི་རྣམ་པ་གཅིག་དང་། ༡ རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་བཅས་སྤང་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དང་། དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད། འདོད་ཡོན་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་མི་འབྲལ་བར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ལུས་ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པ་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་རྒྱུའི་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ། གཏི་མུག་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི། རིམ་བཞིན་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་གསུམ་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རབ་སྐྱེ་རྣམ་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་གཉེན་པོར་སྦྱར་ཏེ་ཀུན་འབྱུང་སྤངས་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

སླར་ཡང་དེ་དག་ངེས་བདེ་བའི་ཆེད་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། ༄ བདེན་པ་བཞི་ཡི་རིམ་པ་བཞིན། །ལམ་ཤེས་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་པོ། །རིམ་བཞིན་བརྗོད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ༡༽ དང་པོ་ཀུན་འབྱུང་སྤང་གཉེན་གྱི། །སྒོ་ནས་འཆད་ཚུལ་འདི་ལྟ་སྟེ། །ཀུན་འབྱུང་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་ནི། །རྒྱུ་ལས་བྱེ་བ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །མ་འོངས་སྲེད་པའི་འདུན་པ་དང་། །འདོད་ཡོན་འཐོབ་འདོད་འདོད་ཆགས་དང་། །ཡང་སྲིད་དགའ་བའི་སྲེད་པ་འོ། །ཀུན་འབྱུང་ལས་བྱེ་གསུམ་ཡང་སྟེ། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གོ །རྐྱེན་ལས་བྱེ་བ་རྣམ་པ་གཅིག །རང་དབང་བདག་ཏུ་ཞེན་པ་འོ། །རབ་སྐྱེ་ལས་བྱེ་རྣམ་པ་གཅིག །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། །ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཉོན་མོངས་སོ། །མངོན་ཞེན་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི། །གཉེན་པོ་གསུམ་གསུམ་གཅིག་གཅིག་བཅས། །བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་མཛད་པ་འམ། །ཡང་ན་བྱང་སེམས་མཐོང་

ལམ་པའི། །བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི། །ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱར་གང་ཡང་འཐུས། །མདོ་ལས་ཀུན་འབྱུང་རྣམ་པ་ལ། །གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། །སྤང་བྱ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན། །འགྲེལ་པར་སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་ནི། །དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལམ་བདེན་དམ་བཅའ་དང་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ནི། ལེའུ་བརྒྱད་མར་དྲངས་པའི་ཉི་ཁྲིའི་མདོ་ལྟར་ན། འགྲེལ་པར་དྲངས་པའི་མདོ་ཚན་བདུན་པོ་རྣམས་དམ་བཅའ་དང་། དེ་དང་གྲངས་མཉམ་པའི་འཐད་མདོ་ཡོགས་སུ་དྲངས་འདུག །དེས་ན་ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སྔ་མ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་དམ་བཅའ་གཉིས་དང་འཐད་མདོ་གཉིས་བཅས་མདོ་ཚན་བཞི་རེར་བྱས་པས་བཞི་གསུམ་གྱིས་བཅུ་གཉིས་དང་། ཐ་མ་ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམ་བཅའ་གཅིག་དང་འཐད་མདོ་གཅིག་མདོ་ཚན་གཉིས་བཅས་བསྡོམས་པའི་མདོ་ཚན་བཅུ་བཞི་ཡོད་འདུག །འོན་ཀྱང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དང་རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་ལྟར་ན། འགྲེལ་པར་དྲངས་པའི་མདོ་ཚན་བདུན་པོ་བང་རིམ་བཞིན་ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་གསུམ་རེ་རེ་ལ་དམ་བཅའ་དང་འཐད་སྒྲུབ་ཏུ་སྦྱར་བས་མདོ་ཚན་དྲུག་དང་། ཐ་མ་ངེས་འབྱིན་ལ་འགྲེལ་པར་དམ་བཅའི་མདོ་མ་གཏོགས་འཐད་མདོ་མ་དྲངས་པ་བ་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཞེས། ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བདུན་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱོར་བར་མཛད་པ་མངོན།

དེས་ན་མདོ་དང་འགྲེལ་པ་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་བཅས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཅིག་ཏུ་བབ་པའི་ཚུལ་ལ་བློ་ལྡན་རྣམས་པས་ཞིབ་དཔྱོད་ཡོང་བའི་སྐྱུལ་མ་དང་། རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་འགྲེལ་པར་དྲངས་པའི་མདོ་ཚན་བདུན་པོ་ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞིར་དམ་བཅའ་དང་འཐད་སྒྲུབ་ཏུ་སྦྱར་ནས་སྟོན་པ་ལ། དང་པོ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་དམ་བཅའ་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་དེའི་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པའི་རྣམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཐ་མི་དད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལས་མཆོག་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དེ་ལས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པའམ། ཉན་རང་གི་ལམ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པར་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་།

སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་བདེན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞལ་དུ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་བ་གཅིག་བཅས་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདུན་དང་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པའི་ཤེས་རྣམ་བདུན་བཅས་དམ་བཅའ་དང་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[5] ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཙམ་བཤད་ནས། རྒྱུ་མཚན་མ་བསྟན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་གསུངས།

སླར་ཡང་དེ་དག་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ལ། ༢༽ གཉིས་པ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི། །དམ་བཅའ་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན། །རིམ་བཞིན་བསྟན་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཏེ། །ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ལས་ཕྱེ་བ། །རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ཚད་མེད་དང་། །མཐའ་གཉིས་དང་ནི་མ་འབྲེལ་བའོ། །དེ་ཡང་གོ་དོན་རིམ་བཞིན་དུ། །སེམས་ཅན་ཚད་ནི་མེད་པ་ལ། །ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་སྟེ། །གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་ལ། །འཁོར་འདས་མཐའ་གཉིས་མ་འབྲེལ་བའི། །ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། །རིག་པ་ལས་ཕྱེ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཐ་མི་དད་དང་མཆོག་འཛིན་མེད། །གཉིས་དང་རིམ་བཞིན་དེའི་དོན་ནི། །ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་ཐ་མི་དད། །མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ལ་ནི། །མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། །སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི། །ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་མཚན་དྲངས་ནས་བསྒྲུབས། །སྒྲུབ་པ་ལས་ཕྱེ་རྣམ་པ་གཉིས། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་གཞལ་མེད་དོ། །རིམ་བཞིན་དོན་ལ་སྦྱར་ཚུལ་ནི། །བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། །དོན་ནི་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད། །ཚད་མེད་གཞལ་མེད་མངོན་སུམ་དུ། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ངེས་འབྱིན་ལ་ནི་རྣམ་པ་གཅིག །ཆགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པའོ། །དོན་དམ་ཆགས་མེད་མངོན་སུམ་དུ། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འདི་ཡི་དམ་བཅའ་མ་གཏོགས་པ། །རྒྱུ་མཚན་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ། །གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ། །ལྟོས་ནས་ཡིན་ཞེས་རྣམ་བཤད་

---

[5] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣

གསུངས། །དེ་ལྟར་ལམ་བདེན་རྣམ་པ་བདུན། །མདོ་ཡི་དངོས་བསྟན་དབང་བྱས་ནས། །གཉིས་གཉིས་གཉིས་དང་གཅིག་གིས་ཕྱིར། །འདི་ལ་བདུན་ཚན་སྔ་མ་ཟེར། །བདུན་ཚན་ཕྱི་མའི་གྲངས་འདྲེན་ནི། །འགྲེལ་པ་རྣམ་བཤད་སོགས་སུ་གཟིགས། །ལམ་བདེན་རྣམ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་དང་། །ལམ་ཤེས་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་ལ། །དམ་བཅའ་འཐད་མདོ་གྲངས་མཉམ་ཡོད། །བྱང་སོའི་སྡེ་ཚན་བདུན་པོ་ལ། །མདོ་རེར་བྱས་པས་མདོ་བདུན་དང་། །སོ་བཞིའི་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་གཅིག །མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་གཅིག །སྔང་བའི་ལམ་ལ་མདོ་གཅིག་དང་། །ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་རྣམས་ལ་ནི། །དམ་འཐད་མདོ་ནི་གྲངས་མཉམ་ཡོད། །སོ་དགུའི་ཐ་མ་གསུམ་པོ་ལ། །མདོ་ནི་རེ་རེ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་རྣམས་སྡེ་ཚན་རེ་རེ་ལ། །མདོ་རེར་བྱས་པས་མདོ་བདུན་དང་། །མདོ་རེ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི། །དམ་བཅའ་འཐད་མདོ་ཟུང་རེ་ཞེས། །གོ་བ་བཞེས་ནི་དགོས་པ་ཡིན། །དེ་ཡང་རབ་འབྱོར་དམ་བཅའ་དང་། །སྟོན་པས་འཐད་མདོ་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་སྡུག་བདེན་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ནི། རྒྱུན་དང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་འཕགས་པ་དང་མི་མཐུན་པས་ངོར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། བྱེད་པ་པོའི་བདག་དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བཅས་བཞི་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ལྔ་པ་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་གང་གི་སྟེང་དུ་ཤེས་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་དེའི་ཕྱིར། སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལྔ་ནི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ནི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་དོན་རྣམ་ལྔ་ཡིན་ལ། དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ནི་ཤེས་རྣམ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་ཡང་དེ་དག་ངེས་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ནི། ༣༽ སྡུག་བདེན་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི། །སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། །སྡུག་བདེན་ཤེས་བྱར་རྟོགས་ཆེད་ཡིན། །སྡུག་བདེན་ཁྱད་ཆོས་རྣམ་ལྔ་ནི། །མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད། །བཞི་དང་མཚན་ཉིད་མེད་རྣམ་ལྔའོ། །དེ་དག་གི་ནི་རྣམ་པ་ལྔ། །སྡུག་བདེན་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་ནི། །འབེབས་ནི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། །ཁྱད་ཆོས་སྔ་མ་བཞི་པོ་ནི། །རང་གི་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་ཡིན། །ཆོས་ནི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་། །ཞེས་ཚུལ་

ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིས། །སྤྱི་མཚན་དུ་ནི་བཞག་གམ་སྙམ། །རིམ་བཞིན་དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་ནི། །རྒྱུན་དང་སྐད་ཅིག་འཇིག་ཕྱིར་དང་། །འཕགས་དང་མི་མཐུན་དོར་བྱའི་ཕྱིར། །དོན་གཞན་བདག་གིས་དབེན་ཕྱིར་དང་། །བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །དོན་དམ་པར་རམ་ཕྱི་དོན་གྱི། །མཚན་ཉིད་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ཕྱིར། །རྣམ་པ་དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ། །རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ལམ་ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་འགོག་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་ལོག་ཞུགས་མཐོང་སྤང་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་བཅུ་དྲུག་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་ནས། འགོག་བདེན་བཅུ་དྲུག་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དེའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་མིང་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་འགོག་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སྟོང་ཉིད་དང་པོ་གསུམ་སྟེ། ༡ མིག་སོགས་དབང་པོའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༢ གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༣ དབང་རྟེན་ཁོག་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་དང་། གཉིས་པ་ཞི་བའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ༡ བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བདེན་འཛིན་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་ཁྱབ་དགོས་པར་སྣང་། ༢ ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༣ དམ་པ་མཆོག་མྱང་འདས་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་དོན་དམ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༤ རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་འདུས་བྱས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༥ རྒྱུ་རྐྱེན་སོགས་ལ་མ་ལྟོས་པ་འདུས་མ་བྱས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༦ རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་མཐའ་ལས་འདས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༧ ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པ་འཁོར་བའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་དང་། ༨ དོར་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་དོར་བ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་བཅས་དང་། གསུམ་པ་གྱ་ནོམ་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཅིག་སྟེ། ༡ ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐས་མ་བྱས་པར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཤིས་ལུགས་སམ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བཞི་པ་ངེས་འབྱུང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། གང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྟོང་ཉིད་གསུམ་སྟེ། ༡ འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་སོགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༢ གཟུགས་སུ་རུང་བ་བདེན་པས་སྟོང་པ་སོགས་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༣ རང་གི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཡིས་དབེན་པའི་སྙིང་གི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་གསུམ་དང་། གཉིས་པ་ནི་གཅིག་སྟེ། ༧ དངོས་པོ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པས། དེའི་ཕན་ཡོན་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་ལོག་ཞུགས་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་བཅུ་དྲུག་སྤང་པའི་སྤངས་པའམ་འགོག་བདེན་བཅུ་དྲུག་གམ། ཡང་ན་འགོག་བདེན་བཅུ་དྲུག་སྙིང་གི་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་དབྱེ་བ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། འགོག་བདེན་སྙིང་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་དོན་དམ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་ཡང་དེ་དག་ངེས་བདེ་བའི་ཆེད་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ནི། ༤༽ བཞི་པ་འགོག་བདེན་ཕན་ཡོན་གྱི །སྒོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་འདི་ལྟ་སྟེ། །དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི །ལོག་ཞུགས་མཐོང་སྤངས་བདེན་འཛིན་ནི། །བཅུ་དྲུག་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་ཏེ། །འགོག་པ་བཅུ་དྲུག་སྙིང་གི་ནི། །སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དབྱེ་བའམ། །འགོག་བདེན་བཅུ་དྲུག་ཁྱད་གཞི་རུ། །བཟུང་ནས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི །དབྱེ་བ་ཟུར་དུ་མཛད་པ་འམ། །ཡང་ན་འགོག་པ་བཅུ་དྲུག་ལ། །སྟོང་ཉིད་མིང་གིས་བསྟན་པ་འམ། །ཡང་ན་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ནི། །བློ་བུར་དྲི་མ་འགོག་པའི་ཕྱིར། །འགོག་པའི་རྣམ་པར་བསྒྲུབ་པ་བཅས། །གང་བྱས་བློ་ལྡན་རྣམ་པ་ཡིས། །ཚད་ལྡན་གཞུང་དང་སྦྱར་ནས་དཔྱོད། །དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ནི། །ནང་ཕྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་དང་། །སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོ་དོན་དམ་པ། །འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་དང་ནི། །མཐའ་ལས་འདས་དང་ཐོག་མཐའ་མེད། །དོར་མེད་རང་བཞིན་ཆོས་ཐམས་ཅད། །རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་དམིགས་པ། །དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། །བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གོ །འགོག་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམ་བཞི་ལ༏ ༑སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སྦྱར་ཚུལ་ནི། །དང་པོ་གསུམ་དེ་འགོག་པར་སྦྱར། །སྟོང་ཉིད་ནས་བཟུང་དོར་མེད་བར། །བརྒྱད་ནི་ཞི་བའི་རྣམ་པར་སྦྱར། །གྲུ་ནོམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་ལ། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ངེས། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནས་མི་དམིགས་བར། །གསུམ་ནི་ངེས་འབྱུང་རྣམ་པར་སྦྱར། །དངོས་མེད་ངོ་བོའི་སྟོང་ཉིད་ནི། །གང་ངེས་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་སྦྱར། །དེ་ལྟ་ན་ནི་འགོག་པ་ཡི། །བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་(རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[6] དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པའི་རྣམ་པས། ལུས་དང་། ཚོར་བ་དང་། སེམས་དང་། ཆོས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ༑ ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་རྣམས། །

ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྗེས་མཐུན་པར། །ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་ན། །

སློབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་ཏེ། །

སུམ་ཅུ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བཞི། །སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། དང་པོ་ནི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི། །རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་ན། །སློབ་མ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དང་། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གཉེན་པོའི་ལམ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སོགས་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་དང་། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་རྣམ་པ་སྟོབས་བཅུ་སོགས་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(སྐབས་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་བཤད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི། སངས་

[6] སྙི་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༣།༢༧༠

ཀྲུས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་སྡེ་ཚན་བདུན་ཡོད་དེ། ༡ དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། ༢ ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི། ༣ རྫུ་འཕྲུལ་རྐང་པ་བཞི། ༤ དབང་པོ་ལྔ། ༥ སྟོབས་ལྔ། ༦ བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན། ༧ འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བཅས་སོ༔ ༔དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་རྣམ་པ་ནི། དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་ཆོས་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་བརྟགས་ནས་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་དང་དྲན་པ་གང་རུང་དེ། དེའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག །ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག །སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག །ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཅས་སོ། །

དེ་དག་ལ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་ཚུལ་ནི། ལུས་མི་གཙང་བ་དང་། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། སེམས་མི་རྟག་པ་དང་། ཆོས་བདག་མེད་པ་བཅས་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དང་། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པས་བདག་མེད་པ་དང་། བདེན་པས་སྟོང་པ་བཅས་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་ཡིན་ལུགས་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟག་ཅིང་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དམིགས་པས་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་དྲན་པས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྟག་ཅིང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཚོར་བས་སྲེད་སོགས་འདྲེན་པ་དང་དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་མཐོང་ནས། སྲེད་པ་སྤོང་འདོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་འགོག་བདེན་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་རྟོགས་ནས། བདག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་འདོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པས། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལམ་བདེན་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྤང་བྱ་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བསྟེན་བྱ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས་ལམ་བསྒོམ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམིགས་པ་ལུས་སོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ལ་བདག་གི་གནས་ཀྱི་དངོས་

པོ་དང་། ཚོར་བ་ལ་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། སེམས་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། ཆོས་ལ་བདག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་གཞིར་རྟོག་པའི་རིམ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑ས་མཚམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ཡང་དག་སྤོང་བའི་རྣམ་པ་ནི། སྤང་གཉེན་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོ་བའི་ལམ་ཞུགས་གང་ཟག་རྒྱུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ཡང་དག་སྤོང་བའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་དང་། དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་རྣམས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡང་དག་སྤང་བ་བཞིའི་འཛོག་མཚམས་གང་ཡིན་ལེགས་པར་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་རྣམ་པ་ནི། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་སྤང་བའི་སེམས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་དང་། དེ་ལ་གྲོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། གུས་སྦྱོར་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ། འདུན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་དང་། རྟག་སྦྱོར་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་དང་། སྔོན་ཏིང་འཛིན་བསྒོམས་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ། སེམས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ། དཔྱོད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཉེས་པ་ལྔ་ནི། དབུས་མཐའ་ལས། ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་དང་། །འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ། །ཞེས། ༡ སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ལེ་ལོ་དང་། ༢ ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་ཚུལ་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་རྣམས་བརྗེད་པའི་ཉེས་པ་དང་། ༣ དངོས་གཞི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་དུས་སུ་རིག་པ་འཐིབས་ཤིང་མི་གསལ་བ་བྱིང་བ་དང་། སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་ཞིང་ནང་དུ་མི་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྒོད་པ་བཅས་འབྱུང་བ་དང་། ༤ བྱིང་རྒོད་གཉིས་བྱུང་བའི་ཚེ་དེའི་གཉེན་པོ་ཤེས་བཞིན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ༥ མ་བྱུང་བའི་ཚེ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །གཉེན་པོ་བརྒྱད་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུའོ། ། དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་། །བྱིང་དང་རྒོད་པ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་སྤོང་

མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་། ཞི་ཆེ་རྣལ་དུ་འཇོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་དངོས་༡བརྩོན་འགྲུས་དང་། དེའི་གནས་༢འདུན་པ་དང་། ༣ དེའི་རྒྱུ་དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འབྲས་བུ་༤ཤིན་སྦྱངས་བཅས་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་བཞི་དང་། གདམས་ངག་བརྗེད་པའི་གཉེན་པོར་སྒོམ་ཚུལ་དང་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་༥དྲན་པ་དང་། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྱིང་རྒོད་བྱུང་བ་ཤེས་པའི་༦ཤེས་བཞིན་དང་། ཤེས་བཞིན་གྱི་དངང་ནས་བྱིང་རྒོད་སྤོང་བའི་༧སེམས་པ་དང་། ཉེས་པ་ལྔ་པའི་གཉེན་པོར་འབད་མེད་ལྷུན་འགྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་༨བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དངང་ནས་ཐག་བསྲིངས་ཏེ་བསྒོམ་དགོས་པ་བཅས་སོ། །དེ་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱ་བ་འགྲུབ་པའི་ཡུལ་སྤྲུལ་བསྒྱུར་སོགས་དང་། སྒྲ་དོན་ནི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་རྣམས་སུ་འགྲོ་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྐང་པ་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དབང་པོའི་རྣམ་པ་ནི། རང་འབྲས་འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཡན་ཆད་ཀྱི་དད་སོགས་ལྔ་པོ་གང་རུང་དེ། དབང་པོའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དེ་དག་གི་འདོར་ལེན་ལ་ཞུགས་ནས་བསྒོམ་པའི་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་། དེ་དག་གི་བླང་དོར་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེ་དག་བླང་དོར་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་བཅས་སོ། །འདི་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཇོག་ཚུལ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཇོག་ཚུལ་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་ལ་འཇུག་པ་དེ། དེའི་དམིགས་པ་དང་། སྒྲ་དོན་ནི། རང་འབྲས་འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་པོ་ཞེས་པའོ། །

ལྔ་པ་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག །རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་དད་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྫི་བར་མི་ནུས་པའི་དད་སོགས་ལྔ་པོ་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་མཁྱེན་པ་དེ། དེའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གོང་དུ་སྨོས་པ་བཞིན། དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་བཅས་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། དམིགས་པ་ནི་དབང་པོ་བཞིན་དང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་ཉམ་ཆུང་བས། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སྟོབས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་མི་སྒོམ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་

སུ་ཡང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་དད་པ་སོགས་མངོན་འགྱུར་དུ་མི་འབྱུང་ཞིང་དེ་དག་ཉམ་ཆུང་བར་བྱེད་པས་སྟོབས་ཞེས་པའོ། །རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོའི་སྐབས་སུ་དད་སོགས་ལྔ་པོ་གང་རུང་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་མ་དད་པ་སོགས་མི་འབྱུང་ཡང་། དེ་དག་མི་སྲིད་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལན་དུ་མར་མངོན་དུ་འགྱུར་བས་སྟོབས་དང་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ལྟར་དང་། །དེས་ན་སྟོབས་ལ་དབང་པོས་ཁྱབ་ཀྱང་དབང་པོ་ལ་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་སྦྱར་དགོས་པ་འདྲའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་ནི༑ སྤྱིར་དད་སོགས་ལྔ་ཙམ་ལམ་མ་ཞུགས་ན་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་དབང་པོ་སོགས་ནི་དམན་ལམ་སྔོན་སོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དང་། སྔོན་མ་སོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་པོ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དང་། སྟོབས་ནི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ།

དྲུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ནི། རང་འབྲས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དེ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ནི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཕན་ཡོན་ཡན་ལག་དགའ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་གཞི་དང་གནས་དང་ངོ་བོའི་ཡན་ལག་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་གི་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དག་གོ །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དབུས་མཐའ་ལས། རང་བཞིན་ཡན་ལག་གནས་ཡན་ལག །གསུམ་པ་ངེས་འབྱུང་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་པ་ཕན་ཡོན་ཡན་ལག་ཡིན། །རྣམ་གསུམ་ཉོན་མོངས་མེད་ཡན་ལག །འདི་ལ་གཞི་དང་གནས་དང་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དམིགས་པ་ནི༑ འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། ས་མཚམས་ནི། མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་སའི་བར་དུ་ཡོད།

བདུན་པ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ནི། རང་འབྲས་འཕགས་ལམ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ

གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། ངག་གི་
ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་ཡང་དག་པའི་ངག་དང་། ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་མཁྱེན་པ་
དེ་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ལུས་ངག་གཉིས་ཀའི་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་ཡང་དག་
པའི་འཚོ་བ་དང་། སྒོམ་སྤོང་སྤྱངས་པ་ལ་སྦྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང་། དམིགས་
པ་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པའི་དྲན་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་དང་། དྲན་པས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལ་རྩེ་གཅིག་
ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཅས་སོ། །དམིགས་པ་ནི།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། ས་མཚམས་ནི། མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་སའི་བར་དུ་ཡོད་
དོ༎ །དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་མཐོང་ལམ་གྱི་
སྐབས་སུ་ཡོད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་མཐོང་ལམ་དང་། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་སྒོམ་ལམ་ལ་སྦྱར་ནས་
གསུངས། མཛོད་ལུགས་ལ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་མཐོང་
ལམ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་སྒོམ་ལམ་དང་པོ་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་ཡང་དེ་དག་ངེས་བདེ་བའི་ཆེད་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ནི། ༈ གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་རྣམ་
པ་ནི། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ལ། །རྣམ་གཞག་རྟེན་ནི་ཉན་རང་དང་། །བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་
གསུམ་གྱི་ཕྱིར། །སུམ་ཅུ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བཞི། །སུམ་ཅུ་རྩ་དགུའི་དབྱེ་བ་མཛད། །དེ་ཡང་རྣམ་
མཁྱེན་རྣམ་པ་ལ། །གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་མཛད་རིགས་ཏེ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིས། །འཕགས་
པའི་གང་ཟག་ཡོན་ཏན་རྣམས། །ཡར་ལྡན་ཚུལ་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། །དང་པོ་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ལ། །ཡོད་
པའི་རྗེས་མཐུན་རྣམ་པ་ནི། །བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སྡེ་ཚན་བདུན། ། ༡༽ དང་པོ་དྲན་ཉེར་རྣམ་བཞི་ནི། །
དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་ཆོས་བཞིར། །དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་སྤྱི་ཡི། །མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་
བརྟགས་ནས་ནི། །བསྒོམས་པའི་དྲན་ཤེས་གང་རུང་དུ། །སྦྱར་བའི་ལམ་ཞུགས་མཁྱེན་པ་འོ། །རང་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཁྱད་པར་ནི། །ལུས་ནི་མི་གཙང་བ་དང་ནི། །ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་སེམས་མི་རྟག །ཆོས་
བདག་མེད་རྣམས་རང་མཚན་དང་། །ཡ་གྱལ་རེ་འགའམ་འབྲེལ་བར། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་
དང་། །སྡུག་བསྔལ་སྟོང་པ་བདག་མེད་དང་། །བདེན་པས་སྟོང་རྣམས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། ། ༢༽ གཉིས་
པ་ཡང་དག་སྤོང་བཞི་ནི། །སྤང་གཉེན་བླང་དོར་བྱེད་པ་ལ། །སྦྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་སུ་གྱུར་པའི། །ལམ་
ཞུགས་མཁྱེན་པ་ཞིག་ལ་གོ །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་རིམ་བཞིན་དུ། །མི་དགེ་སྐྱེས་པ་སྤོང་བ་དང་། །མ་སྐྱེས་མི་

སྐྱེ་བྱེད་པ་དང་། །དགེ་བ་སྐྱེས་པ་སྤེལ་བ་དང་། །དགེ་བ་མ་སྐྱེས་སྐྱེད་པ་སོགས། །བརྩོན་འགྲུས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །

༣༽ གསུམ་པ་རྫུ་འཕྲུལ་རྐང་བཞི་ནི། །ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད། །སྒོམ་པའི་ཏིང་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི། །ལམ་ཞུགས་མཁྱེན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག །དབྱེ་ན་འདུན་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །སེམས་པ་དཔྱོད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི །རྐང་པ་བཞི་ཡི་དབྱེ་བ་མཛད། ། ༤༽ བཞི་པ་རྣམ་བྱང་དབང་པོ་ནི། །རང་འབྲས་འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་པ་ལ། །རང་དབང་དུ་ནི་གྱུར་པ་ལས། །སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནི་ཡན་ཆད་ཀྱི། །དད་སོགས་ལྔ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། །བདེན་པ་བཞི་ཡི་བླང་དོར་ལ། །དད་དང་བརྩོན་འགྲུས་དྲན་པ་དང་། །ཏིང་འཛིན་ཤེས་རབ་ལྔ་རུ་དབྱེ། ། ༥༽ ལྔ་པ་སྟོབས་ལྔའི་ངོ་བོ་ནི། །མ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིས། །བཟླ་བར་མི་ནུས་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། །སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི། །དད་སོགས་ལྔ་ལ་སྟོབས་ཅེས་གསུངས། །སྟོབས་དང་དབང་པོའི་ས་མཚམས་ནི། །དང་པོའི་རིགས་ངེས་དབང་དུ་བྱས། །

༦༽ དྲུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ནི། །སྐྲ་བཤད་ཙམ་དུ་འདི་ལྟ་སྟེ། །ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཡེ་ཤེས་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཡིན་ལ་དེ་ཡི་ནི། །ཐོབ་བྱེད་ཐབས་སམ་ཡན་ལག་ཕྱིར། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བདུན། །དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ། །ཐོབ་པའི་དྲན་པ་ཆོས་རབ་འབྱེད། །བརྩོན་འགྲུས་དགའ་བ་ཤིན་སྦྱངས་དང་། །ཏིང་འཛིན་བཏང་སྙོམས་རྣམ་པ་འོ། །བདུན་པོ་འདི་དག་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །བདེན་པ་ལ་ནི་དམིགས་པ་ལས། །གཞན་དུ་གཡེང་བ་མི་བྱེད་པའི། །གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དྲན་པ་ཡིན། །བདག་མེད་མངོན་སུམ་གསར་དུ་ནི། །རྟོགས་པའི་ཆོས་རབ་རྣམ་འབྱེད་ཡིན། །ངེས་འབྱུང་ཡན་ལག་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །ལུས་སེམས་ལ་ནི་ཕན་ཐོགས་པའི། །ཕན་ཐོགས་ཡན་ལག་དགའ་བ་ཡིན། །ཉོན་མོངས་མེད་པའི་གཞི་དང་ནི། །གནས་དང་ངོ་བོའི་ཡན་ལག་ནི། །རིམ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། །ཏིང་འཛིན་བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་གོ །

༧༽ བདུན་པ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ནི། །ཡང་དག་པ་ཡི་ལྟ་བ་དང་། །རྟོག་པ་ངག་དང་ལས་མཐའ་དང་། །འཚོ་བ་རྩོལ་བ་དྲན་པ་དང་། །ཏིང་འཛིན་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བརྒྱད། །མཉམ་གཞག་ལ་རྟོགས་ལྟ་བ་དེ། །རྗེས་ཐོབ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་བྱེད་པ། །ཡང་དག་པ་ཡི་ལྟ་བ་ཡིན། །རང་གི་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད། །གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡི། །ངག་ནི་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་དེ། །ཡང་དག་པ་ཡི་རྟོག་པ་ཡིན། །རྫུན་སོགས་བཞི་ཡིས་དག་པའི་ངག །ཡང་དག་ངག་ཅེས་རྣམ་བཤད་གསུངས། །ངག་ལས་

དག་པའི་མཁྱེན་པ་དེ། །ཡང་དག་ངག་ཅེས་ཡིག་ཆར་གསལ། །སྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་ལུས་ལས་ཀྱིས། །རྣམ་པར་དག་ལ་ལས་མཐའ་དང་། །ལུས་ངག་གཉིས་ཀའི་ལས་ཀྱི་ནི། །རྣམ་པར་དག་ལ་འཚོ་བ་ཟེར། །སྒོམ་སྤང་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ལ། །ཡང་དག་པ་ཡི་རྩོལ་བ་ཟེར། །དམིགས་པ་མི་བརྗེད་འཛིན་པ་ནི། །ཡང་དག་པ་ཡི་དྲན་པ་ཟེར། །ཁྱད་ཅན་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་ཆེད་དུ། །སྒོམ་པ་ཡང་དག་ཏིང་འཛིན་དང་། །ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནི། །ཡོངས་སུ་གཅོད་དང་གོ་བྱེད་དང་། །གཞན་ཡིད་ཆེས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་བཞི་རུ་འདུས། །གཞན་ཡང་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་། །བསྡུ་བའི་ཚུལ་ཡང་མཁྱེན་པར་མཛོད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྡེ་ཚན་དྲུག་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉེན་པོའི་ལམ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཅས་སོ། །འདི་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་ལ་མངོན་པ་འོག་མ་དང་། གོང་མ། དབུ་མ་པ་གསུམ་སོ་སོར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཇོག་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། དང་པོ་མངོན་པ་འོག་མ་མཛོད་ལུགས་ལྟར་ན། སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོང་པ་བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་བདག་དང་བདག་གི་བས་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་༥དང་། སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་༣དང་། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་༢བཅས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་མ་བཅུ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལྷག་མ་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་བཅས་བཅུ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ༔ སྡུག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་དྲུག་ནི་ཟག་བཅས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཞི་ཡིན་པས་སྨོན་མི་རུང་བ་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཚེ་འདོར་བྱ་ཡིན་པས་སྨོན་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་བཅས་སོ། །

གཉིས་པ་མངོན་པ་གོང་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་མངོན་པ་འོག་མ་དང་མཐུན་ལ། འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་སྟེ་

བརྒྱད་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་མཚན་མ་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་ལ་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་རིམ་བཞིན་དེ་ཉིད་དང་བྲལ་ཟིན་པ་དང་བྲལ་བྱེད་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལྷག་མ་གཉིས་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་བཅས་དྲུག་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཞི་ཡིན་པས་སྨོན་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་ལྟར་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་པོ་འདི་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། ནང་ཕན་ཚུན་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ལྟ་བུར་སྣང་བས་དེ་ལྟར་ན་ཞི་བའམ་ཐར་པའི་སྒོ་ལ་མི་འདྲ་བར་གསུམ་ཡོད་པར་འགྱུར་མིན་དང་། ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་གཉིས་ཀ་ཐར་པའི་སྒོ་ཡིན་མིན། ཡིན་ན༑ མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གལ་ཏེ་བདག་མེད་ཆོས་ལ་རབ་རྟོག་ཅིང་། །དེ་དག་བརྟགས་ནས་གང་ཞིག་སྒོམ་བྱེད་པ། །འབྲས་བུ་མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། །རྒྱུ་གཞན་དག་གིས་ཞི་བར་འགྱུར་མི་སྲིད། །ཞེས་དང་། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར། ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་དག་དང་འགལ་མིན་བཅས་ལ་དཔྱད་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྣང་། གསུམ་པ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་འཛོག་ཚུལ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པར་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་པར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྦྱོར་བའི་ལམ་རྣམ་ཐར་གསུམ་ནི། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། སྡུག་པའི་རྣམ་ཐར་བཅས་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་བཟང་ངན་དང་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤྲུལ་བའི་སེམས་པ་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་ཙམ་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་བཟང་ངན་དང་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤྲུལ་བའི་སེམས་པ་གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་

ཐར་དང་། འདི་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཟུགས་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་མི་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་མི་དགའ་བ་འབྱུང་བས་དེའི་གཉེན་པོ་སྡུག་པའི་རྣམ་ཐར་སྒོམ་པ་བཅས་སོ། །

གསུམ་པ་མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་རྣམ་ཐར་ལྔ་ནི། རྣམ་ཐར་འདི་ནི་འདོད་གཟུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཆོས་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་དུ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་སའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་བསྒོམ་དགོས་པ་དང་། ཚོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་དུ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་བསྒོམ་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཅས་དགུའོ། །འདིར་འགོག་སྙོམས་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཤིག་ལ་འཇོག་པས། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་འདས་ལམ་དུ་དྲངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་འདི་ལ་སྙོམས་འཇུག་ཅེས་བཏགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། སྙོམས་པར་འཇུག་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐོབ་པས་རྒྱུའི་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པའམ། ཡང་ན་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆ་སྙོམས་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་བཅས་སོ། །

ལྔ་པ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ལ་སོགས་པ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཞིའོ། །

དྲུག་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་བཅས་འདིར་བསྟན་བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ། སྟེ་ཚན་དྲུག་དང་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

སླར་ཡང་དེ་དག་ངེས་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ནི། ༈ གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །ཡོད་པ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་པའི། །སྡེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལས། །ལམ་ཤེས་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་བཞི། །སྡེ་ཚན་དྲུག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །གཉེན་པོའི་ལམ་དང་སྤྲུལ་ལམ་དང་། །མཐོང་ཆོས་བདེ་གནས་ལམ་དང་ནི། །འདས་ལམ་དང་ནི་སྦྱོང་ལམ་དང་། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་བཅས་སོ། ། ༧ དང་པོ་གཉེན་པོའི་ལམ་ལ་ནི། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་བདག་མེད་རྣམ་ཅན་དང་། །གཉིས་

པ་འགོག་ལམ་རྣམ་ཅན་དང་། །གསུམ་པ་སྡུག་ཀུན་རྣམ་ཅན་གྱི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ༔ ༔ ༢ གཉིས་པ་སྦྱོལ་བའི་ལམ་ལ་ནི། །རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མཛད། །རང་ཉིད་གཟུགས་ཅན་འདུ་ཤེས་ཀྱིས། །གཟུགས་རྣམས་གང་འདོད་སྦྱོལ་སེམས་དེ། །གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལྟའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །རང་ཉིད་གཟུགས་མེད་འདུ་ཤེས་ཀྱིས། །གཟུགས་རྣམས་གང་འདོད་སྦྱོལ་སེམས་དེ། །གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལྟའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །བསམ་གཟུགས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས། །གཟུགས་རྣམས་སྡུག་པར་སྦྱོལ་བ་ལ། །དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་མི་སྡུག་པར། །སྦྱོལ་ལ་མི་དགའ་བྱེད་པ་ཡི། །ཉོན་མོངས་པ་ཡི་གཉེན་པོ་ལ། །སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། ། ༣ གསུམ་པ་མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་དང་། །ཐར་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཅིང་། །རང་སའི་ཉོན་མོངས་མ་བསླད་པར། །གཟུགས་མེད་རྣམ་ཐར་བཞི་དང་ནི༔ ༔ཚོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བ་ཡི། །འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གཅིག་སྟེ་ལྔའོ། ། ༤ བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་ལམ། །བྱང་འཕགས་རྣམས་ཀྱིས་འདས་ལམ་གྱི། །ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནི་ཉུས་པ་ཡི། །བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞིའོ། །འདས་ལམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། །འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཅིག་ཏེ་དགུ ། ༥ ལྔ་པ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ལ་ནི། །མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་རྣམ་བཞི་འོ། ། ༦ དྲུག་པ་སངས་རྒྱས་ལམ་ལ་ནི། །སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ནི། །སྨོན་ལམ་སྟོབས་དང་ཡེ་ཤེས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ནི། །ཡོད་པ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་པའི། །ལམ་ཤེས་པ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན། །སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །

སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པའི་དོགས་གནས་ལ་དཔྱོད་པ་ནི༔ ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[7] རང་གི་ལན་ནི། སོ་བདུན་དང་སོ་བཞིའི་རྣམ་པ་འདི་དག་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་མིན་ལ་རྒྱུའི་རྣམ་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྔར་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་རྣམ་པ་རྒྱས་བཤད་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་གྱི་རྣམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པས། འདིར་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན། སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་སོ་བདུན་དང་སོ་བཞི་ནི། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཁོ་ན་དང་། དེ་དག་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དོན་རྣམ་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པར་འཇོག་ཅིང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཁྱབ་

[7] ཟེ་ལྡན་དཔར་མ། ཤོག ༦༡༩

པར་མི་བཞེད་པ་དང་། འདིར་བསྟན་སོ་བདུན་དང་སོ་བཞི་དོན་རྣམ་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་སོ་བདུན་དང་སོ་བཞིར་འཛོག་ལྟ་བུར་མངོན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པ། སྐབས་བརྒྱད་པར་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་ཡང་། འདིར་རྣམ་མཁྱེན་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སོ་བདུན་དང་སོ་བཞིར་མི་འཛོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་སོགས་ལ་གཞུང་དོན་གོང་འོག་བསྒྲིགས་ནས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་དང་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་གཉིས་ལྟར་ན། འདིར་བཤད་པའི་སོ་བདུན་དང་སོ་བཞི་རྣམས་ཡོན་ཏན་ཡར་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་འཛོག་པས། འདིར་བསྟན་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་མངོན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་པར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས།

འདིར་བསྟན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[8] དེ་ལྟར་ན་བདག་མེད་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་ཞེས་པ་ལྟར་ཡུལ་སྒོམ་པ་དང་ཡུལ་ཅན་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་བློ་གོམས་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་འདིར་ཕྱི་མ་གཙོ་བོར་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[9] བློ་སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་ཞེས་པ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདིར་སྒོམ་ཚུལ་ལ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པ་དང་ངོ་བོ་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་ཚུལ་རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་བློ་དེ་ལམ་ཤེས་སྒོམ་པའི་བློར་འཛོག་དགོས་པ་སྣང་བས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་བསྒོམ་པ་ལ་ལམ་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་པར་སྣང་ལ། ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་ཞེས་པ་ནི་བསྒོམ་བྱའི་ལམ་དེ་དངོས་ཡིན་པའམ། མ་འོངས་པར་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་འགྱུར་གྱི་ལམ་དེ་ཡི་དམིགས་རྣམ་རྗེས་མཐུན་པ་གང་རུང་ཞིག་གོ་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། སྡེ་ཚན་བདུན་ཡོད་དེ། ༡ སྟོབས་བཅུ་དང་། ༢ མི་འཇིགས་པ་བཞི། ༣ སོ་སོ་ཡང་

[8] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༨༥༨

[9] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༨༧༣

དག་པའི་རིག་པ་བཞི། ༤ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད། ༥ དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ། ༦ རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ། ༧ སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བཅས་སོ། །

སྐབས་འདིར་ཡང་དེ་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་སྤྲོས་ཏེ་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ནི། ༈ གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་རྣམ་པ་ནི། །སྟོབས་བཅུ་དང་ནི་མི་འཇིགས་བཞི། །སོ་རིག་བཞི་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པའི། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། །ཆོས་ནི་ཐམས་ཅད་མངའ་བསྒྱུར་བའི། །རང་བྱུང་གི་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ཐམས་ཅད་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པའི། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འོ། །འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས། །ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ། །གཉིས་ཀ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཅས། །གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མཛད་པར་གནང་། །གང་ལྟར་སྤྱི་ཚན་རྣམ་བདུན་དང་། །ནང་གསེས་དབྱེ་བ་སོ་དགུ་འོ། ། ༡ དང་པོ་སྟོབས་བཅུའི་གྲངས་འདྲེན་ནི༑ ༑བསྟན་བཅོས་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། །གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་སྟོབས་དང་། །དེ་བཞིན་ལས་རྣམས་སྨིན་བློ་དང་། །མོས་པ་སྣ་ཚོགས་ཐུགས་ཆུད་དང་། །སྣ་ཚོགས་ཁམས་ནི་མཁྱེན་སྟོབས་དང་། །དེ་བཞིན་དབང་མཆོག་མཆོག་མ་ཡིན། །མཁྱེན་དང་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་དང་། །བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་ཏིང་འཛིན་དང་། །སྙོམས་པར་འཇུག་སོགས་བློ་སྟོབས་དང་། །སྔོན་གནས་དྲན་པ་མཁྱེན་པ་དང་། །དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བློ་དང་། །ཟག་རྣམས་ཟད་པ་མཁྱེན་སྟོབས་ཏེ། །སྟོབས་ནི་བཅུ་པོ་འདི་དག་གོ །ཞེས་པ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་པར་མཛོད། ། ༢ གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ནི། །ཆོས་ཀུན་ཐུགས་སུ་ཆུད་དོ་ཞེས། །རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་རྣམས། །ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ་མི་འཇིགས་པ༑ ༑སྤང་བྱ་གང་དང་གང་གིས་ཀྱང་། །བར་ཆད་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས། །བར་གཅོད་བསྟན་ལ་མི་འཇིགས་དང་། །འཁོར་བ་དང་ནི་ཐེག་དམན་ལས། །ངེས་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་པ་ལ། །འཁོར་ནང་སེང་གེའི་སྒྲ་སྒྲོགས་པ། །ངེས་འབྱུང་ལམ་ལ་མི་འཇིགས་པ། །སྤང་བྱ་མ་ལུས་སྤངས་སོ་ཞེས། །རང་དོན་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་རྣམས། །ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ་མི་འཇིགས་པ། །མདོར་ན་རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་གཉིས། །གཞན་དོན་སྤང་གཉེན་གཉིས་སུ་དབྱེ། །འཁོར་གྱི་ནང་དུ་དམ་པའི་ཆོས། །སྟོན་ལ་བག་ཚ་མི་མངའ་བར། །རྟོགས་པའི་སངས་འཕགས་མཁྱེན་པ་དེ། །མི་འཇིགས་པ་ཡི་ངོ་བོ་རུ། །བཞག་ན་ཨེ་འགྲིགས་དཔྱོད་པར་མཛོད། ། ༣ གསུམ་པ་སོ་རིག་བཞི་པོ་ནི། །ཆོས་དོན་ངེས་ཚིག་སྤོབས་པ་པ

བཅས། །རྣམ་པ་བཞི་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོད། །ཆོས་མིང་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་དང་། །རང་དང་སྤྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་ལ། ། མཁྱེན་པར་ཆགས་ཐོགས་མེད་འཇུག་པའི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི། །རིམ་བཞིན་ཆོས་དོན་གཉིས་ལ་སྦྱར། །འགྲོ་དྲུག་སོ་སོའི་རང་སྐད་དང་། །མཐུན་པའི་ཆོས་ནི་སྨྲ་བ་དང་། །ཡུལ་ལ་ངོ་བོ་རབ་དབྱེ་སོགས། །ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པ་ཡི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི། །རིམ་བཞིན་ཚིག་དང་སྤོབས་པར་སྦྱར། ། ༤ བཞི་པ་མ་འདྲེས་བཅོ་བརྒྱད་ནི། །སྤྱོད་པས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་དྲུག །རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་དྲུག །འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྡུས་རྣམ་པ་གསུམ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་རྣམ་པ་གསུམ། ། ༡ དང་པོ་རྣམ་དྲུག་འདི་ལྟ་སྟེ། །གཏུམ་པོ་དང་ནི་འཁྲུགས་པ་སོགས། །ཀུན་སྤྱོད་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་དང་། །དོན་མེད་སྒྲ་ནི་འབྱིན་པ་སོགས། །གསུང་ལ་ཅ་ཅོ་མེད་པ་དང་། །དུས་ལས་ཡོལ་དང་བརྗེད་པ་སོགས། །དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་དང་། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ནི། །མཉམ་པར་མ་བཞག་མི་མངའ་བ། །འཁོར་འདས་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ། །འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། །དུས་ལ་མ་བབ་སོ་སོ་རུ། །མ་བརྟགས་བཏང་སྙོམས་མི་མངའ་འོ། ། ༢ གཉིས་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་དྲུག །གཞན་དོན་དོན་གཉེར་འདུན་པ་དང་། །གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཡོད་པའི་གནས། །གཤེགས་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་ལམ་རྣམས། །མི་བརྗེད་འཛིན་པའི་དྲན་པ་དང་། །ཆོས་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ནི། །མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་འཛིན་ནོ། །ཆོས་རྣམས་དབྱེ་བ་རབ་ཏུ་ནི། །རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། །སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལས། །ཉམས་པ་མི་མངའ་རྣམ་དྲུག་གོ ། ༣ གསུམ་པ་རྣམ་གསུམ་འདི་ལྟ་སྟེ། །སྤྱོད་ལམ་བཞི་ཡིས་གདུལ་བྱ་རྣམས། །འདུལ་བའི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་དང་། །ཆོས་དོན་གཉིས་ཀ་ལྡན་པའི་གཏམ། །མཛད་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང་། །བྱམས་སྙིང་ཡེ་ཤེས་ལྡན་ཅིག་ཏུ། །རྒྱུ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སོ། ། ༤ བཞི་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། །འཕགས་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་ནི། །མ་འདྲེས་ཆ་ནས་དུས་གསུམ་ལ། །ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི༑ ༑ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། །མཐའ་མ་གསུམ་གྱིས་གོ་དོན་ནི། །གོང་ལས་གསལ་བས་མི་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

སྨོན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ།

གཉིས་པ་(སྨོན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྦྱོར་བ་སྨོན་པའི་སྐོད་བཤད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[10] སྔོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐོད་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །དེ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད། །
དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་བཅས་པ། །འདི་མཉན་པ་ཡི་སྐོད་ཡིན་ནོ། །
སངས་རྒྱས་བསྙེན་དང་ཀུན་འདྲི་དང་། །སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྤྱོད་པས། །
ལེན་དང་འཛིན་ལ་སོགས་པའི། །སྐོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། ༡ དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་འབུལ་བ་སོགས་བསྙེན་བཀུར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་བྱ་བ་ལྷག་པར་བྱས་པ་དང་། ༢ སངས་རྒྱས་དེ་དག་ལ་བསོད་སྙོམས་འབུལ་བ་སོགས་བྱས་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྲུན་པ་དང་། ༣ བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་འདོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་བསྟེན་པས། ལམ་དམན་པ་དང་ལོག་པ་ལ་མི་ལྟུང་བར་དེ་འདྲ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་བཅས་པ་སོགས་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་ལས་དང་པོ་བ་དེ། ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མཉན་པ་ཡི་སྐོད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་དང་། དེ་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས་སངས་རྒྱས་མང་པོ་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྙེན་བཀུར་ནས་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་པ་དང་། དེ་ལ་མ་རྟོགས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོན་ཀུན་འདྲི་བ་དང་། དྲིས་པའི་ལན་ལས་ཐོས་པའི་དོན་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་སྤྱོད་པས་ཡུམ་ཟབ་མོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདིའི་ཚིག་བློ་ལ་ལེན་པ་དང་། དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་དང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ནས་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་དེ་ནི། སྐོད་རུང་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཡང་དག་པའི་སྐོད་དུ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

---

[10] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༧༢

གཉིས་པ་(སྦྱོར་བ་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་དང་། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལྔ་བཤད་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཅོ་ལྔ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[11] གང་གི་ཚེ་གཟུགས་ལ་མི་གནས་པ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དེ་ཚད་མེད་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། །དེ་ལ་སྦྱོར་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །
དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། །དེ་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། །
དེ་དག་ཚད་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༡ གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་ཞེན་ནས་དེ་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༢ ཡུལ་ཅན་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་དོན་དམ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། མི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༣ བདེན་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་གཞིའི་ཆོས་དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཟབ་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ༤ ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ རྣམ་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཚད་ནི་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མེད་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ཞེས་པའོ། །འདི་ལྔ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཅོ་ལྔ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[12] ལས་དང་པོ་པ་དག་ནི་ཟབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དངང་བར་འགྱུར་ཏེ། དང་པོར་སྐྲག་པ་སྐྱེ་བས་

[11] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༧༨
[12] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༧༥།༢༧༦

སོ༔ །ཞེས་པ་ནས། བར་ཆད་མང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ལོའི་བར་གྱིས་བྲི་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པ་མི་གཏང་བར་བྱ་བར་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཚོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །ལུང་བསྟན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཉིད་དང་། །

ངེས་འབྱུང་བར་ཆད་མེད་བཅས་དང་། །བྱང་ཆུབ་ཉེ་དང་མྱུར་བ་དང་། །

གཞན་དོན་འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་ཕྱིར། །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་མཐོང་། །

གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་ཁྱབ་མི་མཐོང་། །གཟུགས་སོགས་དེ་ཡི་མཚན་མ་དང་། །

དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྣམ་མི་རྟོག །འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་བྱེད་དང་། །

དེ་ནི་དག་པ་མཚམས་དང་བཅས། །

ཞེས་གསུངས། ༦ ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་གསལ་སྣང་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྐྲག་པ་ཤས་ཆེར་འབྱུང་ཉེ་བ་ཡོད་པས། དཀའ་ཚོགས་ཆེན་པོས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་དེ་ལ་བརྩོན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཚོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། འདི་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བ་དབང་རྟུལ་པོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། དབང་རྟུལ་པོ་ན་མིན་པར་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་གསལ་སྣང་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སྦྱར་བ་མངོན། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་ལས།[13] བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དབང་རྟུལ་གྱི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཚོགས་ཆེན་པོས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་ཤས་ཆེར་འབྱུང་བའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ༧ སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་གསལ་སྣང་ཐོབ་པས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་དངང་བར་མི་འགྱུར། ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ནི། རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལུང་བསྟན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༨ རྩེ་མོའི་སྐབས་སུ་དྲོད་ལས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་ཅིང་དགེ་རྩ་སྨིན་པ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༩ བཟོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐབས་

---

[13] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༠༣

ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པས་ཉན་རང་གི་སེམས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་སྤང་བའམ་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༠ ཆོས་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་སྦྱར་དུ་འཇུག་པ་དང་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བར་བར་ཆད་མེད་པ་མཐོང་བས་ན་བར་ཆད་མེད་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༡ མཐོང་ལམ་ན་མཐོང་སྤང་གི་རྟོག་པ་འགག་ཅིང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་ཟབ་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་པ་སྐྱེ་རུང་གི་ནུས་པ་རྒྱུད་ལ་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༢ འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མྱུར་བ་རུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པས་བྱང་ཆུབ་ལ་མྱུར་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་འདིའི་ས་མཚམས་ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལ་འཇོག །རྣམ་བཤད་ལས་འདི་ལྔ་པོ་ལ་རང་དོན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད། ༡༣ ས་བརྒྱད་པ་ན་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལ་འཇུག་པས་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༤ ཐ་སྙད་དུ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༥ ལས་ལམ་དཀར་པོ་ཆོས་དང་ནག་པོ་ཆོས་མིན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་མཐོང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༦ གཟུགས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་བདེན་པར་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༧ མཚན་བྱ་གཟུགས་སོགས་དང་། གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་མཚན་མའམ་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ཡི་མཚན་གཞི་བུམ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཅས་ལ་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་འདི་ལྔ་ལ་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད། གསེར་ཕྲེང་ལས་འདི་ལྔ་པོ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད། ༡༨ རྒྱུན་ཞུགས་དང་། ཕྱིར་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་། དགྲ་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བུ་བཅས་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་རང་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟེ་འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་དྲུག་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྨིན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། འདི་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས་ས་དགུ་པ་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད། ༡༩ ཉེས་པ་ཐྲ་མོ་དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་དག་གི་སྦྱོར་བ་དང་། འདི་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས་ས་བཅུ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མཛད། ༢༠ ཡུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ལ་ལོ་སྐོར་ཟླ་བ་སོགས་དུས་མཚམས་ངེས་ཅན་དང་བཅས་ཏེ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ས་མཚམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཅས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུའོ། །ཞེས་

པའོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དང་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་གཉིས་ལྟར་ན། ཉེ་ཤུ་པ་ས་མཚམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འདི་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་ལ་འཇོག་པ་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་དང་། སྤྱི་དོན་ལས་ས་བཅུ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མཛད་པ་བཅས་སོ། །

སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན།

གསུམ་པ་(སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[14] བདུད་བར་ཆད་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་བར་ཆད་མེད་པར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྐྱེ་བ་རྗེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་གནོད་མི་ཟ་བར་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་སོགས་པ། །ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་པོ། །

ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུ་པོ་བསྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདུད༷་ཀྱི༷་མཐུ༷་བཅོམ༷་པ་ལ༷་སོགས༷་པ༷་ཞེས། སོགས་སྒྲས་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་བསྡུས་པས་ཡོ༷ན་ཏན༷་རྣམ༷་པ༷་མི་འདྲ་བ་བཅུ༷་བཞི༷་ཐོབ་པའོ༷། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི། སྦྱོར་བ་ཐོབ་སྦྱོང་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་དེ། ཆ་བར་༧བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་སོགས་སྒྲས་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའོ། །དེ་དག་རིམ་བཞིན་དགོད་ན། ༢ སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་མཁྱེན་པ་དང་། ༣ སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་དང་། འདི་ཡན་གྱི་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་འདི་ལ། གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་གསུམ་ནི་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་

[14] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༧༩།༣༡༧

དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན་དགྲའི་མཚོན་བཅག་པ་དང་། གཉེན་ལ་བོ་བཀོན་པ་དང་། ལག་ཏུ་མཚོན་ཆ་གཏད་དེ་དཔའ་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་དཔེའི་སྒོ་ནས་གོ་བ་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་ལེགས་བཤད་དོ། ། ༤ བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་། ༥ སངས་རྒྱས་དང་མི་འབྲལ་བ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་པས་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་དང་། གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པས་རྣམ་སྨིན་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ རང་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ཡུལ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡུམ་བསྟན་ཅིང་དར་བ་སོགས་ཡུལ་དཔྱད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། ༧ ཕྱིན་དྲུག་སོགས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ༨ ཚེ་འཕོས་ནས་ཀྱང་རྫོགས་བྱང་ལས་བརྩམས་པའི་གཏམ་སྐྱེ་མེད་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུར་གྱུར་པ་དང་། ༩ བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ་ལ་གནོད་པར་མི་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན། ༡༠ དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ༡༡ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༢ རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཚང་རྒྱ་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ༡༣ རང་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་གཞན་ལ་གཏོང་བ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༤ ཚེ་བརྗེས་ནས་ཀྱང་ཡུམ་ངེས་པར་འཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ། །

སྦྱོར་བའི་སྐྱོན།

བཞི་པ་(སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[15] ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཆེན་པོ་དང་། ཡུན་རིང་པོས་སྤོབས་པ་སྐྱེས་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་བསྐྱེད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྐྱོན་ནི་བཅུ་ཚན་བཞིར་བཅས་པ། །དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། །

[15] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ༢༡༢།༢༡༧

ཞེས་གསུངས། སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་དེ་ལ་ནི་གྲངས་བཅུ་ཡི་ཚན་པ་བཞིར་ཕྱེ་བ་དང་བཅས་པ་ན་གྲངས་བཞི་བཅུ་དང་། དྲུག་ཚན་གཅིག་ཏུ་དང་བསྡོམས་པའི་གྲངས་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བའམ་གནས་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་དེ། སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན། སྦྱོར་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྐྱེན་ཉེར་གསུམ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་གསུམ་སྟེ་ཞེ་དྲུག་ཏུ་འདོད། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། སྦྱོར་བའི་འགལ་རྐྱེན་རང་ལ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤུ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའམ་མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་གསུམ། འགལ་རྐྱེན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་བཅས་ཞེ་དྲུག་ཏུ་འདོད། འདི་ནི་ས་བཅད་འགྲེམ་སྟངས་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་འགལ་བ་ཡོད་པ་མི་སྣང་བས་གསེར་ཕྲེང་གི་ས་བཅད་བཞིན་དགོད་ན། དང་པོ་འགལ་རྐྱེན་རང་ལ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤུ་དང་། གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་མོ། དང་པོ་ནི། ༡ དུས་ཡུན་རིང་མོ་ནས་ཚེགས་ཆེན་པོས་ཡུམ་བསྒོམས་པས་སྐྱོ་བ་དང་། ༢ ཡུམ་ཤེས་པས་སྤོབས་པ་ཧ་ཅང་མྱུར་བ་སྐྱེ་ཞིང་སེམས་ཁེངས་པ་དང་། ༣ གླལ་བ་དང་གོད་པ་སོགས་ཀྱི་དང་ནས་ཡུམ་འདྲི་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ༤ གཡེང་བ་དང་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡུམ་འདྲི་བ་སོགས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ༥ བསྙེན་བཀུར་དང་གྲགས་འདོད་སོགས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་ཡུམ་འདོན་པ་དང་། ༦ དོན་ཆ་ཚང་བར་མ་བསྟན་ཏོ་སྙམ་ནས་ཡུམ་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་དང་། ༧ རྩ་བ་བོར་ནས་ཡལ་ག་འཚོལ་བ་ལྟར་ཡུམ་མཆོག་བོར་ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་འཇུག་པ་དང་། ༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་བོར་ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་འཇུག་པས་གྲུ་ནོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ༩ དངོས་སུ་མཐོང་བའི་གླང་པོ་ལས་དེའི་མཚན་ཉིད་མི་འཚོལ་བར་རྗེས་ལས་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ལྟར་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཐེག་ཆེན་འཚོལ་བ་ནི་མཆོག་གི་བདེ་བ་སྤྱོད་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ༡༠ རྒྱ་མཚོ་ལས་ནོར་བུ་མི་འཚོལ་བར་རྨིག་རྗེས་ཀྱི་ཆུ་ལས་ནོར་བུ་འཚོལ་བ་བཞིན་ཡུམ་རྙེད་པ་དོར་ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འཚོལ་བ་དང་། ༡༡ ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འཚོལ་བ་ནི་རྒྱུ་ཡུམ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ༡༢ ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་འདྲ་བར་འཛིན་པ་གོང་ན་མེད་པ་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ༡༣ གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་

འདོད་ཡོན་གྱི་ཡུལ་རྣམ་པ་མང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོབས་པ་འབྱུང་བ་དང་། ༡༣ ཡུམ་ཡི་གེར་འབྲི་བ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ༡༤ རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་སྣང་དུ་ཡང་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ༡༥ ཡི་གེ་བྲིས་ཟིན་པ་ཙམ་ལ་ཡུམ་དུ་ཞེན་པ་དང་། ༡༦ ཡི་གེ་མེད་པ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ༡༧ རོ་མྱོང་བར་འདོད་ནས་ཡུལ་ལྗོངས་དང་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ༡༨ རྙེད་པ་དང་བཀུར་བསྟི་དང་བསྟོད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རོ་མྱང་བ་དང་། ༢༠ ལམ་མ་ཡིན་པ་བདུད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཚིག་ལས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་འཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཅས་ཉི་ཤུའོ། །

གཉིས་པ་འགལ་རྐྱེན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་ནི། ༡ བདུད་ཀྱིས་ཡུམ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་དང་གང་ཟག་བར་དུ་དབྱེན་བཙུགས་ནས་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ༢ མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་སོགས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡུམ་ལྟར་སྣང་བས་སྔེ་སྣོད་དུ་འཛིན་དུ་བཙུག་ནས་བཙོས་མ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང་། ༣ བདུད་དགེ་སློང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོང་པ་ལ་དད་པ་བསྐྱེད་ནས་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་མོ། །

གཉིས་པ་མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པ་ཉེར་གཅིག་དང་། རང་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་བཅས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉན་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བཅུ་བཞི་དང་། འཆད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བདུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ༡ ཉན་པ་པོ་ཡུམ་འབྲི་བ་སོགས་འདོད་ཅིང་འཆད་པ་པོ་ལེ་ལོ་ཆེ་བས་ཆོས་སྦྱོད་ལས་ཉམས་པ་དང་། ༢ ཉན་པ་པོ་ཡུམ་འདིར་ཉན་འདོད་ཅིང་འཆད་པ་པོ་དེ་མི་འདོད་པས་འདུན་པ་ཟ་དད་པས་ཉམས་པ་དང་། ༣ ཉན་པ་པོ་འདོད་པ་ཆུང་ཞིང་འཆད་པ་པོ་འདོད་པ་ཆེ་བས་ཉམས་པ་དང་། ༤ ཉན་པ་པོ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་ཞིང་འཆད་པ་པོ་དེ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། ༥ ཉན་པ་པོ་སེམས་དགེ་བས་ཡུམ་འབྲི་བ་སོགས་འདོད་ཅིང་འཆད་པ་པོ་དེ་མི་འདོད་པ་དང་། ༦ ཉན་པ་པོ་གཏོང་བ་ལ་དགའ་ཞིང་འཆད་པ་པོ་སེར་སྣ་ཅན་དང་། ༧ ཉན་པ་པོས་ཆོས་གོས་སོགས་སྦྱིན་འདོད་ཅིང་འཆད་པ་པོས་དེ་མི་ལེན་པ་དང་། ༨ ཉན་པ་པོ་མགོ་སྨོས་པས་གོ་བའི་དབང་པོ་རྣོ་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་རྣམ་པར་སྤྲོས་པས་གོ་བས་དབང་རྟུལ་ཉིད་དང་། ༩ ཉན་པ་པོ་མདོ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། འཆད་པ་པོ་དེ་མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ༡༠ ཉན་པ་པོ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་དང་། འཆད་པ་

པོ་དེ་དང་མི་ལྡན་པ་བཅས་བཅུ་དང་། ༡༡ ཉན་པ་པོ་སྔ་མ་དང་འཆད་པ་པོ་ཕྱི་མ་ཁོ་ན་སྨྲ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོ་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། འཆད་པ་པོ་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། ༡༢ ཉན་པ་པོ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་ཐོབ་པ་དང་། འཆད་པ་པོ་མ་ཐོབ་པ་དང་། ༡༣ ཉན་པ་པོ་ཡུམ་ཡི་གེར་འབྲི་འདོད་པ་དང་། འཆད་པ་པོ་ཡི་གེར་འབྲི་མི་འདོད་པ་དག་དང་། ༡༤ ཉན་པ་པོ་འདོད་པའི་འདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་བྲལ་བ་དང་བཅས་བཅུ་བཞིའོ། །

གཉིས་པ་འཆད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བདུན་ནི། ༡ འཆད་པ་པོ་གཅིག་པུ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཉན་པ་པོ་འཁོར་དང་འདུ་འཛི་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཉིད་དང་། ༢ འཆད་པ་པོ་འཁོར་གྱི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པ་སྟེ་འཁོར་སྡུད་པ་ལ་མི་དགའ་བ་ཉིད་དང་། ཉན་པ་པོ་འཁོར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ཉིད་དང་། ༣ འཆད་པ་པོ་ཟང་ཟིང་ཅུང་ཟད་འདོད་པ་ཉིད་དང་། ཉན་པ་པོ་དེ་སྦྱིན་པར་མི་འདོད་པ་ཉིད་དང་། ༤ འཆད་པ་པོ་སྲོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་འདོད་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་དང་། ༥ དེ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་པོ་མུ་གེ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཉན་པ་པོ་དེར་མི་འགྲོ་བ་དང་། ༦ འཆད་པ་པོ་ཆོམ་རྐུན་པ་ལ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ཉན་པ་པོ་དེར་མི་འགྲོ་བ་དང་། ༧ འཆད་པ་པོ་བསོད་སྙོམས་སྙེར་བའི་ཁྱིམ་ལ་ཡང་ཡང་བལྟ་བས་ཡིད་བདེ་ཞིང་། ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་བྱ་བ་བཅས་བདུན་ནོ། །

གཉིས་པ་རང་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ནི། ༡ གཞན་དོན་དུ་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་སྟེ་འགྲོ་མི་ནུས་པ་དང་། ༢ རང་དོན་དུ་ལྷ་སོགས་བདེ་འགྲོ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་འཐོབ་པ་ལ་དགའ་བ་སྟེ་གཉིས་བཅས་བསྡོམས་སྐྱོན་བཞི་ཅུ་ཚ་དྲུག་དག་གོ །

སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད།

ལྔ་པ་(སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། སྐབས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དཔྱད་བརྗོད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་བཤད་ལས་ལོགས་སུ་འདི་ལ་རྒྱ་འགྲེལ་ཐལ་ཆེ་བ་དག་གིས་མདོ་སྦྱར་བ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི།

གང་གིས་མཚོན་ཏེ་མཚན་ཉིད་དུ། །ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། །
ཤེས་པ་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། །ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང་། །

ཞེས་གསུངས། མཚོན་བྱེད་གང་གིས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱེད་སྒྲུབ་བམ་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཟད། མཚན་ཉིད་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་རྟོགས་པ་ཐུན་ཚོགས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའམ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡི་མཚན་ཉིད་ལ་ཤེས་མཚན་དང་། དོན་གཉིས་ཐུན་ཚོགས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཁྱད་མཚན་དང་། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་འཕྲིན་ལས་ཐུན་ཚོགས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་སམ་ནུས་པ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་བྱེད་མཚན་དང་བཅས་པ་གསུམ་ཡོད་ལ། དེར་མ་ཟད་ལས་སུ་བྱ་བ་ལས་སྒྲུབ་བམ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་རང་ལྡོག་དང་དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར་བའི་མཚོན་བྱའམ་མཚན་གཞི་ཡིན་པ་འདི་ཡང་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་སྐད་དོད་ལ་ལཀྵ་ཎ་ཞེས་པ་གང་ཞིག་དེ་མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དཔྱད་བརྗོད་)ནི། མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་གནས་ལ་རང་བློས་གང་ལྕོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དཔྱོད་པ་ནི། སྔོན་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་ལེགས་པར་ཤེས་མིན་ནི་སྐབས་བཞི་པ་ལེགས་པར་ཤེས་མིན་དང་། དེ་ལེགས་པར་ཤེས་མིན་ནི་མཚན་མཚོན་ལེགས་པར་ཤེས་མིན་ལ་རག་ལས་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན། འདི་ནི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་དོན་ལ་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་པའི་མཁས་པ་དག་གི་ཉམས་མྱོང་ལས་གྲུབ་པའི་གདམས་ངག་ཟབ་མོ་ཞིག་ཏུ་འདོད། དེས་ན་བསྒོམ་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཡུལ་མཁྱེན་ཚུལ། བྱེད་ལས། ཁྱད་ཆོས་རྣམས་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས། ས་ལམ་གྱི་གནས་ལུགས་དག་བློ་ཡུལ་དུ་གོ་བ་ལེགས་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཚན་འདིའི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་བརླིང་བ་ཡིན་པས། ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་གཏོགས། རྟག་གུས་ཀྱི་བརྩོན་པ་ལ་རིང་དུ་མ་བསྟེན་པར་འབད་པ་ཆུང་དུ་ཙམ་གྱིས་གཞུང་དོན་བློ་ངོར་འཆར་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ། །

རང་ཉིད་འདི་ལ་ཅུང་ཟད་འབད་པའི་གོ་ཚོད་དག་གོ་སླ་བའི་ངག་སྒྲོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསེར་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་དོན་སོ་སོར་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་ཅུང་ཟད་འཆད་པར་འདོད། སྐབས་འདིར་མཚན་མཚོན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་ས་ནི། ཤེས་མཚན་དང་། ཁྱད་མཚན། བྱེད་མཚན་གསུམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལམ་གྱིས་ཡུལ་མཁྱེན་ཚུལ། ཁྱད་པར། བྱེད་ལས་ཅི་རིགས་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མཚན་ཉིད་ཅེས་དང་བྱེད་སྒྲུབ་ཅེས་པ་ཡིན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་རམ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་རང་ལྡོག་གི་ཆ་ནས་དེ་དག་གིས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན། མཚོན་བྱ་ཞེས་དང་ལས་སྒྲུབ་ཅེས་པའང་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རེ་རེ་བ་རྣམས་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི་མཚོན་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་དངོས་པོ་རང་ལྡོག་ནས་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་གྱི། དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བུམ་སོགས་རེ་རེ་བ་རྣམས་དེའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པ་ལས་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་སོ་སོར་རང་ལྡོག་གིས་རིམ་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་རང་ལྡོག་ལ་ཡུལ་མཁྱེན་ཚུལ་དང་། ཁྱད་འཕགས། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་བཅས་སོ་སོ་ནས་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །

འོ་ན་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུའི་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་ཡུལ་མཁྱེན་ཚུལ་དང་ཁྱད་པར་བྱེད་ལས་སོགས། ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཚོན་བྱ་ལྟ་བུ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་དགོངས་དོན་ལྟར་འཆད་པ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[16] དེ་ལ་ལྟོས་ནས་མཚན་ཉིད་ཐམ་འདི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་ནི་ཕལ་ཆེར་དོན་གཞན་ལྡན་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་གཉིས་ནི་འབྲས་བུས་རྒྱུ་མཚོན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱ་རོག་གིས་ཁང་བཟང་མཚོན་པ་ལྟར་དེའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱས་པ་ཙམ་མོ། །འབྲས་བུས་རྒྱུ་མཚོན་པ་འདིའི་དོན་ཡིན་པར་ཡང་གངས་ཅན་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོས་བཞེད་དེ༑ རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཚན་མཚོན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་རང་བཞིན་གྱིས་དང་། ཤེས་བྱེད་གཉིས་འབྲས་བུས་རྒྱུ་མཚོན་པ་ལྟར་དང་། ཁྱད་མཚན་ལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[17] མཚོན་ཚུལ་ནི། ཞིང་ལས་སྔོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་ན་དེ་ལ་དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་དང

[16] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༦
[17] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༢

གཞན་དོན་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་བ་རྣམས་སྦྱོར་བ་ལས་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་ན་སྦྱོར་བ་ལ་དེ་དག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་དགོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པས་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས། རང་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ་རང་ཉིད་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་དགོག་པ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་དེའི་སྦྱོར་བ་ནི། སངས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་ཚན་པ་གསུམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ནི་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས། རང་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ལ་རང་ཉིད་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འདི་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཡང་དཔྱད་པར་ཞུ།

སྤྱིར་གསེར་ཕྲེང་ལས་མདོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཤེས་མཚན་སོགས་མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་བཞག་གཙོ་བོར་བཤད་ཀྱི། མདོའི་སྦས་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་མཚོན་ཚུལ་མི་བཞེད་པ་མིན་པར་ནི། འདིར་བསྟན་མཚན་ཉིད་རྣམས་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པར་བརྟེན། སློབ་ལམ་ན་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་བཅས་མཚན་ཉིད་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ལ་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་མཚོན་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདིའང་བཞེད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། །དེ་ཡང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[18] ཤེར་སྒྲོན་དུ་ཡང་། འདིས་སྦྱོར་བ་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་སྐྱེད་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་དང་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། འདི་དག་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་སྟེ་མཚན་ཉིད་ནི་བཞིར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་གཉིས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་དང་བུདྡྷ་ཤྲི་སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་སྐྱེད་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པ་གསུངས་ལ། །གསུངས་ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར། ལམ་དུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱིས་རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ཚུལ་གྱི་མཚོན་ཚུལ་ཡོད་པའང་མངོན་ལ། དཔེར་ན། སེམས་དཔའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཆོས་ཅན། རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་

[18] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༢༢༠

གསུམ་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་ཚན་པ་གསུམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་ཁྱད་མཚན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་ནི། དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ནས། བདེན་ཞེན་གྱི་རོ་སྙོང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བར་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་བྱེད་མཚན་གྱིས་མཚོན་ཚུལ་ནི། སེམས་དཔའི་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཕན་བདེ་སྐྱོབ་སོགས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་སོགས། བྱེད་ལས་བཅུ་གཅིག་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་ཞིང་ལས་སྔོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་ན། དེ་ལ་དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ལྟར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་དང་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་བ་རྣམས། སྦྱོར་བ་ལས་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་ན་སྦྱོར་བ་ལ་དེ་དག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་དཔོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་མཚན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་མ་ཕྱེ་ནས་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་ཕྲག་གསུམ་དེ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བྱས་ནས་དེ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་སྟེ། རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྤྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་མཁན་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་མི་འཐད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་མ་ཟད་འདིར་ལུང་དངོས་སུ་དགོད་ན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[19] ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་བཞག་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྒོམ་རིམ་ཀྱིས་འདི་སྐོར་དུ་བཏང་ནས་སྒོམ་པས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[20] དེ་ལྟར་ཤེས་མཚན་འདི་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་ཕྱིར་སྨྲ་མོ།།

---

[19] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༨༥

[20] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༢

གཞན་ཡང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་དགོངས་དོན་ལྟར་མཁས་པ་གཞན་གྱི་གསུང་འགའ་བརྒྱུད་འགོད་ཞུ་བ་ནི། ཐོ་གསལ་དགའ་བསྐྱེད་ལས།[21] ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གཞུང་དོན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ཏེ་རྟགས་སྦྱོར་འགོད་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོ་ཤེས་མཚན་ལ་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་དོན་དམ་དུ་འཇིག་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཕུང་ལྔའི་སྐྱེ་འཇིག་ཇི་བཞིན་དུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། རང་དང་དམིགས་རྣམ་རིགས་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཤེས་མཚན་གཞན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་ཡང་འདི་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱད་མཚན་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། ཞེས་དང་། བྱེད་མཚན་ལ་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་བཀོད་གནང་འདུག །

དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་སྤྱི་དོན་ཟུར་འགྲེལ་ལས།[22] སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མཁྱེན་པ་བཅུ་དྲུག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། སྔ་མས་རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་དང་། ཕྱི་མས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་ལྡན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གསེར་ཕྲེང་གི་དགོངས་དོན་འཆད་པ་ནི་གཉིས་ཀ་གསེར་ཕྲེང་གི་དགོངས་པ་ལ་གནས་པར་མངོན། གསེར་ཕྲེང་དང་རྣམ་བཤད་གང་ལྟར་ཡང་། སྐབས་འདིའི་མཚོན་སྦྱོར་ལ་གོང་ལྟར་རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་སམ། ཡང་ན་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་དམ་སྐྱེད་ནུས་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སྦྱོར་གཉིས་ཙམ་ལས་བཀོད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་ཚངས་པ་ཕེབས་ཀྱང་རྙེད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

[21] ཐོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥༨

[22] ཐོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༧

ལུགས་གཉིས་པའི་མཚོན་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[23] ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །མཚན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལྔའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཚོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡིན་ནོ། །གང་མཚོན་ན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པས་ན་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། [24] དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་གིས་ཚ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པའི་མཚན་གཞི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དག་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་མཚོན་པས་ནའོ། །ཞེས་ཚ་རེག་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱིས་མེ་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་རང་ལྡོག་གམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་པས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་མཚོན་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་ཀྱང་རྣམ་བཤད་དང་མཐུན་པར་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་མཚོན་པར་བཞེད་དོ།།

དེས་ན་གསེར་རྣམ་གཉིས་ལས་འདིར་བསྟན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གསལ་བ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ན། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མདོའི་དངོས་ཟིན་ལ་སྔར་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་བཀའ་བསྩལ་པ་དང་། དེའི་སྦས་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲས་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པ་ལམ་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བྱེ་བྲག་རྣམས་བསྟན་ལ། དེས་ན་གསེར་ཕྲེང་དུ་སྐབས་འདིར་མཚོན་སྦྱོར་གྱི་གཙོ་བོ་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས་མདོའི་སྦས་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་མཚོན་པའི་མཚོན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པས། འཆད་ཚུལ་ཆེན་པོ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་མཐུན་ཞིང་ལེགས་བཤད་དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ནི། མདོ་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྟོགས་པའི་མན་ངག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ།

དེ་ཡང་འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[25] མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཐག་གསུམ་སྦྲས་ཟིན་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེའི་ཤུགས་ལ་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པའི་

[23] ལྷོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༥༨

[24] ལྷོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༡

[25] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༠༥

ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཐག་གསུམ་ཐལ་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་སུ་མདོའི་ཐལ་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཐག་གསུམ་བསྟན་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[26] ལྟ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་མཚན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཞེད་པ་སོགས་ནི། མཚན་ཉིད་འདི་དག་གི་སྐབས་དོན་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱན་རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཤེས་མཚན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོད་པ་འདོད་ན་སྐབས་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེས་འགྲེལ་དགོས་པ་དང་འདྲའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[27] ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱ་ཁྱད་པར་མེད་ལ་སྐད་དོད་ཀྱང་གཅིག་པས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བྱས་ནས་བོད་རྣམས་འཆད་པ་མི་འཐད་གསུང་བ་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་འབྱུང་བས་མཚོན་བྱ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་མཚན་གཞིའི་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་ན་ལེགས་སོ། །ཞེས་མཚོན་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལ་མཚན་གཞིའི་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་ན་ལེགས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[28] ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་མཚན་གཞི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན། །སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རིགས་རྫོགས་པས་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་མཚན་གཞིའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་ས་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་སྤྱི་ཙམ་པ་མ་ཡིན་པར་བཅུ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་བ་མཚན་གཞི་ཡིན་པར་གསུངས། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[29] འོ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། མཚོན་བྱ་མིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གཞིར་བྱས་ནས་སྦྱོར་བ་གསུམ་དུ་མཚོན་པར་བྱ་བ་མིན་པས་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཅིང་། འདི་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པར་བྱ་བ

[26] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༥
[27] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༦
[28] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣
[29] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༧

འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས། འདི་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་ལ་འཇུག་པར་བསྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཚེས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་མཐུངས་པ་ལྟ་བུར་མངོན།

གཞན་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དེ་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[30] འདི་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་དུ་རུང་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱ་བྱེད་གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་བར་མ་སྨྲས་སམ། ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཤེས་པར་བྱེད་པས་མཚོན་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[31] མཚོན་བྱེད་དེ་མཚན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཟད་མཚོན་བྱ་ཡང་མཚན་ཉིད་དུའོ། །དེ་གང་ན། སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གོ །ཞེས་གསུངས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚན་ཉིད་དུའང་བཞེད་པར་མངོན།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[32] སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་པར་བྱ་བའི་མཚོན་བྱ་དང་། མཚན་གཞི་ཡང་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་སུ་སྒྲུབ་པས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱོར་དུ་རུང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལ་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དངོས་མིན་པར་བཞེད་དོ། །

རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་སྐབས་འདིའི་མཚོན་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་འཆད་པ་ནི། ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་དང་། ཁྱད་མཚན་བཅུ་དྲུག །བྱེད་མཚན་བཅུ་གཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་བཅས་སྡེ་ཚན་བཞི་པོ་འདི་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམས་རྩ་བ་དང་སྦྱར་ནས་བློ་ལ་ཤར་ཐོན་ཡོད་པ་བཟོ་དགོས། དེ་ནས་ཤེས་མཚན་དང་། ཁྱད་མཚན། བྱེད་མཚན་བཅས་སྡེ་ཚན་གསུམ་པོ་འདི་ལ་བྱེད་སྒྲུབ་བམ་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་མཁྱེན་དགོས་ལ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་རམ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཞེས་སྤྱི་ལྡོག་ཙམ་ལ་ལས་སྒྲུབ་བམ་མཚོན་བྱ་ཞེས་དང་། དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རེ་རེ་བ་ལ་མཚན་གཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མཁྱེན་དགོས། སྡེ་ཚན་དང་པོ་གསུམ་ལ་བྱེད་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་

[30] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༡

[31] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༥

[32] ཀློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༦།༡༢

བཤད་ལྟར་ཞུས་ན། རང་རང་གི་མཚོན་བྱ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོའམ་ཡུལ་མཁྱེན་ཚུལ་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་འཕགས་ཆོས་དང་། བྱེད་ལས་སོགས་ཅི་རིགས་པ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པས་ན་བྱེད་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་དོན་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པས་བུམ་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་བྱེད་ལས་སོགས། ཅི་རིགས་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་གསུམ་གྱིས་ལམ་གང་ཞིག་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་བྱེད་ལས་སོགས་ཅི་རིགས་པ། བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། དེས་ན་དེ་དག་གིས་ལྡོག་ཚ་སོ་སོ་ནས་མཚོན་བྱའི་ལྡོག་ཚ་སོ་སོ་ལ། མཚན་ཉིད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མས་ལྡོག་པ་མཚོན་བྱ་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་མཚོན་པ་ནི་མིན་ནོ། །

བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཞེས་པ། རང་ལྡོག་གི་ཆ་ནས་ལམ་སྒྲུབ་དང་མཚོན་བྱ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མཚན་ཉིད་དེ་དག་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན། ལམ་སྒྲུབ་དང་མཚོན་བྱ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ལ། དེས་ན་ཁྱད་མཚན་གྱིས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དང་། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ལྡན་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཚོན་པར་བྱེད། འདིར་གཞན་ལྡན་རྣམ་པར་གཅོད་ཚུལ་ནི། ལམ་དེ་ཉིད་ཉན་རང་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་བྱ་རྒྱུ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཁྱད་མཚན་དུ་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དམིགས་རྣམ་དེ་དང་འདྲ་བའི་ལམ་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་ཞིག་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས།[33] འདིར་བསྟན་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན་བྱེད་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྐབས་འདིར་མཚན་ཉིད་བཞི་པ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་གསུངས་པ་དང་། གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚན་ཉིད་བཏགས་པ་བར་གསུངས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་བཤད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚན་ཉིད་དངོས་ཡིན་པར་མི་བཞེད་པར་མངོན། དེ་བཞིན་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་ཐལ་ཆེ་བ་ལས་ཐ་མ་

[33] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༨

ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལ་མཚོན་སྦྱོར་དངོས་སུ་བཀོད་པའང་མི་སྣང་། འོན་ཀྱང་རྒྱན་ཚ་བར། ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང་། །ཞེས་ཡང་སྨྲས་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་བྱ་ཡིན་པར་མ་ཟད་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པའི་སྐབས་སུ་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་བཞིར་གསུངས་པ་དང་། གོང་དུ་དྲངས་པའི་གསེར་ཕྲེང་ལས་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐ་མ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་པས། དེའི་མཚོན་ཚུལ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། རིམ་བཞིན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཞི་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལྔ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་བདུན་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པ་བཅས་སོ།།

རྣམ་བཤད་ལྟར་མཚོན་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སྤྱི་ཡི་མཚོན་ཚུལ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའི་མཚོན་སྦྱོར་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་མཚན་གཞི། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཚོན། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་གི་མཚོན་ཚུལ་ནི། ཤེས་མཚན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་དང་། ཁྱད་མཚན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་དང་། བྱེད་མཚན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་འགོད་པ་ལ། དང་པོ་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་གིས་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་པའི་མཚོན་སྦྱོར་ནི༑ ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཚན་མ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཞི་པོ་མཚན་གཞི། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བར་མཚོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་གིས་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་པའི་མཚོན་སྦྱོར་ནི། གཞན་དོན་གྱི་གོ་ཆ་བྱ་དཀའ་བ་སོགས་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལྔ་པོ་མཚན་གཞི། སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཚོན། སྟོང་ཉིད་མཚན་མ་མེད་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་།

གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་གིས་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་པའི་མཚོན་སྦྱོར་ནི། གཞི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བདུན་མཚན་གཞི། སེམས་དཔའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བར་མཚོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ་ཁྱད་མཚན་གྱིས་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་པའི་མཚོན་སྦྱོར་ནི། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགོད་པར་བྱེད་པའི་དཀའ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལྔ་དང་། གཞི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བདུན་བཅས་མཚན་གཞི། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། སྤྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ལ་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། འདིར་ནི། ཁྱད་དུ་འཕགས་པས་ཁྱད་པར་ལམ། །ཞེས་ཁྱད་དུ་འཕགས་མིན་ནི་ཉན་རང་གི་ལམ་དང་དམིགས་རྣམ་རིགས་མཐུན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་གོང་ལྟར་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་དེ། བྱང་སེམས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་བའི་དམིགས་རྣམ་རིགས་མཐུན་པ་ཉན་རང་ལམ་གྱིས་བསྒོམ་བྱ་གཙོ་བོ་བྱེད་པའང་ཡོད་པས། འདིར་བསྟན་ཁྱད་མཚན་ཀྱི་ངོ་བོར་མི་ལྡན་པས་དེ་ལ་དེའི་མཚོན་ཚུལ་མེད་པ་མཁྱེན་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་བྱེད་མཚན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་མཚོན་པའི་མཚོན་སྦྱོར་ནི། ཉོན་མོངས་རྟགས་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་དྲུག་མཚན་གཞི། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བར་མཚོན། ཕན་བདེ་སྐྱོབ་སོགས་བྱེད་ལས་བཅུ་གཅིག་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། འདིར་བཀོད་པའི་མཚོན་སྦྱོར་རྣམས་རྟགས་སྦྱོར་དུ་བཀོད་པའི་ཚེ་དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་སོགས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་མཚོན་སྦྱོར་རྣམས་ལེགས་པར་གོ་བའི་ཆེད། སླར་ཡང་རང་གི་བསམ་ཚོད་ལ་གཞིགས་ཏེ་སླར་ཡང་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཞིབ་བཤད་ཞུས་ན། ཤེས་མཚན། ཁྱད་མཚན། བྱེད་མཚན། ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཞེས་པ་རྣམས་ཉི་མ་དང་། ཟླ་བ། སྐར་མ། སྤྲིན་པ་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་སོ་སོར་ཐལ་ཏེ་གནས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་འོད་དཀར་ཅན་དང་། བསིལ་ཟེར་ཅན། རི་བོང་ཅན། ཀུ་མུད་གཉེན་བཅས་རེ་རེ་ནས་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟླ་བ་ཉིད་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པ་བཞིན། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལྡ་པོ་གང་ཟུང་སྟེ། དཔེར་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤེས་མཚན་དང་། ཁྱད་མཚན། བྱེད་མཚན། གསུམ་ཀའི་དོན་ཚང་བར་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་དེ་གསུམ་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་མཁྱེན་དགོས། དེ་བཞིན་བསྒོམ་བྱ་དང་སྒོམ་བྱེད་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་ཤེས་མཚན་དང་། ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆ་ནས་ཁྱད་མཚན་དང་། དེ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གིས་གཞན་ལ་ཟབ་མོའི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་བྱེད་མཚན། ལམ་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ཆ་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་འདི་རྣམས་ལེགས་པར་མཁྱེན་དགོས། འོན་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཁྱད་མཚན་མ་ཡིན་པ་གོང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་དགོས།

བྱེད་མཚན་བཅུ་གཅིག་གམ་ཡང་ན་བྱེད་ལས་བཅུ་གཅིག་རྣམས། ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་ཐག་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟངས་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཡང་། ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་ཐག་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སོ་སོར་ཕྱེ་ཚུལ་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ། །མདོར་ན་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་དེ་འཐོབ་པ་ལ། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ངོ་བོ་འདི་འདྲ་བོ་ཞིག་གིས་ཡུལ་འདྲ་བ་ཞིག་འཛལ་བ་དང་། བྱེད་ལས་འདི་འདྲ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་དེ་ཡང་ཉན་རང་ལ་མེད་ཅིང་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཚུལ་སོགས། ཡིད་ཁུལ་བའི་གོ་བ་དང་ངེས་ཤེས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། འདི་འདྲ་བའི་གོ་བ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་པོ་ལས་

ལེན་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཤེས་མཚན་དང་། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱེད་མཚན་དང་། དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆ་ཚང་བ་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་གི་ལམ་ཐེག་དམན་གྱི་མེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་མཚན་ཡིན་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་བ་རྣལ་མ་ཞིག་ཡོད་ན། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མཚོན་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དུ། བློ་ཡུལ་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་ཚུལ་ལེགས་པར་མཁྱེན་པ་ཡིན་པས། རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་མཚན་མཚོན་གྱི་གནད་རྣམས་བློ་ཡུལ་དུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ།

ཡང་རྒྱན་རྩ་བས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཁྱད་མཚན་ལ་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་འདི་གང་ཡིན་སྙམ་ན། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཁྱད་མཚན་ལ་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། སྤྱིར་ཁྱད་མཚན་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་ལ། སྐབས་འདིར་ཁྱད་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་དང་སྒོམ་ལམ་རྣམས་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[34] འོ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་ཁྱད་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་དང་། སྒོམ་ལམ་གསུམ་ལ་དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ལ་དེ་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། །ཞེས་པས་དམན་པའི་སྒོམ་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ལ་དེ་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་དང་། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་ཐེག་དམན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་།

དངོས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་དེ་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[35] ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་དེ་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་མཚན་གཞི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག །ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག

[34] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༩
[35] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༩

མ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །ཞེས་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་གསལ་སྟོན་ཐུབ་པའི་ལེགས་བཤད་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ན། མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྨག་མུན་ཐམས་ཅད་སེལ་ནས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་བློ་མིག་བཟང་པོས་གནས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་མཐོང་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། ཤེས་མཚན་བཤད་པ་དང་། ཁྱད་མཚན་བཤད་པ། བྱེད་མཚན་བཤད་པ། ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཤད་པ་དང་། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཤད་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[36] སྟོབས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བར་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །འཇིག་རྟེན་འཇིག་མེད་བདག་ཉིད་དང་། །
སེམས་ཅན་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། །དེ་བསྡུས་པ་དང་ཕྱིར་ལྡུས་དང་། །
མི་བཟད་པ་ཡི་རྣམ་པ་དང་། །ཆགས་བཅས་སོགས་དང་རྒྱ་ཆེན་དང་། །
ཆེན་པོར་གྱུར་དང་ཚད་མེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། །
སེམས་བལྟར་མེད་དང་ཤེས་པ་དེ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཤེས་བྱ་དང་། །
དེ་ལས་གཞན་ཡང་དེ་དག་ནི། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །
ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་དེ། །གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་འདི། །
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ༧ གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ༷་བཞིན༷་གཤེགས༷་པ༷འམ་འབྲས་བུ་སྟོབས་བཅུ་སོགས་འབྱུང༷་བ༷་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ད༷ང་། འདིར་གཞི་ཤེས་

[36] སྙིང་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༡༡།༢༩༧

ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས། འཆད་འགྱུར་གྱི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཅོ་ལྔ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབུ་ལ་སྦྱར་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐབས་འདིར་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་རྣམས་ནི། ཟིན་བྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དངོས་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡིན་དགོས་པ་རྣམ་བཤད་ལས་གསལ་བར་གསུངས། ༢ ཕུང་པོ་ལྔའི་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་དང་། ༣ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གྲངས་མེད་པ་བདེན་སྟོང་དུ་ཤེས་པ་དང་། གསེར་ཕྲེང་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྣ་བསམ་པ་སྟོང་ཕྲག་གྱ་བཞིའམ་གྲངས་མེད་པ་རྣམས་ཆོས་དབྱིངས་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོར་ཚད་མེད་པ་སོགས་སུ་ཤེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཡུམ་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཅིང་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ། །ཞེས་སོ། ཞེས་གསུངས། ༤ སེམས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བསྡུས་པ་ཤེས་པ་དང་། ༥ མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སེམས་ཕྱིར་བལྟས་པའམ་ཕྱི་རོལ་དུ་གཡེང་བ་ཤེས་པ་དང་། ༦ སེམས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་མི་ཟད་པ་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ༧ སེམས་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བཅས་པས་སྦྱང་བྱ་ཤེས་པ་དང་། ༨ སོགས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ནི། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བྲལ་བ་གཉེན་པོའི་སེམས་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༩ སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཤེས་པ་དང་། ༡༠ སེམས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པས་སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཤེས་པ་དང་། ༡༡ དོན་དམ་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་མེད་པས་སེམས་ཚད་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འཇུག་ཡུལ་གྱི་རྟེན་སོ་སོར་ངེས་པ་མེད་པས་གྲངས་དང་ཚད་ཀྱིས་གཞལ་མི་ནུས་པས་སེམས་ཚད་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས། ༡༢ དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་རྣམ་ཤེས་སམ་སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས། ༡༣ སྤྱན་ལྔས་གཟུགས་ཅན་ལྟར་མི་སྣང་བས་སེམས་བལྟར་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་། ༡༤ དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ཡིས་སེམས་དེ་གཡོ་བ་དང་ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་འདུ་བ་དང་བཀྲམ་པ་དང་། བཅུམ་པའི་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཁྲུལ་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་

བདག་ཏུ་འཛིན་པ་འབྱུང་གི་དེ་དག་གིས་འཛིན་པ་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ༡༥ གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ནི། བདེན་སྟོང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ༡༦ གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུབ་པས་གང་ཟག་བདག་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རང་གིས་རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་དུ། གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་འདི་དག་གིས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དམ་གཞི་ཤེས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །ཚིག་རྐང་ཐ་མ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་གི་དོན་བསྡུས་ནས་བསྟན་པས་སྐབས་འདིའི་བསྡུས་དོན་གྱི་གཞུང་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[37] དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྟོང་ཉིད་མཚན་མ་མེད་བཅས་དང་། །སྨོན་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །
སྐྱེ་མེད་འགག་པ་མེད་སོགས་དང་། །ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཁྲུག་མེད་དང་། །
འདུ་མི་བྱེད་དང་རྣམ་མི་རྟོག །རབ་དབྱེ་མཚན་ཉིད་མེད་ཉིད་ལ། །
ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། ལམ་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུམ་བསྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ༡ འདུས་བྱས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུམ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་འཆད་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབུ་ལ་སྦྱོར་དགོས་སྙམ། ༢ དེའི་རྒྱུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཤེས་པས་བདེན་པའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་བཅས་པ་ཤེས་པ་དང་། ༣ དེའི་འབྲས་བུ་བདེན་པར་མེད་པ་ཤེས་པས་འབྲས་བུ་ལ་སྨོན་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ཡི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༤ རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་། ༥ རྟེན་འབྲེལ་

[37] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༡།༢༥༢

ལུགས་བཟློག་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་དང་། སོགས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ནི། ༦ ཆགས་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་པ་དང་། ༧ དད་སོགས་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་པ་དང་། ༨ སྤང་བླང་གི་དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་པ་དང་། ༩ བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཞེས་པ་དང་། ༡༠ དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་མེད་པ་ཞེས་པ་དང་། ༡༡ དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་ཞེས་པ་སྟེ་དྲུག་དང་། ༡༢ ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་དང་། ༡༣ ཆོས་ཉིད་དེ་དག་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་པ་དང་། ༡༤ ཆོས་ཉིད་དེ་དག་རྣམ་རྟོག་གི་གདགས་བྱར་མིན་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་པ་དང་། ༡༥ ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ཞེས་པ་དང་། ༡༦ དབྱེ་བ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་ནི། རྟེན་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཐབས་ལམ་ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི༔ ༔ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་བསྡུས་ནས་མཚོན་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་(རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ཞེས་མཚན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༔ ཉི་སྣང་ལས།[38] རབ་འབྱོར་གང་གིས་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་འདི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་སྟོན་པས་ཞེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བསྟེན་ནས། །གནས་དང་གུས་པར་བྱ་བ་དང་། །
བླ་མ་ཉིད་དང་མཉེས་པ་དང་། །དེ་ལ་མཆོད་དང་བྱེད་མེད་དང་། །
ཀུན་ཏུ་འཇུག་མཁྱེན་གང་ཡིན་དང་། །མ་མཐོང་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། །
འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པ་དང་། །བརྗོད་དང་ཤེས་མཛད་མངོན་སུམ་མཛད། །
བསམ་མི་ཁྱབ་དང་ཞི་ཉིད་སྟོན། །འཇིག་རྟེན་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ལ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །

[38] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༩༣།༢༩༤

ཞེས་གསུངས། ༡ རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་ཞེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་དགོས་སོ་སྙམ། ༢ སངས་རྒྱས་རང་གིས་ཡུམ་འཆད་པ་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁྲི་དང་གདན་གཤམས་པ་སོགས་ཡུམ་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཞིན་དུ་གུས་པར་བྱ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༣ ཡུམ་གྱི་བཀའ་ལས་མི་འདའ་བས་ཡུམ་བླ་མ་ཉིད་ལྟར་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༤ ཡུམ་ལ་རྙེད་པ་འབུལ་བ་དང་བཀུར་བསྟི་སོགས་ཀྱིས་མཉེས་པ་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༥ ཡུམ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ལ་མེ་ཏོག་དང་བདུག་སྤོས་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༦ ཡུམ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ༧ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡུལ་ཀུན་ཏུ་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་པར་མཁྱེན་པ་གང་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང་། ༨ དོན་དམ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཤེས་པ་དང་། ༩ ཕུང་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བདེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པ་དང་། ༡༠ གདུལ་བྱ་འཁོར་དུ་བསྡུས་ནས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བདེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཤེས་པ་དང་། ༡༡ གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་ལམ་ཤེས་བསྐྱེད་ཕྱིར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བདེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཤེས་པར་མཛད་པ་ཤེས་པ་དང་། ༡༢ གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྱེན་བསྐྱེད་ཕྱིར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བདེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བར་མཛད་པ་ཤེས་པ་དང་། ༡༣ ཕུང་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་རྟོག་གེའི་བློས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་ཤེས་པ་དང་། ༡༤ དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ཤེས་པ་དང་། ༡༥ ཡུལ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཤེས་པ་དང་། ༡༦ ཡུལ་ཅན་ཕུང་སོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་དོན་དམ་པར་སྣང་དོར་གྱི་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་དེའི་སྐབས་སུ་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའོ། །རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པོ་བསྡུ་ན་གསུམ་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་གསེར་

ཐེག་ལས།[39] བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཀྱང་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བར་གནས་ཚུལ་དང་། དེ་དེའི་དྲིན་དུ་དང་། དེས་འཇིག་རྟེན་བསྟེན་ཚུལ་ཤེས་པ་སྟེ། དང་པོ་དང་། དེ་ནས་ལྔ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(ཁྱད་མཚན་བཤད་པ་)ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་མ་སྦྱར་བའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་ཚིག་འདི་ལ་རྒྱན་སྣང་མ་གཏོགས་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་ཕལ་མོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྦྱོར་བ་མི་སྣང་བས་སྐབས་འདིར་ཉི་སྣང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་ཁོ་བོས་ཀྱང་མདོ་མ་དྲངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།

བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། །ཁྱད་ཞུགས་བདེན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །
སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས། །ཁྱད་པར་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས། ལམ་ཤེས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་ཞུགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཚོན་ལ། གང་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་ཅེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་དག་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་མདོ་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[40] འདིར་ཁྱད་གཞི་མཐོང་ལམ་དང་སྦྱར་ནས་བསྟན་པར་ཟད་ཀྱི། ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཆེས་ཁྱད་ཞུགས་པར་གྲུབ་མོད་ཀྱི། འདིར་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་གང་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་གཞིར་མི་རུང་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

---

[39] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༢༤༨

[40] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༨

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[41] དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ། ཞེས་པ་ནས། འདོད་པར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བྱེད་པ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བསམ་མི་ཁྱབ་དང་མི་མཉམ་དང་། །གཞལ་དང་བགྲང་ལས་ཡང་དག་འདས། །

འཕགས་པ་ཀུན་བསྡུས་མཁས་པ་ཡིས། །རིག་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་ཤེས་ཉིད། །

ཤེས་མྱུར་བྲི་དང་གང་མེད་དང་། །སྒྲུབ་དང་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། །

དམིགས་པ་བརྟན་དང་བཅས་པ་དང་། །མཐའ་དག་པ་དང་ཡོངས་འཛིན་དང་། །

རོ་མྱང་མེད་དང་ཁྱད་པར་ནི། །བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། །

གང་གིས་ལམ་ནི་གཞན་དག་ལས། །ཁྱད་དུ་འཕགས་པས་ཁྱད་པར་ལམ། །

ཞེས་གསུངས། ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དམན་པའི་ལམ་རྣམས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའམ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་མཚོན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྦྱོར་བའམ་ཁྱད་མཚན་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པས་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་ན། ༡ བདག་སྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། ༢ འགྲན་པའི་ཟླ་དང་མཚུངས་པའི་དཔེ་མེད་པས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། ༣ ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་ཤེས་པ་དང་། ༤ སྨྲས་བརྗོད་ནས་གྲངས་ཀྱིས་བགྲང་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་བཅས་སྡུག་བདེན་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང་། ༥ འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀུན་སྡུད་པ་དང་། ༦ ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་བུ་མཁས་པ་ཡིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། ༧ ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཐེག་ཆེན་རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པ་དངོས་པོ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ༨ ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་རིང་དུ་འདས་ཤིང་ཐེག་ཆེན

---

[41] སྙོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༦༤།༣༦༦

རང་གི་ལུགས་ལ་ཕྱོས་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྨྲར་བ་ཞེས་པ་སྟེ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང་། ༩ དོན་དམ་པར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་མར་བྲི་བ་མེད་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཡར་གང་བ་མེད་པས་བདེན་གཉིས་ལ་སྒྲོ་སྐུར་མེད་པར་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ༡༠ དོན་དམ་པར་སྦྱིན་བྱ་དང་སྦྱིན་པ་པོ་དང་སྦྱིན་བྱེད་དེ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༡ རྟག་གྲུས་ཀྱི་བརྩོན་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བས་བསྐལ་བ་དུ་མར་རབ་ཏུ་བསྒྲུབས་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༡༢ ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང་། ༡༣ ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་རྟེན་རིགས་ལ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ༡༤ སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་མཐའ་དག་ལྡན་པ་དང་། ༡༥ གནས་པོ་སྐྱེས་བུ་སྟོབས་ལྡན་གཉིས་ཀྱིས་བརྟེན་པ་ལྟར་ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཐབས་ཀྱིས་སྲིད་ཞིར་ལྟུང་བ་ལས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའམ་བཟུང་བ་དང་། ༡༦ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པས་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རློམ་སྲོང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་བཅས་ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཡི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གང་གིས་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཁྱེན་པ་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་འདི་དག་ནི་ལམ་གཞན་དག་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་ན་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[42] ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་དེ་དག་གི་ལམ་ནི་འདིར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བའི་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱད་

[42] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༩༤། ༣༠༢

ཆོས་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་བསྟན་ཚུལ་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་བྱེད་ལས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ལས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚ་ནས་དེ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ།

གསུམ་པ་(བྱེད་མཚན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[43] སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་འཁྲུག་པ་རྣམས་ལས་ཡོངས་སུ་བཀྲོལ་ཞིང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་བདེ་བར་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བས་བསྡུས་པའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དང་ཚུལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཕན་དང་བདེ་དང་སྐྱོབ་པ་དང་། །མི་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱབས་དག་དང་། །
གནས་དང་དཔུང་གཉེན་གླིང་དང་ནི། །ཡོངས་འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །
ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཐེག་གསུམ་གྱིས། །འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་མི་བྱེད་དག །
ཐ་མ་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་སྟེ། །འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་མཚན་གསུམ་དང་། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་བྱེད་མཚན་བདུན། རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་བྱེད་མཚན་གཅིག་བཅས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ༡ གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པས་མ་འོངས་པའི་ཚེ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་ཕན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་འོག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། ༢ སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཞི་བ་སོགས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་ཅིང་མཐར་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ༣ འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་ཅིང་འཁོར་བ་ལ་སླར་མི་སྐྱེ་བ་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། ༤ ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ལ་སོགས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ནི་གཏན་དུ་ཕན་བྱེད་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བྱེད་པ་དག་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་འོག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། ༥ འགྲོ་བ་རྣམས

[43] སྒྲ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༤།༣༠༢

ལ་ཆོས་བསྟན་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུའི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་ལྡོག་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པ་གནས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། ༦ འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་བདེན་པར་མེད་པའི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དབྱུང་གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་དང་། ༧ ཚུལ་བསྒྲོར་བའི་སྐམ་ས་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྲིད་པའི་རླན་དང་བྲལ་བའི་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟེན་གྱི་ངོ་བོ་སྙིང་གི་བྱེད་པ་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྣོན། ། ༨ འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་བསྒྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི་བྱེད་པ་དང་། ༩ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་འབད་མེད་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་དང་། ༡༠ འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་མཛད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དུས་མ་ཡིན་པའམ་རང་དོན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་བདུན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ༡༡ ཐ་མ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བའི་ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་བསྟན་པས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་འགོད་པས་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་གཅིག་སྟེ། སྦྱོར་བ་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་དག་ནི་རང་རང་གི་མཚོན་བྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པས་ན་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[44] འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་རྣམ་པར་བསལ་བས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བྲལ་ཞིང་ཐབས་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སར་ལྟུང་བའི་དོན་གྱིས་དེའི་ཚེ་མང་པོ་ཞིག་བསྟན་པ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཚན་མ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག །
དབེན་དང་དཀའ་དང་ངེས་པ་དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་དང་མི་དམིགས་དང་། །
མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པ་དང་། །དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་གང་ཡིན་དང་། །
མི་མཐུན་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། །གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྐྱེ་མེད་དང་། །
དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མི་དམིགས་དང་། །ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད། །
མཚོན་བྱ་ལྟ་བུར་མཚོན་པས་ན། །མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །

---

[44] སྙིང་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༣། ༣༠༨

ཞེས་གསུངས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཞི་དང་། ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལྔ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བདུན་བཅས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ནི། ༡ འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་པ་སྤོང་པའམ་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༢ ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དེ་དག་གི་རྟགས་ཏེ་སྒོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་སྤོང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༣ ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དེ་དག་གི་མཚན་མ་སྟེ་རྒྱུ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༤ མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འདོད་ཆགས་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་དག་དོན་དམ་པར་དོར་བ་མེད་པ་དང་བླང་བ་མེད་པའམ་དབེན་པར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཞི་དང་། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལྔ་ནི། ༥ དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཐ་སྙད་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགོད་པར་བྱེད་པའི་དཀའ་བར་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༦ རང་གི་བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༧ ཡུན་རིང་པོ་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མཆོག་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༨ བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་སྒོམ་པ་པོའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༩ ཕུང་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐའ་དག་བཀག་པ་དང་བཅས་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལྔའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བདུན་ནི། ༡༠ ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཞི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༡༡ འཇིག་རྟེན་གྱིས་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལོག་སྟེ་བདེན་པར་མེད་པ་བསྟན་པས་ཕྱིས་པའམ་སོ་སྐྱེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༡༢ ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀུན་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༡༣ གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པས་འཁྲུལ་གཞི་བདེན་པར་མེད་པ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༡༤ ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པས་དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་མེད་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༡༥ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་། ༡༦ དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་

པས་དེ་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ནས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་དང་བདུན་བཅས། ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་འདི་ལ། ཤེས་མཚན་དང་ཁྱད་མཚན་བྱེད་མཚན་གསུམ་གྱིས་མཚན་གཞིའམ་མཚོན་བྱ་ལྟ་བུར་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན། ཁྱད་མཚན་ཉིད་བཞི་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཞེས་མདོ་ཡི་བཞེད་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །དེས་ན་དེ་དག་གི་གྲངས་བསྡུ་ན་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཐག་གསུམ་ལ་ཞེ་བརྒྱད་དང་། ཁྱད་མཚན་བཅུ་དྲུག །བྱེད་མཚན་བཅུ་གཅིག །ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་བཅས་བསྡོམས་པའི་དགུ་བཅུ་གོ་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན།

དྲུག་པ་(ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་དངོས་བཤད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྤྱིའི་ཆིངས་ལྡུ་བཤད་པ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[45] ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། ཐབས་མཁས་པ་དང་མ་བྲལ་བར་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་མཚན་མར་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བསྒོམ་ཞིང་མཚན་མར་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཡང་དག་སྒྲུབ་ལ་མཁས་པ་ནི། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་འདི་ལ། །ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མེད་པ་རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར། ལམ་མཐའ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་བླངས་པས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཀུན་ལ་སྦྱོང་བ་ཐོབ་པར་བྱས་ཏེ་ལམ་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་

---

[45] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༩

སྦྱོར་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདི༵་ལ༵། གང་ཟག་སུ་ཞིག་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་གསོག་པའི་ལམ་གྱི་དང་པོ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཏེ། ཐ༵ར་པ་ནི་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ་ཐར་པ༵འི་ཚ༵་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲ༵ང་དེ་དང་མཐུན༵་པ་ཚོགས་ལམ་ཡིན་པར༵་མདོ་ལས་འདོད༵་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[46] བཞི་པ་ངེས་ཚིག་ཡོད་དེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། འདིར་ཐར་པ་ནི་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ་དེའི་ཆ་ལ་ཕན་པས་ན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་ཐར་པ་ནི་སྐྱུང་འདས་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར་འགོག་བདེན་ཙམ་ལ་འཇོག་པར་གསུངས། སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་རྣམས་རབ་ཏུ་བསྒོམས་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱོང་བ་ཐོན་པའི་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[47] སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གཏན་བྱུང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཇུག་པ། དཔེར་ན། མ་བུ་གཅིག་པ་ལ་བརྩེ་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་པ་ནས་སྙིང་རྗེ་ལ་སྦྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་དཔགས་ནས་ལམ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱོང་བ་ཐོན་པའི་ས་མཚམས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་བསམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁྲིས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་། དེའི་ལག་རྗེས་ཀྱིས་དངོས་པོ་འདི་རྣམས་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་ཡིད་ངོར་སྣང་ཞིང་། ད་ལྟར་གྱི་སྣང་བ་འདི་ཕྱུ་བཏབ་ན་འགྲོ་བ་ལྟར་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ནས་བསམས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པའི་སྦྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞེས་བྱའི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་(ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྤྱིའི་ཚིངས་ལྔ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི;། ཉི་སྣང་ལས།[48] དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་མ་མཆིས་ཤིང་མི་དམིགས་པས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་འབྱུང་བར་དཀའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་ཡུལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །
བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དྲན་པ་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་དང་། །
ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་ལྔ། །

---

[46] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༢༥

[47] ཀློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༣

[48] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༩།༣༡༠

ཞེས་གསུངས། སྤྲིན་སོགས་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པ་མཁས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་པ་དེའི་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྤྱིའི་ཆིངས་ལྟ་བོ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་དང་སོགས་པའི་སྒྲས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དང་དེའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། ཐོག་མར་དད་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་སྐྱེས་པའི་དང་བའི་དད་པ་ལ་གནས་ནས། དད་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་འཐོབ་འདོད་ཀྱིས་དེ་དག་ཐོབ་བྱེད་ལམ་ལ་གོམས་པའམ་མཁས་པར་བྱེད་པ་ནི་དད་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[49] དེ་ཡང་དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དད་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་མཐའ་དག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས། ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཚུགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱབས་འགྲོ་གཙོ་བོའི་དོན་དུ་བསྟན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། དད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་པོ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྲིན་སོགས་པར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང་བཅས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་མཐའ་དག་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པས། དེའི་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པ་ཡང་ཡང་དྲན་པའི་དྲན་པ་ཁྱད་པར་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[50] འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒོ་ལ་མཁས་པའི་ཚད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་དང་ཡང་དུ་དྲན་པའི་དྲན་པ་ཁྱད་པར་བ་ལ་མཁས་པའི་ཡན་ལག་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྐུ་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཀུན་བདེན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་གོམས་པར་བྱས་པས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་རྩོལ་མེད་ཏིང་ངེ་འཛིན་དམན་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་མ་འདྲེས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། དེ་ཡང་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་མ་སྐྱེས་བར་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དེས་ན་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་ལྷག་མཐོང་དང་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པའོ། །ཞེས་པའོ། །

[49] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༨

[50] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།[51] གདམས་ངག་འདི་སྤྱིར་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་མཛད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་གདམས་ངག་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་དུ་འདིའི་གཞུང་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཡིན་པས་དེ་མཛད་པ་པོ་ཉིད་འདིའི་ཡང་མཛད་པ་པོའོ། །ཞེས་གསུངས། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་མཛད་པོ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་འདིའི་མཛད་པ་པོའང་ཡིན་པ་ནི༑ བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མེས་གང་ཟག་ཅིག་བདེ་བཤེགས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པ་ལ་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་རྣམས། གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་བསྒྲིགས་ནས་སྟོན་པ་འདི་མདོ་རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་ལ་གཏུགས་པ་ཡིན་པས། གཞུང་འདིའི་དགོངས་པ་མགོན་པོ་བྱམས་པའི་དགོངས་པ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྗེ་བླ་མས་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆ་ཚང་ཞིང་གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་འགྲིག་པ། ཐར་འདོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་ཐར་ལམ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་ཟད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་འདིའང་། རྗེ་བླ་མས་རང་བཟོ་མ་ཡིན་པར་སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་མགོན་པོ་བྱམས་པས་མཛད་པའི་སྦྲས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ལའང་ཁུངས་གཏུགས་པ་ཡིན་པས་ལམ་སྒྲོན་མཛད་པ་པོ་ཉིད་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་འདིའི་ཡང་མཛད་པ་པོའོ་ཞེས་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་འདྲ་བ་སྦྱར་ཚོག་གོ་སྙམ།

རྒྱན་འདིར་བསྒོམ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་རིམ་ནི་ལུགས་འབྱུང་གི་བཤད་རིམ་ཙམ་ཡིན་གྱི། བྱ་བ་དངོས་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རིམ་པ་ལ་འཇུག་པར་དེའི་ལུགས་ལྡོག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་འདི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སྐབས་བརྒྱད་དང་སྦྱར་ནས། ལམ་རྐྱང་ཁྲུག་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་འཆད་ཚུལ་མང་དག་ཅིག་ཡོད་དུ་རུང་ཡང་། སྔོན་བྱོན་གྱི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ནས་བཤད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆ་ཚང་ཞིང་། གོ་རིམ་ཡང་མཐར་ཆགས་སུ་སྦྱར་དུ་རུང་བ་རྒྱན་གྱི་མཆོད་བརྗོད་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་དང་། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཆིངས་ལྟ་བསྟན་པའི་ཚིག་རྐང་དྲུག་པོ་འདི་བཅས་ངོས་འཛིན་གནང་བ་བཞིན་ཁོ་བོ་ཡང་འདི་ཕྱོགས་སུ་མོས་གུས་སྐྱེས་སོ། །

[51] ཤེས་རིག་དཔར་ཁང་། ཤོག ༣

དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།[52] དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་གསུམ་དུ་བཤད་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་སྐྱེས་བུ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཡང་མ་ཚང་བ་མེད་པ་འདུ་བས་དེ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[53] རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉིད་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྐབས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བསམ་པ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་སོགས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྦྱང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྗེ་བཙུན་པའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[54] རང་ལུགས་ནི། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་པོ་གཞི་ཤེས། དེ་རྗེས་ལམ་ཤེས། དེ་རྗེས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བསྟོད་པ་དེ་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་གསུམ་པར་བསྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་མ་སྦྱངས་པར་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པས་བསྡུས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ། དེ་མ་སྐྱེས་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སོགས་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བསམ་པ་སྦྱངས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་།

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[55] མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འདི་ལྟར་བཤད་པ་ནི་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་དུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱངས། དེ་རྗེས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བས་བསྡུས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྫོགས་པའི་ལམ་རིམ་ལ་བློ་སྦྱངས། དེ་རྗེས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་

[52] ལམ་ཚོགས་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༩

[53] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣

[54] འབྲུལ་དེབ།

[55] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༡༣

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་ལ་བློ་སྦྱངས་ནས་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པར་ཞེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།[56] མཆོད་བརྗོད་དང་གཞུང་གི་མཁྱེན་གསུམ་གོ་རིམ་མི་གཅིག་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་རིམ་པ་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་ལམ་སྐྱེ་རིམ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན། ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་པོར་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ་སོགས་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་དང་པོར་གཞི་ཤེས་དང་། དེ་ནས་ལམ་ཤེས། དེ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་སྐབས་འདིའི་གཞུང་གིས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་དང་མཐུན་པར་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་བསྟན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །ཞེས་པས་དངོས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་གི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་། དེའི་རྩ་བ་དད་པ་སོགས་ལ་བློ་སྦྱངས་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། ལམ་གྱི་རྩ་བ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་བསྟེན་ནས་དེ་ལ་དང་བའི་དད་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། བདེན་བཞི་དང་། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་སོགས་དད་པ་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོན་འགྲོ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བློ་སྦྱངས་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཡང་དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་གཟུངས་ལས། དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྲུང་ཞིང་སྤེལ་བར་བྱེད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་དྲན་པ་དང་། །ཞེས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་བསྟན། སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་ཡུལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །ཞེས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་བསླབ་ཚུལ་བསྟན། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་དང་། །ཞེས་པས་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་སློབ་ཚུལ་ཏེ་དང་པོ་བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་བསླབ་ཚུལ་བསྟན། ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། ཅེས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ལ་བསླབ་ཚུལ་བསྟན།

[56] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༢

མདོར་ན་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཚིག་འདིའི་ནང་དུ་ཡང་འདུས་པས། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་འདི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་མཛད་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་གདམས་ངག་ཡིན་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ་སྙམ། དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་དང་བསྟུན་ན་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཚིག་གི་གོ་རིམ་ནི། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ དྲན་པ་དང་། །སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་ཡུལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །ཞེས་འདོན་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[57] འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་ནི། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པར་ཞུའོ།།

གསུམ་པ་(རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[58] དེའང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ལ་ནི་གང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་མ་མཆིས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། བདེན་པ་དང་གནས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་དང་དུ་མར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཆ་དང་འཐད་པས་འབྲིང་ཡིན་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། མདོས་དབང་པོ་འབྲིང་ཡང་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མངོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྣོན་པོ་ཡིས། །རྟོགས་སླ་རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད། །

ཞེས་གསུངས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བརྩེ་བ་དང་དད་པའི་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཡིས་རྟོགས་པའམ་ཐོབ་པར་སླ་བ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་དབང་པོ་རྟུལ་པོས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་དཀའ་ར་ཏེ་ཐོབ་པར་དཀའ་བ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །གཞུང་འདིས་རང་རྒྱལ་དབང་པོ་འབྲིང་དང་། ཉན་ཐོས་དབང་པོ་ཆུང་ངུ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་འགྲེལ་པར་གསལ་ཞིང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[59] རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་འདིའི་ཤུགས་ཀྱིས་ནི་དད་སོགས་འབྲིང་པོ་ཐེག་པ་འབྲིང་པོ་ལ་གནས་པའི་ཚོགས་ལམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་ལ་དད་སོགས་ཆུང་ངུ་ཐེག་པ་

[57] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༨

[58] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༠།༣༡༡

[59] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༠

ཆུང་ངུ་ལ་གནས་པའི་ཚོགས་ལམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅིང་རྟོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན།

བདུན་པ་(ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་)ལ་ལྔ། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་བཤད་པ། རྩེ་མོ་བཤད་པ། བཟོད་པ་བཤད་པ༔ ཆོས་མཆོག་བཤད་པ། ཞར་བྱུང་ལམ་རྒྱུད་ཁུག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[60] གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པས་གནས་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། བདག་གིས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

> དྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྔགས། །
> དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སོགས། །རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་བཤད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོ་བ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ནི། སྐབས་དང་པོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་དང་མི་འདྲ་བར་འདིར་ཐབས་སམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆ་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བསྔགས་ཤིང་བརྗོད་དེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མཉམ་པར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་ནི་གྲངས་བཅུར་ཡོད་པ་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའོ། །འོ་ན་སེམས་བཅུ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ༡ ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་མ་བཅད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཉམ་པའི་སེམས་དང་། ༢ ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པའི་སེམས་དང་། ༣ ཕུགས་སུ་ཕན་པའི་སེམས་དང་། ༤ ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པའི་སེམས་དང་། ༥ མཐོ་མི་འཚམ་པ་རྣམ་པར་འཚེ་བ་མེད་པའི་སེམས་དང་། ༦ སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་རང་ལས་རྒན་པ་རྣམས་ལ་ཕ་དང་མའི་སེམས་དང་། ༧ རང་དང་མཉམ་པ་ལ་སྤུན་དང་སྲིང་མོའི་སེམས་དང་། ༨ རང་ལས་གཞོན་

[60] སློ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༢།༣༡༨

པ་རྣམས་ལ་བུ་དང་བུ་མོའི་སེམས་དང་། ༩ ཕན་ཚུན་ཡིད་ཕེབས་པ་འཛའ་བཤེས་དང་ཡིད་བརྟན་པ་གྲོགས་པོའི་སེམས་དང་། ༡༠ དུས་གཅིག་པ་ཕ་བརྒྱུད་ཀྱི་གཉེན་དང་དུས་མི་གཅིག་པ་མ་བརྒྱུད་མནག་གི་གཉེན་མཚམས་ཀྱི་སེམས་བཅས་བཅུའོ། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[61] འདི་དག་གིས་ནི༑ སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་དང་། དེའི་རྒྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་ཤེས་པ་དང་། དྲིན་དྲན་པ་དང་། བྱས་པ་གཟོ་བ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་སྔོན་དུ་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པ་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[62] དེ་དག་ལ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པ་དག་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བདག་ཉིད་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་ཅིང་། །སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་གནས་པས་གཞན། །
དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་། །བསྔགས་པ་བརྗོད་དང་མཐུན་པ་ཉིད། །
རྩེར་གྱུར་……།

ཞེས་གསུངས། རྩེ་མོས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མཉམ་པ་བསྐྱེད་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚོད་ལྟར་དང་། རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ལ་ནི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོའི་མཐུས་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལས་ལྡོག་ཅིང་། སྦྱིན་ལ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་གནས་པས་སེམས་ཅན་གཞན་པ་རྣམས་ལམ་དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པར་བྱེད་པ་ནི་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་བྱེད་ལས་དང་། རང་གིས་བསྐུལ་ཏེ་སྦྱིན་སོགས་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས་པར་བརྗོད་པ་དང་། མ་བསྐུལ་བར་དེ་དག་གི་འདོར་ལེན་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་མཐུན་པ་བྱས་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་བཅས་ནི་རྩེ་མོ་འབྲིང་གི་བྱེད་ལས་དང་། སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་བདག་ཉིད་ཀྱང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ནས་མ་འདྲེས་པའི་བར་བསྒོམ་པར་བྱས་ནས། གཞན་དག་ཀྱང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་ཏེ། བསྔགས་པར་བརྗོད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་གོང་ལྟར་བྱེད་པ་བཅས་ནི། རྩེ་མོ་ཆེན་པོའི་བྱེད་ལས་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་ལམ་དག་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བའི་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

[61] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༥

[62] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༥

པའོ། །འདི་ནི་གྲུང་ཐང་མཆན་འགྲེལ་ལྟར་གོ་བ་ཟབ་པར་སྣང་བས་དེ་དང་མཐུན་པ་གོ་བདེའི་ལམ་ནས་ཞུས་པ་ལགས་སོ། །

གསུམ་པ་(སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[63] བདག་གིས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་དེ་ལ་གཞན་འགོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

"དེ་བཞིན་བཟོད་པ་ནི། །རང་གཞན་རྟེན་ཅན་བདེན་ཤེས་པ། །

ཞེས་གསུངས། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ལ་རང་ཉིད་གནས་པ་དང་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་དེ༷་བཞིན༷་དུ་བཟོད༷་པ༷་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱིས་ནི༷། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་ལ་རང༷་ཉིད་གནས་ནས། སེམས་ཅན་གཞན༷་རྣམས་རྟེན༷་ཁྱད་པར་ཅ༷ན་བདེན༷་བཞི་ཤེས༷་པ༷་ཡི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་ཆུང་ངུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྨྲང་བྱ་སྦྱོང་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལ་འགོད་པ་ཞེས་སྦྱར་དགོས་སོ། །དེས་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་བྱེད་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི། རང་ཉིད་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནས་རང་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་བར་འབྲས་བུ་ལྔ་ཤེས་ཤིང་། དེ་དག་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་ནི་བཟོད་པ་འབྲིང་དང་། རང་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱུན་ལ་གནས་ཤིང་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་བཅས་ནི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[64] བདག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་གཟུང་དུ་མེད་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གང་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཆོས་མཆོག་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྨིན་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ཆོས༷་མཆོག༷་གིས་ཀྱང་སྦྱོར་ལམ་སྔ་མ་གསུམ་གྱིས་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་བྱེད་པ་དེ༷་བཞིན༷་དུ་སེམ༷ས་ཅ༷ན་རྣམ༷ས་ལ་དམིགས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

[63] སྙོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༣

[64] སྙོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༥

ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པ་སོགས་དགེ་རྩ་སྨིན༵་པར་བྱེད༵་པ་དང་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུ་དང་། སོགས༵་ཀྱིས༵་ཤེས༵་པར༵་བྱ༵་ཞེས་སོགས་སྒྲུས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་སོགས་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་བྱེད་ལས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་སོགས་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་བྱེད་ལས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

ལྔ་པ་(ཞར་བྱུང་ལམ་རྒྱུད་ཁྲུག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་)ནི། སྐབས་འདིར་ལམ་རྒྱུད་ཁྲུག་གི་དཀའ་གནད་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་བརྗོད་ཅུང་ཟད་ཞུ་བ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་བསྟན་པས། སྐབས་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་བློས་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བའི་དོགས་པ་ཁོང་སློང་གི་རྩོད་པ་ཞིག་སྟེ། རྩོད་པ་དེ་ལ་ལམ་རྒྱུད་པའི་བགྲོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཞིག་དང་། ལམ་ཁྲུག་པའི་ལུགས་ཀྱིས་སྐབས་སོ་སོར་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་སོ་སོར་བསྟན་པ་ལ། དགོས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་སོ་སོར་ཡོད་ཅེས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་འདེབས་ཚུལ་བཅས་གཉིས་ཡོད། འཕགས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བློས་སྤོང་གི་རྩོད་ལན་དངོས་སུ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཉི་སྣང་ལས།[65] རེ་ཞིག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་བརྟགས་ཤིང་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་འཆད།

སློབ་དཔོན་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་སྐབས་བཞི་པར་སྦྱོར་ལམ་བཤད་ཟིན་ནས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་མ་བསྟན་གོང་གི་སྐབས་འདི་ན། བློས་སྤོང་གི་རྩོད་ལན་འདི་དག་དངོས་སུ་མཛད་པར་སྣང་། དེས་ན་ལམ་རྒྱུད་པའི་འདོད་ཚུལ་ནི། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་དེ་གསུམ་བཏགས་པ་བ་འདོད་པ་ནི། ལམ་རྒྱུད་པ་བ་དག་གིས་འདོད་ཚུལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་མང་ཞིང་། འགྲེལ་པ་དང་གསེར་རྣམ་དག་གིས་ཀྱང་དེའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གསལ་ནའང་། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་མཆན་འགྲེལ་ལས།[66] ལམ་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ནི། སྐབས་དང་པོའི་རྣམ་མཁྱེན་ནི་ཚོགས་སྦྱོར་ཁོ་ན་

[65] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༧༡

[66] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༥

དང་། གཉིས་པའི་ལམ་ཤེས་ནི་ས་དང་པོ་ དྲུག་དང་། གསུམ་པའི་གཞི་ཤེས་ནི་ས་བདུན་པ་དང་། སྐབས་བཞི་པ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པ་དང་བཅུ་པའི་སྟོད་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ནི་ས་བཅུ་པའི་སྨད་དང་། ཆོས་སྐུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འདོད་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ༑ མདོར་ན་མདོ་དང་རྒྱན་ལས་ལམ་ལྔ་ས་བཅུ་ཚར་གཅིག་ཙམ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་ལམ་རྒྱང་པ་དང་། དེ་དག་ཡང་ཡང་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་ཁྲུག་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཞིབ་ཆ་དང་ལྡན་པར་གསུངས་ཀྱང་དེའི་ཁུངས་ཇི་ཡིན་ལེགས་པར་བཙལ་ནས་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །

སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤྱད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[67] ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པར་ཇི་ལྟར་རིགས་ཤེ་ན། ས་བརྒྱད་པ་ལ་མཚན་མ་མེད་པར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པས་རེ་ཞིག་གི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་ཆད་པ་སྤྲངས་པའི་ཕྱིར། གང་སེམས་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་དེས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཉིད་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཅིག་ཅར་མ་ཡིན་នོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་ནས་འདིར་བསྟན་པ་ཡིན་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་བཞེད།

རྒྱན་སྣང་ལས།[68] མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་བཤད་ཅེ་ན། བརྗོད་པ་རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསྒོམ་པའི་དབྱེ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་ནི་བསྒོམ་པ་གནས་སྐབས་གོང་ནས་གོང་གི་ཁྱད་པར་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་གསུངས།

[67] འཕྲུལ་དེབ།

[68] འཕྲུལ་དེབ།

འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས།[69] རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསྒོམ་པའི་དབྱེ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྫོགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་ནི་བསྒོམ་པ་གོང་ནས་གོང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་པ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གོང་དུ་དྲངས་པའི་སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དེས་ལམ་རྒྱུད་པའི་འདོད་པ་བསྟན་པ་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མེད་ཀྱང་། དེ་སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཡིན་མིན་ལ་གསེར་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་དང་། འགྲེལ་པའི་གཞུང་ཚིག་འདིའང་ཟློས་སྦྱོར་གྱི་གཞུང་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ཀྱང་། ལམ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་མིན་ལ་གསེར་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པར་མངོན། དེ་ཡང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[70] འགྲེལ་པ་གཉིས་སུ་བཀོད་པ་ནི་གཞན་འདོད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སླ་ཡང་མི་བཞེད་ན་རང་ལུགས་ལོགས་སུ་བཞག་དགོས་པ་ལས་མ་མཛད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཤ་ནྟི་ཀ་ར་དང་རྔོག་ལོ་ཆེན་པོ་དང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གསུམ་གྱིས་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལམ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་འདོད་ལ། སློབ་དཔོན་ཤ་ནྟི་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ལམ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གཞག་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཟུང་ནས་སློབ་དཔོན་གྱི་འདོད་ཚུལ་དེ་ཆེད་དུ་འགོག་པར་མཛད་པ་དང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གིས་འདིའི་སྐབས་སུ་ཤ་ནྟིས་སློབ་དཔོན་འགོག་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་ནས་རང་ལུགས་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[71] མཁྱེན་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་དང་། དང་པོའི་ལམ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་པ་ལྷུར་ཐོབ་བྱ་དང་བསྐྱེད་བྱ་དང་། སྦྱང་བྱས་མཁྱེན་གསུམ་མཚོན་པའི་ཆེད་དང་། ཕྱི་མའི་ལམ་རྣམས་ནི་

[69] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༣

[70] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༢༩

[71] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༠

དབང་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་དང་། ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་དང་། སླར་ཡང་འཕྲིས་པར་བྱེད་པ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྤྱི་དང་སོ་སོའི་ཉོན་པ་སྤྱངས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་འཕགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་འཐད་དོ། །ཞེས་འཕགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལམ་ཁྲིག་པའི་ལུགས་འཐད་པར་བཞེད།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་གྱི་བཞེད་ཚུལ་དོན་འགོད་ཞུས་ན། གོང་དུ་དྲངས་པའི་འགྲེལ་ཆུང་གི་ལུང་དེ་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་དེ་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པས་མི་ཉོས་ཞེས་ཉོས་སྤོང་གི་གཞུང་དུ་སྦྱར་རུང་བ་ཙམ་ལས། དེས་ལམ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་མི་བཞེད་དེ། འགྲེལ་པ་འདིས་སྐབས་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་མ་གཏོགས་པ་བཏགས་པ་བར་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། སྒྲུབ་འགྲེལ་རྟོགས་སླར་ལམ་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པའང་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞན་གྱི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མིན་པ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྐུའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ལ་ལམ་རྒྱུད་པའི་ལུགས་མཛད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་། ལམ་ཁྲིག་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་སྐབས་གཞན་དུ་མང་གསུངས་པ་མ་ཟད། ལམ་རྒྱུད་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་ཆེད་དུ་དགག་པ་མཛད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ལ་ལམ་ཁྲིག་པ་བཞེད་པར་འདོད།

འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར་འཆད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བར་སྣང་ནའང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་དང་། དེ་རང་ལུགས་ཡིན་པ་རྣམ་བཤད་དང་བཞེད་པ་མཐུན་པར་མངོན། ཕྱིས་འབྱུང་གི་དགེ་ལྡན་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལས་ཚིག་དང་དོན་གྱི་འགྲེལ་ཚུལ་མ་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་རེ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། སྤྱིར་ལམ་ཁྲིག་པ་དང་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ལམ་ཁྲིག་པ་བཞེད་པར་འདོད་པ་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལམ་ཁྲིག་པ་བཞེད་པ་རང་ལུགས་སུ་མཛད་ནས། སྒྲུབ་འགྲེལ་རྟོགས་སླ་སློབ་དཔོན་གྱི་གསུང་མིན་པར་གསུངས་པས་བརྟག་དགོས། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་བ་བོད་གཡག་སྟོན་དང་། བུ་སྟོན། རེད་མདའ་བ། ཉ་དབོན་སོགས་ཀྱིས་ལམ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གཞག་བཞེད་ཅེས་ཚད་ལྡན་གྱི་མཁས་པ་

འགའ་ཡི་གསུང་ལས་གསལ་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པར་འདོད། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[72] སློབ་དཔོན་གྱིས་སྟུད་འགྲེལ་དུ་ལམ་རྒྱུད་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་གསུངས་པ་དང་། འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་ལམ་ཁྲུག་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་གོ་རིམ་གསུངས་པ་ཡང་། སློབ་དཔོན་ལ་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱི་མ་ཉིད་རྩོམ་པ་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

ལམ་རྒྱུད་པར་འདོད་མཁན་དག་གིས་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་སྐབས་བཞི་པར། ཆོས་མཆོག་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྨིན་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པས་གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་སྒྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀུན་འཇོམས་པར་གསུངས་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི༑ ༑ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། །ཞེས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་མངོན་རྟོགས་རྣམས། སོ་སྐྱེ་ལ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པས་དག་སར་འཇོག་དགོས་པ་ལས་འོས་མེད་པ་དང་། སྐབས་ལྔ་པར། སྲིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་མཐོང་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ཏེ༑ དེ་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ཅེས་དང་། དེས་ན་འདིར་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས། ས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ཞེས་བཏགས་པའི་དགོས་པ། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པར་འདོད་དོ། །

དེ་ལ་ལམ་ཁྲུག་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། འོ་ན་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པར་ཐལ། དཔེར་ན། སྐབས་དང་པོར་སྦྱོར་ལམ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ། ལུང་སྟོན་པ་དང་ཉོན་པ་ཟད། །ཅེས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་ཉོན་པ་ཟད་པ་སོ་སྐྱེ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་ཚུར་ལ་སྟོན་པའི་རིགས་པ་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགོག

[72] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། འབྲུལ་དེབ།

པར་མཛད་པ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་མིན་པ་རྣམ་བཤད་ལས་གསལ་བ་གོང་ལྟར་དང་། མ་ཟད་སྐབས་བཞི་པར་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པས་ཚོགས་ལམ་ལས་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱོར་ཞེས། བཪོད་བྱའི་དོན་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལས་མཆོངས་ནས་ས་བརྒྱད་པར་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི་དོན་ལ་མི་འགྲིག་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་ཐློས་ཀྱི་སྐྱོན་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

སྐབས་དང་པོ་དྲུག་རེ་རེས་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྐབས་དང་པོར། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བསྟན། རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་པ་གདམངས་ངག་གི་སྐབས་སུ། མཐོང་ལམ་དང་། །སྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ་གདམས་ངག་ནི། །ཞེས་པས་མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ཀ་བསྟན་པ་དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། །ཞེས་སའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་སྐབས་སུ་མཐོང་སྒོམ་གཉིས་བསྟན་པ་བཅས་སོ།། །སྐབས་གཉིས་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྐབས་དང་པོར་བཤད་པ་དེས་འཕྲུས་པས་དེར་མ་བཤད། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དང་། དེ་བཞིན་རང་རྒྱལ་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི།། བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་འགལ་བར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་དང་། མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒོམ་ལམ་བསྟན་ནོ། །སྐབས་གསུམ་པར། གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་བསྟན། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་བསྟན། འདིར་སྒོམ་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཞུང་ཟུར་པ་ཡོད་པ་མི་མངོན་ནོ། །སྐབས་བཞི་པར། རྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ཀ་བཤད་པའོ། །སྐབས་ལྔ་པར། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་བསྟན། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་བསྟན། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དཀྲུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒོམ་ལམ་བསྟན་པའོ། །སྐབས་དྲུག་པར། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དྲན་དང་ཆོས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ཀ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་མདོ་འགྲེལ་གཉིས་ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན།

བརྒྱད་པ་(སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འདིར་མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པ། སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལེའུ་བརྒྱད་མ་དང་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཚད་ལྡན་གྱི་རྒྱ་འགྲེལ་འགའ་ཞིག་ལས་འདི་ལ་མདོ་སྦྱོར་བར་གནང་ཡང་། ཉི་སྣང་གིས་འདི་ལ་མདོ་མ་སྦྱར་བ་ནི་རྒྱས་བཤད་ལ་མདོ་སྦྱར་བ་དེ་གས་འཐུས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི།

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས། །དེ་འདིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་སེམས་དབང་པོ་རབ་རྣམས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གམ་སྦྱོར་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐོབ་པ་དང་། དབང་པོ་འབྲིང་རྣམས་མཐོང་བའི་ལམ་ནས་དང་། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་རྣམས་ས་བརྒྱད་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་དག་ལ་འཐོབ་ལ། དེས་ན་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་གང་དག་སྟེ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་འདིར་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས་སམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་དགེ་འདུན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(སྐབས་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་)ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཞེས་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་ལམ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བར་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་ངེས་པས་རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་མོད། རང་གི་རྟོགས་པ་དང་འཚམས་པའི་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ལུས་ངག་གི་རྟགས་བཟུང་སླ་བ་མེད་ན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་སེམས་ཞེས་པའི་མཚན་མི་ཐོགས། ཕྱི་མ་ནི་དེ་འདྲ་བའི་རྟགས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་པས་དེ་དང་འདིར་བསྟན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་དང་དོན་གཅིག་པའོ། །

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་དྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཕྱིའི་རྟགས་དང་། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་གཉིས་ནི་ནང་གི་རྟགས་བཅས་གཉིས་སོ། །དེས་ན་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལས། ནང་གི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དཔོག་པ་དང་། དེ་ལས་གང་ཟག་དེ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དཔོག་པ་ནི་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དཔོག་པའི་རིམ་པའོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[73] དེ་ཡང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་དེ་དག་ལ་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཐབས་ཤེས་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་གཉིས་ནི་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ་གཞན་རྣམས་ཆ་ཙམ་དུ་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[74] གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མདོ་ནས་བཤད་པའི་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམས་དང་ལྡན་ཞིང་དེ་ཡང་རིང་དུ་འདྲིས་ཀྱང་སྤྱོད་ལམ་བརྟག་ཐུབ་པར་མཐོང་བ་ན། །དེ་ལས་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་པ་ཙམ་ལ་དེའི་ངོར་རྟགས་སུ་བཤད་ཀྱི། འདི་དག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་བྱར་མི་རུང་སྟེ། གཞན་རྒྱུད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཁྱེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ནི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ལ། རྟོགས་པ་དམའ་བ་དག་གིས་ནི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་ལས་དཔོག་ན་འཁྲུལ་ཞིང་། ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟོགས་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་ནང་གི་རྟོགས་པ་ནི་གང་ཟག་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པས་སོ། །དེས་ན་འདི་དག་གིས་སྦྱོར་བའི་དོན་གསུམ་ལུང་འབའ་ཞིག་ལས་འགྲུབ་ཅིང་ལུང་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ལས་ཚད་མར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྣམ་གཞག་བྱར་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་བཞིན་དུ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་བཞེད་པ་མ་གོ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པའོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསེར་ཕྲེང་རང་ལུགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དཔོག་པ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་དོན་གསུམ་ལུང་འབའ་ཞིག་ལས་འགྲུབ་ཅིང་། ཞེས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡོད་པར་གསུངས་

[73] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༣

[74] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༣༩

པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ལ་རྟགས་དེ་དག་ལྡན་པར་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་ངེས་པར་དཔོག་པར་གསུངས་པ་དང་། གང་ཟག་རྒྱུད་གཞན་ལའང་ལུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་ལ་མེ་ཡོད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དངོས་སྟོབས་རིགས་པ་གཅིག་པུས་རྟོགས་པ་མེད་ཀྱང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་དེ་རིང་དུ་འདྲིས་པ་ལས་དེའི་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམས་ལུང་ལས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་མཐོང་བ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དེ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་དཔོག་པ་ཡོད་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་སྙམ།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[75] གཉིས་པ་ནི། བསམ་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བསམ་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོ་དང་ལྡན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིགས་ཚང་བ་སྟོན་པའི་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ལས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་དཔོག་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཤས་མི་བཟོད་པས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བ་དང་། མིག་ནས་མཆི་མ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ལས། དེ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་དཔོག་གོ །ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ལས་སྔར་བཤད་པའི་བསམ་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་རུང་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ༎ ༎ཞེས་གསུངས།

འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[76] དེ་དག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། མདོ་ལས་ཉི་ཤུ་དང་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་པར་ན་འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་ནས་བསྟན་པའི་རྟགས་ཞེ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱི་ནང་གི་རྟགས་གཉིས་གཉིས་འཇོག་དགོས་ཞེས་པ་འཐྲིག་མིན་དང་། །དཔེར་ན་ལུས་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ནི་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྟགས་གང་ཡིན་

[75] སྔོ་སྙིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༩༥

[76] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༣༧

དང་། རྟགས་དེ་དག་ཚད་མས་ཇི་ལྟར་ངེས་དགོས་མིན་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[77] སེམས་དཔའ་གསུམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་བ་ལྡོག་པ་སོགས་རྟགས་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི། སྦྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི། མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི། སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས།[78] དེ་བཞིན་དུ་ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣོན་ཡིན་ན། སྦྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པས་ཁྱབ། མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ། མི་འཐད་དེ། སྔ་མ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་གྱིས་མ་ངེས། གཉིས་པ་ལ༏ ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་པ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་འབྲིང་གིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྦྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་)གསུམ། སྦྱོར་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་། སྒོམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདིར་མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་ཚིག་འདི་ལ་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་ཕལ་མོ་ཆེ་ལས་མདོ་དྲངས་པ་མི་སྣང་ཞིང་། གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་མེད་པར་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྡོག་སོགས་རྟགས། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུར་བརྗོད་པ་ཡིས། །
ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་འདི། །

[77] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༩
[78] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༧༦

ཞེས་གསུངས། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་པ་དང་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཟེ་ཆོམ་ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་མདོ་ལས་རབ་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིས་ན། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གམ་སྦྱོར་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་རྣམས། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་སམ་མཚན་ཉིད་ནི་འདི་དག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། དྲོད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་། རྩེ་མོ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས། བཟོད་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས། ཆོས་མཆོག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཅས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[79] རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པ་མེད་པ། རྟགས་མེད་པ། མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རིག་པར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། གཙང་སྦྲའི་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ནད་ཉུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་གོས་དང་ལོངས་སྤྱོད་སྣད་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་ནི་དྲོད་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི། །

གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྡོག་པ་དང་། །ཟེ་ཆོམ་མི་དལ་ཟད་པ་དང་། །
བདག་ཉིད་དགེ་བ་ལ་གནས་ཤིང་། །གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། །
གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་སྦྱིན་སོགས་དང་། །ཟབ་མོའི་དོན་ལ་འཁའང་སོམ་ཉི་མེད། །
བྱམས་ལུས་སོགས་དང་སྒྲིབ་པ་ནི། །རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་དང་། །
བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཇོམས་པ་དང་། །དྲན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དང་། །
གོས་ལ་སོགས་པ་གཙང་བ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པ་དེ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། ༡ ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་ཤིང་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་པ་ཅི་རིགས་ལྡོག་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༢ དེ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་དེ་ཡིན་མིན་གྱི་ཟེ་ཆོམ་མངོན་གྱུར་བ་ཟད་པ་དང་། ༣ སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་སྨོན་

[79] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༧།༣༡༨

ལམ་གྲུབ་པས་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཅན་དང་། དམྱལ་བ་དང་། ཡི་དྭགས་དང་། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བ་དང་། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་། དབང་པོ་མ་ཚང་བ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་བཅས་མི་དལ་བའི་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ཟད་པ་དང་། ༤ སྦྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སྙིང་རྗེས་ཡིད་གདུང་བའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས་བདག་ཉིད་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་གནས་ཤིང་འགྲོ་བ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། ༥ བདག་གི་བདེ་བ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བརྗེ་བའི་བསམ་པས་རང་གིས་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་རྣམས་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ལ་བསྔོས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣམས་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་ཟབ་མོའི་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སོམ་ཉི་འམ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་དང་། ༧ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་མི་ཉམས་པས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པས་བྱམས་པའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་བའི་ལུས་དང་སོགས་སྒྲས་བསྡུས་པ་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ གཞན་གྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པའི་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་ཅིང་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྒྲིབ་པ་ནི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གནོད་སེམས། གཉིད་རྨུགས། རྒོད་འགྱོད། ཐེ་ཚོམ་བཅས་རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་པ་དང་། ༩ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོའི་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས། མ་རིག་པ་དང་འཇིག་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་མིན་ལྔ་དང་ལྟ་བ་ལྔའི་བག་ལ་ཉལ་བ་མངོན་གྱུར་ཀུན་འཇོམས་པ་དང་། ༡༠ དུས་ནམ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་སེམས་མ་གཡེང་བའི་སྒོ་ནས་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས། སྤྱོད་ལམ་རྣམ་གསུམ་གང་ལ་ཡང་དྲན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༡ ཕྱི་ནང་གི་གཙང་སྦྲ་ཡང་དག་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་མལ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལོག་འཚོ་སོགས་དམ་པས་སྨད་དུ་མེད་པས། གཙང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(རྩེ་མོ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། འདི་ལ་མདོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩེ་མོ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཚིག་འདི་ལ་ལེའུ་བརྒྱད་མ་དང་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ལས་མདོ་སྦྱར་བ་མཛད་ཀྱང་ཉི་སྣང་གི་འདིའི་སྐབས་སུ་མདོ་དྲངས་པ་མི་མངོན་པས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི།

ལུས་ལ་སྲིན་བུ་རྣམས་མི་འབྱུང་། །གྱ་གྱུ་མེད་སེམས་སྦྱངས་པ་ནི། །
ཟིན་དང་སེར་སྣ་མེད་སོགས་དང་། །ཆོས་ཉིད་ལྡན་པར་འགྲོ་ཉིད་དང་། །
སེམས་ཅན་དོན་དུ་དམྱལ་ཆོལ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། རྩེ་མོ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དྲུག་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། ༡ མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བའི་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་འབྲིང་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས། ལུས་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་རྣམས་མི་འབྱུང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང་། ༢ བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་དགེ་རྩ་རྣམས་ལྷག་བསམ་གྱིས་དག་པ་ཡིན་པས། གཡོ་སྒྱུ་དང་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སོགས་སེམས་གྱ་གྱུ་མེད་པ་དང་། ༣ ཟས་གོས་སོགས་རྙས་ཐོབ་པའི་རྙེད་པ་དང་གཞན་གྱིས་གཅེས་པར་བྱེད་པའི་བཀུར་སྟི་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བ་ཉིད་ཀྱིས། གོས་ཕྲུག་དར་ཁྲིད་དང་ཟས་བསོད་སྙོམས་སློང་བ་སོགས་སེམས་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་པོ་ནི་གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་། ༤ སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་པས། ཕྱིན་དྲུག་དེ་དག་དང་འགལ་བའི་སེར་སྣ་དང་ཚུལ་འཆལ་དང་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་མེད་པ་སོགས་དང་། ༥ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ཉིད་ཀྱིས། བདེན་པས་སྟོང་པས་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པར་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་། ༦ བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་བརྗེ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷག་པར་གོམས་པས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མས་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བྱམས་པ་ཉིད་ཀྱིས། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་དུ་དམྱལ་བ་འཚོལ་བར་འདོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་རྩེ་མོ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(བཟོད་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[80] ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་དྲུང་དུ་བདུད་སྡིག་ཅན་དགེ་སློང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་ཏེ་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྗམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བས་ནི་བཟོད་པར་གཏོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

[80] ཀློ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༩།༣༨༠

གཞན་གྱིས་བགྲི་བར་མི་བཏུབ་དང་། །ལམ་གཞན་ཉེ་བར་སྟོན་བདུད་ལ། །
བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཉིས་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། ༡ གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སམ་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དམན་ལམ་དང་ལོག་ལམ་སོགས་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་ལམ་དེ་དག་ལ་བགྲི་བར་མི་བཏུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང་། ༢ སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་མ་ནོར་བ་ཤེས་ཤིང་དེ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཟས་གཙོད་པ་དང་མེ་ལྔ་ལ་བསྟེན་པ་སོགས་ལམ་གཞན་ནམ་ལམ་ལྟར་བཅོས་ནས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་བདུད་ལ། བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་བཟོད་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(ཆོས་མཆོག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༑ ཉི་སྣང་ལས།[81] ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡང་དག་པར་གསུངས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པའི་བསམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་དགྱེས་པའི་སྤྱོད་པ་སྟེ། །

ཞེས་གསུངས། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཅིག་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། ༡ བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་བཅས་འཁོར་གསུམ་ལ་བདེན་པའི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉམས་སུ་བླངས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དགྱེས་པའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་དག་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ནི་ཆོས་མཆོག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(དོན་བསྡུ་བ་)ལ་གཉིས། འདི་ལ་མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་ཚིག་འདི་ལ་མདོ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ལས་མདོ་དྲངས་པ་ཁོ་བོས་མ་མཐོང་བས་དཔྱད་པར་ཞུ། གཉིས་པ་ནི།

[81] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༠

རྟགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས། །ངོད་དང་རྩེ་མོ་བཟོད་བཅས་དང་། །

ཆོས་མཆོག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ནི། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྡོག །

ཅེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ནི་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་དེ་དག་གིས། རིམ་བཞིན་དང་པོ་བཅུ་གཅིག་གིས་ངོད་དང་། དེ་ནས་དྲུག་གིས་རྩེ་མོ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་བཟོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་ནས་གཅིག་གིས་ཆོས་མཆོག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ཡི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་རྣམས་ནི། ནང་གསེས་ཀྱི་དབང་པོའི་རིམ་པ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ལ་ལྟོས་ནས། རིམ་བཞིན་བྱང་སེམས་དེ་དག་བླ་ན་མེད་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཕ་རོལ་པོའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་དཔོག་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་བཤད་ལས་ལོགས་སུ་མདོར་བསྟན་ལ་ཉི་སྣང་དང་། ལེའུ་བརྒྱད་མ། རྣམ་འགྲེལ། དག་ལྡན་བཅས་ལས་མདོ་དྲངས་པ་མི་སྣང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི།

མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་ལྡོག་པའི། །མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་དྲངས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། དེས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་རྟགས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། སྡུག་བདེན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་བརྟེན་པ་དང་། འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[82] གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་དེའི་

[82] སྙི་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༡།༣༣༢

འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་མི་བྱེད་པས་ཡན་ལག་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་དང་། །སེམས་བརྟན་ཐེག་པ་དམན་དག་ལས། །
རྣམ་ལྡོག་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི། །ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་འབྲིང་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ། ༡ ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་དངོས་སུ་ལྡོག་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་དབང་འབྲིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚིག་སྐྱོན་ལ་དོགས་ན་འོག་མ་རྣམས་ལའང་བྱང་སེམས་དབང་འབྲིང་ཞེས་སྦྱར་དགོས་སོ། ། ༢ སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ལས་མི་ཉམས་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གོམས་པས། རང་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཏེ་ཐེག་པ་དམན་པ་དག་ལས་སེམས་རྣམ་པར་ལྡོག་པ་དང་། ༤ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐུས། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་ཀྱང་གཟུགས་ཁམས་ལ་སོགས་པར། ལས་དེའི་དབང་གིས་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ཀུན་འབྱུང་ལ་བརྟེན་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[83] ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མར་མི་མཐོང་བ་དང་འཚོ་བ་ཡོངས་སུ་དག་པས་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ལུས་སེམས་ཡང་བ་ཉིད་དང་ནི། །འདོད་ལ་སྤྱོད་ལ་ཐབས་མཁས་དང་། །
རྟག་ཏུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་ཉིད་དང་། །འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །

[83] སྡོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༢༣། ༣༢༤

ཞེས་གསུངས། ༥ མཐོང་སྤང་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས། ལུས་དང་སེམས་ཡང་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིད་དང་ནི་ལྡན་པ་དང་། ༦ སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ལ་མཁས་པའི་མཐུས། ཁྱིམ་ན་གནས་ཀྱང་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པའི་མངོན་ཞེན་མེད་པར་ཁྱིམ་གྱི་འདོད་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཐབས་མཁས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ འདོད་ཡོན་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་ཚེ་རབས་རྟག་ཏུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དམ་དང་ཚུལ་གྱིས། ལོག་འཚོ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[84] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མི་འབྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ལམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཆགས་པའམ་ཁོང་ཁྲོ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཕུང་སོགས་བར་ཆད་བྱེད་རྣམས་དང་། །ཚོགས་དང་དབང་སོགས་བཅས་པ་ཡི། །

གཡུལ་འགྱེད་·······།

ཅེས་གསུངས། ༩ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ལ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྤྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བར་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་རང་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་དང་བཅས་པ་བསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས། འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་སྒོ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོར་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༡ གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྐྱོན་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོར་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༢ ཡུལ་དང་

[84] སྙིང་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༢༥།༣༢༦

ཡུལ་ཅན་དག་ལ་བདེན་ཞེན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲོང་གི་སྲྲས་བསྟན་པའི་མིག་སོགས་དབ༵ང་པོ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྲྲས་བསྟན་པ་དབང་པོའི་རྟེན་དང་། གྲོང་བརྡལ་གྱི་སྲྲས་བསྟན་པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་དང་། བདག་གི་སྲྲས་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་སོ༵གས་པར་བཅ༵ས་པ༵་ཡི༵་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དེ་རྣམས་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤྱང་བྱ་དང་། དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་གཉེན་པོ་སྟེ་སྤང་གཉེན་གཉིས་གཡུལ༵་འགྱེད༵་པ་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྗེས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[85] ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་ཅིང་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བས་གནས་པ་བཀག་པའི་དོན་དང་། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་འདི་ལྟར་དེས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ སྒྲུ་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

……སེར་སྣ་ལ་སོགས་ལ། །སྦྱོར་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ཡི། །
གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། །ཆོས་ནི་རྡུལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཉིད། །
རང་གི་ས་ལ་ངེས་པ་ཉིད། །ས་གསུམ་ལ་ནི་གནས་པ་དང་། །
ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་བ། །

ཞེས་གསུངས། ༡༣ སེར་སྣའི་ཀུན་འཛིན་དང་འཆལ་ཚུལ་གྱི་དྲི་མ་རྫི་ལམ་དུ་ཡང་སྤྱངས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་ལེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་སྤྱང་། བྱ་སེར༵་སྣ༵་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ༵་སོག༵ས་པ་ལ༵་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར༵་བ་ད༵ང་། རྗེས༵་སུ༵་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ༵་ཡི༵་གན༵ས་པ༵་སོ༵་སོར༵་བཀག༵་པ༵་ད༵ང་ལྡན་པ་དང་། ༡༤ ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས། རྟོགས་པའི་ཆོས༵་ལམ་དང་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་རྣམས་ནི༵་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ༵་ཙ༵མ་ཡང་མི༵་དམིག༵ས་པ་ཉི༵ད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༥ རང་གི་འབད་རྩོལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་

[85] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༢༥།༣༣༢

པས་བདུད་ལ་སོགས་པས་ལམ་མིན་པ་ལ་བསླུལ་ཡང་རང་གི་བསྒོམ་བྱར་གྱུར་པའི་ས་སྟེ་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ལ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ས་གསུམ་སྟེ་མཁྱེན་པ་གསུམ་ལ་ནི་ཟེ་ཆོམ་དང་བྲལ་ནས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་གནས་པ་དང་། ༡༨ ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་པས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྣ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་བཅས་མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་བཅུ་དྲུག་གོ །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(དོན་བསྡུ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་མ་སྦྱར་བའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་བཤད་ལས་ལོགས་སུ་དོན་བསྡུས་ལ་གྲགས་ཆེ་བའི་རྒྱ་འགྲེལ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ལས་མདོ་དྲངས་པ་མི་སྣང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི།

དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །བློ་ལྡན་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་པའི། །
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། དེ་འདྲའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་བཅུ་དྲུག་པོ་ནི། བློ་ལྡན་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དཔའ་འབྲིང་རྣམས། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[86] ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་མཉམ་གཞག་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་གང་ཟག་གཞན་གྱི་བློ་ངོར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེ་ན། ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཐོང་ལམ་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་ལ། མཉམ་གཞག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ས་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ནི་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

[86] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༨༣

གསུམ་པ་(སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་བཤད་པ་)ལ་བཞི། སྒོམ་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་དང་། ཁྱད་གཞི་སྒོམ་ལམ། སྒོམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ། སྒོམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[87] ཇི་སྐད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གནས་ཟབ་མོ་ཟབ་མོ་རྣམས་ལེགས་པར་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། འགོག་པ་དང་། ཞི་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་རྣམས་ནི་ཟབ་མོའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པར་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། །ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །
ཟབ་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང་། །སྐུར་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ༵་པ༵འི་ལམ༵་དེ་ནི༵་ཆོས་ཅན། ཟ༵བ་མོ་ཡིན་པ༵་སྟེ༵། ཟ༵བ་མོ༵་སྟོང༵་པ༵་ཉིད༵་ལ༵་སོགས༵་པས་༡མཚན་མེད་དང་། ༢ སྨོན་མེད། ༣ མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མེད་པ། ༤ སྐྱེ་བ་མེད་པ། ༦ འགག་པ་མེད་པ། ༧ ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ། ༨ འགོག་པ། ༩ ཞི་བ། ༡༠ དེ་བཞིན་ཉིད། ༡༡ ཡང་དག་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པ་ཡིན་ན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་ངེས་ཟབ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟ༵བ་པ༵་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ༵་དག་ནི༵་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་འདོགས༵་དང༵་། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་མིན་པས་སྐུར༵་པ༵འི་མཐ༵འ་གཉིས་ཀ་ལ༵ས་གྲོལ༵་བ༵འི་དབུས་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད༵་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཡུལ་དེ་དག་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དང་ཟབ་མོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ཁྱད་གཞི་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[88] གང་གི་ཚེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་གནས་ཟབ་མོ་འདི་དག་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་བཞག་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་རྟོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་རྟོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འབད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་དྲུག་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། །ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ལ། །
ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། །འཇལ་དང་ངེས་རྟོག་བསྒོམ་པའི་ལམ། །

[87] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༢།༣༣༣

[88] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༤

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་དག་ལ་མཐོང་བའི་ཡུལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་འཇལ་བ་དང་། བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་པར་རྟོག་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཏེ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

སེམས་འཇལ་ངེས་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གང་ལ་སྦྱོར་བ་གདམ་ང་ཅན་དུ་འགྲེལ་པ་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཐོས་པ་སོགས་རིགས་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་སེམས་པ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱིས་འཇལ་བ་དང་། ལྷག་མཐོང་གིས་ངེས་པ་ལ་སྦྱར་བའང་སྣང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་ཇི་ལྟར་འཇོག་དགོས་མིན་དོགས་གཞིར་སྣང་ཡང་། ཟབ་མོའི་དོན་སྟོན་པའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་ཡོད་ན་ཐོས་བྱུང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོམ་ལམ་ཡོད་ཚོག་པར་སེམས་སོ། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[89] ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ངེས་པར་མཐོང་བའི་དོན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དག་གམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། ཚད་མས་འཇལ་བ་དང་། ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་(སྒོམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[90] ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བྲལ་བས་བསྐལ་པ་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་། ཚད་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

[89] ཊཱི་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༦༢

[90] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༦།༣༩༡

དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། །
ཆུང་ངུའི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །རྣམ་པས་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དེ༷་ནི༷་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གཉིས་ཀྱི་རིང་རྒྱུན༷་ཆ༷གས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན༷་པ༷འི་ཕྱིར༷། སྒོམ་སྤོང་རྟོག་པ་ལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་སྐོར་དགུ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་སྒོམ་ལམ་ཆུང༷་ངུ༷་དང་འབྲིང༷་དང༷་ཆེན༷་པོ༷་རྣམ༷ས་རེ་རེ་ལ་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆུང༷་ངུ༷འི་ཆུང༷་ངུ་དང་སོགས༷་པས་ཆུང་ངུའི་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་གཉིས་ལའང་སོ་སོར་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ༷་བ༷་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པ་ཡི༷ས། གྲངས་ཀྱི་རྣམ༷་པ༷ས་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྣམ༷་པ༷་དེ་ལ་དགུར༷་ཕྱེ་བ་དེ་དག་གོ་རིམ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བར་མདོ་ཡི་བཞེ༷ད་པར་འདོད་དོ༷། །ཞེས་པའོ། །

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[91] ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྤང་གཉེན་ཆེ་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་སྦྱོར་ཚུལ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མུན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ནི་སྣང་བ་ཆུང་ངུས་སེལ་ལ། ཆུང་ངུ་ནི་ཆེན་པོས་སེལ་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་དཔེས་སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུས་འཇོམས་ཤིང་། སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུ་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོས་འཇོམས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤོང་མོད་ཀྱི། འདིར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བས་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོའི་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་ནི་དེ་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(རྩོད་པ་སྤོང་བ)ལ་གཉིས། གྲངས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[92] སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོན་དམ་པ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཐ་དད་པས་ཀྱང་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིའི་བསམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྗེའི་རྒྱུ་མཐུན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

[91] སློ་སྙིང་དཔར་མ། ཤོག ༡༨༩
[92] སློ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༡

གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། །དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་མ་ཡིན། །
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐུགས་བརྩེ་བས། །རྒྱུ་མཐུན་དེ་དག་ཐུབ་པ་བཞེད། །

ཞེས་གསུངས། མདོ་ལས་སྒོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས༷་མེད༷་པ་ལ༷་སོགས༷་པ་བསྟན༷་པ༷་རྣམས༷། དམ༷་པའི༷་དོན༷་དུ༷་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད༷་པ་མ༷་ཡིན༷་པས་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་རྩོད་པ་བཀོད་ནས། དེའི་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་དོན་དམ་པར་མི་འཐད་པར་བདེན་མོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་དག་ཀུན༷་རྫོབ༷་ཏུ༷་ནི༷་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐུགས༷་བརྩེ༷་བས༷་རྒྱུ༷་མཐུན༷་གྱི་འབྲས་བུར་གསུང་རབ་ལས་གྲངས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ༷་དག༷་དེ་ལྟར་དུ་ཐུབ༷་པ༷་མཆོག་གིས་བཞེད༷་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁང་པ་དང་པོ་གཉིས་རྩོད་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་དེའི་ལན་དུ་སྦྱར་བ་ནི་ཉི་སྣང་དང་། ལེའུ་བརྒྱད་མ། རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །

འགྲེལ་པ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་དཔུང་གྲངས་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས་སྒོམ་ལམ་རེ་རེའི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་། གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་། ཚད་མེད་པར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པ་ཕོང་ནས་བསུས་ཏེ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་ཁང་པ་བཞི་ཀ་དེའི་ལན་དུ་སྦྱར་བའི་དོན་ཐོབ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས༷་མེད༷་ལ༷་སོགས༷་པ་བསྟན༷་པ༷་རྣམས༷་དམ༷་པའི༷་དོན༷་དུ༷་བཟོད༷་པ་མ༷་ཡིན༷་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཀུན༷་རྫོབ༷་ཏུ༷་ནི༷་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐུགས༷་བརྩེ༷་བས༷་སྔར་བསགས་དགེ་བའི་རྒྱུ༷་མཐུན༷་གྱི་འབྲས་བུར་ཡིན་པ། གསུང་རབ་ལས་གྲངས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ༷་དག༷་ཐུབ༷་པ༷་མཆོག་གིས་བཞེད༷་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསེར་ཕྲེང་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པའང་དེ་ལྟར་གནས་པར་མངོན་ལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[93] དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེ་བྲག་དབྱེ་བ་ནི་གྲངས་རྣམ་པ་དགུ་ལས་མང་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་མཛད་དེ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་གཞལ་མེད་ཚད་མེད་གསུམ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུའི་མང་ཉུང་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་སོ༔ །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཡུམ་དང་མ་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་གྲངས་མེད་གཞལ་མེད་

[93] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥༦༣

ཚད་མེད་པའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒོམ་ལམ་དགུའི་ཡུལ་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[94] སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་སྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཀུང་གྲངས་མེད་སྤོང་དགོས་པས། སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་སྤོང་བའི་རྟོག་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་མང་བ་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དགུ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཉེ་ཀྲ་བྱེད་གཞན་དག་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་འབྲས་བུ་མང་ཙུང་རྒྱུའི་མང་ཙུང་ལ་རག་ལས་པས་སོ། །ཞེས་འགོད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་ཀུང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་ངེས་ནས་རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེད་མི་སྲིད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།[95] ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། སྒོམ་ལམ་དེ་རྟོག་པའི་ངོས་ནས་དགུར་གྲངས་མི་ངེས་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྣམ་རྟོག་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཀུང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གདུལ་བྱའི་ཆེད་དུ་ཐུབ་པས་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་པ་དེ་བཀག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །འདིར་དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་གང་ལ་འཇོག་མིན་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[96] འདིར་བདེན་གཉིས་སུ་བཤད་པ་དེ་སྤྲོས་པ་བྲལ་མ་བྲལ་དབུ་མ་པ་ལ་གྲགས་པའམ། རྟོག་གེ་ལ་གྲགས་པའི་རྫས་རང་མཚན་དང་ལྡོག་པའི་སྤྱི་མཚན་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། བྱང་ཡེས་ལུགས་གཉིས་ཀ་མཛད་ཅིང་དེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་ཕྱུང་གི་བཞེད་པ་ཕྱི་མ་དང་འབྲེའི་བཞེད་པ་སྔ་མར་གྲགས་ཤིང་དཔལ་ལྡན་ཆ་པ་རིགས་རལ་ཡང་ཕྱི་མ་བཞེད་དོ། །ཚིག་གསལ་ལས་ཀུང་དངོས་པོ་གཅིག་ཀུང་རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་དུ་མ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་རྣལ་མའི་གོ་མི་ཆོད་པ་སློབ་དཔོན་ཡང་བཞེད་པའི་ཤེས་བྱེད་ལ་ཀ་ང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདི་དྲངས་པས་ལུགས་ཕྱི་མ་བཞེད་པར་གསལ་

[94] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༩༥

[95] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༠

[96] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༨

ཡོ༔ ༔ཞེས་གསེར་ཕྲེང་རང་ལུགས་ལ་འདིར་བསྟན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་པོ་དེ་རྟོག་གེ་ལ་གྲགས་པའི་རྫས་རང་མཚན་དང་ལྡོག་པའི་སྤྱི་མཚན་ལ་བཞེད་པ་མདོར། རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ལ་བཞེད་པར་སྣང་ངོ་། །

གཉིས་པ་(ཆེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་)ལ་གཉིས། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་རྩོད་སྤང་དང་། ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་རྩོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[97] ཇི་སྐད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དོན་ལ་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར་ན། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ཀྱི་བར་ལ་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་བཀག་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། །ཉམས་པ་དང་ནི་འཕེལ་མི་རུང་། །
སྒོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་ཅི་ཞིག་འཐོབ། །

ཅེས་གསུངས། དངོས་པོ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ། སྤང་བྱ་རྣམས་མར་ཉམས་པ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། །གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཡར་འཕེལ་བའི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྒོམ་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། སྤང་བྱ་སྒོམ་སྤང་དགུ་ཅི་ཞིག་ཉམས་པར་བྱས་ཤིང་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་དགུ་ལ་སོགས་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ་སྟེ་མི་འཐོབ་བོ་ཞེས་ནས་རྩོད་དོ། །ཞེས་པའོ།།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[98] ཇི་སྐད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངར་འཛིན་པ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཀག་པས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་ནས། སྤྱོད་པའི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་བཀག་པས་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །འདི་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད། །
བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཚན་ཉིད། །དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱའི་དོན་སྣ་ཚོགས་པ་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་

[97] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༢

[98] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༢།༣༤༣

འདི་ནི་དོན་དམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བྱ་ལ་གནོད་པ་དང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བ་སོགས་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། རང་ཉིད་རྒྱུད་གང་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེ་ཡང་འཚང་རྒྱ་བའི་སྐལ་པ་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒོམ་ལམ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཉམས་འཕེལ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་སྦྱོར་བྲལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྒོམ་ལམ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་བདེན་པའི་སྦྱོར་བྲལ་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་མདོ་ལས་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་རྟོད་སྤང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[99] ཇི་སྐད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཕྱི་མ་དག་ཕན་ཚུན་ཐྲད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་མེད་པས་ན་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ལགས་ཞེས་ཞུས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ནི་སྔ་མས་བྱང་ཆུབ་པར། །རིགས་མིན་ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། །

མར་མེའི་དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད། །

ཅེས་གསུངས། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་བསྡུས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྔ་མས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་རིགས་པ་མིན་ལ། ཕྱི་མས་ཀྱང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་གཉིས་ལ་སེམས་སྔ་མ་རྐྱང་པས་དང་ཕྱི་མ་རྐྱང་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྦྱར་དགོས་པ་སྣང་ངོ་། །སྔ་ཕྱི་མང་པོ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའམ་ཚོགས་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རེ་རེས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཕྱི་མ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་སྔ་མ་དེ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་རྟོད་པ་རྣམས་བཀོད་ནས་དེའི་ལན་འཆད་པ་ལ། སེམས་སྔ་མ་རྐྱང་པ་དང་ཕྱི་མ་རྐྱང་པ། སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་རེ་རེ་པོ་ན་བཅས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཡང་།

[99] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༩༣

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས། རང་འབྲས་སྐུ་གསུམ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མར་མེ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ནས་རིམ་གྱི་འབྱུང་ནས་མཐར་སྡོང་བུ་སྣུམ་ལྡན་རྫོགས་པར་སྲེག་པའི་མར་མེའི་དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་པའི་ནུས་ལྡན་མང་པོ་རིམ་གྱི་འབྱུང་བས་རང་འབྲས་སྐུ་གསུམ་སྐྱེད་པ་དང་། ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་འཐད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལན་མཛད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(སྒོམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[100] ཇི་སྐད་དུ་རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ལ་གནས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དེ་དང་དེ་ལ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོ་ལ་འགོད་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ༔ །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་དང་། །
ཤེས་དང་སྤྱོད་དང་གཉིས་མེད་དང་། །ཐབས་མཁས་པ་ལ་ཟབ་པ་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་དག་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ལ། ༡ དེ་ལ་མ་བརྟེན་པས་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཀྱང་། སེམས་བསྐྱེད་དེ་བསྒོམས་པས་ཐ་སྙད་དུ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ཟབ་པ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོའོ། ། ༢ དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འགག་པ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགག་པ་ཟབ་པ་དང་། ༣ བྱང་སེམས་དེ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་ཀྱང་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་དེ་ཉིད་རང་དོན་དུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་ཟབ་པ་དང་། ༤ ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་ཤེས་བྱ་ཟབ་པ་དང་། ༥ ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཤིས་ལུགས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྲོས་པ

[100] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༤།༣༤༥

མཐོང་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའམ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས༷་པ་ཟབ་པ་དང༷། ༦ ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད༷་པ་ཟབ་པ་དང༷། ཞེས་པ་རྣམ་བཤད་ཀྱི་གསུངས་ཚུལ་དང་། དོན་དམ་པར་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་སྤྱོད་པ་ལ་ཟབ་པ་ཞེས་སྦྱར་ཚུལ་ཡང་འདུག ། ༧ དོན་དམ་པར་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས༷་མེད༷་ཟབ་པ་དང༷། ༨ ཐ་སྙད་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ལ་དོན་དམ་པར་དེའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས༷་ལ་མཁས༷་པ༷་ལ༷་ཟབ༷་པ༷་ཉིད༷་དེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཟབ་མོའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ལ་སྒོམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན། ཞེས་དང་། དེ་བརྒྱད་ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[101] རྟོག་གེའི་བློས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་བློ་དམན་པའི་ངོར་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་མི་འགལ་བར་གཞི་མཐུན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་བསྒྲུབས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བདེན་པས་སྟོང་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་དོན་ལ་མི་འགལ་ཡང་སྐྱེ་བོ་བློ་དམན་པ་བདེན་ཞེན་ཅན་གྱི་ངོར་འགལ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དེའི་ཕྱིར་སྣང་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་དེ་ཟབ་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཆོས་སྐུ་སྒྲུབ་བྱེད་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ།

དགུ་པ་(ཆོས་སྐུ་སྒྲུབ་བྱེད་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[102] དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་རྨི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་འཐད་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་དངོས་གཞི་དང་མཇུག་གིས་བསྡུས་པའི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

[101] བློ་སྙིང་དཔར་མ། ཤོག ༧༨༨

[102] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༩༦

ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །སྲིད་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ། །
ལས་མེད་ལ་སོགས་ཀླན་ཀ་ཡི། །ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད། །

ཅེས་གསུངས། དག་པ་ས་གསུམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་འབད་རྩོལ་གྱི་མཚན་མ་རགས་པ་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་སྲིད་ཞིའི་ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བའི་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་དེའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་དང་ཞི་བར་འཛིན་ལེན་བདེན་པའི་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དངོས་ཀྱི་དོན་བཤད་ནས། ལས་འབྲས་མེད་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་ལས་འབྲས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་དང་། རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཀླན་ཀ་འམ་རྩོད་པ་བཞི་ཡི་ལན་ནི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད་ཅེས་པ་སྟེ་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྩོད་སྤོང་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོ་ལས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ཤཱ་རིའི་བུས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་ཕྱོགས་བཟུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དྲི་བ་འདོན་པ་པོའམ་རྩོད་པ་པོ་མཛད་པ་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་དབུ་མ་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་སྟེ་ལན་འདེབས་པ་པོ་མཛད་ནས་རྩོད་ལན་ངོ་མཚར་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་གནང་ཡོད་དེ། ༡ ཉིན་པར་ཡང་ལས་གསོག་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་ལན་དང་། ༢ རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་ལན། ༣ ལུང་དང་འགལ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་ལན། ༤ ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་རྩོད་པའོ། །

དང་པོའི་རྩོད་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་ཉིན་པར་ཡང་དགེ་སྡིག་གི་ལས་གསོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་འབྲས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་བཞིན། ཞེས་རྩོད་པ་མཛད་པ་དང་། དེའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལན་གྱིས་ལྡོག་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་ནས་འདོད་ལན་དང་། ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ལན་བཏབ་པ་དང་།

གཉིས་པ་(རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྩོད་ལན་)ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་རྩོད་པའི་གཞིར་བཀོད་པ་དང་། ཤཱ་རིའི་བུས་དེ་ལ་རྩོད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། རྨི་ལམ་ན་སྲོག་གཅོད་པ་རྨིས་པ་ན། སད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་བདག་གིས་བསད་དོ། །དེ་བདག་གིས་བསད་པ

ལེགས་སོ། །ཞེས་མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་འདེབས་ན། ཉིན་པར་སྲོག་གཅོད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་འདོད་ལ། དེས་ན་ཤཱ་རིའི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ལས་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་སྙམ་མམ་ཞེས་དྲིས་པ་དང་།

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྟོད་པ་དགོངས་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། འོ་ན་རྨི་ལམ་ན། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་སོགས་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སད་པ་དང་རྨི་ལམ་གཉིས་ཀར་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྨི་ལམ་དུ་མི་བསད་པ་རྨིས་པས་ཀྱང་། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་གཏོང་བར་ཐལ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ལན་ལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ། ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སད་རྨིས་གཉིས་ཀྱི་ལས་ལ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱི་མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་བཏབ་ན། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ཀྱང་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །རྨི་ལམ་དུ་མི་བསད་པ་རྨིས་པས་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྟོང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་གཏོང་མིན་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསླབ་པ་བཅས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རྨི་ལམ་ན་བཅས་པ་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(ལུང་དང་འགལ་བར་ཐལ་བའི་རྟོད་ལན་)ནི། དང་པོ་རྟོད་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས། སད་པ་དང་རྨི་ལམ་གཉིས་ཀར་ལས་གསོག་པ་ཡོད་ན། མདོ་ལས། ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་དབེན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ༑ །ཞེས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་རྟོད་པ་ལ། དེའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཐལ། མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ནི། ལས་དང་སེམས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ལས་འབྲས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་རྟོད་པ་)ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་འབྱོར་ལ་སྨྲས་པ། རྨི་ལམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་བསྒོམས་ཏེ། དགེ་རྩ་དེ་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་ན་ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ལམ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྟོད། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམས་པ་ལ་དྲིས་ཤིག །ཅེས་པ་ཙམ་ལས་སྐབས་འདིར་ལན་དངོས་སུ་མ་མཛད་པ་ཡིན།

དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་ལན་བཏབ་ཟིན་པས་ཡིན་ལ། དེའི་སྐབས་སུ་ལས་ལམ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་སྤྱིར་ཡོད་པ་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བྱམས་པ་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་

པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་འོངས་པ་ན་བྱམས་པ་སྟོན་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བྱོན་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམས་པས་ཀུང་དྲི་བ་དེ་ལ་དེའི་སྐབས་སུ་ལན་དངོས་སུ་མ་གསུངས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བསྟན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རབ་འབྱོར་གྱིས་ལན་བཏབ་པ་དེས་ལོག་རྟོག་སེལ་ནུས། བསྟན་པ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་དོན་ཡོད་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་བྱམས་པས་ལན་མ་བཏབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྔར་རབ་འབྱོར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤཱ་རིའི་བུས་དངོས་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་སུ་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་ཡོང་མི་ཤེས་ཏེ། ཤཱ་རིའི་བུ་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྨི་ལམ་ན་ལས་ལམ་རྫོགས་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ལམ་ལ་དགོངས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལམ་རྨི་ལམ་ན་རྫོགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་នོ། །

ཡོངས་སྐྱུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ།

བཅུ་པ་(ཡོངས་སྐྱུའི་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[103] སེམས་ཅན་བཀྲེས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་ནས་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ལྷ་རིས་དྲུག་གི་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་བསྒྲུབས་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། འཁོར་རྣམས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པ་ཐོབ་པར་ཡིད་ཆེས་པས་དབང་དུ་གྱུར་བའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་དུ། །སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ། །

དེ་ལ་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བརྒྱད་པ་བས་རང་གང་དུ་སངས་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྒྱུད་མ་དག་པ་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ་དང་དན་སོང་གསུམ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མི་དགེ་བ

[103] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༩༤།༣༥༧

ལ་སོགས་པས་དག་པར་བྱས་ནས་གཉེན་པོ་ལྔའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་ཞིང༌། བགྲེས་སྐྲོམ་དང་ངན་སོང་དང་མི་དགེ་བ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བསྐྱེད་ཅིང་བསྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་རྗེ་བ་དང་ཚེར་མ་དང་གཡང་ས་ལ་སོགས་པས་མ་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེའི་གཉེན་པོར་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལས་མིག་མངས་རིས་སུ་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་པར་བསྐྱེད་ཅིང་སྒྲུབ་པ་ཡིས་ནི། རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ནི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་པའོ། །

སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ།

བཅུ་གཅིག་པ་(སྤྲུལ་སྐུའི་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་ལ་)གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང༌། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༎ ཉི་སྣང་ལས།[104] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཇི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་བགྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། གང་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་ལན་ལྡོན་པ་དེ་དག་ནི་མི་འཕྲོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐབས་ཀྱི་ཚད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང༌། གཉིས་པ་ནི།

ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི། །དགྲ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང༌། །
མི་གནས་ཇི་བཞིན་ཤུགས་དང་ནི། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མཚན་ཉིད་དང༌། །
མ་ཆགས་པ་དང་མི་དམིགས་དང༌། །མཚན་མ་སྨོན་ལམ་ཟད་པ་དང༌། །
དེ་ཡི་རྟགས་དང་ཚད་མེད་པ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བཅུ། །

ཞེས་གསུངས། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་སྡེ་ཚན་བདུན་བཅས་བཅུ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཡུལ་རྣམ་པ་བཅུ་ཞེས་དང༌། དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་དུས་དང༌། མི་ཕན་པ་དུས་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་དགྲ་སའི་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ལ་ནི། དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ༧ ལྷའི་བུའི་བདུད་དང༌། འཆི་བདག་གི་བདུད། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། ཕུང་པོའི་བདུད་དེ་བདུད་རྣམས་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱ་བའི་ཆོས་ལས་ལམ་སྒྲོམ་སྐྱོབས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བརྒལ་བས་བདུད་བཞིའི་དགྲ་རྣམས་ལས་ནི་ཡང་དག་པར་འདས་པ་ཡི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང༌།

[104] སྐྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༧། ༣༥༣

ལེགས་བཤད་གསེར་ཐྲེང་ལས།[105] ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ས་བརྒྱད་པ་ནས་དང་། འཆི་བའི་བདུད་ལ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཆི་བ་ས་དང་པོ་ནས་མེད་ཀྱང་ཡིད་ལུས་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་མི་ལྡོག་པས་འཆི་བའི་བདུད་དང་། ཕུང་པོའི་བདུད་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་དང་། ལྷའི་བུའི་བདུད་ཀྱང་དེ་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པས་དེ་གསུམ་ཇི་སྲིད་འདུག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[106] ཐེག་དམན་པ་རྣམས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདས་ཤིང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལས་འདའོ། །གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཚེའི་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་རློབས་པ་ལ་དབང་བའི་ཕྱིར། ཕུང་པོའི་བདུད་ལས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན་འདའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཐོབ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞིང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་བདུད་གཞན་གསུམ་རགས་པ་ལས་འདའ་ལ། བདུད་བཞི་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས། རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[107] འདི་དག་ལས་ས་གང་དུ་འདའ་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སོ། །དགྲ་བཅོམ་ལྷག་བཅས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞིང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཚེ་བྱིན་གྱིས་རློབས་ནུས་པས་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་ཀྱང་འདའ་ལ། ལྷག་མེད་དུ་ཕུང་པོའི་བདུད་ལས་འདའོ༔ །ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དུ་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཐོབ་པས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་དང་ཕུང་པོའི་བདུད་ལས་འདའ་སྟེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཤིང་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཐོབ་པས་སོ། །ས་དེར་ཚེ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་འཆི་བདག་ལས་ཀྱང་འདའོ། །ཞེས་གསུངས།

༢ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པས་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་ཐ་སྙད་དུ་གནས་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། ༣ གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཕྱོན་གྱི་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཇི་བཞིན་ཞུགས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། ། ༤ གཞན་དོན་བྱེད་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

[105] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥༠༩

[106] སློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༩

[107] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༥

མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ རང་རྒྱུད་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ས་དང་ལམ་གྱི་ཆོས་དཀར་པོ་རྣམས་བདེན་འཛིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པས་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་མ་ཞེན་པའམ་མ་ཆགས་པ་ཡི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། ༦ རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། ༧ རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུའི་མཚན་མ་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། ༨ རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྨོན་ལམ་ཟད་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་། ༩ གཞན་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་དྲི་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་དངོས་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་མངའ་བ་དག་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་རྣམས་བརྗོད་པས་རང་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་གཞན་གྱིས་གོ་བར་ནུས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དེ་ཡི་རྟགས་གཞན་ལ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༠ རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་སོགས་པ་མཁས་བྱའི་ཡུལ་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱས་པ་མ་ཟད། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་མངོན་སུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས། དྲི་བའི་ལན་གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ཚད་མེད་པ་ཡི་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་དང་བཅས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་བཅུའོ། །ཞེས་པའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྨྲས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ཏེ་བཞི་པའི་བཤད་པའོ།། །།

མཁའ་མཉམ་འགྲོ་དྲུག་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པས། །
བསྒོམ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། །
རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་དུ་འཇུའ་ཚོན་བཞིན། །
འཆར་ཞིང་དེ་ལ་སྒོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་ཤོག །

སྐབས་ལྔ་པའི་རྒྱན་འགྲེལ།

༄། །གཉིས་པ་(འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་དབང་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་སྦྱོར་བ་བཤད་ཟིན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་འབྱུང་བས་དེའི་ཆ་ནས་ཡུམ་དོན་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་ལྔ། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། གསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་བཤད་པའོ། །

སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར།

དང་པོ་(སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་བཞི། རྟགས་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་དང་། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་སྦྱོར། བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར། སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[1] རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྨི་ལམ་གྱི་ནང་ནའང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བཅུ་གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་ལ་སོགས། །
རྩེ་མོར་ཕྱིན་པར་སྦྱོར་བའི་རྟགས། །རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་བཞེད། །

---

[1] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༥།༣༥༨

ཅེས་གསུངས། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའམ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བའི་རྟགས་དེ་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་བཤད་ལྟར་འགོད་པ་ལ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ༡ སད་དུས་སུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བ་དང་། ༢ ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡང་ཡང་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། ༣ སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་དང་མི་འབྲལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་རྩ་སྨིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཁོར་བརྒྱ་སྟོང་གིས་བསྐོར་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་། ༤ རྨི་ལམ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་དམིགས་པ་དང་། ༥ བདག་སད་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་ཆོས་སྟོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ༦ སད་རྨིས་གཉིས་ཀར་དམྱལ་བ་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་ན་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་གི་མིང་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་ངན་སོང་སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ༧ སད་རྨིས་གཉིས་ཀར་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་མེས་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་རླབས་ཐུབ་པ་དང་། ༨ སད་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་གང་དག་གདོན་སྲིན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པ་ན་བདེན་སྟོབས་བརྗོད་པས་དེ་དག་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་ཐུབ་པ་དང་། ༩ མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་ཅིང་རང་ཉིད་བདུད་ཀྱི་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་བདུད་ཀྱིས་ལས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། ༡༠ མཉམ་རྗེས་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དོན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་པ་དང་། ༡༡ ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མངོན་གྱུར་པ་མེད་པ་དང་། ༡༢ བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པ་སོགས་ལ་གནས་པའམ་དམན་སྦྱོར་

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་བཅས་དང་པོ་ལྔ་སྨི་ལམ་དང་དེ་ནས་གཉིས་སད་སྨིས་གཉིས་ཀ་དང་ཕྱི་མ་ལྔ་སད་པའི་རྟགས་སུ་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཐྲེང་ལས། དང་པོ་དྲུག་སྨི་ལམ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་སད་སྨིས་གཉིས་ཀ་དང་། ཐ་མ་བཞི་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཞེད་དོ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་གསེར་ཐྲེང་ལྟར་བཞེད། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ལས།[2] རྟགས་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་འོ། བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུའི་རྟགས་བརྒྱད། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་བཞིའམ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྨི་ལམ་གྱི་རྟགས་དྲུག་དང་། སད་པའི་རྟགས་དྲུག་གོ །ཞེས་གསུངས་པས་སྔ་མ་དྲུག་སྨི་ལམ་དང་ཕྱི་མ་དྲུག་སད་པའི་རྟགས་སུ་བཞེད་པར་མངོན། ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[3] རྟགས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་བརྒྱད་འབྲས་རྟགས་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོས་བཞེད། ཡང་ཁ་ཅིག །དང་པོ་དྲུག་སྨི་ལམ་དང་། བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སད་སྨིས་གཉིས་ཀ་དང་། ཐ་མ་བཞི་སད་པའི་རྟགས་སུ་བཞེད་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སད་པ་དང་སྨི་ལམ་གྱི་རྟགས་གཉིས་གཉིས་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པར། ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར་སྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་སད་སྨིས་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་བཞེད།

དེས་ན་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་ཁམས་གོང་གི་བྱང་སེམས་ལ་སྨི་ལམ་གྱི་རྟགས་ཡོད་པར་བཞེད། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་ལྟར་ན་ཁམས་གོང་གི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྨི་ལམ་གྱི་རྟགས་ཡོད་པར་མི་བཞེད་པ་ལྟ་བུར་མངོན། རྟགས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྡོམ་ནི། སྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །སྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་དང་། །སངས་རྒྱས་དངོས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་མཐོང་། །དེ་ཡི་རྫུ་འཕྲུལ་ཆོས་སྟོན་མཐོང་། །བདག་ནི་སད་ནས་ཆོས་སྟོན་སྣམ། །སད་སྨིས་གཉིས་ཀར་ངན་སོང་སོགས། །སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། །མེ་སོགས་ཞི་བའི་བདེན་ཚིག་འགྲུབ། །སད་པའི་སྐབས་སུ་མི་མིན་གྱི། །གནོད་པ་ཞི་བའི་བདེན་ཚིག་འགྲུབ། །བདུད་ལས་གནོན་པའི་གཤེས་གཉེན་བསྟེན། །མཉམ་རྗེས་ཐམས་ཅད་ཤེར་ཕྱིན་སློབ། །བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་ཞི་བ་དང་། །དམན་སྤྱོད་སྤོང་བས་བྱང་ཆུབ་ཉེ། །ཞེས་པའོ། །

[2] བྱང་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༢

[3] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༠༡

གཉིས་པ་(བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་རྩེ་སྦྱོར་)བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[4] འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་རིམ་གྲོར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་སྙེད། །སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་ལ་སོགས། །
རྣམ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས། །རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱིས། མེ་ཏོག་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ༑ རྣམ་པ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པ་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྩེ་སྦྱོར་སྒོམ་པས་བསོད་ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་གྲངས་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་དུ་མདོ་ལས་བཞེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། རིམ་པ་བཞིན་རྣམ་བཤད་ལྟར་དགོད་ན། ༡ འཛམ་བུ་གླིང་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་བས་རྩེ་མོའི་རྩེ་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་ཆེ་བ་དང་། ༢ དེ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༣ དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇིགས་པ་མེད་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༤ དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བྱེད་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༥ འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༦ རྩེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པའི་དྲུང་དུ་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་གྲུས་ཤིང་ལྷའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འོང་བས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༧ རྩེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༨ རང་དང་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་བྱང་

[4] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༩།༣༦༤

སེམས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་གུས་ཤིང་བསླབ་པ་མཚུངས་པར་གནས་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །འདི་བརྒྱད་ལ་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཞེས་པ་དང་། ༩ ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༡༠ རྗེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་ཉན་རང་གི་རིགས་འཇོམས་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༡༡ སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྦྱོར་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་འཐོབ་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༡༢ རྗེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་སེར་སྣ་སོགས་མི་སྐྱེ་ཞིང་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༡༣ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་པ་མི་སྐྱེ་ཞིང་ཞི་བར་བྱེད་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༡༤ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ནང་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀུན་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༡༥ ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། ༡༦ རྗེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཐོབ་པས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་སྟེ་བརྒྱད་པོ་འདི་ལ་ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཞེས་ཕྱི་ནང་གཉིས་བསྡོམས་པའི་རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དོ། །

རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་གི་སྡོམ་ནི། སྟོང་གསུམ་སེམས་ཅན་བདེ་གཤེགས་མཆོད། །བརྟེན་གཉིས་ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད། །ཆོས་ཉིད་ལ་ནི་བཟོད་པ་ཐོབ། །རྒྱུ་འབྲས་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་རྟོགས། །འཛམ་གླིང་སེམས་ཅན་དགེ་བཅུར་བཀོད། །བསམ་གཟུགས་ཐོབ་པས་བསོད་ནམས་འཕེལ། །དེ་སྒོམ་ལྷ་འོང་བདུད་ཐུབ་དང་། །རང་འདྲར་གཞན་གུས་བསླབ་མཚུངས་སྦྱོད། །བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ཕྱི་ཡི་ནི། །བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་ཞེས་བརྗོད། །སྒོམ་བྱུང་རྟོགས་པས་ཤེས་རབ་འཕེལ། །ཤེར་མཐུས་སངས་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར། །སངས་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པས་འཕེལ། །རྗེ་མོའི་ཤེར་མཐུས་སེར་སོགས་འགོག །གཟུགས་སོགས་བདེན་ཞེན་ཀུན་བཏགས་ཞི། །ཤེར་ནང་ཕར་ཀུན་བསྡུས་ཉམས་ལེན། །ཐེག་གསུམ་རྟོགས་རིགས་ཕུན་ཚོགས་ཐོབ། །རྗེ་མོའི་ཤེར་མཐུས་རྫོགས་ཉེ་ཐོབ། །བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནང་གི་ནི། །བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[5] འདི་ལ་རེ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་སྤྱོད་པས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐེལ་གྱིས་གནོན་ན། ཞེས་པ་ནས། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་བསྟན་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་མེད་པ། །
སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་མི་གཏོང་བ། །བརྟན་པ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་བརྗོད། །

ཅེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་བ་ཆོས་ཅན། རང་དོན་རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ་ཅིང་། གཞན་དོན་དུ་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་ལ་གནས་པས་ཡིན་ཞེས་པ་འདི་ནི་མདོ་ལས་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།; ཉི་སྣང་ལས།[6] རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ལས་བརྩམས་ཏེ་གླིང་ཆེན་པོ་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཁམས་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཅི་ནས་ཀྱང་སེམས་དེ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་སེམས་གཞན་ལ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་མང་པོ་སྟོན་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དག་དཔེར་མཛད་ནས། །
བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །ཏིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྔགས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། གླིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་སྟེ་སྟོང་དང་པོ་དང་སྟོང་གཉིས་པ་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་དག་གི་སའི་རྡུལ་རྣམས་སྲང་གི་གྲངས་དང་ཆུའི་རྡུལ་རྣམས་སྐྲའི་རྩེ་མོས་བླངས་པའི་ཐིགས་པའི་གྲངས་བཅས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་བར་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། དེ་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ

[5] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༩
[6] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༨

སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་བཞིའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེའི་ཚད་ནི་གཟུང་བར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད༷་ནམས༷་མང༷་པོ༷་ཉིད༷་ཀྱིས༷་ནི༷་མཆོན་ནས་བསྟན་པའི་ཆོས་མཆོག་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཏིང༷་ངེ་འཛིན༷་འདི་ལ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཞེས་མདོ་ལས་ཡོངས༷་སུ༷་བསྒྲགས༷་པ༷་ཡིན༷་ནོ། །ཞེས་དང་།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་བཞིའི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད་དེ། རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་དུ་དང་པོ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱར། གཉིས་པ་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་སྦྱར། གསུམ་པ་མ་དག་ས་བདུན་ལ་སྦྱར། བཞི་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་སྦྱར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[7] ཐེག་པ་ལ་དང་པོར་ཞུགས་པ། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་སེམས་བཞི་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་སྒོམ་གྱི་རྟོགས་པ་བཞི་དང་། སྦྱོར་རྩེ་བཞི་དང་། སོས་སྤྱོད་གཉིས། མ་དག་ས་བདུན། དག་པ་ས་གསུམ། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ་སྟེ་བཞི་ལ་འདོད་པའི་ལུགས་གསུམ་བཤད་པའི་དང་པོ་ནི་འཕགས་པའི་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་རང་ལུགས་སུ་འཐད་པར་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[8] སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནི། སོས་སྤྱོད་དང་མ་དག་ས་བདུན་དང་དག་པ་ས་གསུམ་དང་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་བཞེད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་ཐེག་པ་ལ་དང་པོར་ཞུགས་པ་ནི། སོས་པས་སྤྱོད་པའི་སའོ། །སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བདུན་ལ་གནས་པའོ། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནི། མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་གསུམ་ལ་གནས་པའོ། །སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ནི། ས་བཅུ་པའོ་ཞེས་གཞན་དག་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ལྟར་འཕགས་སེང་གི་བཞེད་པ་སོ་སོར་ཡོད་བཞིན་དུ། རོང་ཊཱིཀ་པས་སེམས་དཔའ་བཞི་པོ་ཡང་འཕགས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པས། ས་དང་པོ་དང་ས་བདུན་པའི་བར་དང་ས་བརྒྱད་པ་དང་ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཏེ། ཞེས་བཤད་པ་ནི།

[7] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༤༣༠

[8] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༩༠༩

འགྲེལ་ཆུང་གི་ཊཱི་ཀཱ་ཡིན་པས་སྐབས་སུ་མ་བབས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་དགེ་བ་ཡི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ། ཨ་ བྷ་ཡས་མཛད་པའི་སྙིང་མཆོག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་དུའང་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་དུ་གསུངས་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱན་སྣང་དུ། བསོད་ནམས་ཚད་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཡི་རང་ལ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཞེས་གསལ་ལོ།།

མཐོང་ལམ་རྟེ་སྦྱོར།

གཉིས་པ་(མཐོང་ལམ་རྟེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྤྱང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[9] གཉིས་དང་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞིང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ངེས་པར་སྦྱོར་བས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཀག་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ། །གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་སོ་སོར་དེ། །
དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཡུལ། །མིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཤེས་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། བྱང་སེམས་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡི་ཡུལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་དང་ནི་དེའི་ལྡོག་པ་སྟེ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་འབྲས་གཉིས་ལ། རིམ་པ་བཞིན་བླང་བྱ་དང་དོར་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ། སོ་སོར་དེ་རེ་རེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་གྲངས་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་དགུ་དགུ་ཡོད་པས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་འཛིན་པ་མིན་པའི་ཕྱོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དགུ་དགུ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ།།

[9] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༧

གཉིས་པ་(འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[10] ཀྱེ་མ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་སྙིང་པོ་ལ་སྤྱོད་པ། ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་བཀག་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །སེམས་ཅན་རྫས་དང་བཏགས་ཡོད་པར། །
རྣམ་རྟོག་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད། །དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་བདག་ཉིད། །
གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད། །དེ་དག་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། །
དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡི། །ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་འཛིན་རྟོག་དེ་ལ། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟེན་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་སེམས་ཅན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཕུང་སོགས་ལ་སེམས་ཅན་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་ལ། རིམ་པ་བཞིན་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཞེས་པ་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དགུ་དགུ་ཡོད་པས་རྟོག་པ་དེ་དག་གཉིས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སོ་སོར་དགུ་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། རྟོག་པ་དེ་དག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མིན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པ་ནི། གལ་ཏེ་འམ་གང་གི་ཕྱིར་ན་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་གཟུང་དོན་རྣམས་བཟུང་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མེད་པས། རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་དེ་རྣམས་ཚད་མ་གང་གིས་འཛིན་པར་འདོད་དེ་མི་འཛིན་ལ། ཡུལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་འཛིན་པ་ལྟར་དོན་ལ་མི་གནས་པས་བདེན་པ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དོ། །ཞེས་པའོ།།

---

[10] སྒྲ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༡

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུན་ཆ་བས་རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ཅན་དང་། བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཕགས་པ་ལ་རྫས་འཛིན་དང་། སོ་སྐྱེ་ལ་བཏགས་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པའི་ལན་དུ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[11] དེས་ན་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྫས་འཛིན་ལ་གཉིས་ཏེ། གང་ཟག་དོན་བྱེད་ནུས་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའོ། །ཕྱི་མའི་ཞེན་ཡུལ་སྤྱོང་སྟོབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་བས་པ་གཙོ་བོ་བོའི་ ...

ཡོད་དུ་འཛིན་པའོ། །ཕྱི་མའི་ཞེན་ཡུལ་སྒྲོང་སྟོབས་ཀྱི་ཁེགས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་མེད་ཅིང་། འཕགས་པ་ལ་ཡོད་པས་རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེ་རྟེན་ཅན་དང་། བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་གསུངས་ཀྱི་སྤྱིར་གཉིས་ཀའང་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ་སྐྱེ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། འཕགས་པ་ལ་ང་དང་ང་ཡི་བར་གསུངས་པ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཐ་སྙད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་རྐྱ་བའི་ང་དང་ང་ཡི་བ་མ་ཡིན་པས་རྫས་འཛིན་སོ་སྐྱེ་དང་། བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་ངེས་པ་བཞེད་དོ། །

རྩོད་ལན་འདི་ནི་ཉི་སྣང་དང་རྒྱན་སྣང་གཉིས་ཀར་ལས་གསལ་བར་གསུངས། རྫས་འཛིན་དང་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་བཏགས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་མ་ཤེས་ན་སྐབས་འདིའི་གཞུང་དོན་ལེགས་པར་མི་གོ་བས་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་ཅུང་ཟད་ཞུས་ན། འདིར་བསྟན་རྫས་འཛིན་ལ་ལོག་ཤེས་ཡོད་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་ཞེས་པ་བློ་མཐུན་ཡིན་པར་གསུངས། རྫས་འཛིན་ལ་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་ཚོས་ཤིག་ཡོད་མི་དགོས་པར་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་གྱིས་རྫས་འཛིན་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་རྫས་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལ་འཇོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནི། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཉིད་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྟ་བུ་ལ་འཇོག་པའི་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་

[11] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༨

ལས།[12] རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ངམ། ཞེས་པ་ནས། ཡང་ཤིང་གི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་དཔེས་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ངོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ལམ་ནི་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། །

ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་། །

རང་གིས་རྟོགས་དང་བྱེད་པ་དང་། །དེ་ཡི་ལས་བྱའི་འབྲས་བུ་ལ། །

འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི། །རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། ༡ སྤྱིར་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་འཇུག་བྱ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་སྤྱི་བདེན་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༢ ས་མི་གཡོ་བ་སོགས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུའམ་རིགས་སུ་ངེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ། ། ༣ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ནི་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༤ ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བརྟན་ཙམ་དུ་ཟད་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༥ ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་མཐོང་བ་ཐོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཤེས་སྒྲིབ་སེལ་བ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྐྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༦ ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་རང་གི་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༧ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་ག྄ྲ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་སྲིང་བར་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་

[12] སྐོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༦༩། ༣༧༠

ཀུན་བཏགས་དང་། ༨ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཡི་ལུས་བྱའི་སྐྱེ་བྱ་བའི་ལས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༩ གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་མྱང་འདས་ལ་བཀོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་བཅས་མཐོང་སྤང་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་ལ་ནི་རྣམ་པའི་གྲངས་དགུར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[13] རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་གླིང་བཞིར་ལས་བྱེད་ཅིང་རྗེས་སུ་འགྲོའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་འགྱུར་བའི་བསམ་པས་མཆོག་ཉིད་ཡིན་པར་འཐད་པའི་ལན་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྲིད་དང་ཞི་བར་ལྷུང་བའི་ཕྱིར། །རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་ནི། །
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། །ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཚང་དང་། །
གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། །
ཉི་ཚེ་བ་དང་སྣ་ཚོགས་ཉིད། །གནས་དང་འཇུག་ལ་རྨོངས་པ་དང་། །
རྗེས་ལ་འགྲོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། །རྣམ་རྟོག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི། །
ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལས་འབྱུང་། །

ཞེས་གསུངས། ། ༡ བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱ་ཉན་རང་གི་ལམ་ནི་སྲིད་མཐའ་དང་ཞི་བར་གང་རུང་ལ་ལྷུང་བའི་ཕྱིར་རྟོགས་པ་དམན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྐབས། ༢ དེ་བཞིན་དུ་ཉན་རང་གི་ལམ་རྣམས་སྲིད་མཐའ་དང་ཞི་མཐར་གང་རུང་ལ་ལྷུང་བས་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ཚིག་རྐང་དང་པོའི་དོན་འདི་འོག་མ་རྣམས་ལ་སྦྱར་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། ། ༣ ཤེས་སྒྲིབ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཚང་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༤ སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་རང་གི་ཐོབ་བྱ་བྱང་

[13] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༡།༣༧༣

ཚུལ་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༥ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་སོགས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་དེ་ལས་ལོག་པ་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༦ ཉོན་སྒྲིབ་ཙམ་ཞིག་སྤྲངས་པའི་སྤྲངས་པ་ཉི་ཚེ་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༧ ཕུང་སོགས་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་དགྲ་བཅོམ་བར་གྱི་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༨ ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་དེར་འཇུག་པ་ལ་སྤོངས་པའི་སྤོངས་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༩ ཐེག་དམན་གྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་རྗེས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཉན་རང་གི་ལམ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་འདི་དག་ནི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཏེ་ཉན་ཐོས་དང་། ལ་སོགས་པས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཡིད་ལས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(འཛིན་རྟོག་རྒྱས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཟུང་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༑ ཉི་སྣང་ལས།[14] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་གང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང་། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་ཁམས་རྣམས་ནི། །
གསུམ་པོ་དག་དང་ཉེར་འབྲེལ་དང་། །གནས་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། །
ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པ་དང་། །ཆགས་པ་དང་ནི་གཉེན་པོ་དང་། །
ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་འགྲོ་ཉམས་ལ། །འཛིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། །

[14] སྙོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༥།༣༧༦

ཞེས་གསུངས། ༡ དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་འདྲེན་པ་དང་ནི་སྨིན་འདོར་བ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༢ གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༣ བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེས་ཉོན་མོངས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་ནི་ཁམས་གསུམ་པོ་དག་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ཁམས་གསུམ་པོ་དག་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཁམས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་ནི། མཚན་མར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ཆར་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེ་དག་ཏུ་དམིགས་པ་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། ༤ གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༥ ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༦ ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༧ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་ཞེན་པའི་ཕྱིན་དྲུག་ལ་ཆགས་པའི་ཆགས་པ་དང་བཅས་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། ། ༨ སྲིད་པ་དང་ཞི་བ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་བླང་དོར་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་དང་བཅས་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༩ ཤེར་ཕྱིན་མ་ཤེས་པས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྨྱུར་དུ་འགྲོ

བ་ལས་ཉམས་པ་སྟེ་རང་གཅེས་འཛིན་དང་བདེན་འཛིན་དང་བཅས་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྦྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སོགས། དམིགས་ཡུལ་དགུ་པོ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའམ་འཛིན་པ་སྟེ་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ལས་དང་པོར་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[15] འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་དཔེས་དེ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་མཉམ་པར་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་དེའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་នོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་དུ་མི་དམིགས་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་དགོངས་པ་མཛད་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་གཉེན་པོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། །ལམ་ལ་ལམ་མིན་ངེས་འཛིན་དང་། །
འགག་དང་བཅས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། །དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་། །
གནས་དང་རིགས་ནི་འཇིག་པ་དང་། །དོན་དུ་གཉེར་དང་རྒྱུ་མེད་དང་། །
ཕྱིར་རྒོལ་བ་ནི་དམིགས་པ་ལ། །འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་གསུངས། ༡ ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༢ ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལས་གཞན་ཏེ་པར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ལམ་མིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༣ རྒྱུ་འགག་པ་དང་བཅས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཞེན་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༤ བདེན་འཛིན་གྱིས་བར་ཆད་མེད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་ངེས་བར་ཆད་ཡོད་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་དག་ལྡན་མི་ཆད་པ་

[15] སྐོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༤།༣༧༥

དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༥ ནམ་མཁའ་ལ་གནས་སའི་གཞི་མེད་ཀྱང་བྱ་རྣམས་དེ་ལ་གནས་པ་དང་འདྲ་བར་གཟུགས་སོགས་ལ་དོན་དམ་པར་མ་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལ་གནས་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༦ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་མི་འདོར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ནི་འདྲིག་ཅིང་ཉམས་པ་ཡི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༧ སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་བཟུང་ནས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བསམ་པ་མེད་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༨ དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་ངོར་རྒྱུ་ཞེར་ཕྱིན་སྒོམ་པ་མེད་པ་ཡི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་དང་། ༩ སེར་སྣ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་བདུད་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་རྐྱེན་བ་དེ་ལ་ནི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ནི་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ཞེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[16] གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སུ་བཞི་སྟེ། སུ་དང་པོ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དྲུག་ལ་འཇུག་གོ །གཉིས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཞན་གྱི་དེ་ཉིད་དོ། །བཞི་པ་ནི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[17] སྤྱང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སུ་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ

[16] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༡
[17] ཟློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༨༢

འཛིན་རྟོག་མ་ཡིན་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ལ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ་གཟུང་རྟོག་མ་ཡིན་པ་ནི། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་མ་ནུས་པ་ལ་བཞག་པའོ། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྒྲ་ནི། རྒྱུན་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་ཞེན་པ་གཟུང་རྟོག་དང་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་ཞེན་པ་འཛིན་རྟོག་གོ །གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ༔ ༔ཞེས་གསུངས་པས་གཞུང་དོན་འདི་ལ་ཞིབ་གཟིགས་གནང་ན་དམིགས་ཡུལ་སྒོ་ནས་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་ངེས་སོ། །ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ་དེ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཉིན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་བཤད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[18] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རྒྱ་ཆེར་སྐད་ཅིག་དང་ཡུད་ཙམ་དང་ཐང་ཅིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་འཕེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །
དེ་ཐོབ་པར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ། །བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

ཞེས་གསུངས། བླ་ན་མེད་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གཞན་འགོད་པའི་དོན་དུ་དེའི་ཐབས་མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚིག་དོན་རྣམས་ནི་མི་ཉམས་རྒྱུན་གནས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་གཞན་ལ་ཡོངས་སུ་གཏོད་པ་སྟེ་མངགས་པའམ་བཅོལ་བ་དང་། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་སྟེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་རང་གིས་ཤེར་ཕྱིན་བསྒོམ་པ་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་སོགས་བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་བཅས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

[18] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༧༩

གཉིས་པ་(མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། དབུ་མ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[19] ཇི་སྐད་དུ། ཀུན་དགའ་བོ་གང་ཞེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ཟད་པར་འདོད་དུ་ཟད་དེ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་ཟད་པ་ཞེས་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ན་ཕ་དང་མ་ཤི་བའི་སྐྱེས་བུའི་དཔེས་བདུད་རྣམས་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པར་སེམས་པས་མྱ་ངན་གྱི་ཟུག་རྔུ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི། །

དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བརྗོད་དེ། །
ཟད་མེད་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར་དེ་དག །གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། དོན་དམ་པར་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི༷་མ༷་རྣམས་གདོད་མ་ནས་ཟ༷ད་པ་ད༷ང་མི༷་སྐྱེ༷་བ༷འི་ཚུལ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ༷་ཤེ༷ས་དེ་ལ་བྱ༷ང་ཆུ༷བ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཅེ༷ས་མདོ་ལས་དངོས་སུ་བརྗོད༷་དེ༷། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དྲི་མ་དེ་དག་སྔར་ཡོད་ཟ༷ད་པ་མེ༷ད་ཅིང་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ༷་བ་ཡང་མེ༷ད་པའི་ཕྱི༷ར་རི་བོང་གི་རྭ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ལ། དྲི་མ་དེ༷་དག༷་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལ་གོ༷་རི༷མ་བཞི༷ན་དུ༷་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཤེ༷ས་པ༷ར་བྱ༷འོ། །ཞེས་པའོ། །

ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ། དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་མི་འདྲ་བ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[20] དེས་ན་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ནི། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལྟར་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་གྱི་དྲི་མ་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་ནས་བསྟན་ཏེ། ཀུན་དགའ་བོ་ཡུམ་ཟད་པར་བྱ་བར་སེམས་པ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ཟད་པར་བྱ་བར་སེམས་སུ་ཟད་དེ། །ཡུམ་ནི་མ་ཟད་མི་ཟད་ཟད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་གསུངས་པས་ནི་ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་དེ་དག་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་ན་དེ་དག་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་པས་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷུགས་ཀྱི་དབང་པོས་བཀབ་ནས་ལྗེ་འདི་ལྟ་བུ་དང་

[19] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༠།༣༥༧

[20] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༥༩༩

ལྡན་པས་ལོག་པར་སྨྲའམ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསལ། འདིའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་སྐད་ཀྱིས། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བྱམས་མགོན་ཞལ་ལུང་ལས།[21] འདིའི་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་གྱི །རྣམ་བཤད་དང་ཡིག་ཆའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སྦྱོར་མི་རུང་སྟེ། ཐེག་པ་གོང་འོག་དུ་མར་ཟད་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་ཟད་པ་མེད་པ་ཤེས་པ་ཞེས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[22] དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གང་དག་དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྔར་ཡོད་འཛིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་དང་། དྲི་མའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་སྐྱེ་འགྲོ་ཆད་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་བསམ་པས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་རང་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་དེ་བྱང་ཆེན་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཕྱིན་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༔ འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །ཞེས་པ་ནས། ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་པའི་བར་ཚིགས་བཅད་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་པོ་འདི་ལ་ཉི་སྣང་དང་། རྣམ་འགྲེལ། དག་ལྡན། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་སོགས་ལས་མདོ་སྦྱར་བ་མི་སྣང་ཞིང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་།[23] དེ་ལྟར་མདོས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་ཚིགས་བཅད་གསུམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཞར་ལ་འོངས་པ་བརྗོད་ནས་རྣལ་མ་སྟེ་སྐབས་མ་མཐོང་བའི་ལམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱ། གཉིས་པ་ནི།

འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །

རྣམ་པར་རྟོག་རིགས་ཅི་ཞིག་ཟད། །སྐྱེ་མེད་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ། །

ཅེས་གསུངས། དྲི་མ་བདེན་གྲུབ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བཀག་པའི་འགོག་པའམ་སྤྱངས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས

[21] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༡༤༣

[22] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༩༡

[23] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༦༩

ནི༑ མཐོང་སྣང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བདེན་གྲུབ་སྟེར་ཡོད་ཅེ་ཞིག་ཟད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱིས་སུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དྲི་མ་སྐྱེ་འགྲོ་ཆད་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ་སྟེ་མི་ཐོབ་བོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་མི་འཐད་ཅེས་པའི་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་(དབུ་མ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་)ལ་གཉིས། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གཞན་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡིས། །

སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་བརྗོད་པ་གང་། །དེ་ལ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་རྩེས། །

ཞེས་གསུངས། དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་གྱི་ལུགས་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ། ཉོན་སྒྲིབ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཤེས་བྱ་ལ་རྨོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡིས་སྤངས་པས་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་སྤངས་ཞེས། ཁས་ལེན་པའམ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་བྲམས་པ་ཁོ་བོས་ངོ་མཚར་རམ་ཡ་མཚན་དུ་རྩེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བྱ་སྒྲིབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་སྒྲིབ་པ་སྤང་དུ་མི་རུང་ཞིང་དེ་མི་རུང་བཞིན་དུ་དེ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཡོད་ཅེས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །རྗེ་བླ་མས་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཁྱོད་དང་ཞེ་འགྲས་པ། །དེ་ཡིས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲ། །མི་བཟོད་གྱུར་ལ་མཚར་ཅི་ཡོད། །ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་གིས་གཅེས་པའི་མཛོད། །རྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཁས་བླངས་ནས། །སྟོང་ཉིད་ང་རོ་མི་བཟོད་པ། །འདི་ལ་ཁོ་བོ་ངོ་མཚར་གྱུར། །ཞེས་པ་འདི་རྒྱན་ཚིག་འདི་དང་དགོངས་དོན་གཅིག་ཏུ་བབ་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་དཔར་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས། ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡི། །ཞེས་ཚིག་འབྲུ་ཐ་མ་དེ་ལ་འབྲེལ་སྒྲ་ཡིན་མོད་རྒྱ་འགྲེལ་མང་དག་ཅིག་གིས་ཡིས་ཞེས་བྱེད་སྒྲ་སྦྱོར་འདུག་པས་ཁོ་བོ་ཡང་དེ་ཉིད་འཐད་ཕྱོགས་སུ་བཟུང་བ་ཡིན། །

གཉིས་པ་(འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། རྒྱན་བཤད་པ་དང་། སྐབས་དོན་ལ་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །
ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །

ཞེས་གསུངས། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཤིས་སམ་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་འདི༷་ལ༷་ནི་ཆོས་ཅན། བདེན་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་། སྒྲིབ་པ་བདེན་གྲུབ་སྔར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ༷་བར་བྱ༷་བ་ཅི༷་ཡང༷་མེ༷ད་དེ། དེ་དག་དང་པོ་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའང་སྔར་མེད་གསར་དུ་བཞ༷ག་པ༷ར་བྱ༷་བ་ཅུ༷ང་ཟ༷ད་ཀྱང་མེ༷ད་དེ། དང་པོ་ནས་བདག་གཉིས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཡ༷ང་ད༷ག་པའི་དོན་སྟོང་པ་ཉི༷ད་ལ༷་གོམས་པའི་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན། ཡ༷ང་ད༷ག་པའི་ལྟ༷་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་ཡ༷ང་ད༷ག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོ༷ང་ན༷ས་བསྒོམ་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ལས་རྣ༷མ་པ༷ར་གྲོ༷ལ་བ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(སྐབས་དོན་ལ་དགོད་པ་)ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[24] དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་བ་སྟེ་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ལྟ་དང་གཉིས་ཀ་དམིགས་ཡུལ་ཕུང་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ཤིང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་པས་སོ། །ཏེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་འོག་མ་སྒོམ་པ་འདྲེན་པའི་ཚིག་གོ །འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་དེ་དང་ནས་ཀྱི་དོན་དེ་ལྟར་བལྟའོ། །འདི་ལ་བདག་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ཞེས་གསུང་ངོ༔ །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། གཉིས་མེད་ལ་ཞེན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་ལོ༔ །ཞེས་གསུངས་པས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལ་གྲངས་བཞི་ཡོད་པར་གསུངས། རྣམ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་པ་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[25] ཡང་ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞིར་བྱས་ནས། གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པ་དང་། གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ལྟ་བ་མཐོ་དམན་གྱི་ཁྱད་

[24] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༦༥༨

[25] ལྷོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༡།༣༥༢

པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་ཞེས་འདོད་པ་ཡང་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས། སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་སྔོན་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་འཛིན་གཞན་མ་ཁེགས་པའི་གང་ཟག་གི་རིམ་པ་མི་འཐད་ལ། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཚང་མིན་དང་། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་གང་ཡིན་སོགས་ལ་དཔྱད་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་།།

གསུམ་པ་(མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ངོ་བོ་དངོས་བཤད་པ་དང་། དེའི་བྱེད་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[26] ཇི་སྐད་དུ་རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་ཞིང་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་བར་གྱིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེར་ནི། །དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་། །
སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོད་པ་ཡིས། །བསྡུས་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ། །

ཞེས་གསུངས། བསྡུ་བྱ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེར་ནི། སྡུད་བྱེད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཕར་གོ་སྐབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕྱིན་དྲུག་ནང་ཕན་ཚུན་དྲུག་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་བཞིན། འདིར་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱིས་བསྡུ་བྱ་ཕྱིན་དྲུག་གང་ཡིན་པ་རྣམས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྡུས་ལ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིས་བསྡུས་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ནི་སྐབས་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་བཞི་སོ་དྲུག་གི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

དེ་ཡང་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདི་ཕྱིན་དྲུག་གིས་མཚོན་ནས་བར་ཆད་མེད་ལམ་བསྟན་པ་མིན་གྱི། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཀའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། དེར་གསལ་བའི་ལུང་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[27] མཐོང་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་བསྡུས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་

[26] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༦༢

[27] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༥༨༣

རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སུམ་ཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནིའོ། །སོ་དྲུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ན། བསྡུ་བྱ་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་པོ་དེ་དག་སོ་སོར་སྡུད་བྱེད་སྦྱིན་སོགས་ཕྱིན་དྲུག་རེ་རེར་སྔ་མ་གོ་སྐབས་ཏུ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་དུ་དྲུག་དྲུག་བསྡུས་པས་ནའོ། །འདི་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་པས་དེས་མཚོན་ནས་མཐོང་རྩེ་བསྟན་པར་བཞེད་ཀྱང་ཕྱིན་དྲུག་སྦྱོར་བ་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་ངོ་བོར་བྱས་པས་ཚིག་གོ །ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནམ་སྙམ། དེ་ལ་གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས།[28] གསེར་ཕྲེང་ལས་འདི་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་པས་ཞེས་སོགས་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་ཕྱིན་དྲུག་རེ་རེར་དྲུག་དྲུག་ཚང་བར་བྱེད་པ་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་པས་དེས་མཚོན་ནས་བར་ཆད་མེད་ལམ་བསྟན་པར་བཞེད་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་ཕྱིན་དྲུག་གི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་གོ་སྐབས་སོ་དྲུག་གི་ངོ་བོར་བྱས་ཚིག་ཅེས་པའོ། །ཞེས་གོ་སྐབས་སོ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་སྦྱོར་བ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སོ་དྲུག་ཡོད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པས་ཡིད་འཕྲོག་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་མཐོང་།

གཉིས་པ་(དེའི་བྱེད་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[29] དེ་ལ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ནི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ནི་དེ་མེད་ན་མྱ་ངན་དང་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཉི་སྣང་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་གི་མདོ་བཀོད་པ་ཙམ་ལས། སེང་གེ་རྣམ་བསྒྲིངས་ཀྱི་མདོ་བཀོད་པ་མི་སྣང་བས་དཔྱད་པར་ཞུ། གཉིས་པ་ནི།

དེ་ནས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྲིངས་པའི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་ཞུགས་ནས། །
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལུགས་མཐུན་དང་། །ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །

ཅེས་གསུངས། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པ་དེ༷་ནུ༷ས་བཟུང་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་སྒོམ་པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་ནི། སྤང་བྱ་སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཞིང་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འཇིགས་པ་མེད་པས། མཉམ་གཞག་ཏུ་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེ༷ངྒེ༷་རྣམ༷་པར་བསྒྲིངས༷་པ༷་ལྟ་བུའི་ཏིང༷་ངེ༷་འཛིན༷་ལ༷་སྙོམས༷་པར་ཞུགས༷་ན༷ས། མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལྡང་བའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། རྣམ་བྱང་གི་རྟེན༷་ཅི༷ང་འབྲེ༷ལ་བར་འབྱུང༷་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་

[28] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༣༣
[29] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༣

གཉིས་པོ་ལ་ལུགས༷་མཐུན༷་དང༷་ལུགས༷་མི༷་མཐུན༷་ལ༷་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྟོག༷་པར༷་བྱེད༷་པའམ་སྒོམས་པར་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །

སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་པར་འཆད་པ་ཡིན་ལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་སྐབས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ས་བཅད་ཀྱི་སྡོམ་ནི། གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི། །མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་ས་བཅད་བརྒྱད། །སྤྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་སོ་སོའི་དབྱེ། །བསྡུ་དང་རྒྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། །རང་རང་གི་ནི་བྱེད་ལས་དང་། །ཚེ་ནི་དུ་ལ་རྫོགས་པ་དང་། །ས་མཚུངས་པ་ཡི་རྣམ་གཞག་དང་། །ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །དེ་ལྟར་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །ས་བཅད་གྲངས་འདྲེན་འདི་དག་ལས། །རྟེན་འབྲེལ་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁོག་རྣམས། །བློ་ལ་ངེས་ཕྱིར་བཀོད་པ་ལགས། །ཞེས་པའོ། །ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ལ་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[30] དེ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་མི་མཐུན་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་འབྲལ་འདོད་སྐྱེ་ལ། །ལུགས་མཐུན་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་འདོད་སྐྱེའོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ནུས་སུ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ན། རྣམ་བྱང་ལུགས་ལྡོག་ལ་བརྟགས་པས་སྡུག་བསྔལ་འགོག་ནུས་སུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལུགས་དང་མཐུན་པར་བརྟགས་པས་མ་རིག་པ་འགོག་བྱེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེན་བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།

སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་(སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[31] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་དག་ལས་དབེན་པ། སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལས་དབེན་པ། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ལངས་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་ལ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་།

---

[30] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༩

[31] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨།༣༡༥

གཉིས་པ་ནི།

འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་འཇུག་དགུར། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོངས་ནས། །
འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་སྟེ། །
ཐོད་བརྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་འཇུག་པ། །གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །
དྲུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱད་བརྒལ་ནས། །འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲ་འགྲོ། །
ཞེས་གསུངས། ཐོད་བརྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་བའམ་སྔོན་འགྲོ་ནི་འགོག་པ་དང་བཅས་པའི་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཡར་སོང་གཅིག་དང་མར་འོངས་ནས་བསྒོམ་པ་ཐུགས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་གཞི་ནི་གང་ཡང་མ་སྐིپ་བར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འགོག་སྙོམས་བར་དུ་གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་ལུགས་མཐུན་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡར་སོང་གཅིག་དང་། འདི་ནི་རྩ་བས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ལ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའམ་མཉམ་གཞག་མིན་པའི་བློ་དེ་ཡིས་ཡར་འགྲོའི་མཐའ་དང་མར་འོང་གི་འགོ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་གཟུང་སྟེ་གནས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྐྱིལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚམས་འཛིན་འདོད་སེམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་སྙོམས་འཇུག་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྐྱིལ་ནས་ཐོད་བརྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཅིག་བུ་བརྒལ་ནས་འགོག་པ་དང་། དེ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བརྒལ་ནས་འགོག་པ་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བརྒལ་ནས་འགོག་པ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བརྒལ་ནས་འགོག་པ་དང་། ལྔ་པ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་བརྒལ་ནས་འགོག་པ་དང་། དྲུག་པ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་བརྒལ་ནས་འགོག་པ་དང་། བདུན་པ་ཅི་ཡང་མེད་བརྒལ་ནས་འགོག་པ་དང་། བརྒྱད་པ་སྲིད་རྩེ་བརྒལ་ནས་འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲ་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་པ་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་དང་།

རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའམ་མཉམ་གཞག་མིན་པའི་བློ་དེ་ཡིས་ཡར་འགྲོའི་མཐའ་དང་མར་འོང་གི་འགོ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་གཟུང་སྟེ་གནས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མར་འོང་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྐྱིལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མར་འོང་ཐོད་བརྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། འགོག་པ་གཅིག་བུ་བརྒལ་ནས་འདོད་སེམས་དང་། དེ་ནས་གཉིས་པ་སྲིད་རྩེ་བརྒལ་ནས་འདོད་སེམས་དང་། གསུམ་པ་ཅི་ཡང་མེད་བརྒལ་ནས

འདོད་སེམས་དང་། བཞི་པ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་བརྒྱལ་ནས་འདོད་སེམས་དང་། ལྔ་པ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་བརྒྱལ་ནས་འདོད་སེམས་དང་། དྲུག་པ་བསམ་གཏན་གཏན་བཞི་པ་བརྒྱལ་ནས་འདོད་སེམས་དང་། བདུན་པ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བརྒྱལ་ནས་འདོད་སེམས་དང་། བརྒྱད་པ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བརྒྱལ་ནས་འདོད་སེམས་དང་། དགུ་པ་བསམ་གཏན་དང་པོ་བརྒྱལ་ནས་འདོད་སེམས་བར་དུ་མི་འདྲ་འོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ །ཞེས་པ་ནི་ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡར་འགྲོ་དང་མར་འོང་གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་ལ་སྦྱར་བ་མངོན་ནོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལྟར་མར་འོང་ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་རྒྱན་ཚིག་ཙུང་ཟད་བསྒྱུར་ནས་འདོན་པ་ནི། མར་འོང་ཐོད་བརྒྱལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི། ཡར་འགྲོའི་མཐར་ཐུག་འགོག་པ་ལས། །འདོད་སེམས་མངོན་གྱུར་མི་ཐུབ་པས། །སླར་ཡང་སྲིད་རྩེར་ཕྱིར་ཤུད་བྱས། །འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚམས་བཟུང་སྟེ། །མར་འོང་ཐོད་བརྒྱལ་སྙོམས་འཇུག་པ། །གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །དྲུག་བདུན་བརྒྱད་དགུ་བརྒྱལ་ནས་ནི། །འདོད་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འོང་། །ཞེས་པ་ལྟར་དགོངས་པ་བཞེས་ན་གོ་སླའོ། །

ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མདོ་དང་རྒྱན་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་ནི། ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཏེ། །དང་པོ་མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུར། །ལུགས་མཐུན་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་ནི། །སྙོམས་པར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ལ། །སྦྱོར་བ་སེ་ངྒེ་རྣམ་བསྒྲིངས་ཟེར། །བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བའི། །ཡར་སོང་གཅིག་གོ་འདི་ཉིད་ནི། ། སྐྱུས་ས་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ནས། །ཐོད་བརྒྱལ་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་ཞེས། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས་གསུངས། །མདོ་འགྲེལ་དུ་མ་ཞིག་གིས་ནི། །ཐོད་བརྒྱལ་དུ་ནི་བཤད་པའི་ཕྱིར། དངོས་གཞིར་འདོད་པ་གསེར་ཕྲེང་ལུགས། དངོས་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་ནི། །འགོག་པ་སྤེལ་བའི་ཡར་སོང་དང་། །མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ནི། །འདོད་སེམས་སྤེལ་བའི་མར་འོང་བཅས། །མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་རིམ་པ་འོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། །ཀང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྲིངས་དང་། །ཀང་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །མར་འོང་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་དང་། །དེ་ཡི་དོན་བསྡུ་ཙམ་ཞིག་བཅས། །དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བར་པ་སྟེ། །སྐྱུས་ས་བསྟན་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་། །ཡར་སོང་འགོག་པ་སྤེལ་བ་གཉིས། །གོ་ནི་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས། །དོན་གྱིས་འཕངས་ཞེས་རྣམ་བཤད་

ལུགས། །གསེར་ཐེང་རྐང་པ་དང་པོ་ནི། །སྦྱོར་དངོས་ཐམས་ཅད་སྡུར་བ་ན། །དོན་ལ་འབྲེལ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །དེ་ནས་རྐང་པ་གཉིས་པ་ནི། །སོང་འོངས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཤུས་ལས། །སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྲིངས་བསྟན། །དེ་ནས་ཡར་སོང་གཅིག་བུ་འདི། །རྩ་བའི་ཚིག་གིས་མ་ཟིན་གསུངས། །དེ་ནས་མཚམས་འཛིན་འདོད་སེམས་དང་། །དེ་ནས་ཡར་སོང་ཐོད་བརྒལ་གྱི། །སྙོམས་འཇུག་བསྟན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །རང་གི་བློ་ལ་འདི་ཉིད་འཐད། །ཡར་མར་སོང་འོང་གང་ཡིན་ཀྱང་། །སྤྲོལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་བཟུང་ཚེ། །སྤྲོལ་ཚོས་འགོག་པ་ཡིན་པ་དང་། །སྤྲོལ་གཞིར་སྙོམས་འཇུག་དགུར་བྱེད་ཚེ། སྤྲོལ་ཚོས་འདོད་སེམས་ཡིན་པ་སོགས། །གནད་ཀ་འདི་ཡང་མཁྱེན་པར་མཛོད། །ཡར་ལ་འགོག་པ་སྤྲོལ་བ་དང་། །མར་ལ་འདོད་སེམས་སྤྲོལ་ཞེས་པ། །མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། །ཧྲིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ནི། །གང་བྱུས་དགའ་མགུར་སྦྱོད་པར་གསུངས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(སྒང་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་དང་། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[32] བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཚོས་འདི་དག་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་འདི་མདོ་དང་རྒྱས་པར་ཀུན་ཆུབ་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་པ་ནས། ནམ་མཁའ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་នོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །བསྔངས་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། །
དུས་གསུམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། །ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། །
བཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེ། །སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །

ཞེས་གསུངས། སྒོམ་སྤངས་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ་པོ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། ༡ ཚོས་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚོས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་དེའི་བརྗོད་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་བཅས་པ་ལ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་

[32] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨།༣༡༩

འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༢ རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་དང་དེའི་བརྗོད་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༣ ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་མདོའི་དོན་ལ་བསྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མགོན་བྱས་པའམ་བསྐྱངས་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་སྟེ་གཉེན་པོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། བསྐྱངས་ཞེས་པ་ནི། གྲོགས་དང་མགོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་རྒྱན་སྣང་སོགས་ལས་གསུངས། མཐོང་ལམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་(༤)འགག་ཟིན་པ་སྔོན་ལམ་དང་། ༥ ད་ལྟ་བ་མཐོང་ལམ་དང་། ༦ མ་འོངས་པ་སྒོམ་ལམ་བཅས་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་དུས་སུ་དེ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ལེགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ས་ལ་བགྲོད་པའི་ལམ་ནི། ༧ རྟག་འཛིན་ཞི་ཞིང་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པའི་སྦྱོར་ལམ་དང་། ༨ སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ། ༩ སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་བཅས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། དེ་ལྟར་སྒོམ་སྤོང་འཇུག་པ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པོ་འདི་དག་ནི་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་གམ་དང་པོ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཞེས་པ་སྟེ། རྟོག་པ་འདི་དག་མངོན་གྱུར་བ་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཏེ་དེའི་སྤང་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[33] བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ན་འདི་ནི་བདག་གི་འཇུག་བྱའོ་ཞེས་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་གམ་དང་པོའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་རྟོག་ཚུལ་ནི་རྒྱན་སྣང་ལས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བདག་གིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བྲིས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[34] སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། དེའི་

[33] ཟེ་ལན་དཔར་མ། ཤོག ༦༨༩

[34] སྙིང་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༨༩།༣༩༠

དབང་དུ་མཛད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་នོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་བཞེད་དེ། །
སེམས་མི་སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི། །སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དང་། །
ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་བྱེད་དང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་མི་བྱེད། །
སྒོམ་དང་སྒོམ་པ་མེད་པ་དང་། །དེ་དག་ལས་ནི་བཟློག་ཉིད་དང་། །
ཇི་བཞིན་དོན་མིན་རྣམ་རྟོག་པ། །སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་འདི་དག་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། དེའི་གཉེན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་དགུ་ཡོད་དེ། ༡ ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་བས་དགྲ་བཅོམ་མ་ཐོབ་བར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༢ སངས་རྒྱས་ལ་ཐོབ་བྱར་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཆོས་སྐུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཉན་ཐོས་ཞི་བགྲོད་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༣ ཐེག་པ་དམན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༤ ཐེག་པ་དམན་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༥ རེ་ཞིག་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༦ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བསྒོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༧ རེ་ཞིག་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྒོམ་པ་མེད་པ་ཐེག་དམན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་

ད༷ང་། ༦ ཞེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྒོམ་པ་དང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མི་སྒོམ་པ་དང་དེ༷་ད༷ག་ལ༷ས་ནི༷་བཟློ༷ག་པ་སྟེ་སྒོམ་མི་སྒོམ་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བཅས་མུ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ཕྱོགས་བྱང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཉིད༷་ད༷ང་། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[35] འདིར་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་ཟིན་ལ་སྒོམ་མི་སྒོམ་གཉིས་ལས་བཟློག་པ་གཉིས་མ་ཡིན་གཅིག་བུ་ལྟར་སྣང་ཡང་གཉིས་ཡིན་ཀྱང་གཟུང་སྟེ་མདོ་ལས་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ༧ གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི༷་ལྟ་བ་བཞི༷ན་དོ༷ན་མི༷ན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་ཕྱོགས་བྱང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྣམ༷་པར་རྟོག༷་པ༷་དགུ་པོ་རྣམས་ནི། གཉེན་པོ་སྒོམ༷་པ༷འི་ལམ༷་ལ༷་གནས་པའི་སྤྱང་བྱ་ཡིན་པར་ཤེ༷ས་པ༷ར་བྱ༷འོ། །ཞེས་པའོ། ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[36] ངོ་བོ་ནི། དེ་དག་ལ་བདག་གི་ཕྱོགས་བྱའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བྲིས་པ་ལགས་སོ། །

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་ལ་དམིགས་ནས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ཕྱོགས་བྱང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་རྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་པར་མི་བཞེད་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ན། ཡོངས་སྤྱོད་བྱང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་རིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(འཛིན་རྟོག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[37] སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་སུ་བཏགས་པ་བཀག་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། གཞན་རྣམས་མེད་པ་དེ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་དང་མཚན་མ་བསྟན་པས་ཆོས་ཉིད་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། །ཆོས་བཏགས་པ་དང་སྟོང་མིན་ཉིད། །
ཆགས་དང་རབ་འབྱེད་བདག་ཉིད་དང་། །དངོས་པོར་བྱེད་དང་ཐེག་གསུམ་དང་། །

[35] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༤༤༣
[36] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༤༤༢
[37] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༧།༣༤༨

ཡོན་ནི་དག་པ་མ་ཡིན་དང་། །སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཇུག་པ་ལ། །
འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོར་ཏེ། །ཤེས་པར་བྱ་བ་བསྒྲགས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། སྒོམ་སྤང་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དགུ་ཡོད་པས་དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། ༡ རང་རྒྱུད་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་འཁོར་བ་ན་མི་སྐྱེས་པས་ན་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཏེ་ཕུང་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༢ ཆོས་ཐམས་ཅད་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བ་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཕུང་སོགས་ཆོས་ལ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༣ གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་པ་མིན་པ་ཉིད་ལ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༤ ཉན་རང་ངམ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བདེན་པའི་མངོན་ཞེན་མ་སྤངས་པས་ཆོས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༥ བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༦ ཆེན་པོ་གསུམ་འཐོབ་བྱར་མི་འཛིན་ཅིང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་དངོས་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༧ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཤིང་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིམ་པར་འབྱུང་བའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༨ གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ནི་འབུལ་སའི་ཞིང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༩ སྦྱིན་པ་སོགས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་དམིགས་ཏེ་

བསྒྲུབས་པས་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཕྲུག་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སོགས། སྒོམ་སྤང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོ་དེ་དགུ་པོ་འདི་རྣམས་ནི་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའོ་ཞེས་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་བསྒྲུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།

གཉིས་པ་(བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[38] རབ་འབྱོར་ཐ་སྙད་དང་མིང་དང་མཚན་མ་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་བར་བསྟན་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེའི་རྒྱུ་ཡི། །ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིས་རྣམ་འཇོམས་པས། །

སྒོམ་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་པ་ཡི། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཞན་རྣམ་པ་དགུ །

ཞེས་གསུངས། སེམས་ཅན་དུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྙད་དེ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོའམ་ཕུང་པོ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས། དེ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པ་རྣམས། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ཡིས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་བྱེད་པས་སྒོམ་པའི་ལམ་དེ་དག་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ལས་གཞན་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་དེ་ལ་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[39] ཅིའི་སླད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བགྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། གཉིས་དང་གཉིས་མེད་པའི་ཆོས་མི་དམིགས་པ་ལ་ཐོབ་པར་བསྟན་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ནི། །གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །

ཞི་ལམ་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་། །

མི་མཉམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་དང་། །ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །

གཉིས་སུ་མེད་ལ་ཀུན་རྫོངས་ལ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད། །

[38] སློ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༩

[39] སློ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༤༥།༣༤༦

ཅེས་གསུངས། སྒོམ་སྤང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་དེ་ལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། མཁྱེན་གསུམ་རང་རང་སྐྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བའི་ཐབས་ལ་རྨོངས་པའི་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དགོད་ན། ༡ རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་པ་ལ་རྨོངས་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༢ ལམ་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་རྨོངས་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༣ གཞི་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་རྨོངས་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་བཅས་སོ། ། ༤ སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༥ ཆོས་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་མི་ལྡན་པར་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་ཅིང་དེ་ལ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༦ ཐེག་པ་དམན་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཉིས་མི་མཉམ་པ་ལ་རྨོངས་པའི་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༧ མི་རྟག་པ་སོགས་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའི་དོན་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའོ་ཞེས་པ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༨ ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོ་བོ་གློ་བུར་བ་དང་བདེན་སྟོང་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་

འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ༥ གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས༷་སུ༷་མེ༷ད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ལ༷་ཀུན༷་ཏུ་ཉོ༷ངས་པ་ལ༷་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་སོགས་པའི་དགུ་པོ་འདི་དག་ནི། སྒོམ་སྤང་འཛིན་པའི་རྣམ༷་པ༷ར་རྟོ༷ག་པ༷་ཐ༷་མ༷ར་མདོ་ལས་བཞེ༷ད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[40] ཀུན་ཉོངས་དགུ་པོ་ལ་སྐྱེས་བུར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ༑ དེས་དངོས་སུ་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཕལ་ཆེར་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་གྱི། སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ས་བོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་ལས།[41] དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། བཤད་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་ཉོངས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལ་གཞི་བཙལ་ནས་བྲིས་པའོ། །

སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་རྣམས། །མདོ་རྒྱན་གཉིས་ལས་ཞིབ་ཏུ་འཆད་པ་འདི། །གཉེན་པོ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་དམག་གི་དཔུང་། །གཡུལ་དུ་འཇུག་སའི་སྤང་བྱར་རྟོགས་ཆེད་ལོས། །ཕྱོགས་ཀྱི་དགྲ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ། །ཕ་རོལ་དཔུང་ལ་རྒྱུས་ལོན་དགོས་པ་བཞིན། །གཉེན་པོའི་སེམས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་འཇོམས་པ་ལ། །སྤང་བྱའི་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པ་དགོས། །གཞུང་དོན་འདི་དག་ཟབ་ཅིང་བརླིང་བ་ཡིས། །བློ་དམན་བདག་གི་དཔྱད་པས་མི་བཟོད་ཀྱང་། །དམ་པའི་གསུང་ལ་བསྟུན་ཏེ་གོ་ཚོད་ཙམ། །ཡི་གེར་དགོད་པའི་ལས་འདི་བསོད་ནམས་ཡིན། །ཞེས་པ་བར་སྐབས་ཀྱི་ངལ་གསོའི་གཏམ་མོ། །

གསུམ་པ་(གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[42] རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་གིས་ལྗང་བུ་འདོད་པས་ས་བོན་བཏབ་ལ། དེས་ཀྱང་ལྗང་བུ་དེའི་རྩ་བ་མི་ཤེས། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་དཔའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་

[40] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༢༥༢

[41] ཤར་རྩེ་དཔར་མ། ཤོག ༣༠༡

[42] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༣༥༡།༣༥༥

པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཉི་སྣང་གི་དཔར་རྩ་འདིར་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར། འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་དཔའ་བ་ཡིས། །ཞེས་བཀོད་འདུག །གཉིས་པ་ནི།

ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །ཡུན་རིང་ལོན་ནས་དབུགས་ཕྱིན་ལྟར། །
རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི། །བདེ་སྒྲུབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཀུན། །
རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཆུ་བོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྤྲ་བ་ཡིས། །
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་དུ་བརྟེན་པར་བྱེད། །

ཅེས་གསུངས། གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་ལུས་ལ་འཚེ་བར་བྱེད་པའི་ཡ༵མས་ན༵ད་དང་འདྲ་བའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྒོམ་སྤངས་རྟོག་པ་བཞི་པོ་འདི༵་རྣམ༵ས་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོངས་སུ་ཟ༵ད་པར་བྱས་ན༵ས་ནི༵། རང་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྐྱེན་མེད་ཅིང་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་ནད་པ་ནད་ཀྱིས་མནར་བཞིན་དུ་ཡུ༵ན་རི༵ང་པོར་ལོ༵ན་ན༵ས་ནམ་ཞིག་སྨན་བཟང་པོ་རྙེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་དེ་ལས་གྲོལ་བ་ན་དགའ་བས་དབུ༵གས་ཕྱིན༵་པ་ཐོབ་པ་ལྟར༵་རོ། །དེས་ན་སྙིང་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེས། རྣམ༵་པ༵་ཀུན༵་ཏུ༵་འགྲོ༵་བ༵་ཡི༵་གནས་སྐབས་དོན་མངོན་མཐོ་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ༵་བ་སྒྲུབ༵་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོ༵ན་ཏ༵ན་ཕུན༵་སུམ་ཚོ༵གས་པ་ཀུན༵་ཀྱང་། བ་ཚྭ་ཅན་གྱི་མཐའི་རྒྱ༵་མཚོ༵་ཆེ༵་ལ༵་ཆུ༵་བོ༵་ཆེན་པོ་བཞི་འཁོར་དང་བཅས་པ་འདུ་བ་བཞི༵ན་དུ་འཕེལ་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས༵་བུ༵་མཆོ༵ག་གི༵ས་ཐུགས་རྒྱུད་ཕྱུག་ཅིང་སྤྲ༵་བ༵་སྟེ་མཛེས་པར་བྱས་པ་ཡི༵ས་ན། ཁམས་གསུམ་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེ༵མས་དཔ༵འ་ཆེ༵ན་པོ༵་དེ༵་ལ༵་ནི༵། དུས་དང་རྣམ༵་པ༵་ཀུན༵་ཏུ༵་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་བཞིན་དུ་དེ་ལ་བརྟེན༵་པ༵ར་བྱེད༵་པར་འོས་སུ་གྱུར་པའོ །ཞེས་པའོ། །

བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར།

བཞི་པ་(བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། བསོད་ནམས་མང་པོས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། དམིགས་རྣམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[43]

[43] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༠༠།༤༠༡

ཇི་སྐད་དུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་བས། ཞེས་པ་ནས། ཇི་སྐད་དུ་གནས་སྐབས་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྟོང་གསུམ་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །བསེ་རུའི་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་དང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་ལ། །བཀོད་པའི་དགེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས། །
བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །
བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས། སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་རིགས་ཀྱི་ས་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། མཐོང་བ་དང་། བསྲབས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སོགས་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་མེད་པ་ས་དང་པོ་ནས་དགུ་པ་སོགས་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་དཔེར་མཛད་ནས། དགེ་བ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེས་ལྷག་པ་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་དོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེ་ནི། མདོ་ལས་དེ་ལྟ་བུའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མཆོན་ནས་བསྟན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་བར་ཆད་མེད་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་ཞིང་རང་གི་དངོས་འབྲས་རྣམ་མཁྱེན་བསྐྱེད་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་དངོས་རྒྱུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གང་གསུངས་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། དམན་པའི་ས་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པར་སྔར་སྐབས་དང་པོར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(དམིགས་རྣམ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[44] འགོག་པ་ཤེས་པའང་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། མཚན་ཉིད་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ད་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཟློད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དེས་ན།

[44] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༨༠༡

འདི་ལ་ནི། རབ་ཏུ་སྣྔ་རྣམས་བརྒྱད་མར་གྲོལ། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གནས་འདི་ལ་རབ་ཏུ་སྣྔ་བར་ཡོག་པར་ཞུགས་ལ་རྣམ་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་སྤེལ་བ་སྤྲོད་པ་སེལ་བ་ཙམ་གྱི་སྣྔ་བ་སྤྲོང་བ། དགག་གི་བརྗོད་པའི་ལམ་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པ་གྲོལ་བ་བརྒྱད་མ་ཆེན་པོ་རྫོམ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྩ་བའི་ཚིག་ཕྱེད་གཉིས་འདི་ཡོགས་སུ་དྲངས་ནས་མདོ་བཀོད་མི་འདུག ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༠༠༨ ལས་གོང་གི་རྒྱན་ཚིག་དེ་སྣང་བྱ་ཡོག་རྟོག་གི་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་ལ་སྦྱར་བར་སྣང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི།

འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །བདག་པོ་དྲན་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །
རྣམ་པ་ཞི་ཉིད་འདི་ལ་ནི། །རབ་ཏུ་སྣྔ་རྣམས་བརྒྱད་མར་གྲོལ། །

ཞེས་གསུངས། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་འདི་ཡི་དམིགས་པ་ནི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་དེ་དག་ཡིན་ལ། འདིའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་ནི་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་རྒྱུན་མཐའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་དྲན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བཞེད་ཅིང་། རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ལ་གསུངས། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་འདིའི་རྣམ་པ་ནི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དམ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ན་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་དམིགས་རྣམ་འདི་ལ་ནི་ཕ་རོལ་པོའི་ལོག་རྟོག་གི་རྟོད་པ་ལ་བདེན་པར་མེད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་ཅིང་། དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་མར་གྱིས་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ལ་བདེན་པར་མེད་ན་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འགལ་ལོ་ཞེས་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ཉི་ཁྲིའི་དང་དེའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་སུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་དང་བདག་རྐྱེན་ལ་སྦྱར་བར་མཛད། འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་བར་རྩེའི་དམིགས་རྣམ་དང་བདག་རྐྱེན་ལ་སྦྱར་ཡང་དེ་གཉིས་འགལ་བ་མེད་པ་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས། །

བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་བཤད་པ།

ལྔ་པ་(བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[45] རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དེ་ཉིད་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཕུང་པོ་གསུམ་དུ་ལུང་བསྟན་ཏོ་ཞེས་བདག་ཉིད་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་གཟུང་བ་དང་། །
རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། །དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་། །
སྦྱོར་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང་། །ཐབས་བཅས་ཐུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང་། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་ལམ་བཅས་དང་། །གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། །
མཚན་ཉིད་དང་ནི་སྒོམ་པ་ལ། །སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་པ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་རྟེན་ཅན། །རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། ༡ འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་དམིགས་པ་འཐད་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། འདི་ནི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་དང་། འདིའི་ཤུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་བསྟན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༢ ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་པ་དེ་ཡི་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ངེས་པར་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༣ ཡུལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མི་འཐད་ཅེས་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༤ ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ན་དམ་པའི་དོན་ཏེ་དོན་དམ་བདེན་པ་མི་འཐད་ཅེས་དོན་དམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༥ ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ

[45] སློ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༠༢།༤༡༥

ཡིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༦ སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་ཅེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༧ སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་མུན་པ་སངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ལ་བློ་གྲོས་རྒྱས་པ་བདེན་པར་མེད་ན་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་པ་དང་། ༨ ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་པ་དང་། ༩ གདགས་གཞི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་བདེན་པར་མེད་ན་དེར་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མི་འཐད་ཅེས་སྦྱོར་བའི་རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༡༠ སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིན་དྲུག་བདེན་པར་མེད་ན་ཐབས་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་ཅེས་སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༡༡ རྟོགས་བྱ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་མིན་པ་སྟེ་མཐའ་བཞིར་བདེན་པར་མེད་ན་ཐུབ་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མི་འཐད་ཅེས་མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༡༢ ཕུང་པོ་མི་རྟག་སོགས་འཛིན་པའི་བློ་བདེན་པར་མེད་ན་ཕུང་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་བཞི་ནི་མི་འཐད་ཅེས་སྤང་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༡༣ ལམ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་བཅས་པ་མི་འཐད་ཅེས་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༡༤ བླང་བྱ་དང་དོར་བྱ་བདེན་པར་མེད་ན་གཉེན་པོ་དང་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་གི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་ཅེས་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ༡༥ མཚན་གཞི་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་མེད་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་ཅེས་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ནི། ༡༦ བསྒོམ་བྱ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བདེན་པར་མེད་ན་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྒོམ་པ་མི་འཐད་ཅེས་བསྒོམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་སྤང་བྱ་ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་དེའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་རྣམས་ནི་བདེན་སྟོང་ཡིན་ན་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པ་དང་། བྱ་བྱེད་འཐད་ན་བདེན་སྟོང་མི་རུང་ཞིང་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་འགལ་བར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། །འདི་ཡི་གྲངས་འདྲེན་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་བཞེད་པ་ལྟར་སྡོམ་དུ་བསྡུས་པ་ནི། གསེར་ཕྲེང་བདེན་གཉིས་མི་འཐད་ཅེས། །གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ནས་བླང་དོར་གཉིས། །སོ་སོར་བགྲངས་ནས་བཅུ་དྲུག་འདོད། །ཅེས་པའོ། །སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

བློ་གྲོས་ཀྱི་ནོར་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་བསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ཅེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྤྲས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་སྐབས་ཏེ་ལྔ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་ཏེ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །
ཟིན་པའི་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི། །
སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་དང་བར་ཆད་མེད་རྩེ་རྣམས། །
རིགས་དྲུག་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་ཤོག །

སྐབས་དྲུག་པའི་རྒྱན་འགྲེལ།

༄། །གཉིས་པ་(བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང༌། བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པའོ། །

མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༔ རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བའི་རྗེས་སུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་བརྟན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་བསྒོམ་དགོས་སོ་ཞེས་ཡུམ་དོན་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང༌། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[1] བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཆོས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལགས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་མཐར་གྱིས་བགྱི་བ་དང༌། མཐར་གྱིས་བསླབ་པ་དང༌། མཐར་གྱིས་སྒྲུབ་པར་ཇི་ལྟར་གདགས་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ༔ །ཞེས་པ་ལྟར་དང༌། གཉིས་པ་ནི།

སྦྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང༌། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དྲན་དང་ཆོས། །
དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ། །མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། ༡ སྤྱོད་པ་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྦྱིན༷་པ༷འི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང༌། ༢ ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། ༣ བཟོད་པ་དང༌། ༤ བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ༥ བསམ་གཏན་དང༌། ༦ ཤེ༷ས་ར༷བ་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་ན༷ར་དྲུག་པོ་ད༷ག་ད༷ང༌། ༧ བསམ་པ་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པ་ས༷ངས་རྒྱ༷ས་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ

---

[1] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༡༦།༤༢༡

དྲན་པའི་མཐར་ཕྱིན་སྦྱོར་བ་དང་། འདིར་བསྟན་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ་ནི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་རྒྱུ་ལམ་གསུམ་བདེན་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་དྲན་པ་དེ་ཡིན་ནོ༔ ༑ལ་སོགས་པས་༨ཆོས་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་ཕྱིན་སྦྱོར་བ་དང་། དེའི་ཚུལ་ནི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེའི་མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལའོ། །༩ དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མཐར་ཕྱིན་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༠ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་མཆོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ༡༡ དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་མཆོད་པའི་གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ༡༢ དེ་དག་གི་དབང་པོ་ཉིད་དུ་ལྷར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་དང་ལྷ་མ་རྣམས་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེའི་མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དྲུག་དང་། ༡༣ དེ་དག་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཐར་ཕྱིན་སྦྱོར་བ་སྟེ། བཅུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་འདིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིས་བྱ་བར་གྱུར་པ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་སློབ་པ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བཞེད་པ་ཡིན་នོ། །ཞེས་པའོ། །

དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་དང་། སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སློབ་པ་དང་། མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །འདིའི་སྐབས་སུ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་མ་གཏོགས་བཅུ་མི་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[2] དེ་ལྟར་སྨོན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་འོང་སྣ་ཚོགས་ལ་སྤྱོད་པ་ན་དེ་དག་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུར་འདོད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་མི་འདོད་པ་ནི་ཐབས་སྟོབས་སྨོན་ལམ་ཡེ་ཤེས་བཞི་ཡིན་ཞིང་དེ་བཞི་ཀ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེར་འདུས་སོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[3] ས་བཅུ་རྫོགས་པ་ལ་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་བཞི་དེར་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དང་། སྟོབས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་དང་རྗེས་དྲན་དྲུག་གི་

[2] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༣༧

[3] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨

སྐབས་སུ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱང་གསུངས་པས་ནློས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་ནློས་ཏེ༑ ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[4] སྔར་གྱི་སྦྱིན་ཚུལ་གཉིས་དང་འདི་གཉིས་མི་ནློས་པ་ནི་འདི་ཕན་ཡོན་དྲན་པ་ཡིན་ལ་སྔར་གྱི་དེ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཕྱོགས་པ་ནས་བསྟན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་སྒོམ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[5] མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ཧ་རྒྱུག་པ་ལྟར་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་དུ་དཀྲུས་ཐོག་གཅིག་ལ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་དུ་ངེས་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བསྒོམ་པ་ཡང་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་བྱ་བ་དང་། ངེས་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་སློབ་པ་དང་། མཐོང་སྒོམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་བསྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་བསྒྲུབ་པའོ། །ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཟིན་ཚུལ་གོ་བར་ཟད་ལ། རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མཚོན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་དྲན་དང་། དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ་མཚོན་པ་གཏོང་བ་རྗེས་དྲན་དང་། དཔང་པོ་ཉིད་དུ་ལྷ་དང་བླ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་ནས་སློབ་པའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྨྲས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ཏེ་དྲུག་པའི་བཤད་པའོ།། །།

མཁྱེན་གསུམ་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་པོ། །
གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་ནི་སྒོམ་བྱེད་པའི། །
བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །
འགྲོ་ཀུན་ཐར་པའི་ལམ་དུ་འཁྲིད་པར་ཤོག །

[4] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༣༩
[5] སྣོ་སྣིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༣

སྐབས་བདུན་པའི་རྒྱན་འགྲེལ།

༄། །གཉིས་པ་(བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་རྗེས་སུ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཡུན་རིང་པོར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཞེས་ཡུམ་དོན་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་བཞི། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པའོ། །

རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར།

དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[1] རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་ངོ་། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་།

གཉིས་པ་ནི།

སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཟག་མེད་ཆོས་ཀུན་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། །

ཐུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡི། །རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །

---

[1] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༢༢

ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད། །རྡོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱོད་པ་ན། །
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འགུལ་བ་ལྟར། །སྐད་ཅིག་གཅིག་ཤེས་དེ་བཞིན་ནོ། །

ཞེས་གསུངས། ས་བཅུའི་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གམ་བཅུ་རེ་རེ་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་ཀྱང་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གྱི་ཆོས་ཀུན་ཡུལ་དུ་བསྡུས་ནས་སྒོམ་ནུས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་ཐུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡི་རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། འདིར་ཐུབ་པའི་སྐད་ཅིག་ཅེས་པའི་ཐུབ་པ་ནི་བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སམ་རྟོགས་པ་ལ་གོ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་དེའི་དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུས་རིམ་གྱིས་བསྟར་བའི་ཟོ་ཆུན་གྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཟོ་གཅིག་ལ། རྡོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱོད་པ་ན་སྟེ་རྡོག་རེག་གཅིག་གཞུས་པའམ་ཡང་ན་དེ་ལ་བསྟར་བའི་ཆུ་ཟོ་གཅིག་འགུལ་བར་བྱེད་པ་ན། བཟོ་བོ་མཁས་པའི་བཟོ་ལེགས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་བརྒྱུད་དེ་ལ་གནས་པའི་ཟོའམ་སྣོད་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ་འགུལ་བ་བྱེད་པ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་འཁོར་ལོ་རྩིབས་གཅིག་འཁོར་ན་བ་ཀུན་འཁོར་བ་བཞིན། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཤེས་པའམ་རྟོགས་པ་ན་སྔོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་གོམས་པའི་མཐུས་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་ནུས་པ་ནི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །ཟོ་ཆུན་ཞེས་པ་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་དུ་ཁྲིམ་པའི་ནང་གི་ཆུ་གྲེན་དུ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་འཕྲུལ་འཁོར་ཞིག་སྟེ། ཐག་པ་གཅིག་གི་རྒྱུན་དུ་ཆུ་སྣོད་མང་པོ་བསྟར་བ་ཞིག་ལའོ། །

འདིར་རྣམ་པར་སྨིན་མ་སྨིན་གྱི་དོན་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[2] དེས་ན་སྐད་ཅིག་མ་འདི་དག་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ཡུལ་ཅན་ལ་རྣམ་སྨིན་ཡིན་མིན་མི་རུང་བས་ཡུལ་ལ་བྱ་

[2] ཟེ་ཕུན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༣༡

ཞིང་། དེ་ཡང་གཅིག་གི་ཡུལ་གཉིས་ཀའི་འང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནས་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་སྨིན་དང་དེ་མིན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ། དང་པོའི་ཡུལ་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཉུས་པ་མཐར་ཐུག་པ་མ་སྨིན་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་རྒྱུ་མིན་པར་ཡུལ་ལ་ཉུས་པ་མཐར་ཐུག་སྨིན་མ་སྨིན་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[3] སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་དང་པོ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་རྩོལ་བས་བསྒྲུབས་པས་ན། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་རྩོལ་བས་བསྒྲུབས་པས་རྣམ་པར་མ་སྨིན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན་རྩོལ་བ་རགས་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབས་པས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ས་བདུན་མན་ཆད་རྣམ་པར་མ་སྨིན་པ་དང་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་འཇོག།ཡང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[4] སྔ་མ་རྣམས་ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་ནི་འབད་རྩོལ་ལ་ལྟོས་པས་མ་སྨིན་པ་དང་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ནི་དེ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འབྱུང་བས་རྣམ་སྨིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་རྣམས་ནི་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་དབྱེར་མེད་པས་ས་དང་པོ་བཞག་དགོས་ལ་ཆོས་ཅན་ལ་བྱེད་ན་རྣམ་པར་མ་སྨིན་པ་ལ་ཟག་མེད་མི་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དང་པོའི་ཟག་མེད་རྣམས་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་དོན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྨྲ་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན། མདོ་འགྲེལ་ལས་མཚན་དཔེ་དང་སྟོབས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་འཆད་པས་བདུན་པ་མན་ཆད་ལ་ཇི་ལྟར་འགྲིག །ཅེས་གསུངས་པས་དཔྱད་པར་ཞུ།

རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར།

གཉིས་པ་(རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[5] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་

[3] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༡༨

[4] ཞེ་ཆེན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༣༡

[5] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༤༣

སྐྱོད་པའི་ཚེ། འདི་ལ་ཡང་དག་པའམ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་གང་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྗོམས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་སྦྱོར་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

གང་ཚེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །

རྣམ་སྨིན་ཆོས་ཉིད་གནས་སྐབས་སྐྱེས། །དེ་ཚེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །

ཞེས་གསུངས། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་གང་གི་ཚེ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་སྟོན་ཀའི་ཟླ་བ་ལྟར་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྒོམས་པའི་མཐུས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ། འབད་རྩོལ་རགས་པ་མེད་པར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་རྒྱུད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ། བསྒོམ་བྱའི་ཡུལ་ཟག་མེད་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་པའོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་ཚིག་དོན་ལྟར་ན༑ གང་ཚེ་རྣམ་སྨིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི། །གནས་སྐབས་ཆོས་དཀར་སྐྱེས་གྱུར་པ། །དེ་ཚེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་རང་བཞིན། །ཞེས་འདོན་དགོས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས། འདིའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པ་ལ། བྱམས་མགོན་ཞལ་ལུང་གི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་ཞུས་ན། གང་ཚེ་རྣམ་བྱང་གི་རིགས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྟེ་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི། གནས་སྐབས་སུ་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ཆོས་དེ་དག་དཀར་བའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ན་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཟག་མེད་དེ་དག་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[6] དཀར་བའི་དཔེ་ནི། སྟོན་ཟླའི་འོད་བཞིན་དུའོ། །དཔེ་དཀར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆར་གྱིས་རྡུལ་གྱི་ཚོགས་མནན་པས་ཁུག་རྣ་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སོ། །རྟོགས་དཀར་འདི་ལ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བའི་དྲི་མ་སྤྱངས་པས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་ལེགས་ཏེ། ཟློས་པར་འགྱུར་ཞིང་རྒྱུན་སྔང་དང་འགལ་བས་སོ། །དོན་དཀར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་བསྒོམས་པའི་མཐུས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཕལ་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ནའོ། །ཞེས་གསུངས།

མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར།

གསུམ་པ་(མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[7] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ན་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གནས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཤེས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་སྤྱོད་པ་ཡིས། །ཆོས་ཀུན་རྨི་ལམ་འདྲར་གནས་ནས། །
ཆོས་རྣམས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས། །

ཞེས་གསུངས། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཞེས་བརྗོད་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འདི་ནི་སྔོན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིན་དྲུག་ལ་རབ་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡིས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་བདེན་སྟོང་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་ཤིང་དེ་ལ་གནས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་ཅིང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་སྦྱོར་བ་གསུམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

[6] ཐེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༣༤
[7] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༣༤

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[8] རྒྱུན་མཐའི་རྟོགས་པ་ནི། ཀུན་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གནས་ནས་སྦྱིན་སོགས་ལ་ཞེན་མེད་དུ་སྤྱོད་པ་ཡིས་ཏེ། བྱང་ཆེ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་ངོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་ངོ་། །བཟོད་པ་སྒོམ་མོ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་མོ་ཤེས་རབ་སྒོམ་མོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར།

བཞི་པ་(གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[9] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ན་རྨི་ལམ་མི་མཐོང་། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མཁས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་བཏགས་པ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

རྨི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། །གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་ལྟར། །
ཆོས་རྣམས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། །དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་། །

ཞེས་གསུངས། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཞེས་བརྗོད་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཁང་ཁྱིམ་དང་ནི་ཡུལ་ཅན་དེ་མཐོང་གི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཉིད་ནི། གཉིད་སད་པ་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྫས་ཐ་དད་པའམ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་བ་ལྟར། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་ནི་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་དམ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི་སྟོང་ཉིད་དམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་པ་བཞི་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[10] རྒྱུན་མཐའ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་

[8] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ༡༠༣༥

[9] སྣོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༢༥

[10] ཐེ་ཚན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༣༦

སུ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དང་དེ་མཐོང་གཉིས་སད་པ་ན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་བ་ལྟར་ཏེ། བྱང་ཆེ་རྨི་ལམ་མི་མཐོང་། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[11] རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་རི་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་དང་ནི་དེ་མཐོང་གི་ཤེས་པ་ཉིད་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་བ་ལྟར་རོ༔ ༔ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་སོགས་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་འཇོག་སྟངས་གང་ཡིན་སོགས་ལ་དཔྱད་པར་བྱ།

འདིར་བསྟན་ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་ལྡོག་ཆའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་དང་དམིགས་རྣམ་བྱེད་ལས་སོགས་གང་གི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་នོ། །རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[12] རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་སོགས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་ལས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་དངོས་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཐོབ་པའམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་སམ་དཔྱད། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་བྱེད་པ་ཙམ་འདི་ཡི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ཙམ་ཞིག་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་ཞེས་སྨྲན་བསྐུལ་ལོ༔ ༔ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྦས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ཏེ་བདུན་པའི་བཤད་པའོ།། །།

སྲིད་ཞིའི་མཐའ་རུ་ལྷུང་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས། །
དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ཞིག་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི། །
རྣམ་པ་མ་ལུས་བསྒོམས་པའི་ནུས་པ་ཅན། །
མཐར་ཐུག་སྦྱོར་བ་འདི་ལ་སྤྱུར་འཇུག་ཤོག །

[11] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༨
[12] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༡

སྐབས་བརྒྱད་པའི་རྒྱན་འགྲེལ།

༄། །གསུམ་པ་(ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་སྐུ་དེ་བཤད་བྱར་ལུས་པ་དང་། དེ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞེས་ཡུམ་དོན་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་(དངོས་གཞིའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྐུ་བཤད་པ་དང་། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་བཤད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཤད་པ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བཤད་པའོ། །

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐུ་གསུམ་གྱི་མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[1] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པས་ནི་རྨི་ལམ་ཡང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་པ་འཁོར་བའི་རྨི་ལམ་ལ་དགོངས་པ་དང་། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ཡང་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་སད་པའི་གང་ཟག་ལ་དགོངས་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དག་ལ་དེ་མི་མངའ་བར་གསུངས་པས་དྲིས་པའི་ལན་བསྟན་པས་ཏེ། རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉེ་བར་མི་དམིགས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་དང་། དཀའ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་དཀའ་བ་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་ཉིད་དུ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཉི་སྣང་ལྟར་ན། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། ལས་ཀྱང་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་སྐུ་རྣམས་བསྟན་པའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མདོ་འདི་དྲངས་འདུག་པས། སྐུ་གསུམ་མམ་བཞི་ཡི་ཐུན་མོང་གི་མདོ་ཡིན་དགོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་ཞིབ་ཏུ་ངེས་པ་མ་

[1] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༨༠

ཐོབ་པས་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་ཞུ། འདིའི་ཚུལ་ཞིབ་པར་ནི་འགྲེལ་པ་གཞན་དུ་གཟིགས་པར་ཞུ། གཉིས་པ་ནི།

ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག །

ཐོབ་གྱུར་རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །

ཞེས་གསུངས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སོགས་སངས་རྒྱས་སའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྟེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་གང་དག་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་སྟེ་དེ་དང་ལྡན་པ་དང་། བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་དྲི་མ་རྣམས་བློ་བུར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའམ་བྲལ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[2] འདི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་འདུས་མ་བྱས་གཞན་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་དབུ་མ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་དོན་ཤེས་པ་ལྟ་ཞོག་ཚིག་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་མནའ་བོར་བའང་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འདོད་ན་དེ་གདོད་མ་ནས་ཀྱང་འདོད་དགོས་པས་གཞི་དུས་སུའང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཉེས་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་འདུས་མ་བྱས་ལའང་མཚུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་གཞི་དུས་ནས་ཀྱང་མི་འདོད་ན་འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་པས་སོ། །ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་ལས།[3] གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་གློ་བུར་རྣམ་དག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང་། དེའི་སྟེང་གི་གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་བདེན་གཉིས་སུ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། ཞེས་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་

[2] ཟེ་ཨན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༩༨

[3] སྣོ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༡

རྣམ་དག་གི་ཆ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུར་དགོས་སོ་སྙམ་པ་ནི། མཁས་རློམ་དོངས་ལ་གྲགས་པའི་རྟག་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དངོས་པོ་རེས་འགའ་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་རེས་འགའ་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེས་པས་ནོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ།

གཉིས་པ་(ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཤད་པ་ལ་)གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །རྣམ་པར་ཐར་དང་མཐར་གྱིས་ནི། །
སྙོམས་འཇུག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཟད་པར་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །
ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །
ཉོན་མོངས་མེད་དང་སྨོན་མཁྱེན་དང་། །མངོན་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། དབང་བཅུ་དང་ནི་སྟོབས་བཅུ་དང་། །
མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། །བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །
དྲན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམ་གསུམ་དང་། །བརྗེད་པ་མི་མངའི་ཆོས་ཉིད་དང་། །
བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། །སྐྱེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། །
ཐུབ་པ་ཁོ་ནའི་མ་འདྲེས་ཆོས། །བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་དང་། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྟེ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། ༡ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བར་བྱུ༷ང་ཆུ༷བ་ཀྱི་ཕྱོག༷ས་དང་མཐུ༷ན་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་པོ་རྣམས་དང་། ༢ སྔར་སྐབས་དང་པོ་དང་བཞི་པར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚ༷ད་མེ༷ད་པ་བཞི་སྟེ་ཚངས་པའི་གནས་པ་རྣམས་ད༷ང་། ཚངས་པ་ཆེན་པོའང་འདི་བཞི་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པས་ཚངས་པའི་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༣ གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སོགས་བརྒྱད་དང་། ༤ བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་བཞི་དང་། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གཅིག་བཅས་མཐར་གྱིས་(ནི་)གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་མཐར་ཕྱུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། (ནི་)ཤེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲ་དང་། ༥ ཟད་པ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་སྟེ་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་སྟེ་འབྱུང་འགྱུར་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་ཏེ་ཟད་པ་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ༦ ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་མཐར་ཕྱུག་པ་འདི་ལ་ནི། རང་ཉིད་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ནས་གཟུགས་ཆུང་ངུ་དང་། ཆེན་པོ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་གཉིས་དང་། རང་ཉིད་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ནས་གཟུགས་ཆུང་ངུ་དང་། ཆེན་པོ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་གཉིས་བཅས་དབྱིབས་ཟིལ་གནོན་བཞི་དང་། རང་ཉིད་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་སྟེ་ཁ་དོག་ཟིལ་གནོན་རྣམ་པ་བཞི་བཅས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཟིལ་གནོན་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དང་། ༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲའི་རྒྱུན་དྭངས་འབྱིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ༨ གཞན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་སྨོན་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཕྱུག་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་དང་། ༩ སྔར་བཤད་པ་མཁྱེན་པ་མཐར་ཕྱུག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། ༡༠ མཁྱེན་པ་མཐར་ཕྱུག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་པའི་རིག་པ་བཞི་དང་། ༡༡ ལུས་འདོར་ལེན་ལ་དབང་ཐོབ་པས་རྟེན་ལུས་དག་པ་དང་། མེད་པ་སྤྲུལ་བ་དང་ཡོད་པ་བསྒྱུར་བ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་དམིགས་པ་ཡོངས་སྤྱོད་དག་པ་དང་། ཐུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དག་པ་དང་། ཤེས་རབ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་པ་བཞི་མཐར་ཕྱུག་པ་དང་། ༡༢ ཚེ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་གནས་ནུས་པས་ཚེ་ལ་དབང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་སེམས་ལ་དབང་བ་དང་། ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང་། བཟོ་དང་སྐྱེ་རྒྱལ་སོགས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་པ་ལ་དབང་བས་ལས་ལ་དབང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྐྱེ་ནུས་པས་སྐྱེ་

བ་ལ་དབང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུས་གང་བར་སྟོན་ནུས་པས་མོས་པ་ལ་དབང་བ་དང་། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པས་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། དུས་གཅིག་ཏུ་རྫུ་འཕྲུལ་དུ་མ་སྟོན་ནུས་པས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐོགས་མེད་དུ་མཁྱེན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་མཁས་པས་ཆོས་ལ་དབང་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་བཅས་དབང་བཅུ་དང་། (ཉི)ཞེས་ཁ་བསྐང་གི་སྒྲ་དང་། ༡༣ སྔར་སྐབས་བཞི་པར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་། ༡༤ མི་འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་དང་། ༡༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དག་པ་མཐར་ཐུག་པ་དང་ལྡན་པས་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་པ་གཞན་གྱིས་ཤེས་པར་དོགས་ནས་བཅབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའ་བས་བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ༡༦ སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཁོར་གྱི་ཚོགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་གུས་པས་ཉན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། གུས་པས་ཉན་པར་མི་འདོད་པ་ལ་ཁྲོ་བ་དང་། གུས་མ་གུས་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྙོམས་པ་དག་ལ་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀས་དབེན་པ་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་པ་སོགས། རིས་སུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་འཁོར་ལ་ཐུགས་བྱམས་པའི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ༡༧ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལས་ནམ་ཡང་མི་འདའ་ཞིང་མི་བརྗེད་པས་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་། ༡༨ ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ངོ་བོའི་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པས་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༩ ཉིན་མཚན་ལན་དྲུག་ཏུ་སྐྱེ་བོ་སུ་ཞིག་ནི་སྨིན་སུ་ནི་མ་སྨིན། སུ་ནི་མངོན་མཐོའི་སྣོད། སུ་ནི་ངེས་ལེགས་ཀྱི་སྣོད་ཅེས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པའི་བསམ་པས་གང་ལ་གང་འཚམས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པས་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་བྱམས་ཤིང་བརྩེ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། ༢༠ སྔར་སྐབས་བཞི་པར་བཤད་པའི་ཐུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནུའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་འཕགས་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དག་དང་། ༢༡ ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། དང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། གཞི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་བཤད་པ་མཐར་ཐུག་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་སྐུ་གཞན་གསུམ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་

ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམ་སྣང་མཛད་དང་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་བཞེད་པ་ལྟར་བཀོད་པའོ། །སྐུ་བཞི་འདོད་མཁན་གྱི་སློབ་དཔོན་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་བཤེས་དང་། ཤེར་འབྱུང་། བུདྡྷ་ཤྲཱི། གཞོན་ནུ་དཔལ་སོགས་ཡིན། སྐུ་གསུམ་ཅམ་དུ་འདོད་མཁན་གྱི་སློབ་དཔོན་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ། ཨ་བྷྱ། ཤན་ཏི་པ། རིན་ཆེན་གྲགས་བཅས་སོ།།

གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྟ། །མི་ཡི་ཉོན་མོངས་ཡོངས་སྤོང་ཉིད། །

གྲོང་སོགས་སུ་དེའི་ཉོན་མོངས་རྣམས། །རྒྱུན་གཅོད་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད། །

ཅེས་གསུངས། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ནི་གྲོང་ལ་སོགས་པར་ཕྱིན་པ་ན། རང་ཉིད་ལ་ལྟ་བའི་མི་ཡི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བས། དེའི་རྒྱུད་ལ་རང་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་བ་ཙམ་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ནི་རང་ཉིད་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་སུ་ཕེབས་པ་ན། སངས་རྒྱས་རང་ལ་དམིགས་པའི་མི་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་མ་ཟད། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རྩ་བ་ནས་རྒྱུན་གཅོད་པར་མཛད་པ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ་)ནི།

སངས་རྒྱས་སྨོན་ནས་མཁྱེན་པ་ནི། །ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཆགས་སྤངས་དང་། །

ཐོགས་པ་མེད་དང་རྟག་གནས་དང་། །འདྲི་བ་ཀུན་ལན་འདེབས་པར་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་སྨོན་གནས་ཤེས་པ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལ་འབད་རྩོལ་གྱི་མཚན་མ་མེད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ༢ དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། ༣ སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། ༤ འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་རྟག་ཏུ་གནས་པ་དང་། ༥ སོ་སོར་ཡང་དག་པའི་

རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པས་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱིས་འདྲི་བ་ཀུན་ལ་ལན་དུས་གཅིག་ཏུ་ཐོགས་མེད་དུ་འདེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ཚིགས་བཅད་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་གནས་མཐྱེན་པ་ལ་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོན་གནས་མཐྱེན་པ་ལ་དེ་དང་མི་ལྡན་པར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་དང་དེ་ལ་ཞིབ་པར་ཕྱེ་ན་ཡེ་ཤེས་བརྒྱ་དང་ཞེ་དྲུག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྟོན་གནས་མཐྱེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི་གཞན་རྣམས་མཚོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[4] ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི་ཁྱད་པར་ལྔ་ལྡན་དེ་ལས་བཟློག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་འཕངས་སོ། །ཡེ་ཤེས་བརྒྱ་ཞེ་དྲུག་ལས་འདི་གཉིས་ཉིད་ལས་ཁྱད་པར་འཆད་པ་ནི་གཞན་རྣམས་ལའང་མཚོན་པའི་ཆེད་དེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤྲངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་)ལ་གཉིས། ཆོས་སྐུ་རྟག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པའི་འབྲེལ་འགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུས་རྟག་ཏུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞུགས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་དོན་མི་མཛད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་གཏོང་བའི་བར་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པའོ། །

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ལན་དངོས་དང་། དེའི་དཔེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

རྒྱུ་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་གྱུར་ནས། །གང་དང་གང་ལ་གང་དང་ནི། །
གང་ཆེ་བྱ་བ་ཕན་གྱུར་པ། །དེ་དང་དེ་ལ་དེ་སྣང་ངོ་། །

ཞེས་གསུངས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དངོས་སུ་སྣང་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་མཛད་པ་ལ་སེམས་ཅན་རང་གི་ཚོགས་བསགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན། སྔོན་དུས་ཡུན་རིང་པོར་སངས་རྒྱས་ལ་དད་པ་བསྒོམས་པ་སོགས་དེ་ལས་དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པའི་རྒྱུ་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ནི་ཡོངས་

[4] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༧༩

སྱུ་སྨིན྄་པར་གྱུར྄་པ་ལ་བརྟེན་ན྄ས། དེ་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱ་གང྄་དང྄་གང྄་ལ྄་ཡུལ་ཕྱོགས་གང྄་དང྄་གང་དུ་ཉ྄ི་དང་། དུས་ཚོད་གང་ཞིག་གང྄་གི་ཚ྄ེ་ཆོས་ཅི་དང་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་གསུངས་ཀྱང་། ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ྄་བ྄་མཛད་པ་དེས་གང་ལ་ཕ྄ན་པར་གྱུར྄་པ྄་ནི། རྒྱུད་སྨིན་པའི་གདུལ་བྱ་ད྄ེ་དང྄་ད྄ེ་ལ྄་ཆོས་སྐུའི་སྤྲུལ་པ་གཟུགས་སྐུ་ད྄ེ་དངོས་སུ་སྣང྄་ང྄ོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱངས་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མི་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

སངས་རྒྱས་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཐོས་པ་ལ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ༑ ནང་གི་རྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་ཕྲད་པས། སྔོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ས་བོན་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ཡོངས་སུ་བརྟས་པར་གྱུར་ནས་དེ་དོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་དེའི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྔོན་བཏབ་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུ་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱིའི་རྐྱེན་སེམས་ཅན་གང་ལ་གང་གི་དུས་སུ་དངོས་སུ་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་ན། ཡུན་དུ་འཕྲོད་ཅིང་ཕན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དངོས་སུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་དང་འཚམས་པར་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་ཉེ་བར་གནས་ལ། འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་དངོས་སུ་མི་སྣང་བ་ནི། སེམས་ཅན་རང་གི་ལས་ཀྱི་ཉེས་པས་དང་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་སྣང་བའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར།

སྤྲིན་བྲལ་སྟོན་ཀའི་ཉ་གང་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མས་དག་ཅིང་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཟླ་གཟུགས་འཆར་བ་ལ། རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་དད་པའི་ཆུ་མིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་རང་རང་ལ་དད་པའི་ཆུ་མིག་གི་ཆ་རྐྱེན་ཚང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཟླ་གཟུགས་དེ་ཀུན་ལ་འཆར་བ་ཞིག་འོང་བ་ཏེ། སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་(དེའི་དཔེ་བཤད་པ་)ནི།

ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། །ས་བོན་མི་རུང་མི་འབྲུངས་ལྟར། །
སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱུང་གྱུར་ཀྱང་། །སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་མི་སྤྱོང་། །

ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན། ལྷ༵་ཡི༵་རྒྱལ༵་པོ༵ས༵་རིས་སུ་མ་ཆད་པར་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པའི་ཆ༵ར་ཕ༵བ་ཀྱ༵ང༌། མེས་ཚིག་པ་དང་རུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས༵་བོ༵ན་མི༵་རུ༵ང་བ་དག་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱོན་པོ་མི༵་འབྱུ༵ང་བ་ལྟ༵ར༌། ས༵ངས་རྒྱ༵ས་རྣ༵མས་ནི༵་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་འདིར་དངོས་སུ་བྱུ༵ང་བར་གྱུ༵ར་ཀྱ༵ང་རུང༌། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་རྣམས་ནི། སངས་སངས་རྒྱས་མཇལ་བའི་སྐལ༵་བ༵་མེད༵་པ༵ས་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པ་སོགས་བཟ༵ང་པོ་མི༵་སྤྱོ༵ད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་)ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སོགས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐུ་རྣམས་ནི། རྟེན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཞེས་ནས་བརྗོད་པར་མི་རིགས་ལ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་དེ་བས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ༔ ༔ཞེས་མདོ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་(དེའི་ལན་)ནི།

དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པར་ངེས་པར་བརྗོད། །
དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང༌། །ཞེས་སྔར་བཤད་པ་དེ༵་ལྟ༵ར༵་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛ༵ད་པ༵་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཅིང་རྒྱ༵་ཆེ༵་བའི་ཕྱི༵ར༵། ས༵ངས་རྒྱ༵ས་ལ་ཁྱ༵བ་པ༵་ཞེས་ངེ༵ས་པ༵ར་བརྗོ༵ད༵་པ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བཞུགས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ༵་ཉི༵ད་ཟ༵ད་པ༵་མེ༵ད་པ་དང་མཛད་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པ༵འི་ཕྱི༵ར། རྟ༵ག་པ༵་ཞེ༵ས་བཏགས་ནས་ཀྱ༵ང་བརྗོ༵ད་པ༵་ཡི༵ན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། འགྲོ་དོན་གྱི་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པས་ན་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ།

གསུམ་པ་(ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། །དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི། །

ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུར་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རླབས་པོ་ཆེ་བསགས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མཚན༷་ནི༷་བཟང་པོ་སུམ༷་ཅུ༷་རྩ༷་གཉིས༷་དང༷་། དགེ༷་བྱད༷་བཟང་པོ་བརྒྱད༷་ཅུས༷་ལེགས་པར་མཛེས་པའི་བདག༷་ཉིད༷་ཅན་ཐུབ་པའི་གཟུགས་སྐུ་འདི༷་ནི། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོང་པའི་བར་དུ་གནས་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ཁོ་ནར་བཞུགས་ནས། ཆོས་ཐེག༷་པ་ཆེན༷་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་དང་འཁོར་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ནས་ཉེ༷་བར༷་ལོངས༷་སྤྱོད༷་པ༷་དང་ལྡན་པ་བཅས་ཀྱི་ཕྱིར༷། མདོར་ན་ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་པ་ཐུབ༷་པ༷འི་དབང་པོའི་ལོངས༷་སྤྱོད༷་རྫོགས༷་པའི་སྐུར༷་ཡིན་པ་མདོ་ལས་བཞེད༷་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[5] འདི་ལ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མེར། ངེས་པ་བཞི་སྟེ་འཁོར་དང་ནི། །གནས་དང་སྟོན་པ་ཆོས་སུ་སྟེ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་མཐོང་ལ་འདིས་ནི༑ ༑ཁུངས་མི་ཐུབ་ཅིང་དེར་མ་ཟད་ཐེག་བསྡུས་ལྟར་ན་དེ་ལ་གནོད་པ་ཡང་སྣང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[6] ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྡན་དང་། ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འགྲུབ་ལ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་ཐུབ་པའི་གཟུགས་སྐུ་འདི་ཆོས་ཅན། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་བཞེད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་སོགས་ངེས་པ་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མཚན་བཤད་པ་དང་། དཔེ་བྱད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་བུའི་མཚན་བཤད་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྦལ་ཞབས། །ཕྱག་དང་ཞབས་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་། །

ཕྱག་ནི་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། །འདི་ཡི་སྐུ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་བ་དང་། །

[5] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༤༢

[6] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༣༣༠།༣༤༢

སོར་མོ་རིང་དང་རྟིང་ཡངས་སྐུ་ཆེ་དྲང་། །ཞབས་འབུར་མི་མངོན་སྨྱུ་ནི་གྲེན་དུ་ཕྱོགས། །
བྱིན་པ་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲ་ཕྱག་རིང་མཛེས། །འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པའི་མཆོག །
ལྤགས་པ་གསེར་མདོག་ལྤགས་པ་སྲབ་པ་དང་། །སྤུ་ནི་རེ་རེ་ནས་གཡས་ལེགས་འཁྱིལ་དང་། །
ཞལ་མཛོད་སྤུས་བརྒྱན་རོ་སྟོད་སེང་གེའི་འདྲ། །འདི་ཡི་དཔུང་པའི་མགོ་ཟླུམ་ཐལ་གོང་རྒྱས། །
འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པའང་རོ་མཆོག་སྣང་། །སྐུ་ནི་ན་གྲོ་དྷ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་གབ། །
གཙུག་ཏོར་དབུར་ལྡན་ལྗགས་རིང་མཛེས་པ་དང་། །ཚངས་དབྱངས་འགྲམ་པ་སེང་གེའི་འདྲ་དང་ཆེམས། །
ཤིན་ཏུ་དཀར་དང་ཚད་མཉམ་ཐགས་བཟང་དང་། །གྲངས་ནི་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་ཚང་བ་དང་། །
སྤྱན་ནི་མཐོན་མཐིང་སྤྱན་རྫི་བ་མཆོག་གི །འདྲ་བ་འདི་དག་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་མཚན། །

ཞེས་གསུངས། ཡོངས་སྐུའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་དེ། འཁོར་མང་དུ་འདུ་བའི་མཚན་མ་ནི། ༡ སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རང་ལ་ཆོས་འདོམས་པའི་བླ་མ་ཕར་སྐྱེལ་བ་དང་ཚུར་བསུ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལེགས་པའི་བྱ་བ་བྱས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པ་གཞན་གྱིས་གཡོ་བར་མི་ནུས་པའི་མཚན་མ་ནི། ༢ སྔོན་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་སྡོམ་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་པར་གནས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་རུས་སྦལ་གྱི་ལྟོ་བ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་གཉིས་མ་རྐྱོངས་པའམ་གོང་གོང་མ་ཡིན་པར་ས་ལ་ངོས་མཉམ་པར་གནས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། འཁོར་མྱུར་དུ་སྡུད་པའི་མཚན་མ་ནི། ༣ སྔོན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བསྟེན་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་དང་བའི་རྒྱལ་པོའི་རྐང་པ་ལྟ་བུར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། བཟའ་བཅའ་གྱ་ནོམ་པ་ཐོབ་པའི་མཚན་མ་ནི། ༤ སྔོན་གཞན་ལ་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་གྱ་ནོམ་པ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུར་ཕྱག་དང་ནི་ཞབས་བཅས་ཀྱི་རེག་བྱ་འཇམ་ཤིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པའི་མཛེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ཟས་གྱ་ནོམ་པ་ཐོབ་པའི་མཚན་མ་ནི། ༥ སྔོན་བདག་པའམ་རང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་དངོས་སོགས་ཤིན་ཏུ་གྱ་ནོམ་པ་གཞན་ལ་བྱིན་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཕྱག་གཉིས་དང་ཞབས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་དང་ཐྲག་པའི་བར་གཉིས་དང་། ལྷག་པའི་ཕྱོགས་བཅས་ལ་ཤས་ཁེངས་པས་མཐོ་བའི་ཕྱིར་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་འདི་ཡི་སྐུ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ སྔོན་སེམས་ཅན་གསོད་པ་ལས་ཐར་པ་དང་བཅིངས་པ་འགྲོལ་བ་སོགས་བྱས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་

མོ་རྣམས་རིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ སྔོན་གཞན་གྱི་སྲོག་འཚོ་བ་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཞབས་མཐིལ་བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་ཤིང་རྟིང་པ་ཡངས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ སྔོན་སྲོག་གཅོད་པ་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གསུམ་ཚེ་རིང་བའི་མཚན་མ་དང་། ༩ སྔོན་སྦྱིན་པ་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཞབས་ཕྱུས་མོའི་ལྷ་ང་དང་ལོང་བུ་ཕྱིར་འབུར་བ་མི་མངོན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྷ་ང་ནི་ཕྱུས་མོ་སྣང་གི་རུས་འབུར་དང་། ལོང་བུའམ་སྲེ་ལོང་ཞེས་པ་ནི་རྐང་མགོ་དང་རྐང་རུས་གཉིས་ཀྱི་མཐུད་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་ཐོན་པའི་རུས་འབུར་ལ་ཟེར་བ་མིན་ནམ་སྙམ། ༡༠ སྔོན་རང་གིས་དགེ་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་རྣམས་གཞན་ལ་སྤེལ་བའི་འབྲས་བུར་སྐུའི་བ་སྤུ་ནི་རེ་རེ་ནས་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་གདུལ་བྱ་སྨིན་པའི་མཚན་མའོ། །བཤད་པ་དོན་གནས་ཀྱི་མཚན་མ་ནི། ༡༡ སྔོན་གསོ་བ་རིག་པ་དང་བཟོ་ལ་སོགས་པ་རིག་པའི་གནས་རྣམས་གཞན་ལ་ལེགས་པར་བསྟན་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་རིམ་པར་འཚམས་ལ་ཟླུམ་པ་བྱིན་པའམ་རྐང་གདུང་རི་དྭགས་ཨེ་ན་ཡ་སྟེ་རི་དྭགས་ཤ་བའི་བྱིན་པ་འདྲ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། བྱིན་པ་ཞེས་པ་ནི་རྐང་པའི་སྲེ་ལོང་ཡན་དང་པུས་མོ་མན་གྱི་བར་ལ་བྱིན་པ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། ། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་མཚན་མ་ནི། ༡༢ སྔོན་རང་ལ་བདོག་པའི་ནོར་ལ་ཞེན་ཆགས་སྤོང་ཡང་སློང་བ་པོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་བྱིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མ་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་སྐུ་མ་བཏུད་པའམ་མ་སྒུག་ཀྱང་པུས་མོ་ལྷ་ངའི་བར་སླེབས་པས་ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། རྒྱལ་སྲས་མང་བའི་མཚན་མ་ནི། ༡༣ སྔོན་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པས་དང་གཞན་ལ་གསང་བའི་ཚིག་སྲུང་བའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༤ སྔོན་གཞན་ལ་གདིང་བ་གྱ་ནོམ་པ་བྱིན་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ལྤགས་པ་གསེར་གྱི་མདོག་དང་འདྲ་བར་དག་ཅིང་གསལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༥ སྔོན་གཞན་ལ་ཁང་བཟང་དང་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་སོགས་པ་བྱིན་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ལྤགས་པ་སྲབ་ལ་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་གཞལ་ཡས་ཁང་སོགས་གྱ་ནོམ་པ་སྟེར་བའི་མཚན་མའོ། ། ༡༦ སྔོན་འདུ་འཛི་དང་རྣམ་གཡེང་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེའི་སྤུ་ནི་རེ་རེ་ནས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་ནས་ལེགས་པར་འཁྲུངས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༧ སྔོན་མཁན་སློབ་དང་ཕ་མ་སོགས་སྐྱེ་བོ་གོང་མ་རྣམས་བསྙེན་བཀུར་ལེགས་པར་

མཛད་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཞལ་གྱི་སྨིན་མཚམས་སུ་མཛོད་སྤུས་བརྒྱན་པ་སྟེ། སྨིན་མཚམས་ཀྱི་བར་ན་སྤུ་འཛམ་ཞིང་དཀར་ལ་མཉེན་པ་འཕེན་ན་ཁྲུ་གསུམ་ཙམ་གྱི་ཚད་ཡོད་པ། རང་བབས་སུ་བཞག་ན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་ཞིང་རྩེ་མོ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ། ཆེ་ཆུང་སྐྱུ་རུ་རའི་འབྲུའི་ཚད་ཙམ་ལ་དངུལ་གྱི་འབུར་བསྐོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་དོ་ཟླ་མེད་པའི་མཚན་མའོ། །༡༨ སྔོན་གཞན་ལ་ཚིག་མི་སྙན་པ་སྨྲ་བ་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་འཕེལ་ཀ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༩ སྔོན་གཞན་གྱིས་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་ལེགས་པར་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཅིང་དེ་ལ་བསླབ་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་སྐུ་འདི་ཡི་དཔུང་པའི་མགོ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་ཟླུམ་ཞིང་རྩ་ཡི་དྲ་བ་མི་མངོན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཚན་མའོ། །༢༠ སྔོན་གཞན་ལ་སྨན་དང་སྨན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱིན་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་དཔུང་མགོ་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་དང་ཞིང་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐལ་གོང་ནི་ཕྲག་ཚིགས་ནས་མཛིང་ཚིགས་བར་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་འདོད་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་དཔུང་མགོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྲང་ཀ་ལ་འཛོག་པ་བཅས་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་མངོན། ༢༡ སྔོན་སྐྱེ་བོ་ནད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནད་གཡོག་དང་རིམ་གྲོ་སོགས་བྱས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་ལའང་། ཉིད་ཀྱི་ལྗགས་བཞེས་དང་འཕྲད་པ་དེའི་ཚེ་རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྣང་ཞིང་མཁྱེན་པའི་ལྗགས་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་གནོད་པ་མེད་པའི་མཚན་མའོ། །༢༢ སྔོན་སྐྱེད་མོའི་ཚལ་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་ཟམ་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྲུན་པ་དང་གཞན་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་བཙུག་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར། སྐུའི་སྲིད་ཚད་དང་འདོམ་མཉམ་པ་མ་ཟད་པར་ནི་སྐྱེ་འཕེལ་ཤིན་ཏུ་མཁྲེགས་པའི་ཤིང་ཉ་གྲོ་དྷ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་གབ་པའམ་ངོས་སོགས་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཆུ་ཞེང་ཞེས་པའི་ཆུ་ནི་དཔངས་དང་ཞེང་ནི་རྒྱ་ཁྱོན་ནམ་ངོས་ལ་གོ་བ་ཡིན། ༢༣ སྔོན་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་ལྷག་པར་བྱིན་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་དབུའི་གཙུག་ཏོར་ཟླུམ་ཞིང་ཀུན་ནས་མཉམ་པ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་ཞིང་འབུར་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བརྙེས་པའི་མཚན་མའོ། །༢༤ སྔོན་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚིག་འཇམ་ཞིང་མཉེན་ལ་སྙན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཨུཏྤལ་དམར་པོའི་ཁ་དོག་འདྲ་བའི་ལྗགས་སྲབ་ཅིང་མཉེན་ལ་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢༥ སྔོན་གསུང་གཅིག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་རང་རང་གི་སྐད་དང་མཐུན་

པའི་དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཚངས་པའི་དབྱངས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཚངས་དབྱངས་ཡན་ལག་ལྔ་ནི། གསུང་ཤེས་ཤིང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང་། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སྒྲོགས་པ་དང་། གདམ་མི་འཁྲིལ་ཞིང་རྣ་བར་སྙན་པ་དང་། མ་འཁྲུགས་ཤིང་གསལ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་ལྔའོ། །དེ་གཉིས་ནི་ཚངས་དབྱངས་ཐོབ་པའི་མཚན་མའོ། །ངག་བཙུན་པའི་མཚན་མ་ནི། ༢༦ སྔོན་ཚིག་ཀྱལ་པ་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཀླུམ་ཞིང་རྒྱས་པ་འགྲམ་པ་སེང་གེའི་དེ་དང་འདྲ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢༧ སྔོན་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་བཀུར་བ་དང་བསྟགས་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཚེམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢༨ སྔོན་ལོག་འཚོ་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་མཐོ་དམའ་མེད་པར་ཚེམས་ཀྱི་ཚད་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་འཁོར་འདུས་པའི་མཚན་མའོ། །༢༩ སྔོན་བསྐལ་པ་དུ་མར་གཞན་ལ་ཚིག་བདེན་པར་སྨྲས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་འཁོར་འདུས་པའི་མཚན་མའོ། །༣༠ སྔོན་བསྐལ་པ་དུ་མར་ཕྲ་མའི་ཚིག་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཚེམས་སོ་གཉིས་ལས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཡན་མན་གཉིས་ལ་ཉི་ཤུ་རེ་ཡོད་པས་ཚེམས་ཀྱི་གྲངས་ནི་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་ཚང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ནི་འཁོར་མི་ཕྱེད་པའི་མཚན་མའོ། །ཀུན་ནས་མཛེས་པའི་མཚན་མ་གཉིས་ནི། ༣༡ སྔོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བརྩེ་བས་གཟིགས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་སྤྱན་ནི་ནོར་བུ་མཐོན་མཐིང་དང་འདྲ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣༢ སྔོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་སྤྱན་སྙིང་འོག་གི་རྫི་མ་རྣམས་ལེགས་པར་གཤོལ་ཞིང་། མ་འདྲེས་པ་བ་མཆོག་གི་རྫི་མ་དང་འདྲ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རེ་རེ་བཞིན་རྩིས་པའི་གྲངས་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །གུང་ཐང་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལས།[7] ལྟས་འདི་དག་ནི་མདོ་དང་ཉེ་སྣང་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀར་སྦྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་རྒྱུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གི །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན། །
དེ་དང་དེ་ནི་རབ་རྫོགས་པས། །མཚན་ནི་འདི་དག་ཡང་དག་འགྲུབ། །

[7] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༩༠༡

ཅེས་གསུངས། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འདི་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གང་དང་གང་གི་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའམ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ནི་བཟང་པོ་འདི་དག་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།

བླ་མ་སྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཡང་དག་བླངས་པ་བརྟན་པ་དང་། །
བསྟུ་བ་བསྟེན་དང་གྲུ་ནོམ་པའི། །དངོས་པོ་སྦྱིན་དང་གསད་བྱ་བ། །
ཐར་པར་བྱེད་དང་དགེ་བ་ནི། །ཡང་དག་བླངས་པ་སྤེལ་ལ་སོགས། །
སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཡི་མཚན་ཉིད་དེ། །མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན། །

ཞེས་གསུངས། སྔར་འབྲས་བུའི་མཚན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མཚན་གྱི་རྒྱུ་དེ་དག་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་མཚན་བཟང་རྣམས་འགྲུབ་སྟེ། མཚན་སོ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བླ་མ་སྐྱེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྡོམ་པ་སོགས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། བསྟུ་བ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་བསྟེན་པ་དང་། གྲུ་ནོམ་པའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་སྦྱིན་པ་དང་། གསད་པར་བྱ་བ་དག་ཚེ་སྲོག་ལས་ཐར་པར་བྱེད་པ་སོགས་དང་། དགེ་བ་ནི་ཡང་དག་བླངས་པ་དང་གཞན་ལ་སྤེལ་བ་ལ་སོགས་པ་མཚན་བཟང་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཡི་མཚན་ཉིད་དེ་དག །ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །འདིར་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པོ་འདིའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་མི་དགོས་པ་ནི་གོང་དུ་འབྲས་བུའི་མཚན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་འགྲེལ་ཟིན་པས་དེ་ལས་གོ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(དཔེ་བྱད་བཤད་པ་)ནི།

ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །མདོག་སྣུམ་མཐོ་དང་སོར་མོ་རྣམས། །
ཟླུམ་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་དང་། །རྩ་མི་མངོན་དང་མདུད་པ་མེད། །
ལོང་བུ་མི་མངོན་ཞབས་མཉམ་དང་། །སེང་གེ་གླང་ཆེན་བྱ་དང་ནི། །
ཁྱུ་མཆོག་སྟབས་གཤེགས་གཡས་ཕྱོགས་དང་། །མཛེས་གཤེགས་དྲང་དང་འཁྲིལ་བག་ཆགས། །
ཕྱི་དོར་བྱས་འདྲ་རིམ་པར་འཚམ། །གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་པའི་སྐུ། །
མཚན་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། །སྐུ་ཡི་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་། །

གོམ་སྟོམས་པ་དང་སྤྱན་གཉིས་ནི། །དག་དང་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་། །
སྐུ་ཞུམ་མེད་དང་རྒྱས་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་གྲིམས་པའི་སྐུ་ཉིད་དང་། །
ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་འབྱེས་དང་། །གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པ་དང་། །
སྐུ་ཟླུམ་སྐབས་ཕྱིན་མ་རྙོངས་དང་། །ཕྱང་དེ་བ་དང་ལྟེ་བ་ནི། །
ཟབ་དང་གཡས་ཕྱོགས་འཁྱིལ་བ་དང་། །ཀུན་ནས་ལྟ་ན་སྡུག་པ་དང་། །
ཀུན་སྤྱོད་གཙང་དང་སྐུ་ལ་ནི། །སྨེ་བ་གནག་བག་མེད་པ་དང་། །
ཕྱག་ནི་ཤིང་བལ་ལྟར་འཇམ་དང་། །ཕྱག་རིས་མདངས་ཡོད་ཟབ་རིང་དང་། །
ཞལ་ནི་ཧ་ཅང་མི་རིང་དང་། །མཆུ་ནི་བིམ་པ་ལྟར་དམར་དང་། །
ལྗགས་མཉེན་པ་དང་སྲབ་པ་དང་། །དམར་དང་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཉིད་དང་། །
གསུང་མཉེན་འཇམ་དང་མཆེ་བ་ཟླུམ། །རྣོ་དང་དཀར་དང་མཉམ་པ་དང་། །
བྱིན་གྱིས་ཕྲ་དང་ཤངས་མཐོ་དང་། །མཆོག་ཏུ་དག་པ་དག་དང་ནི། །
སྤྱན་ཡངས་པ་དང་རྫི་མ་སྟུག །པདྨའི་འདབ་མ་འདྲ་བ་དང་། །
སྨིན་ཚུགས་རིང་དང་འཇམ་པ་དང་། །སྨུམ་དང་སྤུ་ནི་མཉམ་པ་དང་། །
ཕྱག་རིང་རྒྱས་དང་སྙན་མཉམ་དང་། །ཉམས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །
དཔྲལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་པ་དང་། །དབྱེས་ཆེ་བ་དང་དབུ་རྒྱས་དང་། །
དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་དང་། །སྟུག་དང་འཇམ་དང་མ་འཛིངས་དང་། །
མི་གཤོར་དྲི་ཞིམ་སྐྱེས་བུ་ཡི། །ཡིད་ནི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་དང་། །
དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་བཀྲ་ཤིས་ནི། །སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས། ནང་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ལོངས་སྐུའི་དཔེ་བྱད་ཡོད་དེ། ཐུབ་པའི་ཕྱག་སེན་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་སོགས་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དེ་དག་བཅུ་ཚན་དུ་སྡེབ་ནས་རིམ་བཞིན་བརྗོད་ན། ༡ འདུ་བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་འདི་ཡང་སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་མདོ་ལས་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། ༢ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོའི་མདོག་སྣུམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ རིགས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ལས་སྐྱེས་

པས་སེན་མོ་མཐོ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༤ ཕྱིའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་ཟླུམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༥ སྔོན་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེར་བསགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ རྟོགས་རིགས་གསུམ་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྦྲ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ སྔོན་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་ལམ་མི་དགེ་བཅུ་དང་ལོག་འཚོ་ལྔ་བཅས་རབ་ཏུ་བསྲུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཕྱི་ནས་མི་མངོན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ ཉོན་མོངས་པའི་མདུད་པ་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་མདུད་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ ཤིན་ཏུ་སྦས་པའི་གསང་བའི་གནས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་མི་མངོན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ འཁོར་བའི་འདམ་སོགས་བགྲོད་དཀའ་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བོ་སྒྲོལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞབས་མི་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་ཚན་དང་པོའོ། །

༡ རིགས་ལྡན་གྱི་མི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེང་གེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ལྡན་པ་དང་། ༢ ཀླུ་གདུག་པ་ཅན་སོགས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གླང་ཆེན་གྱི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་ངང་པའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ནི་ལྡན་པ་དང་། ༤ སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བའི་གནས་སུ་སྣ་འདྲེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱུ་མཆོག་གི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༥ མཆོད་རྟེན་སོགས་སུ་སྐོར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྡོག་ཅིང་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ གཤེགས་པའི་ཚེ་སྡུག་ཅིང་མཛེས་པར་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཛེས་པར་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ རྟག་ཏུ་སེམས་གྱ་གྱུ་མི་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གོང་འོག་ཏུ་མི་འགྲོ་བར་དྲང་པོར་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤ་རྒྱས་ཤིང་འཁྱིང་ལེགས་པས་སྐུ་འཁྲིལ་ཞིང་བག་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ སྒོ་གསུམ་སྡིག་པའི་ཆོས་དང་མ་འདྲེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་ཕྱི་དོར་བྱུས་པ་འདྲ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ གདུལ་བྱ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་རིམ་པར་འཚམས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་ཚན་གཉིས་པའོ། །

༡ སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་གཙང་བས་སྐུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཙང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ ཐུགས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཅན་ཡིན་པས་སྐུ་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ ཐུགས་དྲི་མས་རྣམ

པར་དག་པས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྐུ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༤ དྲི་མ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་འདུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་སྐུའི་མཚན་ནི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༥ ཡངས་ཤིང་མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པས་སྐུ་ཡི་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་སྙོམས་པས་གོམ་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པ་སྙོམས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པས་སྤྱན་གཉིས་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་བྱའི་ཆོས་རྣམས་གཞན་ལ་ཤིན་ཏུ་གོ་སླ་བར་སྟོན་པས་སྐུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ བྱ་དཀའ་བའི་གནས་ལ་ཐུགས་རྟག་ཏུ་མ་ཞུམ་པས་སྐུ་ཤ་ཞུམ་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ དགེ་བའི་རྩ་བ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འཕགས་པས་སྐུ་ཤ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་ཚན་གསུམ་པའོ།།

༡ ཡང་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ལས་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་ཤིན་ཏུ་གྲིམས་པའི་སྐུ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ གདུལ་བྱ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་གི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལས་བརྩམས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་སྟོན་པས་གཟིགས་པའམ་སྤྱན་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༤ རང་གི་སློབ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཅན་དུ་སྒྱུར་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་ཡི་ཕྱལ་ཟླུམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། འདི་ལ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[8] མདོ་ནས་ཕྱལ་ཟླུམ་པ་ཕྱལ་བྱང་བ་དང་ལྡན་པ་ཕྱལ་མ་ཞོམ་པ་ཞེས་ཕྱལ་ལ་སྦྱར་ཡང་བསྟན་བཅོས་དང་འགྲེལ་ཆེན་རྣམས་ལས། དཀྱུ་ལ་སྦྱར་བས་དཀྱུ་ནི་རྐེད་སྐབས་འཚམས་ལ་བྱས་ནས་དེ་ཟླུམ་པ་སོགས་ལ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ༥ འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐེད་སྐབས་འཚམས་པས་སྐུ་སྐབས་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ ང་རྒྱལ་གྱི་དྲེགས་པའམ་འཁྱིང་བག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐེད་པ་རིང་པོ་མ་ཡིན་པས་དཀྱུ་མ་རྙོངས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ ཆོས་ཟད་མི་ཤེས་པ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུའི་ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བ་སྟེ་མཐོ་དམན་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཕྱལ་ཞེས་པ་ལྟོ་བའི་ཞེ་སའི་མིང་། ༨ ཆོས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟེ་བ་ནི་གཏིང་ཟབ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ སློབ་མ་རྣམས་རང་དང་

[8] ཟེ་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༨༦

མཐུན་པར་གདམས་ངག་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟེ་བའི་རི་མོ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་ནས་མཛེས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་ལམ་མཛེས་ཤིང་ཀུན་ནས་ལྟ་ན་སྡུག་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་ཚན་བཞི་པའོ། །

༡ དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་ཐུགས་གཙང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་གཙང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་ལ་ནི་སྨེ་བ་དང་སྐྱ་ཕའི་མདོག་གནག་བག་སྟེ་ནག་ཐིག་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ ལུས་ཀྱི་མདོག་མཛེས་ཤིང་ངག་གི་ཐོ་བཟང་བ་དང་ཡིད་ལ་བདེ་བ་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྟོན་པས་ཕྱག་ནི་ཤིང་བལ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༤ རང་དང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ཞེས་རིས་སུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སྙོམས་པས་ཕྱག་གི་རིས་རྣམས་ཀྱི་མདངས་འོད་གསལ་བ་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༥ ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ ཡུན་རིང་པོར་འཕྲལ་ཕུགས་གཉིས་ཕན་གྱི་ཆོས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟན་པས་ཕྱག་གི་རི་མོ་རིང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམས་པའི་འདུལ་བའི་བསླབ་པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པས་ཞལ་གྱི་དཀྱུས་ནི་ཧ་ཅང་མི་རིང་ཞིང་འཚམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པས་ཞལ་གྱི་མཆུ་ནི་ཤིང་ཏོག་བིམ་པ་ལྟར་དམར་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ གདུལ་བྱ་རྣམས་ཚིག་འཇམ་པོས་འདུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྗགས་བདེ་ཞིང་མཉེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ ཡོན་ཏན་རིགས་པའི་འཐད་པ་མང་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པས་ལྗགས་པད་མའི་འདབ་ལྟར་སྲབ་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་ཚན་ལྔ་པའོ། །

༡ བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་ཅན་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་གདུལ་བར་མཛད་པས་ལྗགས་དམར་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ ཉེས་འཆབ་ཀྱི་བསྐྱེངས་པ་ཐམས་ཅད་མི་མངའ་བའམ་འཇིགས་པ་དང་བག་ཚ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་འབྲུག་གི་སྒྲ་ལྟར་གསང་ཞིང་གྲགས་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ སྐྱེ་བོའི་རྣ་བར་སྙན་པ་ལ་སོགས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་སྙན་ཅིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༤ སྲིད་པར་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དགུ་ཟད་པར་བསྡམས་པས་ཚེམས་ཀྱི་མཆེ་བ་ཡི་དབྱིབས་ཟླུམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༥ སྐྱེ་བོ་འདུལ་དཀའ་བ་འདུལ་བར་མཛད་པས་ཚེམས་ཀྱི་མཆེ་བ་རྣོ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ ཆོས་ཤིན་ཏུ་དཀར་པོས་ཉོན་མོངས་

འཛོམས་པར་མཛད་པས་མཆེ་བ་དཀར་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ འཁོར་འདས་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ས་ལ་གནས་པས་མཆེ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་མཆེ་བའི་རྩ་བ་ནས་རྩེ་མོར་བྱིན་གྱིས་སྲ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཆོག་ལ་གནས་པས་ཤངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ཡིད་ཆེས་པའི་གཙང་མ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པས་ཤངས་སྣབས་སོགས་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་དག་པ་ཡིན་པས་གཙང་མ་དག་དང་ནི་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་ཚན་དྲུག་པའོ།།

༡ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟོན་པས་སྤྱན་དཀྲུས་རིང་ཞིང་ཡངས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ སེམས་ཅན་གྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་འཁོར་བའི་གནས་ནས་དྲངས་པས་ཡན་མན་གྱི་རྫི་མ་སྟུག་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ ལྷ་དང་ལྷ་མིན་དང་མིའི་འགྲོ་བ་གཞོན་ནུ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟོད་པར་འོས་པའི་མངོན་པར་མགུ་བར་མཛད་པས་སྤྱན་དཀར་ནག་མ་འདྲེས་པར་འབྱེས་ཤིང་པདྨའི་འདབ་མ་རངས་པ་སྟེ་རྫོགས་པ་དང་འདྲ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༤ རྟག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱི་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལྷུར་གཟིགས་པས་སྨིན་ཚུགས་ཏེ་སྨིན་མ་རིང་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༥ མེ་ལྷ་བསྙེན་པ་སོགས་དཀའ་ཐུབ་ཅན་གྱི་ཆོས་ལོག་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་འཇམ་པོའི་ཆོས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་འདུལ་བ་ལ་མཁས་པས་སྨིན་མ་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དགེ་བས་བརླན་པས་སྨིན་མ་སྣུམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་སྐྱོན་ཀུན་ཏུ་གཟིགས་པས་སྨིན་མའི་སྤུ་ནི་རིང་ཐུང་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ སེམས་ཅན་ལ་རབ་ཏུ་གནོད་པའི་ཉོན་མོངས་བཟློག་པར་མཛད་པས་ཕྱག་རིང་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་གཡས་གཡོན་གྱི་སྙན་གཉིས་རིང་ཐུང་དང་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་རྩ་མ་ཉམས་པར་མཛད་པས་སྒྲ་ལེགས་པར་མི་གོ་བ་སོགས་སྙན་གྱི་དབང་པོ་ཉམས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བཅུ་ཚན་བདུན་པའོ།།

༡ ལྟ་བ་ངན་པའི་དབང་གིས་ཐུགས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་དཔྲལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་པ་སྟེ་སྒྲ་མཚམས་ལེགས་པར་དོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ ལོག་པར་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་མཛད་པས་དཔྲལ་བ་དབྱེས་ཆེ་བ་སྟེ་ཁྱོན་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཆོག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་དབུ་གདུགས་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ

དང་། ༤ ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པ་བཟློག་པར་མཛད་པས་དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༥ མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གི་བག་ལ་ཉལ་ཟད་པར་སྤངས་པས་དབུ་སྐྲ་སྣུག་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༦ མཐར་འཛིན་གྱི་རྒྱུབ་རེག་མེད་པའི་བློ་འཇམ་པོས་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་དབུ་སྐྲ་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༧ ཐུགས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་མ་འཁྲུགས་པས་དབུ་སྐྲ་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ༨ རྟག་ཏུ་ཚིག་རྩུབ་སྤངས་པས་དབུ་སྐྲ་མི་གཤོར་བ་སྐེ་གྱེན་དུ་མ་བརྗེས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༩ དཀོན་མཆོག་གི་དྲུང་དུ་དྲི་ཞིམ་པའི་ཡིད་དབང་གི་མེ་ཏོག་བཀྲམ་པས་དབུ་སྐྲའི་དྲི་ཤིན་ཏུ་ཞིམ་པས་སྐྱེས་བུ་ཡི་ཡིད་ནི་འཕྲོག་ཅིང་དད་པར་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༡༠ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པས་སྐུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛེས་པར་གྱུར་པས་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐེ་བོང་ལ་རྡོ་རྗེའི་རི་མོ་ལྟ་བུ་དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་རི་མོ་གྲུ་བཞི་པའི་བཀྲ་ཤིས་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། །དེའི་མཐའ་ན་རི་མོ་བདུན་པ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་གཡུང་དྲུང་གིས་བརྒྱན་པ་སོགས་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་པོ་རྣམས་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་མཚན་བཟང་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་དཔེ་བྱད་རྣམས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕྱག་སེན་རིང་བ་མཚན་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་དང་། སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ལྟ་བུ་དཔེ་བྱད་ཡིན་པས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མཚན་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་ངོར་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དཔེ་བྱད་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑འོ་ན་མཚན་བཟང་འདི་དག་སྤྲུལ་སྐུ་ལ་ཡོད་པས་ལོངས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ལ་དེ་ལྟར་མ་བཤད་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དངོས་ནི་ལོངས་སྐུའི་མཚན་བཟང་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་བཤད་བྱར་གཙོ་བོར་བཟུང་གི །སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་བཟང་སོགས་ནི་ལོངས་སྐུའི་བདག་འབྲས་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་ཡི་བཤད་པ་ཟུར་དུ་བྱ་མི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་ལས་མཚན་བཟང་འཁོར་བསྒྱུར་ལ་ཡང་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་མཚན་བཟང་རྗེས་མཐུན་ཙམ་ཡིན་གྱིས་མཚན་ཉིད་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤྲུལ་པའི་སྐུ།

བཞི་པ་(མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བཤད་པ་)ནི།

གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། །འགྲོ་ལ་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག །
མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི། །ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་ཆད། །

ཅེས་གསུངས། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་། བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ་བཅས་སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གང་གིས་སྲིད་པའམ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དེ་སྲིད་དུ། དག་མ་དག་གི་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་ཞིང་ཉེ་རིང་མེད་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དག་དུས་མཉམ་དུ་མཛད་པར་བྱེད་པའི་སྐུ་དེ་ནི། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་མགོན་སྐྱབས་དམ་པར་གྱུར་པ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་ལ། འདིས་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱི་རྒྱུན་ཡང་མི་ཆད་པ་རྟག་ཏུ་མཛད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

མཛད་པ་འཕྲིན་ལས།

གཉིས་པ་(མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད། གྲངས་ངེས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འདོད། །

ཅེས་གསུངས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་ཆོས་སྐུ་འདིའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་ནི་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཉི་སྣང་ལས། ཚིག་རྐང་འདི་གཉིས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཤད་ནས་མདོ་སྦྱར་བ་མི་མངོན་ནོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་རྩ་བའི་འགྲེལ་བབ་ལ་གཞིགས་ན། དེ་བཞིན་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཞེས་པ་འབྲེལ་ཆེ་ཞིང་ཉི་སྣང་གི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་གནས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་བཞེད་པ་མངོན། འཆད་འགྱུར་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་ཡང་ཆོས་གཟུགས་གཉིས་ཀའི་འཕྲིན་ལས་

ཡིན་པ་མི་འགལ་བས་གང་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་ཀྱང་འགྲིག་པ་ཡིན་ཡང་། སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་ཚིག་རིས་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ཚོགས་ལམ་དང་། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ། བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[9] རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ན་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དག་བསམ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་སོང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རྒྱ་ཆེར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་འདིས་ནི་མིའི་འགྲོ་བ་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །

ཞེས་གསུངས། ༡ ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོའི་འགྲོ་བ་ལྔ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ཞི་བའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་མཛད་པ་དང་། ཞེས་པའོ།། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ། །

གཉིས་པ་(གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་དགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[10] ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱིན་པ་དང་། སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་། དོན་སྤྱོད་པ་དང་། དོན་མཐུན་པ་རྣམས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་ རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བར་གྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བསྡུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༢ ཟང་ཟིང་སྦྱིན་པ་སྟེ། འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་དུ་སྡུད་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ཕང་མེད་དུ་སྦྱིན་པ་དང་། སྙན་པར་སྨྲ་བ་སྟེ་འགྲོ་བ་གཞན་ལ་ཐབས་མཁས་པའི་སྒོ་ནས་སྙན་པའི་གཏམ་སྨྲ་བ་དང་། དོན་མཐུན་པ་སྟེ་རང་གི་བཤད་བྱའི་ཆོས་དོན་རྣམས་ཐོག་མར་རང་གིས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ

[9] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༦༡
[10] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༦༣

དང་། དོན་སྤྱོད་པ་སྟེ་རང་གིས་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་ལ་འགྲོ་བ་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་བཅས་བསྡུ་བ་རྣམ༷་པ༷་བཞི༷་ལ༷་འགོད༷་ནས་འཁོར་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཆོས་བསྟན་པ༷་དང༷། ཞེས་དང་།

གསུམ་པ་(བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི༑ ཉི་སྣང་ལས།[11] རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞན་དག་ལ་འདི་སྐད་འདོམ་ཞིང་འདི་སྐད་རྗེས་སུ་སྟོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་རང་ཉིད་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པས་དེ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༣ ཀུན༷་ནས༷་ཉོན༷་མོངས༷་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས༷་པ༷་ཡི༷་སྡུག་ཀུན་གཉིས་དོར་བྱ་དང་རྣམ༷་པར༷་བྱང༷་བ༷་འགོག་ལམ་གཉིས་བླང་བྱར་རྟོགས༷་པ༷་ཡི་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང༷། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགོད་པ། རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[12] སྒྲུ་མ་མཁན་གྱི་དཔེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྒྲུབ་པ་དང་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་རྣམས་སུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པས་ན་གཞན་རྣམས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཉི་སྣང་དུ་འདི་ཡན་གྱི་འཕྲིན་ལས་གསུམ་ལ་མདོ་རྒྱས་ཙམ་སྦྱར་བ་དང་བཞི་པ་མན་ཆད་དུ་མདོ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྦྱར་འདུག །དེ་ཡང་ཉི་སྣང་ལས།[13] དེ་བཞིན་དུ་འཕྲིན་ལས་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་བཀྲལ་བ་དང་ལན་དང་མཚམས་སྦྱར་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་བརྗོད་པའི་གནས་སྐབས་རྒྱ་ཆེར་ནི་མདོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོས་གཞུང་མངས་པའི་ཉེས་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ཙམ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱི། །དོན་དང┈┈། །

---

[11] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༣།༤༦༤

[12] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༥

[13] སྔོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༥

ཞེས་གསུངས། ༤ སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་རང་གིས་རྟོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་དེ་བཞིན་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞེས་དང་། འགྲེལ་བར་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞིར་འགོད་པ་ལ་སྦྱར།

གཉིས་པ་(རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ་དངོས་དང་། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[14] ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་འགོད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

······ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༥ སེམས་ཅན་རྣམས་རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་འགོད་པར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པ་)གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[15] སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་ལམ་དང་······། །

ཞེས་གསུངས། ༦ རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་སངས་རྒྱས་སུ་བསྒྲོད་པའི་ལམ་དགེ་བ་བཅུའི་ལམ་སྔེ་ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[16] དེའི་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

·······རང་བཞིན་གྱིས། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་···། །

ཞེས་གསུངས། ༧ ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པའོ། །

---

[14] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༥

[15] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༥

[16] སྒྲོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༥

གསུམ་པ་(མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[17] གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དེའི་རྗེས་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྨི་ལམ་གྱི་དཔེ་དག་གིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

·······གཉིས་ཟད་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༡ སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཉིས༷་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཟད༷་པའི་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པར་བྱ་བ་ད༷ང་། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་)ལ་དྲུག །ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་དུ་འགོད་པ། དྲུག་པ་ལ་འགོད་པ། བདུན་པ་ལ་འགོད་པ། བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་པ། བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[18] དེའི་འོག་ཏུ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་བདག་ཉིད་དབང་དུ་བྱས་པའི་དཔེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བརྡ་དང······། །

ཞེས་གསུངས། ༤ མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟ༷ར་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་དུ་འགོད་པ་ད༷ང་། ཞེས་པའོ། །ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[19] བཞི་པ་ལ་དྲུག །ས་ལྔ་པའི་བར། དྲུག་པ། བདུན་པ། བརྒྱད་པ། དགུ་པ། བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ནི། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། བཞི་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་དྲུག་གི་དང་པོ་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་ནི་གསེར་ཕྲེང་གི་ས་བཅད་རྒྱ་འགྲེལ་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་མཐུན་པར་གསུངས།

[17] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༦༥

[18] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༦༥

[19] ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༤༩

རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།[20] ས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་པ་ནི། དེ་ནས་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་འགོད་དེ། ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་བརྟར་བཏགས་པར་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩ་བའི་སྐབས་སུ་ས་གཉིས་པ་ནས་གསུམ་པར་འགོད་པ་ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་འགོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ནོ། །

གཉིས་པ་(ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[21] དེའི་འོག་ཏུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་སྒོམ་པ་པོ་དང་། སྒོམ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

''''དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༡༠ ས་ལྔ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དམིགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ས་དྲུག་པར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འགོད་པར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པའོ།།

གསུམ་པ་(ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[22] དེའི་འོག་ཏུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་དང་། །

[20] བློ་གླིང་དཔར་མ། ཤོག ༩༠༠
[21] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༨༨
[22] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༨༨

ཞེས་གསུངས། ༡༡ ས་དགུ་པ་ལ་བཀོད་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ལུས༷་ཅ༷ན་རྣམ༷ས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི༷་སྒྲིབ་པ་སྤང་རྒྱུ་དང་གཉེན་པོ་སྐྱེ་རྒྱུ་དུ་ཡོ༷ངས་སུ་སྨིན༷་པར་མཛད་པ་ད༷ང་། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་བཞི། ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ། བདེན་འཛིན་ཞི་བ་ལ་འགོད་པ། ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཏགས་པ་བ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[23] དེའི་འོག་ཏུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་ནི། །

ཞེས་གསུངས། ༡༢ ས་བརྒྱད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐུལ་བས་ཡང་དག་གི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅིང་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱ༷ང་ཆུབ༷་སེམ༷ས་དཔ༷འི་ལ༷མ་གྱིས་མཚོན་པའི་ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ་ད༷ང་། (ནི༷)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲོ། །

གཉིས་པ་(བདེན་འཛིན་ཞི་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[24] དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

མངོན་པར་ཞེན་པ་བཟློག་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༡༣ བདེན་པར་མངོན༷་པ༷ར་ཞེན༷་པ༷་མངོན་གྱུར་པ་བཟློག༷་པ༷འི་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འགོད་པ་ད༷ང་། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཏགས་པ་བ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[25] དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

[23] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༨༨

[24] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༨༨

[25] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༨༨

བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་·····། །

ཞེས་གསུངས། ༡༩ ས་བརྒྱད་པའི་རྗེས་སུ་ས་དགུ་པར་སློན་ལམ་གྱི་བར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཏགས་པའམ་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་དང་ཆ་འདྲ་བར་མཛད་ནུས་པའི་བྱ༷ང་ཆུབ༷་ཐོབ༷་པ་ལ་འགོད་པ་དྭ༷ང་། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[26] དེའི་འོག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འཛོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

·····སངས་རྒྱས་ཞིང་། །རྣམ་པར་དག་དང་·····། །

ཞེས་གསུངས། ༡༥ ས་དགུ་པའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་ས༷ངས་རྒྱ༷ས་ཀྱི་ཞི༷ང་སྟོང་བཅུད་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམ༷་པ༷ར་དྭ༷ག་པ་ལ་འགོད་པ་དྭ༷ང་། ཞེས་པའོ། །

ལྔ་པ་(སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། རང་ཉིད་སངས་རྒྱ་བར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།26 དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

······ངེས་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༡༦ སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པའི་ས་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟུང་བར་སངས་རྒྱ་བ་ངེ༷ས་པ༷་ལ་འགོད་པ་དྭ༷ང་། ཞེས་པའོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[27] ལྔ་པ་འདིའི་ཡོངས་སྦྱོང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱང་དེ་ཐོབ་པ་དང་འདྲ་བའི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་ནུས་པས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ནི་ལམ་གྱིས་འཐོབ་པའང་མ་ཡིན། ལམ་མ་ཡིན་པས་འཐོབ་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཉིད་ཀྱང་ལམ་མོ་ལམ་ཉིད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་བོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་ས་དགུ་པ་འཕྲིན་ལས་ལ་གཅིག་མ་གཏོགས་མ་གསུངས།

[26] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༦༦

[27] ཞི་ལྷན་དཔར་མ། ཤོག ༡༠༩༥

གཉིས་པ་(གཞན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[28] དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༡༧ ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་སེ༵མས་ཅ༵ན་གྱི་དོ༵ན་ནི༵་ཚ༵ད་མེ༵ད་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་འགོད་པ་ད༵ང་། ཞེས་པའོ། །

དྲུག་པ་(ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། ས་བཅུ་པས་བསྡུས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། རྟོགས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[29] དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་དང་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། མངོན་པར་ཤེས་པ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་བྲལ་ནས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བས་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། ། གཉིས་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་བསྙེན་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༡༨ ས་བཅུ་པ་བ་དེ་ས༵ངས་རྒྱ༵ས་གྲངས་མེད་པའི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་ཞིང་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན༵་པ་ལ་སོ༵གས་པའི་ཡོ༵ན་ཏན༵་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲུབ་པ་ལ་འགོད་པ་ད༵ང་། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(རྟོགས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་བརྒྱད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ། ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ། བདེན་པ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ། རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[30] དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་འཛུག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

[28] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༦

[29] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༦

[30] སྒོ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༦

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག······། །ཞེས་གསུངས།

༡༩ ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བླ་ན་མེད་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱ༷ང་ཆུ༷བ་ཀྱི་ཡ༷ན་ལ༷ག་གི་དགེ་བ་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[31] དེའི་འོག་ཏུ་ལས་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་བའི་ཐ་དད་དང་ལྡན་པ་འགྲོ་བ་ལྔའི་འཁོར་བ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

···ལས་རྣམས་ནི། །ཆུད་མི་ཟ་དང···། །

ཞེས་གསུངས། ༢༠ བསགས་པའི་ལ༷ས་རྣམ༷ས་ནི༷་ཕྲ་རགས་དང་དགེ་སྡིག་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་ཆུད༷་མི༷་ཟ༷་བར་འབྲས་བུ་མི་བསླུ་བར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་འགོད་པ་ད༷ང་། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་(བདེན་པ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[32] དེའི་འོག་ཏུ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

······བདེན་མཐོང་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༢༡ བདེ༷ན་བཞིའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོ༷ང་བ་ལ་འགོད་པ་ད༷ང་། ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་(ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[33] དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྤང་བ་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༢༢ གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་ཕྱིན༷་ཅི༷་ལོ༷ག་བཞི་ནི༷་ཟད་པར་སྤང༷ས་པ༷་ལ་འགོད་པ་ད༷ང་། ཞེས་པའོ། །

[31] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༧

[32] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༧

[33] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༤༦༧

ལྔ་པ་(གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[34] དེའི་འོག་ཏུ་སྐྲའི་རྩེ་མོ་བྱེ་བར་གཤགས་པའི་ཚད་ཙམ་གྱི་དངོས་པོའང་བཀག་པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་། བྲག་ཅ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་དང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། སྒྱུལ་པའི་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཤེས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །

ཞེས་གསུངས། ༣༣ ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་དེ་དག་བསྐྱེད་པའི་གཞི་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་སྟེ་བདེན་འཛིན་སྤྲངས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། (ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ། །ཞེས་པའོ། །

དྲུག་པ་(རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[35] དེའི་འོག་ཏུ་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

རྣམ་པར་བྱང་དང་……། །

ཞེས་གསུངས། ༣༤ ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞེས་པའོ། །

བདུན་པ་(ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[36] དེའི་འོག་ཏུ་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། མཐའ་གཉིས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇོག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

……ཚོགས་དང་ནི། །

ཞེས་གསུངས། ༣༥ ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ཞིང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞེས་པའོ། །(ནི)ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་སྒྲའོ། །

[34] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༤༧

[35] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༤༧

[36] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༤༨

བརྒྱད་པ་(ཕྱིར་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[37] འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐ་མི་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱེས་བུའི་ཁྱུ་མཆོག་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་នོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །

ཞེས་གསུངས། ༢༨ འདུས་བྱས་འཁོར་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་སྟེ་མི་འཛིན་ཞིང་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་)ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་ལས།[38] ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཆོས་མི་ལུས་པ་སྤྲུལ་པ་ཉིད་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་སྤྲུལ་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ཇི་ལྟར་སྙེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གཞུང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་གིས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཛུག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཉིས་པ་ནི།

མྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །

ཞེས་གསུངས། ༢༩ མཐར་ཐུག་གི་ཐོབ་བྱ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་འདས་པ་ལ་འགོད་པ་སྟེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འགོད་པའོ། །ཞེས་པའོ། །

གོང་དུ་ཞུས་པའི་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་འདི་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩ་བའི་དོན་དང་ཉི་སྣང་གི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་བཤད་ཀྱིས་གསུང་ཚུལ་ལྟར་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་ནི། ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འགོད་པ་གཅིག །ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལྔ། སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་པ་གཅིག །མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ་གཅིག །ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་དུ་འགོད་པ་གཅིག །ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་པ་གཅིག །ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པ་གཅིག །ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་གཉིས། ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་གཅིག །ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པ་བཅུ་གཉིས། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་གཅིག་སྟེ་ཉེར་བདུན་དུ་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །

[37] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༨༡

[38] སྡེ་མང་དཔར་མ། ཤོག ༩༨༡

གསུམ་པ་(གྲངས་ངེས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བ་)ནི། མདོ་མེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་སྣང་དུ་འདི་དང་འོག་ནས་འཆད་འགྱུར་གྱི་བསྡུས་དོན་གཉིས་བཅས་ལ་མདོ་སྦྱར་བ་མི་སྣང་ངོ་། གཉིས་པ་ནི།

ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །

ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་ན་གཙོ་བོ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་འཕྲིན་ལས་དེ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་ཡོད་པ་མདོ་ལས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་རོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྦྲས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་ཏེ་བརྒྱད་པའི་བཤད་པའོ།། །།

ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་མ་རྣམས་ཀྱིས། །
སྒོམ་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །
བསྒོམ་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་རྟག་ཏུ་བསྒོམས་པ་དང་། །
སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་སྐུ་བཞི་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །

ལྔ་པ་(གཞུང་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། གཞུང་དོན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་། གཞུང་དོན་གསུམ་དུ་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ནས་འབྲིང་དུ་དད་པ་དག་ལ་མངོན་རྟོགས་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ལ།

མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །དེ་རབ་དེ་ཡི་གོ་རིམ་དང་། །
དེ་མཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་སྨིན་ནི། །དོན་བསྡུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་དྲུག །

ཅེས་གསུངས། ༡ མཁྱེན་པ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ༢ དེ་ཡི་ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་དང་། ༣ སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་རྩེ་མོའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༤ མཁྱེན་གསུམ་དེ་ཡི་གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ མཁྱེན་གསུམ་དེའི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་དང་། ༦ སྒོམ་བྱེད་སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་དེ་ཡི་རྣམ་སྨིན་ཏེ་འབྲས་བུ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་བཅས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་དོན་བསྡུས་བརྒྱད་ལས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་འབྲིང་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

སྐབས་བབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་གནད་འགག་སྐོར་དུ་བསྡུས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་ཡི། །འགྲེལ་ཚུལ་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། །ཤེར་ཕྱིན་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །མཚན་ཉིད་ཅེས་ནས་བཞེད་པར་མངོན། །གསེར་ཕྲེང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ལས་ནི། །མཚོན་བྱ་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི༔ །སྒྲ་ནི་སྦྱར་བ་བཞེད་པ་ཡིན། །བུ་སྟོན་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །མཚོན་པར་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། །འགྲེལ་པ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་ནི། །ཟླང་དོར་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་ནི། །དོན་ནི་མིན་ཞེས་གསེར་ཕྲེང་བཀག །ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་(དོན་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་)ནི། དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་བར་མ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ལ་བསྡུས་དོན་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་བཤད་ཟིན་ནས་ཡང་དོན་གྱི་སྤྲོས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བ་དག་ལ་མངོན་རྟོགས་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི།

ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱུ། །སྦྱོར་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །
ཆོས་སྐུ་འཕྲིན་ལས་འབྲས་བུ་ནི། །དོན་བསྡུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། །

ཞེས་གསུངས། ༡ སྦྱོར་བས་སྒོམ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི་མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ལ་བསྒོམ་བྱ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲངས་པ་དང་། ༢ བསྒོམ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་སྦྱོར་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་དམ་སྦྱོར་བཞི་ལ་སྒོམ་བྱེད་ཅེས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲངས་པ་དང་། ༣ ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་དེའི་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲངས་པ་དེ་དག་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་དོན་བསྡུས་ཕྱི་མ་ལས་གཞན་ཏེ་ཡུལ་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཆ་ནས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས།[39] རྣམ་མཁྱེན་སོགས་གསུམ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་རྒྱུ་གཞི་མཐུན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་པ་ཙམ་ལ་བྱའོ། །དག་ལྡན་ལས་ཀྱང་ཡུལ་དང་རྒྱུ་གཞི་མཐུན་པར་བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་འགྱུར་འདི་མི་ལེགས་པས་རྒྱན་སྣང་གི་འགྱུར་ལྟར་རྒྱུ་དང་སྦྱོར་བ་གཞི་མཐུན་དུ་མཛད་པ་ལྟར་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ཉི་ཁྲི་དག་ལྡན་ལྟར་ན། ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་འདོན་དགོས་པ་དང་འདྲའོ།།

[39] ཟེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༡༡༠༨

བཞི་པ་(མཇུག་གི་དོན་)ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་ལ་མངོན་བསྟོད་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་ལོ་པཎ་གང་གིས་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ། འབད་དེ་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་ཡང་རྩེ་ཡུམ་ཆེན་མོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་མན་ངག་རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཙོས་པའི་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་གསུངས་པ་ལ་དགའ་མགུ་ཡི་རང་གི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་བསྟོད་དོ༎ །ཞེས་པའོ། །མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་རྩ་བ་ལས་ཐུང་ཟད་བཅོས་པ་ནི་ཏེཀ་འགྲེལ་ལ་བསམ་པའོ། །

གཉིས་པ་(བསྟན་བཅོས་འདི་ལོ་པཎ་གང་གིས་བསྒྱུར་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་)ནི། ཕྱིར་བསྟན་པ་སྔ་དར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིདྱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ་ཞེས་པ་སྐྱེ་རིག་བྱེད་འོད་ཟེར་རམ་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་དག་ལེགས་པར་བགྱིས་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། སླར་ཡང་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་དཔལ་གོ་མི་འཆི་མེད་ལ་སོགས་པ་དང་། ཐུབ་དབང་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་བཅས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྒྱུར་ཅིང་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ༎ ༎

གསུམ་པ་(འབད་དེ་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་)ནི།

ཡུམ་དོན་མངོན་རྟོགས་རིམ་པ་གསལ་བྱེད་རྒྱན། །
མན་ངག་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡི། །
འབྲུ་འགྲེལ་སྦས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་འདི། །
རྒྱལ་བ་མི་ཕམ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་ཡིན། །

སྔོན་ཆེ་སྨོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཡིས། །
ཤེར་ཕྱིན་མདོ་ཡི་ཚིག་གི་འབྲུ་གཅིག་ཙམ། །
འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་ཉམས་པར་མི་རིགས་ཞེས། །
གདམས་པའི་བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ཡིན། །

འདི་རྩོམ་སྐྱུལ་བ་མེད་ཀྱང་གཞུང་དོན་རྣམས། །
ཅུང་ཟད་དཔྱོད་པའི་བློ་ཡི་མཐུ་ཐོབ་ཆེ། །
ལུང་རྟོགས་བསྟན་ལ་སྙིང་ནས་ཕན་འདོད་ཀྱིས། །
ཡུམ་དོན་འདི་ལྟར་འབྱེད་པས་བདག་བློ་སྐྱིད། །

ཟླ་མེད་མཁས་མཆོག་འཕགས་སེང་རྣམ་གཉིས་དང་། །
འཇམ་མགོན་ཡབ་སྲས་རྣམ་གསུམ་གཙོས་བྱས་པའི། །
ཚད་ལྡན་མཁས་པའི་གསུང་ལ་བསྟུན་པ་ལས། །
གང་བྱུང་རང་བཟོའི་ཉེས་པ་བདག་ལ་མེད། །

འོན་ཀྱང་བདག་བློ་རྨོངས་པའི་གཞན་དབང་གིས། །
མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། །
འགལ་ཞིང་འཁྲུལ་བའི་ཉེས་ཚོགས་མཆིས་པ་ཀུན། །
སྔོན་བསགས་སྡིག་ལྟུང་ལྷན་དུ་མཐོལ་ཞིང་བཤགས། །

འདི་བྲིས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་དགེ་མཚན་གྱིས། །
ཐུབ་བསྟན་གསེར་སྦྲངས་གཙོ་མའི་ལྷུན་པོ་ལས། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་གཞི་མདངས་འབུམ། །
མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བའི་དཔལ་དུ་རྟག་འཕྲོ་ཤོག །

གངས་ཅན་ལྷ་མིའི་བསོད་ནམས་དལ་འགྲོའི་རྒྱན། །
གཅིག་ཏུ་འཁྱིལ་བའི་ཐུགས་རྗེའི་ཆུ་གཏེར་ཆེ། །
སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་༸རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཡི། །
ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་པའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོ། །

སྡོམ་གསུམ་བསྐུལ་ནོད་དབང་སྐུར་མདོ་རྒྱུད་བསྟན། །
འཕྲུལ་ཕུགས་ཕན་བདེའི་ལམ་བཟང་གསལ་མཛད་པའི། །
སངས་རྒྱས་ཀུན་དངོས་དྲིན་ཅན་བླ་མ་ཡིས། །
དུས་ཀུན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོ། །

ཤར་རྩེ་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་གླིང་གིས་མཚོན། །
རིས་མེད་དགེ་འདུན་སྡེ་རྣམས་ཐུགས་མཐུན་ཞིང་། །
ཁྲིམས་གཙང་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་སྤྱོད་བྱ་བ་ཀུན། །
མི་ཉམས་བསྐལ་པའི་མཐའ་དང་མཉམ་པར་ཤོག །

ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་འགྲོ་བ་ཀུན། །
སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱི་ནད་ལས་གྲོལ་བ་དང་། །
ཕན་བདེ་མི་ཟད་དཔལ་གྱི་མཛོད་ཆེན་པོ། །
ཐར་པ་ཆེན་པོའི་གྲོང་དུ་མྱུར་འཛུག་ཤོག །

ཡང་དག་ལྟ་དང་གཞན་ཕན་བྱང་ཆུབ་སེམས། །
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་གྱུར་ཏེ། །
གཏན་བདེའི་ས་ལ་མྱུར་དུ་བགྲོད་པ་དང་། །
ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་སྐམ་པར་ཤོག །

བྲིན་ཆེན་ཕ་མ་གཉིས་དང་དེར་མཐུན་གྱི། །
ས་སྐྱེད་འདི་ན་བདག་ལ་དྲིན་ཆེ་བའི། །
སྐྱེ་བོ་དེ་དག་དྲིན་གྱི་ལན་མོ་ལ། །
རྣམ་དཀར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འཇལ་བར་ཤོག །

བདག་ཀུང་བྱམས་པའི་གཞུང་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །
ནམ་ཞིག་ཞིང་འདིར་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་ཞེས། །
ས་གསུམ་འོད་ཀྱིས་འགེངས་པ་དེ་ཡི་ཚེ། །
འཁོར་གྱི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག །

དེང་ནས་བཟུང་སྐྱེ་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །
དལ་རྟེན་རིམ་བརྒྱུད་བསྟན་ལ་མཇལ་བ་དང་། །
ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྫོགས་ཏེ། །
ནམ་མཁའ་ཇི་སྲིད་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་ཤོག །

བསླུ་མེད་སྐྱབས་ཀྱི་ངོ་བོ་བླ་མ་དང་། །
ཡི་དམ་མཆོག་གསུམ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་མཐུ་དང་། །
ལས་འབྲས་བསླུ་བ་མེད་པའི་བདེན་སྟོབས་ཀྱིས། །
བདག་གི་སྨོན་ལམ་འདི་ཀུན་མྱུར་འགྲུབ་ཤོག །

ཅེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་སྦས་དོན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་དགའ་ཤར་ལྷོ་པ་ནགས་ཤོད་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་བློ་བཟང་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་ལྗོ་འདོད་རྒྱ་གླིང་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།མངྒ་ལཾ།

འདིར་ཁུངས་དང་ལུང་འདྲེན་བྱས་པའི་དཔེ་ཆའི་རེའུ་མིག་གཤམ་གསལ།			
དཔེ་ཆའི་མཚན།	མཛད་པ་པོའི་མཚན།	དཔར་དུས།	དཔར་ཁང་།
མངོན་རྟོགས་རྒྱན།	རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ།	༢༠༠༥	ཟེ་ཕྲན་དཔར་ཁང་།
ཉི་སྣང་།	འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ།	༢༠༠༦	སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད།
འགྲེལ་པ་དོན་གསལ།	སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོ།	༡༩༩༣	བློ་གླིང་དཔེ་མཛོད།
ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་།	རྗེ་རིན་པོ་ཆེ།	༢༠༠༠	ཟེ་ཕྲན་དཔར་ཁང་།
དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ།	རྗེ་རིན་པོ་ཆེ།	༡༩༩༧	བློ་གླིང་དཔེ་མཛོད།
ལམ་རིམ་ཆེན་མོ།	རྗེ་རིན་པོ་ཆེ།	༢༠༡༣	ལམ་ཚོགས་དཔར་མ།
རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན།	རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེ།	༢༠༡༡	བློ་གླིང་དཔེ་མཛོད།
རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ།	མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ།	༡༩༩༩	བྱང་རྩེ་དཔེ་མཛོད།
རྒྱན་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ།	རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།	༡༩༩༡	མཚོ་སྔོན་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
ཡུམ་དོན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེའམ་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན།	པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ།	༢༠༠༣	ཤར་རྩེ་དཔེ་མཛོད།
ཡུམ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེའམ་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད།	པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ།	༢༠༠༢	ཤར་རྩེ་དཔེ་མཛོད།
པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་ལམ་ཤར་རྩེའི་ཊཱིཀ	པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ།	༢༠༡༣	ཤར་རྩེ་དཔེ་མཛོད།
ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད།	ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ།	༢༠༠༠	སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད།
བྱམས་མགོན་ཞལ་ལུང་།	དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེ།	༢༠༡༨	སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད།
འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་མཆན་འགྲེལ།	གུང་ཐང་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ།	༢༠༠༦	སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད།

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཚའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཚེ་འགོམ་ཡུག་གི་
ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བ་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།།

སྦྱིན་བདག་གི་མཚན་གཞུང་གཤམ་གསལ།			
མཚན།	གཞུགས་གནས།	ས་ཡུལ།	དངུལ་གྲངས།
དགེ་བཤེས་རྒྱལ་མཚན་དབང་འདུས།	དགའ་ཤར་ཉག་རེ།	བྲག་གཡབ།	༥༥༣༥
སྲུན་བློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས།	ཡོ་རོབ་ཧོ་ལན།	ནགས་ཤོད།	༡༡༥༥༥
སྐལ་བཟང་ཆོས་གྲགས་ཚང་།	ཡོ་རོབ་སྦེལ་ཇམ།	ནགས་ཤོད།	༣༠༠༠༠
བློ་བཟང་ལྷུན་འགྲུབ།	ཨ་རི།	ནགས་ཤོད།	༥༠༠༠༠
རྡོ་རྗེ་རིན་ཆེན་ཚང་།	ཨོ་སི་ཊྲེ་ལི་ཡ།	ནགས་ཤོད།	༥༠༠༠

སྦྱིན་བདག་གཙོས་པའི་འབྲེལ་ཐོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བསམ་དོན་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་བསྒོམ་པའི་སྐལ་བ་དང་ལས་ཅན་དུ་གྱུར་ཏེ་ས་ལམ་རིམ་བགྲོད་ཀྱིས་མྱུར་བར་སྐུ་བཞིའི་རྒྱལ་ས་ཟིན་པའི་བསྔོ་སྨོན་དང་བཅས་དམིགས་བསལ་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ།